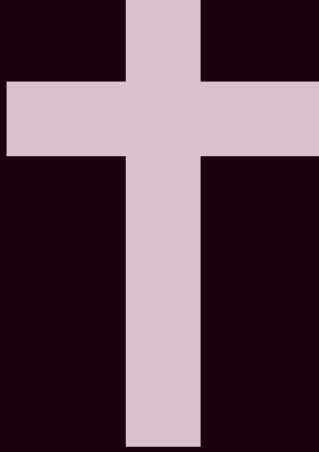

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

Ooratha Caaquwaa

New Testament in Dawro (ET:dwr:Dawro)

copyright © 2011 The Word for the World

Language: Dawro

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Contributor: The Word for the World Ethiopia

Dawro New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
5b570ff5-a6e8-534a-b573-14968b5f3d71

Contents

Maatoossa	1
Marqqoossa	63
Luuqaasa	103
Yohaannisa	167
Kiitetteeddawanttu Oosuwaa	213
Roome	271
1 Qoronttoosa	297
2 Qoronttoosa	321
Galaatiyaa	337
Efesoona	347
Piliphphisiyoosa	356
Qolaasiyaasa	363
1 Teselongqiyaa	369
2 Teselongqiyaa	375
1 Ximootoosa	379
2 Ximootoosa	386
Tiita	392
Pilimoona	396
Ibraawe	398
Yayiqooba	418
1 Phexiroosa	425
2 Phexiroosa	432
1 Yohaannisa	436
2 Yohaannisa	443
3 Yohaannisa	445
Yihudaa	447
Saxaa	450

Maatoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Maatoossi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusi yaana geetettiyaa hi-dootay kase odetti utteedda dhaliyaa gidiyaawaanne Xoossay kase Eca Caaquwaan bare asaassi immeedda hidootaa qaalaa poleeddawe Yesu-usa bagganna gidiyaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa oyqqeed-dawaa. Ha mishiraachchuwaa qaalay Yesuusi untuntuu gidдон yelet-tiide dicceeddawe Ayihudatu xalalaassa gidennaan, alamiyaa ubbaan de7iyaa asaassa.

Maatoossi xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalay daro akeekan xaafet-teedda maxaafaa. Yesuusa yeletan doommiide, I xammaqetteed-dawaanne I paacetteeddawaa odi simmiide, Galiilaan I qaalaa odeed-dawaa, tamarisseeddawaanne hargganchchatuwaa patheeddawaa odee. Hewaappe kaalliide Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame beed-dawaanne I ha alamiyaan gami77eedda wurssethaa saaminttaan ha-needda yewatuwaa qonccissee. Hewantukka I kaqettowaa, hayqqeed-dawaanne denddeeddawaa odiino.

Ha Mishiraachchuwaa Qaalay Yesuusa, Xoossaa higgiiyaa bilethaa immanaw maatay de7iyaawaanne Xoossaa Kawutethaabaa erissiyaa wolqqaama tamarisseyawaa oothiide shiishsheedda. A timirttiyaappe dariya baggay, dumma dumma ogiyaan giigetteedda ichcheshu saan shaakettee.

1@ Xoossaa kawutethaan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssethaa qaadaa odiyaa Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Mat 5:1-7:28).

2@ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu Mishiraachchuwaa Qaalaa tamarissanaw beedda wode untuntuu imetteedda kaaletuwaa (Mat 10).

3@ Xoossaa kawutethaabaa tamarisshishshin shiiqeedda dumma dumma leemisatuwaa (Mat 13).

4@ Yesuusa kaalliyaawantubaa billi odiyaa timirttiyaa (Mat 18).

5@ Ha77i wodiyaa wurssethaanne Xoossaa Kawutethaa yuussaa xeeliyaawaan imetteedda timirttiyaa (Mat 24-25).

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Yesuusi Kiristoosa guyye zerethaanne yeletaa (1:1-2:23)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-12)

Yesuusi xammaqettowaanne paacettowaa (3:13-4:11)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:12-18:35)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (19:1-20:34)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wursseethaa saam-inttaa (21:1-27:66)

Nu Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (28:1-20)

Yesuusi Kiristoosa Yeletaa Maaraa

(Luq 3:23-38)

¹ Hawe Daawita zariyaanne Abraahaame zare gideedda Yesuusi Kiristoosa yeletaa odiyaa maxaafaa.

² Abraahaame, Yisaaqa yeledda; Yisaaqi, Yayiqooba yeledda; Yayiqoobi, Yihudaanne A ishatuwaa yeledda. ³ Yihuday Ti7imaarippe

Paareesanne Zaraahaa yeleedda; Paareese, Hexiroona yeleedda; Hexiroone, Raama yeleedda. ⁴ Raame Aminadaaba yeleedda; Aminadaabe, Na7asoona yeleedda; Na7asoone, Selimoona yeleedda. ⁵ Selimoone, Ra7aabo geetettiyaa mishirattippe Boo7eeza yeleedda; Boo7eezi, Uruuto geetettiyaa mishirattippe Iyyoobeeda yeleedda; Iyyoobeede, Issey yeleedda. ⁶ Issey Kaatiyaa Daawita yeleedda.

Kaatiyaa Daawite, Ooriyaa machchattippe Solomona yeleedda. ⁷ Solomone, Robi7aama yeleedda; Robi7aame, Aabiyaa yeleedda; Aabiyay, Aasaafa yeleedda. ⁸ Aasaafe, Yoosaafeexa yeleedda; Yoosaafeexe, Iyyooraama yeleedda; Iyyooraame, Ooziyaana yeleedda. ⁹ Ooziyaane, Iyyoo7aataama yeleedda; Iyyoo7aataame, Akaaza yeleedda; Akaaze, Hizqqiyaasa yeleedda. ¹⁰ Hizqqiyaase Minaasa yeleedda; Minaase, Amooxa yeleedda; Amooxe, Iyyoosiyaasa yeleedda. ¹¹ Isra7eeliya asay omodettiide, Baabiloone gadiya beedda wode, Iyyoosiyaase Ikkoniyaananne * A ishatuwaa yeleedda.

¹² Baabiloone omodduwaappe guyyiyan, Ikkoniyaananne Salaatiyaala yeleedda; Salaatiyaale, Zerubaabeela yeleedda. ¹³ Zerubaabeeli, Abiyuuda yeleedda; Abiyuude, Eeliyaageema yeleedda; Eeliyaageemi, Azoora yeleedda. ¹⁴ Azoore Saadooqa yeleedda; Saadooqe, Akiima yeleedda; Akiime Eliyuuda yeleedda. ¹⁵ Eliyuude, Ali7aazara yeleedda; Ali7aazare, Maataana yeleedda; Maataane, Yayiqooba yeleedda. ¹⁶ Yayiqoobe, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa yeleedda Mayraamo oochcheedda Yooseefa yeleedda.

¹⁷ Simmi yeletay ubbay Abraahaamoppe Daawita gakkanaw tammanne oyddu yeleta; Daawiteppe doommiide, asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta; asay Baabiloone gadiya omodettiide beedda wodiyaappe Kiristtoosi † yeletteedda wodiya gakkanaw tammanne oyddu yeleta.

Yesuusi Kiristtoosa Yeletaa
(Luq 2:1-7)

¹⁸ Yesuusi Kiristtoosa yeletay hawaa mala; A daaya Mayraama Yooseefoo ooshetta qashetta uttaaddu. He wode Yooseefonna gakettennaan de7aadde, Geeshsha Ayyaanan shahaaraaddu. ¹⁹ Izo giigissi wotheedda Yooseefo xillo asa † gideedda diraw, izo kawushshanaw koyyibeenna; iibaa qonccissennaan izo agganaw qoppeedda. ²⁰ Shin I hewaa qoppishshin, Godaa kiitanchchay akumuwan § aananna gakettiide, “Daawite na7aa Yooseefoo, Mayraama Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw* izo akkanaw yayyoppa. ²¹ Iza attuma na7aa yelanawunnu; neenikka, I asaa nagaraappe ashshiyaa diraw A sunthaa Yesuusa gaade xeesanaassa” yaageedda.

1:5 Uru 4:18-22; 1Od 2:13-15 * **1:11** Hewaa guussay, Yo7aakina giyawaa; qassi payduwaa 12 de7iyaawookka bilethay ittuwaa. **1:11** 2Ka 24:14-15; 2Od 36:10; Erm 27:20 † **1:17** Kiristtoosa, giyaawe Griike qaalaana gidoode, Mesih guussay Ibraayisxxe qaalaana gidide laa77uwaa bilethaykka “Oketteeddawaa” guussaa. † **1:19** Yooseefo xillo asa giyaa qofaw heezzu ogiyaan bilethay imettana danddayee: 1@ Xoosaabaw ubbaw eeno giide azazettiyaa asa; amaliyaa lo77o asa. 2@ Garaa (qaretanchchaa). 3@ Lo77uwaa. Hewaa guussay, ubba kaalla lo77obaa oothiyaa asa guussa. § **1:20** Akumuwan guussay, cookka go77enna akumuwaa gidennaadan Ayihudatuwaa akumuwaa guussay, Xoosay likke qoncciyaa ogiyaa. * **1:20** Geeshsha Ayyaanan shahaareedda diraw, guussay iza hawaa gakkanaashshin yelettanaadan naagiya Na7ay, Xoosaa Geeshsha Ayyaanaappe yee guussaa. **1:21** Luq 1:31

22-23 Qassi Goday nabiyaa bagganna, “Wodoratta shahaaranawunnu; na7aakka yelanawunnu; A sunthaykka Ammaneela geetettanawaa” yaageeddawe polettana mala, hawe ubbay haaneedda; “Ammaneela” yaagiyaawe, “Xoossay nuunanna de7ee” yaagiyaawaa.

²⁴ Yooseefo gemi77ishuwaappe beegottiide, Godaa kiitanchchay barena azazowaadan, Mayraamo bare golle afeedda. ²⁵ Shin na7ay yelettana gakkanaw Yooseefo izikko shiiqibeenna; qassi na7aakka Yesuusa giide suntheedda.

2

Awayfi Doliyaa Baggappe Yeedda Xoolinttiyaa Paydiyaa Asatuwaa

¹ Yesuusi Yihudaa gadiyan Beeteliheeme geetettiyaa katamaan Heroodise kawutiide de7iyaa wode yeletteedda; hewaappe guyyiyan, xoolinttiyaa paydiyaa asay * awayfi doliyaa baggappe Yeerusalaame yiide, ² “Ayihuda kaatiyaa gidanaw yeletteedda na7ay haqan de7ii? Nuuni awayfi doliyaa bagganna keseedda A xoolinttiyaa be7iide, aw goyinnanaw yeeddo” yaagiide oochcheeddino.

³ Kaatiyaa Heroodise, hewaa sisiide dagammeedda; Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbaykka wozanaa bayeeddino. ⁴ Heroodise qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuwaanne Muse higgiiyaa tamaris-siyaawantta xeesiide, “Kirisstoosi haqan yelettanddeeshsha?” yaagiide oochcheedda.

⁵⁻⁶ Unttuntu zaariide, “Yihudaa gadiyan Beeteliheeme katamaan yelettanawaa. Nabii, ‘Yihudaa gadiyan de7iyaa Beeteliheeme,

neeni Yihudaa gadiyan de7iyaa woliqqaama katamatuwaappe laafakka.

Isra7eeliya mooddiyaawe neeppe kesanawaa’ giide xaafedda” yaageeddino.

⁷ Hewaappe kaalla, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeedda asatuwaa geeman xeesiide, xoolinttii untunttoo beetteedda wodiya untuntuppe geeshshiide ereedda. ⁸ Yaatiide Beeteliheeme untuntta yeddiide, “Biide na7aa loythi koyyite; A demmeedda wode taanikka baade aw goyinnanaadan, taan akka erissite” yaageedda.

⁹ Unttuntu kaatii geeddawaa sisi biidde ogiyaan awayfi doliyaa bagganna unttuntu kase be7eedda xoolinttiyaa be7eeddino; na7ay de7iyaasaa gakkiiide eqqana gakkanaw, xoolinttii untuntta kaaletheedda. ¹⁰ Unttuntu he xoolinttiyaa be7eedda wode, zaway bayinna daro nashechchaa nashetteeddino. ¹¹ Golle geliide, na7ay bare daayi Mayraamina de7iyaawaa be7eeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino; hewaappe kaalla, barenttu saaxiniyaa dooyyiide, worqqaa, ixaanaanne kawaraa † aw imotaa shiishsheeddino.

¹² Unttuntu Heroodisakko simmenna mala, Xoossay akumuwan untuntta, “Hinttena erite” giina hara ogiyaanna barenttu gade simmeeddino.

Gibxe Betussaa

1:22-23 Isa 7:14 **1:25** Luq 2:21 * **2:1** Xoolinttiyaa paydiyaa asaa guussay, eretteedda maaraa bilethaan eranchcha asatuwaa guussaa. **2:5-6** Mik 5:2 † **2:11** ixaanaanne kawaraa: Ixaanay, maaddiyaa dhiilliyaa gidiide, tamaan yeggiyaa wode sawanaassa; kawaraykka sawoo maaddiyaa dhiilliyaa gidiide shittuwaadan maaddee.

¹³ Unttuntu beeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay akumuwan Yooseefoo beettiide, “Heroodise na7aa wodhanaw koyyiyaa diraw, dendaade na7aanne A daayo akkaade Gibxe gadiyaa beta; taani new odana gakkanaw, yaani de7ashsha” yaageedda.

¹⁴⁻¹⁵ Yooseefo qamma dendiide, na7aanne A daayo akkiide, Gibxe gadiyaa beedda; Goday nabiyaa bagganna, “Taani ta na7aa Gibxe gadiyaappe xeesaaddi” yaageeddawe polettana mala, Heroodise hayqqana gakkanaw I yaani de7eedda.

Heroodise Qeeri Naanaa Wodhiseedda

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Heroodise awayfi doliyaa baggappe yeeddawanttu barena cimmeeddawaa ereedda wode, daro hanqqettiide, xoolinttii kase beetteedda wodiya unttuntuppe siseeddawaadan, wottaaddaratuwaa yeddiide, Beeteliheemeninne yuushshuwaan de7iya laa77u laythaa attuma naanaanne laa77u laythaappe garssanna de7iyaa attuma naanaa ubbaa wodhiseedda.

¹⁷⁻¹⁸ Nabiyaa Ermiyaasi,
 “Yeekuunne zilassay Raama geetettiyaa katamaan sisettedda;
 Raaheela bare naanaw yeekkaw.
 Unttuntu hayqqidiggo diraw,
 agga giina, aggennaan ixxaaddu”
 giide odeeddawe poletteedda.

Gibxeppe Simaa

¹⁹ Heroodise hayqqeeddawaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchay Gibxen Yooseefoo akumuwan beettiide ²⁰A, “Dendda; na7aanne A daayo akkaade, Isra7eeliya gadiya simma. Na7aa wodhanaw koyyiyawanttu hayqqidiggeeddino” yaageedda. ²¹ Yooseefo dendiide, na7aanne A daayo akkiide, Isra7eeliya simmeedda.

²² Shin Yooseefo Arkkelawoosi bare aawuwaa Heroodisa oydiyaan Yihudaa gadiyan kawuteeddawaa siseedda wode, yaa baanaw yayyeedda; Xoossay aw akumuwan hinttena erite giina, Galiilaa gadiya beedda. ²³ Nabatuu, “Asay A, ‘Naazireetiyaa asa’ † giide xeesana” yaageeddawe polettana mala, Naazireete geetettiyaa katamaa biide de7eedda.

3

Xammaqiyaa Yohaannisi Qaalaa Odeedda (Mar 1:1-8; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)

¹⁻² He wode Xammaqiyaa Yohaannisi asaa, “Saluwaa kawutethay matatteedda diraw, hintte nagaraappe simmite” yaagiidde, Yihudaa mela biittaaan odiidde yeedda. ³ Ayissi gooppe, nabiyaa Iisiyaase, Yohaannisabaa odiidde,
 “Ittuu mela biittaaan bare qaalaa dhoqqu udiide,
 ‘Godaa ogiyaa giigissite.
 I hemettana loossuwaakka
 aw sitti udite’ geedda”
 yaageedda.

2:14-15 Hos 11:1 **2:17-18** Erm 31:15 † **2:23** Hawaa geeddawe oonentto eretenna. **2:23**
 Mar 1:24; Luq 2:39; Yoh 1:45 **3:1-2** Mat 4:17; Mar 1:15 **3:3** Isa 40:3

⁴ Yohaannisaw gaaluwaa iskiyan dadetteedda mayuu de7ee; qassi bare xeessan dafuwaa dancceedda; I miyaa qumaykka booliyaanne baz-zuwaa eessaa. ⁵ Asay he wode Yeerusalaameppe, Yihudaa gadiyaa ubba saappenne Yorddaanoosa Shaafaa heeran de7iyaa gadiya ubbaappe aakko yiino. ⁶ Barenttu nagaraa paaxina, Yorddaanoosa Shaafan asaa xammaqeedda.

⁷ Shin Yohaannisi daro Parisaawatuunne * Saduqaawanatuu † xammaqettanaw barekko yiyaawantta be7iide, “Ha shooshshatoo, Xoos-saa hanqquu yaana haniyawaappe attana mala, hinttew oone odeed-dawe? ⁸ Simmi hintte, hinttenttu nagaraappe simmeeddawaa erissiyaa oosuwaa, oothite. ⁹ Hintte hinttenttu wozanaan, ‘Abraahaame nu aabba’ giide qoppiyaawaa hinttew malatoppo. Ayissi gooppe, taani hint-tenttussi oday; Xoossay ha shuchchatuwaappe Abraahaamossi naanaa udi denthanaw danddayee. ¹⁰ Beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana.

¹¹ “Hintte hinttenttu nagaraappe simmiyaawaa bessanaw, taani hint-tena haathan xammaqay; shin taappe guyyenna yiyaawe, hinttentta Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana. ‡ I taappe daro minnee; A caammaa tookkanawukka taani bessiyaa asa gidikke. ¹² A kushiyan kathaa sexxiyaa layday de7ee. Uddummaan de7iyaa kaathaa loythi geeshshee; bare zargгаа diyyiyan qolana; shin dalaa to7enna tamaan guuddana” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteedda
(Mar 1:9-11; Luq 3:21-22)

¹³ Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanaw, Galiilaappe Yorddaanoosa geetettiyaa shaafaa aakko beedda. ¹⁴ Shin Yohaannisi, “Taani neenan xammaqettanaw bessiyaa wode, neeni taakko yay?” yaagiide, A digganaw koyyeedda.

¹⁵ Shin Yesuusi zaariide A, “Nuuni xillotethaa oosuwaa ubbaa hawaadan polanaw bessiyaa diraw, ha77i taw eeno ga” yaageedda. Yohaannisikka aw eeno geedda.

¹⁶ Yesuusi xammaqettowaappe guyyiyan, ellekka haathaappe keseedda; saluu dooyettina, Xoossaa Ayyaanay haraphphiyaadan saluwaappe wodhdhiide bare bolla yiyaa wode be7eedda; ¹⁷ qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa, taana nashechchiyaa, ta Na7ay hawaa” yaagiyaa qaalay yeedda.

4

Yesuusi Paacetteedda
(Mar 1:12-13; Luq 4:1-13)

¹ Hewaappe guyyiyan, xalahiyaan paacettana mala, Geeshsha Ayyaanay asay de7enna sa7aa Yesuusa afeedda. ² Yesuusi

3:4 2Ka 1:8 * **3:7** Parisaawatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaalethiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaa ubbaan ammaniyaawantta. † **3:7** Saduqaawanatuwaa, guussay Ayihuda asatuwaa kaaalethiyaa asatuwaa giddoppe gidiide Geeshsha Qaalaan kase Eca Caaquwaa gidдон de7iyaa Qaalaa Wogaappe Muse xaafeedda koyro ichcheshu maxaafatuwaa gidдон de7iyaa Wogatuwaa xalalaan ammaniyaawantta. ‡ **3:11** Geeshsha Ayyaanaaninne tamaan xammaqana, guussay Yesuusi yiide asaa garssa ayyaanaa asatethaa laammiyaawaa taaarissiyaawaa. **3:17** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 12:18; 17:5; Mar 1:11; Luq 9:35

oytamu gallaanne oytamu gammaa xoomowaappe guyyiyan koshattedda. ³Xalahii yiide A, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane ha shuchchatuwaa ukithaa gidana mala ga” yaageedda.

⁴Shin Yesuusi zaariide, “Xoossaa maxaafaan, ‘Asay Xoossay haasayiyaa qaalaa ubbaan de7anaappe attin, ukithaa xalalaan de7enna’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁵Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa geeshsha katamaa afi Geeshsha Golliyaa xeeraan essiide, ⁶“Neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane duge kundda. Ayissi goope, Xoossaa maxaafaan, ‘Xoossay bare kiitanchchatuwaa

new azazanawaa’
qassi ‘Unttuntu ne gedi shuchchaan dhubettenna mala,
barenttu kushiyan neena denthanawantta’
yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁷Yesuusi zaariide A, “Qassikka Xoossaa maxaafaan, ‘Godaa ne Xoossaa paaccoppa’ yaagetti xaafetteedda” yaageedda.

⁸Qassi xalahii Yesuusa itti daro wolqqaama deriyaa xeeraa kessiide, ha alamiyaan de7iyaa kawutethaa ubbaanne unttuntu bonchchuwaa ⁹bessiide A, “Neeni taw gulbbataade goyinnoope, taani hawaa ubbaa new immana” yaageedda.

¹⁰He wode Yesuusi zaariide A, “Laa ha Seexaanaw haakka; ayissi goope, Xoossaa maxaafaan, ‘Godaw, ne Xoossaw goyinna; A xalalaa gosheta’ geetetti xaafetteedda” yaageedda.

¹¹Hewaappe guyyiyan, xalahii Yesuusa aggina, kiitanchchatuu yiide, aw ootheeddiino.

Yesuusi Bare Tamaarissiyaa Oosuwaa Galiilaan Doommeedda
(Mar 1:14-15; Luq 4:14-15)

¹²Yohaannisi qashetteeddawaa Yesuusi siseedda wode, Galiilaa geetettiyaa gadiyaa beedda. ¹³Naazireeteppe kessiide, Qifirinaahooma katamaa biide, yaani de7eedda; Qifirinaahoomi Zaabiloonaninne Nifttaaleeme gadiyan de7iyaa Galiilaa abbaa mataan de7ee. ¹⁴Hawe ha-needdawe nabiyaa Iisiyaasi,

¹⁵“Zaabiloone gadiyaninne Nifttaaleeme gadiyan,
abbaa ogiyaan Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggan,
Ayihuda gidenna asay de7iyaa Galiilaan,

¹⁶dhumaani de7iyaa asay
wolqqaama poo7uwaa be7eedda.

Qassi hayquwaa kuway de7iyaa gadiyan
utteeddawanttoo poo7uu keseedda”
yaageeddawe polettana malaassa.

¹⁷He wodiyaappe doommiide Yesuusi,
“Hintte nagaraa paaxite; ayissi goope,
saluwaa kawutethay matatteedda diraassa”
giide qaalaa oduwaa doommeedda.

Yesuusi Barena Kaalliyaa Oyddatuwaa Xeegeedda
(Mar 1:16-20; Luq 5:1-11)

¹⁸Yesuusi Galiilaa Abbaa mataanna aadhhiidde, laa77u ishatuu Phexiroosa geetettiyaa Simooninne A ishaa Inddiraasi, moliyaa

oyqqiyaawantta gido diraw, dabbaa * abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁹ Unttuntta, “Taana kaallite; taani hinttena moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamaarisana” yaageedda. ²⁰ Unttuntu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

²¹ Yesuusi hewaappe sinthakko biidde, hara laa77u ishatuwaa, Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne A ishaa Yohaannisa be7eedda; untuntu barenttu aawuwaa Zabiddiyoosanna haathaa bolla biyaa wonggiriya gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7iide, xeeseedda. ²² Unttuntu ellekka haathan biyaa wonggiriyaanne barenttu aawuwaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda
(Luq 6:17-19)

²³ Yesuusi Ayihuda woosa golletuwan tamarissiidde, kawutethaa mishiraachchuwaa qaalaa odiiddinne qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, Galiilaa gadiyaa ubbaan yuuyy-eedda. ²⁴ A waarii Sooriyaa gadiyaa ubbaa gakeedda; dumma dumma harggiyaan oyqettiide hargeedda asaa ubbaa, xalahatuwaan oyqetteeddawantta, yiicuwaa sakuu de7iyaawantta, qassi gundeed-ddawantta asay Yesuusakko aheedda; I untunta patheedda. ²⁵ Cora asay Galiilaappe, tammu katamatuwappe, Yeerusalameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe hefinthan de7iyaa gadiyaappe Yesuusa kaalleeddino.

5

Yesuusi Deriyaa Bolla Gidiide Tamarissseedda Timirttiyaa
(Mat 5:1-7:29)

¹ Yesuusi cora asaa be7iide, pude deriyaa kesiide utteedda. A kaaliyaawanttu aakko shiiqeeddino. ² Unttunta hawaadan yaagi tamarissuwaa doommeedda.

Tumu Anjuwaa Akkiya Asatuwaa
(Luq 6:20-23)

³ “Barenttu ayyaanaa de7uwaan hiyyeesaa gideeddawaa eriyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untuntussa.

⁴ Kayyottiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untunta minissana.

⁵ Ashikke gideeddawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

untuntu sa7aa laattana.

⁶ Xillotethaa koshattiyaawanttunne saamettiyaawanttu * anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, Xoossay untunta kalissana.

⁷ Maariyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

Xoossay untunta maarana.

⁸ Wozanaa geeshshatuu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe,

* **4:18** dabbaa: Hawaa guussay moliyaa phiranaw woy oyqqanaw haathan yeggiyaa amaraathuwan marabiyaa giyaawaa. **5:4** Isa 61:2 **5:5** Maz 37:11 * **5:6** Hawaa bilethay Xoossaw eeno giyaawantta woy lo77obaa woy tumobaa oothiyaawantta guussaa.

untunttu Xoossaa be7ana.

⁹ Asaa sigethiyaawanttu anjjetteddawantta;
ayissi gooppe, Xoossay untuntta,
bare naanaa giide xeesana.

¹⁰ Xillotethaa diraw
yedersetiyaawanttu anjjetteddawantta;

ayissi gooppe, saluwaa kawutethay untunttussa. †

¹¹ “Hintte taana kaalliyaa diraw, asay hinttena boriyaa wodenne waayissiyaa wode, qassi hintte bolla iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyaa wode, hintte anjjetteddawantta. ¹² Hinttew saluwan wolqqaama woytay de7iyaa diraw, nashettite; hashshu giite; ayissi gooppe, asay hintteppe kase de7eedda nabatuwaa hewaadan yedersseeddino.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa
(Mar 9:50; Luq 14:34-35)

¹³ “Asaa ubbaassi hintte maxine mala; shin maxinii mal77ana dhayooppe, zaariide A wooti mal77ethanee? Kare olina, asay A yedhdhi hamettanaappe attin, sinthaw aynne maaddenna.

¹⁴ “Ha alamew hintte poo7o; deriyaa huuphiyan keexetteedda katamay geemmana danddayenna. ¹⁵ Xomppiyaa xomppiide, soyin de7iyaa asaa ubbaw poo7ana mala, dhoqqiyaa saan wotheeppe attin, kammiyaa miishshaa giddon qum77i wothiyaa asay ooninne baawa. ¹⁶ Hewaadankka, asay hintte oothiyaa lo77o oosuwaa be7iide, saluwan de7iya hintte Aawuwaa bonchhana mala, hintte poo7uu asaa sinthaan poo7o.

Muse Higgiyaabaa

¹⁷ “Taani Muse higgiyaanne nabatuu tamaarissiyaawaa ‡ dhayisanaw yeeddawaa hinttew malatoppo; taani polanaw yeeddawaappe attin, dhayissanaw yabeykke. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa oday; saluunne sa7ay aadhdhana gakkanaw, qassi ubbabaykka polettana gakkanaw, § higgiyaappe itti cachchaykka woy qeeri pidoliikka aadhdhenna. ¹⁹ Hewaa diraw, ha azazuwaa ubbaappe guuxxiyaa itti azazuwaa menthiyaa uray ooninne, qassi haratuukka barewaadan hananaadan tamarissiyaa uray ooninne, saluwaa kawutethaan ubbaappe guutha gidana; shin azazuwaa oothiyaawenne haranttukka oothanaadan tamarissiyaawe ooninne saluwaa kawutethaan dhoqqa gidana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte xillotethay Muse higgiyaa tamarissiyaawanttu xillotethaappenne Parisaawatuwaa xillotethaappe darana dhayooppe, saluwaa kawutethaa hintte mule gelennawaa taani oday.

²¹ “Beni asaw, ‘Asaa wodhoppa; asaa wodheedda ooninne pirdettana’ geeddawaa siseeddita. ²² Shin taani hinttew oday; bare ishaa hanqqettiyaa ubbay pirdettana; bare ishaa boriyaa ubbay shangguwaa pirddaw shiiqana; qassi bare ishaa, ‘Dhullowe’ giyaa ubbay Gaannamiyaa tamaa pirddaw shiiqana. ²³ Hewaa diraw, neeni yarshshiyaasaan yarshshishshin, ne ishaa naaqqeddabay new hewaan

† 5:10 saluwaa kawutethay untunttussa: Guussay he asatuu saluwaa kawutethaa laattanaw danddayiyaawantta gidiaawaa bessee. ‡ 5:17 Muse higgiyaanne nabatuu tamarissiyaawaa: Guussay Ayihudiyaa Geeshsha Maxaafaa; hewenneekka Eca Caaquwaa. § 5:18 Ubbabaykka polettana gakkanaw: guussay qaalay tamarissiyaa ubbay tumatethaan qonccana gakkanaw.

5:21 Kes 20:13; Zar 5:17

hassayettooppe, ²⁴ ne yarshshuwaa hewaan aggaade ba; kasetaa de ne ishaana sigetta digga; hewaappe kaalla yaade, ne yarshshuwaa yarshsha.

²⁵ “Neena mootiyaawaanna wodii de7ishshin elle aananna sigetta digga; hewe dhayooppe, I neena daannaa sintha aathana; qassi daannay neena polisew aathi immina, polisii neena qasho gollen yeggana. ²⁶ Taani new tumuwaa oday; neeni itti santtimii attennaan, ne maggacuuwaa wurssaade ciggana gakkanaw, mulekka qasho golleppe kesakka.

Woshummaabaw Imetto Timirttiyaa

²⁷ “ ‘Woshummoppa’ geeddawaa siseeddita. ²⁸ Shin taani hinttew yaagay; ‘Maccawunno xeelliide amottiyaa ubbay, bare wozanaa gidдон he wode iinanna woshummeedda.’ ²⁹ Ne ushechcha ayfii neena nagaraa oosisooppe, neeppe woocaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a. ³⁰ Qassi ne ushechcha kushii neena nagaraa oosisooppe, neeppe qanxxaade olaa agga; ayissi gooppe, ne bollay mulekka Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe, aappe ittuu paccintto new lo77a.

Machchiyaa Yeddennaadan Imetto Timirttiyaa

(*Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luq 16:18*)

³¹ “ ‘Qassi bare machchatto yeddiyaa ooninne izo yeddiyaa paramaa immo’ geetetteedda. ³² Shin taani hinttew yaagay; ‘Bare machchatta woshummennaan de7ishshin yeddiyaa ooninne izo woshumma kessee; qassi asinay yeddeedda mishiratto akkiyawee ooninne woshummee.’

Caaqqennaadaan Imetto Timirttiyaa

³³ “Qassi beni asaw, ‘Wordduwan caaqqoppa; shin ne Godaw caaqqeeddawaa pola’ geeddawaa siseeddita. ³⁴ Shin taani hinttew yaagay; ‘Ubbakka caaqqoppite’; saluu Xoossaa kawutethaa oydiiyaa gidiiyaa diraw, ‘Saluwan caaqqoppite’ ³⁵ qassi sa7ay A gedi yedhdhiyaasaa gidiiyaa diraw, ‘Sa7aan caaqqoppite’; qassikka, Yeerusalaaame wolqqaama kaatiyaa katamaa gidiiyaa diraw, ‘Yeerusalaaamenikka caaqqoppite’ ³⁶ Neeni itti binnanaakka bootha woy karethaa kessanaw danddayenna diraw, ‘Ne huuphiyankka caaqqoppa.’ ³⁷ Shin hintte, ‘E’ woy, ‘Gidenna’ giite; hawantuppe haray Seexaanaappe yee.

Iitaa Iitan Zaarenaadan Imetto Timirttiyaa

(*Luq 6:29-30*)

³⁸ “ ‘Ayifiyaa diraw ayifiyaa; achchaa diraw achchaa’ geeddawaa siseeddita. ³⁹ Shin taani hinttew yaagay; ‘Hinttew iitabaa oothiyaa uraw iitan zaaroppite; ooninne ne ushechcha bagga shayyiyaa baqqooppe, ne haddirraa bagga shayyiyaa akka A besa; ⁴⁰ ne shaamiciyaa akkanaw itti uray neena mootooppe, he uraw ne kootiyaakka gujja imma. ⁴¹ Ooninne neena itti saatiyaa ogiyaa barenanna baanaadan wolqqanthooppe, aananna laa77u saatiyaa ogiyaa ba. ⁴² Neena woossiyaa uraw imma; qassi neeppe tal77ana koyyiyaa urawukka diggoppa.’

*Morkkiyaa Siiqana Mala Imetto Timirttiyaa**(Luq 6:27-36)*

⁴³ “ ‘Ne laggethatuwaa siiqā; ne morkkiyaa morkka’ geeddawaa siseeddita. ⁴⁴⁻⁴⁵ Shin taani hinttew yaagay; saluwan de7iyaa hintte Aawuwassi naanaa gidana mala, hintte morkketuwaa siiqite; hinttena sheqqiyaawantta anjjite; hinttena ixxiyaawanttoo lo77obaa udite; hinttena yederssiyaawanttoo, Xoossaa woossite; ayissi gooppe, iita asawukka lo77o asawukka Xoossay bare awaa awaxxissee; qassi xil-latuwassikka nagaranchchatuwaassikka bare iraa bukissee. ⁴⁶ Hintte hinttena siiqiyaawanttu xalalaa siiqooppe, hinttew ay woytay de7ii? Haray atto, nagaranchchatuukka hewaadan udiino. ⁴⁷ Hintte hinttenttu ishaturwaa xalalaa sarotooppe, haratuu udiyaawaappe aadhdiyaabaa ayaa udeeddite? Haray atto, Ayihude gidenna asaykka hewaadan udee. ⁴⁸ Hewaa diraw, saluwan de7iyaa hintte Aawuu polo gidowaadan, hintteikka polo gidite.

6*Hiyyeesaw Immiyaa Maaraa Tamaarissuwaa*

¹ “Hintte lo77o oosuwaa asaa bessanaw asaa sinthaan oothenna mala naagettite; hewe dhayooppe, saluwan de7iya hintte Aawuu hinttew gatiyaa immenna.

² “Hewaa diraw, hintte awudenne hiyyeesaw immiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatu barentta bonchchissanaw, Ayihuda woosa golleninne ogiyaan haraani be7ettanaw udiyaawaadan udoppite; taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkidiggeeddino. ³⁻⁴ * Shin neeni hiyyeesaw immiya wode, geeman immanaadan, ne ushechcha kushii oothiyaawaa haddirssa kushii eroppo. Geeman ootheeddawaa be7iyaa ne Aabbu, ne lo77o oosuwaa gatiyaa zaaranawaa.

*Woosaabaa**(Luq 11:2-4)*

⁵ “Xoossaa woossiidae, lo77a malatiyaa iitatuwadan hanoppite; ayissi gooppe, barentta asay be7ana mala, Ayihuda woosa golleninne ogiyaa doonan eqqiide, Xoossaa woossiyaawaa dosiino; taani hinttew tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa ubbaakka akkeeddino. ⁶ Shin neeni Xoossaa woossiyaa wode, ne golle gela; ipithaa qachchaade, beettenna ne Aawuwuwaa woosaa; geeman oosettowaa be7iyaa ne Aabbu new immanawaa.

⁷ “Xoossaa hintte woossiyaa wode, Xoossaa ammanenna asaadan, coo mela zaarethuwa darissoppite; untunttu haasayaa daruwan sisettee giide qoppiino. ⁸ Hewaa diraw, he asaadan hanoppite; ayissi gooppe, hintte Aabbu hinttena koshshiyawaa hinttenttu woossanaappe kasetiide eree. ⁹ Simmi hinttenttu hawaa mala woosaa woossite;

‘Saluwan de7iyaa nu Aabbu,
ne geeshsha sunthay anjjetto.

¹⁰ Ne Kawutethay yo;

ne shenii saluwan haneeddawaadan,
sa7ankka hano.

¹¹ Gallasaan gallassan koshshiyaa qumaa

nuussi hachche imma.

¹² Nuuni nuuna naaqqowanttussi
atto yaagiyaawaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.

¹³ Nuuna iitabaappe ashshappe attin,
paaciyaan gelissoppa.
Kawutethay, wolqqaynne bonchchuu
medhinawukka neessa.

Amen⁷⁷ⁱ'

¹⁴ "Hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto gooppe,
saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuukka hinttew atto gaana.

¹⁵ "Shin hinttenttu hinttena naaqqeedda hara asaa naaquwaa atto
gaana dhayooppe, hinttenttu Aawuukka hintte naaquwaa atto geenna.

Xoomaabaa

¹⁶ "Qassi hinttenttu xoomiyaa wode, lo77a malatiyaa iitatuwaadan,
kayyottiyaawaa malatoppite; ayissi gooppe, untunttu xoomiyaawaa
asay be7ana mala, barenttu som77iyaa bullaalissiino; taani hinttenttoo
tumuwaa oday; untunttu barenttu gatiyaa akkeeddino.

¹⁷⁻¹⁸ "Shin hinttenttu xoomiyaa wode, hinttenttu Aabbu hintte
xoomiyaawaa erooppe attin, asay erenna mala, hintte som77iyaa
meecettite; hintte huuphiyaakka okettite; yaatoope, beettenna
hintte Aawuu hinttenttu oothiyaawaa geeman be7iide, hintte gatiyaa
immanawaa.

Saluwan De7iyaa Miishshaabaa

(Luq 12:33-34)

¹⁹ "Miishshaa bil77ay miyasaaninne biratay shi7iide bayizziyaasan,
kayisuukka bookkiide wuu77iyaasan, ha sa7aan hinttenttu
huuphiyaassi dagayoppite. ²⁰ Shin bil77ay meennasaaninne shi7enna
saan, kayisuukka bookkiide wuu77enna saan hinttenttu huuphiyaassi
saluwan miishshaa dagayite. ²¹ Ayissi gooppe, ne wozanay ne miishshay
de7iyaasaan de7ana.

Bollaa Poo7uwaabaa

(Luq 11:34-36)

²² "Bollaa poo7uu ayfiyaa; hewaa diraw, ne ayfii paxa gidooppe, ne
bollaa ubbay poo7o gidana. ²³ Shin ne ayfii paxa gidana dhayooppe,
ne bollaa ubbay dhumana; simmi neenan de7iyaa poo7uu dhumooppe,
dhumay ay keenaa daranee!

De7uwaassi Hirgganaw Bessenna

(Luq 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Laa77u godatuwaassi moodettanaw danddayiyaawe ooninne
baawa; ayissi gooppe, ittuwaa ixxiide, yokkuwaa siiqee; woy ittuwaa
bonchchiide, yokkuwaa kadhee; itti asay Xoossaassinne shaluwaassi
moodettanaw danddayenna.

²⁵ "Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; hintte de7oo
maanabawunne ushanabaw, woy hintte bollow mayyanabaw
hirgoppite; shemppuu qumaappe aadhdhennee? Qassi bollow
mayuwaappe aadhdhennee? ²⁶ Paalliyaa kafatuwaa xeellite; untunttu
zerikkino; cakkikkino; diyyiyankka qolikkino; shin saluwan de7iyaa

hinttenttu Aawuu untuntntta mizee; hinttenttu untunttuppe loythi darkkitee? ²⁷ Hinttenttu gidдон darissi hirggiide, bare geesaa bolla itti wadhaa gujanaw danddayiyaawe oonee?

²⁸ “Ayissi mayuwassi hirggiitee? Dembban de7iya ciishshatuu wooti dicciinontto, akeeki xeellite; untunttu daaburikkino woy puuttuwaa suqqikkino. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; haray atto, Solomone hewaa keena bonchchetteeddawaa gidiidde, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaakka mayyibeenna. ³⁰ Shin laafa ammanuu de7iyaaawanttoo, Xoos-say, hachche de7iide, wontti tamaan eexxiyaa dembbaa maataa may-izziyawee, hinttena unttuwaappe aathiide wooti mayizzennee? ³¹ Simmi, ‘Nuuni ayaa maanee? Woy ayaa ushanee? Woy ayaa mayyanee?’ yaagiide hirggoppite. ³² Ayissi gooppe, he ubbabaa Xoossaa ammannawanttu darissiide koyyiino; he ubbay hinttena koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu eree. ³³ Shin kasetiide, Xoossaa kawutethaanne A xillotethaa koyyite; I hinttenttoo he ubbabaa immana. ³⁴ Hewaa diraw, wonttibaassi hirggoppite; ayissi gooppe, wontti gallas-say barew hirggana; gallassaa ubbawukka A huuphew gidiyaa waayyii de7ee.

7

Hara Asaa Bolla Pirddanaw Koshshenna (Luq 6:37-42)

¹ “Xoossay hinttenttu bolla pirddenna mala, hinttekka haratuwaa bolla pirddoppite. ² Ayissi gooppe, hinttenttu haratuwaa bolla pird-diyaawaadan, Xoossay hinttenttu bolla pirddana; qassi hinttenttu haratuwaassi immanaw makkiyaabaan I hinttew makkana. ³ Ne ay-fiyān de7iyaa tuussaa be7akka; shin ne ishaa ayfiyan de7iyaa suullaa ayissi xeellay? ⁴ Woy ne ayfiyan tuussay de7ishshin, neeni ne ishaa, ‘Taani ne ayfiyaappe suullaa kessoo’ waanaade gaanaw danddayay? ⁵ Laa ha lo77uwaa malatiyaa iitaw! Kasetaade ne ayfiyaappe tuussaa kessadigga; hewaappe guyyiyan, ne ishaa ayfiyaappe suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

⁶ “Geeshshabaa kanatuwassi immoppite; untunttu guyye simmiide, hinttena sa77ana. Qassi inqquwaa geetettiyaa hinttenttu al77o shuchchaa gudunthatuwaa sinthan oloppite; untunttu barenttu gediyan yedhdhana.

Woossite, Koyyite, Kariyaakko Yiide Xeesite (Luq 11:9-13)

⁷ “Woossite; hintte akkana. Koyyite; hintte demmana. Kariyaakko yiide xeesite; hinttew penggi dooyettana. ⁸ Ayissi gooppe, woos-siyaa ubbay akkana; koyyiyaa uray demmana; qassi kariyaakko yiide xeesiyaa uraw penggi dooyettana. ⁹ Woy hinttenttu gidдон bare na7ay, ‘Ukithaa imma’ gooppe, shuchchaa immiyaa aawuu de7ii? ¹⁰ Qassi, ‘Moliyaa imma’ gooppe, aw shooshshaa immanawee? ¹¹ Hinttenttu iita gidiidde, hinttenttu naanatuwassi lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina, saluwan de7iyaa hinttenttu Aawuu barena woossiyaawant-tussi lo77obaa wooti darissi immennee!

12 “Hewaa diraw, hara asay hintteew oothanaw koyyiyaa ubbabaa hintteikka asaw oothite; ayissi gooppe, Muse higgiiyaa bilethaynne nabatuu tamaarissiyaawe hawaa.

Un77a Penggiyaabaa
(Luq 13:24)

13 “Un77a penggiyaanna gelite. Ayissi gooppe, bayethaw afiyaa penggi aakuwaa; ogiikka woggaa. Hewaanna geliyaa asaykka cora.

14 “Shin, de7oo afiyaa penggi un77a; ogiikka xunthaa. Qassi hewaa demmiyaawanttukka guutha.

Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-44)

15 “Bolla bagganna dorssaa malatiide, hintteikko yiyaa worddo nabatuwaappe naagettite; shin untunttu garssa bagganna wallatuwaa mala. 16 Untunttu ayfiya ayfiyaawaan hintte untuntta erana; agunthay woddenthaa ayfiyaa ayfenna; gomi77oriikka kookiyaa ayfiyaa ayfenna. 17 Hewaadankka, lo77o mithaa ubbay lo77o ayfiya ayfee; shin iita mithay iita ayfiyaa ayfee. 18 Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfanaw danddayenna; qassi iita mithaykka lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. 19 Lo77o ayfiyaa ayfenna mithaa ubbay qanxxettiide, tamaan yegettana. 20 Hewaa diraw, hintte untunttu ayfiyaa ayfiyaawaan untuntta eranita.

21 “Saluwan de7iyaa Ta Aabbu geeddawaa oothiyaa uray saluwaaw kawutethaa gelanaappe attin, ‘Godaw, Godaw’ giyaa ubbay gelenna. 22 Pirdda gallassi daro asay taana, ‘Godaw, Godaw, nuuni ne sunthan Xoossay kiittowaa odibeykkoo? Ne sunthan xalahatuwaa kessibeykkoo? Qassi nuuni Xoossay oothiyaa maalalissiyaabaa ne sunthaan oothibeykkoo?’ yaaganawantta. 23 Taani he wode untuntta, ‘Taani hinttena ubbakka erikke; iitabaa oothiyaawanttu hintte ta matappe haakkite’ yaagana.

Laa77u Mala Gollatuwaa
(Luq 6:47-49)

24 “Hewaa diraw, hawaa ta qaalaa sisiide oothiyaa ubbay mino zaallaa bolla bare golliya keexxeedda wozanaama asaa mala. 25 Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugeedda. Shin gollino mino zaallaa bolla keexetteedda diraw, kunddibeenna.

26 “Hawaa ta qaalaa sisiide oothenna asay ubbay, bare golliya shafiyaa bolla keexxeedda booza asaa mala. 27 Iray bukkiide, di7uu di77eedda; carkkuukka carkkiide, he golliya sugina, gollino ellekka kunddeedda. He gollino wolqqaama kunddethaa kunddeedda.”

28 Yesuusi bare haasayyawaa wursseedda wode, asay I tamaris-siyawaan maalaletteeddino. 29 Ayissi gooppe, I untuntta tamaris-siidde, Muse higgiiya tamaris-siyaawanttudaan gidennaan, maataw de7iyaa asaadan tamarisso diraassa.

8

Yesuusi Oolluu Oyyqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mar 1:40-45; Luq 5:12-16)

¹ Yesuusi deriyaappe wodhdheedda wode, cora asay A kaalleedda.

² He wode oolluu * oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Godaw, ne shene gidoope, taana pathaade geeshshanaw danddayaa” yaageedda.

³ Yesuusi bare kushiya yeddi A bochchiide, “Taani koyyay; paxaade geeyya!” yaageedda. Ellekka oolluu bitaniya yeddi aggeedda. ⁴ Yesuusi A, “Simmi hawaa oossinne odoppa; shin qeesaakko baade ne paxaade geeyyeeddawaa A bessa; ne paxaade geeyyeeddawaa asaa erissanaw Muse azazeedda yarshshuwaa Xoossaw yarshsha” yaageedda.

Yesuusi Xeetuwa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda
(Luq 7:1-10)

⁵⁻⁶ Yesuusi Qifirinaahooma katamaa geleedda wode, itti Roomaa gade Xeetuwa Kaappuu aakko yiide, “Ta Godaw, ta qoomaa bollay gunddina, daro sakettiide, soyin giseedda; hayyagodo taw pathaarikki” yaagi woosseedda.

⁷ Yesuusi, “Taani baade A pathana” yaageedda.

⁸ Shin xeetuwa kaappuu zaariide, “Ta Godaw, neena ta soy gelisanaw taw bessenna; shin neeni qaala xalalaa haasaya; ta qoomay paxanawaa. ⁹ Ayissi gooppe, taani taappe bollanna de7iyaawanttoo eeno giyaa asa; qassi taappe garssaanna wottaaddaratuu de7iino. Taani ittuwaa, ‘Ba!’ gooppe bee; qassi yokkuwaa, ‘Haaya!’ gooppe yee; ta qoomaa, ‘Hawaa ootha!’ gooppe oothee” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi hewaa siseedda wode maalalettiide, barena kaalliyaa asaa, “Taani hintew tumuwaa oday; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Isra7eeliya gadiyankka be7abeykke. ¹¹ Cora asay awayfi doliyaa baggappenne wulliyaa baggappe yiide, Abraahaamonna, Yisaaqannanne Yayiqoobanna saluwaa kawutethaa gayitaan ittippe uttanawantta yaagay. ¹² Shin kawutethaan de7anaw bessiyya asay wolqqaama dhumaa garssa kare olettana; hewaan untunttu yeekkananne barenttu achchaa dhaganawantta” yaageedda.

¹³ Hewaappe kaalla Yesuusi xeetuwa kaappuwaa, “Ne soy ba; neeni ammaneeddawaadan new hano” yaageedda; xeetuwa kaappuwaa qoomay he saatyankka paxi aggeedda.

Yesuusi Cora Asatuwa Unttuntu Harggiyaappe Patheedda
(Mar 1:29-34; Luq 4:38-41)

¹⁴ Yesuusi Phexiroosa soy biide, A bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunno be7eedda. ¹⁵ Izi kushiya Yesuusi bochchina, qoxuu izo bashi aggeedda; izakka denddaade aw miyaabaa giigissaaddu.

¹⁶⁻¹⁷ Sa7ay omarsseedda wode, asay iita ayyaanatu oyqqeedda cora asaa Yesuusakko aheedda; nabiyaa iisiyaasi, “I nu daaburaa barew akkeedda; qassi nu harggiyaakka tookkeedda” yaageeddawe polettana mala, Yesuusi iita ayyaanatuwaa bare qaalaan kessiide, harggeedda asaa ubbaakka patheedda.

Yesuusa Kaalliyawantta Gakkiyaa Metuwaa
(Luq 9:57-62)

* **8:2** Oolluu oyqqeedda asaa bollay booxxee. Hawe sakkiiyaa asay hewode de7uwan asaanna de7iyaa wogaa ubbaappe shaakettiide de7ee. Qaykka geeshsha gidenna geetettiide hara asaan xeasettee. **8:4** Wog 14:1-32 **8:16-17** Isa 53:4

18 Yesuusi cora asay bare yuushshuwaan de7iyaawantta be7iide, abbaappe hefintha pinnana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. 19 Hewaappe guyyiyaan Muse higgiiyaa tamarissiyaa ittuu aakko yiide, “Tamarissiyaawoo, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

20 Yesuusi A, “Worakanatuwassi ollay de7ee; kafatuwaassikka keethay de7ee; shin Taw, Asaa Na7aw, shemppa akkiyaasaykka baawa” yaageedda.

21 Qassi kaalliyaawanttuppe ittuu Yesuusa, “Godaw, taani sinthata baade ta aabba mooganaw ba yaagaarikkii” yaageedda.

22 Shin Yesuusi A, “Neeeni taana kaalla; hayqqeeddawatantu barenttu anhaa moogino” yaageedda.

Yesuusi Gotuwanne Beetaa Co77u Ootheedda
(Mar 4:35-41; Luq 8:22-25)

23 Yesuusi wonggiriyaan geloode, A kaalliyaawanttu aananna beed-dino. 24 Beetay wonggiriyaan mittana gakkanaaw, abbaan wolqqaama hobbii dendeedda; shin Yesuusi gemi77isheedda. 25 A kaalliyaawanttu aakko biide, gemi77ishuwaappe dentheeddino; hewaappe simmiide A, “Godaw, nuuni dhayeetto; nuuna ashshaarikkii” yaageeddino.

26 Yesuusi untuntta, “Ha ammanuu pacceddawatntoo, ayissi yayyi-itee?” yaageedda. Hewaappe guyyiyan dendiide, gotuwanne beetaa aggite giina, gotuunne beetay co77u geedda.

27 Asay maalalettiide, “Hawe laa haray atto, gotuunne beetay azazettiyaawe ayba asee?” yaageeddino.

Yesuusi Iita Ayyanay Oyqqeedda Laa77u Asatuwaa Patheedda
(Mar 5:1-20; Luq 8:26-39)

28 Yesuusi Galiilaa abbaappe hefinthan de7iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa pinneedda; iita ayyaanatuu oyqqeedda laa77u asatuu he gadiyaan de7iyaawanttu duufuwaappe kesiide, aananna gaketteddino. Untunttu daro iita gidiyaa diraw, ooninne he ogiyaanna aadhhanaw danddayibeenna. 29 Untunttu barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Xoossaa Na7aw, nuunanna new ayi allaalli de7ii? Wodii gakkennaan nuuna muranaw yaaddii?” yaageeddino.

30 Untunttuppe laafaa haakkiyaasan gudunthaa wudii heemettee. 31 Iita ayyaanatuu Yesuusa, “Neeeni nuuna kessiyawaa gidoope, hini gudunthaa wudiyaa giddo yeddaarkkii” yaagiide woosseeddino.

32 Yesuusi untuntta, “Biite!” giina untunttu bitanatuwaappe kesi biide, gudunthatuwan geleeddino. Gudunthaa wudii ubbay kakaa lanqqiyanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeeddino.

33 Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide katamaa bi aggeeddino; beeddasaan iita ayyaanatuu oyqqeedda asatuu haneed-dabaa ubbaa odeeddino. 34 Hewaa siseedda katamaan de7iyaa asay ubbay Yesuusanna gaketanaw keseeddino; A be7eedda wode, barenttu gadiyaappe baana mala woosseeddino.

9

Yesuusi Bollay Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mar 2:1-12; Luq 5:17-26)

¹ Hawaappe kaalla Yesuusi wonggiriyaan geliide, abbaa pinniide, bare katamaa yeedda. ² Amareedda asay bollay gunddeedda itti bitaniyaa shanchchamaan tookkiide, Yesuusakko aheeddino; Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, bollay gunddeedda bitaniyaa, “Ta na7aw, yayyoppa; ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.

³ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe ittu ittu barenttu wozanaan, “Laa ha bitani Xoossaa bolla iitabaa haasayeetee!” yaagi qoppeeddino.

⁴ Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttentu hintte wozanaan hawa mala iitabaa ayissi qoppiitee? ⁵ ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ yaagiyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade hametta’ yaagiyaawe matee? ⁶ Shin sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw taw, Asaa Na7aw, maatay de7iyaawaa taani hinttena erissana” yaagiide, hewaappe guyye I he bollay gunddeedda bitaniyaa, “Dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade, ne golle ba” yaageedda.

⁷ Gunddeedda bitaniikka denddi eqqiide, bare golle beedda. ⁸ Shin daro asay hewaa be7iide yayyeeddino; asaw hawaa mala maataa immeedda Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Maatoossa Xeeseedda
(Mar 2:13-17; Luq 5:27-32)

⁹ Yesuusi hewaanna aadhdhiide, Maatoossa yaagiyaawe qaraxaa qanxxiyaa saan utteeddawaa demmiide A, “Taana kaalla” yaageedda.

Maatoossikka denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁰ Yesuusi Maatoossa gollen qumaa maanaw utti de7ishshin, qaraxaa akkiya cora asayne nagaranchchatuu yiide, aanannanne A kaalliyaawantunna ittippe gayitaan utteeddino. ¹¹ Itti itti Parisaawatuu hewaa be7iide, Yesuusa kaalliyawantta, “Hinttena tamarissiyaawe qaraxaa qanxxiyaawantunanne nagaranchchatuwanna qumaa ayissi ittippe mii?” yaageeddino.

¹² Shin Yesuusi untunttu yaagiyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwaassappe attin, paxatuwaassi aakimii koshshenna. ¹³ Shin hinttentu biide, Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto erite; ayissi gooppe, taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaageedda.

Xoomaabaa Oochcheedda Ooshaa
(Mar 2:18-22; Luq 5:33-39)

¹⁴ He wode Yohaannisa kaalliyawanttu Yesuusakko yiide, “Nuuninne Parisaawatuu ubba wode xoomeetto; shin neena kaalliyawanttu ayissi xoomikkino?” yaagiide A oochcheeddino.

¹⁵ Yesuusi untunttu, “Bullachchaa yeedda asay machchatto akkiyawee barenttunna de7ishshin, kayyottanaw danddayiino? Danddayikkino; shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaana; untunttu he wode xoomanawantta” yaageedda.

¹⁶ “Eca mayuwaa bolla ooratha dhefiyaa wothiide sikkiyaa asay baawa; ayissi gooppe, ooratha dhelfii eca mayuwaa peedhereethana; peedhethaykka kasawaappe daranawaa. ¹⁷ Ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa. Shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkana; barewukka woofettana; ogoruukka

bayanawaa. Shin, ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwaan naa77anaw bessee; laa77uukka baykkino” yaageedda.

Yaa7iroosa Naattibaanne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishirattibaa

(Mar 5:21-43; Luq 8:40-56)

¹⁸ Yesuusi untunttoo hewaa odishshin, Ayihude Woosa Golle kaapatuwaappe ittuu aakko yi A sinthaan gulbbatiide, “Ta naatta ha77i hayqqaaddu; shin neeni yaade ne kushiyaa izi bolla wothaarikkii; iza de7uwaan de7anawunnu” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi denddiide, barena kaalliyawanttunna ittippe bitaniyaa kaalliide beedda. ²⁰ He wode tammanne laa77u laythaa kumenthaa, izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta guyyenna shiiqaade, Yesuusa mayuwaa macaraa bochchaaddu. ²¹ Hawaa iza udowe, iza bare wozanaan, “Taani A mayuwaa xalalaa bochchantto paxana” yaagaade qoppaaddu.

²² Shin Yesuusi yuuyyi izo xeelliide, “Ta naattee, yayyoppa; neena ne ammanuu patheedda” yaageedda. He man77iyankka mishiratta paxaa aggaaddu.

²³ Yesuusi Ayihuda Woosa Golle kaappuwaa soy gakeedda wode, yeekuwan dinkkaa punniyaa asaanne yeekkiyaa asaa be7iide, ²⁴ “Kare kesite; guutha naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda. Hewaappe guyyiyan asay A bolla darii miicceedda. ²⁵ Shin cora asaa kare I kesseeddawaappe guyyiyan, golle geliide, naatti kushiyaa oyqqeedda; naattakka dendda aggaaddu. ²⁶ He waarii, he man77iyankka he gadiyan ubbaan sisetteedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

²⁷ Yesuusi hewaanna aadhdhiide biyaa wode, laa77u qooqatuu barentu qaalaa dhoqqu udiide, “Daawite na7aw, nuuna maaraarikki” yaagiidde A kaalleeddino.

²⁸ Yesuusi golle geleeddda wode, qooqatuu aakko yeeddino; Yesuusi untuntta, “Taani hawaa oothanaw danddayiyaawaa ammaniitee?” yaageedda.

Untunttu, “E Godaw” yaagi zaareeddino.

²⁹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi untunttu ayfiyaa bare kushiyaan bochchiide untuntta, “Hinttew hinttenttu ammanuwaadan hano” yaageedda. ³⁰ Untunttu ayfii dooyetti aggeedda; Yesuusi untunttoo, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide minissiide odeedda. ³¹ Shin untunttu biide, he gadiyaa ubbaan Yesuusabaa odeeddino.

Yesuusi Itti Duudiyaa Patheedda

³² Untunttu kesiide biya wode, amaredda asay iita ayyanay oyqqina duudeedda bitaniyaa Yesuusakko aheeddino. ³³ Yesuusi iita ayyaanaa kesseeddawaappe guyyiyan, duude bitani haasayeedda. Asay, “Hawe oorathabaa; hawaa malabay Isra7eeliyaa gadiyaan ubbakka hanibeenna” yaagi maalaletteeddino.

³⁴ Shin Parisaawatuu, “I iita ayyaanatuwaa kaappuwaa wolqqaan xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

Yesuusi Asaassi Qaretteedda

³⁵ Yesuusi untuntunna Ayihuda woosa golletuwan tamaariissiiddenne kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, qassi harggiyaa ubbaappenne sakuwaa ubbaappe asaa pathiidde, wogga katamatuwaninne qeeri katamatuwaa ubbaan yuuyyeedda. ³⁶ Cora asaa be7iide, heemmiyaa asay bayinna dorssaadan asay hirgettiyaa dirawunne asaa maaddiyaabay bayinna diraw, asaw qarettedda. ³⁷ Yaatiide barena kaalliyawantta, “Qoychchaw gacka kathay dara; shin cakkiiyaa asay guutha. ³⁸ Simmi kathaa Goday kathaa cakkanaw oosanchchatuwaa yeddana mala, A woossite” yaageedda.

10

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77u Asatuwaabaa
(Mar 3:13-19; Luq 6:12-16)

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta xeesiide, untuntunna iita ayyaanaa kessana mala, qassi harggiyaa ubbaanne sakuwaa ubbaa pathana mala, untuntunna maataa immedda. ² Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuwaa sunthay, koyrowe Phexiroosa geetettiyaa Simoonanne A ishah Inddiraasa, Zabiddiyooosa naanaa, Yayiqoobanne Yohaannisa, ³ Piliphhoosa, Bartalamoosa, Toomaasa, qaraxaa akkiya Maatoossa, Ilppiyooosa na7aa Yayiqoobanne Taadoosa; ⁴ bare gadew qarettiyaa Simoonanne Yesuusa aathi immedda Asqqorootu Yihudaa.

Yesuusi Kiitteedda Tammanne Laa77atu Tamaariissanaw Kiitteed-dino
(Mar 6:7-13; Luq 9:1-6)

⁵ Yesuusi ha tammanne laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Ayihuda gidenna asaa gadiyaa booppite; qassi Samaaretuwaa katamaakka geloppite; ⁶ hewaa diraa bayeedda dorssaakko, Isra7eeliya asaakko ⁷ biide, ‘Saluwaa kawutethay mateedda’ yaagiide odite. ⁸ Hargganchchatuwaa pathite; anhaa hayquwaappe denthite; oolluu oyqqeeddawannta pathite; iita ayyanatuwakka kessite. Hinttenttu coo akkeedda; coo immite. ⁹ Worqqaa woy biraa woy santtimiyaa hinttenttu kiisiyan oyqqoppite; ¹⁰ woy ogew qarcciitiyaa, woy laa7ethiyaa mayuwaa, woy caammaa woy xam77aa oyqqoppite. Ayissi gooppe, oosanchchaw koshshiyaabay qumaa.

¹¹ “Hinttenttu geliyaa katamaan woy qeeri katamaa ubbaan hinttena mokkanaw nashettiyaawe oonentto akeekan xomoosite; hinttenttu hewaappe kesana gakkanaw, hewaan uttite. ¹² Qassi golle geliidde sarotite. ¹³ He gollen de7iyaa asay hinttena mokkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay untuntunna gacko. Shin untuntunna hinttena mokkennaan ixkooppe, hinttenttu saroteedda sarotay hinttew guyye simmo. ¹⁴ Qassi itti itti golli woy katamay hinttena mokkennaan woy hinttenttu odiyaawaa sisennaan ixkooppe, he golleppite woy he katamaappe kesiidde, hinttenttu gediyaappe baanaa shocite. ¹⁵ Taani hinttew tumuwaa oday; Xoossay pirddiyaa gallassi he katamaa asaappe, Sodoomaa katamaa asawunne Gamooraa katamaa asaw pirddaa kawushissana.

Goday Yaanaappe Kasetiide, Yederssuunne Metuu Hanana
(Mar 13:9-13; Luq 21:12-17)

16 “Be7ite! Taani hinttena dorssaa wallatuwaa giddo yeddiyaawaadan yedday. Hewaa diraw, shooshshaadan cincca gidite; qassi haraph-phiyaadan, ashikke gidite. 17 Shin asaappe naagettite. Ayissi gooppe, asay hinttena pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwaanikka hinttena lissuwan peeddana. 18 Gadiyaa ayissiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthaan ta diraw hinttenttu eqqiide, untuntussinne Ayihuda gidenna asaa sinthaan taw markka gidanita. 19 Shin untunttu hinttena pirddaw aathiyaa wode, hinttenttu haasayanabaa he saatiyaan Xoossay hinttew immiya diraw, hinttenttu gaanabawunne woy waagiide haasayanenttonne hirggop-pite. 20 Ayissi gooppe, hinttenttun aqiide haasayiyaawe hinttenttu Aawuwaa Geeshsha Ayyaanaappe attin, haasayiyaawanttu hinttentta gidikkita.

21 “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa bolla denddana; naanay barenttu aattinne aawuwaa bolla denddiide, untuntta wodhissana. 22 Qassi asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wursethay gakkanaw gengciyaawe attanawaa. 23 Untunttu hinttena itti kata-maappe yederssooppe, hara katamaa biite. Ayissi gooppe, taani hinttew tumuwaa gay; taani, Asaa Na7ay, yaana gakkanaw, hinttenttu hintte oosuwaa Isra7eeliyaa katamaa ubbaan oothiide wurssikkita.

24 “Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe darenna; qoomaykka bare godaappe darenna. 25 Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaa keena gidiyaawe, qoomaykka bare godaa keena gidiyaawe aw gidana; untunttu golle godaa Bi7eel-Zeebula giide xeesooppe, A golle asaa waagi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanaw Bessintto
(Luq 12:2-7)

26 “Simmi asaassi yayyoppite; ayissi gooppe, genthi wotheeddabay qoncciyaa kesennaan attenna; goseddabaykka erettennaan attenna. 27 Taani hinttenttoo dhumaani odiyaabaa poo7uwan haasayite; hinttew haythaan saasukkiide odeeddawaa, dhoqqa saan awaayyite. 28 Ashuwaa wodhiyaawanttoo yayyoppite; untunttu, shemppuwaa wodhanaw danddaykkino. Shin shemppuwaanne ashuwaa Gaannamiyan dhayissanaw danddayiyaa Xoossaassi yayyite. 29 Laa77u suunniyaa kafatuu santtimiyaan zali77ettikkinoo? Hinttenttu Aawuwaa sheniya gidana dhayooppe, he suunniyaa kafatuwaappe ittinnakka sa7aan wodhdhaade bayukku. 30 Shin haray atto, hinttenttu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbaykka payduwaan de7ee. 31 Simmi yayyoppite; daro suunniyaa kafatuwaappe hinttenttu aadhhiita.

Kiristtoosabaa Markkattanaw Bessee
(Luq 12:8-9)

32 “Hewaa diraw, asaa sinthaan tabaa markkattiyaa oossi gidoop-penne, taanikka saluwan de7iya ta Aabbu sinthan markkattana; 33 shin asaa sinthaan taana kaddiyaa oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan A kaddana.

34 “Taani sa7aassi sarotethaa ahanaw yeeddawaa hinttessi malatoppo; taani tooraa ahanaw yeeddawaappe attin, sarotethaa ahanaw yabeykke. 35 Ayissi gooppe, taani na7aa A aabbuppe, naatto izi

daayippe, na7aa machchattokka izi bollotattippe shaakkanaw yaaddi; ³⁶ asaassi morkketuu A golle asatuwaa gidanawantta.

³⁷ “Bare abba woy bare daayo taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna; bare attuma na7aa woy bare macca naatto taappe aathiide siiqiyaawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁸ Bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennawe tawaa gidanaw bessenna. ³⁹ Bare shemppuwaa ashshiyaawe bayizzanawaa; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ashshanawaa.

⁴⁰ “Hinttentta mokkiyaawe taana mokkee; qassi taana mokkiyaawe taana kiitteeddawaa mokkee. ⁴¹ Nabiyyaa, nabiyyaa sunthaan mokkiyaawe, nabiyyaa gatiyaa aananna gishettanawaa; qassi xilluwaa, xilluwaa sunthaan mokkiyaawe, xilluwaa gatiyaa aananna gishettanawaa. ⁴² Ooninne ha taana kaalliyawanttuppe guuxxiyaa ittoo, haray atto buliyaa haathaa xalalaa ushanaw immooppekka, taani hinttenttoo tumuwaa gay; I bare gatiyaa akkana” yaageedda.

11

Xammaqiyyaa Yohaannisappe Yesuusakko Kiitetteedda Asatuwaa (Luq 7:18-35)

¹ Yesuusi bare tammanne laa77u kaalliyawantta azaziyaawaa poleedda wode, hewaappe denddiide, katamatuwaan tamarisanawunne odanaw beedda.

² Xammaqiyyaa Yohaannisi qasho gollen de7iidde, Yesuusi otheeddawaa sisiide, barena kaalliyawantta aakko kiittiide, ³ “Yaanaawe nee neeyee? Woy haraa naagane?” yaagi oochchanaadan udeedda.

⁴ Yesuusi zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Biide hinttenttu be7iyaawaanne sisiyaawaa Yohaannisaw odite; ⁵ qooqatuu xeelliino; wobbatuu hamettiino; oolluu oyqqeeddawanttu paxiide geeyyiino; * tullatuu sisiino; hayqqeeddawanttu denddiino; hiyyeesatuu wonggalaa mishiraachchuwaa sisiino. ⁶ Tabaa sidhenna uray anjjetteddaawaa” yaageedda.

⁷ Yohaannisa kaalliyawanttu simmi beedda wode, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqeedda asaassi hawaadan yaagi haasayeedda; “Ayaa be7anaw asay de7enna mela biittaa keseedditee? Carkkuu qaathiyaa maqqaa be7anaw keseedditee? ⁸ Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeedda bitaniyaa be7anaw keseedditee? Lo77iyaa mayuwaa mayyeeddawanttu kaatatuwaa gollen de7iino. ⁹ Yaatina, ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyyaa be7anaw keseedditee? E, Taani hinttew oday; nabiyaappekka aadhdhiyaawaa be7eeddita. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafan,

‘Xoossay, “Be7a, taani kiittiyaawaa neeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa giigissanawaa” yaageedda

geetettiide Yohaannisabay xaafetteedda. ¹¹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; aatti uluwaappe yeletteedda asaa ubbaan Xammaqiyyaa Yohaannisappe aadhdhiyaawe ooninne denddibeenna; shin saluwaa kawutethaan ubbaappe laafiyaawe aappe aadhdhana. ¹² Xammaqiyyaa

Yohaannisa wodiyaappe doommiide, hachche gakkanaw, saluwaa kawutethatta daro naaqqettaw; minni baaxetiyaawanttu izo demmiino. ¹³ Ayissi gooppe, nabatuu ubbatuunne Muse higgii Yohaannisa wodii gakkanaw, timbbitiyaa haasayeeddino; ¹⁴ simmi hinttenttu untunttu haasayowaa ammananawaa gidoooppe, yaanawaa geetettedda Eelaas ha Yohaannisa. ¹⁵ Sisiyaa haythay de7iyaawe siso!

¹⁶ “Shin taani ha wodiyaasaa ayaanna leemisoo? Untunttu qocaan uttiyaa naanaa malatiino; untunttu barenttu laggethatuwaa xeesiide, ¹⁷ ‘Nuuni hinttenttoo hixixiyaa punneeddo; shin duribeykkita; yeekuwa yethaakka kesseeddo; shin yeekkibeykkita’ yaagiino. ¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi xoomiidinne woyiniyaa eessaa ushennaan yiina untunttu, ‘A bolla iita ayyanay de7ee’ yaageeddino. ¹⁹ Taani, Asaa Na7ay, maaddenne ushaadde yiina, untunttu taana, ‘Ha nafisaa maanne woyiniyaa eessaa ushiyaawaa be7ite; qaraxaa qanxxiyaawantunnanne nagaranchchatuwanna siiqettee’ yaagiino; shin Xoossaa aadhdheedda erathay bare oosuwaan tuma gidiide beettee” yaageedda.

Ammanennaan Ixxeedda Diraw Toshettedda Katamatuwaa
(Luq 10:13-15)

²⁰ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare malaataappe dariya baggaa ootheedda katamatuwaan de7iya asay barenttu nagaraappe simmibeenna diraw, untunttu hawadaan yaagiide, toshiyaa doommeedda; ²¹ “Koraaziine katamaw, new aayyero; Beetesayda katamaw, newukka aayyero; ayissi gooppe, hinttenttu bolla Xoossay ootheedda malaatay Xiirsoo katamaaninne Sidoonaa katamaan oosettowaa gidintto, untunttu maaqiyaa mayyiide, bidintha okettiide, beni barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ²² Taani hintteew oday; pirddaa gallassi Xoossay hintteppe Xiirsoo katamawunne Sidoonaa katamaw pirddaa kawushissana. ²³ Qassi Qifrinaahooma katamaw, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddii? Nene Si7ooliyaa duge yegettana; ayissi gooppe, ne bolla Xoossay ootheedda malaatay Sodoomaa katamaan oosettowaa gidintto, Sodoomaa katamaw hachche gakkanaassikka de7anawaashshin. ²⁴ Taani hintteew oday; pirddaa gallassi Xoossay neeppe Sodoomaw pirddaa kawushissana” yaageedda.

Yesuusan Shemppuwaa Demmiyaawaa
(Luq 10:21-22)

²⁵ Yesuusi he wode zaariide, hawadaan yaageedda; “Ta Aabboo, saluwaa sa7aa Godaw, neeni hawaa aadhdheedda eranchchatuwaappe akeekanchchatuwaappe genthaade, erenna naanatuwassii qoncciseedda diraw, neena galatay; ²⁶ E ta Aabboo, ayissi gooppe, hawe ne sheniyaadan oosetteedda.

²⁷ “Ta Aabbu taw ubbaa immeedda; Aawuwaappe haray Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ay Aawuwaa qonccissanaw koyyiyaa asaappe attin, haray Aawuwaa erenna.

²⁸ “Daaburanchchatoo, deexuwaa tookkowanntoo ubbatoo, taakko haa yiite; taani hinttentta shemppissana. ²⁹ Taani garanne ta wozanaan ashikke gido diraw, ta morgge mithaan waaxettite; taappe tamarite;

hinttenttu sheemppuwassikka hintte shemppuwaa demmana. ³⁰ Ayissi gooppe, ta morgge mithay giigaa; qassi taani hinttentta toosseed-dawekka kawushsha” yaageedda.

12

Sambbataabaassi Shiiquedda Ooshaa

(*Mar 2:23-28; Luq 6:1-5*)

¹ Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tisha bangгаа gidonna aadhdhishshin A kaalliyawanttu koshattiide, tisha bangгаа duuthiide, muussaa doommeeddino. ² Shin Parisaawatuu hewaa be7iide Yesuusa, “Be7a, neena kaalliyawanttu Sambbata gallassi oothanaw woga gidennabaa oothiino” yaageeddino.

³ Shin Yesuusi untuntussi hawadaan yaageedda; “Daawitenne aananna de7iyaawanttu koshatteedda wode, Daawite ootheeddawaa nabbabibeykkitee? ⁴ Daawite Xoossaa golle geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, iinne aananna de7iyaawanttu maanaw woga gidenna Xoossaassi yarshsheedda qumaa meedda. ⁵ Woy Sambbataa ubbaan Geshsha Golliyaa de7iya qeesatu Sambbataa wogaa mentiyyaawaa, qassi untuntussi hewe bayizzo gidennawaa Muse higgayan nabbabibeykkitee? ⁶ Shin taani hinttew oday; Geshsha Golliyaaappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee. ⁷ Xoossaa Maxaafay, ‘Taani maarotethaa koyyayppe attin, yarshshuwaa koyyikke’ yaagiyaawe waagiyaawentto hinttenttu eriitentto, bayizzuu bayna asaa bolla pirdikkita. ⁸ Ayissi gooppe, taani, Asaa Na7ay, Sambbataa Godaa” yaageedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda

(*Mar 3:1-6; Luq 6:6-11*)

⁹ Yesuusi hewaappe denddiide, Ayihuda woosa golle beedda. ¹⁰ Hewaan kushii gunddeedda itti bitani de7ee; Yesuusa mootanaw gaasuwa koyyiyaa asatuu, “Sambbataan, hargganchchaa pathiyaawe wogee?” yaagiide A oochcheeddino.

¹¹ Yesuusi untuntta, “Hinttenttu giddon itti dorssay de7iya uray, he dorssay Sambbata gallassi ollaan kunddooppe, oyqqiide kessennawe oone? ¹² Yaatina, asay dorssaappe wooti loythiide darennee! Hewaa diraw, Sambbata gallassi lo77obaa oothiyaawe woga” yaageedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiyaa pididi ootha” yaagina bitani pididi oothowaappe guyyiyan, A kushii yokko kushiyaawadankka paxi aggeedda. ¹⁴ Shin Parisaawatuu kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto maqqetteeddino.

Xoossay Dooreedda Ayilliyaa

¹⁵ Shin Yesuusi untunttu zorettaa eriide, hewaappe aggiide biya wode, daro asay A kaalleedda; harggeedda ubbaa patheedda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossay nabiyaa Isiyaasa bagganna odeeddawe polettana mala, Yesuusi asatuwassi, “Tabaa hara asaassi odoppite” yaageedda. ¹⁸ Xoossay Isiyaasa bagganna hawadaan yaageedda;

“Taani dooreedda ta ayillii,

taani siiqiya, taana nashechchiyaawe haweku.

Taani ta Ayyaanaa A bolla wothana.

I suure pirddaa asaw ubbaw odanawaa.

¹⁹ I palumettenna; woy waasseenna.

Bare qaalaakka ogiyaan sissenna.

²⁰ Suure pirdday xooni kesana gakkanaw,

tincetteedda maqqaa menthenna *

qassi cuwattiyaa muqaaddaa quncuutiyaakka I toyissenna.

²¹ Ayihuda gidenna asay ubbay
aabolla barenttu hidootaa wothana”
yaageedda.

Yesuusabaanne Bi7eel-Zeebulabaa
(Mar 3:20-30; Luq 11:14-23)

²² Hewaappe guyyiyan, amareedda asatuu iita ayyanay oyqqina duudeedda itti qooqa bitaniyaa Yesuusakko aheeddino; Yesuusi he duude bitaniyaa patheedda; bitaniikka haasayaanee xeelaa doommeedda. ²³ Asay ubbay maalalettiide, “Laa hawe Daawite na7aa gidand-deeshsha?” yaageeddino.

²⁴ Shin Parisaawatuu hewaa sisiide, “Ha bitani iita ayyaanatuwaa kaappuu ‘Bi7eel-Zeebuli’ barew wolqqaa immina, xalahatuwaa kessee” yaageeddino.

²⁵ Shin Yesuusi untunttu qofaa eriide, untuntta hawadaan yaageedda; “Bare giddon shaakettiyaa kawutethay ubbay dhayana; qassi bare giddon shaakettiyaa katamay woy gollen de7iyaa asaykka minnenna. ²⁶ Qassi Seexaanay Seexaanaa kessiyaaawaa gidooppe, bare giddon shaakettee; yaatina, A kawutethay waaniide minni eqqanawee? ²⁷ Taw Bi7eel-Zeebuli wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaaawaa gidooppe, hinttenttu asaw wolqqaa ooni immina xalahatuwaa kessanee? Hewaa diraw, untunttu hintte bolla pirddana. ²⁸ Shin Xoossaa Geeshsha Ayyaanay taw wolqqaa immina, taani xalahatuwaa kessiyaaawaa gidooppe, simmi Xoossaa kawutethay hintte bolla yidiggeedda.

²⁹ “Woy asay kasetiide, wolqqaama asaa qachchennaan de7iidde, A golle geliide, A miishshaa bonqqanaw waaniide danddayii? Qachcheed-dawaappe guyyiyan, A miishshaa bonqqanaw danddayee.

³⁰ “Ta bagga gidenna uray tawaa ixxee; qassi taananna ittipe shishshennawe laalee. ³¹ Hewaa diraw, taani hinttew oday; Xoossay asaw ay nagaraa gidinakka, qassi ay bore gidinakka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa boriyaawaa atto geenna. ³² Ta bolla, Asaa Na7aa bolla, iitabaa haasayiyaa O nagaraanne Xoossay atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iitabaa haasayiyaa O nagaraanne sa7aan gidina, saluwankka Xoossay atto geenna.

Lo77o Mithay Bare Ayfiyan Erettee
(Luq 6:43-45)

³³ “Lo77o ayfiyaa demmanaw lo77o mithaa dichchanaw bessee; iita mithaa hinttenttu dichchooppe, iita ayfiyaa demmanita; ayissi gooppe, mithay erettiyaawe bare ayfiyaa ayfiyawaana. ³⁴ Shooshshatoo, hinttenttu iita gididiide, wooti lo77obaa haasayanaw danddayiitee? Ayissi

12:18 Isa 42:1-4 * **12:20** A@ Tincetteedda maqqaa menthenna; hawaa guussay, maaduu baynnawantussinne daaburanchchatuwaassi Yesuusi keekanne garaa guussa. B@ Cuwattiyaa muqaaddaa quncuutiyaakka I toyissenna guussay, Yesuusi daaburanchchatuwaassi guzuma gidennaadan keeka guussaa.

gooppe, doonay wozanaa gidдон kumeeddawaa haasayee. ³⁵ Lo77o asay bare lo77o minjuwaappe lo77obaa kessee; qassi iita asay bare iita minjuwaappe iitabaa kessee. ³⁶ Taani hinttentoo oday; asay bare haasayeedda maaddenna haasayaa ubbaw pirddaa gallassi zaaruwaa immanawaa. ³⁷ Ayissi gooppe, ne haasayay neena xillissana; woy ne haasayay ne bolla pirddissana” yaageedda.

Malaataa Be7anaw Shiiqueedda Ooshaa
(Mar 8:11-12; Luq 11:29-32)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, higgsiya tamarissiyaa itti itti asayenne Parisaawatuu zaariide Yesuusa, “Tamarissiyaawoo, neeni malaataa oothishshin, nuuni be7anaw koyyeetto” yaageeddino.

³⁹ Shin I zaariide, untunttoo hawadaan yaageedda; “Ha wodiyaasay iitanne Xoossaa ammanenna diraw, malaataa koyyee; nabiyaasay Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay imettenna. ⁴⁰ Yoonasii wogga moliyaa uluwaan heezzu gallaasanne heezzu qammaa de7eeddawaadan, Asaa Na7aykka, biittaa gidдон heezzu gallaasanne heezzu qammaa de7anawaa. ⁴¹ Nennewe asay Yoonasii odeeddawaan barentu nagaraappe simmeedda diraw, pirddaa gallassi dendiide, hinttentta mootanawantta; beyte, Yoonasappe aadhdhiyaawe hawaan de7ee. ⁴² Duge bagga gadiya kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw sa7aa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa gallassi dendaade, hinttentta mootanawunnu; beyte, Solomoneppekka aadhdhiyaawe hawaan de7ee.

Iita Ayyaanay Asaa Garssa Simmiide Geliyaawaa
(Luq 11:24-26)

⁴³ “Iita ayyaanay asaappe kaseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiide, haathay baynna melasaanna yuuyyee; shin demmenna. ⁴⁴ He wode, ‘Taani aggaade yeedda ta golle simmana’ yaagee; simmiide yiyaa wode, gollii mela de7iyaawaanne pitetti geeyyiide, giigi utteeddawaa demmee. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, biide bareppe iitiya laappu hara ayyaanatuwa akkiide yee; he ayyaanatuu geliide, hawaan de7iino. He bitaniyaa de7uu kasewaaappe darii iitee. Ha wodiyaasay iita asawukka qassi hewaadan hanana” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa
(Mar 3:31-35; Luq 8:19-21)

⁴⁶ Yesuusi daro asaw haasayishshin, A daayanne A ishatuu aananna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino. ⁴⁷ Hewaan de7iyaa asaappe ittuu A, “Ne daayanne ne ishatuu neenanna haasayanaw koyyiide, karen eqqeeddino” yaageedda. †

⁴⁸ Shin Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Ta ishatuu oone?” yaageedda. ⁴⁹ Bare kushiyan barena kaalliyaawanttukko xorssiide, “Beyte, ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. ⁵⁰ Ayissi gooppe, saluwan de7iyaa ta Aabbu sheniyaasay oothiyaa ubbay, ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

13

Zeriyaawaa Leemisuwaa (Mar 4:1-9; Luq 8:4-8)

¹ Yesuusi he gallassi soyippe kesiide, abbaa gaxaan utteedda. ² Daro cora asay bare yuushshuwaan yuuyyi aadhhiide shiiqina, wonggiriyyaa giddo geliide utteedda; asay ubbay abbaa gaxaan eqqeedda. ³ Asaassi leemisuwan darobaa hawaadan yaagiide odeedda; “Itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; yaatina kafuu yiide meedda. ⁵ Qassi itti itti zerethay ancco gideedda biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay baynna diraw, he zerethay ellekka doleedda. ⁶ Shin away keseedda wode carshshay shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan doleeddawaa agunthay dicciide cuulleedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaan wodhdhiide doleedda; ittuu xeetu ayfiyaa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfeedda. ⁹ Sisiyaa haythay de7iyaa uray siso!” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odo Gaasuwaa (Mar 4:10-12; Luq 8:9-10)

¹⁰ Yesuusa kaalliyaa wanttu aakko shiiqiide, “Neeni ayissi asaassi leemisuwan oday?” yaageeddino.

¹¹ Yesuusi zaariide, untuntussi hawadaan yaageedda; “Hinttentussi saluwaa kawutethaa xuuraa erussay imetteedda; shin untuntussi imettibeenna. ¹² Ayissi gooppe, de7iyaawoo gujjetana; aw daranawaa; shin baynawaappe haray atto, he de7iyaawekka aketanawaa. ¹³ Taani untuntu xeelliidde xeellennawaadan, sisiidde sisenawaadan haniyaa diraw, woy qassi akeekenna diraw untunttoo leemisuwan oday.

¹⁴ “Isiyaasi untuntutubaa hawaadan odowe polettanawaa;

‘Hinttenttu sissaa sisana;
shin hinttenttoo gelenna;
hinttenttu xeelaa xeellana;
shin be7ikkita.

¹⁵ Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;
barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.

Hawe baawentto, untuntu barenttu ayfiyan be7ana;

barenttu haythaan sisana;
barenttu wozananka akeekaanna;
untuntu taakko, Xoossaakko simmana;
taanikka untunta pathana’

yaagee.

¹⁶ “Shin hinttenttu ayfii xeelliyaa dirawunne hinttenttu haythaykka sisiyaa diraw, hinttenttu anjjetteddawannta. ¹⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; daro nabatuunne xillatuu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddino; shin be7ibeykkino. Hinttenttu sisiyaawaa sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino.

Yesuusi Zeriyaawaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda (Mar 4:13-20; Luq 8:11-15)

18 “Simmi kathaa zeriyaawaa leemisuwaa bilethay giyawaa sisite. 19 Kawutethaa qaalaa sisiide, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdheedda zerethaa mala; xalahiyaa kaappuu yiide, untunttu wozanaan zeretteeddawaa maxi diggee. 20 Ancco biittaaan wodhdheedda zerethay qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiyawantta malatee. 21 Shin he asatuu ha77issaappe attin, untuntun xaphuu baawa; qaalaa gaasuwan metuu woy yedesay yiyaa wode, ellekka dhubetti aggiino. 22 Qassi agunthaa gidдон wodhdheeddawe qaalaa sisiyaawaa bessee; shin ha sa7aa de7uwaassi hirgussayenne duretethaa siiqussay qaalaa cuullee; ha gasuwaan he zerethaykka ayfennaan atti aggee. 23 Tu7e biittaaan zeretteeddawe, qaalaa sisiide, akeekiyaa asaa bessee; ikka ayfee; ittuu xeetuwwa, ittuu usuppun tammuwaa, ittuu hattamuwaa ayfee” yaageedda.

Zaaringgiyaa Leemisuwaa

24 Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa hawaadan yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay bare goshshan lo77o zerethaa zereedda bitaniyaa malatee. 25 Shin qamma asay gemi77ishidiggina, A morkkii yiide, zarggaa zereeddawaa bolla zaaringgiyaa zeriide beedda. 26 Shin zarggay doli ayfeedda wode, zaaringgi he wode beetteedda.

27 “A qoomatuu aakko yiide, ‘Godaw, neeni ne goshshan lo77o zerethaa zerabeykkii? Yaatina, zaaringgi haqappe yeeddee?’ yaageeddino.

28 “Hewaappe guyyiyan goday, ‘Hewaa morkkii oothedda’ yaageedda.

“Qoomatuu, ‘Nuuni biide shoddanaadan dosay?’ yaageeddino.

29 “Shin I, ‘Aggite, zaaringgiyaa hinttenttu shoddiidde, zarggaana shoddanita. 30 Bochchoppite; qoyciyaa wodii gakkanaw, ittipe diccino. Qoyciyaa wodii gakkode, taani qoyciyaawantta, kasetiide zaaringgiyaa maxite; tamaan guddanaw pochchiyan pochchiyan qachchite; shin zarggaa shiishshiide diyyiyan qolite’ gaana” yaageedda.

Sannaaficiyaa Geetettiyaa Mithatti Zerethaa Leemisuwaa

(Mar 4:30-32; Luq 13:18-19)

31 Yesuusi untunttoo hara leemisuwaa yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya malatee; he mithatti ayfiya asay akkiide, bare goshshan zereedda. 32 He zerethatta hara zerethaa ubbaappe guuwxaw; shin dicceedda wode, hara atakilttiyaa ubbaappe daraw; kafuu yiide, izi qankkaan keexiyaawaa keena wogga mithaa gidaaddu” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa

(Luq 13:20-21)

33 Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa untunttoo yaagiide odeedda; “Saluwaa kawutethay itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Tamariseedda Gaasuwwa

(Mar 4:33-34)

34-35 Yesuusi asaw he ubbaa leemisuwan odeedda; leemisuwan baynnaan I ittibaakka odenna; nabii,
“Taani untunttoo haasayiyaa wode,
leemisuwan haasayay.

Alamii medhettoodeppe doommiide
geemmeedda yewatuwaa oday”
yaageeddawe polettana mala, hewaa I odeedda.

Yesuusi Zaaringgiyaa Leemisuwaa Bilethaa Odeedda

³⁶ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa aggiide, soy geleedda; A kaaliyaawanttu aakko biide, “Goshshan de7iyaa zaaringgiyaa leemisuwaa bilethaa nuussi oda” yaageeddino.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Lo77o zerethaa zeriyaawe Asaa Na7aa; ³⁸ goshshay ha alamiyaa; lo77o zerethay Xoossaa kawutethaa asaa; zaaringgi xalahiyaa kaappuwaa naanaa. ³⁹ Zaaringgiyaa zereeddawe morkkiyaa xalahiyaa; qoychchaa wodii, wodiya wurssethahaa; qassi qoyciyaawanttu kiitanchchatuwaa.

⁴⁰ “Hewaa diraw, zaaringgiyaa maxiide, tamaan guddiyaawaadan, wodiya wurssethaan hewaa mala gidanawaa. ⁴¹ Asaa Na7ay, kiitanchchatuwaa kiitanawaa; untunttu A kawutethaa giddon nagaraw gaaso gidiyaa ubbatuwaanne iitabaa oothiyaawantta maxiide kessanawantta. ⁴² Yaatiide to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta. ⁴³ He wode xillatuu barenttu aabbu kawutethaan awaadan poo7ana. Sisiyaa haythay de7iya uray siso!

Moogetteedda Miishshaa Leemisuwaa

⁴⁴ “Saluwaa kawutethay goshshaan moogetteedda miishshaa bessee; itti bitani he miishshaa demmiide, zaariide moogi aggeedda; daro nashettiide biide, barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, he goshshaa shammeedda.

Inquwaa Geetettiyaa Daro Al77o Shuchchaa Leemisuwaa

⁴⁵ “Qassi saluwaa kawutethay inquwaa geetettiyaa daro al77o shuchchaa shammanaw koyyiyaa zali77anchchaa malatee. ⁴⁶ He zali77anchchay daro al77o inquwaa demmiide, biide barew de7iyaawaa ubbaa zali77iide, A shammeedda.

Dabbaa Leemisuwaa

⁴⁷ “Qassi saluwaa kawutethay ubba qommo moliyaa oyqqiyaa, abbaan yegetteedda dabbaa malatee. ⁴⁸ Molii dabbaa kumeedda wode, moliyaa oyqqiyaa asatuu abbaappe gaxaa kesiide utteeddino; yaatiide lo77o moliyaa qoriide, yeggiyaa miishshaan yeggeeddino; shin iita moliyaa wora oleeddino. ⁴⁹ Wodiya wurssethaan hewaadan hanana; kiitanchchattuu yiide, nagaranchchatuwaa xillatuwaa gidooppe qoriide, ⁵⁰ to7enna tamaan olanawantta; hewaan untunttu yeekkanawanttanne achchaa dhaqanawantta.

⁵¹ “Hawe ubbay hinttentoo geleeddee?” yaagiide untunttu oochcheedda.

Untunttu, “E,” yaageeddino.

⁵² I, “Hewaa diraw, saluwaa kawutethaa xuuraa loythi eriyaa, higgiiyaa tamarissiyaa ubbay, bare miishshaa shiishshi wotheedda golliyaappe ooratha miishshaanne eca miishshaa shaakki kessiyaa izawa malatee” yaagi zaareedda.

Naazireeten Yesuusa Gakkeedda Ixuwaa
(Mar 6:1-6; Luq 4:16-30)

⁵³ Yesuusi ha leemisatuwaa odi wurssowaappe guyyiyan, hewaappe denddiide, ⁵⁴ bare katamaa Naazireete beedda. Ayihuda woosa gollen tamaarissiyaawaa siseedda asay maalalettiide, hawaadan yaageedda; “Hawe ha aadho eratethaanee Xoossay oothiyaa malaataa oothanaw wolqqa ha qadde akkeeddee? ⁵⁵ Hawe anaaxiyaa na7aa gidennee? A daaya Mayraamo gidekkee? A ishatau Yayiqoobaa, Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidikkinoo? ⁵⁶ A michchatuu ubbay nuunanna de7ikkinoo? Yaatina, I ha eraa ubbaa haqappe demmeeddee?” yaageeddino. ⁵⁷ Unttuntu I giyaabaa akkennaan ixceeddino.

Shin Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaninne bare soy asaan bonchchettenna; shin harasaa ubbaan bonchchettee” yaageedda. ⁵⁸ Unttuntu ammanibeenna diraw, Yesuusi daro malaataa he saan oothibeenna.

14

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa

(Mar 6:14-29; Luq 9:7-9)

¹ He wode Galiilaa gadiyaa ayissiyaa Heroodise Yesuusabaa siseedda; ² yaatiide bare qoomatuwaassi, “Hawe hayquwaappe denddeedda Xammaqiyaa Yohaannisa; Xoossay oothiyaa wolqqaama malaataa I oothiyaawe hewaassa” yaageedda.

³ Ayissi gooppe, Heroodisi bare ishaa Piliphphoosa machchatti Heeroodiyaadi gaasotaan Yohaannisa oythi qashissiide, qasho gollen yeggi wotheedda. ⁴ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni Heeroodiyaado, ne ishaa machchatto akkanaw higgii diggee” yaageedda. ⁵ Heroodisi Yohaannisa wodhanaw koyyeedda; shin Yihudaa asay nabiyaadan Yohaannisa xeelleedda diraw, asaw yayyeedda.

⁶ Shin Heroodisi yeletteedda gallassaa baalay gakkina, Heeroodiyaadi naatta asaa sinthaan duraade Heroodisa nashechchaw. ⁷ Heroodisi naatto, “Neena lo77eeddawaa ayaanne gidoope, taana oochcha; taani new immana” yaagiide iziw caaqqeedda. ⁸ Naatta bare daay zoriyaa akkaade Heroodisa, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa ha wociitiyaan wothaade taw imma” yaagaaddu. ⁹ Kaatii aw qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne barenanna maaddaan utteedda imathaa diraw, iziw Yohaannisa huuphi imettana mala azazeedda. ¹⁰ Kaatii kiittiide, Yohaannisa qoodhiyaa qasho gollen muucisseeedda. ¹¹ Huuphiyaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeeddino; naatta he huuphiyaa bare aattikko afaaddu. ¹² Yohaannisa kaalliyawanttu yiide, A anhaa afiide moogeeddino; hewaappe simmiide ha yewuwaa Yesuusaw biide odeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Mizeedda

(Mar 6:30-44; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14)

¹³ Yesuusi hewaa sisiide, wonggiriyaan geliide, hewaappe barekka asay baynnasaa beedda; asay hewaa sisiide, katamaappe denddiide, gedian A kaalleeddino. ¹⁴ Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, daro asaa be7iide, he asaw qaretteedda; yaatiide untuntunna de7iyaa hargganchchatuwaa patheedda.

¹⁵ Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynnasaa; ha77i sa7ay qammidiggeedda; asay ubbay qeeri katamatuwaa biide, barenttoo qumaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

¹⁶ Shin Yesuusi untunttu, “Asay baanaw koshshenna; asaw meetetiyaabaa hinttenttu immite” yaageedda.

¹⁷ Untunttu zaariide A, “Nuussi hawaan ichcheshu ukithaappenne laa77u moliyaappe attin, haray baawa” yaageeddino.

¹⁸ Yesuusi untunttu, “Hewantta, haa taakko ahite” yaageedda. ¹⁹ Asay maataani uttana mala, Yesuusi azazeedda; ichcheshu ukithaanne laa77u moliyaa oyqqiide, saluwaa pude xeelliide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthiide, barena kaalliyaawanttussi immina, untunttu cora asaw gisheeddino. ²⁰ Asay ubbay miide kalleedda; atteedda suuppa dokkaa tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa dentheeddino. ²¹ Meedda asay macca asaanne naanaa paydenaan, ichcheshu sha77aa gidiyaawaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollanna Hameettiidde Beedda
(Mar 6:45-52; Yoh 6:15-21)

²² Yesuusi cora asaa moyizziidde, barena kaalliyawantta wonggiriyaan geliide, bareppe sinthatiide, abbaappe hefintha pinnana mala azazeedda. ²³ Asaa moyizziide, Xoossaa woossanaw deriyaa huuphiyaa barekka keseedda; sa7ay qammi digginakka hewaan barekka de7ee. ²⁴ Shin wonggirii he wode, abbaa bollan de7ishshin, sintha bagganna carkkuu carkkiyaa diraw, beetay wonggiriyaan yaanne haanne sugee.

²⁵ Bayra kuttuu waassi simmina, Yesuusi abbaa bolla hamettiidde, untunttukko yeedda. ²⁶ A kaalliyaawanttu abbaa bolla I hamettishshin be7i dagammiide, “Hawe moytilliyaa gidennee!” gi yayyiide waasseeddino.

²⁷ Shin Yesuusi ellekka untunttu, “Aynne baawa; taanattennee; yayyoppite!” yaageedda.

²⁸ Phexiroosi zaariide A, “Ta Godaw, hawe neena gidoope, taani haathaa bollanna neekko baana mala, taana azazaarikkii” yaageedda.

²⁹ Yesuusi Phexiroosa, “Haaya!” yaageedda.

Phexiroosi wonggiriyaappe wodhdhiide, haathaa bollanna hamettiidde, Yesuusakko buussaa doommeedda. ³⁰ Shin carkkuwaa wolqqaa be7iide, yayyeedda; haathay barena mituwaa doommeedda wode, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw taana ashshaarikkii!” yaagi waasseedda.

³¹ He man77iyankka Yesuusi bare kushiyaa yeddi Phexiroosa oyqqiide, “Laa ha ammanuu laafeeddawoo! Ayissi sidhaaddii?” yaageedda.

³² Untunttu laa77uu wonggiriyaan geleedda wode, carkkuu woppugeedda. ³³ Wonggiriyaan gidдон de7iyaa A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gideeddawe tuma” yaagiide aw goyinneeddino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchaa Patheedda
(Mar 6:53-56)

³⁴ Untunttu abbaa pinniide, Gensaareexa geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. ³⁵ He gadiyaa asay Yesuusa gidiyaawaa ereeddino; hewaa heeraa gadiyaa ubbaa kiittiide, harggiyaa asaa ubbaa aakko aheeddino. ³⁶ Harggiyaa asay A mayuwaa macaraa xalalaa bochchana mala, A woosseeddino; A mayuwaa macaraa bochcheedda ubbaykka paxeedda.

15

*Aawatuwaa Wogaabaa**(Mar 7:1-13)*

¹ Hewaappe guyyiyan, higgiiya tamarissiyaa itti itti asayenne Parisaawatuu Yeerusalaameppe Yesuusakko yiide, ² “Neena kaalliyawanttu ayissi nu aawotuwa wogaa bayzziinoo? Ayissi gooppe, untunttu qumaa maanaappe kasetiide, barenttu kushiya meecettikkino” yaageeddino.

³ Yesuusi zaariide, untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttenttu hintte wogaa diraw, Xoossaa azazuwaa poliyaawaa ayissi ixxiitee? ⁴ Ayissi gooppe Xoossay, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ qassi, Bare aabba woy bare daayo boriyaawe hayqo yaageedda. ⁵⁻⁶ Shin hinttenttu, ‘Itti asay bare aabba woy bare daayo maaddiyaabay barew de7iina, ‘Hewe Xoossaawaa’ gooppe, bare aabba woy bare daayo bonchchanaw bessenna’ yaagiita; yaatiide hinttenttu hinttenttu wogaa polanaw Xoossaa qaalaw azazettikkita. ⁷ Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, Isiyaasi balennaan hinttenttubaw timbbitiyaa odiidde,

⁸ ‘Xoossay hawadaan yaageedda;

“Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee;

shin untunttu wozanay

taappe haakuwan de7ee.

⁹ Asay taw mela goyinnee;

ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgiiya malatissiide

tamaarisseeddino” geedda.”

yaageedda.

*Asaa Tunissiyaawantta**(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Yesuusi daro asaa barekko xeesiide, “Sisitenne akeekite; ¹¹ asaa tunissiyaawe doona giddo geliyaawaa gidenna; shin asaa tunissiyaawe doonaappe kesiyaawaa” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu aakko yiide, “Parisaawatuu neeni haasayeeddawaa sisiide, hanqqetteeddawaa akeekay?” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi zaariide, “Saluwan de7iya ta Aabbu tokkibeenna mithaa ubbay shodettanawaa. ¹⁴ Untunttoo hirgoppite; untunttu qooqaa kaaletihyaa qooqatuwaa; qooqay qooqaa kaalet hooppe, laa77uukka ollaan kunddee” yaageedda.

¹⁵ Phexiroosi zaariide, “Ha leemisuwaa bilethaa nuussi odaarikii” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttenttoo qassi ha77i gakkanawukka gelibeennee? ¹⁷ Doonaanna geliyaa ubbay uluwaa giddo biide, qassi uluwaappe kare kesiyaawaa erikkitee? ¹⁸ Shin doonaappe kesiyaawe wozanaappe kesee; asaa tunissiyaawe hewaa malaa.

¹⁹ Ayissi gooppe, wozanaa giddoppe iita qofay, wodhiyaawe, woshummiaawe, qassi woshummanaw kajjeeliyaawe ubbay, wuu77iyaawe, wordduwaan markkatiyaawe, borii kesee. ²⁰ Hewaa malatiyaawe

asaa tunissiyaawaappe attin, meeccibeenna kushiyaan miyaawe asaa tunissenna” yaageedda.

*Kanaane Asa Gideedda Itti Maccawunni Ammanuwaa
(Mar 7:24-30)*

²¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaappe aggiide, Xiiroosanne Sidoonaa geetettiyaa katamatuu de7iya gadiya beedda. ²² Kanaane geetettiyaa gadiya maccawunna ittinna hewaappe Yesuusakko yaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Ta Godaw, Daawita na7aw, taw qarettariikkii; ta naatto iita ayyanay lo77enna oythaa oyqqeedda” yaagaaddu.

²³ Shin Yesuusi iziw ay qaalaanne qaattibeenna; A kaalliyawanttu aakko yiide, “Ha mishiratta nu geeduwaa kaalla kaallaade, bare kooshshaa dhoqqu oothaade odaw; hewaa diraw, neeni izo yed-daarkkii” yaagiide woosseeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide, “Taani bayeedda dorssaw, Isra7eeliya asa xalalaw kiitettaaddi” yaageedda.

²⁵ Shin iza yaade, “Ta Godaw, taana maaddariikkii!” yaagaade aw goyinnaaddu.

²⁶ Qassi I zaariide, “Naanaa qumaa akkiide, kana maraw oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁷ Mishiratta, “E ta Godaw, hewe tuma; shin haray atto kana maratuu barenttu godatuu miina, samppaappe laaletteedda suuppaa miinotten-nee” yaagaaddu.

²⁸ Yesuusi zaariide izo, “Ha mishirattee, ne ammanuu wolqqaama; neeni koyyeeddawaadan new hano” yaageedda. Izi naatta ellekka paxa agaaddu.

Yesuusi Cora Harganchchatuwaa Patheedda

²⁹ Yesuusi hewaappe denddiide, Galiilaa Abbaa mataa beedda; qassi itti deriyaa bolla kesiide, hewaan utteedda. ³⁰ Daro asay wobbatuwaa, qooqatuwaa, quunatuwaanne duudetuwaa, qassi hara coratuwaa aakko ahiide, A mataan wotheedda. Yesuusi untuntta patheedda.

³¹ Hewaa diraw, asay duudatuu haasayishshin, quunatuu suurishshin wobbatuu hamettishshin, qooqatuu xeellishshin be7i maalalettiide, Isra7eeliyaa Xoossaa galateeddino.

*Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mar 8:1-10)*

³² Yesuusi barena kaalliyawantta barekko xeesiide, “Ha cora asay taananna heezzu gallasay gakkanaw gami77eedda diraw, taani ha asaw qarettay; untunttoo ha77i miyaawe baawa. Qassi untunttu ogiyaan daaburiide kunddena mala, qumaa mizennaan untuntta mela yeddanaawukka koyyikke” yaageedda.

³³ A kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Nuuni ha bazuwan hawaa keena asaa kalissiyaa qumaa haqappe demmanee?” yaageeddino.

³⁴ Qassi Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun ukithay de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu ukithayne moletuwaappe amareeddawanttu de7iino” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaageedda. ³⁶ He laappu ukithaanne moliyaa oyqqiide, Xoossaa galateedda; menthereethiide barena kaalliyaawantussi immeedda; qassi untuntu cora asaassi immeeddino.

³⁷ Asay ubbay miide kalleedda; miina atteedda laappu zambbeeliyaa kumeedda suuppaa A kaalliyaawanttu dentheeddino. ³⁸ Meedda asay macca asaanne naanaa paydennaan, oyddu sha77a attuma asaa. ³⁹ Yesuusi asaa yeddowaappe guyyiyan, wonggiriyaan geliide, Mege-doone geetettiyyaa gadiya beedda.

16

Malaataa Be7anaw Oochcheedda Ooshaa
(Mar 8:11-13; Luq 12:54-56)

¹ Itti itti Parisaawatuunne Saduqaawanatuu Yesuusakko yiide, A paacanaw koyyeeddino; yaatiide barentta saluwaappe malaata bessana mala woosseeddino. ² Shin Yesuusi zaariide, untunta hawadaan yaageedda; “Sa7ay qammiiyaa wode hinttenttu, ‘Saluu zo77eedda diraw, sa7ay shammanawaa’ yaagiita; ³ wontumaathan qassi, ‘Saluu zo77iide gubbaneedda diraw, hachche iray bukkanaawaa’ yaagiita; saluwaa xeelliide, sa7ay hananawaa eranaw danddayiita; shin ta yuus-saa wodiyaa malaataa shaakki eranaw danddaykkitee? * ⁴ Ha wodiyaa asay iitaynne woshummiyaawe, Xoossaw ammanettennawe, malaataa koyyee; nabiyaa Yoonasa malaataappe attin, hara malaatay aw imet-tenna” yaageedda. Hewaappe simmiide, untunta aggiide beedda.

Parisaawatuwanne Saduqaawanatuwaa Irshshuwaa
(Mar 8:14-21)

⁵ A kaalliyaawanttu abbaa pinneedda wode, qumaa afanawaa dogeeddino. ⁶ Yesuusi untunttu, “Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe hinttentta eriide naagettite” yaageedda.

⁷ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa yaagiyaawe nuuni qumaa ahibeenna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

⁸ Shin untunttu giyaawaa Yesuusi eriide, “Ha ammanuu pacceddawantto, qumay baynna diraw, ayissi hinttenttu gidдон haasayitee? ⁹ Ha77ikka hinttentto gelibeennee? Taani ichcheshu ukithaa ichcheshu sha77a asaa mizaade kalisseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹⁰ Woy taani laappu ukithaa oyddu sha77a asaa miza kalisseeddawaa, qassi hinttenttu aappun zambbeeliyaa kunthiide atteedda suuppaa dentheeditentto wozanaa aathikkitee? ¹¹ Taani hinttentta Parisaawatuwaa irshshuwaappenne Saduqaawanatuwaa irshshuwaappe naagettite giyawaappe attin, ukithaabaa hinttentto haasayaabeennaawaa hinttenttu waaniide akeekikkitee?” yaageedda.

¹² A kaalliyaawanttu Yesuusi barentto odeeddawaa, Parisaawatuwaa timirttiyaappenne Saduqaawanatuwaa timirttiyaappe untunttu naagettana mala odettowaappe attin, munaqaan tigiyyaa irshshuwaappe naagettana mala gidennaawaa he wode akeekeddino.

Phexiroosa Ammanuwaanne Markkatethaa
(Mar 8:27-30; Luq 9:18-21)

* **16:3** Itti itti Geeshsha Maxaafaa beni bilethatuwan Yesuusa qaalatuu ha paydatuwan baawa.

13 Yesuusi Qiisaariyaa Piliiphphoosa geetettiyaa gadiya gakteedda wode, barena kaalliyawantta, “Asay taana, Asa Na7aa oona gii?” yaagiide oochcheedda.

14 A kaalliyawanttu zaariide, “Neena itti itti asay, Xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; haranttu qassi Eelaasa yaagiino; qassi haranttu Ermiyaasa woy nabatuwaappe ittuwaa yaagiino” yaageeddino.

15 Yesuusi untuntta, “Yaatina hinttenttu taana oona giitee?” yaageedda.

16 Simooni Phexiroosi zaariide, “Neni de7uwa Xoossaa Na7aa Kiristoosa” yaageedda.

17 Yesuusi zaariide, hawadaan yaageedda; “Yoonaa na7aa Simoonaa, hawaa new saluwan de7iya ta Aabbu erisseeddawaappe attin, asay ooninne neena erissibeenna diraw, neeni anjjetteddaawaa.

18 Phexiroosaa, taani new oday; neeni shuchchaa; taani ha zaallaa bolla ta woosa golliya keexxana; ta woosa golliya haray atto, Si7ooliyaa wolqqaykka xoonanaw danddayenna. ¹⁹ Taani new saluwaa kawutethaa qulppiyaa immana; neeni sa7an hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwankka hanenna” yaageedda.

20 Hewaappe guyyiyan, I Kiristtoosa gideeddawaa A kaalliyawanttu oossinne odenna mala, untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Koyro Oduwaa Odeedda

(Mar 8:31-33; Luq 9:22-27)

21 He wodiyaappe doommiide Yesuusi, “Taani Yeerusalaame biina, taana cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarissiyaawanttu darii waayissanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenotho gallassi hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide, barena kaalliyawanttussi geeshshiide oduwaa doommeedda.

22 Phexiroosi A itti bagga zaariide, “Ta Godaw, Xoossay neena hewaappe ashsho; hawe ne bolla ubbakka yeenna” yaagiide A zoranaw doommeedda.

23 Shin Yesuusi guyye simmiide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, neeni ta matappe kichcha; neeni asay dosiyaawaa qoppiyaawaappe attin, Xoossay dosiyaawaa qoppenna diraw, taw dhubo gidaadda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Bessiyaa Ogiyaa

(Mar 8:34-9:1; Luq 9:23-27)

24 Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta hawadaan yaageedda; “Taana kaallanaw koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaado; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ²⁵ Ayissi gooppe, bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin bare shemppuwaa ta diraw bayizziya uray ashshanawaa. ²⁶ Itti uray sa7an de7iya ubbabaa barew shiishshiide, bare shemppuwaa bayizkooppe, A ayaa maaddanee? Woy itti uray bare shemppuwaa wozanaw ayaa immana danddayii? ²⁷ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, ta Aabbu bonchchuwan ta kiitanchchatuwaanna yaana hanay; asaa ubbaw he wode A oosuwaa gatiyaa immana. ²⁸ Taani hinttenttoo tumuwaa gay;

amareedda asatu, taani, Asa Na7ay, kaatiyaa gidaade yiyaawaa be7ana gakkanaw, hayqgennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

17

Yesuusa Malay Laametteedda

(Mar 9:2-13; Luq 9:28-36)

¹ Yesuusi usuppun gallassaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne, Yayiqooba ishaa Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wogga deriyaa huuphiyaa kesseedda. ² Qassi untunttu xeellishshin, untunttu sinthaan laametteedda; A deemu awayfiyaadaan poo7eedda; A mayuukka poo7uwaadan phooleedda. ³ Musenne Eelaas Yesuusanna haasayishshin, ha heezzu A kaalliyawanttu be7eeddino.

⁴ Phexiroosi Yesuusa, “Ta Godaw, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; neeni dosooppe, nuuni hawaan heezzu daasiyaa ittuwa new, ittuwa Musew, ittuwa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

⁵ I haasayishshin, poo7iyaa shaarii yiinne untuntta kammi aggeedda; shaariyaa giddoppe, “Hawe taani siiqiyaa taana nashechchiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giya qaalay yeedda.

⁶ A kaalliyawanttu he qaalaa siseedda wode, daro yayyiide, guufanni aggeeddino. ⁷ Yesuusi untunttukko yiide, untuntta bochchiide, “Dend-dite; yayyoppite” yaageedda. ⁸ Untunttu dhoqqu giide xeelliyaa wode, Yesuusa xalalaappe attin, hara asaa oonanne be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani Asa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, ha hinttenttu be77eeddawaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ A kaalliyawanttu Yesuusa, “Yaatina, higgiiyaa tamarissiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹¹ I zaariide yaageedda; “Eelaas kaset yiide, ubbabaa giigissanawaa. ¹² Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas hawaappe kase yidiggeedda. Hewode asay A, barenttoo koyyeeddawaadan ubbaa ootheeddawaappe attin A eribeykkino; hewaadankka, qassi taana, Asa Na7aa, asay waayisanawaa” yaageedda.

¹³ A kaalliyawanttu he wode barenttoo Yesuusi Xammaqiyaa Yohaannisabaa odiyaaawaa akeekeddino.

Yesuusi Iita ayyanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda

(Mar 9:14-29; Luq 9:37-43)

¹⁴ Untunttu daro asaakko yeedda wode, itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthaan gulbbatiide, ¹⁵ “Ta Godaw, ta na7aa wozanaa bayizziyaa harggii oyqqina, I daro wode tamaan, qassi daro wode haathan kunddiyaa diraw, I darii sakettee; A pathaarikki. ¹⁶ Neena kaalliyawanttukkokka A ahaaddi; shin pathanaw danddayibeykkino” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya geella asaw! Taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttenttubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akkiide yiite” yaageedda. ¹⁸ Yesuusi iita ayyaana, “Aappe kesa” giide azazina, iita ayyanay na7aappe kesi aggeedda; ellekka na7ay paxi aggeedda.

19 Hewaappe guyyiyan, A kaalliyawanttu barenttu xalala Yesuusakko yiide, “Nuuni iita ayyaana kessanaw ayissi danddayibeykkoo?” yaageeddino.

20 Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewe hinttenttu ammanuu guuxxeedda diraassa; taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttenttoo sanaaficiyaa geetettiyaa guutha mithatti ayfiya keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha deriyaa, ‘Hawaappe yaa shiiqa’ yaagintto I shiiqana; hinttenttu ayaanne oothanawukka danddayanita. ²¹ Shin hawaa malaa woosaappenne xoomaappe harabay kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mar 9:30-32; Luq 9:43-45)

22 A kaalliyawanttu Galiilaan, ittippe shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi untuntta, “Taana, Asa Na7aa, asay asaw aathiide immana. ²³ Asay taana wodhanawaa; hewaappe guyyiyan taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana” yaageedda. A kaalliyawanttu daro qaretteeddino.

Geeshsha Golliyaa Giiraa Giiryaawaa

24 Yesuusinne A kaalliyawanttu Qifirinaahooma katamaa yeedda wode, Geeshsha Golliyaassi qaraxaa akkiyawanttu Phexiroosakko yiide, “Hinttentta tamarissiyaawe Geeshsha Golliyaa giiraa giirenee?” yaageeddino.

²⁵ I zaariide, “Giiree” yaageedda.

Phexiroosi soy geleedda wode, Yesuusi kasetiide A, “Simoonaa, ne qofay aye? Ha sa7aa kaatatuu qaraxaa woy giiraa ooppe akkiinoo? Barenttu gadiya asaappe akkiinoo woy hara gadiya asaappe akkiinoo?” yaageedda.

²⁶ Phexiroosi, “Hara gadiya asaappe akkiino” yaageedda.

Yesuusi Phexiroosa, “Yaatooppe, gadiya asay giiranaw bessenna. ²⁷ Shin nuuni ha asatuwa hanqqethanaw koyyokko; neeni abbaa baade aani dabbaa yegga; yaataade koyro kesiyaa moliyaa oyqqaade, A doonaa pooqiyaa wode, giiraw gidiyaa miishshaa neeni demmana. Hewaa akkaade, ta giiraanne ne giiraa untunttoo imma” yaageedda.

18

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?

(Mar 9:33-37; Luq 9:46-48)

1 A kaalliyawanttu Yesuusakko he wode yiide, “Saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaageeddino.

2 Yesuusi itti guutha na7aa xeesi untunttu gidдон essiide, hawadaan yaageedda; ³ “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; Xoossaakko hinttenttu simmiide, guutha naanaadan hanana dhayooppe, saluwaa kawutethaa ubbakka gelanaw danddayikkita. ⁴ Simmi ha guutha na7aadan, barena kawushshiyaa ooninne saluwaa kawutethaan ubbaappe aadhdhiyaawaa. ⁵ Qassi hawaa mala na7aa ta sunthaan mokkiyaa ooninne taana mokkee. ⁶ Shin taana ammaniyaa ha guutha naanaappe ittuwa balethiya ooninne, gaacciyaa wogga woxaa bare qoodhiyaan qachchiide, abbaa ciimmuwaan mitettiyaawe aw lo77a.

*Dhubuwaassi Gaaso Gidiyaawaa**(Mar 9:42-48; Luq 17:1-2)*

⁷ “Alamii asaa dhubbiyaa diraw, sa7aw aayyero; ayissi gooppe, dhubbiyaabay yuussaa aggenaa; shin dhubuu A gaasotaan yiyaa uraw aayyero.

⁸ “Neena kushii woy ne gedi neena balethooppe, neeppe qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaannanne laa77u gediyaanna medhinaa tamaan olettiyaawaappe wobba woy duuxa kushiyaanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁹ Qassi ne ayfii neena balethooppe, neeppe wooca kessa ola; neeni laa77u ayifiyanna Gaannamiyaa tamaan olettiyaawaappe itti ayifiyanna medhinaa de7uwaa geliyaawe new lo77a.

¹⁰ “Hinttenttu ha guuthatuwappe ittuwanne kadhenna mala, hinttentta naagite; ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; saluwan untunttu kiitanchchatuu ubba wode, saluwan de7iya ta Aabbu sinthaan de7iino.

¹¹ Ayissi gooppe, taani, Asa Na7ay, bayeeddawaa ashshanaw yaaddi.

*Bayeedda Dorssaa Leemisuwaa**(Luq 15:3-7)*

¹² “Itti asaw xeetu dorssatuu de7iyaawantuppe ittuu bayooppe, udduppu tammanne udduppunuwaa deriyaan aggiide, he bayeeddawaa koyyanaw beennee? Hinttenttu waagiitee? ¹³ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; I demmooppe, bayibeenna udduppu tammanne udduppu dorssatuwaappe aathiide, he itti dorssaan nashettee. ¹⁴ Hewaadanka, saluwan de7iya hinttenttu Aabbu ha guuthatuwappe ittuu bayanawaakka koyyenna.

Bayzeedda Asaassi Oothanaw Bessiyaabaa

¹⁵ “Ne ishay neena naaqqooppe, neereka aakko baade, A naaquwaa aw oda; I newaa sisooppe, ne ishaa balaappe zaaraadda. ¹⁶ Shin I newaa sisennaan ixxoopspe, laa77u woy heezzu markkay markkattowaan yewuu ubbay tumattiyaa diraw, hara itti woy laa77u asaa neenanna ittippe afa. ¹⁷ I untunttubaa sisennaan ixxoopspe, ubbabaa ammaniyaa asaw oda; qassi ammaniyaa asay giyaawaakka I sisennaan ixxoopspe, ammanenna asaadaaninne qaraxaa shiihshiyaa asaadan A payda.

¹⁸ “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; neeni sa7aan hano goowe ubbay saluwan Xoossaa sinthaan hanana; shin neeni sa7aan hanoppo geeddawe saluwanka hanenna.

¹⁹ “Qassikka taani hinttenttoo oday; hintteppe laa77u uray sa7an Xoossaa woossiyaawaan ay yewuwaaninne itti wozanaa gidooppe, saluwan de7iya ta Aabbu hewaa hinttenttoo immana. ²⁰ Ayissi gooppe, laa77u uray woy heezzu uray ta sunthaan shiiqiyaasaan, taani hewaan untunttu gidduwan de7ay” yaageedda.

Atto Giyaawaa

²¹ Phexiroosi; he wode Yesuusakko yiide, “Godaw, ta ishay taana aappu kaalla naaqqooppe taani aw atto gaanaw bessii? Laappunuwaa gakkanaw naaqqineeyee?” yaagiide A oochcheedda.

²² Yesuusi zaariide A, “Gidenna, taani neena laappun tammu kaalla laappunuwaa gayippe attin, laappunuwaa xalalaa giikke.

23 “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaanna miishshaa heetettanaw qoppeedda kaatiyaa bessee. 24 He kaatii miishshaa heetettanaw doomheedda wode, daro miilone biraa acuu de7iyaa itti bitaniyaa aakko aheeddino. 25 Shin he qoomaw acuwaa ciggiyaawe dhayina, A goday he acuwaa cigganaw, A machchattanne iinne A naanay, qassi aw de7iya ubbabay zali77ettana mala, A azazeedda. 26 Hewaa diraw, qoomay bare godaa sinthaan gulbbatiide, ‘Ta godaw, hayyagodo guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana yaagiide A woosseedda. 27 A goday aw qarettiide, A yeddi aggeedda; A acuwaaakka aw maarii aggeedda.

28 “Shin he qoomay kesiide, bare laggethaa qoomatuwaappe ittuu bareppe xeetu biraa santtimiyaa tal77eeddawaanna gakettiide, ‘Ne bolla de7iya ta miishshaa cigga’ yaagi oyqqiide, A cuulleedda.

29 “Yaatina he A laggethaa qoomay A sinthaan gulbbatiide, ‘Ha77i ta7ishay guutha wodiya naagarikkii; taani new ubbabaakka ciggana’ yaagiide A woosseedda.

30 “Shin ixxi akki biide, A laggethay he acuwaa qanxxana gakkanaw, qasho golle gelisseedda. 31 Hewaa diraw, A laggethaa qoomatuu hewaa be7iide, daro yiloteeddino; barenttu godaakko biide, I otheedda ubabaa aw odeeddino.

32 “Hewaappe guyyiyan, goday he qoomaa xeesiide, ‘Ha iita qoomaw, neeni taana woosseedda diraw, taani he acuwaa ubbaa new maaraa aggaaddi. 33 Taani new he acuwaa maareeddawaadaan, neenikka ne laggetha qoomaw maaranaw bessennee?’ yaageedda. 34 Hewaappe simmiide aw daro hanqqettiide, bare acuwaa ubbaa I ciggi wurssana gakkanaw, paxa kaa7ettana mala, qasho golle gelisseedda.

35 “Hinttentu huuphiyan huuphiyan hinttentu ishaw wozanappe atto gaana dhayooppe, he goday bare qoomaa otheeddawaadan, saluwan de7iya ta Aabbukka hinttentta hewaadan oothana” yaageedda.

19

Yesuusi Geluwaabanne Akaabaa Tamaarisseedda (Mar 10:1-12)

1 Yesuusi he haasayaa wurssowaappe guyyiyan, Galiilaappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan de7iya Yihudaa gadiya beedda. 2 Daro asay A kaalliide beeddawaa hewaan patheedda.

3 Itti itti Parisaawatuu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay ay gaasuwaaninne, bare machchatto yeddana nu higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

4 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossay koyro untuntta medhdhiide, attumawaanne maccawunno otheedda. 5 Hewaa diraw, ‘Itti asay bare aabbanne bare daayo aggiide, bare machchatinna ittippe de7ee; untunttu laa77uu itti asaa gidiino’ yaagiyaa qaalaa nabbabibeykkitee? 6 Hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyaawaappe attin, laa77u asa gidikkino; hewaa diraw, Xoossay ittippe de7anaadan gathowaa asay shaakkoppo” yaageedda.

7 Parisaawatuu Yesuusa, “Yaatina, Muse ayaw itti uray bare machchatto pirimaa peedhiide yeddana mala azazeeddee?” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu hinttenttu machchatuwa yeddana mala, Muse hinttentta azazeeddawe, hinttenttu odina sisenna guzuma gido diraappe attin, koyro hewaa mala gidenna. ⁹ Taani hinttenttoo oday; bare machchatto woshummennaan de7ishshin yeddiide, hararo akkiya ooninne woshumme; haray yeddeeddawunno akkiyawekka woshumme” yaageedda.

¹⁰ Yesuusa kaalliyawanttu A, “Asinaa gidduwaninne machchatti gidduwaan de7iya wogay hewaa mala gidoope, akkennaaninne gelennaan de7iyaawe lo77a” yaageeddino.

¹¹ Shin Yesuusi untuntta yaageedda; “Hewaa mala timirttii Xoosay immowantussappe attin, asaa ubbaassa gidenna; ¹² ayaw gooppe, barenttu daayi uluwaappe yelettiyaa wodekka, shuufa gideeddawanttu de7iino; qassi asay qaaratina mureesa gideeddawanttu de7iino; qassi saluwaa kawutethaa diraw, barentta shuufa udeeddawanttu de7iino; ha timirttiyaa akkanaw danddayiyaawe ooninne akko” yaageedda.

Yesuusi Qeeri Naanaa Bolla Bare Kushiya Wotheedda
(Mar 10:13-16; Luq 18:15-17)

¹³ Yesuusi he wode bare kushiya guutha naanaa bolla wotheide, Xoosaa woossana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyawanttu he asaa ahenna mala hanqqetteeddino. ¹⁴ Shin Yesuusi, “Qeeri naanay taakko yiyaawaa diggoppite; ayaw gooppe, saluwaa kawutethay hewanttu malaassa” yaageedda.

¹⁵ Hewaappe simmiide bare kushiya untunttu bolla wotheed-dawaappe guyyian, hewaappe bashi beedda.

Yalaga, Dure Bitaniyaa Ooshaa
(Mar 10:17-31; Luq 18:18-30)

¹⁶ Itti bitani Yesuusakko yiide, “Tamarissiyaawoo, taani medhinaw de7uwaa demmanaw lo77obaa ayaa oothoo?” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi A, “Lo77obay ayentto taana ayaw oochchay? Ittuwaa xalalay lo77a; shin neeni medhinaw de7anaw koyyoope, azazatuwaa naaga” yaageedda.

¹⁸ Bitani, “Haqawantta?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; worduwa markkattoppa; ¹⁹ ne aabbanne ne daayo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphiyaadaan siiqa” yaageedda.

²⁰ He yalaga bitani Yesuusa, “Taani hewaa ubbaakka guuthatethaappe doommaade naagaaddi; yaatina, taw pacciyaawe ayee?” yaageedda.

²¹ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni polo asa gidanaw koyyoope, baade new de7iyaawaa zali77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neeni saluwan durettana; yaataade yaade taana kaalla” yaageedda.

²² Shin he yalaga bitani hewaa siseedda wode, I daro dure gidiyaa diraw, qarettiidde bashi beedda.

²³ Yesuusi barena kaalliyawanttussi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; dure asay saluwaa kawutethaa gelanawe daro meto gidanawaa. ²⁴ Taani gujjaadekka hinttenttoo oday; dure asay Xoosaa kawutethaa gelanaappe, gaaluu marppiyaa lukuwaanna aadhhanawe matattee” yaageedda.

²⁵ A kaalliyawanttu hewaa sisi maalalettiide, “Yaatina, ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe asaw danddayettenna; shin Xoossaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁷ Phexiroosi he wode zaariide Yesuusa, “Be7a, nuuni nuussi de7iya ubbabaa bashiide, neena kaalleeddo; yaatiide nuuni ayaa demma-neeshsha?” yaageedda.

²⁸ Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda; “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; taani, Asa Na7ay, ooratha gadiyan ta kawutethaa oydiyaan uttiyaa wode, taana kaalleedda hinttenttukka tammanne laa77u Isra7eeliya zaratuwaa bolla pirddanaw, tammanne laa77u kawutethaa oydiyaan uttanita. ²⁹ Ta sunthaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa aggeedda ooninne, xeetu dakuwaappe daruwaa akkana; qassi medhinaa de7uwaakka laattana. ³⁰ Shin coratuu ha77i sinthateeddawanttu guyyetanawantta; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaaawanttu sinthatanawantta.

20

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa

¹ “Saluwaa kawutethay woyiniyaa geetettiyaa turaa gidduwaa oothiyaawantta uniyaa oosissanaw, wontta guuraan keseedda woyiniyaa turaa godaa bessee. ² I he oosanchchatoo hachche hachche ootheeddawaa wolqqaa gatiyaa cigganaw untuntunna giigiide, bare woyiniyaa turaa gidduwaa oosissanaw untuntta yeddeedda.

³ “Qassi heezzu saatiyaa gidoode kesiide, oosuu baynnaan qocaan eqqeedda hara asatuwa be7iide, ⁴ untuntta, ‘Hinttenttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite; taani hinttenttoo bessiyaa gatiyaa ciggana’ yaageedda; hewaappe guyyiyan untunttu beeddino. ⁵ Laa7ethuwaakka usuppun saatiyaaninne udduppu saatiyaan kesiide, hewaadan ootheedda. ⁶ Tammanne itti saatiyaa heran I kesiyya wode, haranttu hewaan eqqeeddawantta demmiide, ‘Oosuwaa oothennaan kumentha gallassaa hawaan ayaw eqqi peeshedditee?’ yaageedda.

⁷ “Untunttu, ‘Nuuna oosissiyaa asay dhayeedda diraw eqqi peesheeddo’ yaageeddino.

“I, ‘Hinttunttukka qassi ta woyiniyaa turaa gidduwaa oothanaw biite’ yaageedda.

⁸ “Sa7ay omarrsiyaa wode, woyiniyaa turaa goday oothiyaawanttu kaappuwaa, ‘Oosanchchatuwaa xeesaade, wurssethaan oosuwan geleeddawanttuppe doommaade koyro geleeddawantta gakkanaw, untunttu oosuwaa dirguwaa cigga’ yaageedda.

⁹ “Tammanne itti saatiyaa heeran oosuwaa doommeeddawanttu yiide, huuphiyan huuphiyan oothiide peesheedda wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹⁰ Koyro oosuwaa doommeedda asay yeedda wode, daruwaa akkanaw qoppeeddino; shin untunttukka huuphiyan huuphiyan barenttu oosuwaa wolqqaa gatiyaa akkeeddino. ¹¹⁻¹² Hewaappe guyyiyan, ‘Ha guyyeppe yeeddawanttu itti saatiyaa xalalaa ootheeddino; kumentha gallassaa daaburiide cawotteedda nuwaanna untunttu oosuwaa

dirguwaa qaraa oothaadda' yaagiide barentta oosuwan gelisseed-dawaa bolla zuuzummeeddino.

¹³ "Shin I untuntuppe ittuwa hawadaan yaageedda; 'Ta laggew, taani neena naaqqabeykki; oothaade peesheedda wolqqaa gatiyaa taananna giigabeykkiyee? ¹⁴ Newaa akkaade ba; taani ha77i wurs- sethaan oosuwan geleeddawookka newaa keenaa immanaw koyyay. ¹⁵ Taani ta miishshaan ta koyyeeddawaadan oothanaw taw maatay baawee? Woy taani lo77a gideedda diraw, neeni qanaatay?" yaageedda.

¹⁶ "Hewaadankka, qassi guyyeteeddawanttu sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta; ayaw gooppe, xeesetteeddawanttu cora; shin dooretteeddawanttu guutha" yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odedda

(Mar 10:32-34; Luq 18:31-34)

¹⁷ Yesuusi Yeerusalaame biidde, ogiyaan barenanna biya tammanne laa77u barena kaalliyaawantta gaxaa kessiide, dumma untuntussi yaageedda. ¹⁸ "Be7ite, nuuni Yeerusalaame ha77i keseetto. Yaani taana, Asa Na7aa qeesatuwaa kaappatuwaassinne higgiiya tamarissiyaaawant- tussi aathiide immanawantta; untunttu ta bolla hayquwaa pirddaa pirddanawantta. ¹⁹ Qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immanawantta; he Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccanawant- tanne taana lissuwan shocanawantta; yaatiide masqqaliyaa bolla misi- maariyan dhishiide, taana kaqqanawantta; taani heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddana" yaageedda.

Zabiddiyoosa Naanaa Daayi Woosaa

(Mar 10:35-45)

²⁰ He wode Zabiddiyoosa naanaa daaya bare naanaanna Yesuusakko yaaddu; A sinthaan gulbbataade ittibaa A woossaaddu.

²¹ Yesuusi izo, "Ayaa koyyay?" yaagiide oochcheedda.

Iza zaaraade, "Ha ta laa77u naanay ne kawutethaan ittuu neeppe ushechcha bagganna, qassi ittuu neeppe haddirssa bagganna uttino yaagaarikkii" yaagaade woossaaddu.

²² Shin Yesuusi zaariide naanaa, "Hinttenttu ayaa woossanaw bess- into erikkita. Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa metootani- tee? Taani xammaqettana xinqqataa xammaqettanaw danddayiitee?" yaageedda.

Untunttu, "E danddayana" yaageeddino.

²³ Yesuusi, "Taana gakkiiya woliqqaama metuwaa tumakka hinttenttu metootanita; shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooranaw taw maatay baawa; shin he sa7ay ta Aabbu immanaw giigissi wotheeddawanttussa" yaageedda.

²⁴ Yokko tammu Yesuusa kaalliyawanttu hewaa siseedda wode, he laa77u ishatuwassi hanqqetteeddino. ²⁵ Shin Yesuusi untunttu ub- batuwakka barekko xeesiide, hawadaan yaageedda; "Ahizaabe asat- uwaa kaappatuunne hawantta kaaalethiyaa asatu barenttu asaa ayis- siyaawaa eriita. ²⁶ Hinttenttu gidduwaan hewaa mala gidenna; shin hinttenttu gidduwaan dhoqqatethaa koyyiyaa ooninne hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ²⁷ Qassi hinttenttu gidduwaan ubbaappe bolla gidanaw koyyiyaaawe ooninne hinttenttoo ayye gidanaw bessee. ²⁸ Hewaadan taani, Asaa Na7ay, asaw oothanawunne daro asaa

wozanaw ta shemppuwaa immanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Laa77u Qooqatuwaa Patheedda

(Mar 10:46-52; Luq 18:35-43)

²⁹ Yesuusinne A kaalliyawanttu Iyyarkkoppe kesishshin, daro asay untuntta kaalleedda. ³⁰ Laa77u qooqa asatuu ogiyaa doonaan utteeddawanttu Yesuusi hewaanna aadhdiyaawaa sisiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuussi qarettaarikii” yaageeddino.

³¹ Daro asay untuntta, “Hayzzite” giide hanqqetteedda; shin untuntu barenttu kooshshaa darii dhoqqu oothiide, “Godaw, Daawita na7aw, nuuna maaraarikki!” yaageeddino.

³² Yesuusi ogiyaan eqqiide, untuntta xeeksiide, “Taani hinttentoo ayaa oothana mala koyyiitee?” yaageedda.

³³ Qooqatuu, “Godaw, nu ayfiyaa pathaarikki” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untunttoo qarettiide, untuntu ayfiyaa bochcheedda; ellekka untuntu ayfii xeelli aggina, A kaallii yaageeddino.

21

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda

(Mar 11:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

¹ Untuntu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte geetettiyaa deriyaa lanqqiyan de7iya Beetefaage geetettiyaa qeeri katamaa gakteeddino; Yesuusi barena kaalliyawantuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² untuntta hawadaan yaageedda; “Hinttentuppe sinthaan de7iya qeeri katamaa biite; hewaan itti haratta qashuwan de7ewunno izi maraanna hinttenttu bi simmo sankka demmanita; untuntta billiide, taw akki yiite. ³ Ooninne hinttentta oochchooppe, ‘Goday hawantta koyyee’ yaagite; ellekka I untuntta yeddi agganawaa.” * ⁴⁻⁵ Timbbitiyaa odiyaa nabii,

“Xiyoone katamaa asaw,

‘Be7a, ne kaatii ashikke gidiide,

hariyaa bolla, hare maraa bolla uttiide,

neekko yee’ yaagite”

yaagiide haasayeeddawe polettana mala, hawe haaneedda.

⁶ A kaalliyawanttu biide, Yesuusi barentta azazowaadan ootheeddino. ⁷ Harattonne hare maraa ahiide, barenttu mayuwaa untuntu zokkiyaan wotheeddino; hewaappe simmina Yesuusi toggeedda.

⁸ He cora asaappe dariya baggay bare mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi haranttu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan yeggeeddino.

⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyaa cora asayne qassi A geeduwaa kaalliyaa cora asay, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide,

“Daawita na7ay galatetto!

Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa!

Xoossay galatetto!”

yaageedda.

¹⁰ Yesuusi Yeerusalaame katamaa geleedda wode, katamaan de7iya asay ubbay, “Hawe oone?” yaagiide shabbiretteeddino.

* **21:3** Goday: Haratuwaa godaa guussaa. **21:4-5** Zak 9:9 **21:9** Maz 118:25,26

¹¹ Asay, “Hawe Galiilaan de7iya Naazireete geetettiyaa katamaappe yeedda nabiyaawaa Yesuusa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Geleedda

(Mar 11:15-19; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹² Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawanttanne shammiyaawantta ubbaa kare yedersseedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraphpheezaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa guphi yeggiide, ¹³ untuntta, “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta gollii Xoossaa woossiyaa golliyaa geetettana’ yaagettiide xaafetti utteedda; shin hinttenttu A bonqqiyaawanttu qosettiyaa gonggoluwaa kesseeddita” yaageedda.

¹⁴ Qooqatuunne gedi sileeddawanttu Yesuusakko Geeshsha Golliyaa yiina, I untuntta patheedda. ¹⁵ Shin qeesatuwaa kaappatuunne higgiiya tamarissiyaaawanttu Yesuusi oothiyaa oorathabaa be7eedda wodenne, guutha naanay Geeshsha Golliyan barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawita na7ay galatetto” yaagiyaawaa be7eedda wode hanqqetteed-dino.

¹⁶ Yaatiide Yesuusa, “Hawanttu giyaawaa sisay?” yaageeddino.

Yesuusi, “E sisay; Xoossaa Maxaafay, ‘Guutha naanaynne dhammiyaa naanay neena galatana mala, untuntta erissaadda’ yaagiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee?” yaageedda. ¹⁷ Yesuusi untuntta aggiide, he katamaappe Biitaaniyaa geetettiyaa katamaa biide, yaani aqeedda.

Ayfii dhayeedda Balasiyaa Mithatto

(Mar 11:12-14,20-24)

¹⁸ Yesuusi wontta guuraanna katamaa beedda diraw koshatteedda. ¹⁹ Ogiyaa doonaan itti balasiyaa geetettiyaa mithatto be7iide, iikko beedda; bi gakkiiya wode he mithattin haythaa xalalaappe attin, ayfiya aynne demmibeenna; izo, “Laa7ethuwaa medhinawukka ayfoppa” yaagina, he balasatta man77iyan melaa aggaaddu.

²⁰ A kaalliyawanttu hewaa be7iide maalalettiide, “Ha balasatta waanaade itti kuthaan mela aggaaddee?” yaageeddino.

²¹ Yesuusi zaariide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; hinttenttu amanuu de7iyaawanttanne sidhennawantta gidooppe, ha balasatto taani ootheeddawaa mala xalalaa oothikkita; shin haray atto hinttenttu ha deriyaa, ‘Denddaade abbaan kundda’ ginttokka hanana; ²² hinttenttu ammaniide Xoossaa woossiyaawaa ayaa gidinttokka akkana” yaageedda.

Yesuusa Maatay Yeeddasaa

(Mar 11:27-33; Luq 20:1-8)

²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaa yiide tamarissishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimattuu aakko yiide, “Neeni hawaa oothanaw new ay maatay de7ii? New ha maataa oone immeeddawee?” yaageeddino.

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; hinttenttu taw hewaa odooppe, taani hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odana; ²⁵ Yohaannisi xammaqiyaa maatay haqappe yeeddee? Xoossaaappe yeeddeyee asaappe yeeddee?” yaageedda.

Unttuntu barenttu gidduwaan palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoos-saappe yeedda’ yaagoope I nuuna, ‘Yaatoope, Yohaannisi odeed-dawaa ayaw ammanibeykkitee?’ yaaganawaa. ²⁶ Shin nuuni, ‘Asaappe yeedda’ yaagoope, asay ubbay Yohaannisi nabiyaa gideeddawaa eriya diraw, asaw yayyeetto” yaageeddino. ²⁷ Unttuntu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino.

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataani oothaytantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

Laa77u Naanaa Leemisuwaa

²⁸ “Shin hinttenttu ayaa qoppiitee? Laa77u naanay de7iya itti bitani de7ee; he bitani bayra na7aakko biide, ‘Ta na7aw, hachche baade ta woyiniyaa turaa ootha’ yaageedda. ²⁹ Na7ay zaariide, ‘Bi-ikke’ geedda; shin guyyeppe bare wozanaan qoppi akkiide, woyiniyaa turaa oothanaw beedda. ³⁰ Aawuu yokko na7aakko biide, bayraw geeddawaadankka aw geedda; teefa na7ay zaariide, ‘Lo77a ta godaw’ yaageedda; shin bibeenna. ³¹ Ha laa77u naanaappe bare aawuu koyy-eeddawaa ootheeddawe haqawee?” yaageedda.

Unttuntu, “Bayraa” yaageeddino.

Yesuusi untntntta hawaadan yaageedda; “Taani hinttenttoo tu-muwaa gay; qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu hint-teppe sinthatiide, Xoossaa kawutethaa gelana. ³² Ayissi gooppe, Xam-maqiyaa Yohaannisi xillotethaa ogiyaa tamarissiidde, hinttekkoo yi-ina, I giyaawaa ammanibeykkita. Shin qaraxaa akkiyawanttunne woshummiyaawanttu I giyaawaa ammaneeddino; hinttenttu haray atto hewaa be7iidikka, hinttenttu nagaraappe simmiide, I giyiyawaa am-manibeykkita” yaageedda.

Woyiniyaa Turaa Giddon Oothiyaa Goshshanchchatuwaa Leemisuwaa

(Mar 12:1-12; Luq 20:9-19)

³³ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Hara leemisuwaakka sisite; woyiniyaa geetettiyaa turaa tokkeedda itti bitani de7ee; woyiniyaa turaa yuushshi aathiide direedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw adussa shuchchaa gimbbeedda. Hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ³⁴ Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiyawaa akkiide yaana mala, bare qoomatuwaa bare kothawatuwaakko kiitteedda. ³⁵ Kothaawatuu A qoomatuwaa oyqqiide, ittuwa wodheeddino; qassi yokkuwaa shuchchan phalqqeeddino. ³⁶ Qassikka he bitani kasewanttuppe dariya hara qoomatuwaa kiitteedda; kothawatu he qoomatuwaakka kasewanttuwaadaan ootheeddino.

³⁷ “Shin wurssethaan I, ‘Ta na7aa untntnttu bonchchanawantta’ yaagi-ide bare na7aa untntnttukko kiitteedda.

³⁸ “Shin kothawatuu na7aa be7iide, barenttu gidduwaan, ‘Gadiyaa laattanawe hawaa; biide A wodhiide, gadiyaa nuuni laattana’ yaageed-dino. ³⁹ Na7aa oyqqiide, woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessiide wodheeddino.

⁴⁰ “Simmi woyiniyaa turaa goday yiyaa wode, he kothawatuwaa wootanee?” yaagiide oochcheedda.

⁴¹ Unttuntu, “I he iita asatuwa wodhi wurssiide, woyiniyaa turay ayfiya wode barena gakkiiyawaa wodiyaan sheedhdhiyaa hara kothaawatuwaassi immana” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untuntta hawadaan yaageedda;
 “Gimbbiyaawanttu kadhiide ixceedda shuchchay
 godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdhiyaa shuchchaa
 gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nu xeelawukka maalalissiyaawaa’
 yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe ubbakka nabbibeykkitee?

⁴³ “Hewaa diraw, taani hinttenttoo oday; Xoossaa kawutethay hintteppe akettiide, lo77o ayfiyaa immiya asaw imettanawa. ⁴⁴ He shuchchaa bolla kunddiyaa ubbay me7erettana; qassi he shuchchay asaa bolla kunddooppe, he kunddeedda uraa liiqissana” yaageedda.

⁴⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusi odeedda leemisuwaa siseedda wode, barenttuwaa haasayiyawaa ereeddino.

⁴⁶ Unttuntu Yesuusa oyqqanaw koyyeeddino; shin Yesuusa daro asay nabiyyaa giide qoppi utteedda diraw, he asaw yayyeeddino.

22

Akaanne Geluwaa Oduwaa Leemisuwaa *(Luq 14:15-24)*

¹ Yesuusi asaw laa7ethuwaa leemisuwan hawadaan yaagiide haasayeedda; ² “Saluwaa kawutethay bare na7aw machchiyaa immanaw ubbabaa makkeedda kaatiyaa mala. ³ He kaatii bullachchaw odi wotheedda asatuwa xeesanaw bare qoomatuwaa kiitteedda; shin asatu yaanaw koyyibeykkino.

⁴ “Qassi hara qoomatuwaa, ‘Xeesetteeddawantta, “Taani qumaa gigissaaddi; ta sanggatuunne ta modhdho miyatuu shuketteeddino; ubbabayka maketteedda. Bulachchaa haa yiite” yaagite’ yaagiide kiitteedda. ⁵ Shin xeesetteeddawanttu koyyennaan ixxiide, barenttu oosoo beeddino; ittuu bare goshshaw biina, yokkuu bare zali77ew beedda. ⁶ Atteeddawanttu qassi kaatiyaa qoomatuwaa oyqqi wadhdhiide wodheeddino.

⁷ “Kaatii daro hanqqetteedda; qassi bare wottaaddaratuwaa yeddiide, he shemppuwaa wodheeddawantta wodhissiide, unttuntu kamaa guudisseedda. ⁸ Hewaappe guyyiyan, bare qoomatuwaa, ‘Bullachchay maketteedda; shin xeesetteeddawanttu bullachchaw bessiyaa asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, wogga qadhdhaa biide, hinttenttu demmeedda asaa ubbaa bullachchaw xeesite’ yaageedda. ¹⁰ He qoomatuu qadhdhaa biide, barenttu demmeedda asaa ubbaa lo77uwaa iitaa shishshiide, bullachchaa daasiyaa kuntheeddino.

¹¹ “Shin kaatii qumaa maanaw utteedda asaa be7anaw geleedda wode, bullachchaa mayuwaa mayyibeenna itti bitaniyaa hawaan be7iide, ¹² “Ta laggew, bullachchaa mayuwaa mayyennaan waanaade hawaa gelaaddii?” yaagina bitani co77u geedda.

¹³ “Hewaappe guyyiyan, kaatii bare qoomatuwaa, ‘Ha bitaniyaa kushiyaanne gediya qachchiide, kare dhumaa kessi olite; I hawaan yeekkananne achchaa dhaqana’ yaageedda.

14 “Ayissi gooppe, xeesetteeddawanttu dara; shin dooretteeddawanttu guutha” yaageedda.

Giiraa Wooti Giiranentto Oochcheedda Ooshaa
(Mar 12:13-17; Luq 20:20-26)

15 Hewaappe guyyiyan, Parisaawatuu biide, A haasayaappe balaa demmiide, A oyqqana mala maqqetteeddino. 16 Qassi barentta kaalliyaawanttupenne Heroodisa baggatuwaappe amareeddawantta aakko kiitteeddino. Unttuntu, “Tamaarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayiawaanne Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaarissiyaawaa nuuni ereetto; ayaw gooppe, neeni asaappe asaa shaakkakkanne dummayakka. 17 Ne qofay ayentto nuussi oda; nuuni Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidennee?” yaageeddino.

18 Shin Yesuusi unttuntu iita qofaa eriide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, ayaw taana paacciitee? 19 Giiraa giiriyaaw miishshaa taana bessite” yaageedda. Hewaappe guyye unttuntu biraa santtimiyaa aw aheeddino. 20 I, “Ha malaynne sunthay oowee?” yaageedda.

21 Hewaappe simmiide unttunta oochchina, unttuntu, “Roome gadiya Kaatiyaa Qeesaarewaa” yaageeddino.

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi unttunta, “Yaatoope, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaawaa Xoossaassi immite” yaageedda. 22 Unttuntu hewaa siseedda wode, maalalettiide A aggiide beeddino.

Hayqqeeddawanttu Dendduwaabaa
(Mar 12:18-27; Luq 20:27-40)

23 Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwaappe itti itti asatuu he gallassi Yesuusakko yiide, hawadaan yaagiide, A oochcheeddino; 24 “Tamaarissiyaawoo, Muse, ‘Itti asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee’ yaageedda. 25 Nuunanna laappu ishatuu de7iino; bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda; hewaappe guyyiyan A machchatto A ishay akkeedda. 26 Qassi laa7ethiyaawekka hayqqeedda; heezzeethiyaawekka, laappuntha gakkanawukka hewaadan haneeddino. 27 Ubbaappe guyyiyan, he mishiratta hayqqaaddu. 28 Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi he mishiratta laappunatuwaappe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatu ubbaykka izo akkeeddino” yaageeddino.

29 Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “Xoossaa Maxaafatuwaa woy A wolqqaa hinttenttu erenna diraw baliita. 30 Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatuwa mala gidanaappe attin, attuma asaynne akkenna; macca asaynne gelenna. 31-32 Shin hayqqeeddawanttu dendduwaabaa gidoope, Xoossay, ‘Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide hinttew odeeddawaa ubbakka nabbabibeykkitee? Xoossay paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyawaappe attin, hayqqeeddawanttu Xoossaa gidenna” yaageedda.

33 Daro asay hewaa sisiide, A timirttiyaan maalaletteeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa
(Mar 12:28-34; Luq 10:25-28)

³⁴ Shin Yesuusi Saduqaawanatuwaa co77u ootheddawaa Parisaawatuu siseedda wode, ittisaa shiiqeeddino. ³⁵ Unttuntu gidoppe higgia tamarissiyaa ittuu, Yesuusa paaccanaw ittibaa oochcheedda. ³⁶ “Tamarissiyaawoo, higgia gidduwaan ubbaappe aadhdhiyaa azazu haqawee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁷ Yesuusi zaariide, hawaadan yaageedda; “ ‘Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumentha wozanaappe, ne kumentha shemppuwaappe, ne kumentha qofaappe siiqa’ yaageedda. ³⁸ Hewe ubbaappe dariya azazuwaan qassi ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa. ³⁹ Qassi laa7ethiyaa azazuukka A mala; hewe, ‘Neeni ne shooruwaa ne huuphiyaadaan siiqa’ giyaawaa. ⁴⁰ Muse higgia ubbayne nabatuwaa timirttii ha laa77u azazatuwaan qashettee” yaageedda.

Kiristtoosabaa Oochcheedda Ooshaa
(Mar 12:35-37; Luq 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Parisaawatuu ittisaa shiiqeeddaasan Yesuusi untuntta, “Kiristtoosabaa waagiide qoppiitee? I O na7ee?” yaagiide oochcheedda.

Unttuntu, “Kiristtoosi Daawita na7aa” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi untuntta, “Yaatina, Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina Kiristtoosa waagiide, ‘Godaa’ giide xeesii? ⁴⁴ Qassikka Daawite,
‘Goday ta Godaa,

“Taani ne morkketuwaa neeni yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw,
hawaan taappe ushechcha bagganna uttaade taananna ittippe daanata geedda’

yaageedda. ⁴⁵ Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesooppe, yaatina, Kiristtoosi waaniide Daawita na7aa gidii?” yaageedda.

⁴⁶ Yesuusaw itti qaalaa zaaranaw danddayeedda itti asaynne baawa; qassi he gallasaappe doomma, hara ooshaa A oochchanaw xaleed-dawe ooninne baawa.

23

Muse Higgia Tamarissiyaawantunne Parisaawatuwaa Iitatethaa
(Mar 12:38-39; Luq 11:43-46; 20:45-46)

¹ Hewaappe guyyian, Yesuusi shiiqeedda asawunne barena kaalliyawanttoo hawaadan yaagiide haasayeedda; ² “Higgia tamarissiyaawantunne Parisaawatuu Muse higgia tamarissiyaa maataanna de7iino. ³ Hewaa diraw, hintenttu oothana mala, untunttu hintentta azaziya ubbabaa oothenne qassi naagite; shin untunttu oothiyaawaadan oothoppite; ayaw gooppe, untunttu barenttu odiyaawaa oothikkino. ⁴ Tookkanaw deexiyaa tookuwaa untunttu qachchiide, asaa toosiino; shin barenttu huuphiyaan haray atto, he tookuwaa biradhdhiyan bochchanawukka koyyikkino.

⁵ “Shin untunttu barenttu oosuwaa ubbaa asay be7anaadan oothino; ayaw gooppe, barenttu som77iyaaninne barenttu kushiyaa qesiyan qachchiyaa xiqisiyaanna de7iya kitaafaa aassiionne barenttu

mayuwaa macaraakka adussiino. ⁶ Asay barentta shoobbiide afosaan bonchcho utuwaa dosiino; qassi Ayihuda woosa golletuwaanikka daro lo77iyaa oydiyaa dosiino. ⁷ Asay gewaan barentta bonchchiide sarotana malanne ‘Tamaarissiyaawoo’ giide barentta xeesanaadan koyyiino.

⁸ “Shin hinttenta tamarissiyaawe ittuwa xalalaa gideedda dirawunne hinttenttu ubbay ishatawaa gideedda diraw, ittuu ittuwa, ‘Tamaarissiyaawoo’ giide xeesoppite. ⁹ Ha sa7an oonanne ‘Aawuwaa’ giide xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo saluwan de7iya itti Aawuu de7ee. ¹⁰ Ittu ittuwaa, ‘Tamaarissiyaawoo’ giidekka xeesoppite; ayaw gooppe, hinttenttoo itti Goday, Kiristtoosa xalalay de7ee. ¹¹ Hinttenttu gidдон ubbaappe dariyaawe hinttenttoo qooma gidanaw bessee. ¹² Barena darissiyaawe ooninne tooshettana; qassi barena toochchiyaawe ooninne dhoqqu gaana.

Higgiyaa Tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu Boretteeddino
(Mar 12:40; Luq 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo, asaw saluwaa kawutethaa hinttenttu gorddiya diraw, hinttenttoo aayyero; ayaw gooppe, hinttenttu huuphewunne gelikkita; qassi gelanaw koyyiyaawanttakka gelissikkita.

¹⁴ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo am77etuwwa golliyaa hinttenttu bonqqiide, hinttenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiita; hewaa diraw, hinttenttoo aayyero; ubbaappe aadhdhiyaa pirddaa hinttenttu akkana.

¹⁵ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo hinttenttu itti uraa ammanthanaw abbaaninne sa7an yuuyiyaa dirawunne qassi hinttenttu A ammanthiya wode, he uraa hinttenttuwaappe laa77u kushiyaawe iiteedda Gaannamew na7a oothiyaa diraw, hinttenttoo aayyero.

¹⁶ “ ‘Ooninne Geeshsha Golliyan caaqqooppe, aynne baawa; shin Geeshsha Golliyan de7iya worqqaan caaqqooppe, he caaquu A gakee’ giya hinttenttoo qooqi uttiide asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttoo aayyero. ¹⁷ Ha eeyatuu, ha qooqatuu, worqqay aadhdhiyee? Worqqa geeshsha oothiyaa Geeshsha Golli aadhdhii? ¹⁸ Qassi hinttenttu, ‘Ooninne yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqooppe, aynneekka baawa; shin ooninne A bolla de7iya yarshshuwaan caaqqooppe, he caaquu A gakee’ yaagiide tamarissiiita. ¹⁹ Ha eeyatuu, ha qooqatuu, yarshshuu aadhdhiyee? Woy yarshshuwaa geeshsha oothiyaa A yarshshiyaabay aadhdhii? ²⁰ Hewaa diraw, yarshshuwaa yarshshiyaaban caaqqiya uray he yarshshiyaawaanikka caaqqee; qassi A bolla de7iya ubbabanka caaqqee. ²¹ Geeshsha Golliyan caaqqiya uray, he Geeshsha Golliyaninne A gidдон de7iya Xoossaan caaqqee. ²² Saluwan caaqqiya uray, Xoossaa kawutethaa oydiyaaninne he oydiyaan utiyaawan caaqqee.

²³ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamarissiyaawanttoonне Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, karethaa anuugaappe, shillaariyaappenne okashiyaappe asirataa hinttenttu immiita; shin higgiyan de7iya darii koshshiyaawantta aggiita; hewanttu pirddaa, maarotethaanne xillotethaa. Haranttakka aggennaan,

hinttenttu oothanaw bessiyaa yewatuu hawantta. ²⁴ Hinttenttoo qooqi uttiide, asaa kaaletthiyaawanttoo, hinttenttu ushshaappe udunxxiyaa gacciide, gaaluwaa mittiita.

²⁵ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, hinttenttu shaataanne keriyaa bolla bagгаа geeshshiita; shin A gidduwan bonqqiyaaninne uuzetethaan kuntheeddita. ²⁶ Ha qooqa Parisaawew, shaataanne keriyaa garssaa kasetaade geeshsha digga; hewaappe guyyiyan, bolla baggaykka geeshsha gidanawa.

²⁷ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, kare bagganna booshinchchaan okettiide, lo77i uttiide, qassi garssa bagganna hayqqeedda asaa meqethaynne wooqqeeddabay ubbabay kumeedda duufotuwa malatiita. ²⁸ Hewaadankka, qassi bolla bagganna asaa ubbaw xilluwaa malatiita; shin hinttenttoo garssa bagganna lo77a malatiyaa iitathaynne makkalay kumi utteedda.

²⁹ “Lo77a malatiyaa iitattoo, higgiya tamaarissiyaawanttoonne Parisaawatoo, hinttenttoo aayyero. Ayissi gooppe, nabatuwaa duufuwaa bolla golliyaa keexxiita; qassi xillatuwaa duufuwaakka loythiita. ³⁰ Qassi hinttenttu, ‘Nuuni beni nu aawotuwa wode de7eeddawannta gidintto, untuntunna ittippe nabatuwaa wodhokko shin’ yaagiita. ³¹ Hewaa gidoooppe, nabatuwaa wodheeddawanttu naanaa hinttenttu gideeddawaa hinttenttu huuphiyaan markkattiita. ³² Simmi hinttenttu aawotuu doommeeddawaa polikkitee!

³³ “Ha shooshshatoo, shooshshaa naanaw, Gaannamiyaa pirddaappe waaniide attanitee? ³⁴ Hewaa diraw, beyte, taani nabatuwaa aadho eranchatuwaanne higgiya tamaarissiyaawantta hinttekkoo kiittana. Untuntuppe ittuwa ittuwa hinttenttu wodhananne masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanita; qassi ittuwa ittuwa hinttenttu woosa golletun lissuwan shocanitanne katamaappe katamaa yeder-ssanita. ³⁵ Hewaa diraw, xilluwaa Aabeela wodhoodeppe doommiide, Geeshsha Golliyaappenne yarshshiyaasaappe gidduwan hinttenttu wodheedda Baraakiyya na7aa Zakkaraasa wodiyya gakkanaw, hayqqeedda xillatuwa ubbatuwaa suuthaa diraw, hinttenttu muret-tanita. ³⁶ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay ha wodiyya asaa bolla gakkanawaa.

*Yeerusalaamessi Odetteedda Mino Oduwaa
(Luq 13:34-35)*

³⁷ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, nabatuwaa hinttenttu wodhiita; Xoossay hinttenttukko kiitteeddawanttakka shuchchan caddiita; kuttatta bare maratuwaa bare qefiyan haphphiyaawaadan, taani hinttenttu asaa ittisaa shiishshanaw aappu kaalla koyyaaddita! Shin taana diggeeddita. ³⁸ Be7ite, hinttenttu gollii ubbakka ona gidanawa. ³⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo oday; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjetteeddawaa gaana gakkanaw, laa7enthuwaa taana be7ikkita’ gay” yaageedda.

24

Yesuusi Geeshsha Golli Kolettanawaa Kasetiide Odeedda
(Mar 13:1-2; Luq 21:5-6)

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesiide biya wode, Geeshsha Golliyaa dirssaa gidдон de7iya golliya bessanaw A kaalliyawanttu aakko yeeddino. ² Yesuusi zaariide untuntta, “Hewaa ubbaa be7iite? Taani hinttentoo tumuwaa oday; ha golletuwan de7iya itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Wodiyaa Wurssethaabaa
(Mar 13:3-13; Luq 21:7-19)

³ Yesuusi Debre Zayte geetettiyaa deriyaa bollan uttide7ishshin, A kaalliyawanttu barenttu xalalaa aakko yiide A, “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi ne yuussawunne wodiyaa wursethaw mallay ayaa gidanee?” yaageeddino.

⁴ Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite. ⁵ Ayissi gooppe, daro asay ta sunthaan, “Taani Kiristtoosa” yaagiidde yaana; yaatiide daro asaa balethana. ⁶ Matan de7iya olaa waasuwanne haakuwan de7iya olaa oduwaa sisanaw hinttenttu de7iita; hewaa malabay hananaw bessiyaa diraw, naagettite; hirgoppite; shin wursethay bira. ⁷ Ayissi gooppe, itti gadiya asay hara gadiya asaanna olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; koshaynne biittaa qaathay ubbasan de7anawaa. ⁸ Hewe ubbaykka koyro oythaa mala.

⁹ “Asay he wode hinttentta wayyissananne wodhanawaa; ta sunthaa diraw, gade ubbay hinttentta ixnanawaa. ¹⁰ He wode cora asay ammanuwaa agganawantta; barenttu gidдон ittuu ittuwa aathiide immananne ittuu ittuwa ixnanawaa. ¹¹ Qassi worddo nabatuu coratuu dendiide, daro asaa cimmanawantta. ¹² Makkalay dariya diraw, cora asaa siiquu irxxanawa. ¹³ Shin wursethay gakkanaw gencciyaa uray attanawaa. ¹⁴ Asaw ubbaw markka gidana mala, kawutethaa wonggalaa mishiraachchuu sa7aa ubbaan odettanawaa; hewaappe guyyiyan, wursethay gakkanawaa.

Bashshaa tunatethaa
(Mar 13:14-23; Luq 21:20-24)

¹⁵ “Hewaa diraw, nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay geeshsha saan eqqeeddawaa hinttenttu be7ana; hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko.

¹⁶ “Yihudaa gadiyan he wode de7iyaawanttu deriyaakko kesino. ¹⁷ Golliyaa huuphiyan de7iya uraykka bare soyin de7iyaawaa akkanaw wodhdoppo. ¹⁸ Gaden de7iyaawe bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁹ He wode shahaara maccawanttussinne dhanthiyaa maccawanttussi aayyero. ²⁰ Balgguwan woy Sambbataan hinttenttu betenna mala, Xoossaa woossite; ²¹ ayaw gooppe, alamii medhettoodeppe hachche gakkanaw de7ibeennabaynne qassi hewaappe sinthawukka ubba de7enna iita waayyii he wode de7anawaa. ²² Xoossay he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne antenna; shin I bare dooreedda asatuwa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guuthanawaa.

²³ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite. Kiristoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Hewaan de7ee’ yaagoope awaa ammanoppite. ²⁴ Ayissi gooppe, worddo Kiristoosatuunne worddo nabatuu denddana; yaatiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawantakka balethanaw wolqqaama malaataanne maalalissiyaabaa bessanawaa. ²⁵ Be7ite, taani hinttew hewaa kasetaade odaaddi.

²⁶ “Hewaa diraw, asay hinttentta, ‘Be7ite, Kiristoosi bazzuwan de7ee’ gooppe, yaa booppite; woy hinttentta, ‘Be7ite, qol77on de7ee’ ginttokka, untuntubaa ammanoppite. ²⁷ Ayissi gooppe, walqqanthay awayfi doliyaa baggappe walqqammiide, awayfi wulliyaa bagga gakkanaw pholqqugiyaaawaadan, ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, hewaadan hananawaa.

²⁸ “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqana.

*Asaa Na7ay, Kiristoosi Laa7ethuwaa Yaana
(Mar 13:24-27; Luq 21:25-28)*

²⁹ “He wode waayyiyaappe guyyiyan, man77iyan away dhumaana; agenay poo7iyaawaa agganawaa; xoolinttatu saluwaappe kunddanawantta;

qassi saluwan de7iya wolqqatuukka qaaxettanawantta.

³⁰ He wode ta mallay, Asa Na7aa mallay, saluwan beettanawaa; sa7an he wode de7iya asaa zarii ubbay yeekkanawantta. Qassi taani, Asaa Na7ay, wolqqaannanne wolqqaama bonchchuwaanna saluwaappe shaariyaa gidonna yiishshin, untuntu be7ana. ³¹ I bare kiitanchchatuwa wolqqaama malakataanna kiittana; kiitanchchatuu alamew ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaw, qassi sa7aan oyddu baggappe aw doorettedda asaa shiishshanawaa.

*Goday Yaana Gallassaa Malaataa
(Mar 13:28-31; Luq 21:29-33)*

³² “Leemisuwaa balasatto geetettiyaa mithattippe akeekite; balasatta aaciya wodenne izi haythay qolettiiyaa wode, bonii mateeddawaa hinttenttu eranita. ³³ Hewaadankka, hinttenttu he ubbabaa be7iyaa wode, I matiide penggiyaa shiiqeeddawaa erite. ³⁴ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiya asay hayqqidiggenna. ³⁵ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

*Goday Yaana Gallassaa Ooninne Erenna
(Mar 13:32-37; Luq 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Shin he gallassaanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iya kiitanchchatuwa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaawe baawa. ³⁷ Ta yuussay, Asaa Na7aa yuussay, Nohe wode hanowaa mala gidanawa. ³⁸ Ayissi gooppe, bashshaa haathaa yuussaappe kase wode, Nohe markkabiyaan geleedda gallassay gakkanaw, asay meenne usheenne; qassi attuma asay akkeenne macca asay asinaa gelee. ³⁹ Bashshaa haathay yiide, untuntta ubbaa afana gakkanaw, untuntu akeeki beykkino; taani, Asa Na7ay, yiyaa wodii, hewaa mala gidanawa.

⁴⁰ “He wode laa77u asatuu gaden oothiyaawanttuppe ittuwa afana; ittuu attanawaa. ⁴¹ Laa77u maccawanttu woxaan gaacciyaawanttuppe ittinnu afana; ittinna attana.

⁴² “Simmi hintte Goday ay gallassi yaanawentto hinttenttu erenna diraw, naagi uttite. ⁴³ Shin kayisuu qammaappe woysa wodiyaan yaanentto golliya goday ereeddentto, bare gollii bookettenna mala, beegottiide naagi uttanawaa erite. ⁴⁴ Hewaa diraw, hinttenttukka giigi uttite; yaw gooppe, taani, Asaa Na7ay, hinttenttu qoppenna saatiyaan yaana.

Iitanne Lo77o Qoomaa Leemisuwaa
(Luq 12:41-48)

⁴⁵ “Yaatina, bare soy asaw qumaa koshshiyaa wodiyaan immana mala, A goday suntheedda ammanetteedda wozanaama qoomay oonee? ⁴⁶ I hewaadan oothishshin, A goday yiide demmiyaa qoomay anjjetteddaawaa. ⁴⁷ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; goday he qoomaa barewaa ubbaa bolla sunthana. ⁴⁸ Shin qoomay iita gidoope, ‘Ta goday gami77iide yaanawaa’ yaagiide bare wozanaan qoppiide, ⁴⁹ bare laggethaa qoomatuwaa wadhaa doommoope, mathottiyaawanttunna mooppenne ushoope, ⁵⁰ he qoomaa goday I qoppibeenna gallasaaninne I eribeenna saatiyaan yaana. ⁵¹ Hewaappe guyyiyan A qanxxereethiide, * lo77a malatiyaa iita asatuu de7iyaasaan wothana; hewaan I yeekkananne achchaa dhaqana.

25

Tammu Wodoratuwaa Leemisuwaa

¹ “He wode saluwaa kawutethay barenttu kuraaziyaa oyqqiide, machchatto akkiyawaa mokkanaw kare kaseedda tammu wodoratuwaa malatana. ² Unttuntuppe ichcheshatuu boozatuwaa; qassi ichcheshatuu cincca. ³ Boozatuu barenttu kuraaziyaa oyqqeeddino; shin lambbaa oyqqibeykkino. ⁴ Shin cinccatuu barenttu kuraaziyaanne xaarumusiyan lambbaa oyqqeeddino. ⁵ Machchatto akkiyawe yeennaan gami77ina, he wodoratuu barentta gemi77ishissina gisii aggeeddino.

⁶ “Bilahe gideedda wode, ‘Be7ite, machchatto akkiyawe gakeedda; A mokkanaw kare kesite’ yaagiyaa wolqqaama cabbuu denddeedda.

⁷ “He wode he wodoratuu ubbatuu beegottiide, barenttu kuraaziyaa giigisseeddino. ⁸ Boozatuu cinccatuwaa, ‘Nu kuraazi to7ana haniyaa diraw, hinttenttu lambbaappe nuussi immerikkitee’ yaageeddino.

⁹ “Shin cinccatuu zaariide untuntta, ‘Aggite, nuussinne hinttenttussi gidenna; hewaa dira hinttew zali77iyaawanttukko biide shammi akkite’ yaageeddino. ¹⁰ Hewaappe guyye boozaa wodoratuu lambbaa shammanaw bidiggina, machchatto akkiyawe puttu giina, giigi utteedda ichcheshu wodoratuu aananna ittippe bullachchaa golliyaa geleeddino; ipithaykka gorddetti aggeedda.

¹¹ “Guyyeppe qassi yokko wodoratuu yiide, ‘Godaw, godaw, nuussi dooyyaarikki’ yaageeddino.

¹² “Shin machchatto akkiyawe zaariide, ‘Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani hinttentta erikke’ yaageedda.

* 24:51 A qanxxereethiide, guussay kessi kare olanawaa giyaawaa.

¹³ “Simmi taani, Asaa Na7ay, yaana gallassaa woy saatiyaa hinttenttu erenna diraw, naagi uttite.

Heezu Qoomatuwaa Leemisuwaa

(Luq 19:11-27)

¹⁴ “Ayissi gooppe, saluwaa kawutethay bare qoomatuwaa xeesiide, barew de7iyaawaa untunttoo sheedhdhiide, ogiyaa baana haniyaa bitaniyaa bessee. ¹⁵ Untunttu huuphiyan huuphiyan untunttu wolqqaa keenaa ittoo ichcheshu sha77a biraa, ittoo laa77u sha77a biraa, qassi ittoo itti sha77a biraa immiide, bare ogiyaa beedda. ¹⁶ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay ellekka biide zali77iide, hara ichcheshu sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁷ Hewaadankka, qassi laa77u sha77a biraa akkeedda qoomay hara laa77u sha77a biraa wodhisseedda. ¹⁸ Shin itti sha77a biraa akkeeddawe biide, ollaa bookkiide, bare godaa miishshaa moogi aggeedda.

¹⁹ “Daro wodiyaappe guyyiyan, he qomatuwaa goday yiide, bare miishshaa untuntunna heetetteedda. ²⁰ Ichcheshu sha77a biraa akkeedda qoomay yiide, hara ichcheshu sha77a biraa sheedhdhiide, ‘Ta godaw, neeni taw ichcheshu sha77a biraa immaadda; be7a, hara ichcheshu sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²¹ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²² “Qassi laa77u sha77a biraa akkeeddawekka yiide, ‘Ta godaw, neeni taw laa77u sha77a biraa immaadda; be7a, taani hara laa77u sha77a biraa wodhissaaddi’ yaageedda. ²³ A goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77anne ammanettiya qoomaa; neeni guuthaban ammanettaadda. Taani neena darobaw kaappo oothana; haa gelaade ne godaanna nashetta’ yaageedda.

²⁴ “Itti sha77a biraa akkeeddawe qassi yiide, ‘Ta godaw, neeni zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa meqethi bayinna asa gidiyaawaa taani eray. ²⁵ Taani yayyaaddi; yaataade baade ne biraa biittaaan moogaaddi; be7a, ne biray haweku’ yaageedda.

²⁶ “A goday zaariide, A hawadaan yaageedda; ‘Ha iita azalla ashikkarew, taani zerabeennasaappe qoyciyaa asa gidiyaawaanne kathaa laalabeennasaappe maxiyaa asa gidiyaawaa eraaddii? ²⁷ Yaatina, neeni ta miishshaa wodhissiyaawanttu matan wotheeddawaa gidintto, taani simmiyaa wode ta miishshaa wodhiyaanna akkanawaashshin atteedda. ²⁸ Hewaa diraw, he miishshaa aappe wothi akkiide, tammu sha77a biray de7iyaawoo immite. ²⁹ Ayissi gooppe, de7iya ubbaw haray gujettana; I barew gidiyaawaappe darissiide akkana; shin baynawoo haray atto, he aw de7iya guuthaykka aappe akettanawaa. ³⁰ Go77enna qoomaa kare dhuma kessi olite; hewaan I yeekkananne bare achchaa dhaqana’ yaageedda.

Wodiyaa Wursethaan Hanana Pirddaa

³¹ “Taani, Asaa Na7ay, kiitanchchatuwa ubbatuwanna bonchchuwan yiyaa wode, ta bonchcho kawutethaa oydiyaan uttana. ³² Sa7aan de7iya

asay ubbay ta sintha shiiqanawantta; heemmiyaawe dorssatuwaa deeshshatuwaappe shaakkiyawaadan, taani he asaa laa77u kessaade shaakkana. ³³ Qassi dorssatuwaa taappe ushechcha bagganna essaade, deeshshatuwaa taappe haddirssa bagganna essana.

³⁴ “Hewaappe guyyiyan, taani kaatii taappe ushechcha bagganna de7iyaawantta hawaadan yaagana; ‘Ta Aabbu anjjeeddawantto, haa yiide sa7ay medhettoodeppe hachche gakkanaw, hinttentoo giigeedda kawutethaa laattite. ³⁵ Ayissi gooppe, taani koshattina mizeeddita; saamettina ushsheeddita; imatha gidaade biinakka mokkeeddita. ³⁶ Taani kallottina mayizzeeddita; harggina be7eeddita; qashettina taakko gakkiide oochcheeddita’ yaagana.

³⁷ “Hewaappe guyyiyan, xillatuu zaariide, A hawaadan yaagana; ‘Godaw, neeni koshattina, awude be7iide mizeeddoo? Woy neeni saamettina, awude be7iide ushsheeddoo? ³⁸ Neeni imatha gidaade yiina awude be7iide mokkeeddoo? Woy neeni kallottina awude mayizzeeddo? ³⁹ Qassi neeni harggina, woy qashettina neekko biide awude neena be7eeddoo?’ yaaganawantta. ⁴⁰ Taani kaatii zaaraade, ‘Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentu ha ta ishatuwaa ubbaappe haray atto, laafiyaa ittoo ootheeddawaa gidintokka, hewaa taw ootheeddita’ yaagana.

⁴¹ “He wode, taappe haddirssa bagganna de7iyaawantta taani yaagana; ‘Ha sheqetteeddawanttoo, ta matappe kichchite; biide xalahiyaa kaappoonne A kiitanchchatuwaassi giigeedda medhinaa tamaan gelite. ⁴² Ayissi gooppe, taani koshattina, taana mizibeykkita; saamettina ushshibeykkita. ⁴³ Taani imatha gidaade biina, taana mokkibeykkita; kallottina mayizzibeykkita; qassi harggina, qashettinakka taana be7ibeykkita’ yaagana.

⁴⁴ “He wode untunttu qassi hawaadan yaagiide zaaranawantta; ‘Godaw, neeni koshattina woy saamettina, woy imatha gidaade biina woy kallottina, woy harggina woy qashettina, awude be7iide, neena maaddennaan ixxeeddoo?’ yaaganawantta.

⁴⁵ “He wode taani kaatii zaaraade untunttu, ‘Taani hinttentoo tumuwaa oday; hinttentu ha ubbaappe laafiyaa ittuwa maaddennaan ixxeeddawee, taana maaddennaan ixxeeddawaa’ yaagana. ⁴⁶ Hewanttu medhinaa muraw baana; shin xillatuu medhinaa de7oo baana” yaageedda.

26

Yesuusa Bolla Maqqetteeddino

(*Mar 14:1-2; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53*)

¹ Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurisseedda wode, barena kaalliyaawantta, ² “Laa77u gallasaappe guyyiyan, Paasigaa Baalaa bonchchiya gallassa gidiyaawaa eriita. He gallassi Taana, Asa Na7aa, asay masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw aathiide immana” yaageedda.

³ He wode qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Qayaafaa geetettiyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa wogga golliyan shiiqiide, ⁴ asay erennaan Yesuusa oyqqiide, wodhanaw maqqetteeddino.

⁵ Shin untuntu, “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiyaa gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Itti Macca Mishiratta Yesuusa Shittuwaa Caccafaaddu

(Mar 14:3-9; Yoh 12:1-8)

⁶ Yesuusi Biitaaniyaa katamaan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin de7ishshin, ⁷ itti mishiratta albbasxxiroosa geetettiyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda darii al77o shittuwaa akkaade yeeddawunna qumaa I miina, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan caccafaaddu. ⁸ Shin Yesuusa kaalliyawantu hewaa be7iide, “Ha shittuwaa coo bayizzussay ayaasee? ⁹ Ayissi gooppe, ha shittuwaa al77o gatiyaan zali77iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaageeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntu giyaawaa eriide, untunta hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto ayaw waayyissiitee? Iza taw lo77obaa oothaaddu. ¹¹ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7iino; shin taani hinttenanna ubba wode de7ikke; ¹² Iza ha shittuwaa ta bolla tigiyaawe taana mooganaw giigissanaassa. ¹³ Taani hinttentoo tumuwaa oday; sa7aa ubbaan ha wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninne, asay izo wozanaa aathana mala, iza ootheeddawe odettanawaa” yaageedda.

Yihuday Yesuusa Aathiide Immanaw Yewuwaan Giigeedda

(Mar 14:10-11; Luq 22:3-6)

¹⁴ He wode tammanne laa77u Yesuusa kaalliyawantuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu yaagettiyaawe qeesatuwaa kaappatuwakko ¹⁵ biide, “Taani hinttentussi Yesuusa oythoophe, taw ayaa immanitee?” yaagina untuntu aw hattamu biraa qoppiide immeeddino.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, Yihuday Yesuusa aathi immanaw injjetiyaa wodiya wochchee.

Yesuusi Aiyhudatu Paasigaa Kawuwaa Barena Kaalliyawanttunna Meedda

(Mar 14:12-21; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

¹⁷ Baalaa daabbuwaa miyaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Yesuusa kaalliyawantu aakko yiide, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa haqan giigissanee?” yaageeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye Yesuusi untunta, “Katamaa biide, itti bitaniyaa, “Tamaariisiyaawe neena, “Taw wodii gakeedda; taani taana kaalliyawanttunna Paasigaa bonchchiya gallassaa ne soyin aathana” geedda’ giite” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyawantu Yesuusi barentta azazowaadan oothiide, Paasigaa bonchchiya gallassi maana qumaa giigisseeddino.

²⁰ Sa7ay omarseedda wode, Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyawanttunna qumaa maanaw utteedda. ²¹ Untuntu miishshin, Yesuusi untunta, “Taani hinttentoo tumuwaa oday; hintteppe itti uray taana aathiide immanawaa” yaageedda.

²² Untuntu darii dagammiide, huuphiyan huuphiyan, “Godaw, tumu taaneeshsha?” guussaa doommeeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Bare kushiyaa taananna ittippe wociitiyaappe yeddiide tushiyaawe taana aathi immana. ²⁴ Taani, Asaa Na7ay, Xoosaa Maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin Taana, Asaa

Na7aa, aathi immiya uraw aayyero; he uray yelettennaan atteeddentto aw lo77ashshin” yaageedda.

²⁵ A aathi immiyaa Yihuday zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni giyaawe tanee?” yaageedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ne huuphiyaan gaadda” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mar 14:22-26; Luq 22:15-20; 1Qo 11:23-25)

²⁶ Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa gala-teedda; he daabbuwaa menthereethiide, barena kaalliyawanttussi immiidde, “Heyte; miite; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galateedda. Unttuntu immiidde, “Ubbay hawaappe ushite; ²⁸ ayaw gooppe, hawe daro asaa nagaray atto geetet-tana diraw gukkiyaa ta suuthaa; ta suuthay ooratha caaquwaa. ²⁹ Shin taani hinttenttoo oday; taani ta Aabbu kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa hinttenttunna ushana gallassay gakkanaw, laa7ethuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

³⁰ Mazimuriyaa yexxowaappe guyyiyan, Debre Zayte geetettiya de-riyaa beeddino.

Yesuusi Phexiroosi Kaddanawaa Kasetiide Odeedda

(Mar 14:27-31; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

³¹ Yesuusi he wode unttunta, “Hachche qamma hinttenttu ubbay taana aggiide kichchana; ayaw gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhanawaa;

hewaappe guyyiyan dorssaa wudii laalettanawaa’ yaagee. ³² Shin taani hayquwaappe deiddowaappe guyyiyan, hint-
teppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.

³³ Phexiroosi zaariide, “Unttuntu ubbatuu neena aggiide kichchanawantta; taani neena ubbakka yeggaade kichchikke” yaageedda.

³⁴ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu waassanaappe kase, neeni taana heezzu kaalla kaadanaassa” yaageedda.

³⁵ Phexiroosi zaariide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqint-
tokka, neena ubbakka kaddikke” yaageedda. Qassi Yesuusa kaal-
liyawanttu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mar 14:32-42; Luq 22:39-46)

³⁶ Yesuusi he wode barena kaalliyawanttunna Geetesemaaniyaa geetettiyaasaa biide unttunta, “Taani hini baade Xoossaa woossishshin, hinttenttu hawaan uttiishshite” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Phexiroosanne Zabiddiyoosa naanaa laa77uwaa barenanna afiide, daro kayyuwaanne uгаа doommeedda. ³⁸ Qassi unttunta, “Taani hayqqana gakkanaassikka kayyottay; hawaan beegottiide, taananna naagite” yaageedda.

³⁹ Laafaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, “Ta Aabboo, danddayettiyaawaa gidoope, ha xuu7aa taappe digga; shin neeni koyyiyaawadan hanoppe attin, taani koyyiyaawadan hanoppo” yaagi-
ide Xoossaa woosseedda.

⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmiide yeedda; gemi77ishowantta demmiide Phexiroosa, “Hinttenttu itti saotentton-neekka gemi77ishennaan taananna naaganaw danddayibeykkitee? ⁴¹ Paaciyaan hinttenttu gelenna mala, minnitenne Xoossaa woosite; ayyaanay giigi utteedda; shin asatethaa eeshshay daaburanchchaa” yaageedda.

⁴² Yesuusi qassi laa7enthuwaa biide, “Ta Aabboo, taani ha woliqqaama metuwaa akkennaan de7ishshin xuu7aa denthanaw danddayettenawaa gidoope, neeni giyaawe hano” yaagiide Xoossaa woosseedda. ⁴³ Qassikka simmi yiide, A kaalliyaawanttu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, gemi77ishowantta demmeedda.

⁴⁴ Qassikka untuntta yeggi biide, hezenthuwaa kase qaalaa zaariide, Xoossaa woosseedda. ⁴⁵ Hewaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttoo yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? Be7ite, Taana, Asaa Na7aa, nagaranchcha asatuwassi aathiide immiya wodii gakteedda. ⁴⁶ Denddina boytte; be7ite, taana aathi immiyaawe haweku gakteedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwan Oyqetteedda
(Mar 14:43-50; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuu, Yihuday, gakki wodhdheedda; qassi qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁸ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaa, “Taani yeriyaawe A; A oyqqite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

⁴⁹ Ellekka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaarissiyaawoo, saro de7ay” yaagiide A yeri akkeedda.

⁵⁰ Yesuusi Yihudaa, “Ta laggew, neeni oothanabaa ootha agga” yaageedda.

Hewaappe guyyiyan, he cora asay shiiqiide, Yesuusa loythi oyqqeedda. ⁵¹ Yesuusanna de7iyaawanttuppe ittuu bare mashshaa kessiide qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa haythaa qanxxi oleedda. ⁵² Yesuusi he wode A hawaadan yaageedda; “Ne mashshaa akkeeddasaani zaaraade wotha; ayaw gooppe, mashshaa denthiiyaa ubbay mashshaan hayqqana. ⁵³ Ta Aabbu daro sha77a kiitanchchatuwa itti kuthaan yeddiide, taana maaddana mala, taani A woossanaw danddayiyaawaa erikkii? ⁵⁴ Yaatina, Xoossaa qalay hawaadan hananaw bessee yaageeddawe waaniide polettanaw danddayii?” yaageedda.

⁵⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaan shiiqeedda cora asaa hawaadan yaageedda; “Taana kayiso kessiide, kayisuwaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw mashshaanne xam77aa oyqqiide yeedditee? Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallasan gallasan hinttenttunna oothiyaa wode taana oyqqibeykkita; ⁵⁶ shin hawe ubbay haneeddawe nabatuu Xoossaa qaalaan xaafeddawe polettanaassa” yaageedda.

Yesuusa kaalliyawanttu he wode ubbatuu A yeggi beeddino.

Yesuusi Pirdda Shanggo Aadhdheedda
(Mar 14:53-65; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Yesuusa oyqqeeddawanntu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa Qayaafaakko, higgia tamarissiyaawantunne cimatu shiiqeeddasaa aakkiide beeddino. ⁵⁸ Shin Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa giddo gakkanaw, haakuwan A kaalledda; yewuwaa wurssethaa be7anaw dirssaa giddo geliide, naagiyaawantunna utti aggedda.

⁵⁹ Qeesatuwaa kaappatuunne shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla wordduwaa markkaa demmanaw koyyeeddino. ⁶⁰ Shin haray atto cora asay yiide, A bolla wordduwaan markkattinakka aappe aynne demmibeykkino. Guyyeppe laa77atuu yiide, ⁶¹ “Ha bitani, ‘Taani Xoossaa Geeshsha Golliyya kolaade, heezzu gallasaan zaaraade keexxanaw danddayay’ geedda” yaageeddino.

⁶² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu denddi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaagedda. ⁶³ Shin Yesuusi co77u geedda; qassikka qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Taani neena de7uwa Xoossaa sunthaan callay; neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidoope nuussi oda” yaagedda.

⁶⁴ Yesuusi zaariide, “Neeni ne huuphewukka gaadda; shin taani hinttentussi oday; hawaappe sinthaan, hinttentu taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna utteddawaanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaagedda.

⁶⁵ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa pheedhi oliide, “Hawe boreedda; nuuna hawaappe sinthan ayaw hara markkaa koshshii? I ha77i boriyaawaa hinttentu siseeddita. ⁶⁶ Hinttentu qofay ayee?” yaagedda.

Unttentu, “Aw hayquu bessee” yaagiide zaareeddino.

⁶⁷ Hewaappe guyyiyan, untunttu A deemuwaan cuchchiide, A dechcheeddino; haranttu qassi A baqqiide, ⁶⁸ “Kiristtoosaa! Neen neena nabe gaasashshin, neena shoceeddawe oonentto ane nuussi oda!” yaageeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddedda

(Mar 14:66-72; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Phexiroosi golliyaappe karenna dirssaa giddon uttide7ishshin, itti ashikkaratta aakko yaade, “Neenikka Galiilaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁷⁰ Shin I untunttu ubbaa sinthaan he ashikkaratto, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke” yaagiide kaadedda.

⁷¹ Qassi biide dirssaa penggiyaakko kesishshin, hara ashikkaratta A be7aade, hewaan de7iya asatuwassi, “Ha bitani Naazireetiyya Yesuusanna de7ee” yaagaaddu.

⁷² Phexiroosi laa7enthuwaa caaqqiide, “Taani hewaa bitaniyaa erikke” yaagedda.

⁷³ Laafaa gami77ishshin, hewaan eqqeedda asay Phexiroosakko yiide, “Neenikka tuma untuntunna ittippe de7aa; ayaw gooppe, neeni haasayiyaa haasayaykka neena erissee” yaageeddino.

⁷⁴ Hewaappe guyyiyan Phexiroosi, “Taani hewaa bitaniyaa erikke!” yaagiide, barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

He wode ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁷⁵ Phexiroosi barena Yesuusi, “Neeni kuttuu waassanaappe kase heezzu kaalla taana kaadanaassa” geeddawaa hassayiide, kare kesiide, seeletti yeekkeedda.

27

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Pirddaw Shiiqueedda

(*Mar 15:1; Luq 23:1-3; Yoh 18:28-32*)

¹ Wontta guuraan qeesatuwaa kaappatuu ubbatuunne gadiyaa cimatuu Yesuusa wodhanaw maqqetteeddino; ² untuntu Yesuusa qachchi afiide, gadiyaa ayissiyaa Philaaxoosaw aathi immeeddino.

³ Yesuusa he wode oytheedda Yihuday Philaaxoosi Yesuusa bolla pirddeeddawaa be7iide, “Aayyeero! Oythenaan aggaarikkita!” yaagiide, he man77iyankka hattamu biraa qeesatuwaa kaappatoonne gadiyaa cimatooy guyye zaariide, ⁴ “Taani geeshsha asaa oythaade nagaraa oothaaddi” yaageedda.

Shin untuntu A, “Hewe nuussi ayaa metee? Hewe ne shene” yaageeddino.

⁵ Yihuday biraa Geeshsha Golliyan oli aggeedda; untuntu matappe biide, suletti hayqqeedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuu biraa akkiide, “Ha biray suuthaa miishshaa gidishshin, nuuni Geeshsha Golliyaa miishshaanna gathiyaawe woga gidenna” yaageeddino. ⁷ Hewaappe guyye ittippe zorettiide, imatha asaw moogo gadiya oothanaw urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiyaa shammeeddino. ⁸ Hewaa diraw, he gadii hachche gakkanawukka, suuthaa gadiya geetettiide xeesettee.

⁹ Nabiyaa Ermiyaasi, “Untuntu aw immanaw qoppeedda hattamu shuchchaa biraa akkiide, ¹⁰ Goday taana azazowaadan, urqqaappe miishshaa medhdhiyaawanttu gadiya shammanaw immeeddino” geetetowe he wode poletteedda geedda.

Philaaxoosi Yesuusa Ubbabaa Oochcheedda

(*Mar 15:2-5; Luq 23:3-5; Yoh 18:33-38*)

¹¹ Yesuusi gadiyaa ayissiyaawaa sintha shiiqina, gadiyaa ayissiyaawe A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi A, “Neenikka gade7aa” yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu A mootina, untuntu aynne zaaruwaa immibeenna. ¹³ He wode, Philaaxoosi Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaabaa ubbaa sisikkii?” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi haray atto, itti qaalaakka zaarennaan ixgina, gadiyaa ayissiyaawanttu darii maalaletteedda.

Yesuusi Hayqoo Pirddeetteedda

(*Mar 15:6-15; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16*)

¹⁵ Gadiyaa ayissiyaawe Paasigaa bonchchiya gallasaan, asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ¹⁶ He wode itti Barbbaana geetettiyaa Yesuusi daro eretteedda iita bitani qasho gollen de7ee. ¹⁷ Hewaa diraw, cora asay ittisaa shiiqeeddasaan Philaaxoosi, “Taani hinttenttoo Barbbaana giyaa Yesuusa billoo, woy Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa billoo?” yaagiide asaa oochcheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untuntu qanaatiide Yesuusa ootheeddawaa I eree.

19 Philaaxoosi pirdda gollen uttide 7ishshin, A machchatta aw, “He xillo bitaniyaa aynne oothoppa; ayaw gooppe, taani hachche qamma akumuwan aabaan daro metootaaddi” yaagaade kiittaaddu.

20 Shin qeesatuwaa kaappatuunne gadiyaa cimatuu Philaaxoosi Barbaana billiide, Yesuusa wodhanaadan, shiiqeedda asay A woossana mala, asaa cimmeeddino.

21 Philaaxoosi zaariide untuntta, “Taani untunttu laa 77atuwaappe hinttew oona billanaadan koyyiitee?” yaagina untunttu, “Barbbaana billanaadan koyyeetto” yaageeddino.

22 Philaaxoosi, “Yaatina, Kiristtoosa geetettiyaa Yesuusa wootoo?” yaagiide untuntta oochchina ubbay, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetto” yaageeddino.

23 Philaaxoosi asaa, “Ayissi? Ay iitabaa ootheddee?” yaageedda. Shin asay kasewaappekka barenttu kooshshaa dhoggu oothiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetto” yaageeddino.

24 Walassay denddanawaappe attin, aynne hanennawaa Philaaxoosi be 7iide, haathaa akkiide, “Ha bitani hayqqiyaawaan taani gelikke; hewaa hinttentu erite” yaagiide shiiqeedda asaa sinthaan bare kushiya meecetteedda.

25 Shiiqeedda asay ubbay zaariide, “A suuthaa gomii nuunanne nu naanaa gakko” yaageedda.

26 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Barbbaana untunttoo billeedda; lissuwan Yesuusa shociide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqanaw untunttoo aathiide immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qilllicceeddino
(Mar 15:16-20; Yoh 19:2-3)

27 Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosa wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa ayissiyaawaa beeruwaa afina, wottaaddaratuu ubbay A miyyiyaan yuuyyi aadhhiide eqqeeddino. 28 A mayuwaa qaari akkiide, zo 7o mayuwaa A mayizzeeddino. 29 Qassi agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino; A ushechcha kushiyan maqqaa xam 77aa oythiide, A sinthan gulbbatiide, “Ayihudatuwaa kaatew, saro de 7ay!” yaagiide, A bolla qilllicceeddino. 30 A bolla cuchcheeddino; he maqqaa xam 77aa akkiide, A huuphiyaa shoceeddino. 31 Untunttu A bolla qilllicceeddawaappe guyyiyan, zo 7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusi Kaqetteedda
(Mar 15:21-32; Luq 23:25-43; Yoh 19:17-27)

32 Untunttu kare kesiide, itti Simoona geetettiyaa Qereena gade asaa demmiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. 33 Golgootaa geetettiyaasaa gakeeddino. “Golgootaa” yaagettiyaawe “Huuphiyaasaa” giyaawaa. 34 Hewaan untunttu cammeedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; I hewaa ganxxi xeelliide, ushennaan ixceedda.

35 Untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide A kaqqowaappe guyyiyan, A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggiide akkeeddino. 36 Hewaappe guyyiyan, A naaganaw hewaan utti

aggeeddino. ³⁷ Qassi, “Hawe Ayihudatu Kaatiyaa Yesuusa” yaagiide mootuu xaafettowaa A huuphe bagganna wotheddino. ³⁸ Yesuusanna he wode laa77u kayisatuwaa ittuwa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwa aappe haddirssa bagganna, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino.

³⁹ Ogiyaanna aadhdiya asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiide boreeddino. ⁴⁰ “Geeshsha Golliyaa kolaade heezzu gallassa gidдон keexxiyaawoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7aa gidoope, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaageeddino.

⁴¹ Hewaadankka, qeesatuwaa kaappatuu higgiiya tamarissiyaawantunnanne cimatuwaanna ittippe Yesuusa bolla qilliicciidde, hawaadan yaageeddino; ⁴² “Harantta ashsheedda; shin barena ashshanaw dandayenna. I Isra7eeliya kaatiyaa; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka qassi aani ammanana. ⁴³ Xoossaan I ammanettee; Xoossay A ashshanaw koyyoope ane ashsho; ayaw gooppe, I barena, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ gee” yaageeddino.

⁴⁴ Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda kayisatuukka hewaadan giide, A bolla qilliicceeddino.

Yesuusi Hayqqeedda

(*Mar 15:33-41; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30*)

⁴⁵ Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, biittay ubbay dhumeedda. ⁴⁶ Udduppu saate gidiiyaa heeran Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaageedda. Hewaa guussay, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi co77u gaaddi?” guussaa.

⁴⁷ Hewaan eqqeedda asaappe ittuu hewaa sisiide, “Ha bitani Eelaasa xeese” yaageedda. ⁴⁸ He man77iyankka untuntuppe ittuu woxxiidde, isponjiyaa akkiide, caala woyiniyaa eessaa giddo yeggiide, hewaa maqqaa xam77aa xeeraan wothiide, ushshanaw A doonaakko shiishsheedda. ⁴⁹ Shin yokkontu, “Ane de7ashsha, Eelaas A ashshanaw yaanawentto be7ana” yaageeddino. ⁵⁰ Yesuusi laa7enthuwaa bare qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

⁵¹ Akeekite; Geeshsha Golliyan kaqetteedda gaariiduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide, pooshetti wodhdheedda; sa7ay qaaxxeedda. Qassi zaallaykka phalqqetteedda; ⁵² cora duufuu dooyetteedda. Xoossaa asaappe coratuu hayqqeeddawayntu, hayquwaappe denddeeddino. ⁵³ Untunttu duufuwaappe kesiide, Yesuusi hayquwaappe denddowaappe guyyiyan, geeshsha katamaa beeddino; hewaan untuntta cora asay be7eedda.

⁵⁴ Xeetuwaawaa kaappunne aananna Yesuusa naagiyaa wottaaddaratuu sa7ay qaaxxiyaawaanne hewaan haneeddawaa ubbaa be7eedda wode daro yayyeeddino; yashshaa gaasuwaan, “Tumu hawe Xoossaa Na7aa” yaageeddino.

⁵⁵ Hewaan cora maccawanttu, Galiilaappe doommiide, Yesuusa maaddiidde kaalliyawanttu, haakuwan eqqiide xeelliino. ⁵⁶ Untunttu gidдон Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqoobanne Yooseefo daaya Mayraamanne Zabiddiyoosa naanaa daaya de7iino.

*Yesuusi Moogetteedda**(Mar 15:42-47; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42)*

⁵⁷ Sa7ay omarssiyaa wode, Yooseefa geetettiyaa itti dure bitani, Armaatiyaasa katamaa bitani yeedda; I bare huuphewukka Yesuusa kaalliyaaawaa. ⁵⁸ Yooseefo Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda; Philaaxoosi Yooseefo imettana mala azazeedda. ⁵⁹ Yesuusa anhaa akkiide, geeshsha mooguwaa mayuwaan ⁶⁰ xaaxiide barew moogettanaw shuchchaa wooccedda ooratha gonggoluwaa gidдон A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonan wogga shuchchaa gonddorssi wothiide, bashi beedda. ⁶¹ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama hewaan gonggoluwaaakko simmiide utteeddino.

⁶² Sambbataassi gigettiyaa gallasaappe wonttetha gallassi, qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Philaaxoosanna gaketiiide, hawaadan yaageeddino; ⁶³ “Godaw, he wordduu paxa de7iya wode, ‘Taani heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana’ yaagowaa nuuni hassayeedo. ⁶⁴ Hewaa diraw, A moogeedda gonggoluwaa heezzu gallasa gakkanaw, loythi naagana mala azazaarikkii; hewe dhayooppe A kaalliyaaawanttu biide, A anhaa wuu77iide asaw, ‘Hayquwaappe denddeedda’ yaaganawantta; laa7enthiyaa balay kase balaappe ubba yaa iitana” yaageeddino.

⁶⁵ Philaaxoosi untuntta, “Hinttenttoo naagiyaawanttu de7iino; biide hinttenttoo danddayettiyaa keenaa naagishshite” yaageedda.

⁶⁶ Hewaappe guyye untunttu biide, shuchchaa bolla maatafaa atamiide, qassi naagiyaawaa yaani wothiide, Yesuusa moogeedda gonggoluwaa naagisseeddino.

28*Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda**(Mar 16:1-10; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)*

¹ Sambbatay aadhdhina Woggaa gallassi wanttaa bakkaaliyan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamanne yokko Mayraama Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa be7anaw beeddino.

² Godaa kiitanchchay saluwaappe wodhdheedda diraw, sa7ay daro qaaxxeedda; he kiitanchchay yiide, shuchchaa gonddorssi oliide, A bolla kesi utteedda. ³ A malay walqqantha malatee; A mayuukka shachchaadan boothaa. ⁴ Naagiyaawanttu kiitanchchaw yashshaa kokkoriide, hayqqeedda asaadan haneeddino.

⁵ Kiitanchchay maccawantta hawaadan yaageedda; “Yayyoppite; ayaw gooppe, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeedda Yesuusa hinttenttu koyyiyaawaa taani eray. ⁶ I hawaan baawa; ayaw gooppe, I bare geeddawaadankka hayquwaappe denddi diggeedda; haa yiide, I moogetti gisosaa be7ite. ⁷ Hinttenttu ha77i ellekka biide, Yesuusa kaalliyaaawanttoo, ‘Yesuusi hayquwaappe denddi diggeedda. Qassi I hintteppe kasetiide, Galiilaa bee; hinttenttu A yaani be7ana’ yaagiide odite. Be7ite, taani hinttenttussi odaaddi” yaageedda.

⁸ Untunttu yayyiiddinne qassi daro nashettiide, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa matappe ellekka kichchiide, Yesuusa kaalliyaaawanttoo odanaw woxxeeddino.

⁹ He man77iyankka Yesuusi untuntunna gakettiide untuntta, “Saro de7iitee” yaagi aggeedda; untuntu aakko shiiqi A gediya oyqqiide, aw goyinneeddino. ¹⁰ Yesuusi he wode untuntta, “Yayyoppite; ta ishatuu Galiilaa baana mala, biide untunttoo odite; untuntu taana yaani be7anawantta” yaageedda.

¹¹ He maccawanttu biya wode, gonggoluwaa naagiyaa wottaadaratuwaappe amareeddawanttu katamaa biide, haneeddawaa ubbaa qeesatuwaa kaappatoo odeeddino. ¹² Qeesatuwaa kaappatuu cimatuwanna ittippe shiiqi zorettiide, wottaaddaratoo daro miishshaa immiide, ¹³ “ ‘Nuuni gemi77ishuwaan de7ishshin A kaalliyawanttu qamma yiide, A anhaa wuu77eeddino’ yaagite. ¹⁴ Ha yewuwaa gadiyaa ayissiyaawe sisoope, nuuni aw odi ammanthana; qassi hinttentta aynne hirggissennaadan oothana” yaageeddino.

¹⁵ Wottaaddaratuu miishshaa akkiide, barenttoo odeeddawaadan ootheeddino. Ha yewuu Ayihudatuwaa mataan hachche gakkanaw, odettiide de7ee.

Yesuusi Barena Kaalliyawanttoo Beetteedda

(Mar 16:14-18; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8; 1Qo 15:3-8)

¹⁶⁻¹⁷ Shin tammanne itti A kaalliyawanttu Yesuusi barentta biite gedda Galiilaa gadiyaa biide A be7eedda wode, aw goyinneeddino; shin untunttuppe ittu ittu sidheeddino.

¹⁸ Yesuusi untunttukko shiiqiide, untuntta hawaadan yaageedda; “Maatay ubbay saluwaaninne sa7aan taw imetteedda. ¹⁹ Hewaa diraw, hinttenttu biide, asaa ubbaa taana kaalliyawantta oothite; Aawuwaa sunthaan, Na7aa sunthaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunthaan untuntta xammaqite. ²⁰ Taani hinttentta azazeeddabaa ubbaa untunttu naagana mala, untuntta tamarissite; taani wodiya wursethay gakkanaassikka ubba wode hinttenttunna de7iyaawaa akeekite” yaageedda.

Marqgoossi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Marqgoossi xaafeedda mishiraachchuu koyro doommiiddikka, “Hawe Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaw doomethaa” yaagee. Ha mishiraachchuwaa qaalaa gidдон Yesuusi oosuwaa asanne maatay de7iyaa asa gidiide shiiqeedda. Yesuusa maatay A timirttiyaan, xalahiyaa citaa bolla aw de7iyaa wolqqaaninne asaa nagaraa atto giyaawaan be7etteedda. Yesuusi, “Taani Asaa Na7ay yeeddawe, asaa, nagaraa aylletethaappe la77a kessanaw ta de7uwaa aathaade immanaassa” yaagiide I bare huuphew haasayeedda.

Marqgoossi Yesuusa taarikiyaa suurenne wolqqa kumeedda ogiyaan odeedda. I gaanaw koyyo qofaykka Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidonnaan I ootheedda maalalissiyaa oosatuwaa bollana. Xammaqiyaa Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqataanne paaciyaa qanthaan erissi simmiide, Yesuusa timirttiyaanne pathuwaabaa aassiide odeedda. Wodiyaappe guyyiyan Yesuusa kaalliyaawanttu A loythi eri beeddawaa keena aananna eqettiyaawanttu A loythi ixceeddino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusa de7uwan wurssethaa saamintta gidдон polettedda oosatuwaa; hewanttukka A kaqethaabaanne A dendduwaabaa odiyaawantta.

Marqgoossa mishiraachchuwaa wurssethaan qinnfiyaa gidдон de7iyaa 16:9-20 paydatuu Geeshsha Qaalaa itti itti bilethaa xalalaan de7iyaawantta.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Mishiraachchuwaa doomethaa (1:1-13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommeeddawaa (1:14-9:50)

Yesuusi Yeerusalaamen oothowaa (10:1-52)

Yeerusalaameninze izi yuushshuwaan Yesuusa wursseethaa saamintta (11:1-15:47)

Godaa Yesuusa dendduwaa (16:1-8)

Hayquwaappe dendeedda Godaa qonccethaanne saluwaa buussaa (16:9-20)

*Xammaqiyaa Yohaannisa Awaajjuwaa
(Mat 3:1-12; Luq 3:1-18; Yoh 1:19-28)*

¹ Xoossaa Na7aa * Yesuusi Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa doomethaa. ² Nabyaa Isiyaasi xaafeedda Maxaafan Xoossay, “Be7a; ta kiittiyaawaa taani xeppe sinthaw yeddana.

I new ogiyaa kessanawaa.

³ Itti bitani biittaa bazuwan bare kooshshaa dhoqqu oothiide,
‘Godaa ogiyaa giigissite.

I hamettana loossuwakka
aw suurissite’ geeddawaadan”

haneedda.

⁴ Xammaqiyaa Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Xoossay hintte nagaraa atto gaana mala, hinttenttu nagaraappe simmiide xammaqettite”

* **1:1** Xoossaa Na7aa: Beni xaafetteedda itti itti bilethaan hawe baawa. **1:2** Mil 3:1

yaagi qaalaa odiidde biittaa bazzuwan kesi wodhdheedda. ⁵ Yihudaa gadiyaan de7iyaa asay ubbayne Yeerusalaame katamaa asay ubbay Yohaannisakko yeeddino. Barenttu nagaraakka paaxina, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa Shaafan xammaqeedda.

⁶ Yohaannisi gaaluwaa iskiyaappe dadetteedda mayuwaa mayyiide, bare xeessan dafuwaa dancceedda; qassi booliyaanne woraa eessaa meedda. ⁷ Yohaannisi qaalaa odiidde, “Taappe guyyenna daro minniyaawe yee; haray atto, A caammaakka gediyaappe kessa tookkanaw taani bessikke. ⁸ Taani hinttentta haathan xammaqay; shin I hinttentta Geeshsha Ayyaanay xammaqanawaa” yaageedda.

Yesuusi Xammaqetteeddawaanne Paacetteeddawaa

(Mat 3:13-17; 4:1-11; Luq 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Yesuusi he wode Galiilaa gadiyaan de7iyaa Naazireete katamaappe yiina, Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafan A xammaqeedda. ¹⁰ Yesuusi haathaappe kesosaanna saluu dooyettishiinanne Geeshsha Ayyaanay bare bolla haraphphiyaadan wodhdhishshin be7eedda. ¹¹ Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyaa ta Na7ay neena; taana nebay nashechchee” yaagiyaa qaalay sissetteedda.

¹² Ellekka Geeshsha Ayyaanay asay bayinna melasaa A yeddeedda. ¹³ Yesuusi asay bayinnasaani barena Seexaanay paaccishshin, oytamu gallassaa gatheedda; du7aannakka de7eedda; kiitanchchatuukka yiide, aw ootheeddino.

Yesuusi Moliyaa Oyqqiyaa Oydu Asatuwaa Xeeseedda

(Mat 4:12-22; Luq 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yohaannisi qashettowaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawutethaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Galiilaa gadiyaa biide, ¹⁵ “Wodii gakkeedda; Xoossaa kawutethaykka matatteedda. Hinttenttu nagaraappe simmiide, wonggalaa mishiraachchuwaa ammanite” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi Galiilaa Abbaa lanqqiyanna aadhdhiidde, moliyaa oyqqiyaawantta, Simoonanne A ishaa Inddiraasa, barenttu dabbaa abbaan yeggiyaawantta be7eedda. ¹⁷ Yaatiide untuntta, “Taana kaallite; taani hinttentta moliyaa oyqqiyaawaadan asaa taakko ahiyaa ogiyaa tamarissana” yaageedda. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan untunttu ellekka barenttu dabbaa aggiide, Yesuusa kaalleeddino.

¹⁹ Yesuusi guuthaa sinthawukko biide, Zabiddiyoosa naanaa laa77u ishatawaa, Yayiqoobanne Yohaannisa wonggiriyaa gidдон barenttu dabbaa giigissiyaawantta be7eedda. ²⁰ I be7osankka untuntta xeesina, barenttu aawuwaa, Zabiddiyoosa, A oosanchchatuwanna wonggiriyaa gidдон aggiide, Yesuusa kaalliide beeddino.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitani Paxeedda

(Luq 4:31-37)

²¹ Untunttu Qifirinaahooma geetettiyaa katamaa yiide geleeddino; Yesuusi Sambbata gallassay gakko wode, Ayihuda woosa golle geliide, tamarissuwaa doommi aggeedda. ²² Barew maatay de7iyaa asaadan, asaa I tamarissiyaawaappe attin, higgiiyaa tamarissiyaawanttudan tamarissenna diraw, asay A timirttiyaan maalalteeedda.

²³ He wode iita ayyaanay de7iyaa itti bitani Ayihuda woosa golle gelsaannakka bare kooshshaa dhoggu oothiide, ²⁴ “Naazireetiyya Yesu-usaa, Neeni nuuppe ayaa koyyay? Nuuna dhayissanaw yaaddi? Neeni oononto eray; neeni Xoossaappe kiitettedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

²⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, “Hayzza; bitaniyaappe kesa” yaagiide azazeedda.

²⁶ Iita ayyaanay bitaniyaa bucerethi, darii waasissiiide, aappe kesii aggeedda. ²⁷ Asay ubbay maalalettiide, “Hawe ayee? Ha bitani bare maataani haray atto, iita ayyaanatuwakka azazeedda; untunttukka qassi aw azazettiino; hawe aybe ooratha timirttee?” yaagiide, bare giddon ittu ittuwaa oochcheedda.

²⁸ Galiilaa gadiyaan de7iyaa heeray ubbay ellekka Yesuusa waariyaa siiseeddino.

Yesuusi Daro Hargganchchatuwaa Patheedda

(Mat 8:14-17; Luq 4:38-41)

²⁹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaappe kesosaan, Yayiqoobannanne Yohaannisanna ittippe Simoonanne Inddiraasa soy bi aggeedda.

³⁰ Simoona bollotatta qoxuwaa harggaade giseeddawunnibaa I yaa gakkosaannakka aw odi aggeeddino. ³¹ I izikko shiiqiide, izi kushiyyaa oyqqiide, izo denthi esseedda; qoxuu izo aggina, iza untunttoo oothaaddu.

³² Harggeedda asaa ubbaanne iita ayyaanatuu oyqqeedda asaa ubbaa omarssi away wulleeddawaappe guyyiyan, asay aakko aheeddino.

³³ Katamaan de7iyaa asay ubbay he kariyaa shiiqeedda. ³⁴ Yesuusi dumma dumma harggiyan oyqetteedda cora asaa pathiide, cora xalatuhatuwakka kesseedda. I Kiristtoosa gidiyaawaa iita ayyaanatuu eredda diraw, untuntta haasayissennaani diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamaarisseedda

(Luq 4:42-44)

³⁵ Yesuusi guura wonttumaathaani denddiide, soyippe kesiide, asay baynnasaa biide yaani Xoossaa woosseedda. ³⁶ Simooninne aananna de7iyaaawanttu A koyyiidde beeddino. ³⁷ Untunttu A demmiide, “Asay ubbay neena koyyee” yaageeddino.

³⁸ Hewaappe guyye Yesuusi qassi untuntta, “Hewaa heeran de7iyaa hara katamatuwaa boytte; taani hewaan qaala odanaw bessee; ayissi gooppe, taani yeeddawe hewaassa” yaageedda. ³⁹ Ayihuda woosa gollatuwaan qaala odiiddinne iita ayyaanatuwaa kessiidde, Galiila gadiyaa ubbaa yuuyeedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(Mat 8:1-4; Luq 5:12-17)

⁴⁰ Oolluu oyqqeedda itti bitani Yesuusakko yiide, A sinthan gulbatiide, “Neni koyyoooppe, taana geeshsha pathanaw † danddayaa” yaagiide woosseedda.

⁴¹ Yesuusi aw qaretteedda; bare kushiyyaa yeddi, A bochchiide, “Taani koyyay; geeyya; paxa!” yaageedda. ⁴² Ellekka oolluu bitaniyaa yeddi aggina, bitani geeyyi paxi aggeedda. ⁴³ Yesuusi darii hanqqettiide,

† **1:40** taana geeshsha patha: Hawaa guussay, ha harggii qofetteeddawe laamettanaw danddayenna eretteedda gade wogaanne maaraani, hara asaa qofaan itti asay geeshsha gidenna gaana mala odiyaawaa.

ellekka A kessi yeddeedda. ⁴⁴ I bitaniyaa, “Neena era! Hawaa oossinne odoppa; shin baade ne bollaa qeesaa besa; qassi neeni ha77i geeshsha gideeddawaa asaa erissanaw, Muse azazeedda yarshshuwaa yarshsha” yaageedda.

⁴⁵ Shin bitani biide, yewuwaa ubbasan asaa ubbaw oduwanne laalethaa doommeedda; hewaa diraw, Yesuusi qoncciyaa kesiide, kata-maa gelanaw danddayibeenna; shin asay bayinnasaa gaxaan de7eedda; qassi asay ubbasaappe aakko yeeddino.

2

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda (Mat 9:1-8; Luq 5:17-26)

¹ Amareedda gallasaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmiide, soyin de7ee” giyaa haasayay sissetteedda. ² Gollii akkennaan ixxina, haray atto, kariikka un77ana gakkanaassi cora asay shiiqeedda; hewanttussi Yesuusi qaalaa odee. ³ Oyddu asatuu bollay sileedda itti bitaniyaa tookkiide, aakko aheeddino. ⁴ Asay coreedda diraw, bitaniyaa Yesuusakko afanaw untunttoo danddayettennan ixxina, Yesuusi de7iyaa bagganna golliya qaariide, kaaraa lukkeeddino; he lukkeed-dasaanna bitaniyaa I giseedda shanchchamaanna duge wotheeddino. ⁵ Yesuusi untunttu ammanuwaa be7iide, he bollay sileedda bitaniyaa, “Ta na7aw, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.

⁶ Higgiyaa tamarissiyaawantuppe hewaan utteedda ittu ittu barenttu wozanaani, ⁷ “Laa ha bitani hawaa mala iitabaa Xoossaa bolla ayissi haasayi? Xoossaa xalalaappe attin, haray oone nagaraa atto gaanaw danddayiyaawe?” yaagiide qoppeeddino.

⁸ Untunttu barenttu wozanaan hewaadan qoppowaa Yesuusi ellekka bare ayyaanani eriide, untunttu “Hinttenttu hintte wozanaan ayissi hewaadan qoppiitee? ⁹ Bollay sileedda bitaniyaa, ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ giyaawe mateeyee? Woy, ‘Dendda eqqaade ne shanchchamaa tookkaade hametta’ giyaawe matee? ¹⁰ Shin taani, Asaa Na7aw, sa7aa bollan nagaraa atto gaanaw maatay de7iyaawaa taani hinttentta erissana” yaagiide he bollay sileedda bitaniyaa, ¹¹ “Neena gay; dendda eqqa; yaataade ne shanchchamaa tookkaade ne soy ba” yaageedda.

¹² Bitani ellekka denddi eqqiide, bare shanchchamaa tookkiide, asay ubbay xeellishshin biina asay ubbay maalalettiide, “Nuuni hawaa malabaa ubbakka be7i erokko” yaagiide Xoossaa galateeddino.

Yesuusi Leewiyaa Xeeseedda (Mat 9:9-13; Luq 5:27-32)

¹³ Yesuusi gujjikka Galiilaa Abbaa doonaa beedda; asay ubbay aakko yeeddawantta tamarisseedda. ¹⁴ Hewaanna aadhhiidde, Ilppiyoosa na7aa Leewiyaa, giyaawe qaraxaa qanxxiyaasaan utteeddawaa demmiide, “Taana kaalla” yaageedda. Hewaappe guyye Leewii denddi eqqiide, A kaalleedda.

¹⁵ Yesuusi qumaa maanaw Leewiyaa soyin utteedda wode, qaraxaa akkiya cora asayne nagaranchchatuu aanannanne A kaalliyawantunna ittippe utteeddino. A kaalliyawantuu gidдон hewanttu mala asatuu dareeddino. ¹⁶ Higgiyaa tamarissiyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusi nagaranchchatuwaannanne

qaraxaa akkiyawanttunna qumaa miishshin be7iide, “I ayissi nagaranchchatuwaannanne qaraxaa akkiyawanttunna qumaa mii?” yaagiide, A kaalliyaawantta oochcheeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, “Hargganchchatuwappe attin, paxa asaw aakimii koshshenna; taani nagaranchchatuwaa xeesanaw yeeddawaappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagiide untuntto zaareedda.

Xoomaabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa
(Mat 9:14-17; Luq 5:33-39)

¹⁸ Xammaqiyyaa Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuu xoomiino; amaredda asatuu Yesuusakko yiide, “Yohaannisa kaalliyaawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu xoomiino; shin neena kaalliyaawanttu ayissi xoomikkinoo?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi untunttu “Bullachchaa yeedda asatuu machchatto akkiyawe barenttunna de7ishshin, xoomanaw danddayiino? Machchatto akkiyawe untunttunna de7ishshin, xoomanaw danddaykino. ²⁰ Shin machchatto akkiyawaa untunttu matappe afana wodii yaanawaa; untunttu he wode xoomanawantta.

²¹ “Eca mayuwaabolla ooratha dhefiyaa wothi sikkiiyaa asay baawa; ecaa wothi sikkooppe, ooratha dhefii eca mayuwaab peedherethee; peed-hethaykka koyrowaappe darana. ²² Qassi ho77o woyiniyaa eessaa eca ogoruwan naa77iyaa asay baawa; shin naa77ooppe, he woyiniyaa eessay ogoruwaa daakkee; barewukka woofettee; ogoruukka bayee; shin ho77o woyiniyaa eessaa ooratha ogoruwan naa7ettee” yaageedda.

Sambbataabaa Eranaw Shiiquedda Ooshaa
(Mat 12:1-8; Luq 6:1-5)

²³ Yesuusi itti Sambbata gallassi tisha bangгаа gidonna aadh-hishshin, A kaalliyaawanttunna aananna biidde, bangгаа tishaappe duusaa doommeeddino. ²⁴ Parisaawatuu Yesuusa, “Be7a; neena kaalliyaawanttu Sambbata gallassi higge gidennabaa ayissi oothiino?” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttu, “Daawite koshattiide, miyaabaa koyyeedda wode, barenanna de7iyaawanttunna otheeddawaa ubbakka nab-babibeykkitee? ²⁶ Abiyaataari qeesatoo ubbatoo kaappo gideedda wode, Daawite Xoossaa golliya geliide, qeesatuwaa xalalay maanaappe attin, ooninne maanaw higge gidennawaa Godaa sinthan wotheedda qumaa miide, barenanna de7iyaawanttookka immedda” yaageedda.

²⁷ Qassikka Yesuusi untunttu, “Sambbatay asaw medhetteed-dawaappe attin, asay Sambbataw medhettibeenna. ²⁸ Hewaa diraw, taani, Asaa Na7ay, haray atto, Sambbatawukka Godaa” yaageedda.

3

Kushii Sileedda Bitaniyaa
(Mat 12:9-14; Luq 6:6-11)

¹ Yesuusi Ayihuda woosa golliyaa shirettikka geleedda; hewaan kushii sileedda itti bitani de7ee. ² Itti itti asay Yesuusa mootanaw koyyiide, kushii sileedda bitaniyaa Sambbataan I pathooppe be7anaw naagee. ³ Yesuusi he kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda eqqaade sinthaw haa

ya” yaageedda. ⁴ Hewaappe guyyiyan asaa, “Sambataan lo77obaa oothiyaawe wogeeyee iitabaa oothiyaawe wogee? Asaa shemppuwaa ashshiyaawe wogeeyee wodhiyaawe wogee?” yaagiide oochcheedda.

Shin asay co77u geedda. ⁵ Yesuusi hanqqettiide, untuntunna yuushshi aathi xeelliide, untuntunna odina sisennawantta gidiyaa diraw, untuntunna darii kayyotteedda; he bitaniyaa, “Ne kushiyaa piddi ootha” yaageedda; bitani piddi oothina, A kushii paxi aggeedda. ⁶ Parisaawatuu Ayihuda woosa golliyappe kare kesiide, Yesuusa wooti wodhanentto Heroodisanna de7iyaawantunna maqqetteeddino.

Asay Abbaa Lanqqiyan Yesuusakko Shiiqueeddino

⁷ Yesuusi barena kaalliyaawantunna Galiilaa Abbaa beedda; Galiilaappe cora asay A kaalleedda. ⁸ Qassikka cora asay Yihuudaappe, Yeerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha baggappe, Xiirroosa katamaappenne Sidoonaa katamaappe Yesuusi ootheeddawaa sisiide, aakko yeedda. ⁹ Yesuusi cora asay barena sugi un77ethenna mala, barena kaalliyaawantta wonggiriya barew gami77ethana mala azazeedda. ¹⁰ Daro asaa I patheedda diraw, harggiyaa asay ubbay A bochchanaw sugerettee. ¹¹ Iita ayyaanay de7iyaa asatuukka A be7eedda wode ubbaan A sinthan guufanniide, barenttu qaalaa dhoqqu oothiide, “Neen Xoossaa Na7aa gidikkii!” yaageeddino.

¹² Yesuusi he iita ayyanatu barebaa asaw odiide, barena qoncciyaa kessenna mala, untuntunna minissiide azazeedda.

Yesuusi Bare Kiittiyaawantta Dooreedda
(Mat 10:1-4; Luq 6:12-16)

¹³ Yesuusi deriyaa bolla kesiide, bare koyyeedda asatuwaa barekko xeeseedda; hewaappe guyye aakko beeddino. ¹⁴⁻¹⁵ Untuntunna barenanna de7ana malanne qaalaa odanaw untuntunna kiittana mala, iita ayyaanatuwaa asaappe kessanaw untuntunna maatay de7ana mala, tammanne laa77u asatuwaa dooreedda.

¹⁶ I dooreedda tammanne laa77atu hawantta: Phexiroosa yaagiide suntheedda Simoona, ¹⁷ Bo7aanerggeessa yaagiide suntheedda Zabiddiyoosa naanaa Yayiqoobanne Yayiqooba ishaa Yohaannisaa. “Bo7aanerggeessa” giyaawe “Wolqqaama asatuwaa” giyaawaa. ¹⁸ Inddiraasanne Piliphhoosa, Barttalamoosanne Maatoossa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, Taadoosanne bare biittaw seelettiiyaa Simoona, ¹⁹ Yesuusa aathi immeedda Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(Mat 12:22-32; Luq 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesuusi soy beedda; laa7enthuwaakka qassi cora asay shiiqina, inne A kaalliyaawantunna haray atto, qumaa maanawukka dandday-beykkino; ²¹ asay A, “Gooyee” giyaa diraw, A dabbatuu hewaa sisiide, A akkanaw beeddino.

²² Higgiiyaa tamarissiyaa itti itti asatuu Yeerusalaameppe yiide, “Yesuusa bolla Bi7eel-Zebuul de7ee” yaageeddino; qassi, “Xalahatuwaa kaappuu barew wolqqa immiina, iita ayyaanatuwaa kessee” yaagiide haaseyeeddino.

²³ Yesuusi asaa barekko xeesiide, leemisuwaa odiidde, “Seexaanay Seexaanaa wooti kessanaw danddayi? ²⁴ Itti kawutethay bare gidдон shaakettooppe, he kawutethay eqqanaw danddayenna; ²⁵ qassi itti golle asaykka bare gidдон shaakettooppe, he golle asaykka eqqanaw danddayenna. ²⁶ Seexaanay barenanna walaqettiide shaakettooppe, bayanaappe attin, de7ana danddayenna.

²⁷ “Shin wolqqaama asaa golle geliide kasetiide A qachchennaan de7iidde, A miishshaa bonqqanaw danddayiyaa asay baawa; qachcheeddawaappe guyyiyan, A golliya bonqqanaw danddayee.

²⁸ “Taani hinttentoo tumuwaa gay; Xoossay asaa naanaw nagaraa ubbaanne untuntu boriyaa boriyaa * ubbaa atto gaana; ²⁹ shin Geeshsha Ayyaanaa bolla iita boriyaa haasayiyaa oossinne medhinaw nagaraa gidanaappe attin, Xoossay ubbakka atto geenna” yaageedda. ³⁰ Yesuusi hewaa geeddawe, itti itti asatuu, “Yesuusa bolla iita ayyaanay de7ee” yaageedda diraassa.

Yesuusa Daayonne Ishatuwaa
(Mat 12:46-50; Luq 8:19-21)

³¹ Yesuusa daayanne A ishatuu yiide, karen eqqi aakko asaa kiittiide, A xeesisseeddino. ³² Cora asay A matan utteeddino; he kiitetteeddawe A, “Be7a; ne daayanne ne ishatuu karen eqqiide, neenanna gakettanaw koyyiino” yaageedda.

³³ Yesuusi zaariide, “Ta daaya oone? Qassi ta ishatuu oone?” yaageedda. ³⁴ Bare matan utteedda asaa yuushshi aathi xeelliide, “Be7ite; ta daayanne ta ishatuu hawanttushi. ³⁵ Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa ubbay ta ishaa, ta michchattonne ta daayo” yaageedda.

4

Zerethaa Zeriyawaa Leemisuwaa
(Mat 13:1-9; Luq 8:4-8)

¹ Yesuusi shirettikka Galiilaa Abbaa mataan tamarissuwaa doommeedda; cora asay bare miyyiyaan yuuyyi aadhdhiide shiiqi uttina, abbaan de7iyaa wonggiriya gidдо geliide, aani utteeddino; qassi he asay ubbay abbaa miyyiyaan de7ee. ² I untunta darobaa leemisuwan tamarissiide,

³ “Sisite; itti bitani zerethaa zeranaw keseedda. ⁴ I zerishshin, itti itti zerethay ogiyaa doonan wodhdheedda; hewaa kafuu yiide meedda. ⁵ Itti itti zerethay ancco biittaa bolla wodhdheedda; daro biittay bayna diraw, he zerethay ellekka mokkeedda. ⁶ Away keseedda wode shulleedda; adussa xaphuwaa yeddibeenna diraw, melii aggeedda. ⁷ Itti itti zerethay agunthaa gidдон wodhdheedda; hewaan mokkeeddawaa agunthay dicciide cuullina, ayfennaan atteedda. ⁸ Itti itti zerethay tu7e biittaaan zerettiide mokkeedda; dicciide ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xeetuwwa ayfeedda.” ⁹ Qaykka Yesuusi, “Sisanaw haythay de7iyaa uray siso” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Odeedda Gaasuwwa
(Mat 13:10-17; Luq 8:9-10)

* **3:28** Boriyaa boriyaa: Guussay Xoossaa bollan asay haasayiyaa iita, balanne geella haasayaa.
3:29 Luq 12:10 **4:1** Luq 5:1-3

¹⁰ Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunne I odeeddawaa siseedda hara asatuu I barekka de7ishshin aakko shiigiide, he leemisuwaa bilethaa A oochcheeddino. ¹¹⁻¹² Yesuusi untuntussi, “Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa yewuwaa eray imetteedda; shin haratuu kawutethaappe karenna de7iyaawanttu, xeelaa xeelliidde be7enna mala, qassi sissaa sisiiddikka akeekenna mala, untunttu shirettiide Xoossaakko simmina, I untunttu nagaraa atto geenna mala, untunttoo ubbabay leemisuwan odettee” yaageedda.

Zeriyawaa Leemisuwaa Bilethaa
(Mat 13:18-23; Luq 8:11-15)

¹³ Yesuusi untunttu, “Ha leemisuwaa erikkitee? Yaatina, leemisuwaa ubbaa wooti eranitee? ¹⁴ Zeriyawe Xoossaa qaalaa zeree. ¹⁵ Qaalay zerettiyaa ogiyaa doonan de7iyaawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiyaa wode, Seexaanay ellekka yiide, untunttu wozanaan zeretteedda qaalaa afidiggeedda. ¹⁶ Hawaadankka qassi ancotiyyaa biittaaan zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiide, ellekka nashechchaan akkiino. ¹⁷ Untunttu ha77iw de7iinoppe attin, untunttoo mino xaphuu baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayyii woy yederssuu yiyaa wode, untunttu ellekka dhubetti aggiino. ¹⁸ Qassi agunthaa gidдон zeretteeddawanttu hawantta; untunttu qaalaa sisiyaawantta. ¹⁹ Shin ha sa7aa de7oo hirggiyaawe duretethaa dosiyaawenne harabaa amottiyaawe untunttu wozanaan geliide, qaalaa cuullina ayfennaan atti aggeedda. ²⁰ Shin tu7e biittaaan zeretteeddawanttu qaalaa sisiide akkiyawantta; ittu hattamuwaa, ittu usuppun tammuwaa ayfina, ittu xetuwwa ayfeedda” yaageedda.

Xomppiyaa Leemisuwaa
(Luq 8:16-18)

²¹ Yesuusi gujjiide, “Xomppiyaa ahiide, gillaappe woy arssaappe garssanna wothiyaa asay de7ii? Dhoqqasaan wothennee? ²² Ayissi gooppe, qoseeddabay ubbay qoncciyaa kesanawaa; qassi geeman wotheeddabay ubbay beettennaan antenna. ²³ Sisanaw haythay de7iyaa uray de7ooppe siso” yaageedda.

²⁴ Qassikka untunttu, “Hinttenttu sisiyaawaa akeekiide sisite; Xoos-say hintte makkeedda qun77aan hinttenttoo makkanawaa. I hinttenttoo darissiide immana; ²⁵ de7iyaa uraw gujji immana; baynawaappe haray atto, aw de7iyaa he guthattokka akkidiggana” yaageedda.

Dicciyaa Zerethaa Leemisuwaa

²⁶ Yesuusi qassikka, “Xoossaa kawutethay gaden kathaa zeriya asaa mala. ²⁷ He bitani qamma gemi77ishee; guura denddee; I bare huuphew waanintto erennaan, he zerethay mokkeenne diccee. ²⁸ Biittay kathaa barekka mokkeenne ayfee; koyro carshshay caaree; guyyeppe ayfanaw kuukumme; qassi wurssethaan kumentha ayfiyaa ayfee. ²⁹ Shin kathay gakkiiyaa wode, kathaa shiishshiyaa wodii gakkeedda diraw, bitani ellekka baacaan cakuwaa geli aggeedda” yaageedda.

Sannaaficiyaa Zerethaa Leemisuwaa
(Mat 13:31-34; Luq 13:18-19)

³⁰ Yesuusi, “Nuuni Xoossaa kawutethaa ayaa malatee gaanee? Woy ayaanna leemisanee? ³¹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa ayfatto malatee. He ayfatta zeriya wode, sa7aan de7iyaa mithaa ayfiyaa ubbaappekka guuxxaw; ³² henno zerina mokkaade hara atakiltiyaa ubbaappe daraw; daro daashshaa daashaw. Kafuu izi qankkaa kuwaan gollia keexxana danddayee” yaageedda.

³³ Yesuusi hawaa mala daro leemisuwan asay sisanaw danddayiyaawaa keenaa, bare qaalaa odeedda. ³⁴ Asaw leemisu baynnaan odenna; shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu xalalaanna de7iyaa wode, untunttoo ubbabaa billiide odee.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda
(Mat 8:23-27; Luq 8:22-25)

³⁵ He gallassi sa7ay omarsina, Yesuusi barena kaalliyaawantta “Abbaappe hefintha pinnoytte” yaageedda. ³⁶ A kaalliyaawanttu asaa aggiide, Yesuusi kase geli utteedda wonggiriyaan geliide, Yesuusa barenttunna afeeddino; hara wonggiratuukka hewaan de7iino. ³⁷ Wolqqaama gotuu denddina, beetay wongiriyaa shocina, haathay kumana gakkanaw wongiriyaa giddo geledda. ³⁸ He wode Yesuusi wonggiriyaan guyye bagganna borkkothaa borkkotiide gemi77isheedda. Yesuusa kaalliyaawanttu A denthiiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni dhayiyaa wode co77u gaade xeellay?” yaageeddino.

³⁹ I beegottiide gotuwaa, “Co77u ga” giide, abbaakka, “Woppu ga” geedda; gotuukka co77u giina, ubbabaykka woppu geedda. ⁴⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta “Ayissi hawaadan yayyiitee? Hinttenttu waani ammanikkitee?” yaageedda.

⁴¹ Untunttu daro yayyiide barenttu gidдон, “Hawe laa haray atto, gotuunne abbay azazettiyaawe oone?” yaageeddino.

5

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 8:28-34; Luq 8:26-39)

¹ Yesuusinne A kaalliyaawanttu abbaappe hefinhaw pinniide, Gerggesenoonna geetettiyaa gadiyaa gakeeddino. ² Asaa moogiyaa duufuu de7iyaasaappe iita ayyaanay de7iyaa itti bitani kesiide, Yesuusi wonggiriyaappe keseedda wode, Yesuusanna gakettedda. ³ Bitani he duufuu de7iyaasaan aqi peeshiide, yaani de7ee; A ooninne haray atto, santhalataan qachchanawukka danddaybeenaa. ⁴ Ayissi gooppe, I daro wode uqqinnaanne santhalataan qashettiide de7ee; shin santhalataa duseretheedda; uqqinnaakka menthereetheedda; A xoonanaw danddayeeddawe ooninne baawa. ⁵ I ubba wode gallassinne qamma, he duufuu de7iyaasaaninne deriyaa bolla waassee; bare bollaakka shuchchan gaaree.

⁶ Yesuusa haakuwaan be7eedda wode, aakko woxxi yiide aw goyinneedda. ⁷ He bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7aw, Yesuusaa, neenanne taana ayee gathii? Taana mureenna mala, taani neena Xoossaa sunthan woossay” yaageedda. ⁸ I hewaa ayissi geeddee gooppe, Yesuusi A, “Laa ha iita ayyaanaw, ha bitaniyaappe kesa” yaageeddawaassa.

⁹ Yesuusi A, “Ne sunthay oone?” yaagiide oochcheedda.

I, “Nuuni cora gidiyaa diraw, ta sunthay Leegiyoona” yaageedda. ¹⁰ Iita ayyaanatuwaa he gadiyaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minissiide woosseedda.

¹¹ He deriyaa bollan cora gudunthaa wudii heemettee; ¹² iita ayyanatuu Yesuusa, “Nuuna hini gudunthaa wudiyaakko yeddaarkkii; untuntun biide gelana” yaagiide woossina, ¹³ Yesuusi, “Biite” yaageedda. Iita ayyanatuu bitaniyaappe kesiide, gudunthatuwaan geleeddino; laa77u sha77a gidiyaa gudunthaa wudii kakaa huuphiyaanna kajjottiide, abbaan geliide, mitetti aggeedda.

¹⁴ Gudunthaa wudiyaa heemmiyaawanttu baqatiide, haneeddawaa katamaaninne katamaappe gaxaa gadiyaan odeeddino; hewaa be7anaw asay yeedda. ¹⁵ Asay Yesuusakko yiide, cora iita ayyaanatuu beni oyqqeedda bitani bare wozanay simmina, mayuwaa mayyiide, hewaan utteeddawaa be7iide, ubbay yayyeedda. ¹⁶ Hewaa be7eedda asatuu iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani haneeddawaanne qassi gudunthaa wudiyaabaa he asaassi odeeddino. ¹⁷ Hewaa diraw, asay barenttu gadiyaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommeedda.

¹⁸ Yesuusi wonggiriyaan gelishshin, iita ayyaanatuu oyqqeedda bitani Yesuusanna de7ana mala, Yesuusa woosseedda. ¹⁹ Shin Yesuusi ixxiide A, “Ne soy simmaade, Goday new ay mala wolqqaamabaa ootheddenttonne qassi I new ay mala keekentto ne soy asaw oda” yaageedda. ²⁰ Bitani biide, Tammu Katamaa * giyaasan yuuyyiide, Yesuusi barew ay mala wolqqaamabaa ootheddentto, oduwaa doommeedda; I odeeddawaa siseedda asay ubbay maalaletteedda.

*Yaa7iroosa Naattonne Yesuusa Mayuwaa Bochcheedda Mishiratto
(Mat 9:18-26; Luq 8:40-56)*

²¹ Yesuusi simmiide, wonggiriyaan geliide, abbaa pinneeddawaappe guyyiyan, cora asay abbaa mataan Aakko yuuyyi aadhdhiide shiiqeeddino. ²² Yaa7iroosa giyaawe, Ayihuda woosa golliya kaappatuwaappe ittuu, Yesuusa be7eedda wode aakko yi A gadiyaan kunddiide, ²³ “Ta naatta harggaade hayqqana hanaw; iza paxaade lo77o de7ana mala, yaade ne kushiya izi bolla wothaarikkii” yaagiide Yesuusa minissiide woosseedda.

²⁴ Yesuusi Yaa7iroosanna beedda; I biishshin cora asay A kaalliide metootheeddino.

²⁵ Tammanne laa77u laythaa ubbaa izi bollaappe suuthay goggiyaa itti mishiratta de7aw. ²⁶ Cora aakimatuu izo aakimishshinka, iza paxa kaa7ettaaddu; bare miishshaa ubbaa wurssin akka iziw haa iiteeddawaappe attin, aynne izo maaddibeenna. ²⁷ He mishiratta Yesuusabaa sishaade, asa gidonna Yesuusappe guyyenna yaade, A mayuwaa bochchaaddu. ²⁸ Ayissi gooppe iza, “Taani haray atto, A mayuwaa bochchooppekka paxana” yaagaade qoppaaddu.

²⁹ Lippe goggiyaa suuthay ellekka eqqi aggeedda; iza bare waayyiyaappe paxeeddawaa bare bollaana eraa aggaaddu. ³⁰ Yesuusi bareppe wolqqay kesseeddawaa bare huuphew eriide, ellekka cora asaa gidon guyye simmiide, “Ta mayuwaa bochcheeddawe oone?” yaageedda.

* 5:20 Tammu Katamaa: Hawanttu itti cita gideedda katamatuu Sammaariyaappenne Galilaa gadiyaa away doliyaa bagganna de7iyaawantta gidiide, hewantun de7iyaa asatuwaa eeshshaykka Griike asatuwaa de7uwaa ogiyaa kaalliyaawaa bessee.

³¹ Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Asay neena sugiyaa wode be7aadde, ‘Taana oone bochcheeddawe?’ yaagay?” geeddino.

³² Yesuusi hewaa oone ootheeddenttonne be7anaw yuushshi aathiide xeelledda; ³³ shin mishiratta barew haneeddawaa eraade, yashshaa kokkoraadde yaade Yesuusa sinthan guufannaaddu; qassi tumatethaan haneeddawaa ubbaa aw odaaddu. ³⁴ Yesuusi izo, “Ta naattee, neena ne ammanuu patheedda; saruwan ba; ne waayyiyaappenne paxa” yaageedda.

³⁵ Yesuusi biro hewaa giishshin, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soyippe kiitetteedda asatuu yiide, “Ne naatta hayqqadiggaaddu; simmi tamarssiyaawaa ayissi daaburssay?” yaageeddino.

³⁶ Shin Yesuusi untunttu giyaawaa sisiide, Ayihuda woosa golliya kaappuwaa, “Ammano xalalaa ammanappe attin, yayyoppa” yaageedda. ³⁷ Yesuusi Phexiroosappe, Yayiqoobappenne Yayiqooba ishaa Yohaannisappe haray ooninne barena kaallenna mala diggeedda. ³⁸ Untunttu Ayihuda woosa golliya kaappuwaa soy gakteedda wode, Yesuusi asay loythi yeekkiyaawaanne zilaliyaawaa be7eedda. ³⁹ Geliide asaa, “Ayissi loythi yeekkiitee? Naatta gemi77ishaadduppe attin, hayqqabeykku” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye asay A bolla miiccedda; shin asaa ubbaa kare kessiide, naatti aawuwaanne aatto hewaan barenanna de7iyaa A kaalliyaawanttanne akkiide, naatta de7iyaasaa geleedda. ⁴¹ Yesuusi naatti kushiyaa oyqqiide, “Xaalitaa, quumii” † yaageedda; hewaa bilethay, “Guutha naattee, taani neena dendda gay” giyaawaa.

⁴² Naatta ellekka dendda eqqaade hamettaaddu; iza tammanne laa77u laythaa naatto; hewe haniyaawaan asay daro maalaletteedda.

⁴³ Yesuusi hewaa untunttu oossinne odenna mala, untuntta minissi azaziide, “Iziw miyaabaa immite” yaageedda.

6

Yesuusa Naazireeten Akkennaan Ixxeeddino (Mat 13:53-58; Luq 4:16-30)

¹ Yesuusi hewaappe kesiide, bare gadiyaa Naazireete katamaa beedda; A kaalliyaawanttukka A kaalliide beeddino. ² Sambbataa gallassi Ayihuda woosa golliyan tamarissuwaa doommeedda; I tamarssiyaawaa siseedda cora asay maalalettiide, “Hawe ha ubbabaa haqappe demmeeddee? Ha aw imetteedda aadho eratethay ayee? Xoossay oothiyaa malaataa I wooti oothii?” ³ Hawe anaaxiyaa * gidennee? Mayraami na7aa, Yayiqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidennee? A michchatuu nuunanna hawaan de7iyaawantta gidikkinoo?” yaagiide, I giyaawaa akkennaan ixceeddino.

⁴ Yesuusi he asaassi, “Nabii bare gadiyaan, bare dabbatuwaaninne barenttu soy asaan bonchchettennawaappe attin, ubbasan bonchchettete” yaageedda. ⁵ I hewaan bare kushiyaa amareedda asatuwaa bolla

† 5:41 Xaalitaa, quumii: Ha qaalatuu Aramaayike geetettiyaa qaalaan Yesuusa wodiyaan Paalastine gaden haasayettiyaawaa. Xaalitaa giyaawenne quumi giyaawe amarithuwaa qaalaa gidenna. Shin Griikiyaa qaalaa. * 6:3 anaaxiyaa: Griike bilethaan shuchchaa woy urqqaa melissiide medhdhiyaa asaa giide go77ettee.

wothiide, untuntta patheeddawaappe attin, cora malaataa oothanaw aynne danddaybeenna. ⁶ Asay ammanibeenna diraw maalaletteedda.

Yesuusi Tammanne Laa77u Barena Kaalliyaawanttu Tamaaris-sanaadan Kiitteedda
(*Mat 10:5-15; Luq 9:1-6*)

Hewaappe guyyiyan, Yesuusi hewaa heeran de7iyaa qeeri kata-matuwaan yuuyyi yuuyyiide, asaa tamaarsseedda. ⁷ Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, laa77uwaa laa77uwaa kiitteedda; qassi untunttoo iita ayyaanatuwaa kessiyaa maataa immeedda. ⁸ Untuntta, “Ogiyaa xam77aappe attin, qumaa, qarcciitiyaa, hinttew miishshaa ayaanneekka oyqqoppite. ⁹ Hinttenttu gediyaan caammaakka wothite; shin laa77u mayuwaa mayyoppite” yaageedda. ¹⁰ Qassikka untuntta, “Hinttentta asay haqan mokkoop-penne, hewaappe kesana gakkanaw, he golliyan utti aggite. ¹¹ Hinttentta asay mokkennasaa woy hintte odiyaabaa sisennasaa haqa gidooppekka, he gadiyaan de7iyaa asaw hewe markka gidana mala, hewaappe kesi-idde, hintte gediyaappe baanaa shocite” † yaageedda.

¹² Tammanne laa77u A kaalliyaawanttu biide, asay barenttu nagaraappe simmanaadan, qaalaa odeeddino. ¹³ Untunttu asaappe daro iita ayyaanatuwaa kessiide, harggiyaa asaa coraa zaytiyaa okkiide patheeddino.

Xammaqiyaa Yohaannisa Hayquwaa
(*Mat 14:1-12; Luq 9:7-9*)

¹⁴ Asay Yesuusa sunthaa denthiiyaa diraw, Kaatiyaa Heroodise hewaa ubbaa siseedda; itti itti asay, “Xammaqiyaa Yohaannisi hayquwaappe denddeedda; hewaassi aw wolqqaama malaataa oothiyaa wolqqay de7ee” yaageedda.

¹⁵ Shin haranttu A, “Hawe Eelaasa” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Hawe beni wode nabatuwaa malatiyaa nabiyaa” yaageeddino.

¹⁶ Shin Heroodise hewaa siseedda wode, “Hewe taani qoodhiyaa muucisseedda xammaqiyaa Yohaannisa. I hayquwaappe paxeedda” yaageedda.

¹⁷ Ayissi gooppe, Heroodise bare ishaa Piliphphoosa machchatto Heroodiyaado akki wotheedda; Heroodise izi diraw, bare huuphew asaa kiittiide, Yohaannisa oythiide, qashissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, Yohaannisi Heroodisa, “Neeni ne ishaa machchatto akkanaw bessenna” yaagi wotheedda.

¹⁹ Heroodiyaada Yohaannisaw uluwaan morkkiyaa oyqqaade A wod-hissanaw koyyaaddu; shin danddayabeykku. ²⁰ Yohaannisi xillo asanne geeshsha asaa gideeddawaa Heroodise ereedda diraw, aw yayyiide, loythi naagi wotheedda; Yohaannisi giyaawaa sisiide, bare wozanaan darissi metootiiddekka aabaa nashechchaan siseedda.

²¹ Heroodise bare yeletteedda gallassi, gadiyaa ayissiyaawanttoo, shaalaqatuwaassinne Galiilaan de7iyaa wolqqaama asaw shoobiyaa giigisseedda wode, wurssethaan Heroodiyaada injje gallassaa demmaaddu. ²² Heroodiyaadi naatta imathaa mokkiyaasaa gela duraade, Heroodisanne A imathatuwaa nashechchaaddu; Hewaappe guyye

† **6:11** hintte gediyaappe baanaa shocite: Hawe asay ixceeddawaa bessiyaawaa. **6:13** Yay 5:14

kaatii naattiw, “Neena lo77eeddawaa ayaa gidooppenne taana oochcha; taani new immana” yaageedda. ²³ Qassi iziw darii caaqqiide, “Neeni oochcheeddawaa ayaa gidooppekka, taani new immana; haray atto, ta kawutethaappe baggaa gidooppekka, taani new immana” yaageedda.

²⁴ Naatta kare kesaade bare daayo, “Ayaa imma goo?” yaagaade oochchaaddu.

I daaya, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa imma ga” yaagaaddu.

²⁵ Naatta ellekka kaatiyaakko baade A, “Xammaqiyaa Yohaannisa huuphiyaa wociitiyaan wothaade, neeni ha77i taw immanaadan koyyay” yaagaaddu.

²⁶ Hewaappe guyye kaatii darii qaretteedda; shin bare caaquwaa dirawunne bare imathatuwaa diraw iziw caaqqeedda caaquwaa kolanaw koyyibeenna. ²⁷ Hewaa diraw, ellekka naagiyaawaa kiittiide, Yohaannisa huuphiyaa ahana mala azazeedda; naagiyaawe qasho golle biide, Yohaannisa goodhiyaa muuceedda. ²⁸ He muuceeddawaa wociitiyaan wothi ahiide, naattiw immeedda; naatta qassi bare aattiw immaaddu. ²⁹ Yohaannisa kaalliyaawanttu hewaa siseedda wode yiide, A anhaa afiide moogeeddino.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalsseedda Taarikiyaa
(*Mat 14:13-21; Luq 9:10-17; Yoh 6:1-14*)

³⁰ Yesuusi kiitteeddawanttu simmiide, Yesuusanna gaketttiide, barenttu ootheddabaanne barenttu tamaarsseeddabaa ubbaa Yesuusassi odeeddino. ³¹ Biya asaynne yiyaa asay darina, haray atto qumaa maanawukka untuntta gathennaan ixceedda diraw, Yesuusi untuntta, “Nuurekka guuthaa shemppi akkanaw asay baynnasaa boytte” † yaageedda. ³² Yesuusinne untunttu barenttu xalalaa wonggiriyaan uttiide, asay baynnasaa beeddino.

³³ Untunttu biishshin, cora asay untuntta be7iide ereedda; kata-maa ubbaappe gediyaan woxxiidde, untunttu biyaasaa untunttuppe kasetiide gakkeeddino. ³⁴ Yesuusi wonggiriyaappe kesiide, cora asaa be7eedda; asay heemmiyaa asay baynna dorssaa mala gideedda diraw, qarettiide asaa darobaa tamarissuwaa doommeedda.

³⁵ Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu aakko yiide, “Hawe sa7ay asay baynna sa7aa; ha77i sa7aykka qammidiggeedda; ³⁶ asay heeraanne qeeri katamatuwaa giddo biide, barenttoo miyaabaa shammana mala, asaa moyizza” yaageeddino.

³⁷ Shin Yesuusi zaariide untuntta, “Asaw miyaabaa hintte immite” yaageedda.

Hewaappe guyye untunttu, “Nuuni biide, laa77u xeetu biraa santimiyaa § qumaa shammiide, asay maanaw immanee?” yaagiide A oochcheeddino.

³⁸ Yesuusi untuntta, “Hinttenttoo aappun daabbuu de7ii? Biide be7ite” yaageedda.

Untunttu be7iide, “Ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa” yaageeddino.

† **6:31** asay baynnasaa: Hawe Galiilaa geetettiyaa wombaappe pudehaa dola bagganna de7ee. 6:45 xeellite. **6:34** Pay 27:17; 1Ka 22:17; 2Od 18:16; Hiz 34:5; Mat 9:36 § **6:37** biraa santimiyaa: Beni wodiyaan asaa gadiyan itti gallassaa uniyaa oothi peesheedda asaw itti biraa santimii imettee. Mat 20:2 xeellite.

³⁹ Yesuusi barena kaalliyaawantta asaa ubbaa citan shaakki shaakkiide, maataan utissana mala azazeedda. ⁴⁰ Asay xeetuu xeetunne ishatamuu ishatamuu citan citan utteeddino. ⁴¹ Yesuusi ichcheshu daabbuwaanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa xeelliide, Xoossaa galateedda; daabbotuwaa menthiide asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttussi immeedda; qassi laa77u moliyaakka untunttu ubbaw shaakkeedda. ⁴² Asay ubbay miide kalleeddino. ⁴³ Hewaappe guyye atteedda daabbotuwaa dokkayenne moliyaa dokkay tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeeddawaa Yesuusa kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁴⁴ Daabbuwaa meedda attuma asay ichcheshu sha77a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiide Beedda
(Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21)

⁴⁵ Ellekka Yesuusi he cora asaa moyizziide, barena kaalliyaawanttu wonggiriyaan geliide, abbaappe hefinthan de7iyaa Beetesayda giyaa katamaa bareppe sinthatiide baanaadan azazeedda. ⁴⁶ Untuntta moyizzeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa woossanaw zooziyaa keseedda.

⁴⁷ Sa7ay qammiiyaa wode wonggirii wombbaa gidduwan de7ishshin, Yesuusi wombaappe gaxaan barekka de7ee. ⁴⁸ Carkkuu A kaalliyaawanttukko carkkiyaa diraw, barena kaalliyaawantta wombbaa beetay metoothiyaawaa Yesuusi be7iide, kuttuu waassana haniyaa wode wombbaa bollan hamettiide, untunttukko yeedda; untuntta yeggi aadhhanaw koyyeedda. ⁴⁹ Shin wombbaa bollan I hamettishshin, untunttu A be7iide, barenttoo moytilliyaa malatina waaseeddino. ⁵⁰ Ayissi gooppe, untunttu ubbay A be7iide, yashshaa kokkoreeddino; shin ellekka Yesuusi untuntta, “Aynne baawa; taanattennee yayyop-pite” yaageedda. ⁵¹ Yesuusi untuntunna ittippe wonggiriyaan gelina, carkkuu woppu geedda; untunttu daro maalaletteeddino. ⁵² Ayissi gooppe, untunttu wozanay jolleedda diraw, untunttu ukithaabaa akeekibeykkino.

Yesuusi Gensaareexen Hargganchchatuwaa Patheedda
(Mat 14:34-36)

⁵³ Untunttu abbaa pinniide, Gensaareexa giyaa biittaa gakkeeddino; yaani wongiriyaan gaxaa shiishshi qachcheeddino. ⁵⁴ Untunttu wonggiriyaappe wodhdhiyaawaan, asay ellekka Yesuusa erinne ⁵⁵ hewaa heeraan de7iyaa gadiyaa ubbaan woxerettiide, hargganchchatuwaa shanchchamaan tookkiide, “Yesuusi de7ee” giina siseeddasaa ahuwaa doommeedda. ⁵⁶ Yesuusi beeddasaa ubbaan qeeri katamaan gidina, wolqqaama katamaan gidina, heeraa giddon gidinakka, geyaa denbbaan asay hargganchchatuwaa aakko afee. Yesuusi bare mayuwaa macaraa gidoppenne hargganchchatuwaa boshissana mala, asay A woosseedda; hochcheedda ubbay paxeedda.

7

Yesuusi Asaa Wogaappe Koshshennawaa Phalqqeedda
(Mat 15:1-9)

¹ Parisaawatuunne Yeerusalaameppe yiide, Muse higgiiyaa tamaaris-siyaa amareedda asatuu Yesuusakko shiiqeeddino. ² Yesuusa kaalliyaawantuppe ittu ittu tuna kushiyan, hewaa giyaawe meecettennaan qumaa miyaawantta * be7eeddino.

³ Ayissi gooppe, Parisaawatuunne Ayihuda asay ubbay barenttu aawatuwa wogaa naagiide, barenttu kushiya loythi meecettennaan miikkino. ⁴ Qassi geyaappe yiidekka meecettennaan de7iidde miikkino. Qassi untunttu barenttu aawatuwappe akkeedda hara cora wogay de7ee; hewekka wanccaa, keriyaa, birataappe medhdheedda miishshaanne arssaa meeciyaa wogaa.

⁵ Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu Yesuusa, “Neena kaalliyaawanttu ayissi nu aawatuwa wogaa kaallennaan ixxiide, barenttu kushiya meecettennaan qumaa miinoo?” yaagiide oochcheeddino.

⁶⁻⁷ Yesuusi untuntta hawaadan yaageedda; “Isiyaasi timbbitiyaa odeedda wode, hinttentubaa, lo77a malatiyaa iitatubaa xaafeeddawaadanka,

‘Xoossay, “Hawe asay taana

bare bolla doonan bonchchee.

Shin untunttu wozanay taappe haakuwaan de7ee;

asay taw mela goyinnee.

Ayissi gooppe, asay ootheedda azazuwaa

Xoossaa higgiiyaa malatissiide tamarsee” geedda’

yaagiide timbbitiyaa tumuwaa odeedda.

⁸ “Xoossaa azazuwaa hintte aggiide, asaa wogaa minissiide naagiita” yaageedda.

⁹ Qassikka Yesuusi, “Hinttenttu hintte wogaa naaganaw Xoossaa azazuwaa aggiita. ¹⁰ Ayissi gooppe Muse, ‘Ne aabbanne ne daayo bonchcha’ Qassi, ‘Bare aabbanne bare aatto boriyaawe hayquwan muretto’ yaageedda. ¹¹ Shin itti uraw bare aawuwaa woy bare aatto maaddiyaabay de7ishshin I, ‘Hawe qurbbaaniyaa; hawaa guussay Xoos-saabaa giyaawaa’ gooppe, ¹² I bare aawuwaa woy bare aatto wodeppe maaddanaawaa aynne koyyikkita. ¹³ Ha hanotaan hintte hinttenttu wogaa naaganaw, Xoossaa qaalaa koliide, hewaa mala darobaa oothi-ita” yaageedda.

Asaa Tunissiyaawantta

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Yesuusi cora asaa qassikka barekko xeesiide, “Ubbay taani giyaawaa sisitenne akeekite. ¹⁵ Asaappe kesiyaawe asaa tunissiyaawaappe attin, kareppe asaa giddo geliide, asaa tunissiyaabay aynne baawa; ¹⁶ sisanaw haythay de7iyaa uray ooninne siso” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi cora asaa aggiide soy geleedda wode, A kaalliyaawanttu he leemisuwaaabaa A oochcheeddino. ¹⁸ I untuntta, “Hinttenttookka qassi gelibeennee? Kareppe asaa wozanaan geliyaabay aynnee asaa tunissanaw danddayennawaa akeekiitee? ¹⁹ Ayissi gooppe, qumay asaa uluwaa giddo geliide, karew kesiyaawaappe attin, asaa wozanaa

* 7:2 meecettennaan qumaa miyaawantta: Ayihude asatuwaa wogaan meecettenna kushiyan qumaa muussay tunaadan paydettee. Hewaassi qumaa maanappe kasenna kushiya meechee loythi minissiino. 7:6-7 Isa 29:13 7:10 Kes 20:12; 21:17; Wog 20:9; Zar 5:16

giddo gelenna” yaageedda. Hawaadankka Yesuusi qumaa ubbay tuna gidennawaa erisseedda.

²⁰ Qassikka Yesuusi hawaadan yaageedda; “Asaa tunissiyaabay asaa wozanaa giddoppe kesiyaabaa. ²¹ Ayissi gooppe, asaa wozanaa gid-doppe kesiyaawe iita qofaa; woshummiyaawaa; wuu77iyaawaa; wod-hiyaawaa; caaratethaa; ²² yoratethaa; uuziyaa woy barena dosiyaawaa; iitatethaa woy cimmiyaawaa; geniyaa; maccawaa amottiyaawaa; qanaatiyaawaa; boriyaawaa woy zigiriyaawaa; ayyuwaa; eeyatethaa. ²³ Ha iitabay ubbay asaa wozanaa giddoppe kesiide, asaa tunissee” yaageedda.

Itti Giriike Mishiratti Ammanuwaa
(Mat 15:21-28)

²⁴ Yesuusi hewaappe aggiide, Xiiroosanne Sidoonaa giyaa kata-matuwaa matan de7iyaa gadiyaa biide, itti golliya geleedda; qassi I yaani de7iyaawaa ooninne eranawaa koyyibeenna; shin qosettiide gami77anaw danddayibeenna. ²⁵ Shin bare guutha naatti bolla iita ayyaanay de7iyaa itti mishiratta Yesuusabaa sisaade, ellekka aakko yaanne A gediyaan guufannaa aggaaddu. ²⁶ He mishiratta Ayihuda asa gidukku; A yeletteeddawekka Sooriyaa giyaa gadiyaana; A bare naattippe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaaddu.

²⁷ Shin Yesuusi zaariide, “Naanay kasetiide qumaa kallino; ayissi gooppe, naanaa qumaa akkiide, kanatuwassi † oliyaawe lo77a gidenna” yaageedda.

²⁸ Mishiratta zaaraade, “Tumakka ta Godaw, haray atto samppaa miyyiyaan de7iyaa kanatuukka naanatuwappe atteedda suuppaa mi-ino” yaagaaddu.

²⁹ Yesuusi qassi izo, “Ha neeni hasayeedda qaalaa diraw, xalahii ne naattippe keseedda; simmi ne soy ba” yaageedda.

³⁰ Mishiratta bare soy biyaa wode, izi naattippe xalahii kesina, hiixan giseeddawunno demmaaddu.

Yesuusi Tullenne Duude Gideedda Itti Bitaniyaa Patheedda

³¹ Yesuusi Xiiroosa gadiyaappe kesiide, Sidoonaannanne Tammu Katamaa giyaa gadiyaanna kanthiide, Galiilaa Abbaakko beedda.

³² Asay tullenne duude gideedda bitaniyaa Yesuusakko ahiide, bare kushiya A bollan wothana mala, Yesuusa woosseeddino. ³³ Yesuusi barekka he bitaniyaa cora asaappe gaxaa kessiide, bare biradhd-hiyaa A haythaan yeddeedda; qassi cuchchaa cuchchiide, A inxxarssaa bochcheedda. ³⁴ Saluwaa pude xeelliide, tookki shemppiide, “Eftahi” ‡ yaageedda; hewaa giyaawe dooyetta giyaawaa. ³⁵ Bitaniyaa haythay ellekka dooyetti aggeedda; qassi A haasayenna inxxarssaykka biletti aggeedda; bitani aynne waayyettennan haasayii aggeedda.

³⁶ Yesuusi asaw, “Hawaa oossinne odoppite” yaagiide odeedda; shin I darissi minissi odina, asay qassi oduwaa yaa darisseedda. ³⁷ Hewaa siseedda asay ubbay daro maalalettiide, “Ubbabaakka I loythi oothee. Haray atto tulliyaakka sissee; qassi duudiyaakka haasayissee” yaageed-dino.

† 7:27 kanatuwaassi: Ha qaalaa itti itti Ayihude asay, Ayihude gidenna asatuwaassi go77ettiyaawaa. ‡ 7:34 “Eftahi”: Ha qaalay Yesuusi ha alamiyaan de7iidde tamarisssiya wode, go77ettiyaawaa Aramaayike yaagettiyaawaa qaalaan haasayeeddawaa.

8

Yesuusi Oyddu Sha77a Asaa Mizeedda
(Mat 15:32-39)

¹ Hewode, cora asay qassi Yesuusakko shiiqeedda; asaw miyaabay dhayina, Yesuusi barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, ² “Ha cora asay taananna heezzu gallassay gakkanaaw gami77iide, miyaabaa aynne demmibeenna diraw, taani untunttoo qarettay. ³ Taani untuntta koshaanna soy yeddooppe, biidde ogiyaan daaburiide kunddana; ayissi gooppe, ittu ittu haakosaappe yeedda” yaageedda.

⁴ A kaalliyaawanttu zaariide, “Ha asay bayinna saan ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa demmanaw danddayiyaawe oone?” yaageed-dino.

⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttentoo aappun daabbuu de7ii?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Laappu daabbuu de7ee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi asaa, “Sa7aan uttite” yaagiide azazeedda; qassi laappu daabbuuwaa akkiide, Xoossaa galateedda; he daabbuwaa menthiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawanttoo immeedda. Yesuusa kaalliyaawanttu he cora asaassi gisheeddino. ⁷ Untunttoo qassikka amareedda suuppa moletuu de7iino; Yesuusi hewanttookka Xoossaa galatiide, asaw gishana mala, barena kaalliyaawantta azazeedda. ⁸ Asay ubbay miide kallina atteedda dokkay laappu zambbeeliyaa kumeed-dawaa A kaalliyaawanttu dentheeddino. ⁹ Qumaa meedda asay oyddu sha77a gidana; hewaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeddeedda. ¹⁰ I qassi barena kaalliyaawanttunna ellekka wonggiriyaan geliide, Dalmanu-taa * giyaa gadiyaa beedda.

Parisaawatuu Barenttoo Malaatay Oosettana Mala Oochcheeddino
(Mat 16:1-4)

¹¹ Parisaawatuu yiide, Yesuusanna palumaa doommeeddino.

Yesuusa paaccanaw koyyiide, saluwaappe malaataa barentta bessana mala oochcheeddino. ¹² Yesuusi darissi tookki shemppiide, “Ha wodiyaas asay ayissi malaataa koyyii? Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha wodiyaas asaw malaatay ubbaakka imettenna” yaageedda. ¹³ Qassi untunttu hewaan aggiide, zaari wonggiriyaan geliide, abbaappe hefintha pinneedda.

Parisaawatuwaa Irshshuwaanne Heroodisa Irshshuwaa
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa afanawaa dogeeddino; untunttoo wonggiriyaas gidдон itti ukithaappe haray baawa. ¹⁵ Yesuusi untunttu, “Hinttentta erite; Parsaawatuwaa irshshuwaappenne Heroodisa † irshshuwaappe naagettite” yaagiide azazeedda.

¹⁶ Untunttu barenttu gidдон, “I hawaa giyaawe nuussi qumay baynna diraassa” yaagiide haasayaa doommeeddino.

¹⁷ Yesuusi untunttu giyaawaa eriide, “Hinttenttoo daabbuu bayin-nawaa ayissi haasayiitee? Ha77i gakkanaaw hinttew gelennee? Woy akeekikkitee? Hintte wozanay jolleeddee? ¹⁸ Hinttenttoo ayfii de7ee;

* **8:10** Dalmanutaa: Hawe erettenna sa7aa. † **8:15** Heroodisa: Hawe Heroodise Anttiphaasa geetettiyaas wogga Heroodisa geetettiyaawaa na7aa.

be7ikkitee? Qassi haythay de7ee; siskkitee? Hinttenttoo hassayetten-nee? ¹⁹ Taani ichcheshu daabbuwaa ichcheshu sha77a asaw mentha immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Unttuntu, “Tammanne laa77u zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²⁰ “Taani qassikka laappu daabbuwaa oyddu sha77a asaw menthaade immeedda wode, aappun zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheedditee?” yaageedda.

Unttuntu, “Laappu zambbeeliyaa kumeedda dokkaa dentheeddo” yaageeddino.

²¹ I qassi, “Ha77ikka akeekibeykkitee?” yaageedda.

Yesuusi Beetesaydan Itti Qooqaa Patheedda

²² Yesuusinne A kaalliyaa wanttu Beetesayda giyaa katamaa beeddino; asatuu qooqa bitaniyaa Yesuusakko ahiide, he bitaniyaa bochchana mala, A woosseeddino. ²³ Yesuusi qooqa bitaniyaa kushiyyaa oyqqiide, heeraappe gaxaa kesseedda; A ayfiyaan cuchchiide, bare kushiyyaa A bolla wothiide, “New ayentto beettii?” yaagiide oochcheedda.

²⁴ Bitani dhoqqiide, “Taani asaa be7ay; shin asay hamettiide, mithaa malatee” yaageedda.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi shirettiide bitaniyaa ayfiyaan bare kushiyyaa wotheedda. A ayfii paxeedda; bitaniikka loythi xeelleedda; qassi ubbabaakka geeshshiide be7eedda. ²⁶ Yesuusi bitaniyaa, “Heeraa geloppa” yaagi A soy yeddeedda.

Phexiroosa Ammanuwaanne A Markkatethaa

(Mat 16:13-20; Luq 9:18-21)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaa wanttunna Qiisaariyaa Piliiphphoosa de7iyaa qeeri heeratuwaa beedda; I biishshin ogiyaan Yesuusi, “Taana asay oona gii?” yaagiide barena kaalliyaa wantta oochcheedda.

²⁸ A kaalliyaa wanttu, “Itti itti asay neena, ‘Xammaqiyaa Yohaannisa’ gee; haranttuu, ‘Eelaasa’ giino; qassi haranttuu, ‘Nabatuwaappe ituwaa’ giino” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi untuntta, “Hinttेशi taana oona giitee?” yaagiide oochcheedda.

Phexiroosi, “Neni Dooretteedda Kiristtoosa” yaagiide zaareedda.

³⁰ Yesuusi, “Tabaa oossinne odoppite” yaagiide untuntta azazeedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Waayyiyaabaa Koyruwaa Haasayee

(Mat 16:21-28; Luq 9:22-27)

³¹ Yesuusi barena kaalliyaa wantta, “Taani, Asaa Na7ay, darii waayyettanaw bessee; cimatu, qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu taana ixxanaw bessee; untunttu taana wodhanawunne taani heezzenhiyyaa gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddanaw bessee” yaagiide tamarissuwaa doommeedda. ³² Hewaa I untunttoo geeshshiide odeedda; Phexiroosi A itti bagga zaariide, zoretaa doommeedda.

³³ Shin Yesuusi guyye simmiide, barena kaalliyaa wantta xeelliide Phexiroosa, “Ha Seexaanaw, kichcha ta matappe! Neen asay

qoppiyaawaa qoppaasappe attin, Xoossay qoppiyaawaa gidenna” yaageedda.

Yesuusa Kaalussay Oochchiyaa Gatiyaa
(*Mat 10:38-39; 16:24-28; Luq 9:23-27; 14:26-27*)

³⁴ Yesuusi cora asaanne barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, “Taana kaallana koyyiyaa uray de7ooppe, barena kaddo; yaatiide bare masqqaliyaa tookkiide, taana kaallo. ³⁵ Ayissi gooppe, bare shempu-puwaa † ashshana koyyiyaa uray bayizzanawaa; shin ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw bare shempu-puwaa bayizziyaa uray ashshanawaa. ³⁶ Itti uray sa7aan de7iyaa ubbabaa barew shishhiide, bare shempu-puwaa bayizzooppe, A ayaa maaddanee? ³⁷ Itti uray bare shempu-puwaa wozanaw ayaa immana danddayi? ³⁸ Xoossaa ammanenna ha nagaranchcha yeletaa wodiyaan, itti uray taananinne ta qaalaan yeellatooppe, taanikka, Asaa Na7ay, qassi ta Aawuwaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuwaanna yiyaa wodekka, aani yeellatana” yaageedda.

9

Yesuusa Malay Laametteeddawaa Odiyaa Taarikiyaa
(*Mat 17:1-13; Luq 9:28-36*)

¹ Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; amareedda asatuu Xoossaa kawutethay wolqqaanna yiyaawaa be7ennaan hayqqennawanttu hawaan de7iino” yaageedda.

² Yesuusi usuppun gallasaappe guyyiyan, barenanna Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa akkiide, untunttu xalalaa wolqqaama deriyaa bolla kesseeedda; untunttu sinthaan laametteedda; ³ A mayuukka phooleedda; sa7aan mayuwaa meeciyaa ooninne geeshshanaw danddayennawaa keenaa darii booxxeedda. ⁴ He heezzu Yesuusa kaalliyaawanttu, Eelaasinne Muse Yesuusanna haasiyaawantta be7eeddino.

⁵ Phexiroosi Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nuuni hawaan de7iyaawe nuussi lo77a; nuuni heezzu daasatuwaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, qassi ittuwaa Eelaasassi keexxana” yaageedda. ⁶ I waaganenttonne eribeenna; ayissi gooppe, ikka yokkonttukka darii yayyeeddino.

⁷ Hewaappe guyyiyan, shaarii yiide untuntta kammina shaariyaappe, “Hawe taani siiqiyaa ta Na7aa; I giyaawaa sisite” giyaa qaalay yeedda. ⁸ Ellekka untunttu yuushshi aathi xeelliyaa wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne barenttu matan be7ibeykkino.

⁹ Untunttu deriyaappe wodhdhishshin, Yesuusi untuntta, “Taani, Asaa Na7ay, hayquwaappe denddana gakkanaw, hintte be7eeddabaa oossinne odoppite” yaagiide azazeedda.

¹⁰ I azazeeddawaa untunttu, “‘Eeno’ giide, ha hayquwaappe denddiyaawaa giyaawe waagiyaawe” yaagiide, barenttu gidдон haasayetteddino.

¹¹ Untunttu Yesuusa, “Higgiyaa tamarssiyaawanttu ayissi, ‘Eelaas kasetiide yaanaw bessee’ giinoo?” yaagiide oochcheeddino.

¹² I zaariide yaageedda; “Tumakka, Eelaas kaset yiide, ubbabaa gigitsee; yaatina, ayissi Xoossaa Maxaafay, ‘Asaa Na7ay darii waayyet-tanne ixettana’ yaagii?” ¹³ Shin taani hinttenttoo oday; Eelaas yeedda;

† 8:35 shempu-puwaa: Griikiyaa qaalaan izaawaa woy asaa shempu-puwaa geetetti biletteedda.
9:2 2Ph 1:17-18

qassi aabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaadankka, asay A bare koyyeeddabaa ootheedda” yaageedda.

Yesuusi Iita Ayyaanay Oyqqeedda Na7aa Patheedda
(Mat 17:14-21; Luq 9:37-43)

¹⁴ Yesuusi, Phexiroosi, Yayiqoobinne Yohaannisi yokko Yesuusa kaalliyaawantukko simmiide yiyaa wode, cora asay he kaalliyaawanttu yuushshuwaan eqqeeddawaanne higgiiyaa tamaarissiyaa amareedda asatuu untuntunna palumettiyaawantta be7eeddino. ¹⁵ He cora asay Yesuusa be7eedda wode maalaletti dagammiide, ellekka aakko woxxi yiide, A saroteedda. ¹⁶ Yesuusi barena kaalliyaawantta “Untuntunna ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda.

¹⁷ He cora asaa giddoppe itti bitani zaariide, “Tamaarissiyaawoo, ta na7aa bollan haasayaa diggiyaa iita ayyaanay de7iyaa diraw, A neekko akkaade yaaddi. ¹⁸ Ha iita ayyaanay A oyqqiyaa wode ubbaan, A olee; A doonaannakka hoommuu paarottee; qassi achchaa garccissee; bollaakka zoolissee. Aappe ha iita ayyaanaa kessana mala, neena kaalliyaawanttoo odaaddi, shin kessanaw danddaybeykkino” yaageedda.

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntunna, “Ammanenna ha wodiyaasaw! Taani hinttentunna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Na7aa taakko haa akki yiite” yaageedda. ²⁰ Untuntunna na7aa aakko aheeddino; he iita ayyaanay Yesuusa be7eedda man77iyankka na7aa kokkorssii aggeedda; na7ay sa7aan kunddiide, doonaanna hoommuu goppu giishshin gonddoretteedda. ²¹ Yesuusi he na7aa aawuwaa, “Hawe ne na7aa oyqqoodeppe woysa wode gidanee?” yaagiide oochcheedda.

Na7aa aabbu, “I na7atethaan de7iyaa wodiyaappe doommeedda. ²² A wodhanaw daro wode tamaaninne haathan oleedda; shin neeni danddayooppe, nuussi qarettaade nuuna maaddaarikkii” yaageedda.

²³ Yesuusi A, “Neeni danddayooppe gay? Ammaniyaa asaw ubbabay danddayettee” yaageedda.

²⁴ Ellekka na7aa aabbu bare kooshshaa dhoggu oothiide, “Taani amanay; shin gujja ammananaadan, taana maaddaarikkii” yaageedda.

²⁵ Yesuusi asay dari dari biyaawaa be7iide, iita ayyaanaa, “Na7aa tullenne duude udeedda ayyaanaw, ha na7aappe kesa gaade neena ta azazay; qassi zaarethaade aani geloppa” yaageedda.

²⁶ He iita ayyaanay waassiide, na7aa darissi kokkorssiide, aappe keseedda. Na7ay hayqqeeddawaa malatina, daro asay, “Na7ay hayqqeedda” yaageedda. ²⁷ Shin Yesuusi na7aa kushiyaay oyqqiide denthina, na7ay denddi eqqeedda.

²⁸ Yesuusi soy geleeddawaappe guyyiyan, A kaalliyaawanttu Yesuusa dumma, “Nuuni he iita ayyaanaa kessanaw ayissi danddaybeykkoo?” yaagiide oochcheeddo.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hewaa malay woosappenne xoomaappe attin, harabaan kessanaw danddayenna” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mat 17:22-23; Luq 9:43-45)

³⁰ Untuntunna hewaappe denddiide, Galiilaanna aadhhiide beeddino; Yesuusi bare de7iyaasaa ooninne erana mala koyyibeenna. ³¹ Ayissi

gooppe, I barena kaalliyaa wantta “Taana, Asaa Na7aa, asay asaw aathiide immananne wodhana; taani qassi heezzu gallassaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana” yaagiide tamarissee.

³² Shin untunttoo I giyaawe gelibeenna; qassi A oochchanawukka yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee?

(Mat 18:1-5; Luq 9:46-48)

³³ Untunttu Qifirinaahooma giyaa katamaa beeddino; soy geeladdawaappe guyyiyan, Yesuusi untunttu, “Ogiyaan ayaa palumettiitee?” yaagiide oochcheedda. ³⁴ Shin untunttu biidde ogiyaan, “Nu gidдон nu ubbaappe aadhdhiyaawe oone?” yaagiide palumetteedda diraw, co77u geeddino. ³⁵ Yesuusi uttiide, tammanne laa77u barena kaalliyaa wantta xeesiide untunttu, “Ooninne sinthaw aadhdhana koyyoope, ubbaappe guyye aadhdhiide, he ubbaw qooma gidanaw bessee” yaageedda.

³⁶ Itti guutha na7aa oyqqiide, untunttu gidдон esseedda; he guutha na7aa idimmiide untunttu, ³⁷ “Hawanttu mala guutha naanaappe ittuwaa ta sunthan mokkiyaa ooninne taana mokkee; qassi taana mokkiyaa ooninne taana kiitteeddawaa mokkiyaawaappe attin, ta xalalaa morkenna” yaageedda.

Yesuusi, “Nubaa Eqettenna Uray Nu Bagga” Yaageedda

(Luq 9:49-50)

³⁸ Yohaannisi A, “Tamaarissiyaawoo, itti asay ne sunthan iita ayyaanatuwaa kessiyaawaa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

³⁹ Shin Yesuusi yaageedda; “Ooninne ta sunthan malaataa oothiide, ellekka ta bolla iitabaa haasayanaw danddayiyaawe bayinna diraw diggoppite; ⁴⁰ ayissi gooppe, nubaa eqettenna uray nu bagga. ⁴¹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hintte tawantta Kiristoosawantta gidiyaa diraw, ooninne hinttenttoo ta sunthan buliyaa haathaa ushanaw immooppekka, bare gatiyaa akkanawaa.

Nagaraa Gaasuwaa

(Mat 18:6-9; Luq 17:1-2)

⁴² “Taana ammaniyaa ha guuthatuwaappe ittuwaa balethiya oonanne, gaacciyaa wogga woxaa A qoodhiyaan qachchiide, abbaan A oliyaawe aw lo77a. ⁴³⁻⁴⁴ Ne kushii neena balethooppe, qanxxa ola; neeni laa77u kushiyaanna * qassi ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan geliyaawaappe, duuxa kushiyaanna de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne gedi neena balethooppe, qanxxa ola; neen laa77u gediyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, dooma gidaade de7uwaa geliyaawe new lo77a. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ne ayfii neena balethooppe, wooca ola; neeni laa77u ayfiyaanna ubbakka to7enna Gaannamiyaa tamaan yegettiyaawaappe, itti ayfiyaanna Xoossaa kawutethaa geliyaawe new lo77a.

⁴⁹ “Qumaan maxiniyaa yeggiyaawaadan, tamay asaa ubbaa bolla yegettana. ⁵⁰ Maxinii lo77a; shin I mal77ana dhayoope, zaariide

* **9:43-44** Hara Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, guxinii mule hayqqennasaa qassi mulekka to7enna Gaannamiyaa tamaan, yaagee. 9:45, 47 xeellite.

A wooti mal77ethanitee? Hinttentun maxinii de7o; † yaatiide ittu ittuwaanna sarotethaan de7ite” yaageedda.

10

Machchatto Yeddanaw Bessenna
(Mat 19:1-2; Luq 16:18)

¹ Yesuusi hewaappe dendiide, Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagganna Yihudaa gadiyaa beedda. Cora asay shirettiide aakko shiiqina, kase I oothiyaawaadankka he asaa tamarissuwaa doommeedda.

² Itti itti Parisaawatu paaccanaw Yesuusakko yiide, “Itti asay bare machchatto yeddanaw nuussi higgii azazii?” yaagiide A oochcheeddino.

³ I zaariide, “Muse hinttentta waagi azazeeddee?” yaageedda.

⁴ Unttuntu, “Muse, ‘Itti asay bare machchatto paramaa immiide yeddo’ geedda” yaageeddino.

⁵ Yesuusi zaariide untuntta, “Hinttenttu odina sisennawantta gidiyaa diraw, Muse ha azazuwaa hinttenttoo xaafeedda. ⁶ Shin Xoossay koyro medhdiyaa wode, attuma asanne macca asa oothiide, untuntta medhdheedda. ⁷ Hewaa diraw, itti asay bare aabbanne bare daayo aggidide, bare machchattinna ittuwaa gidide; ⁸ untunttu laa77atu itti asho gidiiino; hewaa diraw, untunttu itti asa gidiyawaappe attin, laa77u asa gidikkino. ⁹ Hewaa diraw, Xoossay ittippe gatheeddawaa asay shaakkoppo” yaageedda.

¹⁰ Unttuntu soy simmeedda wode, Yesuusa kaalliyawanttu ha yewuwaabaa Yesuusa zaari oochcheeddino. ¹¹ Yesuusi untuntta, “Bare machchatto yeddiide, hararo akkiyaa uray ooninne izinna woshumme. ¹² Qassi maccawunnakka bare asinaappe kesaade hara asinaa gelooppe woshummaw” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda
(Mat 19:13-15; Luq 18:15-17)

¹³ Yesuusi guutha naanaa bochhana mala, itti itti asay naanaa aakko aheedda; shin Yesuusa kaalliyawanttu he asaa seereeddino.

¹⁴ Yesuusi hewaa be7iide, barena kaalliyawantta hanqqetteedda; untuntta, “Guutha naanay taakko yiyaawantta diggoppite; ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa gay; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkenna uray ooninne he kawutethaa ubbakka gelenna” yaageedda. ¹⁶ Guutha naanaa idimmiide, bare kushiya untunttu bolla huuphiyan huuphiyan wothiide, untuntta anjjeedda.

Miishshaa Siiqussay Ahiyaa Metuwaa
(Mat 19:16-30; Luq 18:18-30)

¹⁷ Yesuusi baanaw keseedda wode, itti bitani woxxiidde yi A sinthan gulbbatiide, “Lo77o tamarssiyaawoo, medhinaa de7uwaa laattanaw taani ayaa oothoo?” yaagiide A oochcheedda.

† 9:50 Hinttentun maxinii de7o: Hawaa guussay Yesuusan ammaniyaawanttu barenttu ammanuwaappe denddo gaasuwan untunttu holla metuu gakkinttokka ittu ittuwanna sarotethaan de7anaw bessee. 10:4 Zar 24:1-4; Mat 5:13 10:6 Dom 1:27; 5:2 10:8 Dom 2:24

18 Yesuusi, “Ayissi taana lo77oo gay? Xoossaa xalalaappe attin, hara lo77uu ooninne baawa. 19 Xoossaa azazuwaa, ‘Wodhoppa; woshummoppa; wuu77oppa; wordduwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aabbanne ne daayo bonchcha’ yaagiyaawaa eraasa” yaageedda.

20 Bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, taani hewaa ubbaa na7atethaappe doommaade ha77i gakkanaawukka naagay” yaageedda.

21 Yesuusi bitaniyaa doseedda; A caddi xeelliide, “New ittibay pacceddada; baade new de7iyaabaa ubbaa zal77aade, he miishshaa hiyyeesaw imma; neen saluwan durettana. Yaatowaappe guyyiyan yaade taana kaalla” yaageedda. 22 Shin bitani hewaa sisiide, I daro dure gidiyaa diraw, bare som77iyaa dhumissiide, nashettennaan aggiide beedda.

23 Yesuusi barena kaalliyaa wantta yuushshi aathi xeelliide, “Daro dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw waani metanddeeshsha!” yaageedda.

24 A kaalliyaa wanttu A haasayaa sisiide maalaletteeddino; shin Yesuusi qassikka untuntta, “Naatoo, Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! * 25 Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe, gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda.

26 Yesuusa kaalliyaa wanttu maalalettiide, “Yaatina, oone attanaw danddayiyaawe?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino.

27 Yesuusi untuntta caddi xeelliide, “Hawe Xoossaw danddayetiyaawaappe attin, asaw danddayettenna; ayissi gooppe, Xoossaw ubbabaykka danddayettee” yaageedda.

28 Phexiroosi Yesuusa, “Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggiide, neena kaalleeddo” yaageedda.

29 Yesuusi, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; ta dirawunne wonggalaa mishiraachchuwaa diraw, golliya woy ishatuwaa woy michchatuwaa, woy aawuwaa woy aatto woy machchatto, woy naanaa woy gadiyaa ageedda asay ooninne, 30 ha77i ha wodiyaan xeetu dakuwaappe dariya golletuwaa, ishatuwaa, michchatuwaa, aatto, naanaa, gadiyaa, qassi metuwakka akkanawaa. Sinthappe yaana wodiyanikka medhinaa de7uwaa akkanawaa. 31 Shin coratuu ha77i sinthan de7iyaawanttu guyye aadhdhana; qassi coratuu ha77i guyyen de7iyaawanttu sinthaw aadhdhana” yaageedda.

Yesuusi Barena Gakkana Metuwaabaanne Hayquwaabaa Heezzen-thuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Luq 18:31-34)

32 Untunttu Yeerusalaaime biidde, ogiyaan de7iino; Yesuusi barena kaalliyaa wanttuuppe sinthanna hamettee. Untunttu maalaletteeddino; A kaalliyaa wanttu yayyeeddino. Zaariide tammanne laa77u barena kaalliyaa wantta gaxaa kessiide, barena gakkanaabaa dummayiide untunttussi hawaadan yaagiide odeedda; 33 “Be7ite; nuuni Yeerusalaaime ha77i kesoytte; yaani taana, Asaa Na7aa, qeesatuwaa kaappatuwassinne Muse higgiiyaa tamaarssiyaawanttussi aathiide immana. Untunttu ta bollan hayquwaa pirddaa pirddana; qassi Ayihuda gidenna asaassikka taana aathiide immana. 34 He Ayihuda gidenna asay ta bolla qilliiccananne cuchchana; taana lissuwan shocananne

10:19 Kes 20:12-16; Zar 5:16-20 * **10:24** wooti metanddeeshsha: Hawaa itti itti bilethay barew de7iyaabaan ammanettiya asaa yaage.

wodhana; taani qassi heezzu gallasaappe guyyiyan, hayquwaappe denddana.”

Yayiqoobinne Yohaannisi Woosseedda Woosaa

(*Mat 20:20-28*)

³⁵ Zabiddiyoosa naanay Yayiqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, nuuni neena woossiyaabaa ubbabaa nuussi oothaarikkii” yaageeddino.

³⁶ Yesuusi untunttu, “Taani hinttenttoo ayaa oothoo?” yaageedda.

³⁷ Untunttu A, “Ne bonchcho kawutethaan neeni uttiyaa wode, nuuppe ittuwaa neeppe ushechcha bagganna qassi ittuwaa haddirssa bagganna utissaarikkii” yaageeddino.

³⁸ Shin Yesuusi untunttu, “Hinttenttu ayaa woossanaw bessintokka erikkita; taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa ushanaw danddayiitee? Qassi taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataa † xammaqettanaw danddayiitee?” yaageedda.

³⁹ Hewaappe guyye untunttu zaariide, “E danddayeetto” yaageeddino.

Yesuusi qassi, “Taani ushanaw bessiyaa metuwaa xuu7aa hintte ushana; taani xammaqettanaw bessiyaa xinqqataakka hintte xammaqettana. ⁴⁰ Shin taappe ushechcha baggannanne haddirssa bagganna uttanawantta dooriyawe taana gidikke; shin he sa7ay Xoossay immanaw giigissi wotheeddawanttussa” yaageedda.

⁴¹ Yokko tammu Yesuusa kaalliyaa wanttu hewaa siseedda wode, Yayiqoobanne Yohaannisa hanqqetteeddino. ⁴² Yesuusi untunttu ubbaa barekko xeesiide, hawaadan yaageedda; “ ‘Ayihuda gidennawantta mooddiyaawantta’ giide qoppiyaawanttunne hewantta kaaletthiyaa asatuu barenttu asaa mooddiyaawaa eriita. ⁴³ Shin hintte giddon hewaa mala gidenna; hintte giddon woggatana koyyiyaa ooninne hinttenttoo qoomaa gidanaw bessee. ⁴⁴ Qassi hintte giddon ubbaappe bolla gidana koyyiyaa ooninne hintte ubbaw ayille gidanaw bessee. ⁴⁵ Ayissi gooppe, haray atto taani, Asaa Na7aykka, asaw oothanawunne coratuwaa wozanaw yeeddawaappe attin, asay taw oothana mala yabeykke” yaageedda.

Yesuusi Qooqaa Barxxamoosa Ayfiyaa Patheedda

(*Mat 20:29-34; Luq 18:35-43*)

⁴⁶ Untunttu Iyarkko giyaa katamaa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawanttunne cora asaanna Iyarkkoppe kesishshin, Ximoosa na7ay qooqay, Barxxamoosa giyaawe, ogiyaa doonan woossiidde utteedda. ⁴⁷ Barxxamoos Naazireetiyaa Yesuusa gideeddawaa sisiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Daawite na7aa ‡ Yesuusaa, taana maaraarikki!” yaagussaa doommeedda.

⁴⁸ Cora asay A, “Hayzza!” giide hanqqetteedda.

Shin, I bare kooshshaa kasewaappekka darissi dhoqqu oothiide, “Daawite na7aw, taana maaraarikki!” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi ogiyaan eqqiide, “A haa xeesite” yaageedda.

† 10:38 xinqqataa: Hawaa guussay Yesuusa gakteedda metuwaa xu7aa guussaa. ‡ 10:47 Daawite na7aa: Ayihude asatuu Xoossaan Okettowe Daawite zerethaappe yelettanawaa yaagiide qooppiyaa diraw, Xoossaan Okettowe “Daawite na7aa” yaagetti xeessettee.

Unttuntu qooqaa, “Aynne baawa; dendda eqqa; neena xeesee” yaagiide xeeseeddino. ⁵⁰ Qooqay bare mayuwaa olii aggiide, guppi denddi eqqiide, Yesuusakko beedda.

⁵¹ Yesuusi A, “Taani new ayaa oothanaw koyyay?” yaageedda.

Qooqay, “Tamaarissiyaawoo, taani xeellanawaa koyyay” yaageedda.

⁵² Yesuusi A, “Ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. Elekka A ayfii xeellii aggina, ogiyaan Yesuusa kaallii aggeedda.

11

Yesuusi Wolqqaama Bonchchuwan Yeerusalaame Geleedda
(Mat 21:1-11; Luq 19:28-40; Yoh 12:12-19)

¹ Unttuntu Yeerusalaame matiide, Debre Zayte Deriyaa matan de7iyaa Beetefaagenne Biitaaniyaa gakteeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantuppe laa77uwaa sinthaw kiittiide, ² “Hinttentuppe sinthan de7iyaa heraa biite; yaa gelosaanna ooninne ubba toggibeenna qashuwan de7iyaa hare maraa hintte demmana; A billi haa akkiide yiite. ³ Ooninne hinttentta, ‘Hewaa ayissi oothite?’ yaagiide oochchooppe, ‘Godaw * hawe koshshee; ellekka zaari haa yeddanaawaa’ yaagite” yaageedda.

⁴ Unttuntu biide, hare maraa penggiyaa matan ogiyaan qachchi wotheeddawaa demmiide billeeddino. ⁵ Hewaan eqgeedda itti itti asatuu untntunta, “Hare maraa wootanaw billiitee?” yaageeddino.

⁶ Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusi barentta azazeeddawaa odina, asatuu yeddii aggeeddino. ⁷ Unttuntu hare maraa Yesuusakko ahiide, barenttu mayuwaa A zokkiyaan wotheeddino; Yesuusi he hare maraa toggeedda. ⁸ Cora asay barenttu mayuwaa ogiyaan hiixxeedda; qassi harantuu mithaa haythaa kar kariide, ogiyaan hiixxeeddino. ⁹ Yesuusappe sinthanna hamettiyaa asayne A geeduwaa kaalliya asay barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Xoossay galatetto!

Godaa sunthan yiyaawe anjjetteddawaa.

¹⁰ Godaa sunthan yiyaa nu aawuwaa

Daawite kawutethay anjjetteddawaa.

Saluwaa ubbaappe bolla saluwan

de7iyaa Xoossay galatetto”

yaageeddino.

¹¹ Yesuusi Yeerusalaame biide, Geeshsha Golliyaa geleedda; qassi ubbabaa yuuyyi yuuyyi xeelleeddawaappe guyyiyan, sa7ay qammiyaa diraw, tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttunna Biitaaniyaa beedda.

Yesuusi Sheqqeedda Balasiyaa Mithatto
(Mat 21:18-19)

¹² Wontetha gallassi untntuntu Biitaaniyaappe kesiide biishshin, Yesuusi koshatteedda. ¹³ Haakuwan itti balasiyaa giyaa mithatto haythaa mayya utteeddawunno be7iide, ooni eri I bolla ayfii beettooppenne giide, be7anaw izikko beedda; shin izikko I biyaa wode, haythaa xalalaappe attin, aynne ayfiyaa demmibeenna; ayissi gooppe, balasii ayfiyaa wodii gakkibeenna. ¹⁴ Yesuusi he balasatto, “Neepepe

* **11:3** Godaa: Hawaa guussay hariyaa godaa. **11:9** Maz 118:25-26

shirettiide medhinaw ooninne ayfiyaa mooppo” yaageedda. Yesuusa kaalliyaa wanttu I giyaawaa siseeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Zali77iyaawantta Kesseedda

(Mat 21:12-17; Luq 19:45-48; Yoh 2:13-22)

¹⁵ Unttuntu Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa geliide, hewaan zali77iyaawantanne shammiyaawantta kare yed-erssuwaa doommeedda; qassi miishshaa laammiyaawanttu xaraph-peezeaanne dogommuwaa zali77iyaawanttu oydiyaa aathi yeggiide, ¹⁶ooninne ayentto tookkiide, Geeshsha Golliyaa gibbiyaa gidonna aadhdhanawaa diggeedda. ¹⁷ Yesuusi asaa hawaadan yaagiide tamaarisseedda: “Xoossaa Maxaafan, ‘Ta golli Ayihuda gidenna asay ubbay Xoossaa woossiyaa golle geetettana’ yaagettiide xaafeetti utteedda; shin hintte A bonqqanchchatuu qosettiyyaa gonggoluwaa kesseeddita.”

¹⁸ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu hewaa sisiide, A wodhana ogiyaa koshshaa doommeeddino; shin cora asay I tamarissiyaawaan maalalettiyaa diraw, aw yayyeeddino.

¹⁹ Sa7ay omarsseedda wode, Yesuusinne A kaalliyaa wanttu katamaappe gaxaa kesseeddino.

Balasiyaa Giyaa Mithatta Melaaddu

(Mat 21:20-22)

²⁰ Unttuntu wonttetha gallassi guura ogiyaanna aadhdhiidde, he balasatta xaphuwaanna meladiggeeddawunno be7eeddino. ²¹ Phexiroosi hassayiide, “Tamarissiyaawoo, be7a; neen sheqqeedda balasatta meladiggaaddu” yaageedda.

²² Yesuusi zaariide, untuntta hawaadan yaageedda; “Xoossaa ammanite. ²³ Taani hinttentoo tumuwaa gay; ooninne bare wozanaan sidhennaan bare geeddabay hananawaa ammaniide, ha deriyaa, ‘Dendaade abbaan kundda’ gooppe hanana. ²⁴ Hewaa diraw, Xoossaa hintte woossiyaabanne oochchiyaabaa ubbaa akkidiggowaadan ammanite; hintte akkana. ²⁵ Xoossaa woossanaw hintte eqqiyaa wode, saluwan de7iyaa hintte Aawuu hintte nagaraa atto gaana mala, ooninne hinttentta naaqqeeddabay de7ooppe, aw atto giite. ²⁶ Shin asaa nagaraa hintte atto gaana dhayooppe, saluwan de7iyaa hintte Aawuukka hintte nagaraa hinttentto atto geenna.”

Yesuusi Ayaa Maataani Oothii Giyaa Ooshaa

(Mat 21:23-27; Luq 20:1-8)

²⁷ Unttuntu qassikka Yeerusalaame beeddino; Yesuusi Geeshsha Golliyaa hamettishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimattuu Yesuusakko yeeddino. ²⁸ A, “Neeni hawaa oothanaw new ay maataay de7ii? Woy new ha maataa immeeddawe oone?” yaageeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide untuntta, “Taanikka hinttentta ittibaa oochchana; taw odite; taani qassi hawaa ay maataan oothaytantto, hinttentto odana. ³⁰ Yohaannisi xammaqiyaa maataa akkeeddawe Xoos-saappeeyee woy asaappee? Taw odite” yaageedda.

³¹ Unttuntu barenttu gidдон palumaa doommiide, “Nuuni, ‘Xoos-saappe yeedda’ yaagoope, I nuuna, ‘Yaatina, Yohaannisi odeeddawaa ayissi ammanibeykkitee?’ yaagana. ³² Shin, ‘Asaappe yeedda gaanee?’ ”

yaageeddino; qassi asay ubbay Yohaannisi nabiyyaa gideeddawaa eriyaa diraw, asaw yayyeeddino. ³³ Hewaa diraw, untunttu Yesuusaw, “Nuuni erokko” yaagiide zaareeddino;

Yesuusi, “Taanikka hawaa ay maataan oothaytantto, hinttenttoo odikke” yaageedda.

12

Woyiniyaa Turaa Tokkiyaa Oosanchchatuwaa Leemisuwaa
(*Mat 21:33-46; Luq 20:9-19*)

¹ Yesuusi untunttoo oduwaa leemisuwan yaagiide doommeedda; “Itti bitani woyiniyaa giyaa turaa tokkiide, dirssaa yuushshi aathiide di-reedda; qassi he woyiniyaa gumi77iyaa ollaakka bookkeedda; hewaa naagiyaa asaw naagiyaasaa keexxeedda; hewaappe guyyiyan, kothaa oothiyaa asaw immiide, hara gade beedda. ² Woyiniyaa ayfiyaa maxiyaa wodii gakkina, barena gakkiiyawaa akkiide yaana mala, itti qoomaa bare kothaawatuwaakko kiitteedda. ³ Kothaa oothiyaawanttu A qoomaa oyqqi wadhdiide, kushe mela yeddeeddino. ⁴ Laa7ethuwaa hara qoomaa untunttukko kiitteedda; untunttu he qoomaa huuphiyaa phalqqiide pokkissi yeddeeddino. ⁵ Woyiniyaa turaa goday qas-sikka hara qoomaa kiitteedda; he qoomaa wodheeddino; qassi hara coratuwakka hewaadan ootheeddino; ittuwaa ittuwaa wadhdiide, haratuwaa wodheeddino.

⁶ “Woyiniyaa turaa godaw kiittanaw ubbaappe wurssethaan I darii siiqiyaa A na7aa xalalay atteedda; I, ‘Untunttu ta na7aa bonchchennaan aggikkino’ giide, bare na7aa untunttukko kiitteedda.

⁷ “Shin kothaa oothiyaawanttu barenttu gidдон, ‘Laattanawe hawaa; biide A wodhoytte; aw de7iyaawe nuwaa gidana!’ yaageeddino. ⁸ Na7aa oyqqi wodhiide, A anhaa woyiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessi oleed-dino.

⁹ “Simmi woyiniyaa turaa goday wootanee? Yiide he kothawatuwaa wodhi wurssiide, woyiniyaa turaa kothaa oothiyaa hara asaw im-manawaa.

¹⁰⁻¹¹ ‘Gimbbiyaawanttu kadhi ixxeedda shuchchay
goda xaphuwaa minissiyaa,

ubbaappe aadhdhiyaa shuchcha gideedda.

Hawe Goday ootheeddawaa;

qassi nuunakka maalalissiyaawaa’

yaagiyaawaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeykkitee?”
yaageedda.

¹² Qeesatuwaa kaappatuu, higgiiyaa tamarissiyaawanttunne cimattuu Yesuusi he leemisuwaa barenttun leemiseeddawaa ereedda diraw, A oyqqanaw koyyeeddino; shin asaw yayyiide, bashi beeddino.

Giiraa Giiranee Agganee Giyaa Ooshaa
(*Mat 22:15-22; Luq 20:20-26*)

¹³ Qassi A haasayaappe balaa demmana mala, Parisaawatuwaap-penne Heroodisa baggatuwaappe * amareeddawanttu aakko kiittina yi-ide, ¹⁴ “Tamarissiyaawoo, neeni tumuwaa haasayaawaanne asaappe

12:1 Isa 5:1-2 **12:10-11** Maz 118:22-23 * **12:13** Heroodisa baggatuwaa: Hawantta guussay hewode de7iyaa kawutethaa poletikaa bagganna kase wogga Heroodisanne A na7aa Herood Anttiphaasa baggatuwanne untuntta kaalliyaa asatuwaa.

asaa shaakkeennawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, neeni asaa dum-mayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamarissaa. Nuuni Roomaa Kaatiyaa Qeesaarew giiraa giiriyaawe wogeeyee woga gidenee? Giiraa giiraneeyee digganee?" yaageeddino.

¹⁵ Shin untunttu lo77a malatiyaa iita asaa gideeddawaa Yesuusi eride, "Taana ayissi paacciitee? Itti santtimiyaa haa taakko ahite; taani ane be7ana" yaageedda. ¹⁶ Untunttu aw aheeddino; "Ha malayenne sunthay oowee?" yaagiide untuntta oochcheedda.

Untunttu, "Qeesaarewaa" yaageeddino.

¹⁷ Yesuusi zaariide untuntta, "Yaatooppe, Qeesaarewaa Qeesaaressi, Xoossaaawaa Xoossaassi immite" yaagina untunttu aabaa maalalletteeddino.

Hayquwaappe Dendduwaa Ooshaa

(Mat 22:23-33; Luq 20:27-40)

¹⁸ Hayqqeedda asay denddenna giyaa Saduqaawanatuwappe itti itti asatuu Yesuusakko yiide, hawaadan yaagiide, A oochcheeddino; ¹⁹ "Tamarissiyaawoo, Muse nuussi higgiiyaa xaaffidde, 'Machchatto akkeedda asay na7aa yelennaan hayqqooppe, he hayqqeeddawaa ishay A machchatto laattiide, bare ishaw na7aa yelanaw bessee' yaagiyaawaa xaafeedda. ²⁰ Itti wode laappu ishatuu de7iyaawantuppe bayray machchatto akkiide, na7aa yelennaan hayqqeedda. ²¹ Laa7ethiyaa ishay izo akkeedda; ikka na7aa yelennaan hayqqeedda; heezzen-thiyaawekka hewaadan haneedda. ²² Laappunatuukka izo akkiide, na7aa yelennaan hayqqeeddino; ubbaappe guyyiyan, qassi he mishiratta hayqqaaddu. ²³ Yaatina, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, iza untuntuppe haqawoo machche gidanee? Ayissi gooppe, laappunatuukka izo akkeeddino".

²⁴ Yesuusi zaariide untuntta, "Hinttenttu balettiyaawe, Xoossaa Maxaafatuwaanne A wolqqaa erenna diraassa! ²⁵ Ayissi gooppe, hayqqeedda asay hayquwaappe denddiyaa wode, saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa mala gidanaappe attin, attuma asayenne akkenna; macca asayenne gelenna. ²⁶ Shin hayqqeeddawanntu dendduwaabaa gidooppe, Muse maxaafan xaafetteedda xaragay miyaa buuraabaa odiyaa sa7aan, Xoossay Musa, "Taani Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa' gidiyaawaa ubbakka nabbabibeykkitee? ²⁷ I paxa de7iyaawanttu Xoossaa gidiyaawaappe attin, hayqqeeddawanntu Xoossaa gidenna; hintte darissi baleeddita" yaageedda.

Ubbaappe Aadhdhiyaa Azazuwaa

(Mat 22:34-40; Luq 10:25-28)

²⁸ Higgiiyaa tamarissiyaawantuppe ittu untunttu palumettiyaawaa shiiqiide siseedda; qassi Yesuusi untunttoo lo77o zaareeddawaa sisiide, "Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuu haqawee?" yaagiide Yesuusa oochcheedda.

²⁹ Yesuusi zaariide, A "Azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa azazuwaa, 'Israa7eeliyaa asay sisite, Goday nu Xoossay itti Godaa. ³⁰ Hinttenttu Godaa hintte Xoossaa hintte kumentha wozanaappe, hintte kumentha shemppuwaappe, hintte kumentha qofaappe, hintte kumentha wolqqaaappe siiqite' yaagee. ³¹ Qassi azazuwaa ubbaappe aadhdhiyaa

laa7entho azazuu hawaa; ‘Neeni ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa’ giyaawaa; hawanttuppe aadhdiyaa hara azazuu baawa” yaageedda.

³² Higgiyaa tamarissiyaawe Yesuusa yaageedda; “Tamarissiyaa-woo, tumuwaa gaadda; neeni ‘Xoossay itti Xoosa xalala. Aappe attin, haray baawa’ geeddawe tuma. ³³ Xoossaa kumentha wozanaappe, kumentha qofaappenne kumentha wolqqaappe dosiyaawenne qassi bare shooruwaakka bare huuphiyaadan siiqiyaawe, guuddiyaa yarshshuwaappenne hara yarshshuwaa ubbaappe aadhhee” yaageedda.

³⁴ Yesuusi higgiyaa tamarissiyaawaa zaaruu aadho eranchcha asaa zaaruwaa gideeddawaa be7iide, “Neeni Xoossaa kawutethaappe haakkabeykka” yaageedda; hewaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oochchanaw ooninne xalibeenna.

“Yesuusi O Na7ee” Yaagiyaa Ooshaa

(Mat 22:41-46; Luq 20:41-46)

³⁵ Yesuusi Geeshsha Golliyan tamarissiidde, “Higgiyaa tamarissiyaawanttu Kiristtoosa wooti Daawite na7aa giinoo? ³⁶ Daawite barena Geeshsha Ayyaanay haasayissina, ‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa

neeni yedhdha eqqiyaabaa oothana gakkanaw, hawaan taappe bonchchettaade ushechcha bagganna utta” geedda” yaageedda. ³⁷ Daawite bare huuphew Kiristtoosa, ‘Godaa’ giide xeesoophe, yaatina, Kiristtoosi waaniide, Daawite na7aa gidii?” yaageedda.

Cora asay Yesuusi giyaawaa nashechchaan siseedda.

Yesuusi, “Muse Higgiyaa Tamarissiyaawanttuppe Naagettite” Yaageedda

(Mat 23:1-36; Luq 20:45-47)

³⁸ Yesuusi tamarissiidde, “Higgiyaa tamarissiyaawanttuppe naagettite; untunttu adussa mayuwaa mayyiide yuuyyiyaawaanne geyaa heerankka asay untuntta bonchchiide sarotiyaawaa dosiino. ³⁹ Untunttu Ayihuda woosa golletuwaan darii lo77iyaa oydiya dosiino; qassi asay barentta imathatethaan mokkiyaasankka bonchcho sa7aa dosiino. ⁴⁰ Untunttu am77etu golliya bonqqiidde, barenttoo lo77a malatanaw Xoossaa woosaa adussiino; untunttu ubbaappe aadhdiyaa muraa akkanawantta” yaageedda.

Am77atti Mixuwaataa

(Luq 21:1-4)

⁴¹ Yesuusi Geeshsha Golliyan imotaa yeggiyaa saaxniyaa matan uttiide, asay bare miishshaa he saaxniyaan yeggiyaawaa be7eedda; cora dure asay daro miishshaa he saaxniyaan yeggeeddino. ⁴² Itti hiyyeesaa am77atta yaade, itti santtimiyaan laamettiyaa laa77u sembberatuwaa he saaxniyaan yeggaaddu. ⁴³ Yesuusi barena kaalliyaawantta xeesiide, “Taani hinttenttoo tumuwaa gay; imotaa saaxniyaan yeggeedda asaa ubbaappe ha hiyyeesaa am77atta darissaade yeggaaddu. ⁴⁴ Ayissi gooppe, haratuu ubbay barenttoo palaheedda miishshaappe yeggeeddino; shin iza bare pacaappe, barew de7iyaa de7uwaa mulekka immaa aggaaddu” yaageedda.

13

Yesuusi Geeshsha Golli KOLETTANAWAA KASETIIDE ODEEDDA
(*Mat 24:1-2; Luq 21:5-6*)

¹ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe kesishshin, A kaalliyaaawanttuppe ittu A, “Tamaarissiyaawoo, hawe aybe lo77o shuchchatenttonne qassi aybe lo77o shuchchaa gollatuwaa be7ay!” yaageedda.

² Yesuusi zaariide, “Ha wolqqaama shuchchaa gollatuwaa be7ay? Ha gollatuwaan de7iyaa itti shuchchaynne attennaan ubbay kolettana” yaageedda.

Goday Yaanaappe KASETIIDE GAKKANA YEDERSSUWAANNE WAAYYIYAA
(*Mat 24:3-14; Luq 21:7-19*)

³ Yesuusi Geeshsha Golliyaappe hini bagganna Debre Zayte Deriyaa bollan utteedda wode, Phexiroosi, Yayiqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi barenttu xalala aakko yiide A, ⁴ “Hewe awude hananentto, nuussi odaarikkii; qassi hewe ubbay polettana wodiyaa erissiyaa mallatuu ayaa gidanee?” yaagiide oochcheeddino.

⁵ Yesuusi qassi untunttoo hawaadan yaagiide, oduwaa doommeedda; “Hinttentta ooninne balethenna mala naagettite. ⁶ Cora asatuu ta sunthan, ‘Taan Kiristtoosa’ yaagiidde yaanawaa; cora asaa balethana. ⁷ Matan de7iyaa olaa kooshshaanne haakuwaan de7iyaa olaa oduwaa hintte sisiyaa wode, hirggoppite; hewaa malabay hananaw bessee; shin wurssethay bira. ⁸ Ayissi gooppe, itti gade asay hara gade asaana olettana; qassi itti kawutethay hara kawutethaanna olettana; biittaa qaathay ubbasan de7ana; koshaykka de7ana; shin hewe koyro yeluwaa oythaa mala.

⁹ “Shin hintte hinttenttu huuphew naagettite; ayissi gooppe, asay hinttentta oyqqiide, pirdda gollew aathiide immana; qassi bare Ayihuda woosa golletuwanikka hinttentta lissuwan shocana; gadiyaa mooddiyaawanttu sinthaaninne kaatatuwaa sinthan ta diraw hintte markkattanaw eqqana. ¹⁰ Mishiraachchuwaa qaalay koyronna asaw ubbaw odettidigganaw bessee. ¹¹ Unttuntu hinttentta pirdda golle ahiyaa wodenne aathiide immiyaa wode, wooti haasayanitentto koyronna hirggoppite; he saatiyaan Xoossay hinttenttoo immiyaabaa haasayite. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay haasayanaappe attin, haasayiaawanttu hinttentta gidikkita.

¹² “Ishay bare ishaa, aawuu bare na7aa wodhissana; qassi naanay barenttu aawatuwa bollaninne barenttu aayetuwa bolla denddiide, unttunta wodhissana. ¹³ Asay ubbay hinttentta ta sunthaa diraw ixkana; shin wurssethay gakkanaw gencciyaawe attana.

Yeerusalaame GAKKANA WOLQQAAMA IITA METUWAA
(*Mat 24:15-28; Luq 21:20-24*)

¹⁴ “Shin nabiyaa Daaneel odeedda bashshaa tunatethay eqqanaw bessennasan eqqishshin hintte be7iyaa wode, hewe waagiyaawentto, nabbabiyaawe akeeko; Yihudaa gadiyaan he wode de7iyaawanttu deriyaakko betino. ¹⁵ Golliyaa huuphiyan de7iyaa uraykka ittibaa akkanaw duge wodhdhiide, bare soy geloppo. ¹⁶ Gaden de7iyaawekka bare mayuwaa akkanaw guyye simmoppo. ¹⁷ He wode shahaara mac-cawanttoonne dhanthiyaa maccawanttoo aayyeero. ¹⁸ Shin hawe ubbay

haniyaa wodii balgguwaa gidenna mala, Xoossaa woossite; ¹⁹ ayissi gooppe, Xoossay sa7aa koyro medhdheeddawaappe doommiide, ha77i gakkanaw, ubbakka de7ibeenna metuu, qassi hawaappe sinhawukka ubba de7enna metuu asaa bolla he wode de7ana. ²⁰ Goday he gallassatuwaa payduwaa guuthiyaawe baawentto, asaa gideedda ooninne attenna; shin I bare dooreedda asatuwaa diraw, he gallassatuwaa payduwaa guutheedda.

²¹ “He wode ooninne hinttentta, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ woy, ‘Be7ite; Kiristtoosi hawaan de7ee’ yaagoppe, hewaa ammanoppite. ²² Ayissi gooppe, worddanchcha Kiristtoosatuunne worddo nabatuu dendiide barenttoo danddayettooppe, haray atto Xoossay dooreeddawanttakka balethanaw malaataanne maalalissiyaabaa bessana. ²³ Shin hintte naagettite; taani hinttenttoo ubbabaa kasetaade odaaddi.

Kiristtoosa Laa7entho Yuussaa
(*Mat 24:29-31; Luq 21:25-28*)

²⁴ “Shin he wode he waayyiyaappe guyyiyan, away dhumaana;

agenay poo7iyaawaa aggana;

²⁵ xoolinttatuu saluwaappe kunddana;

qassi saluwan de7iyaa wolqqatuukka qaaxettana.

²⁶ He wode taani, Asaa Na7ay, wolqqaama wolqqaannanne bonchchuwaanna shaariyaa gidonna yiishshin, untunttu be7ana.

²⁷ He wode taani kiitanchchatuwaa sa7aa oyddu bagga kiittana; sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaw, Xoossay dooreedda asaa shiishshana.

Wodiyaa Wurssethay Gakkeeddawaa Malaataa Bessiyaa Balasiyaa Mithatto

(*Mat 24:32-35; Luq 21:29-33*)

²⁸ “Leemisuwaa balasatto giyaa mithattippe taaarite; balasatta aaciya wodenne izi haythay haytiyaa wode, bonii mateeddawaa hintte eriita. ²⁹ Hawaadankka hintte he ubbabay haniyaawaa be7iyaa wode, I * matattiide penggiyaa shiiqeeddawaa † erite. ³⁰ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; ha ubbabay hanana gakkanaw, ha wodiyaa yeletay hayqqidiggenna. ³¹ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay ubbakka aadhdhenna.

Wurssetha Gallassanne Saatiyaa Ooninne Erenna

(*Mat 24:36-44*)

³² “Shin he gallassanne he saatiyaa Aawuwaa xalalaappe attin, haray atto saluwan de7iyaa kiitanchchatuwaa gidina, woy taana Na7aa gidinakka ooninne eriyaabay baawa. ³³ He wodii awude gidanentto, hintte erenna diraw, naagettite; minnite; Xoossaa woossite. ³⁴ Ta yuussay bare golliya aggiide, ogiyaa biyaa bitaniyaa mala; bitani bare qoomatuwassii huuphiyaan huuphiyaan oosuwaa immiide, untuntta bare oosuwaassi kaappo ootheedda; qassi kariyaa naagiyaawekka minissiide naagana mala azazeedda.

13:19 Dan 12:1; Sax 7:14 **13:24** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15; Sax 6:12 **13:25** Isa 34:4; Iyu 2:10; Sax 6:13 **13:26** Dan 7:13; Sax 1:7 * **13:29** I: Yesuusa guussaa. † **13:29** matiide penggiyaa shiiqeeddawaa: Guussay, Yesuusa yuussay mateedda guussaa.

³⁵ “Hewaa diraw, minnite; ayissi gooppe, golliyaawu omarssa gidina, woy gamma bilahe gidina, woy kuttuu waassiyaa wode gidina, woy guura wonttumaathaana gidina awude yaanentto, hintte erikkita. ³⁶ Hinttenttu akeekennaan I yooppe, hinttentta gemi⁷⁷isheeddawantta demmenna mala minnite. ³⁷ Taani hinttenttoo odiyaawaa asaa ubbaw oday; minnite.”

14

Kiristtoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Luq 22:1-2; Yoh 11:45-53)

¹ Paasigaa Baalaa giyaawaa bonchchiya gallassayenne Caalibeenna ukithaa muussaa bonchchiya baalaa gallassay gakkanaw laa⁷⁷u gallassay atteedda; qeesatuwaa kaappatuunne higgiiyaa tamaarssiyaawanttu asay erennaan Yesuusa oyqqiide wodhana ogiyaa koyyiino. ² “Asay walassaa kessenna mala, Paasigaa bonchchiya gallassi hewaa oothokko” yaageeddino.

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto

(Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8)

³ Yesuusi Biitaaniyaa gadiyan oolluwaa harggiyaa Simoona soyin qumaa maanaw utteedda wode, itti mishiratta bilqqaasiyaa kumeedda narddoosa giyaa darii al⁷⁷o shittuwaa * akkaade yaaddu; he bilqqaasiyaa menthaade shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaaddu. ^{4,5} Hewaan de⁷iyaa asaappe ittu ittu hanqqettiide, “Ha shittuwaa coo ayaw bayizzay? Ha shittuwaa heezzu xeetu biraa santtimiyaan † zali⁷⁷iide, miishshaa hiyyeesaw immanaw danddayettee” yaagiide barenttu gidдон haasayiino; yaatiide he mishiratto darissi hanqqetteeddino.

⁶ Shin Yesuusi hawaadan yaageedda; “Ha mishiratto aynne gooppite; izo ayissi metoothiitee? Iza taw lo⁷⁷obaa oothaaddu. ⁷ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenttunna de⁷iino; hintte koyyeedda wode awudenne untuntta maaddanaw danddayiita; shin taani ubba wode hinttenttunna de⁷ikke. ⁸ Iza barew danddayetteeddawaa oothaaddu; qassi ta asatethay moogettanaappe kasetaa de moogoo giigissanaw shittuwaa okkaaddu. ⁹ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; sa⁷aa ubbaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaasan haqaninneekka, asay izo qoppaana mala, ha iza ootheeddawe odettana” yaageedda.

Yihudaa Asqqorootu Yesuusa Aathiide Immanaw Zoretaa Eeno Geedda

(Mat 26:14-16; Luq 22:3-6)

¹⁰ Tammanne laa⁷⁷u Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittuu Yihudaa Asqqorootu ‡ giyaawe, Yesuusa qeesatuwaa kaappatuwaassi aathiide immanaw untunttukko beedda. ¹¹ Untunttu hewaa siseedda wode nashettiide, “Nuuni new miishshaa immana” yaageeddino; Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aathiide immanaw injjetiyyaa wodiyyaa wochchee.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttunna Paasigaa Quumaa Meedda

(Mat 26:17-25; Luq 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30)

14:1 Kes 12:1-27 * **14:3** darii al⁷⁷o shittuwaa: Guussay loythi sawiyyaawaa guussaa.
† **14:4-5** biraa santtimiyyaa: 6:37 xeellite. **14:7** Zar 15:11 ‡ **14:10** Yihudaa Asqqorootu: 3:19 xeellite.

¹² Caalibeenna ukithaa miyaa baalaa gallassaa bonchchiya koyro gallassi, Paasigaa qumaa maanaw dorssaa shukkiyaa wode, Yesuusa kaalliyaawanttu A, “Paasigaa bonchchiya gallassi neeni maana qumaa nuuni haqa biide giigissanee?” yaagiide oochcheeddino.

¹³ Yesuusi barena kaalliyaawantuppe laa77atuwaa hawaadan yaagiide kiitteedda; “Katamaa biite; hintte biishshin, otuwan haathaa tookkeedda itti bitani hinttentunna gaketanawaa; A kaallite. ¹⁴ I biide geliyaa golliyaawuwaa, ‘Tamaarissiyaawe neena, “Taani taana kaalliyaawantunna Paasigaa qumaa maanaw ta imathaa kifili haqanee?” yaagee’ yaagite. ¹⁵ Golliyaawuu hinttenta pooqiyya bollan de7iyaa giigi utteedda aako kifiliyaa bessana; hewaan nuussi giigissite” yaageedda.

¹⁶ He laa77u Yesuusa kaalliyaawanttu kesiide, katamaa beeddino; Yesuusi barenttoo odeeddawaadankka ubbabaa demmiide, Paasigaa qumaa giigsseeddino.

¹⁷ Sa7ay omarssiyya wode Yesuusi tammanne laa77u barena kaalliyaawantunna yaa beedda. ¹⁸ Unttuntu uttiide samppaappe qumaa miishshin, Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttoo tumuwaa oday; hinttentuppe ittu taananna miyaawe, taana aathiide immanawaa” yaageedda.

¹⁹ A kaalliyaawanttu loyathi sisetina, huuphiyan huuphiyan A, “Tumu taaneeshsha?” giyaawaa doommeeddino.

²⁰ Yesuusi zaariide, “I ha hinttenttu tammanne laa77atuwaappe ituwaa; I taananna ittippe tushanaw bare daabbuwaa shaataan yediyaawaa. ²¹ Taani, Asaa Na7ay, Xoossaa maxaafay hayqqana geeddawaadan hayqqana; shin taana, Asaa Na7aa, aathiide immiyaa uraw aayyeero; he uray yelettennaan atteeddentto, aw lo77a shin” yaageedda.

Godaa Kawuwaa Akkiyaa Wogaa

(Mat 26:26-30; Luq 22:14-20; 1Qo 11:23-25)

²² Unttuntu miishshin, Yesuusi daabbuwaa akkiide, Xoossaa galaatedda; he daabbuwaa menthiide, barena kaalliyaawanttoo immiide, “Heyte; hawe ta ashuwaa” yaageedda.

²³ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, untunttoo immeedda; ubbay he xuu7aappe usheeddino. ²⁴ Yesuusi, “Hawe ooratha caaquwaan § cora asaa diraw gukkiyaa ta suuthaa. ²⁵ Taani hinttenttoo tumuwaa oday; taani Xoossaa kawutethaan ooratha woyiniyaa eessaa ushana gallasay gakkanaw, laa7enthuwaa ha woyiniyaa eessaa ubbakka ushikke” yaageedda.

²⁶ Mazimuriyaa yexxeeddawaappe guyyiyan, Debre Zayte Deriyaa beeddino.

Phexiroosi Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(Mat 26:31-35; Luq 22:31-34; Yoh 13:36-38)

²⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo, “Hinttenttu ubbay taana yeggiide woxxanita; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, ‘Xoossay dorssaa heemmiyaawaa wodhana; hewaappe guyyiyan dorssay ubbay laalettana gee’

14:18 Maz 41:9 § **14:24** ooratha caaquwaa: Xoossay bare asaassi Yesuusa hayquwaa bagganna qaalaa geleedda ooratha qaalaa caaquwaa. Hewenneekka A gakkiiyaa xuu7aa, I bare suuthaa gussiide aathi immeedda A de7uwaa. Hewenneekka, nu eca asatethay ubbay laamettina, ooraxxeedda Xoossaa higgii nu wozanaani xaafetteeddawaa odee. **14:24** Kes 24:8; Erm 31:31-34

yaageedda. ²⁸ Shin taani hayquwaappe dendeeddawaappe guyyiyan, hinttentuppe kasetaade Galiilaa baana” yaageedda.

²⁹ Phexiroosi zaariide, “Untuntu ubbatuu neena yeggiide booppekka, taani neena mulekka yeggikke” yaageedda.

³⁰ Yesuusi Phexiroosa, “Taani new tumuwaa oday; hachche qamma kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase, neen taana heezzu gede kad-danaassa” yaageedda.

³¹ Shin Phexiroosi kasewaappekka minissiide, “Taani haray atto, neenanna ittippe hayqqinttokka, neena mulekka kaddikke” yaageedda. Qassi haratuu ubbatuukka hewaadan geeddino.

Yesuusi Geetesemaaniyaan Woosseedda

(Mat 26:36-46; Luq 22:39-46)

³² Geetesemaane giyaa sa7aa beeddino; Yesuusi barena kaalliyaawantta “Taani Xoossaa woossanaassi, hinttentu hawaan uttiishshite” yaageedda.

³³ Yesuusi Phexiroosa, Yayiqoobanne Yohaannisa barenanna afeedda; darii kayyotteeddanne metooteedda. ³⁴ Qassi untuntta, “Taani hayqqana gakkanawukka kayyottay; hawaan takkishshite; gemi77ishoppite” yaageedda.

³⁵ Guuthaa sinthakko shiiqiide, sa7aan guufanniide, danddayet-tiyaawaa gidoope, he wodii bareppe aadhdhana mala, Xoossaa woosseedda. ³⁶ Qassikka, “Abbabbo, * ta Aabboo, ubbabay new dand-dayettee; ha xuu7aa taappe digga; shin ne sheniyaadan hanoppe attin, ta sheniyaadan hanoppo” yaageedda.

³⁷ Yesuusi barena kaalliyaawanttukko simmi yiide, gemi77isheeddawantta demmiide Phexiroosa, “Simoonaa, gemi77ishaaddii? Neen itti saatenttonne naaganaw danddayabeykkii? ³⁸ Paaciyaan hintte gelenna mala, nagettitenne Xoossaa woossite; ayyaanay giigi utteedda; shin ashuu daaburanchcha” yaageedda.

³⁹ Qassikka biide kasewaadankka Xoossaa woosseedda. ⁴⁰ A kaal-liyaawanttukko guyye simmiide I yiyaa wode, gemi77isheeddawantta demmeedda; untuntu ayfiyaa gemi77ishuu goozzi wotheedda diraw, aw ayaa haasayiionttokka eribeykkino.

⁴¹ Heezzenhuwaa untunttukko yiide, “Ha77i gakkanawukka gemi77ishiiteenne shemppiitee? ⁴² Denddina boytte; be7ite, taana aathiide immiyaawe haweku gakeedda” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyay Oyqetteedda

(Mat 26:47-56; Luq 22:47-53; Yoh 18:3-12)

⁴³ Yesuusi hewaa biro haasayishshin, tammanne laa77u A kaal-liyaawanttuppe ittuu, Yihudaa Asqoroootu, ellekka gakki wodhd-heedda; qassi qeesatuwaa kaappatuu higgiiyaa tamarissiyaawant-tunne cimattuu kiittina, mashshaanne xam77aa oyqqeedda cora asay aananna ittippe yeedda. ⁴⁴ Yesuusa aathi immiyaawe he cora asaw, “Taani yeriyaawe A; A oyqqiide loythi naagiide, afite” yaagiide mallaa odi wotheedda.

14:27 Zak 13:7 * **14:36** Abbaa: Guussay Griike qaalankka “Abbaa” gidiyaa wode, Aramaayike qaalaani “Aabba” giyaawaa.

⁴⁵ Yihudaa Asqqorootu gakkosaannakka Yesuusakko shiiqiide, “Tamaariissiyaawoo” yaagiide Yesuusa yeri akkeedda. ⁴⁶ He cora asay Yesuusa minissi oyqqeedda. ⁴⁷ Shin matan eqqeeddawantuppe ittuu bare cubiyaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A haythaa qanxxi oleedda.

⁴⁸ Yesuusi zaariide, he shiiqeedda cora asaa, “Taana bonqqanchcha kessiide, bonqqanchchaa oyqqiyaawaadan oyqqanaw cubiyaanne xam77aa oyqqiide yeedditee?” ⁴⁹ Taani Geeshsha Golliyan tamarissaadde, gallassan gallassan hinttentunna de7iyaa wode taana oyqqibeykkita; shin Xoossaa Maxaafatuu geeddawe polettanaw bessee” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusa kaalliyawanttu ubbatuu A yeggiide bii aggeeddino.

⁵¹ Naxalaa xalalaa mayyeedda itti yalaga bitani Yesuusa kaalliyawaa asay oyqqeedda. ⁵² Shin he bitani naxalaa oliide, kallo xiira woxxeedda.

Yesuusa Pirddiyaa Shanggatuwaakko Afeeddino

(Mat 26:57-68; Luq 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24)

⁵³ Asay Yesuusa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa soy, qeesatuwaa kaappatuwaa ubbatuu, cimatuunne higgiiyaa tamarssiyaawanttu shiiqeeddasaa afeeddino. ⁵⁴ Phexiroosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa dirssaa gidduwaa gakkanaassi haakuwaan A kaalleedda; yaani naagiyaawaanna tamaa kashiide, utti aggeedda.

⁵⁵ Qeesatuwaa kaappatuunne hewaan shiiqeedda asay ubbay Yesuusa wodhanaw A bolla markkaa koyyeeddino; shin aynne demmibeykkino. ⁵⁶ Ayissi gooppe, cora asatuu A bollan wordduwaa markkatteddino; shin untunttu markkatethay itti mala gidenna.

⁵⁷⁻⁵⁸ Itti itti asatuu denddi eqqiide Yesuusa bolla, “I, ‘Taani asay keexxeedda ha Geeshsha Golliyaa kolaade, asay keexxibeenna hara Geeshsha Golliyaa heezzu gallassaa gidдон keexxana’ giishshin, nuuni siseeddo” yaagiide wordduwaa markkatteddino. ⁵⁹ Shin haray atto untunttu markkatethay hewaan itti mala gidibeenna.

⁶⁰ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa ubbaa sinthan denddi eqqiide Yesuusa, “Hawanttu neena mootiyaa mootoo new zaariyaabay baawee?” yaagiide oochcheedda. ⁶¹ Shin Yesuusi co77u giide, aynne zaaribeenna; qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu A, “Anjjettedda Xoossaa Na7ay Kiristoosi neenee?” yaagiide laa7enthuwaa oochcheedda.

⁶² Yesuusi zaariide, “E, taana; hintte taana, Asaa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushechcha bagganna uttide7ishshinanne saluwaa shaariyaanna yiishshin be7ana” yaageedda.

⁶³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu bare mayuwaa peedhi oliide, “Nuuna hawaappe sinthan ayissi hara markkaa koshshii? ⁶⁴ Hinttenttu A boriyaa siseeddita; hintte qofay ayee?” yaageedda; untunttu ubbay, “I hayqqana bessee” yaagiide A bolla pirddeeddino.

⁶⁵ Untuntuppe ittu ittu A bolla cushethaa doommeeddino; A ayfiyaa kammi dechchiide, “Neena dechcheeddawe oone? Ane timbbitiyaa oda!” yaageeddino; qassi naagiyaawanttukka A qinxalliyyaa baqqiidde afeeddino.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:69-75; Luq 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Phexiroosi dirssaa gidдон hirkkinna de7ishshin, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa macca ashikkaratuwaappe ittinna yaaddu. ⁶⁷ Phexiroosi tamaa kashiyaawaa be7aade, cadda xeellaade, “Neenikka Naazireetiyaa Yesuusanna ittippe de7aa” yaagaaddu.

⁶⁸ Shin Phexiroosi, “Neeni giyaawe ayentto taani erikke; taw akeeketenna” yaagiide kaddeedda; yaatiide dirssaa penggiyaakko keseedda; kuttuukka waasseedda. †

⁶⁹ He ashikkaratta Phexiroosa be7aade, A matan eqqeedda asatuwaa, “Ha bitaniikka untuntunna de7ee” gaade gujjaade oduwaa doommaaddu. ⁷⁰ Shin Phexiroosi qassikka kaddeedda.

Guuthaa gami77ishshin, matan eqqeedda asatuu laa7enthuwaa Phexiroosa, “Neeni tuma untuntunna ittippe de7aa; ayissi gooppe, neeni Galiilaa gadiyaa asaa” yaageeddino.

⁷¹ Shin Phexiroosi, “Taani hewaa hintte giyaa bitaniyaa erikke!” yaagiide barena sheqaanne caaquwaa doommeedda.

⁷² Elekka kuttuu laa7ethuwaa waassii aggeedda; Phexiroos barena Yesuusi, “Neeni kuttuu laa7ethuwaa waassanaappe kase heezzu gede taana kaddanaassa” geeddawaa hassayiide, darii yeekkeedda.

15

Yesuusa Philaaxoosakko Afeeddino

(*Mat 27:1-2,11-14; Luq 23:1-5; Yoh 18:28-38*)

¹ Wontta guuran ellekka qeesatuwaa kaappatuu cimatuwaannanee Muse higgiiyaa tamarissiyaawaantunna hewaan shiiqeedda Ayihuda shanggatuwaa ubbaanna maqqettiide, Yesuusa qachchi afiide, Philaaxoosaw aathiide immeeddino.

² Philaaxoosi A, “Neeni Ayihudatuwaa kaatee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Ne giyaawaadana” yaageedda.

³ Qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa daroban mooteeddino. ⁴ Philaaxoosi shirettiide Yesuusa, “New zaariyaabay baawee? Untuntuntu ne bolla woyisa mootuwaa ahintto be7ikkii?” yaagiide oochcheedda.

⁵ Shin Yesuusi harabaa zaarennaan ixgina, Philaaxoosi maalalettedda.

Yesuusa Bolla Hayquwaa Pirdeeddino

(*Mat 27:15-26; Luq 23:13-25; Yoh 18:39-40; 19:1-16*)

⁶ Philaaxoosaw Paasigaa Baalaa bonchchiya gallasaan asay koyyiyaa itti uraa qashuwaappe billiyaa wogay de7ee. ⁷ He wode itti Barbbaana giyaa bitani walassaa kessiide shemppuwaa wodheedda asatuwaanna ittippe qasho golliyan de7ee. ⁸ Shiiqeedda cora asay Philaaxoosi kase erettowaadanka barenttoo maarotaa oothana mala, A oochcheeddino. ⁹ Philaaxoosi asaa zaariide, “Taani hinttenttoo Ayihudatuwaa kaatiyaa billiyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa qanaatiide aathi immeeddawaa Philaaxoosi ereedda.

¹¹ Shin qeesatuwaa kaappatuu Yesuusa kotaa Barbbaana billanaadan, he shiiqeedda asay Philaaxoosa woossana mala, asaa maqqeeddino.

¹² Philaaxoosi laa7enthuwaa zaariide, “Yaatina, ha Ayihuda kaatiyaa hinttenttu giyaawaa wootoo?” yaageedda.

† 14:68 kuttuukka waasseedda: Ha qaalay beni billetteedda itti itti bilethaani baawa.

¹³ Asay Philaaxoosaw zari zari barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁴ Philaaxoosi asaa, “Ayissi? I ay iitabaa ootheeddee?” yaageedda.

Shin asay kasewaappekka bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “A kaqqa” yaageeddino.

¹⁵ Philaaxoosi asaa nashechchanaw koyyiide, Barbbaana asaw billeedda; yaatiide lissuwan Yesuusa wottaaddaratuwaan shocissiide, kaqqana mala untunttoo aathi immeedda.

Wottaaddaratuu Yesuusa Qilliicceeddino

(*Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3*)

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu Yesuusa gadiyaa mooddiyaawaa gibbiyaa afiide, hara wottaaddaratuwaa ubbaa ittippe xeeseeddino. ¹⁷ Qassi zo7o mayuwaa A mayizzeeddino; agunthaa akililiyaa giigissiide, A huuphiyan wotheeddino. ¹⁸ Hewaappe guyyiyan A, “Ayihudatuwaa kaatew, sarotay new gido” yaagi sarotiide, A qilliiccuwaa doommeeddino. ¹⁹ Yesuusa huuphiyaa maqqaa xam77aan shoceeddino; qassi A bollan cuchcheeddino; gulbbatiide aw goyinneeddino. ²⁰ A bolla qilliicceeddawaappe guyyiyan, zo7o mayuwaa aappe qaari akkiide, A mayuwaa A mayizzeeddino; yaatiide masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide, A kaqqanaw afeeddino.

Yesuusa Kaqqeeddino

(*Mat 27:32-44; Luq 23:26-43; Yoh 19:17-27*)

²¹ Untunttu biide, Iskkinddiranne Rufoosa yeleedda aawuwaa, itti Simoona giyaa Qereena gadiyaa asay, gaxaappe katamaa yiyaawaanna gaketiiide, Yesuusa masqqaliyaa wolqqaan toosseeddino. ²² Yaatiide Golgootaa geetettiyaasaa Yesuusa afeeddino. “Golgootaa” giyaawe “Huuphiyaa Gosiyaasaa” * giyaawaa. ²³ Kawaraa giyaa dhali walaketteedda woyiniyaa eessaa Yesuusaw ushanaw immeeddino; shin I ushennaan ixceedda. ²⁴ Untunttu A kaqqeeddino; qassi oona oona gakkantto eranaw A mayuwaa shaakkiide, saamaa yeggeeddino.

²⁵ Untunttu A kaqqiyaa wode, wonttaappe heezzu saate. ²⁶ “Ayihudatuwaa kaatiyaa” yaagi A mootiyaa xaafuu xaafetti utteedda. ²⁷ Yesuusanna laa77u kayisatuwaa ittuwaa aappe ushechcha bagganna, qassi ittuwaa aappe haddirssa bagganna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ²⁸ Xoossaa Maxaafay, “Iitabaa ootheedda asatuwaanna I paydettedda” yaagiyaawe poletteedda.

²⁹ Ogiyaanna aadhdhiyaa asay Yesuusa kadhiide, barenttu huuphiyaa qaathiide boreeddino; “Simmi, Geessha Golliyaa kolaade heezzu gallassaa gidдон keexxiyaawoo, ³⁰ ane masqqaliyaa bollappe wodhdhaade, ne huuphiyaa ashsha” yaageeddino.

³¹ Hawaadankka qeesatuwaa kaappatuu Muse higgiiyaa tamaaris-siyaawaanttunna ittippe Yesuusa bolla, “Hara asatuwaa ashsheedda; shin barena ashshanaw danddayenna; ³² nuuni be7iide ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eeliyaa kaatii, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” giide qilliicceeddino. Qassi haray atto, aananna masqqaliyaa

^{15:21} Rom 16:13 * ^{15:22} “Huuphiyaa Gosiyaasaa” geetettiyaawe, asaa huuphiyaa malatiyaa shuchchay hewaan de7iyaa diraw, huuphiyaa gosiyaasaa geetetteedda. ^{15:24} Maz 22:18

^{15:28} Isa 53:12 ^{15:29} Maz 22:7; 109:25; Mar 14:58; Yoh 2:19

bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawanttukka A bolla qilliicceeddino.

Yesuusa Hayquwabaa

(*Mat 27:45-56; Luq 23:44-49; Yoh 19:28-30*)

³³ Usuppun saatiyaappe doommiide, udduppu saatiyaa gakkanaw, gadiyaa ubbay dhumeedda. ³⁴ Udduppu saatiyaan Yesuusi bare qaalaa dhoqqu oothiide, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” † yaageedda. Hewaa giyaawe, “Ta Xoossaw, ta Xoossaw, taana ayissi aggaaddii?” giyaawaa.

³⁵ Hewaan eqqeedda asaappe ittu ittu hewaa sisiide, “Be7ite; Eelaasa xeese” yaageedda. ³⁶ He asaappe ittu woxxi yiide, zanzaa malatiyaawaan caala woyiniyaa eessaa kuntheedda; hewaa maqqa gatimaa xeeraan wothiide, “De7ishshite ane; Eelaas masqqaliyaappe A wothanaw yaanenttonne ane be7oytte” yaagiidde Yesuusa doonaakko ushshanaw shiishsheedda.

³⁷ Yesuusi qaalaa dhoqqu oothi waassiide, hayqqi aggeedda.

³⁸ Geeshsha Golliyan qashetteedda gaariduu qommoppe duge gakkanaw, laa77u kesiide pooshetti wodhdheedda. ³⁹ Masqqaliyaappe sintha bagganna hewaan eqqeedda itti xeetuwa Kaappuu, hewaa keenaa Yesuusi waassiide hayqqeeddawaa be7eedda wode, “Ha bitani tumu Xoossaa Na7aa” yaageedda.

⁴⁰ Hewaan haakuwaan eqqiide xeelliyaa amareedda maccawanttu de7iino; untuntu gidon Magdala giyaa katamaappe yeedda Mayraama, tefaa Yayiqoobanne Yoosa daaya Mayraamanne Salooma de7iino. ⁴¹ He macca asatuu Yesuusi Galiilaan de7iyaa wode, A kaalleeddawanttanne A maaddeeddawantta; qassi Yesuusanna ittippe Yeerusalaame beedda hara cora macca asatuu hewaan de7iino.

Yesuusa Mooguwaabaa

(*Mat 27:57-61; Luq 23:50-56; Yoh 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³ Sa7ay omarsseedda wode, hewaan shiiqueedda asaan bonchcheteedda itti Yooseefa giyaa bitani, Xoossaa kawutethay yaanawaa naagi utteeddawe, Armmaatiyaasa giyaa katamaa asay yeedda; he gallassay wonttetha Sambbatay giigettiyyaa gallassaa gideedda diraw, Yooseefo xaliide Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁴⁴ Philaaxoosi, Yesuusi man77iyankka hayqqidiggeeddawaa siseedda wode maalaletteedda; xeetuwa kaappuwaa xeesiide, “I hayqqood-eppe gami77eeddee?” yaagiidde oochcheedda. ⁴⁵ Philaaxoosi Yesuusi hayqqeeddawaa xeetuwa kaappuwaaappe sisiide, A anhaa Yooseefo akkanaadan udeedda. ⁴⁶ Yooseefo mooguwaa mayuwaa shammeedda; Yesuusa anhaa masqqaliyaappe wothi mayuwan xaaxiide, shuchchaa wooccedda asaa moogiyaa gonggoluwaa gidon A anhaa wotheedda; qassi he gonggoluwaa doonaan wolqqaama shuchchaa gondorssiide wotheedda. ⁴⁷ Magdala katamaappe yeedda Mayraamanne Yoosa daaya Mayraama Yesuusa anhaa untuntu haqan wothintto be7iino.

† **15:34** “Elohee ... laamaa sabaqitaani”: Ha qaalatuu Yesuusi ha alamiyaan ashuwaa mayyiide simeretiiyaa wode haasayettiyyaa Aramaayike geetettiyyaa qaalaan haaseyettowaa. **15:34** Maz 22:1 **15:36** Maz 69:21 **15:38** Kes 26:31-36

16

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mat 28:1-8; Luq 24:1-12; Yoh 20:1-10)

¹ Sambbatay aadhdheeddawaappe guyyiyan, Magdala katamaappe yeedda Mayraama, Yayiqooba daaya Mayraamanne Salooma biide, Yesuusa anhaa okkanaw shittuwaa shammeeddino. ² Woggaa gallassi wontumaatha daro guuran xalqqii kesishshin, he gonggoluwaa beeddino. ³ Unttuntu barenttu gidдон ittu ittuwaanna, “Gonggoluwaa doonaappe nuussi shuchchaa oone gondorssiide digganaweeshsha?” yaagiide haasayiino.

⁴ Unttuntu xeelliyaa wode, he daro wolqqaama shuchchaa gondorssidiggeeddawaa be7eeddino. ⁵ Yesuusi moogetteedda gonggoluwaa giddo geliyaa wode, itti wodalla bitani bootha mayuwaa mayyiide, ushechcha bagganna utteeddawaa be7iide dagammeeddino.

⁶ Shin I unttunta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolla kaqetteedda Naazireetiyyaa Yesuusa hinttentu koyyiyaawaa eray. I hawaan baawa; denddidiggeedda. Unttuntu A wotheeddasaa hawaa be7ite. ⁷ Shin biide Yesuusi barena kaalliyaaawanttoonni Phexiroosaw, ‘Yesuusi hinttentuppe kasetiide Galiilaa bee; I hinttentoo odeeddawaadankka hinttentu A yaani be7ana’ yaagiide hawaa odite” yaageedda.

⁸ Macca asatuu yashshaan kokkoriidde, Yesuusi moogetteedda gonggoluwaaappe kesiide baqati aggeeddino; qassi unttuntu yayyeedda diraw, asaw hewaa oossinne aynne odibeykkino.

Macca asatuu biide, barenttoo odetteeddabaa ubbaa Phexiroosawunne aananna de7iyaawanttoo qanthaan odeeddino; hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare huuphew barena kaalliyaaawanttu bolla, medhinaw ashshiyaa laamettenna geeshsha mishiraachchuwaa qaalaa, away mokkiyaasaappe wulliyaasaa gakkanaw kiitteedda.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda
(Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18)

⁹ Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, Woggaa gallassi guura, laappu iita ayyaanatuwaa kesseedda Magdala katamaappe yeedda Mayraamiw kasetiide beetteedda. ¹⁰ Iza baade kase aananna de7iyaawanttoo, qarettiiddinne yeekkiidde utteeddawanttoo odaaddu; ¹¹ shin Yesuusi paxa de7iyaawaanne iziw beetteeddawaa unttuntu siseedda wode, Izi oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Laa77u Barena Kaalliyaaawanttussi Beetteedda
(Luq 24:13-35)

¹² Hewaappe guyyiyan, untuntuppe laa77atuu katamaappe kesiide biishshin, ogiyaan Yesuusi koyrowaappe dummatiide, untunttoo beetteedda. ¹³ Unttuntu guyye simmiide, haratuwassii odeeddino; shin hewanttu unttuntu oduwaa tuma gibeykkino.

Yesuusi Tammanne Itti Barena Kaalliyaaawanttussi Beetteedda
(Mat 28:16-20; Luq 24:36-49; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

¹⁴ Guyyeppe tammanne itti Yesuusa kaalliyaaawanttu qumaa miishshin, Yesuusi untunttoo beetteedda. Untunttoo ammanuu baynna diraw, I unttunta seereedda; qassi hayquwaappe I denddeeddawaa be7eeddawanttu untunttoo odina, unttuntu ammanennaan ixceedda dirawunne odina sisennawantta gidiyaa diraw, I unttunta seereedda.

¹⁵ I untuntta hawaadan yaageedda; “Alamiyaa ubbaa biide, asaa ubbaw wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa odite. ¹⁶ Ammanowenne xammagettowe attana; shin ammanennawaa bolla Xoossay pirdana. ¹⁷ Taanan ammaniyaawanttu ha malaatuwaa oothanawantta: untuntu ta sunthan iita ayyaanatuwaa kessanawantta; qassi untuntu dumma dumma oratha qaalaan haasayanawantta. ¹⁸ Untuntu shooshshaa oyqqoopekka, woy ayaanne wodhiyaa marzziyaa ushintokka untuntta qohenna. Qassi untuntu barenttu kushiyaa hargganchchatuwaa bolla wothana; he hargganchchatuu paxana” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Pude Keseedda
(Luq 24:50-53; Kit 1:9-11)

¹⁹ Godaa Yesuusi barena kaalliyaawanttunna haasayeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A pude saluwaa afina, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda. ²⁰ A kaalliyaawanttu biide, ubbasan wonggalaa mishiraachchuwaa odeeddino. Godaykka untuntunna ittippe oothee; untuntu odiyaa qalaykka tuma gideeddawaa untuntu oothiyaa malaatuwaan erisseedda. *

* **16:20** Itti itti beni Geeshsha Maxaafatuwan ha paydatuu baawa.

Luuqaasi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Luuqaasi xaafeedda mishiraachchuu, Yesuusa koyro yaanawaa yaagetti nabatuwaan aabay odetteeddawaa, daro wodiyaappe naagetteedda hidootaw huuphe gideeddawe, Israa7eeliyaa asay naagiidde de7iyaa Xoossaani Oketteeddawe, asaa zerethaa ubbaa ashshiyaawaa gidiyaawaa qonccissee. Yesuusi Xoossaa Aawuwaappe hiyyeesatoo mishiraachchuwaa qaalaa odanaw kiitetteeddawaa gidiyaawaanne ha Mishiraachchuwaa Qaalay asaassi de7iyaa dumma dumma metuwaa qaariyaa wolqqaa oyqqeeddawaa gidiyaawaa Luuqaasi odee. Luuqaasa Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон, Yesuusa yuussaabaa odiyaa koyro shemppatuwaaninne qassikka Yesuusi saluwaa pude keseeddawaa odiyaa wursethaa shemppatuwaan loythiide, odetteeddawe nashechchaabaa. Yesuusi saluwaa keseeddawaappe guyyiyan ammanuwaabay waani dicceeddentonne waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa ha maxaafaa xaafeedda bitani Yesuusi Kiitetteeddawanttu Oosuwaa maxaafaan odeedda.

Kiitanchchatuwaaw yethaabay, Yesuusi yeletteedda wode wudiyaa heemmiyaawanttu biide be7eeddawaa odiyaa taarikii, Yesuusi na7atethaan de7iidde Geeshsha Golliyaa beeddabay, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayiide beeteedda na7aa taarikii Luuqaasa Mishiraachchuwaa xalalaan beettiyaawantta. Ha Mishiraachchuwaa Qaalaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaw huuphe gidiiide xeeletteeddabay woosaabaa, Geeshsha Ayyaanaabaa, Yesuusa oosuwaa gidдон macca asaw de7iyaa saabaanne Xoossay nagaraa atto yaagiyaabaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa yeletaa (1:5-2:52)

Xammaqiyaa Yohaannisa oosuwaa (3:1-20)

Yesuusa xinqqataanne paaciyaa (3:21-4:13)

Yesuusi oosuwaa Galiilaan doommowaa (4:14-9:50)

Yesuusi Galiilaappe Yeerusalaame boowaa (9:51-19:27)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan Yesuusa wurssethaa saamint-
taa (19:28-23:56)

Godaa Yesuusa dendduwaa, qonccethaanne saluwaa buussaa (24:1-
53)

¹⁻⁴ Bonchchetteedda Toofiloosa, koyro barenttu ayfiyan be7eeddawantunne barenttu qaalaan markkatteeddawanttu nuussi odeeddino. Xaafetteedda yewuwaa ta baggan ubbaa xaphuwappe bidda xeellowaappe guyye, taarikiyaa maaraa naageedda ogiyaan new xaafanaw lo77a gideeddawe taw beeteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletay Koyro Odetteedda

⁵ Yihudaa gadiyaa Kaatiyaa Heroodisa wodiyaan, * Aabiyaa qeesatethaa oosuwaa baggappe gideedda Zakkaraasa geetettiyaan itti

* **1:5** Yihudaa: Hawaani Yihudaa gadiyaa geetetteeddawe Filsxxeeme gadiyaa ubbaa bessiyaawaa.

geesay de7ee. Machchattakka Elssaabeexo geetettiyaa Aaroone yaraappe yeletteeddawunno. ⁶ Laa77atuukka Godaa azazuwanne seeraa darisiide naagiyaawantanne kadhee bantaan Xoossaa sinthan de7iyaa xillatuwaa. ⁷ Gidoppe attin Elssaabeexa mantha gido diraw, yeluu untunttoo baawa. Laa77atuukka laythaa sugeeddawanta.

⁸ Itti gallassi Zakkaraasi bare bagga kaallaan Xoossaa sinthan Qeesatethan oothiyaa wode, ⁹ bare Qeesatethaa wogaa dooyaadan Geeshsha Golliiyaa geliide ixaanaa cuwissuwaa † saamay A gakteedda. ¹⁰ Ixaanay cuwiyaa wode asay ubbay karen eqqiide woossi de7ee.

¹¹ Godaa kiitanchchay ixaanaa yarshshuwaasaappe ushechchanna eqqiide aw beetteedda. ¹² Zakkaraasikka be7eedda wode dagammide yashshaan mitetteedda. ¹³ Kiitanchchaykka qassi yaageedda, “Zakkaraasaa, yayyoppa; ne woosay sisetteedda, ne machchatta Elssaabeexa attuma na7aa yelanawunnu. ¹⁴ A yeletaan nashetayenne ishaluu new hananawaa; coratuukka I yeletto diraw hashshu gaanawanta; ¹⁵ Ikka Godaa sinthan dara gidanawaa. Mathoyiyaa woyiniyaa ushshaa gido haraa mathoyiyaa ushshaa aynne ushenna; bare daay uluwaan de7ishshin Ayyaanaa Geeshshay aani kumanawaa.

¹⁶ “Isra7eeliyaa asatuwaappekka coratuwaa untunttu Godaa Xoossaakko, I zaaranawaa. ¹⁷ Ikka giigenna asaa Godaw giigissanaw, aawatuwaa wozanaa naanatuwaakko, azazettennawantakka xillotethaa eraakko zaaranaw, Eelaasa‡ ayyaanaaninne wolqqaan Godaappe sinthanna bee.”

¹⁸ Zakkaraasikka kiitanchchaa, “Taani cimaaddi, tamachchattakka bare laythaan sugeeddawunno, hawaa taani ayaan eranitaa?” geedda.

¹⁹ Kiitanchchaykka zaariide, “Taani Xoossaa sinthan eqqiyaa Gabreela; hawaa mishiraachchuwaa new odanaw neekko kiitettaaddi;

²⁰ Hekko he wodiyaan hanana ta qaalaa ne ammana beenna diraw, ha yewuu hanana gallassay gakkanaw neeni duude gidanaassa; haasayanawukka danddayakka” geedda.

²¹ He wode asay, Zakkaraasi Geeshsha Golliyaappe kesennaan ayaw gami77eeddento maalalettiidde naagiino. ²² Keseedda wodiyanikka haasayanaw danddaybeenna; Geeshsha Golliyan saxaa I be7eeddawaa akeekeddino; ikka haasayanaw danddayibeennawaa xorssi bessiide, duude gidiide de7eedda.

²³ Zakkaraasikka bare oosuwaa wodiyaaw wursso wode, bare golle simmeedda. ²⁴ Hewaappe guyyiyan A machchatta Elssaabeexa shaaraade ichcheshu agenaar barena genthaaddu. ²⁵ Elssaabeexakka, “Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw§ Goday bare maarotethaan taana xeello wode, hawaadan taw ootheedda” gaaddu.

Yesuusa Yeletay Kasetiide Odetteedda

²⁶ Usuppuntha agenaar Xoossaa kiitanchchaa Gabreel Galiilaa gadiyaan Naazireete Katamaa ²⁷ Daawita yaraappe gideedda Yooseefa geetettiyaa bitanew ooshetta qashetteedda wodorattikko Xoossaa

1:5 10d 24:10 † 1:9 ixaanaa cuwissuwaa: Hawaa guussay cuway woosaa kotaa Xoossaakko gaktee giide wonttanne omarssi wode cuwissiyaa wogaa. 1:15 Pay 6:3 ‡ 1:17 Eelaasa: Hawe geetetteeddawe, kase Eca Caaquwaa maxaafaan Nabiyya Eelaas oorathabaa oothiyaa wolqqaani eretteeddawaa diraassa. 1:17 Mil 4:5,6 1:19 Dan 8:16; 9:21 § 1:25 Ta tooshiyaa asaa giddoppe digganaw: Asinaa geleeedda mishiratta na7aa yelennaan attooppe, Isiraa7eeliyaa asaa qofaan, “Xoossay izo muri de7ee” yaagettaw.

matappe kiitetteedda; wodoratti sunthaykka Mayraamo geetettee. ²⁸ Kiitanchchaykka Mayraamikko yiide, “Darissaade dosettawunne, sarotethay new gido; Godaykka neenanna gatho de7ee; Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno” * yaageedda.

²⁹ Mayraamakka A haasayaappe denddowaan darissa dagammaade, “Hawe ayaa mala sarotaa gidanee” gaade yewuwaa qoppaaddu. ³⁰ Kiitanchchay izo, “Hanne Mayraamee, Xoossaa matan sabaa demmaadda yayyoppa. ³¹ Neeni shahaaraade, attuma na7aa yelanaassa; A sunthaakka Yesuusa gaanaassa. ³² Ikka dara gidanawaa; Ubbaappe Dhoqqa Xoossaa Na7aa geetettana; Godaa Xoossay A aabbu Daawita kaawutethaa oydiyaa aw immanawaa. ³³ Ikka Yayiqooba gollen medhinaw kawutanawaa; A kawutethawukka wurssethay baawa” yaageedda.

³⁴ Mayraamakka kiitanchchaa, “Taani wodoratto gido diraw, hawe wooti hananawee?” yaagaaddu.

³⁵ Kiitanchchaykka zaariide iziw, “Ayyaanaa Geeshshay ne bolla yaanawaa; Dhoqqa Xoossaa wolqqay neenan shemppanawaa. Hewaa diraw, neeppe yelettiyaawe geeshsha Xoossaa Na7aa geetettana. ³⁶ Ne dabbatta Elssaabeexa bare cimathaa wodiyaan attuma na7aa shahaaraaddu. Mantha geetetteeddawunna Elssaabeexa shahaaroodeppe usuppuntha agenaa oyqqaaddu. ³⁷ Xoossaa xooniyaa yewuu baawa” yaageedda.

³⁸ Mayraamakka, “Taani Godaa ayllatto; neeni goowaadan hano” gaaddu. Hewaappe guyyiyan kiitanchchay izi matappe beedda.

Mayraamakka Elssaabeexo Oochchanaw Baaddu

³⁹ Mayraamakka he agenaa gidдон denddaade killi zoozetiyaa Yihudaa gaden de7iyaa itti katamaa elleella kesaaddu. ⁴⁰ Zakkaraasa golle gelaade Elssaabeexo sarotaaddu. ⁴¹ Elssaabeexakka Mayraami sarotaa siseedda wode, izi uluwaan de7iyaa shahaaray guppeedda; Elssaabeexakka Ayyaanaa Geeshshaan kumaaddu. ⁴² Bare kooshshaakka dhoqqu oothaade, “Neeni maccawanttu gidдoppe anjjetteddawunno. Neeppi yelettiyaawekka anjjettoowa. ⁴³ Neeni ta Godaa daaya taakko yaanaw taani oone? ⁴⁴ Hekko ne sarotaa kooshshay ta haythaan sisettedda wode, ta uluwaan de7iyaa shahaaray nashechchaan guppeedda. ⁴⁵ Goday polettee giide iziw odeeddawaa ammaneeddawunna iza anjjetteddawunno” yaagaaddu.

*Mayraami Galataa Yethaa
(1:46-53)*

⁴⁶ Mayraamakka,
“Ta shemppatta ta Godaa bonchchaw,
⁴⁷ Ta ayyaanaykka ta Xoossaa, ta dhaliyan
loytha nashettaw.
⁴⁸ Ikka bare ayllatti tooshiyaa
xeelleedda.
Hachcheppe dommiide yeletay ubbay
anjjetteddawunnee giino.

1:27 Mat 1:18 * **1:28** Neenikka maccawanttu gidдон anjjetteddawunno: Ha qofay beni cimeedda Griikiyaa maxaafaan baynnawaa gidiyaa diraw, itti itti Ingilizeethuwaaninne Amaaraathuwaa maxaafaanikka baawa. **1:31** Mat 1:21 **1:33** 2Sa 7:12,13,16; Isa 9:7 **1:37** Dom 18:14

49 Wolqqaama gideedda I daro
yewuwaa taw ootheedda;
A sunthaykka geeshshaa.

50 A maarotay yayyiyaawantussi yeletaappe yeletay
gakkanaw de7ee.

51 Bare wolqqaan mino kiitaa kiitetteedda;
barenttu wozanaa qofaan otorettiyaawantta
laaleedda.

52 Mooddiyaawantta kawutethaa maataa oydiyaappe wotheedda;
ashikkatuwaakka qassi dhoqqu dhoqqu ootheedda.

53 Koshatteeddawantta lo77o yewuwaan kalisseedda;
duratuwaa qassi mela yederseedda

54 Bare maarotethaa qoppiide
bare ayliiyaa Israa7eeliyaa maaddeedda.

55 Nu aawatoo I odeeddawaadan
Abraahaamewunne A yaraw geeddawaa
medhinaw naagana diraassa”
yaagaaddu.

56 Mayraamakka heezzu agenaar keena Elssaabeexi matan
gami77owaappe guyyiyan bare golle simmaaddu.

Xammaqiyaa Yohaannisa Yeletaa

57 Elssaabeexiwukka yeliyaa wodii gakkina, attuma na7aa yelaaddu.
58 Izi shooratuunne izi dabbo gideeddawanttu, Goday maarotethaa iziwi
ootheeddawaa sisiide izinna ittippe nashetteeddino.

59 Hospuntha gallasaan na7aa qaxxaranaw yeeddino; A, aawuwaa
sunthaan Zakkaraasa giide sunthanaw koyyeeddino. 60 A daaya qassi,
“Hanenna, Yohaannisa geetettanaw koshshee” yaagaaddu.

61 Unttuntukka izo, “Ne dabbatuwaappe hachche gakkanaw ittuukka
ha sunthaan xeesettebeenna” yaageeddino.

62 A aabba, oona giyaa sunthan xeegettanaw koyyinto xorssi
oochcheeddino.

63 A aabbukka xaafiyaabaa oochchi akkiide, “Na7aa sunthay
Yohaannisa” giide xaafina, ubbatuukka yewuwaan maalaletteeddino.

64 Hewankka Zakkaraasa doonay dooyetteedda, A inxxarsaykka
bilettina haasayaa doommeedda, Xoossaakka galateedda.

65 A shooratuukka de7iyaasaa ubbaan yashshaan kumeeddino. Ha
yewuukka zoozetiyya Yihudaa gadiyaa ubbaan darii haasayetteedda.

66 Hawaakka siseeddawanttu ubbatuu, “Ha na7ay ayaa gidaneeshsha?”
yaagiide yewuwaa barenttu wozanaan oyqqeeddino; Xoossaykka
aananna de7iyaawaa ereeddino.

Zakkaraasa Galataanne Timbbitiyaa Oduwaa

67 Yohaannisa aabbu Zakkaraasi Ayyaanaa Geeshshaan kumiide timb-
bitiyaa yaagi odeedda:

68 “Israa7eeliyaa Goday Xoossay anjjetto;
yiide bare asaa xomooseeddanne wozeedda.

69 Bare ayliiyaa Daawite golliyaa;
wolqqaama ashshiyawaa nuussi giigisseedda.

70 Hawekka beni Godaa geeshsha nabatuwaa
doonan odettowaadan,

- 71 I nuuna, nu morkketuwaappenne
nuunanna egettiyaawanttu kushiyaappe ashshanaassa.
- 72 Hawaakka I ootheeddawe, nu aawatoo
maarotethaa bessanaassanne,
bare geeshsha caaquwaa wozanaa aathanaassa.
- 73 Nu aawuwaa Abraahaamossi
caaqeedda caaquwaa qoppanaw,
74 nu morkketuwaa kushiyaappe kesiide
yashshay banttaan aw oothanaadan
maataa nuussi immeedda.
- 75 Hawenneekka, nuuna nu wodiyaa ubbaan
geeshshatethaaninne xillotethaan
bare sinthaan essana diraassa.
- 76 Zaariidekka, neenoo, ta na7aw,
Dhogga Xoossaa nabiya
geetettanaassa;
ogiyaa giigissanaw Godaappe sinthanna
baanaassa.
- 77 Asaa nagaraa maariyaa atotethaa era
unttunttoo immanaassa.
- 78 Hewekka killippe yeedda poo7uu,
nuuna xomooseeddawe nu Xoossaa maarotethaanne
qaretaa gaasuwana.
- 79 A poo7uukka dhumaaninne hayquwaa kuwaan
utteeddawanttoo poo7issee;
nu gediyaakka sarotethaa ogiyaan suurissee.”
- 80 Na7aykka dicciide, ayyaanaan minneedda; Israa7eeliyaa asaw beet-
teedda gallassay gakkanaw mela biittaan de7eedda.

2

Yesuusa Yeletaabaa (Mat 1:18-25)

1 He wode * Roomaa kawutethaa garssan de7iyaa asay ubbay sunthaa xaafettanaadaninne paydettanaadan Awugisxxoose Qeesareppe † azazuu kaseedda. 2 Hewenneekka, Qereneyoose ‡ Sooriyaa gadiyaa mooddiyaa wode haneedda koyro asaa payduwaa.

3 Hawaa diraw itti itti asay xaafettanaw bare katamaa bare katamaa beedda. 4 Yooseefokka Daawita golliyaappenne yaraappe gidiyaa diraw Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa Naazireete katamaappe denddiide Daawita katamaa gideeddawunnikko Yihudaan de7iyaa Beeteliheeme geetettiyaa katamaa kaseedda. 5 He wode yeliyaa wodii mateedda aw ooshetta utteedda Mayraamakka aananna ittippe baaddu. 6 Unttuntu hewaan de7ishshin iziw yeliyaa wodii gakkii aggeedda. 7 Izakka bayra Na7aa § gideedda attuma Na7aa yelaaddu; imathay shemppiyaasaa demma beenna diraw, na7aa mayuwan xaaxaade gaphatiyaan * qer-

* 2:1 Hewode, geetettowe Xammaqiyaa Yohaannisi yeletti simmiide biro guuthatethaan de7ishshin Yesuusi yelotto wodiyaana. † 2:1 Qeesaara, giyaa sunthay kaatiyaa guussa. Hewenneekka cora gadiyaa mooddiyaa wolqqay de7iyaa cora kaatatuwaa kaatiyaa guussa. ‡ 2:2 Qereneyoosa, geetettiyaawe Roomaa kaatii Awugisxxoose, Sooriyaa geetettiyaa Yihudaanne Galiilaa Awuraajjatuwaa oyqqeedda gadiyan sunthayeeddawaa. § 2:7 bayra na7aa: Israa7eeliyaa asay yeletteedda na7aa ubba golliaankka Xoossaw bessiyaawaa giino. * 2:7 gaphatiyaa: Ha miishshay miyay miyaabay sa7aan laalettannaan maana mala yeggiide immiyaabaa.

aaddu.

Wudiyaa Heemmiyaawanttanne Kiitanchchatuwaa

⁸ He gadiyaan qamma barenttu wudiyaa heemmiidde dembban aqiyaawantu de7iino. ⁹ Xoossaa kiitanchchay qoppennaan yiide untunttu miyyiyaan eqqeedda; Godaa bonchchuu untunttu yuushshuwaan poo7eedda wode, wolqqaama yashshay untunttu oyqqeedda. ¹⁰ Kiitanchchay untunttu, “Yayyoppite, asaw ubbaw haniyaa daro nashechchiyaa mishiraachchuwaa taani hinttenttoo ahaaddi. ¹¹ Hachche Daawita katamaan ashshiyaawe yeletteedda. Ikka Godaa Kiristoosa. ¹² Hawe hinttenttoo malla gido: Gacino na7ay mayuwan xaaxettiide gaphatiyaa gidдон giseeddawaa demmanita” yaageedda.

¹³ Qoppennaan cora Xoossaa kiitanchchatuu koyro kiitanchchaanna ittippe qonceeddino.

¹⁴ Xoossaakka galatiide, hawadan geeddino:

“Bonchchuu Xoossaw
bolla saluwan gido.
sa7an I dosiyaa asaw
sarotethay gido”
yaageeddino.

¹⁵ Kiitanchchatuu untunttuppe shaakettiide saluwaa kesowaappe guyye, wudiyaa heemmiyaawantu, “Goday nuussi qonccisseeddawaa, hawaa haneedda yewuwaa be7anaw Beeteliheeme boytte” geetetteed-dino.

¹⁶ Untunttukka elleelliide beeddino. Mayraamonne Yooseefa demmiide, gacino na7aykka gaphatiyaan giseeddawaa be7eeddino. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan guutha na7aa diraw odetteeddawaa qonccissiide odeeddino. ¹⁸ Hawaa siseedda ubbay untunttu odeedda yewuwaan maalaletteeddino. ¹⁹ Mayraama qay hawaa ubbaa bare wozanaan oyqqaade qoppaadde gami77aaddu. ²⁰ Wudiyaa heemmiyaawanttukka ubba yewuu untunttoo odetteeddawaadan hanina demmo diraw, siseeddawoonne be7eeddawoo ubbaw Xoossaa bonchchiiddinne galatiidde simmeeddino.

²¹ Na7aw hospun gallassa gidina qaxxarettiyyaa wodii gakko wode, I aatti uluwaan attanaappe kase, kiitanchchay kesso sunthaan, Yesuusa geetetteedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Xoossaw Sheedhettedda

²² Muse wogaa maaraadan geeyiyaa wodii † poletteedda wode Yooseefonne Mayraama gacino na7aa Xoossaw sheedhdhanaw Yeerusalaaime akki beeddino. ²³ Hewenneekka Godaa wogaan, “Attuma na7aa gideedda bayra na7ay ‡ ubbay Xoossaw dummateeddawaa gidanawaa” geetetti xaafetteeddawaadaninne, ²⁴ qassikka Godaa wogaan, “Laa77u dogommatuwaa woy laa77u haraphphe maratuwaa” geetettowaadan, Godaw yarshshuwaa yarshshanaw afeeddino.

²⁵ He wode xillonne gencca gideedda Simoona geetettiyyaa itti bitani Yeerusalaaamen de7ee. Ikka, Israa7eeliyaa asaw atatethaa hidootaa

2:21 Wog 12:3; Luq 1:31 † **2:22** geeyiyaa wodi: Ayihudatuwaa macca asay attuma na7aa yelowaappe guyyiyaan, “Geeshsha gidukku” yaagi qoppiino. Qaykka he na7ay qaxxarettana gakkanaw iza soyippe kesennaadaan udettaw. Ha wodii, geeyiyaa wodiyaa geetettee. ‡ **2:23** bayra na7ay: 2:7 xeellite. **2:23** Kes 13:2,12

naagiyaawaanne Ayyaanaa Geeshshay A bollaan shemppeedda asa.
²⁶ Godan oketteedda Kiristoosa be7ennaan hayqqennawaa Ayyaanaa Geeshshaan aw qonccisseedda.

²⁷ Ikka he wode Ayyaanaa Geeshshay kaaletthina, Geeshsha Golliyaa geleedda. Na7aa yelawanttu eriya wogaa maaraadan, koshshiyaawaa aw polanaw guutha na7aa Yesuusa oyqqiide gelo wode, ²⁸ Simoone mokki akki na7aa idimmiide Xoossaa galatiidde hawaa yaageedda:

²⁹ “Godaw, Neeni qaalaa gelo maaraadan
 ha77i taana ne ayliiyaa saruwan neekko afa.

³⁰⁻³¹ Gaasuukka, ta ayfatuu
 asaa ubbaa sinthan Neeni giigisseedda,
 ashshiyaa hidootaa be7eeddino.

³² Hewekka Israa7eeliyaa gidenna asaw
 qonccethaa immiya poo7uwaa.

Qassi Ne asaw Israa7eelew bonchchuwaa.”

³³ Yooseefonne A daaya A diraw haasayetteedda yewuwaassi maalaletteeddino. ³⁴ Simoonikka anjjiide Mayraamo, “Hawe Na7ay Israa7eeliyan coratuwassi dendduwassinne kunddethaw gaaso gidanaw, qassikka iitaa haasayiyaawanttussi malla gidanaw dooretteedda. ³⁵ Coratookka wozanaa qofay qonccowaa gidanaw, ne shemppuukka mashshaan qanxxowaadan seelettanawaa” yaageedda.

³⁶ Qassikka Aaseera yaraappe gideedda Paanu7eela naatta Haanno geetettiyyaa nabatta de7aw; Izakka loytha cimaaddu. Bare wodorotethaan geleedda asinaanna laappu laythaa de7eeddawunno. ³⁷ Izi laythaykka hospun tammanne oydduwaa gidana gakkanaw gallasanne qammaa geeshsha golliyaappe shaakettennaan xoomaaninne woosaan kiitettaadde am77e § gidaade gami77aaddu.

³⁸ He wodekka shiiqaade Xoossaa galataaddu; Qassikka Yeerusalaame asay wozettanaw naagiyaawanttoo ubbatoo gacino Na7aa Yesuusabaa odaaddu.

Yooseefonne Mayraama Naazireete Simmeeddino

³⁹ Yooseefonne Mayraama Godaa higgiiyan azazetteeddawaa ubbaa polowaappe guyye Galiilaa Awuraajjaan de7iyaa barenttu katamaa Naazireete simmeeddino. ⁴⁰ Guutha na7aykka dicciidenne minniidde beedda; aadho eraanikka kumeedda; Xoossaa aadho keekatethay Aabollaan shemppeedda.

Guutha Na7aa Yesuusi Geeshsha Golliyan

⁴¹ Yooseefonne Mayraama laythaan laythaan Paasigaa Baalaa bonchchanaw Yeerusalaame katamaa biino. ⁴² Na7awukka tammanne laa77u laythaa gido wode dooyaadan baalaw hini Yeerusalaame keseeddino. ⁴³ Baalaa polowaappe kaalla barenttu golle untunttu simmoode guutha na7aa Yesuusi Yooseefonne Mayraama erennaan Yeerusalaamen atti ageedda. ⁴⁴ Untunttunna ittippe de7iyaawaa malatina itti gallassaa ogiyaa hametteeddino. Guyyeppe qassikka barenttu dabbatuwaannanne barenttu siiqettiyaawanttu matan koshshaa dommeeddino.

§ 2:37 am77e: Am77e guussay asinay hayqqina gelennaan gami77eedda maccawunno. Ha payduwaan xaafetteedda mishiratta laappu laythaa xalalaa asinaanna gami77owaappe guyye 84 laythaa ubbaa am77e gidaade gami77aaddu. 2:39 Mat 2:23 2:41 Kes 12:1-27; Zar 16:1-8

⁴⁵ Dhayo wode koyyiidde hini Yeerusalaame simmeeddino. ⁴⁶ Heezzu gallassaappe guyye, tamaarissiyaawanttu gidдон Yesuusi uttiide untunttu giyaawaa sisiidenne untuntta oochchiidde Geeshsha Golliyaa garssan de7iyaawaa be7eeddino. ⁴⁷ Sisiyaawanttu ubbatuukka, A akeekaaninne A zaaruwan maalaletteeddino.

⁴⁸ Yoosefonne A daaya A be7o wode maalaletteeddino. A daayakka, “Ta Na7aw, ayaw nuuna hawadan oothay? Ne aabbunne taanne Neena koyyiidde, daro metooteeddo” yaagaaddu.

⁴⁹ Yesuusikka untunttoo, “Ayaw taana koyyiitee? Ta aabbu gollen* de7anaw taw koshshiyaawaa eribeykkitee?” yaagi zaaredda. ⁵⁰ Hewaa yaagi odoppe attin, untunttoo I odeedda yewuu aya gintto gelibeenna.

⁵¹ Hewaappe simmiide, untunttunna ittippe hini Naazireete beedda; hewanka untunttoo azazettee. A daayakka hewaa ubbaa bare wozanaan wothaaddu. ⁵² Yesuusikka eraaninne geesan, sabaanikka Xoossaanne asaa sinthan diccedda.

3

Xammaqiyyaa Yohaannisi Yesuusaw Ogiyaa Giigissee

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8)

¹ Xibaariyoosa geetettiyyaa kaatii kawuteedda tammanne ichcheshethiyaa laythaan Phenxxenaawiyaa Philaaxoosi Yihudaa mooddiyyaa wode, Heroodise Galiilaan oyddenthiyyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, A ishay Piliphphoosikka Ixuuriyaaninne Xirkkonddoosan oyddenthiyyaa shaakuwaa mooddiyyaa wode, Lisaaniyoosikka Abileeney oyddenthiyyaa shaakuwaa mooddiyawaa gidiide mooddi de7ishshin, ² Haanninne Qeyyaafay qeesatuwaa kaappatuwaa * gidiide de7ishshin, Xoossaa gaalay Zakkaraasa na7aa Yohaannisakko mela biittaan yeedda. ³ Yohaannisi Yorddaanoosa Shaafaa heeraa ubbaa biide, “Hintte nagaray atto geettana mala nagaraa paaxiide xammaqettite” yaagi tamarissee.

⁴ Nabiyaa Iisiyaasa maxaafan xaafetteedda qaalaadan,

“Mela biittaan waassiyaa bitaniyyaa kooshshay,

‘Godaw ogiyaa giigisite;

A ogiyaakka suurissite.

⁵ “ ‘Ollay ubbay kumo;

deriinne zozii denbbaa gido,

giigenna ogi ubbay giigo,

hanchchiro ogi ubbay liiqo.

⁶ “ ‘Hewaa gidoope Asay ubbay Xoossay ashshiyaawaa be7ana’ ” yaageedda.

⁷ Hawaa diraw Yohaannisi A kushiyan xammaqettanaw keseedda asaw hawaadan oduwaa doommeedda, “Hentteno, shooshshaa naa-too; yiyaa hanquwaappe attana mala hinttentta ooni maqqeeddee?

⁸ Simmi hinttenttu nagaraappe simmeeddawanttoo bessiyaa ayfiyaa ayfite. Hinttenttu wozanaan Abrahaamo nu aabbu de7ee gooppite.

* **2:49** Ta aabbu gollen: Guussay, Ta aabbu kiitteedda oosuwa polanaw bessee guussaa. **2:52**

1Sa 2:26; Lem 3:4 * **3:2** qeesatuwaa kaappatuu Haanninne Qeyyaafay: Haanna kaappotethaa wodi Yesuusi yelettanaappe kase 6-15 laythaa gakkanaassa. Qeyyaafaa geetettiyyaa Haanna bolluu 18-37 laythaa kaappo gidiide Yesuusa yeletaappe kase gami77eedda. **3:4** Isa 40:3-5

3:7 Mat 12:34; 23:33

Xoossay Abraahaamossi † naanaa ha shuchchatuwaappe denthanaaw danddayee yaagaade taani hinttenttoo oday. ⁹ Ha77i ubba beexi mithaa xaphuwan qanxxanaw giigi utteedda; simmi lo77o ayfiyaa ayfenna mithay ubbay qanxxettiide tamaan olettanawaa.”

¹⁰ “Yaatina ha77i nu ayaa udanee?” yaagiide A cora asay oochcheedda.

¹¹ Yohaannisikka, “Laa77u mayuu de7iyaawe baynnawoo immo; qumay de7iyaawekka baynnawoo gisho” yaagi zaareedda.

¹² Qaraxaa shiishshiyaaawanttukka xammaqettanaw yiide, “Tamaarssiyaawoo, nu ayaa udanee?” yaagi oochcheeddino.

¹³ I untunttoo, “Geetettowaappe aadho qaraxaa aathi shiishshoppite” yaagi odeedda.

¹⁴ Hewaappe kaalla wottaaddaratuu, “Nuunishi, ayaa udanee?” yaagi A oochcheeddino.

Yohaannisikka, “Asaa shaluwaa naaquwaan bonqqi akkoppite, oonnanne wordduwan mootoppite, hinttenttu dirgguu hinttenttoo gidana” yaagi zaareedda.

¹⁵ He wode asay ubbay Kiristtoosa yuussaa naagiidde de7iyaa diraw Yohaannisa, “Hawekka Kiristtoosa gidennaan attenna” yaagiide barenttu wozanaan maleeddino. ¹⁶ Yohaannisi ubbatuwaakka, “Taani haathan xammaqay; gidoppe attin taappe wolqqaamaynne taanikka A caammaa qashuwaa billana danddayennawe ‡ biro yaanawaa; ikka Ayyaanaa Geeshshaaninne tamaan xammaqanawaa; ¹⁷ A kushiyan kathaa dalaappe shaakki geeshshiyaa layday de7ee. Kathaa uddummaan bukkowaa geeshshi punniide ayfiyaa diyyiyan qolee; shin dalaa to7enna tamaan guuddee.”

¹⁸ Yohaannisikka hara cora qaalaan cora asaa maqqiidde mishi-raachchuwaa qaalaa odeedda.

Heroodise Xammaqiyaa Yohaannisa Qachcheedda

¹⁹ Galiilaa mooddiyaa Heroodisa qassi bare ishaa Piliphphoosa machchatto Herodiyaado I akkeedda dirawunne haraakka cora iita kiitaa kiitetto diraw, Yohaannisi seereedda. ²⁰ Hawaa diraw ha ubbaa gujjiide Heroodise Yohaannisa qasho golle gelsseedda.

Yohaannisi Yesuusa Xammaqeedda

(*Mat 3:13-17; Mar 1:9-11*)

²¹ Asay ubbay xammaqetti simmowaappe guyyiyan Yesuusi xammaqetteedda. I woossi de7ishshinkka saluu dooyetti aggeedda.

²² Geeshsha Ayyaanaykka haraphphiya malatiide A bollaan wodhdheedda. Saluwaappekka, “Ta dosiyaa na7ay neena; neenan Taani nashettay” yaagiya qaalay yeedda.

Yesuusa Yeletay Kase Guyye Mayizzaappe De7iyaa Payduwaa

(*Mat 1:1-17*)

²³ Yesuusi tamaarsuwaa doommooode aw hattamu laythaa gideedda; cora asaykka barenttoo malatowaadan A Yooseefo na7aa yaagiino; Yooseefo Eele na7aa; ²⁴ Eele Maate na7aa; Maate Leewiyaa na7aa;

† **3:8** Abraahaamossi naanaa: Ayihuda asatuu barentta Xoossay dooreedda asaa yaagi qoppiino. Gaasuunneekka, beni hidootaa qalay Xoossaappe nu aabbu Abraahaamossi imetteedda yaagiide qoppiyaa diraassa. **3:9** Mat 7:19 **3:12** Luq 7:29 ‡ **3:16** A caammaa qashuwaa billana danddayennawe: Hawe qoomaa woy danggaaxiratti oosuuaa. **3:20** Mat 14:3-4; Mar 6:17-18 **3:22** Dom 22:2; Maz 2:7; Isa 42:1; Mat 1:17; Mar 1:11; Luq 9:35

Leewii Milkke na7aa; Milkke Yoona na7aa; Yooni Yoosefo na7aa; ²⁵ Yoosefo Maataatiyaa na7aa; Maataati Amooxe na7aa; Amooxe Naahoome na7aa; Naahoome Esiliime na7aa; Esiliime Naage na7aa; ²⁶ Naage Maa7aate na7aa; Maa7aate Maataatiyyu na7aa; Maataatiyyu Seemeye na7aa; Seemeyi Yoosefo na7aa; Yoosefo Yooda na7aa; ²⁷ Yoodi Yoonana na7aa; Yoonani Reese na7aa; Reese Zerubaabeela na7aa; Zerubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaale Neele na7aa; ²⁸ Neeli Milkke na7aa; Milkke Haadde na7aa; Haadde Yoosaase na7aa; Yoosaase Qoosaama na7aa; Qoosaami Elmaadoome na7aa; Elmaadoome Eere na7aa; ²⁹ Eere Yoosee7e na7aa; Yoosee7e, Eli7eezera na7aa; Eli7eezere, Yooraame na7aa; Yooraami Maaxaate na7aa; Maaxaate Leewiyaa na7aa; ³⁰ Leewii Simoona na7aa; Simoone Yihudaa na7aa; Yihuday Yoosefo na7aa; Yoosefo Yoonana na7aa; Yoonani Eeliyaaqeema na7aa; ³¹ Eeliyaaqeemi Meeliya na7aa; Meeliye Mayinaana na7aa; Mayinaani Maaxaate na7aa; Maaxaate Naataane na7aa; Naataane Daawite na7aa; ³² Daawite Issey na7aa; Issey Iyyoobeeda na7aa; Iyyoobeedi Boo7eeza Na7aa; Boo7eezi Salmoona na7aa; Salmooni Nahishoona na7aa; ³³ Nahishooni Aminadaaba na7aa; Aminaadaabi Raama na7aa; Raami Ariina na7aa; Ariinay Hezroona na7aa; Hezrooni Pereeza na7aa; Pereezi Yihudaa na7aa; ³⁴ Yihuday Yayiqooba na7aa; Yayiqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abraahaamo na7aa; Abraahaamo Taara na7aa; Taari Naakooraa na7aa; ³⁵ Naakoori Seeroohe na7aa; Seeroohi Ragawa na7aa; Ragawi Pelega na7aa; Pelegi Abeera na7aa; Abeeri Saalla na7aa; ³⁶ Saalli Qaynaana na7aa; Qaynaani Arfaakisiide na7aa; Arfaakisiide Seeme na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohe Laameehe na7aa; ³⁷ Laameehee Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooke na7aa; Heenooki Yaareda na7aa; Yaaredi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qaynaana na7aa; ³⁸ Qaynaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seete na7aa; Seeti Addaama na7aa; Addaami Xoossaa na7aa.

4

Yesuusaw Shiiqeedda Xalahiyaa Paaciyaa
(4:1-13; Mat 4:1-11; Mar 1:12,13)

¹ Yesuusi Geeshsha Ayyaanaan kumiide Yorddaanoosa Shaafaappe simmeedda; Ayyaanaan mela sa7aa kaalesettiide beedda. ² Hewaan oytamu gallassaa daabiloosan paacetteedda. He gallassatuwan ayaanne mibeenna diraw wurssethaa poluwaa heeran I koshatteedda.

³ Daabiloosikka, “Neeni Xoossaa Na7aa gidoope ha shuchchaa, ‘Ukitha gida’ gaade azaza” yaageedda.

⁴ Yesuusikka, “‘Asay Xoossaa Qaalaan ubbaappe attin ukithaa xalalaan de7enna’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaagi zaareedda.

⁵ Daabiloosikka dhoqqa gideedda deriyaa Yesuusa kessiide alamiyaa kawutethaa ubbaa liphoo ayfii simmanaw besseedda. ⁶ Daabiloosikka, “Ha kawutethaa maataayenne bonchchuu ubbay taw imetteedda. Taani ta dosiyaa oossinne immana; newukka immana. ⁷ Hewaa gidiyaa diraw, ne ta sinthaan taw goyinnoope ha ubbay neessa gidanawaa” yaageedda.

⁸ Yesuusikka zaariide, “‘Godaa Xoossaw goyinna, A xalalaa Godaya’ geetetti Xoossaa Qaalaan xaafetteedda” yaageedda.

9-11 Daabiloosikka Yesuusa Yeerusalaame afiide Geeshsha Golliyaa huuphiyaa kessiide,

“ ‘Xoossay neena naagana mala

kiitanchchatuwaa kiittanawaa,
unttunttukka ne gedi shuchchaan dhubettenna mala

barenttu kushiyaan neena denthanawantta’
yaagettiide Geeshsha Maxaafaan xaafetteedda;

ane Neeni Xoossaa Na7aa gidoope
hawaappe duge neena ola”
yaageedda.

¹² Yesuusikka zaariide, “ ‘Ne Godaa Xoossaa paaccoppa’ geetetteedda”
yaageedda.

¹³ Daabiloosikka paaciyaa ubbaa wursowaappe guyye guutha
wodew Yesuusappe shaaketteedda.

Yesuusi Galiilaan Oosuwaa Doommeedda

(*Mat 4:12-17; Mar 1:14,15*)

¹⁴ Yesuusikka Ayyaanaa wolqqaan Galiilaa gadiyaa simmeedda. A
waariikka yuushshuwaan de7iyaa ubbaa gakkeedda. ¹⁵ Yesuusikka Ayi-
hudatuwaa Woosa Golliyan tamarissiide asaan ubbaan galatetteedda.

Naazireeten Yesuusa Ixxeeddino

(*Mat 13:53-58; Mar 6:1-6*)

¹⁶ I bare dicco katamaa Naazireete yeedda; kase oothiyaawadankka
sambbata gallassi Ayihudatuwaa woosa golle geliide nabbabanaw dend-
diide eqqeedda. ¹⁷⁻¹⁹ Nabiyya Isiyaasan xaafettiide xaaxetteedda max-
aafaa aw immeeddino. He maxaafaa billiide;

“Taani hiyyesatuwassi mishiraachchuwaa odanaw
oketteedda diraw Godaa Ayyaanay Ta bollan de7ee.

Qashetteeddawanttussi bilethaa,
qooqatuwassi xeellana mala odanaw,
qaykka naaqetteeddawantta naaquwaappe
kessana mala dosetteedda Godaa laythaa
odana mala, Taana kiitteedda”
geetetti xaafetteeddasaa demmeedda.

²⁰ Maxaafaakka xaaxiide Ayihudatuwaa woosa golliyan oothiyaawoo
immiide utteedda. Ayihudatuwaa woosa golliyan de7iyaa asay ubbay
A caddi xeelleedda. ²¹ Yesuusikka, “Hachche hinttew nabbabettina
hinttenttu siseedda qaalay poletteedda” yaageedda.

²² Ubbay aw markkatteeddino. A doonaappe kesiyaa aadho
keekatethaa qaalaappe denddeeddawaan maalalettiidde, “Hawe
Yooseefo na7aa gidennee?” geeddino.

²³ Yesuusikka sidhe banttaan ha leemisuwan, “Hinttenttu taw
‘Dhaliyaa Godaw, ne huuphiyaa patha, neeni Qifirinaahooman oothina
nu sisowaa ubbaa ha ne katamaanikka qassi ootha’ yaagiide odiita”
yaageedda. ²⁴ Qassikka, “Tumuwaa yaagay, nabii bare yeletto gadiyaan
gammakka bonchchettenna.

²⁵ “Yewuwaan qassi tumuwaa oday: Eelaasa wodiyaan heezzu
laythanne usuppun agenaa iray bukkennaan ixxina sa7aa ubbaan
wolqqaama koshay geleedda wode, Israa7eelen cora am77atuu
de7iino. ²⁶ Eelaasikka Sidoonaa gadiyaan de7iyaa Seraafta heeraa itti

am77attikko kiitetteeddappe attin ookkonne kiitetti beenna. ²⁷ Nabiyaa Elssaa7a wodiyanka Israa7eeliyaan cora oolluwaa harggiyan * oyqetteeddawanttu de7iino; Sooriyaa biitaan de7iyaa Ni7imaaneppe attin untuntuppe ooninne paxi beenna” yaageedda.

²⁸ Ayihudatuwaa woosa golliyaa de7iyaawanttu ubbatuu hawaa sisiide darissiide hanqqetteeddino. ²⁹ Untunttu dendiide Yesuusa katamaappe gaxaa kessiide duge olanaw katamay keexetteedda deriyaa huuphiyaa afeeddino. ³⁰ Shin Yesuusi untunttu gidduwana aadhdiide beedda.

Iita Ayyaanay Oyqqeedda Bitaniyaa
(4:31-37; Mar 1:21-28)

³¹ Hewaappe guyyiyaan Yesuusi Galiilaa gadiyaan de7iyaa Qifirinaahooma katamaa beedda. Sambbata gallassaanka asaa tamarisseeedda. ³² I tamarisseyaa timirttii maataan gidiyaa diraw siseedda asay ubbay maalalteeeddino.

³³ Ayihudatuwaa woosa golliyaa iita ayyaanay oyqqeedda bitani de7ee; bare kooshshaa dhoqqu udi waassiide, ³⁴ “Hayya godo aggaarikki Naazireetiyyaa Yesuusa; nuussi neenanna ay ittipetethay de7ii? Nuuna bayzzanaw yaaddi? Neeni onentto eraaddi; Neeni Xoossaa Aawuu kiitteeedda geeshshaa gidikkii!” yaageedda.

³⁵ Yesuusikka, “Co77u ga, aappekka kesa” yaagi seereedda. Iita ayyaanay bitaniyaa untunttu gidduwan kunddissiide aynne qohennaan aappe keseedda.

³⁶ Asay ubbay maalalteeidi ittu ittoo, “Hawe ayaa qaalee? Barew de7iyaa maataaninne wolqqaan iita ayyaanatuwaa seeree; qassi iita ayyaanaykka kesee” yaagiidde haasayeeddino. ³⁷ A waariikka he yushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaa gakeedda.

Yesuusi Cora Hargganchcha Asaa Patheedda
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)

³⁸ Yesuusi Ayihudatuwaa woosa golliyappe dendiide Simoona golliyaa geleedda, Simoona bollotatta wolqqaama qoxuwaa harggiyan harggettaade giseeddawunniw Yesuusi izo pathanaadan asay A woosseedda. ³⁹ I matan eqqiide qoxuwaa harggiyaa seerina, harggii yeddiisheedda; hewodiyanka denddaade untunttoo kiitettaaddu.

⁴⁰ Away wullo wodiyaan duma duma harggiyan oyqetteedda harganchatuwa ubbaa aakko aheeddino; ikka ittuwa ittuwa bolla bare kushiyya wothiide patheedda. ⁴¹ Iita ayyaanatuukka, “Neeni Kiristtoosa Xoossaa Na7aa” yaagi waassiide cora asaappe keseeddino. I Kiristtoosa gidwaa untunttu eredda diraw haasayenna mala diggeedda.

Yesuusi Galiilaan Tamarisseeedda
(Mat 4:23-25; Mar 1:35-39)

⁴² Sa7ay wontto wode asay baynnasaa beedda; asay ubbay A koyyiide I de7iyaasaa yeeddino. Barenttuppe shaaketti beennaadan digganaw koyyeeddino. ⁴³ I qay, “Hini hara katamatuwassii baade Xoossaa Kawutethaa mishiraachchuwaa Qaalaa odanaw koshshee; taani kiiteteeddawe hawaa diraassa” yaageedda.

4:26 1Ka 17:8-16 * 4:27 oolluwaa harggiyaa: Xoossaa qaalay tamarissettiyaa wodiyaan ubbaan, “Oolluwaa” giyaa qaalay galbaa bollan sakkiiyaa sakuwaa ubbaassi akettiyaawaa.
4:27 2Ka 5:1-14 4:32 Mat 7:28,29

⁴⁴ Galiilaan de7iyaa Ayihudatuwaa woosa gollen Qaalaa tamarissidde gami77eedda.

5

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyaawantta Dooreedda
(*Mat 4:18-22; Mar 1:16-20*)

¹ Itti gallassi Yesuusi Gensaareexe Abbaa * gaxaan eqqiide de7ishshin cora asay aakko shiiqiide Xoossaa qaalaa sisanaw sugetti de7iino.

² He wode laa77u wongiratuu † Abbaa gaxaan eqqowaa I be7eedda; moliyaa phiriyaawanttu qassi wonggiratuwappe wodhdhiide barenttu dabbaa meecci de7iino. ³ Yesuusi wonggiratuwaa giddoppe Simoonawunno gideeddawunnini geliide sa7aappe yaa abbaakko guuthaa shishshanaadan oochcheedda. Hewaappe guyye wonggiriya bollan uttiide asaa tamarissuwaa doommeedda.

⁴ Tamarissuwaa bethowaappe guyyiyan Simoonaa, “Wonggiriya yaa abbaa ciimmuwakko shishshite; hinttenttu dabbaakka moliyaa phiranaw olite” yaageedda.

⁵ Simoonikka, “Godaw, qammaa kummenthaa daaburi aqiide ayinneekka oyiqqibeykko; shin ha77i Neeni goowaadan dabbaa oleetto” yaagi zaareedda.

⁶ Hewaadanka ootheedda wode, daro cora moliyaa oyqqeeddino. Untunttu dabbatuukka duuxerettanaw haneeddino. ⁷ Hara wonggiriyaan de7iyaa laggethatuu yiide maaddanaadan wutteeddino; untunttu laa77u wonggiratuwanka moliyaa kunthina wonggiratu mitetussaa doommeeddino.

⁸ Simooni Phexiroosikka hawaa be7eedda wode Yesuusa gulbbatan kunddiide, “Godaw, taani nagaranchcha asa gido diraw taappe shaaketta” yageedda. ⁹ Hawaa geeddawe inne aananna ittippe de7iyaawanttu ubbay barenttu oyqqeedda moliyaa coratethaan maalaletteeddino. ¹⁰ Hewaadanka qay Simoonaa laggethaa gideeddawanttu Zabiddiyoosa naanatuu Yayiqoobinne Yohaannisi maalaletteeddino.

Yesuusikka Simoonaa, “Yayyoppa hawaappe guyyiyan asaa phiriyaawaa gidanaassa” geedda.

¹¹ Untunttukka wonggiratuwaa haathaappe gaxaa kessiide, ubbabaa aggiide Yesuusa kaalleeddino.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda
(*Mat 8:1-4; Mar 1:40-45*)

¹² Yesuusi katamatuwaappe ittuwan de7ishshin oolluu ‡ bollaa ubbaa meedda bitani de7iyaawe Yesuusa be7iide A sinthankka kunddiide, “Godaw, neeni koyyoope taana pathanaw danddayaa” yaagiide woosseedda.

¹³ Yesuusikka bare kushiya yeddi bochchiide, “Dosay geeyya!” geedda. Heman77iyanka oolluu A yeddeedda.

¹⁴ Yesuusi A, “Hawaa oossinne odoppa. Shin qeesaakko baade neena besa. Hewaappe guyye oolluwaa harggiyaappe paxeeddawaassi

* 5:1 Gensaareexe Abbaa: Galiilaa Abbaassi imetteedda dumma sunthaa. 5:1 Mat 13:1,2; Mar 3:9,10; 4:1 † 5:2 wonggiriya: Wonggiriya geetettowe, wogga haathaa woy abbaa bollaas asay hefintha bagga pinnanaw go77ettiyaa miishshaa. Hayqqo asay moogettiyaawaa gidennawaa eranaw koshshee. 5:5 Yoh 21:3 5:6 Yoh 21:6 ‡ 5:12 oolluwaa: 4:27 xeellite.

markka gidanaadan Muse higgiiyan azazetteedda yarshshuwaa shiishsha” geedda.

¹⁵ Gidoshshin A waarii loythi aakkiidde beedda; daro cora asaykka Yesuusi odiyaaawaa sisanawunne barenttu harggiyappe paxanaw shi-iqueeddino. ¹⁶ Yesuusi cora wode geemasaa biide woossee.

Yesuusi Bollay Sileedda Bitaniyaa Patheedda

(5:18-26; Mat 9:2-8; Mar 2:3-12)

¹⁷ Itti gallasi Yesuusi tamarissiidde de7ishshin Galiilaappenne Yihuudaa heeraa ubbaappe, Yeerusalaame yeedda Parisaawatuunne higgiiyaa tamarissiyaawanttu utti de7ishshin hargganchchatuwaa pathana mala Xoossaa Aawuwaa wolqqay aw imetteedda. ¹⁸ He wode bollay sileedda § itti bitaniyaa amareedda asay shanchchamaan tookki ahi golle gelssiide Yesuusa sinthan wothanaw koyyeeddino. ¹⁹ Asaa coratethaappe denddeeddawaan Yesuusakko shiiqanaw danddayi beykkino. Hewaa diraw bollaw gi77i golliyaa kaaraa * qaariide A, shanchchamaanna asaa giddon Yesuusa sinthaan wotheeddino.

²⁰ Yesuusikka untunttu ammanuwaa be7iide, “Ha bitanew, ne nagaray atto geetetteedda” yaageedda.

²¹ Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne Parisaawatuu, “Hawe Xoossaa boriyaawe oone? Itti Xoossaappe attin nagaraa atto gaanaw ooni danddayii?” yaagi qofaa doommeeddino.

²² Yesuusikka untunttu qofaa ero diraw hawaadan geedda, “Ayissi hinttenttu wozanaan hawaadan qoppiitee? ²³ ‘Ne nagaray atto geetetteedda’ gaanawaappenne ‘Denddaade ba’ gaanawaappe haqawe matee? ²⁴ Yewuwaan qassi hawaa taani geeddawe, Asaa Na7ay biittaa bollan nagaraa maaranaw maatay de7iyaawaa hinttenttu eranaadana.” Hewaappekka gunddeedda bitaniyaa, “Dendda ne shanchchamaa tookkaade ne golle ba gay” yaageedda.

²⁵ Gunddaykka asaa sinthaan dendowaashshin bare shanchchamaa tookkiide Xoossaa galatiidde bare soy beedda. ²⁶ Ha wode ubbatuukka darii maalalteeeddino; Xoossaakka galatiidde, “Hachche malabaa be7eeddo” yaagiide yashshaan kumeeddino.

Yesuusi Leewiyaa Dooreedda

(5:27-32; Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

²⁷ Hewaappe guyyiiyan Yesuusi kesiide beedda; Leewiyaa geetettiyaa qaraxaa shiishshiyaawe, qaraxaa shiishshiyaasan uttowaa be7iide, “Taana kaalla” geedda. ²⁸ Ikka denddiide ubbabaa aggiide A kaalleedda.

²⁹ Hewaappe simmiide Leewii bare gollen daro shoobiyaa giigisseedda; cora qaraxaa shiishshiyaawanttunne hara cora asaykka untunttunna uttiide mide7iino. ³⁰ Parisaawatuunne higgiiya tamarissiyaa, untunttunna oothiyaawanttu, Yesuusa kaalliyaaawanttu bollan, “Ayissi qaraxaa qanxxiyaawanttunanne nagarachchatuwaanna miiteennee ushiitee?” yaagiide zuuzummeeddino.

§ 5:18 bollay sileedda: Hawaa guussay Griike qaalaan “Paralumoo7ay” geetettiyaaawaa. Ha qaalaa bilethay Inggilizeethuwaan “Paraalayizid” guussaa. Ha laa77atuwaakka Dawuroothuwan bilethay immoode, keechcheeddawaa woy qaaxxenna mala daabureeddawaa guussaa. * 5:19 kaaraa: Ha payduwaan geetetteedda golliyaa kaaray Dawurowaa mala gidennaadan, Palestine gaden golliyaa bollan de7iyaa kaaray gede qerettiide keexettee. Hewe yaatiide qay dufettiide gaxaan gaxaan hara mithay tecettina loythi keexettee. Hewaa mala keexay ooratha qaalaa caaquwaa wodiyaan eretteeddawaa. 5:30 Luq 15:1,2

³¹ Yesuusikka, “Hargganchcha asaappe attin paxa asaassi aakimiyaa koshshenna. ³² Taani yeeddawe, nagaranchchatuu barenttu nagaraa paaxiide simmanaadanappe attin, xillatuwaa xeesanaw yabeykke” yaagi zaareedda.

Yesuusi Xoomaabaa Ooshetteedda
(5:33-39; Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

³³ Hawaappe guyyiyan Yesuusa, “Yohaannisa kaalliyawanttunne Parisaawatuwaa kaalliyaawanttu ubba wode xoomiinonne woossiino; shin Neena kaalliyaawanttu qassi ubba gallassi miinonne ushiino” yaagiide oochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, “Mishiray untuntunna de7ishshin miyaatatuu xoomanaw danddayiino? ³⁵ Yewuwaan qassi mishiray untuntuppe shaakettiide baana wodii yaanawaa; he wode xoomanawanta” yaagi zaareedda.

³⁶ Yesuusikka kaalliyaa leemisuwaa odeedda: “Ooratha mayuwaappe peedhi akkiide eca mayuwaa bollan dheppiyaawe baawa; gaasuukka hawaada udooppe ooratha mayuwaa peedhee; ooratha dhefiikka eca mayuwaan giigenna. ³⁷ Hawaadankka eceedda cilggiyaan † ooratha woyiniyaa eessaa wothiyaawe baawa; wothooppe qay ooratha woyiniyaa eessay cilggiyaa dhuussee; eessayikka gukkee; cilggayikka bayee. ³⁸ Ooratha woyiniyaa eessaa, ooratha cilggiyaan wothanaw bessee. ³⁹ Eca woyiniyaa eessaa ushiide oorathaa koyiyaawe ooninne baawa; gaasuukka eca mal77ee giya diraw.”

6

Yesuusa Kaalliyaawanttu Sambbataan Tishaa Duutheeddino
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

¹ Sambbata gallassi Yesuusi barena kaalliyaawanttunna ittippe itti goshshaa gidduwana aadhdiya wode A kaalliyaawanttu zarggaappe tishaa duuthiide barenttu kushiyan shigechchiide muussaa doommeeddino. ² Parisaawatuwaa giddoppe, “Sambbata gallasaan oothanaw woga gidennawaa ayaw oothiitee?” yaageeddino. ³ Yesuusi, “Kaatiyaa Daawitenne ittippe de7iyaawanttu koshatteedda wode ootheeddawaa nabbabi beykkitee? ⁴ Daawite Xoossaa golliya geliide qeesatuwaappe attin hara asay meennaadan digetteedda, Xoossaw yarshshetteedda qumaa meedda. Ittippe de7iyaawanttukka I imminaade meeddino” yaagi zaareedda.

⁵ Hawaappe kaalliide Yesuusi, “Asaa na7ay sambbataw Godaa!” geedda.

Yesuusi Kushii Gunddeedda Bitaniyaa Patheedda
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

⁶ Hara sambbata gallasaan Yesuusi Ayihudatuwaa woossiyaa goliyaa geliide tamarissi de7ee. Hewankka ushechcha kushii sileedda bitani de7ee. ⁷ Higgiiyaa tamarssiyaawanttunne Parisaawatuu Yesuusa mootiyaa gaasuwwa demmanaw I sambbataan asaa pathooppe be7ana giide naagi de7iino. ⁸ Ikka untunttu qofaa eriide kushii sileedda bitaniyaa, “Dendda asaa gidduwan eqqa” yaageedda. Bitaniikka denddi eqqeedda.

† 5:37 cilggiyaa: Hawoo Dawuroothuwan imettiyaa guja bilethay eessaa naa77iyaa ogoruwaa.
6:4 Wog 24:9

⁹ Hewaappe simmiide Yesuusi, “Haninttonne sambbata gallasaan lo77obaa oothanaw bessiyee iitabaa oothanaw bessii?” Shemppuwaa ashshanaw bessiyee wodhanaw bessii?” yaageedda. ¹⁰ Yesuusi bare yuushshuwaan de7iyaa asaa ubbaa xeellowaappe guyyiyan bitaniyaa, “Ne kushiya micca!” yaageedda. Ikka micciide paxeedda.

¹¹ Unttuntu loythi hanqqeettiide Yesuusa bolla oothanawaa barenttu giddon maqqetteeddino.

Yesuusi Tammanne Laa77u Kiitetteeddawantta Dooreedda
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

¹² He wodiyaan Yesuusi deriyaa bolla woossanaw keseedda; hewankka qammaa kumenthaa Xoossaakko woossiide aqeedda.

¹³ Sa7ay wonttowaan barena kaalliyaawantta xeseedda. Hewant-tuppekka tammanne laa77atuwaa dooriide, “Kiitetteeddawantta” * yaagiide suntheedda. ¹⁴ Unttuntu sunthaykka: Phexiroosa giide I suntheedda Simoona, A ishaa Inddiraasa, Yayiqooba, Yohaannisa, Piliphphoosanne Barttalamoosa, ¹⁵ Maatoossa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadew seelettiyaa Simoona, ¹⁶ Yayiqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aathi immeedda asqqorttu Yihudaa. †

Yesuusi Cora Asaa Tamaarisseeddanne Patheedda
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesuusikka untuntunna ittippe deriyaappe wodhdhiide demb-basaan eqqeedda. A kaalliyaawanttuppekka cora asay hewaan de7ee. Qaykka Aappe sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw Yihudaa gadiyaappe, Yeerusalaame katamaappe, abbaa matan de7iyaa Xiirsoos-appenne Sidonaappe yeedda cora asay hewaan de7iino. ¹⁸ Ha asaykka A sisanawunne barenttu harggiyaappe paxanaw yeeddino. Tuna ayyaan oyyettiide metootiyaawanttukka paxeeddino. ¹⁹ Wolqqay aappe kesiide ubbaa pathiyaa diraw asay ubbay A bochchanaw koyyee.

Anjuwaabanne Metuwaabaa
(Mat 5:1-12)

²⁰ Barena kaalliyaawantta xeelliide yaageedda:

“Hinttentu manqqatuu anjjetteddawantta;

Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay hinttentuwaa.

²¹ Hinttentu ha77i koshattiyaawanttu anjjetteddawantta;

gidini kaallanita; hinttentu ha77i yeekkiyaawanttu

anjjetteddawantta;

gidini miiccanita.

²² “Asaa na7aa diraw hinttentu asay ixxiyaa wodenne toochchiyaa wode, hinttentu sunthaakka iitaan denthiyaa wode, anjjetteddita.

²³ Saluwan hinttentu akkana woytay dara gidiyaa diraw he gallassi nashechchaan guppite; gaasuukka kase hinttentu aawotuu nabatuwaa bollan hawaadan oothiide de7eeddino.

²⁴ Yewuwaan gassi dure asatoo

hinttentoo aayyee; hinttentu ishala de7uwan de7eeddita.

²⁵ Hinttentoo ha77i kalleeddawanttoo aayyee;

gidini koshattanita;

* **6:13** Kiitetteeddawantta: Hawaa guussay tammanne laa77u Yesuusi kiittedda hawaaratuwaa guussaa. † **6:16** asqqorttu: Hawaa guussay Ayihuda gadiyaan de7iyaa Asqqorootu geetettiya gadiyaappe yeennaan antenna guussa. Ha sunthaa bilethay, “Worddanchaa”. Qaykka, “Hayqoo aathi immiyaawaa” guussaa.

hinttenttoo ha77i miicciyaawanttoo aayyee;
gidini kayyottanitanne yeekkanita.

²⁶ Asay ubbay hinttenttu lo77otethaabaa haasayiyaa wode,
hinttenttoo aayyee;

kase hinttenttu aawotuu worddo nabatoo
hawaadan ootheeddino.

Morkkiyaa Siiqanaw Bessee
(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Shin Taani odiyaawaa sisiyaawanttoo yaagay: hinttenttu morkke-
tuwaa dosite; hinttenu ixxiyaawanttoo, lo77uwaa oothite; ²⁸ hinttenu
sheqqiyaawantta anjjite, hinttenu naaqqiyaawanttoo, woossite. ²⁹ Itti
bagga shayyiyaa baqqiyaawoo, laa7ethuwaakka besa; ooninne ne
kootiya akkiyawoo, ne shaamiciyaakka diggoppa.

³⁰ “New de7iyaawaa neena woossiyaawoo, imma; newaa akkeed-
dawaa, zaara gaade oochchoppa. ³¹ Asay hinttenttoo oothana mala
hinttenttu dosiyaawadan, hinttenttukka haraw hawaadan oothite.

³² “Hinttentta dosiyaawantta xalalaa dosooppe ay galatay de7ii?
Hawaa gidooppe nagaranchchatuukka barena dosiyaawantta dosiino.
³³ Hinttenttoo lo77obaa oothiyaawanttu xalalaw hinttenttu lo77obaa
oothooppe hewoo ay galatay de7ii? Nagaranchchatuukka hawaadan
oothiino. ³⁴ Tal77iide hinttew zaaranaw danddayiyaawanttu xalalaw
tal77ooppe ay galatay de7ii? Bare tal77eeddawaa zaariide akkanaw
nagaranchchatuukka barenttu garssan tal77ettiino. ³⁵ Shin hinttenttu,
hinttenttu morkkiyaa dosite; untunttookka lo77obaa oothite; hint-
tenttuppe tal77owaa zaariidi akkanaw qoppoppite. Hawaa hinttenttu
poooppe hinttenttoo gatii daranawaa. Qassi hinttenttu Ubbaappe
Bolla Xoossaa naanaa gidanita. I iitatoonne galatennawanttookka
keeka. ³⁶ Hinttenttu aabbu maariyaawaa gidowaadan hinttenttukka
maariyaawantta gidite.

Hara Asaa Pirddanaw Bessenna
(Mat 7:1-5)

³⁷ “O bollankka pirddoppite, hinttenttu bollankka pirddettenna; haraa
bolla kunaaniyaa oothoppite; hinttenttu bollankka kunaani oosettenna.
Atto giite; Xoossay hinttenttoo atto gaana. ³⁸ Immite; hinttenttoo imet-
tana. Hinttenttu makkeedda makaan hinttenttoo makettana. Baqqi
naaqqina siilli kumi palah laalettiiyaa makaa hinttenttu kiwuwaan
idinthana” geedda.

³⁹ Qassikka Yesuusi hawaappe kaalliyaa leemisuwaa odeedda;
“Qooqay qooqaa kaaletthanaw danddayii? Qooqay qooqaa
kaalethooppe laa77atuukka oyqettiide ollaan kunddikkino?”

⁴⁰ Tamaariyaawe barena tamarissiyaawaappe aadhdhenna;
tamaariyaawe minni tamarooppe barena tamarissowaa mala
gidanaw danddayee.

⁴¹ “Ne ayfiyaa giddon de7iyaa tuussaa kessennaan de7aadde hara ne
laggiyaa ayfiyaa giddon de7iyaa suullaa ayaw xeellay? ⁴² Ne ayfiyaa
garssan de7iyaa tuussaa be7ennaan hara asaakko shiiqaade, ‘Ta ishaw,
ne ayfiyaa garssappe suullaa ta kessoo?’ yaaganaw woota danddayay?
Ha lo77uwaa malatiyaa iitaw, koyrottaade ne ayfiyaa giddon de7iyaa

tuussaa kessa. Hewaappe guyyiyan ne ishaa ayfiyaa gidдон de7iyaa suullaa kessanaw geeshshaade xeellanaw danddayaa.

Mithattonne Iza Ayfeedda Ayfiyaa

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Lo77o mithay iita ayfiyaa ayfenna; hewaadankka iita mithay lo77o ayfiyaa ayfanaw danddayenna. ⁴⁴ Mithay ubbay bare ayfiyaa ayfiyaawan erettee. Agunthaappe woddenthaa ayfii maxettenna; hawaadankka, xundduqiyaappe † laadiyaa ayfiyaa maxanaw danddayenna. ⁴⁵ Lo77o asay bare lo77o wozanaappe lo77o yewuwaa haasayee. Qay iita asay bare iita wozanaappe iita yewuwaa haasayee. Ayissi gooppe, asay bare doonan haasayiyawe bare wozanaan kumeed-dawaa doonay haasayiyaa diraassa.

Laa77u Qommo Golliiyaa Keexxiyaa Asaa

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Taani odowaa oothikkita, shin ayaw Godaw, Godaw, yaagiide Taana xeegiitee? ⁴⁷ Taakko yiyaa ubbay ta qaalaakka sisiide oosuwan peeshshiyaawe oona malatintto ta hinttentta bessana; ⁴⁸ ikka golliiyaa keexxiidde daro ollaa bookkiide zaallaa bolla ginbbiide keexxeedda asaa malatee; di7uu di77iide he golliiyaa suginakka, mino zaallaa bolla keexetto diraw qaathanaw danddaybeenna. ⁴⁹ Qay Ta qaalaa sisiide oosuwaan peeshshenna uray baasuu banttasaa shafiyaa bollan golliiyaa keexxeeddawaa malatee. Di7uu di77iide he golliiyaa sugo wode man77iyanka kunddeedda; he golliikka iita wodaa woddiide bayeedda” yaageedda.

7

Yesuusi Xeeuwaa Kaappuwaa Qoomaa Patheedda

(Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54)

¹ Yesuusikka hawaa ubba asaa sinthan haasay wurssowaappe guyyiyan hini Qifirinaahooma beedda. ² Hewankka itti xeeuwaa kaappuu de7ee. I daroppe dosiyaa A qoomay harggiide hayyanaw mateedda. ³ Ikka Yesuusabaa siseedda wode, bare qoomaa woossiide pathana mala Yihudaa cimatuwaa hini aakko kiitteedda.

⁴ Unttuntukka Yesuusakko yiide, “Ha bitani, Neeni A maaddanaadan daroppe koyyeedda; ⁵ gaasuukka nu asaa I daroppe dosiide Ayihudatuwaa woossiyaa golliiyaa keexissowekka A” yaagiide daroppe woosseeddino.

⁶ Yesuusikka untuntunna ittipe beedda. Ikka hini golliiyaa heeraa gakkeedda wode xeeuwaa kaappuu bare laggethatuwaa barekko xeesiide, “Ta Godaw, daaburoppa; ayissi gooppe, neena ta golliiyaa kaaraappe garssa bagganna gelssanaw taw bessenna. ⁷ Hawaa diraw ne sinthan eqqanawukka haray atto bessiyaawaa gidikke. Shin neeni qaalaa xalalaa oda; ta qoomaykka paxanawaa. ⁸ Taani taappe bollanna maatay de7iyaaawantussi eeno gaade de7iyaa asa. Taappe garssannakka taani kiitissiyaa wottaaddaratuu de7iino. Ittuwaa, ‘Ba’ yaagiyaa wode, bee; haraakka qay, ‘Haaya’ gooppe yee. Ta qoomaykka, hawaa ‘Ootha’ giyaa wode azazettee; oothee” yaageedda.

† 6:44 xundduqiya: Ha mithay gomi77oriyaa zariyaa gidiide A ayifi ayawunne maaddennawaa. 6:44 Mat 12:34

⁹ Yesuusikka hawaa sisiide A yewuwaan maalaletteedda; guyye simmiide A kaalliyaa daro asaa, “Taani hinttentoo tumuwaa gay; taani hawaa mala ammanuwaa haray atto, Israa7eeliyaa garssankka be7abeykke” yaageedda. ¹⁰ Kase kiitetteedda asatuukka xeetuwwa kaapuwwa golle guyye simmiyaa wode, A qoomay paxowaa be7eeddino.

Yesuusi Am77atti Na7aa Hayquwaappe Dentheedda

¹¹ Wonttissa gallassi Yesuusi barena kaalliyaa wanttunanne cora asaana ittippe Nayno geetettiyya katamatto beeddino. ¹² Yesuusi katamaa gakkana mato wode, asay hayqqeedda anhaa tookkiide keseeddino. Hayqqowekka bare daayiw mexxi itti na7aa; aattakka asinay baynna am77atto. Daro katamaa asaykka izo kaalleeddino.

¹³ Yesuusikka izo be7eedda wode qarettiide, “Yeekkoppa!” yaageedda. ¹⁴ Shiiqiide shanchchamaa bochcheedda; tookkowanttukka eqqeeddino. Yesuusi, “Neeno yalagaw, dendda gay!” yaagina, ¹⁵ bitani suuri utteedda. Hasayaakka doommeedda. Yesuusikka A, A daayiw immeedda.

¹⁶ Ubbaykka yashshaan kumiide, “Wolqqaama nabii nu garssan dendeedda; Xoossaykka bare asaa ashshanaw yeedda!” yaagiide Xoossaa galateeddino. ¹⁷ Hewenneekka Yesuusa waarii Yihudaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaa ubbaan sisetteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa

(Mat 11:1-19)

¹⁸ Yohaannisa kaalliyaa wanttu hanowaa ubbaa aw odeeddino. Yohaannisikka barena kaalliyaa wanttuppe laa77atuwwa xeesiide, ¹⁹ “Yaanawe neeneyee? Woy nuuni haraa naagane?” yaagi, untunttu oochchana mala hini Yesuusakko kiitteedda.

²⁰ Asatuukka Yesuusakko yiide, “Xammaqiyaa Yohaannisi, yaana getetteeddawe neeneyee? Woy haraa naagane? Yaagiide oochchana mala neekko kiitteedda” yaageeddino.

²¹ He wodiyaan Yesuusi cora asaa dumma dumma harggiyaappe patheedda; tuna ayyaanatuwaakka asaappe kesseedda; cora qooqatuwwa ayfiyaa dooyeedda. ²² Yesuusikka Yohaannisi kiittowanttoo, “Biide hinttentu be7eeddawaanne siseeddawaa Yohaannisaw odite; qooqatuu xeellanawantta; gunddatuu hamettanawantta; oolluu oyqgowanttu geeyyanawantta; tulleeddawanttu sisanawantta; hayqqeeddawanttu denddanawantta; hiyyeesatuwaasikka mishiraachchuwwa qaalay odettanawaa. ²³ Taanan dhubettenna asay ubbay anjjetteddawantta” yaageedda.

²⁴ Yohaannisi kiitteeddawanttu bidiggowaappe guyyiyan Yesuusi asaw Yohaannisabaa oduwwa doommeedda: “Ayaa be7anaw biittaa bazuwwa keseedditee? Carckuu qaathiyaa uusunthaa? ²⁵ Woy ayaa be7anaw keseedditee? Lo77o mayuwwa mayyeedda asaa de7uwaa? Lo77o mayuwwa mayyeeddawanttunne barena giigissiyaawanttu kaatiyaa gollen de7iino. ²⁶ Woy ayaa be7anaw keseedditee? Nabiyaa be7anaw keseedditee? E; taani hinttentoo yaagay; hinttentu be7anaw kesowe nabiyaaappekka aadhuwwa. ²⁷ Xoossaa Maxaafan, ‘Ne ogiyaa neeppe sinthanna giigissiyaa kiitanchchaa neeppe sinthayaade kiittana’ geetetti Yohaannisabay xaafetteeddawe hawaa. ²⁸ Maccawanttuppe yeletteeddawanttu garssan xammaqiyaa Yohaannisappe aadhdiyaa ooninne baawa. Xoossaa kawutethaan qassi ubbaappe laafa geetettiyaawekka aappe aadhdhanawaa” yaageedda.

²⁹ Haray attoshshin qaraxaa kessiyaawanttu attennaan hawaa Yesuusi haasayowaa siseedda ubbay Yohaannisa kushiyan xammaqet-towanttu Xoossaw bessiyaa bonchchuwaa immeeddino. ³⁰ Shin higgiyaa tamaarissiyaawantunne Parisaawatuu Yohaannisan xammaqet-tibeenna diraw, Xoossay untunttoo qoppeeddawaa ixceeddino.

³¹ Yesuusi, “Simmi Taani ha wodiyaasaa ayaanna leemisoo? Untunttu ayaa malatiinoo? ³² Untunttu geyaasan uttiide ittu ittuwa xeesiide, ‘Suusulliyaa hinttennttoo punninakka

kaa7ibeykkita;

yeekuwa yethaa kesseeddoshshinkka

yeekkibeykkita

yaagettiyyaa naanaa malatiino’ geedda.

³³ Xammaqiyaa Yohaannisi qumaa meennaan woyiniyaa eessaakka ushennaan yiina, ‘A bollaana gaaleenay de7ee’ yaageedda. ³⁴ Taani Asaa Na7ay maaddenne ushaadde yiina, ‘Hawe nafisaamaa; woyiniyaa eessaakka ushiyaawaa; qaraxiyaawanttoonni nagaranchchatoo dab-buwaa’ yaagiita. ³⁵ Gidoppe attin Xoossaa aadho eratethay bare oosuwan tuma gidiiide beetteedda” yaageedda.

Parisaawiyaa Simoona

³⁶ Parisaawatuwaappe ittu barenanna qumaa maana mala shoob-bina, Yesuusi A soy biide maanaw utteedda. ³⁷ He katamaan nagaranchchaa geetetteedda itti mishiratta de7ewunna, Yesuusi A soyin utteeddawaa sisaade, albbasxxiroosa geetettiyyaa shuchchaappe oosetteedda bilqqaasiyaa kumeedda shittuwaa akkaa yaaddu. ³⁸ Guyyenna A gediyyaa mataan eqqaade, yeekkaadde A gediyaakka bare afothaan okaa doommaaddu; izi afothay bayizzeedda A gediyaakka bare huuphiyaa binnanaan quccaaddenne A gediyyaa yeraadde gediyan shittuwaakka caccafaaddu. ³⁹ Yesuusa bare soy xeeseedda Parisaawiikka hawaa be7iide, “Hawe nabiyaa gideeddentto, hanna A bochchiyaa mishiratta oonenttonne qaykka iza nagaranchchaa gidiyaawaa I eranashshin” yaageedda.

⁴⁰ Yesuusikka zaariide, “Simoona, taani new odiyaa yewuu de7ee” yaagina,

Simoonikka, “Tamaarissiyaawoo, oda” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Itti bitaniyaappe miishshaa tal77eedda laa77u asatuu de7iino. Ittuwaa matan ichcheshu xeetu diinaari, gay yokkuwaa matan ishatamuu de7ee. ⁴² Laa77atookka ciggiyaawe dhayina, laa77atuwaa acuwaakka maarii aggeedda. Hawantuppe haqawe loythi dosiyawaa malatii?” yaageedda.

⁴³ Simoonikka zaariide, “Daruwaa aggowa malatee” yaageedda. Yesuusikka, “Tumuwaa zaaraadda” yaageedda.

⁴⁴ Yesuusi mishirattikko xeelliide, Simoona hawaadan yaageedda; “Hanno mishiratto be7aaddii? Taani ne golle yiina haray attoshshin haathaakka ta gedew immabeykka; shin iza bare afothaan tagediyyaa irxxissaaddu; bare huuphiyaa binnanaanikka quccaaddu. ⁴⁵ Neeni Taana yera beykka; shin iza taani geloodeppe doommaade tagediyyaa yeriyaawaa agga beykku. ⁴⁶ Neeni ta huuphiyan zaytiyyaa okka beykka; shin iza ta gediyan shittuwaa caccafaaddu. ⁴⁷ Hawaa diraw

ta hinttentoo oday: daroppe iza doseeddawaa diraw, daro nagaray iziwi de7iyaawe maarettedda; guuthay maarettiyaawe guuthaa dose” yaageedda.

⁴⁸ Yesuusi mishiratto, “Ne nagaray qucetteedda” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusanna ittippe qumaa maanaw utteeddawanttu barenttu wozanaan, “Nagaraa maaranaw danddayiyaawe hawe oone?” yaageed-dino.

⁵⁰ Yesuusi mishiratto, “Ne ammanuu neena ashsheedda, sarotethaan ne golle ba” yaageedda.

8

Yesuusa Kaalleedda Maccawantta

¹ Yesuusi hawaappe simmiide, sabbakiiddinne Xoossaa kawutethaa mishiraachchuwaa qaala qatamaaninne heeraan odiidde aadhdheedda. Tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7iino. ² Iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxeeddawanttu itti itti maccawanttukka de7iino. Hewanttukka: Laappu xalahii kaseedda Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraamonne, ³ Heroodisa golliyan suntha gideedda Kuuza machchatti Yohaanno, Soosina geetettewunanne hara coratuwanna ittippe gidiide, Yesuusanne A kaalliyaawantta miishshaan maaddeeddino.

Zerethaa Leemisuwaa

(Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴ Cora asay daro katamatuwaappe shiiqiide, Yesuusakko yeedda wodiyaan leemisuwan, ⁵ “Zeriyaaawe zerethaa zeranaw kaseedda. Zeriyaa wode itti itti zerethay, ogyaa doonan wodhdhiide yedhettedda. Yatina saluwaa kafuu hewaa meedda. ⁶ Haray qay zaallaa bolla wodhdhiide doleedda wode koshshiyaa haathaa demmenna diraw meleedda. ⁷ Hara zerethay agunthaa garssan wodhdheedda. Agunthay ittippe dicciide mitteedda. ⁸ Haray lo77iyaa tu7e biittaaan wodhdheedda. Dolowaappe guyyiyan, zerettowaappe xeetu kushiyaa dakuwaa mokeedda” yaageedda.

Yesuusi Leemisuwan Haasayeedda Gaasuwaa

(Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

Yesuusi hawaa haasayiide, “Haythay de7iyaa ubbay siso” yaagi qaala dhoqqu udiide waasheedda.

⁹ A kaalliyaawanttu, “Ha leemisu ayaa guussee?” yaagi A oochcheed-dino. ¹⁰ Ikka zaariide,

“Hinttentoo Xoossaa kawutethaa xuuraa eray imetteedda; shin hara-to, xeelliiddikka erenna mala, sisiiddikka akekenna mala leemisuwan oday” yaageedda.

Yesuusi Zerethaa Leemisuwaa Billiide Odeedda

(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

¹¹ Yesuusi, “Zerethaa leemisu hawaa: Zerethay Xoossaa qaala. ¹² Ogyaa gaxaan wodhdheedda zerethay, guutha wodew qaala sisiyaa asaa; ellekka xalahii yiinne, untuntu sisowaan amman antenna malanne qaalay wozanaappe dogettana mala oothee. ¹³ Zaallaa bol-lan wodhdheedda zerethay, koyro qaala nashechchaan sisiyaawantta.

Hewanttukka guutha wodiya ammaninnee paacii gakkiiyaa wodiyaan xaphuu bantta diraw ellekka ammanuwaa kaddiino. ¹⁴ Agunthaa garssan wodhdheedda zerethay, qaalaa sisiyaawantta; shin de7uwaaw hirggayne duretethaa ishaluu cuulleeddawantta. Hewanttu lo77o ayfiyaa immanaw danddayikkino. ¹⁵ Lo77o tu7e biittaan wodheedda zerethay bessiyaawe, lo77anne xillo wozanaan qaalaa sisiide naagiyaa asaanne he qaalaan minni eqqiide lo77o ayfiyaa ayfiyaawantta.

Xomppiyaa

(*Mar 4:21-25*)

¹⁶ “Xomppiyaa sathiide ittibaan qum77i aggiyaawe woy arssaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ¹⁷ Qonccennaan qosuwan attiyaabay itti yewuunne baawa. Erettennaaninne beettiaasaa kesennaan attanabay aynne baawa. ¹⁸ Hewaa gidiyaa diraw loythi akeekaan sisite. Wozanaappe sisiyaawoo ubbaw gujji akeekay imetana; akeekennawaappe he aw de7iyaawaa malatiyaa akeekaykka aketanawaa” yaageedda.

Yesuusa Daayonne A Ishatuwaa

(*Mat 12:46-50; Mar 3:31-35*)

¹⁹ He wodiyaan aattanne ishatauu Yesuusanna gaketanaw aakko yeeddino; shin asaa coratethaappe denddo gaasuwan A demmanaw danddaybeykkino. ²⁰ Itti bitani, “Ne daayanne ne ishatauu neenanna gaketanaw koyyo diraw karen yiide eqqeeddino” yaagi odeedda.

²¹ Ikka, “Ta daayanne ta ishatauu, Xoossaa qaalaa sisiide oosuwaaw bollan peeshshiyaawantta” yaagi zaareedda.

Yesuusi Beetaa Co77u Ootheedda

(*Mat 8:23-27; Mar 4:35-41*)

²² Itti gallassi Yesuusi barena kaalliyawanttunna ittippe wonggiriyaaw geliide, “Abbaappe hefintha boytte” geedda. Unttuntukka denddiide hametaa doommeeddino. ²³ Pinni de7iyaa wode, Yesuusi gemi77isheedda. Abbaan gotuwaa carkkuu denddo diraw, wonggiriyaaw garssan haathay kumina daro metooteeddino. ²⁴ Unttuntu Yesuusakko shiiqiide, “Godaw, Godaw! Nuuni bayoyttettee!” yaagiide A beegotheddino.

Ikka beegottiide gotuwaanne haathaa beetaa seerina, gotuunne haathaa beetay eqqeedda; ubbabaykka co77u geedda. ²⁵ Ikka, “Hinttentoo ammanuu haqan de7ii?” yaageedda.

Unttuntukka yaayi maalalettiide ittu ittuwaa, “Hawaadan carkkuunne haathay co77u giite giina azazettiyaawe hawe oone?” yaagetteeddino.

Yesuusi Xalahii Oyqqeedda Bitaniyaa Patheedda

(*Mat 8:28-34; Mar 5:1-20*)

²⁶ Galiilaa Abbaappe hefinthanna de7iyaa Gerggesenoona geetettiyaa gadiyaa, Yesuusinna A kaalliyawanttu, wonggiriyaan pinniide gakeeddino. ²⁷ He haathaappe pinni sa7aa wodhdho wode, iita ayyaanan oyqetteedda itti bitani, katamaappe kesiide aananna gakettedda. Daro wodiyaappe doommiide mayuwaa mayyennaan kallo golliyaa aggiide duufuwan de7ee.

²⁸ Yesuusa demmowaappe guyyiyan, waassi A sinthaan guufanniide wolqqaama kooshshaan, “Wolqqaama Xoossaa na7aa Yesuusaa, tawunne new aybe ittippetethay de7ii? Taana waayissoppaarikki; ta neena woossay” yaageedda. ²⁹ I hewaa ayissi geeddee gooppe, bitaniyaa yeggi kesana mala Yesuusi A azazo diraassa.

Iita ayyaanay bitaniyaa oyqqoodeppe daro wode gido diraw, birataa santhalataan gediyaanne kushiya qashettiide naagetee. Santhalataa duuthi akkiide iita ayyaanay kaalethina bazzuwaa bee.

³⁰ Yesuusikka, “Ne sunthay oone?” yaagi oochcheedda. Ikka cora iita ayyaanay geli utto diraw, “Leegiyoona” * yaageedda. ³¹ Barentta Yesuusi, “Hini ciimmo ollaa biite” yaagenna mala woosseeddino.

³² Hewaan de7iyaa zooziyaa gaxaan hemettiyaa cora gudunthatuu de7iino. Cora tuna ayyaanatuu, he gudunthatuwaa garssa, “Gelite” gaana mala Yesuusa woosseeddino. Ikka, “Biide gelite” geedda. ³³ Iita ayyaanatuukka bitaniyaappe kesiide gudunthatuwaa garssa geled-dino. Gudunthaa wudiikka lanqqiyappe kajjottiidde ellekka abbaan mitteeddino.

³⁴ Gudunthaa heemmiyaawanttu hanowaa ubbaa be7o wode harasaa biide, he katamaaninne yuushshuwaan hanowaa odeeddino. ³⁵ Ayee haneeddentto be7anaw kesiide, asay Yesuusakko yeeddino. Iita ayyaanay keseedda bitani, A wozanay simmina mayuwaa mayyiide Yesuusa gediya mataan uttowaa be7iide yayyeeddino.

³⁶ Iita ayyaanay oyqetteedda bitani wooti paxeeddentto be7eedda asay, hara asaw odeeddino. ³⁷ Gerggesenoona gadiyaaninne he heeran de7iyaa asay ubbay darii yayyeedda diraw, Yesuusi barenttu matappe baana mala woosseeddino. Ikka wonggiriyaan geliide beedda. ³⁸ Iita ayyaanay keseedda bitaniikka Yesuusanna baana giide, A woosseedda; shin Yesuusi, ³⁹ “Ne golle simmaade Xoossay new ootho wolqqaamabay ayentto markkatta” yaagi yeddeedda.

Hayqqeedda Naattonne Sakettiyaa Mishiratto
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

⁴⁰ Yesuusi simmeedda wode asay ubbay naagi de7iyaa diraw, A mokki akkeeddino. ⁴¹ He wode, Ayihude asaa woosa gollew sunthaa gideedda Yaa7iirsoosa yaagettiyaa bitani aakko yeedda. Ikka Yesuusa gediya sinthaan kunddiide, bare golle gelana mala woosseedda. ⁴² Gaasotethaykka tammanne laa77u laythay kumeedda aw de7iyaa itti naatta hayqqanaw mata utto diraassa.

Yesuusi biya wode cora asay A yuushshuwaan sugettiidde metootheeddino. ⁴³ He asaa gidon he wodiyaan tammanne laa77u laythaa ubbaa suuthay goggiyaa mishiratta de7aw. Bare de7iyaa shaluwaa ubbaa dhaliyaa eriyaawanttoo wurssin akka pathanaw danddayowe ooninne baawa.

⁴⁴ Guyyenna yaade A mayuwaa macaraa bochchaaddu; he man77iyankka iippe goggiyaa suuthay eqqii aggeedda. ⁴⁵ Yesuusi, “Oone taana bochchowe?” yaageedda.

Ubbay kaddina Phexiroosi, “Godaw, asay sugettiidde metoothiyaa wode, ‘Oone taana bochchowe’ yaagay?” geedda.

* **8:30** Leegiyoona: Ha sunthay Giriike geetettiyaa qaalaappe aketteedda. Sunthaa bilethay “Coraa” guussaa.

⁴⁶ Shin Yesuusi, “Itti asay taana bochcheedda; wolqqaykka taappe ke-sowaa taani eray” yaageedda. ⁴⁷ Mishirattakka, Yesuusa iza bochchowe erettennaan attibeennawaa eraade, kokkoraadde yoonna Yesuusa sinthan kunddaa aggaaddu. Aya gaasuwan Yesuusa bochchaaddentto iza paxowaa ubba asaa sinthan odaaddu.

⁴⁸ Ikka iziw, “Ha mishirattee! Ne ammanuu neena patheedda; saro ba” yaageedda.

⁴⁹ Yesuusi haasay de7ishshin, Ayihuda asaa ammaniyaawanttu sunthaa soyippe itti bitani yeeddawe, “Ne naatta hayyaaddu; simmi tamarissiyaawaa metoothoppa” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi hawaa sisiide, “Yaa7iroosaa, ammanappe attin, yayyoppa! Iza paxanawunnu” yaagi zaareedda.

⁵¹ Soy geliide: Phexiroosappe, Yayiqoobappe, Yohaannisappe, naatti aabbuppenne naatti daayippe attin, ooninne gelanaadan eeno gibeenna. ⁵² Ubbay he naattiw yeekkiidenne kayyottiiddi de7iino. Shin Yesuusi, “Yeekkoppite, gisaadduppe attin hayyabeykku” yaageedda.

⁵³ Iza hayqqeeddawaa eriide A bolla miicceeddino. ⁵⁴ Gidoppe attin Yesuusi izi kushiyaa ooyqqiide, “Ha naattee, beegotta!” yaageedda. ⁵⁵ Izi shemppuukka simmina ellekka dendda eqqina maanabaa immana mala, Yesuusi azazeedda. ⁵⁶ Izi aabbunne izi daaya maalaletteed-dino; shin Yesuusi untuntta, hano yewuwaa oossinne odenna mala azazeedda.

9

Yesuusi Barena Kaalliyaa Tammanne Laa77atuwaa Kiitteedda
(*Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*)

¹ Yesuusi tammanne laa77u A kaalliyaawantta ittippe barekko xeesi-ide, xalahiyaa ubba asaape kessanawunne harggiyaawantta pathana mala wolqqaanne maataa immeedda. ² Xoosaa kawutethaabaa odanawunne hargganchchatuwaa pathana mala untuntta kiitteedda. ³ I untuntta kiittiidde, “Ogiyaa biidde, xam77aa gidinakka, woy qarcciiyaa, woy qumaa, woy miishshaa gidinakka ayaanne oyqqoppite; laa7ethiyaa mayuwaakka oyqqoppite. ⁴ Hinttena asay haqan mokkooppenne, hewaappe kesana gakkanaw, hinttentu geleedda goliyan gami77ite. ⁵ He katamaa asay hinttena morkennaan ixxooppe, hewaappe kesiidde, untunttu hinttena morkennaan ixxowoo markka gidana mala, hinttentu gediyaappe baanaa shoci diiggiide biite” yaageedda.

⁶ A kaalliyaawanttu biide, qeeri katamaa ubbaan mishiraachchuwaa qaalaa odiidenne hargganchchaa pathiidde yuuyeeddino.

Heroodise Ootheeddabaa
(*Mat 14:1-12; Mar 6:14-29*)

⁷ Ha77i Galiilaa biittaa kaatiyaa Heroodisekka haneedda yewuwaa sisiide yatti geedda. Gaasotethaynneekka itti itti asay, “Yohaannisi hayquwaappe denddeedda” yaagee. ⁸ Hara asay, “Eelaasi kesiide beetteedda” yaagiyaa wode, haranttu qassi, “Beni nabatuwaappe ittu hayquwaappe denddeedda” yaagiino. ⁹ Heroodisekka, “Taani Yohaannisa goodhiyaa qanxxissa diggaaddishshin, hawaadan asay haasayiyaa bitani oonee?” yaagiide, Yesuusa be7anaw koyyeedda.

Yesuusi Ichcheshu Sha77a Asaa Miziide Kalisseedda
(*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Yoh 6:1-14*)

¹⁰ Yesuusi kiittowanttu simmiide, untunttu ootheeddawaa ubbabaa Yesuusaw odeeddino. Ikka untuntta akkiide, Beetesayda yaagettiyaa katamaa matan de7iyaa takkasaa beedda. ¹¹ Asay I de7iyaasaa eriide kaallina, untuntta mokki akkiide Xoossaa kawutethaabaa odeedda; harggiyaappe paxanaw bessiyaawanttakka patheedda.

¹² Sa7ay omarssiyaa wode, Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuu aakko yiide, “Ha asay ubbay nu yuushshuwaan de7iyaa heeraa gid-donne qeeri katamatuwaa giddo biide, aqiyaasaanne qumaa demmana mala moyizza; ayaw gooppe nuuni hawaan asay baynnasan de7eetto” yaageeddino.

¹³ Shin Yesuusi untuntta, “Asaw meetettiyaabaa hinttentu immite” yaageedda.

Untunttu zaariide, “Ane biide, ha ubba asaw qumaa shammenaan dhayooppe nuussi ichcheshu soolluwaappenne laa77u moliyaappe haray baawa; hewaassi nuuni ha cora asaw qumaa shammana mala koyyay?” yaageeddino. ¹⁴ (Gaasuukka, hawaan de7iyaa asay ichcheshu sha77aa keena) *

Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite” yaageedda.

¹⁵ Unttunttukka I gowaadan ubba asaakka utisseeddino. ¹⁶ Yesuusikka ichcheshu soolluwanne laa77u moliyaa oyqqiide, pude saluwaa bong-gotti xeelliide Xoossaa galateedda; duuthiide, asaw gishana mala A kaalliyaawanttoo immeedda. ¹⁷ Asay ubbaykka miide kalleeddino. Unt-tuntuppe atteedda dokkaa, tammanne laa77u samppaa kumeeddawaa dentheeddino.

Phexiroosi Yesuusabaa Awaayyeedda
(*Mat 16:13-19; Mar 8:27-29*)

¹⁸ Itti gallassi Yesuusi barekka woossiyaa wode, A kaalliyaawanttukka aananna ittippe de7ishshin, “Asay taana oona giinoo?” giide untuntta oochcheedda.

¹⁹ Unttunttu zaariide, “Asay neena xammaqiyaa Yohaannisa yaagee; hara asay qassi Eelaasa † yaagee; haray qassi beni nabatuwaappe ittu dendeedda yaagee” yaageeddino.

²⁰ Yesuusi untuntta, “Hinttेशi, taana oona giitee?” yaageedda.

Phexiroosikka zaariide, “Neeni Xoossay okkeedda Kiristtoosa” yaageedda.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Hananaw Bessiyaabaa
(*Mat 10:38-39; 16:24-26; Mar 8:34-38; Luq 14:26-27*)

²¹ Yesuusikka untuntta, “Hawaa oossinne odoppite” yaagi minissi azaziidde, ²² “Taani, Asaa Na7ay, daro metuwaa akkanaw bessee; cimatuwan, qeesatuwaa kaappatuwaaninne Muse higgiiyaa

* **9:14** ichcheshu sha77a: Israa7eeliyaa wogaan maccawenne qeeri naanay paydettenna diraw, ichcheshu sha77aa guussay maccawaanne qeeri naanaa paydennaan kumeeddawaa. Ha payduu de7iyaa koyro maaray beni maxaafaa ittuwa ittuwan baawa. † **9:19** Eelaasa: Ha nabii I hayqqoodeppe daro wodeppe guyye, Yesuusi Kiristtoosi biittaa bollan tamarissiidde de-riyaa bolla woosaw kesiide laametti booxxeeddawaappe guyye baggaan aanannanne Musenna haasayeedda. Hewaa guussay hayqqi simmiide daro cora wodiyaappe guyye paxa qoncceedda guussaa. **9:19** Mat 14:1,2; Mar 6:14,15; Luq 9:7,8 **9:20** Yoh 6:68,69

tamaarissiyaawanttu ixettanaw koshshee; untunttu taana wodhanawantta; taanikka heezzenotho gallassi hayquwaappe dendanaw bessee” yaageedda.

²³ Yesuusikka asaa ubbaa, “Taana kaallanaw dosiyaawe de7ooppe, bare huuphiyaa kaddo; bare masqqaliyaa † gallasaan gallasaan tookkiide taana kaallo. ²⁴ Bare shemppuwaa ashshanaw dosiyaawe ubbay bayizzee; shin ta diraw bare shemppuwaa bayizziyaawe ubbay ashshee. ²⁵ Itti uray ha alamiyaabaa ubbaa ashshiide bare shemppuwaa bayizkooppe woy barew pacissooppe, ayaa maaddii? ²⁶ Asay taananinne taqaalaan yeellatooppe, taani Asaa Na7ay, ta bonchchuwaannanne geeshsha kiitanchchatuwa bonchchuwana yiyaa wode aani yeellatanawaa. ²⁷ Taani hinttentoo tumuwaa yaagay; hawaan de7iyaa asaappe, Xoossaa kawutethaa be7ana gakkanaw hayquwaa hayqqenawanttu ittu ittu de7iino” yaageedda.

Yesuusa Malay Laametteedda

(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe guyyiyan, itti saamintta keena gami77iide, Phexiroosanne Yohaannisa, Yayiqoobakka akkiide, woossanaw deriyaa huuphiyaa keseedda. ²⁹ I woossishshin, A deemuwaa malay laametteedda; A mayuukka booxxiide pholqqeedda. ³⁰ Qoppennaan laa77u asatuu, Musenne Eelaas kesi beettiide, Yesuusanna haasay de7iino. ³¹ Untunttu bonchchuwan qoncci beettiide, Yesuusi Xoossaa qofaa polanaw Yeerusalaamen hayqqanawaa \$ aananna haasayeeddino. ³² Phexiroosanne aananna ittippe de7iyaawantta gemi77ishuu geeroyeeddashshin, ellekka beegottiide A bonchchuwanne aananna gatho eqqeedda laa77u asatuwaa be7eeddino. ³³ He laa77u asatuu, Yesuusa miyyiyaappe shaakettiyaa wode, Phexiroosi Yesuusa, “Godaw, hawaan de7iyaawe nuussi lo77a gidiyaa diraw, heezzu daasiyaa ittuwaa new, ittuwaa Musew, ittuwaa Eelaasaw keexxana” yaageedda.

³⁴ Phexiroosi hewaa haasay de7ishshin, shaarii yiide untuntta kammi aggina Yesuusa kaalliyaawanttu yayyeeddino. ³⁵ Shaariyaappekka, “Taani dooreedda ta Na7ay hawaa; I giyaawaa sisite” yaagiyaa qaalay yeedda.

³⁶ Qaalay sisettoowaappe guyyiyan, Yesuusi bare xalalaa gidiide beetteedda; untunttukka yewuwaa barenttu wozanaan oyqqiide he wodiyan ooninneekka ayaanne odibeenna.

Yesuusi Iita Ayyaanaan Oyqetteedda Laa77u Asatuwaa Patheedda

(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

³⁷ Wonttetha gallassi, Yesuusinne heezzu A kaalliyaawanttu deriyaappe duge wodhdhiyaa wode, cora asay Yesuusanna gakettedda. ³⁸ He wode asaappe itti bitani bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Tamaarissiyaawoo, taw de7iyaawe itti na7aa gido diraw, neeni A be7ana mala neena woossay; ³⁹ qassi iita ayyaanay wozanaa aathennaan dendiide A waasissee; doonaanna paaroyana gakkanaw A

9:23 Mat 10:38; Luq 14:27 † **9:23** masqqaliyaa: Hawaa guussay, itti asay bare laythaa ubbaan Xoossaa kaalliide shaakettennaan tookkanaw bessiyaa metuwaanne waayiyaa. **9:28** 2Ph 1:17,18 § **9:31** hayqqanawaa: Griike maxaafaa qofaan hawaa guussay, “Yesuusi saluwaa biyaawaa”; hawe qay I hayquwaappe denddiyaawaanne yaatiide saluwaa biyaawaa ubbaa shiishshi oyqqeedda qofaa.

kokkorssiide, ubba gallassi metoothiyaawaappe attin, A elle yeddenna. ⁴⁰ Neena kaalliyaa wanttu he iita ayyaanaa kessana mala, taani untuntta woosaaddi; shin danddaybeykkino” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi zaariide untuntta, “Ammanenna ha wodiya desha asaw, taani hinttenanna awude gakkanaw de7anee? Qassi hinttentubaa awude gakkanaw danddayanee? Ne na7aa haa akkaaya” yaageedda.

⁴² Na7ay yiide de7ishshin, iita ayyaanay A sa7aan oliide kokkorseeedda; Yesuusi iita ayyaanaa agga gi na7aa pathiide A aabboo zaariide immeedda. ⁴³ Asay ubbaykka Xoossaa wolqqaama wolqqaappe denddowaan maalaletteeddino.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Laa7enthuwaa Odeedda
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

⁴⁴ “Taana Asaa Na7aa, asay asaa kushiyaan aathiide immanawaa; hinttentu ha yewuwaa dogoppite” yaageedda. ⁴⁵ Shin I giyaawaa untunttu akeekibeykkino. Untunttoo gelenna mala untunttuppe geemmedda diraw, ha yewuwaa Yesuusa oochchanaw yayyeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Ooneeshsha? Yaagiya Ooshaa
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)

⁴⁶ A kaalliyaa wanttu, “Nu giddoppe dariyawee oonee?” yaagiide palumetteeddino. ⁴⁷ Yesuusi untunttu wozanaa qofaa eriide, guutha na7aa ahiide, bare matan essiide, ⁴⁸ “Ha guutha na7aa ta sunthaan mokkiyaawe ooninne taana mokkeedda; qassi taana mokkiyaa ubbay, taana kiitteedda ta aabba mokkee. Hinttentu ubbaappe guuxxiyaawe ubbaappe dara” yaageedda.

Hinttentu Giyaawaa Phalqqenna Uray Hinttentu Bagga
(Mar 9:38-40)

⁴⁹ Yohaannisikka zaariide, “Godaw, itti asay ne sunthaan iita ayyaanatuwaa kessiyaa waa nuuni be7iide, nu bagga gidenna diraw, A diggeeddo” yaageedda.

⁵⁰ Shin Yesuusi A, “Hinttentu giyaawaa phalqqennawe hinttentu bagga gidiyaa diraw, A diggoppite” yaageedda.

Sammaryiaa Katamaa Asatuu Yesuusa Mokkanaw Koyyibeykkino

⁵¹ Yesuusi saluwaa biyaa wodii matina, bare wozanaa qofaa Yeerusalaamekko zaareedda. ⁵² Bareppe sinthaw ubba yewuwaa giigissana mala, kiitettiyaa asaa Sammaryiaa katamaa kiitteedda. ⁵³ Shin I Yeerusalaame baanaw denddeedda diraw, asay A mokkibeykkino. ⁵⁴ A kaalliyaa wanttu Yayiqoobinne Yohaannisi hewaa be7iide, “Godaw, nuuni Eelaasi udowaadan, * tamay saluwaappe yiide untuntta maanaadan xeesana mala koyyay?” yaageeddino.

⁵⁵ Shin Yesuusi guyye simmiide, untuntta seereedda. † ⁵⁶ “Taani, Asaa Na7ay, asaa shemppuwaa ashshanaw yoowaappe attin, bayizzanaw yabeykke” yaageedda. Untunttu harasaan de7iyaa qeeri katamaa beeddino.

Yesuusa Kaalliyaa wantta Gakkiyaa Paaciyaa
(Mat 8:19-22)

9:46 Luq 22:24 * **9:54** Eelaas udowaadan: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Ha asaa wurssanaw” yaagee. † **9:55** untuntta seereedda: Itti itti Geeshsha Maxaafaan de7iyaa bilethay, “Neeni ayi mala ayyaantto, neena erikkii? Asaa Na7ay asaa shemppuwaa ashshanaw yeeddape attin, bayizzanaw yibeenna” yaagee.

⁵⁷ Unttuntu ogiyanna biishshin, itti bitani Yesuusa, “Godaw, neeni biyaasaa ubbaa taani neena kaallana” yaageedda.

⁵⁸ Yesuusi A, “Worakanatoo ollay, saluwaaw kafatookka gollii de7ee; shin taani, Asaa Na7ay, gela shemppa akkiyasay taw baawa” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi hara uraa, “Taana kaalla” yaageedda.

Shin, bitani, “Godaw, taani kasiyan baade ta aabba moogana” yaageedda.

⁶⁰ Yesuusi, “Hayqqowantta barenttu hayqqowanttu moogino; neeni baade, Xoossaa kawuteethaabaa oda” yaageedda.

⁶¹ Qassi hara bitani, “Godaw, taani neena kaallana; shin koyruwaan ta soy asaa baade sarotana” yaageedda.

⁶² Shin Yesuusi A, “Booraa goshanaw doommowe ooninne guyye xeellooppe Xoossaa kawutethaw bessenna” yaageedda.

10

Mishiraachchuwaa Qaalaw Kiitetteedda Asatuwaa

¹ Hawaappe kaalla Goday hara laappun tammu * asaa sunthiide laa77uwaa laa77uwaa udiide I baanaw de7iyaa katamaa ubbaa kiitetteedda. ² Yesuusi untuntu,

“Qoychchaw gakteedda kathay dara; kiitettiya asay guutha. Simmi qoycettiya katha Goday, qoychchaw kiitettiyaawantta yeddana mala woossite. ³ Taani dorssatuwaadan wallatuwaa giddo hinttena kiittay, bite. ⁴ Hinttenttu ogew ayaanne oyqqoppite: borssaa, qarcciiyyaa, caammaa, gidinakka oyqqoppite; asaanna sarotettiide ogiyaan wodiyaawurssoppite. †

⁵ “Hinttenttu geliyaa golle ubbaa kasiyan, ‘Sarotethay ha gollew gido’ yaagite. ⁶ He golliyan sarotethaa dosiyaa asay de7ooppe, hinttenttu sarotay he golliyan aqanawaa; koyyennawaa gidoope, hinttenttu sarotay hinttenttoo simmanawaa. ⁷ He golliyan untuntu de7iyaawaappe miiddinne ushiidde de7ishshite; oosanchchaw A dirguwaa cigay koshshee; itti golliyaappe hara golliyaa yuuyyoppite.

⁸ “Ay katamaanne hinttenttu geliyaa wode, asay hinttena mokki akkiide mizanaw shiishshowaa ayaanne miite. ⁹ He katamattin de7iyaa hargganchchatuwaa pathiidde asaw, ‘Xoossaa Kawutethay hinttekkomateedda’ ‡ yaagiide odite. ¹⁰ Yewuwaan qassi ay katamaanne geloode, asay hinttentta mokki akkennawantta gidoope he katamaa qadhdhaakko kesinnee, ¹¹ ‘Nuuni hinttena yeellayanaw, haray atto nu gediya bollan de7iyaa hinttenttu katamaa baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto §; yewuwaan qassi, Xoossaa Kawutethay hinttenttukko mateeddawaa erite’ yaagite. ¹² Pirdda gallassi ha katamattippe Sodoomaa

9:61 1Ka 19:20 * **10:1** laappun tammu: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethaan, “Laappun taamanne laa77a”. Ayihuda wogaan biittaa bollan de7iyaa asaa zerethay laappun tamma. Shin kase Eca Griike Maxaafaa bilethaan de7iyaawe, “Laappun tammanne laa77a”. Ooni eri Yesuusi bare qaalaa alamiyaa yuushshuwaan gathanaw ha payduwaanna qara asaa sunthiide kiittennaan aggenna yaagiya qofay de7ee. **10:2** Mat 9:37,38 **10:3** Mat 10:16 † **10:4** asaanna sarotettiide ogiyaan wodiyaawurssoppite: He gallasaan garatethaan udiyaaw sarotay wodiyaaw loythi miyaa diraw, hawe haasayetteedda. **10:4** Mat 10:7-14; Mar 6:8-11; Luq 9:3-5

10:7 1Qo 9:14; 1Xi 5:18 ‡ **10:9** Xoossaa Kawutethay hinttekkomateedda: Hawaa guussay, “Xoossaa Kawutethay hawaan woy hinttenttu gidдон de7ee” guussaa. § **10:11** baanaakka hinttenttoo qoqqofeetto: Hawaa guussay, ixuwaa bessiyaawaa. **10:11** Kit 13:51

katamaa gakteedda muray kawushanawaa yaagaade taani hinttew oday.

Ammanennaan Ixxeedda Katamatuwaa

(Mat 11:20-24)

¹³ “Aayye new Koraaziine; aayye new Beetesayde; hinttentun haneedda malaatatu Xiirsoo katamaaninne Sidoonaa katamaan haneeddento, hewaan de7iyaa asatuu kayyuwaa mayuwaa mayyiide, bidintha bollan uttiide, benippe barenttu nagaraappe simmanawanttashshin. ¹⁴ Hawaa diraw, murettiyaa gallassi hinttentuppe aathiide Xiirsoo katamawunne Sidoonaa katamaw muray kawushanawaa. ¹⁵ Hanne Qifirinaahoome, neeni saluwaa pude dhoqqu gaanaw koyyaaddi? Duge Si7ooliyaa wodhdhanaassa.

¹⁶ “Hinttenttu giyaawaa sisiyaa asay, taani giyaawaa sisee; hinttentta ixxiyaa uray taana ixxee; taana ixxiyaa uray taana kiitteeddawaakka ixxee” yaageedda.

A Kaalliyawanttu Kiitetteeddasaappe Simmeeddino

¹⁷ Laappun tammu asatuukka, “Godaw, iita ayyaanatuukka ne sunthaan nuussi azazetteeddino” yaagiidde nashechchaan simmeeddino.

¹⁸ Yesuusikka untunttoo, “Seexaanay walqanqantheadan saluwaappe wodhdhishshin be7aaddi. ¹⁹ Simmi shooshshaanne sogguwaa yedhdhanaadan hinttenttu morkkiyaa xalahiyaa wolqqaa xoonana mala maataa immaaddi. Hinttentta qohanawe aynneekka de7enna. ²⁰ Gidoppe attin hinttenttu sunthay saluwaa maziggobiyaan xaafetto diraw, nashettiteppe attin iita ayyaanatuu azazetto diraw nashettoppite” yaageedda.

Yesuusi Bare Nashechchaa Qonccisseedda

(Mat 11:25-27; 16:13-17)

²¹ He wodiyaan Yesuusi Ayyaanaa Geeshshaan daro nashettiide, “Saluwaanne sa7aa Godaw, neeni ha yewuwaa tamarowanttuppeenne aadho eranchchatuwaappe genthaade, qeeri naanaw qonccisso diraw, neena galatay; E, ta Aabboo, ayissi gooppe, hawaa oothanaw ne lo77o shene gideedda.

²² “Ubba yewuu taw ta Aabbuppe imetteedda. Na7ay oonentto Aawuwappe attishshin ooninne eriyaawe baawa; hewaadankka Aawuu oonentto Na7aappenne I qonccissanaw koyyo uraappe attin, haray ooninne eriyaawe baawa” yaageedda.

²³ Kaalliiddeekka Yesuusi barena kaalliyawanttukko simmi wodhdhiide, untunttu xalalaa, “Hinttenttu be7iyaawaa xeelliyaa ayfatuu anjjetteddawantta. ²⁴ Ta hinttew odiyaawe ayee gooppe, cora nabatu-unne kaatatu hinttenttu be7iyaawaa be7anaw amotteeddinoshshin be7ibeykkino; hinttenttu sisiyawaakka sisanaw amotteeddino; shin sisibeykkino” yaageedda.

Asaw Qarettiyaa Sammaariyaa Bitaniyaa

²⁵ Itti gallassi higgiiyaa eriyaawe ittu Yesuusa paaccanaw aakko yiide, “Tamaariissiyaawoo, medhinaa de7uwa laattanaw, taani ayaa udoo?” yaagi ochcheedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Muse higgiiyaa maxaafan xaafettowe ayee? Neeni ayaa gaade billay?” yaageedda.

²⁷ Bitaniikka, “Muse higgiiyaa maxaafay, ‘Xoossaa ne Godaa polo ne wozanaappe, polo ne shemppuwaappe, polo ne wolqqaappenne polo ne qofaappe siiqa; hewaadankka ne laggethaakka ne huuphiyaadan dosa’ gee” yaageedda.

²⁸ Yesuusi A, “Likke, tumuwaa gaadda; simmi neenikka hawaa ootha; de7uwan de7anaassa” yaageedda.

²⁹ Muse higgiiyaa tamarissiyaa bitani qay barena xillo oothanaw koyyiide Yesuusa, “Hanoshshin, ta laggethay oonee?” yaagiide oochcheedda.

³⁰ Yesuusi zaariide, “Itti bitani Yeerusalaameppe Iyyarkko biidde de7ishshin, ogiyaa bollan paannatuu A demmiide, A mayuwaa qaarowaappe guyye shociide, hayqqanaw pollu goode oliide beeddino. ³¹ Qoppennaan itti qeesay he ogiyaanna bide7iyaawe, shocettiide kunddeedda bitaniyaa be7eedda wode, ayaanne udennaan miyyiyaanna aadhdhiide beedda. ³² Hewaadankka itti Leewii he ogiyaanna bide7ee. Ikka bitaniyaa be7iide, miyyeti aadhdheedda. ³³ Shin Sammaariyaa asa gideedda itti bitani, he bagganna aadhdhiidde, ha bitaniyaakko yeedda. A be7eedda wode aw qarettedda. ³⁴ Aakkokka shiiqiide, zaytiyaanne woyiniyaa eessaa * A maythaan tigiide, qachcheedda. Hewaappe guyye bare hariyaa togissiide, imathay aqiyaa golliyaa akki beedda; hewaan bidhayiidde naageedda. ³⁵ Wonttetha gallasi guutha biraa bare kiisiyaappe kessiide, imathay aqiyaa golliyaa godaw immiide, ‘Ha bitaniyaa taw loytha bidhaya; hawaappe daruwaa neeni kessooppekka, taani simmiyaa wode new ciggana’ yaageedda.

³⁶ “Simmi ha heezzu asatuwaappe, paannatuwaa kushiyan shocettiide kunddeedda bitanew, lagge gideeddawe haqawaa malatii?” yaageedda.

³⁷ Higgiiyaa tamarissiyaawekka, “He aw qarettowaa” yaageedda.

Yesuusikka A, “Simmi baade neenikka hewaadan ootha” yaageedda.

Yesuusi Marttinne Mayraami Soy Beedda

³⁸ Yesuusi barena kaalliyaa wanttunna ogiyaa biidde, itti heeraa garssa gakkeedda. Hewaan Martto geetettiyaa itti mishiratta bare gollen mokkaaddu. ³⁹ Iziwukka Mayraamo geetettiyaa michchatta de7aw; hennakka Yesuusa gediya mataan uttaade, I odiaawaa hayzzaadde de7aw. ⁴⁰ Martta qay soybaa giigissaadde daabura de7aw; hewaa diraw Yesuusakko shiiqaade, “Hanna ta michchatta, kiitaa ubbaa ta bolla olina, taani taarekka labbanoodde xeellaadde co77u gay? Hayyanaa taana maaddanaadan iziw oda” yaagaaddu.

⁴¹ Yesuusikka zaariide izo, “Marttee, Marttee, neeni cora yewuwaa qoppaadde hirgga; qassikka metootaa. ⁴² Shin kosshiyaawe ittibaa; Mayraama bareppe ooninne akkenna lo77obaa dooraaddu” yaageedda.

10:27 Wog 19:18; Zar 6:5 **10:33** 20d 28:15 * **10:34** zaytiyaanne woyiniyaa eessaa: Ooratha Caaquwaa wodiyaan hawanttu dhalliyaa wantta geetettiide akettiino. Ubba hawaani xaafetteedda zaytii, ooratha dhalliyaa malaataa geetettee. Yay 5:14 xeellite. **10:38** Yoh 11:1

11*Yesuusi Woosaabaa Tamaarisseedda*
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Itti gallassi Yesuusi ittisaan woosaa woossi de7ee. Woosaa wurrsowaappe guyye A kaalliyaa wanttuppe ittuu, “Godaw! Yohaannisi barena kaalliyaa wantta woosaa tamarissowaadan, nuunakka neeni waagi woossanentto tamarissa” yaageedda.

² Ikka untuntta, “Xoossaa woossiinde yaagi woossite: ‘Saluwan de7iyaa nu aabboo, ne sunthay anjjetto; ne kawutethay yo;

ne shenii saluwan hanowaadan sa7ankka hano;

³ “Gallasaan gallasaan koshshiyaa qumaa nuussi hachche imma;

⁴ “Nuuni nuuna naaqeeddawayanttuwaa ubbaa atto goowaadan, neenikka nunaaquwaa atto yaaga; nuuna iitaappe naagappe attin, paaciyaan gelssoppa’ yaagite” yaageedda.

⁵ Qaykka Yesuusi barena kaalliyaa wantta, “Hinttentuppe ittoo siiqo laggi de7intto giddo bilahiyan aakko yiide, ‘Ta siiqo laggew, taw heezzu soolluwaa tal77a; ⁶ Ayissi gooppe, itti ta laggethay yiina A miziyaawaa dhayaaddi’ yaagi woosseedda goyyte. ⁷ Bare gollen de7iyaa A siiqo laggi soyippe haasayiinde, ‘Taana metoothoppa; penggi qashetteedda; tanaanaykka taananna giseeddino; hewaa diraw taani denddaade new aynne immanaw danddaykke’ gaanawee? ⁸ Taani hinttentoo odiyaawe ayege gooppe, I aw siiqo laggiiyaa giddo diraw, immennenttonneekka un77etho diraw I koyiyyaawaa ubbaa immee. ⁹ Hawaa diraw, ‘Woossite, hinttenttookka imettanawaa; koyyite, demmanita; kariyaa yiide xeesite, hinttenttoo dooyettanawaa’ yaagay. ¹⁰ Gaasuukka, woossiyaa ubbay akkanawaa; koyiyyaa uraykka demmanawaa; kariyaa yiide xeesiyaa uraw, kari dooyettanawaa.

¹¹ “Hinttenttu gidtoppe bare na7aw, moliyaa woossina shooshshaa, qumaa imma giina shuchchaa immiya aawuu de7ii? ¹² Woy quuqulliyaa woossina sogguwaa immiyee? ¹³ Hinttenttu iita gidi de7iidde hinttenttu naanaw lo77obaa immiyaawaa erooppe, yaatina saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu barena woossiyaawanttoo Ayyaanaa Geeshshaa wooti darissiiide immanddeeshsha?” yaageedda.

Yesuusanne Bi7eel-Zebuula
(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴ Itti gallassi Yesuusi itti bitaniyaappe duudissiyaa ayyaanaa kessowaappe guyye duude bitani haasayaa doommina, asay maalaletteedda. ¹⁵ Shin untunttuppe ittu ittu, “Gaaletatuwaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli aw wolqqaa immina gaaleenatuwaa kessee” yaageeddino.

¹⁶ Ittu ittu qassi Yesuusa paaccanaw saluwaappe malaataa bessanaadan aappe koyyeeddino. ¹⁷ Shin Yesuusikka untunttu qofaa eriide untuntta hawaa yaageedda: “Bare gidдон shaakettiyaa

kawutethay ubbay dhanawaa; shaakettiyaa golliikka kunddee. ¹⁸ Yaatina Seexaanaa kawutethay bare gidдон shaakettooppe A kawutethay wooti eqqanawee? Hinttentu taana, ‘Xalahiyaa kaappuwaa Bi7eel-Zebuuli new wolqqa immina kessaa’ yaagi haasayiita. ¹⁹ Simmi taani bi7eel-zebuula wolqqaan gaaleenatuwaa kessiyaawaa gidoope hinttentu naanay O wolqqaan kessanawanttee? Hawaa gidiyaa diraw, untuntu hinttentu bolla pirddiyaawantta gidanawantta. ²⁰ Shin taani gaaleenatuwaa kessiyaawe Xoosaa wolqqaana gidoope, simmi Xoosaa kawutethay hinttentukko yeeddawaa erite.

²¹ “Wolqqaama asay bessiyaawaadan minniide bare golliyya naa-gooppe, A shaluu loythi naagetanawaa. ²² Yewuwaan qassi aappe minu-waa dariyaawe yiide A qooppenne xoonoope I ammanetteedda tooraanne gondalliyaa aappe wothi akkiide, aw de7iyaa miishshaa gishetti akkee.

²³ “Ta bagga gidennawe taananna eqettee; taananna shiishshi been-nawekka laalee.

Tuna Ayyaanay Kase Yeggi Beedda Asaakko Simmiide Yiyaa Gaasuwaa (Mat 12:43-45)

²⁴ “Tuna ayyaanay asaappe keseedda wode, barew shemppiyaasaa koyyiide, haathay bantasaana aadhdi bee. Shemppiyaasaa demmennaan attooppe, ‘Taani kase yegga keseedda ta golliyya simmana’ yaagee; ²⁵ simmiyaa wodekka golli pitettiide giigowaa demmee. ²⁶ Hewaappe kaalla, biide haraa aappe iita laappu tuna ayyaanatuwaa akki yaa geliide, hewaan de7iino; he bitaniyaa de7uu koyrowaappe kaallawe iitowaa gidee” yaageedda.

²⁷ Yesuusi hawaa haasay de7ishshin, itti mishiratta cora asaa gidoope bare kooshshaa dhoqqu oothaade, “Neena yeleddawunne dhan-theedda ne daaya anjjetteddawunno” yaagaaddu. ²⁸ Yesuusi qassi, “Anjjetteddawanntu Xoosaa qaalaa sisiide azazettiyaawantta” yaagi zaareedda.

Xoosaaappe Oosetto Malaataa (Mat 12:38-42; Mar 8:12)

²⁹ Cora asay shiiqo wode Yesuusi, “Ha yeletay iita; ooratha malaataa koyyee; shin nabiyya Yoonaasa malaataappe haray imettenna. ³⁰ Gaasuukka Yoonaasi Nennewe katamaa asaw malaata gidowaadan, Taani, Asaa Na7aykka, ha yeletaw malaata gidana. ³¹ Away mokkiyaasaa xeelliyaa wode, ushechcha dugebagganna de7iyaa gadiyaa kaatatta Solomonew de7iyaa aadho eratethaa sisanaw biittaa gaxaappe yeedda diraw, pirddaa wode ha yeletaan dendaade pirddanawunnu; be7ite, Solomoneppekka aadhdiyaawe hawaan de7ee. ³² Nennewe asay pirddaa wode hinttentu bolla dendiide pirddanawantta; ayaw gooppe, untuntu Yoonaasi odowaa sisiide barenttu nagaraa paaxi simmeedda diraassa; be7ite, Yoonaasappe aadhdiyaawe hawaan de7ee.

Bollaa Poo7issiyaa Xomppiyaa (Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Soy geliyaa asaw poo7anaadan, Xomppiyaa xomppiide dhoqqasaan wothanaappe attin, geemasaan woy poo7uwaa kammiyaa yewuwaappe garssanna wothiyaawe ooninne baawa. ³⁴ Ne asatethaw ne ayfii xomppiyaa mala; ne ayfi paxa gidooppe ne kumentha asatethaykka poo7uwaa demmee; shin ne ayfii harggooppe ne kumentha asatethaykka dhumaa. ³⁵ Akeeka; hewaa gidiyaa diraw, ne garssan de7iyaa poo7uu dhumennaadan naagetta. ³⁶ Simmi ne asatethay ubbay poo7uwan kumeeddawaa gidoppenne, dhumeedda asatethay neenan baynnawaa gidooppe, ne asatethay ubbay, xomppii bare poo7uwaa ne bollan poo7issiyaawadan, ne bollan wagagga poo7uwaa gidanawaa” yaageedda.

Yesuusi Parisaawatuwaanne Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawantta Kunaaneedda

(*Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luq 20:45-47*)

³⁷ Yesuusi haasayaa wurssowaappe kaalla, itti Parisaawe bitani bare gollen qumaa maanaadan ataalleedda; Yesuusikka ittippe geliide gayitaan utteedda. * ³⁸ Parisaawiiikka Yesuusa qumaa maanaappe kasiyan kushiyaa meecetti beennawaa be7iide maalalettina, ³⁹ Godaykka, “Hinttenttoo Parisaawatoo, xuu7aanne shaataa bolla bagga geeshshiita; shin hinttenttu garssay uuziyaaninne iitatethaan kumeedda. ⁴⁰ Hinttenttoo eeyatoo! Bolla bagga medhdheeddawe garssaa medhdhibeennee? ⁴¹ Shin hinttenttu xuu7aaninne shaataa garssan de7iyaawaa hiyyeesatoo immite; hewode ubbabaykka hinttew geeshsha gidanawaa.

⁴² Shin hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, anuugaappenne xalotiyaappe, aguppiyaa do7uwaappe, tammu kushiyaappe itti kushiyaa Xoossaw immiita; shin tumu pirddaanne Xoossaa siiqiyaawaa hinttenttu aggiita. Yewuwaan qassi hewaa aggennaan hawaa oothanaw bessee.

⁴³ Hinttenttoo Parisaawatoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe, Ayihuda asaa woosa gollen bonchcho utuwaa, geyaa giddonikka bonchcho sarotaa koyyiita.

⁴⁴ Asay erennaan bollanna hamettiyaa beettenna duufuwaa malatiyaa diraw hinttew aayyee!” yaageedda.

⁴⁵ Muse higgiyaa tamaarissiyaawantuppe ittuu, “Tamaarissiyaawoo, neeni hawaa yaaga haasayo diraw nuuna boraadda” yaagi zaareedda.

⁴⁶ Yesuusi, “Hintteno higgiyaa eriyaawantto, henttew aayyee! Ayaw gooppe, asay tookkiide danddayenna deexo tookuwaa haraa toossiita; shin hinttenttu hintte huuphew biradhdhiyankka bochchikkita.

⁴⁷ Hinttenttu aawotuu wodheedda nabatuwaa duufuwaa loythiyaa diraw hinttew aayyee! ⁴⁸ Simmi hinttenttu aawotuu nabatuwaa wodhina, hinttenttu untuntu duufuwaa bollan golliyaa keexxiyaa diraw, ‘Nabatuwaa oosuu lo77a’ yaagiide, untuntuwaa markkattiita. ⁴⁹ Hawaa diraw, Xoossaa aadho eratethay, ‘Taani nabatuwaanne Yesuusi kiittowantta untunttukko kiittana; untunttukka hewanttuppe ituwaa ittuwaa wodhanawantta; ittuwaa ittuwaa metoothanawantta’ yaageedda. ⁵⁰ Hawaa gidiyaa diraw, ha alami medhethoodeppe doommiide gukkeedda nabatuwaa suuthaw ha yeletay ooshettee. ⁵¹ Aabeelappe doommiide yarshshuwaasaappenne geeshsha golliyaappe gidduwan

11:33 Mat 5:15; Mar 4:21; Luq 8:16 * **11:37** gaytaan utteedda: Qumaa maanaw utteedda guussa. **11:42** Wog 27:30

gukkeedda Zakkaraasa † suuthaa gakkanaw koyettee. E! Taani gay; ha yeletay hawoo ooshettiyaawaa.

⁵² “Hinttentoo Muse higgiiyaa eriyaawanttoo, hinttew aayyee! Ayaw gooppe eraa penggiyaa dooyiyaa qulppiyaa akkeeddita. Hinttentu hintte huuphewukka gelibeykkita; qassi gelanaw koyiyaaawanttakka diggeeddita” yaageedda.

⁵³ Yesuusi hewaappe kesowaappe guyyiyaan, higgiiyaa tamaaris-siyaawanttunne Parisaawatuu A ooshaan urggunthussaanne egettus-saa doommeeddino. ⁵⁴ A doonaappe lo77ennabay kesoope ooyqqanaw geeddiino; shin demmibeykkino.

12

Lo77a Malatiyaa Iitatethaappe Naagettana Mala Seeraa
(Mat 10:26,27)

¹ He wadiyaan cora sha77aan paydettiyaa asay ittu ittuwaa yedhdhana gakkanaw shiiqi de7ishshin, Yesuusi barena kaalliyaaawanttoo koyro odanaw doommiidde, “Parisaawatuwaa irshshuwaappe naagettite; hawekka lo77a malatiyaa untuntu immiyaa iita timirttiyaa.

² Shin ayaaninne kametteedda yewuu qoncciyaa kesennaan antenna; qassikka geemmeedda yewuu erettennaan antenna. ³ Hewaa diraw hintte dhumaani haasayowe ubbay, gallassi poo7uwan sisetanawaa; hinttentu asay baynnasaan hini giso golliyaan haythaan saasukkowe ubbay dhoqqu geedda sisetiyaa qonccesaan awaajjetanawaa.

Itti Xoossaa Xalalaw Yayyana Bessee
(Mat 10:28-31)

⁴ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttew yaagay; ha77i ashuwaa wodhiyaawantta, hewaappe kaalla qay ayaanne oothanaw danddayennawantta yayyoppite. ⁵ Yewuwaan qassi hinttentu oossi yayyanaw bessintto taani hinttentta erissana; hewekka wodhowaappe guyyiyaan gaannamiyan olanaw maatay de7iyaa Xoossaa xalalaw yayyite; E, aw yayyite yaagay.

⁶ “Ichcheshu suunniyaa kafatuu santtimiyaan shamettikkinoyee? Hewanttuppe ittinnonne usa Xoossay dogenna. ⁷ Shin haray atto hinttentu huuphiyan de7iyaa binnanay ubbayka paydetteeddawaa; hawaa diraw yayyoppite; hinttentu cora suunniyaa kafatuwaappe dariita.

Yesuusan Ammaniyaawanttanne A Ixxiyaawantta
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)

⁸ “Taani hinttew oday; tabaa asaa sinthan markkattiyaawoo oossinne Taanikka Asaa Na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan markkattana; ⁹ shin asaa sinthan taana kaddiyawantta taanikka asaa na7ay, qassi Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan kaddana.

¹⁰ “Ta bolla, asaa na7aa bolla, boriyaa qaalaa haasayyaawe de7ooppe A naaqqu atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolla boriyaa qaalaa haasayyaawe de7ooppe qay A naaqqu atto geetettenna.

† **11:51** Aabeelappe doommiide ... Zakkaraasa: Ayihudatuwaa Maxaafatuwaa garssan doomethaa maxaafay koyro maxaafaa. Ikka, Aabeeli asaa ubbaappe koyruwaan ishay A wodheeddawaa odee. Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaan wursethaa maxaafay Laa7ethiyaa Oduwaa Maxaafaa. He maxaafaan Zakkaraasi wurssethaan hayqqeeddawaa odiiyaa diraassa Luuqaasi Aabeelappe Zakkaraasa gakkanaw geeddawe. **12:1** Mat 16:6; Mar 8:15 **12:10** Mat 12:32; Mar 3:29

11 “Asay hinttentta Ayihude woossiyaa golliyaakko, gadiyaa ayissiyaawanttukonne maatay de7iyaawanttu sintha pirddaassi shiishshiyaa wode, ‘Waagi zaaraneeshsha? Woy ayaa giide haasayaneeshsha?’ yaagiide hirggoppite; ¹² ayaw gooppe, hinttena Ayyaanaa Geeshshay hinttenttu he saatiyaan haasayanaw bessiyaabaa tamaarissanawaa” yaageedda.

Dure Bitaniyaa Boozatethaa Odiyaa Leemisuwaa

¹³ Asaa garssappe itti bitani Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, nu aabbu hayqqina nuuni laattana mala atteeddabaa, taw gishana mala hayyagodo ta ishaw oda” yaageedda.

¹⁴ Yesuusi qay, “Ha bitanew, hinttenttu bollan pirddiyaawaa gidanaadanne hewaa hinttew gishanaadan taana oone suntheeddawe?” yaageedda.

¹⁵ Gujjiidekka ubbatuwaa, “Asaa shemppuwaassi shaluwaa duretethay de7uwaa immenna diraw, yaaretiyaawaappenne yorattiyaawaappe naagettite; duretethaa amuwaa ubbaappekka hinttena naagite” yaageedda.

¹⁶ Kaalliddeekka hawaadan yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda: “Aw de7iyaa biittay darissiide kathaa mokkeedda itti dure bitani de7ee. ¹⁷ Ha bitani, ‘Taw ta kathaa wothanaw gidiyaa sa7ay banttawaa diraw ayaa udooshsha?’ yaagiide, bare wozanaan qoppeedda; ¹⁸ hawaadan yaagi maleedda; ‘Taani wootane gooppe, taw de7iyaa yeesiyaa kolaade, hara aakkiya yeesiyaa medhdhana yaagiide maleedda; hewaan ta kathaanne taw de7iyaa miishshaa ubbaa wothana. ¹⁹ Yaataade taana, ‘Ne kaacay daro lo77a; new daro wodiyaassi gidiyaa maxuwaa shiishshaadda; simmi shemppaade ma, usha, nashetta” gaana’ yaageeddu.

²⁰ “Shin Xoossay A, ‘Ha boozaw, hachche qamma neeni hayqqaa. Yaatina ha neeni shiishsheedda maxuu ubbay oossi gidanawee?’ yaageedda.

²¹ “Barew biittaa bollan shaluwaa shiishshiyaawe, Xoossaa sinthan qay manqqo gideedda asay habitaniyaa mala” yaageedda.

Ubba Wode Xoossaan Ammanettussaa Koshshee
(Mat 6:25-34)

²² Hawaappe kaalla Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Hawaa diraw, ta hinttew oday: hinttenttu paxa de7anaw ayaa maanee? Hinttenttu bollaassi ayaa mayyanee? yaagiide hirggoppite.

²³ “Gaasuukka, shemppuu qumaappe, qassi asatethay mayuwaappe aadhdennee? ²⁴ Ane quuratuwaa xeellite; untunttu zerikkino; cakkikkino; untunttoo kathaa shiishshiyaa sa7ay woy yeesii baawa; hanoppe attin, untuntta Xoossay mizee; hinttenttu kafatuwaappe daroppe darikkitee? ²⁵ Hinttenttuppe darii qoppiide daro wodiya de7anaw danddayiyaawe oonee?

²⁶ “Simmi hinttenttu ha laafabaa oothanaw danddayennawantta gidooppe ayaw harabaw hirggettiitee? ²⁷ Ciishshatuu wooti dicciinontto ane xeellite; untunttu kiitaan daaburikkino; puuttuwaa suqqikkino;

gidoshshin taani hinttew odiyaawe, Solomone hewaa keena bonchcheteeddawaa * gidiide, he ciishshatuwaappe ittuwaa malaanne mayyibeenna. ²⁸ Hinttenttoo laafa ammanuu de7iyaawanttoo, yaatoope Xoossay hachche beettiide, wontti tamaan eexxanaw olettiiyaa, denbban doliyaa maataa hawaadan mayizziyaawaa gidoope, hinttentta wootiide untuntuppe aathiide mayizzennee?

²⁹ “Hawaa diraw, ‘Ayaa maanee? Ayaa ushanee?’ yaagiide ubba wode koyyoppitenne hirgoppite. ³⁰ Ayaw gooppe, hawaa demmanaw ha alamiyaan de7iyaa Xoossaan ammanettenna asay hirggettiino. Hinttenttoo hawe ubbay koshshiyaawaa saluwan de7iyaa hinttenttu aawuu eree. ³¹ Hewaa haniyaawaa aggiide, Xoossaa kawutethaa koyyite; I hinttentta koshshiyaawaa ubbaa immanawaa.

Sa7aan Bare Duretethaan Ammanettowe Saluwan Waanii?
(Mat 6:19-21)

³² “Hinttenttu guutha gidinttonne, saluwaa hinttenttu aawuu bare kawutethaa hinttenttoo immanaw nashettedda diraw yayyoppite.

³³ “Hinttew de7iyaawaa zali77iide manqqoo immite; kayisuu shiqennasaan, bil77aykka meennasaan, saluwan wurenna miishshaa dagayiidde, ecenna qarccitatuwaa hinttenttu huuphew wothite. ³⁴ Ayaw gooppe, hinttenttu wozanay hintte miishshay de7iyaasaan de7anawaa.

Mino Oosanchchaa

³⁵ “Hintte xeessay dancettowaa, hintte xomppiikka po7eeddawaa gido. ³⁶ Hinttenttukka, barenttu Goday yiide penggiyaa qoxxiyaa wode, ellekka dooyyanaw bullachchaappe simmana gakkanaw naagiya oosanchchatuwaa malatite. ³⁷ Barenttu Goday soy yeedda wode beegotti de7ishshin demmiyaa he oosanchchatuu anjjetteddawannta. Taani tumuwaa gay; I untuntta, ‘Uttite’ giide, bare danccuwaa minissiide untunttoo qumaa aathiide shoobbanawaa. ³⁸ Goday hekka bilahiyan woy hekka bilahiyyappe kaalla yeedda wode, beegottiide genci naagiidde beettiiyaa qoomatuu anjjetteddawannta. ³⁹ Hawaa qay erite; kayisuu ay saatiyaan yinto golliaawuu erintto, golli bookettiiyaa wode co77u giide xeellennashshin. ⁴⁰ Asaa na7ay qoppenna saatiyaan yaanawaa; hinttenttu gigetti naagite” yaageedda.

⁴¹ Phexiroosikka “Godaw, ha leemisuwaa neeni odiyaawe nuxalalaassee haraa ubbaassikka ittippe oday?” yaageedda.

⁴² Godaykka, “Simmi untunttu bare soy asaw qumaa immanaw bessiyaa saatiyaan immana mala, A goday sunthiyaa ammanetteeddanne eranchcha miziyaa qoomay oonee?” yaageedda.

⁴³ Goday simmiyaa wode hawaadan kiitettiina demmiyaa qoomay I anjjetteddawaa. ⁴⁴ Taani hinttew tumuwaa oday; de7iyaa maxuwaa ubbaa bolla A sunthanawaa. ⁴⁵ Yewuwaan qassi he qoomay, “Ta goday elle yeenna; gami77anawaa” yaagi bare wozanaan qoppooppenne attumanne macca qoomatuwaa shochchaa doommoope, qaykka koyyowaadan muussanne ushshaa, mathottussaakka doommoope, ⁴⁶ he qoomaa goday, I qoppenna gallassinne sidhibeenna saatiyaan

* **12:27** Solomone hewaa keena bonchcheteeddawaa: Ayihuda asay Solomone bare de7eedda laythaa ubbaan daro duretethaan de7eedda giide qoppiino. **12:27** 1Ka 10:4-7; 2Od 9:3-6
12:35 Mat 25:1-13 **12:36** Mar 13:34-36 **12:39** Mat 24:43,44

yaanawaa; he wodiyan A qanxxereethiide, A gishuwaa maadaaraakka ammanennawantunna ittisaa udanawaa.

⁴⁷ Bare godaa sheniyaa eriide giigennawenne aasheniyaadan kiitet-tenna qoomay, I iita dhoobaa dhoobettanawaa. ⁴⁸ Eribeennawe qay dhoobettanaw bessiyaawaa udeeddawe, guuthaa dhoobettee. Darobay imettedda asaa ubbaappe, aappe darobay koyettee; wolqqaama hadaray imettowaappe, aappe darissiide koyettee.

⁴⁹ Yesuusi, “Taani yeeddawe, ha sa7aa bolla tamaa sathanaassa; ha77ikka eexxeeddento, taana ay keena nashechchanaweeshsha.

⁵⁰ Taani xammaqettana metuwaa xinqqatay polettana gakkanaw waanaade un77ettaytaa! ⁵¹ Ha sa7aa taani yeeddawe, sarotethaa ahanaassa malatiyee? Hinttew malatoppo. Taani yoowe, sarotaassi gidennaan shaakkanaassappe attin.

⁵² Ayaw gooppe, ha77ippe doommina itti golliyaa de7iyaa ichcheshu asatuu shaakettanawantta; heezzatuu laa77atuwaa bolla, laa77atuukka heezzatuwaa bolla dendiide walaqettanawantta.

⁵³ Aawuu na7aa bolla, na7aykka aawuwaa bolla, aatta naatti bolla, naattakka aatti bolla, bollotatta na7aa machchi bolla, na7aa machchakka bollotatti bolla, walassaan dendiide shaakettanawantta” yaageedda.

Wodiya Hanotaa Eruwaa

(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Qaykka Yesuusi asaassi, “Away wulliyaa bagganna hintte shaariyaa be7ooppe, ‘Ha77i ha saatiyan hekko wolqqaama iray bukkana hanee’ yaagiita; tumukka qay bukkee. ⁵⁵ Duge bagganna carkkuu carkkoode, ‘Hachche shammanawaa’ yaagiita; geetettowaadankka qay hanee. ⁵⁶ Hintteno lo77a malatiyaa iitattoo, sa7aanne saluwaa xeelliide, hananawaa eriita; shin ha wodiyaabaa wooti eranaw danddaykkitee?”

Sigatethaabaanne Mootuwaabaa

(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Wode hinttenttu xillo gideedda yewuwaa hinttenttoo ayaw pird-dikkitee? ⁵⁸ Ne morkkiyaanna ittippe pirddiyaa daannaa sinthan shi-iqanaw boode, biro ogiyaa bolla de7ishshin sigetta digga. Hewe dhay-oope neena goochchiide pirddiyaa daannaakko afana; daannaykka polisew aathi immanawaa; polisii qasho gollen yegganawaa. ⁵⁹ Taani new odiyaawe, wursethaa acuwaa ciggana gakkanaw hewaappe ke-sakka” yaageedda.

13

Nagaraappe Simmenna Ubbay Dhayana

¹ He wodiyaan itti itti asatuu Yesuusakko yiide Philaaxoosi Galiilaa asaa wodhiide untunttu suuthaa jaarshshuwanna ittippe walakkeed-dawaa aw odeeddino. ² Yesuusikka zaariide, “Hawanttu Galiilaa asatuu hayqqeedda diraw, yaatina untunttoo hara Galiilaa asaa ubbaappekka aadhdiide nagaranchchatuwaa gidowantta malatiinoo? ³ Taani yaa-gay, hawaadan gidenna; yewuwaan qassi hintte nagaraa paaxiide nagaraappe simmennaan ixxooppe, hinttenttu ubbatuukka hewaadan hayqqiita. ⁴ Woy Salihooma gimbbii untunttu bolla kunddiide, wod-heedda tammanne hospun asatuwaa Yeerusalaamen de7iyaawanttu ubbaappe aadhdiide naaqqowantta malatiinoo? ⁵ Hawaadan gidenna

yaagay; yewuwaan qassi nagaraa paaxana dhayooppe ubbatuukka hawaadan bayanita” yaageedda.

⁶ Yesuusikka hawaadan yaagi leemisuwaa odeedda, “Itti bitanew woyiniyaa turaa goshshaa gaden toketteedda balasiyaa geetettiyyaa ayfii meetettiyyaa mithatta de7aw; he bitaniikka mithatta ayfaaddentonne giide yeeddawe, aynneekka ayfiyaa demmibeenna. ⁷ Woyiniyaa turaa naagiyaawaa I, “Taani ha balasiyaa geetettiyyaa mithattippe ayfiyaa demmanaw heezzu laythaa simerettaade ayaanne demmabeykke. Hewaa diraw deka dentha digga; ayaw biittaa coo melissay?” yaageedda. ⁸ Naagiyaawekka zaariide, ‘Godaw, taani I yuushshuwaa harumanaassinne pituwaa olanaassi, ha laythaa xalalaw basha. ⁹ Sinhaw ayfooppe lo77a; shin ayfennaan ixxoops dekettu’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Quuna Mishiratto Sambbata Gallassa Patheedda

¹⁰ Yesuusikka itti Sambbataa gallassi Ayihudaa woosa gollatuwappe ittuwaan tamarri de7ee. ¹¹ Hewaanikka tammanne hosppun laythaa kumenthaa tuna ayyaanay quuniseedda mishiratta de7aw. Izakka suuraade eqqanaw aynne danddayabeykku. ¹² Yesuusikka izo be7eedda wode xeetiide, “Ha mishirattee, ne harggiyaappe paxaadda” yaageedda. ¹³ Yesuusi bare kushiyyaa izi bolla wothina, hewode suura sitti ga eqqaade bare Xoossaa galataaddu.

¹⁴ Shin Ayihuda woosa golle kaappuu qassi Yesuusi Sambbataan patheeddawaa diraw hanqqetti zaarowaashshin asatuwaa, “Kiitetanaw bessiyaa usuppun gallassatuu de7iino; he gallassatun yiide paxiteppe attin Sambbataan gidenna” yaageedda.

¹⁵ Godaykka zaariide, “Ha lo77a malatiyaa iita asatoo, hinttentuppe ittuunneekka Sambbata gallassi booraa magaduwappe woy hariyaa gaaxaataappe billiide haathaa ushshanaw afennee?” ¹⁶ Hanna Abraahaamo yaraa gideeddawunna, tammanne hosppun laythaa kumenthaa xalahii qachcheeddawunna sambbata gallassi he qashuwaappe biletanaw bessekke?” yaageedda. ¹⁷ Hawaa odeedda wode eqettiyaawanttu ubbay yeellateeddino; asay ubbay qay I ootheedda maalalissiyaa oosuwan ubbaan nashetteeddino.

Sannaaficiyaa Ayfiyaa Zerethaa Leemisuwaa

(Mar 4:30-32)

¹⁸ Yesuusikka, “Xoossaa kawutethay ayaa malatii? I ayaa malatinnto, taani hinttentta woota bessoo?” ¹⁹ Xoossaa kawutethay sannaaficiyaa geetettiyyaa qeeri mithatti ayfiyaa malatee. He mithatti ayfiyaa asay akkiide goshshaa garssan zereedda; zettoonna diccaade wogga mithaa gidaaddu; yaatina saluwaa kafatuukka izi aacaa bolla barenttoo golliyyaa keexxeeddino” yaageedda.

Irshshuwaa Leemisuwaa

(Mat 13:33)

²⁰ Yesuusikka zaariide, “Xoossaa kawutethay ayaa malatinnto, taani hinttentta woota bessoo?” ²¹ Itti mishiratta heezzu keriyaa dhiilliyaa akkaade, munaqqeedda munaqay ubbay denddana gakkanaw, aani tigeedda irshshuwaa malatee” yaageedda.

*Un77a Penggiyaabaa**(Mat 7:13,14,21,22)*

22 Hewaappe kaalla Yesuusi Yeerusalaame biide, wogga katamaaninne qeeri katamaan de7iyaa asaa tamarissiide aadhheedda. ²³ He wode itti bitani shiiqiide A, “Godaw, Xoossaa pirddaappe attiyaawanttu guutha asa xalalee?” yaageedda.

Hewaappe guyye Yesuusi untuntta,

²⁴ “Taani hinttentoo oday; un77a penggiyaanna gelanaw baaxetite. Cora asay gelanaw koyyiino; shin danddaybeykkino. ²⁵ Golliyaawuu dendiide, ipithaa qachchowaappe guyye hinttenttu karen eqqiide, ‘Godaw, Godaw, nuussi dooyyaarikki’ yaagiide xeessaa doommiiyaa wode, ikka zaariide, ‘Haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke’ yaaganawaa.

²⁶ “He wode hinttenttu, ‘Nuuni neenanna ittippe meeddo; usheeddo; neeni nu heeranka tamarissaadda’ yaaganawantta.

²⁷ “Yesuusi qassi, ‘Taani hinttentoo oday; hinttenttu haqappe yeeditentto, taani hinttentta erikke; ubbatuukka makkalanchchatuu tamatappe haakkite’ yaaganawaa.

²⁸ “Abraahaamo, Yisaaqi, Yayiqoobinne nabatuu ubbay hinttenttu karen eqqishshin, Xoossaa kawutethaan de7iyaawantta hinttenttu be7iyaa wode, hinttentoo yeekonne achchaa dhaquwaa gidanawaa.

²⁹ “Asay away doliyaasaappenne wulliyaasaappe, qassi killibaggap-penne hirrkibaggappe yiide, Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiino. ³⁰ Be7ite; guyyeteeddawanttu, sinthatanawantta; sinthateeddawanttu qay guyyetanawantta” yaageedda.

*Yesuusi Yeerusalaamen Ootheeddabaa**(Mat 23:37-39)*

³¹ He wode Parisaawatuwaappe ittu ittu Yesuusakko yiide, “Heroodise neena wodhanaw koyyiyaa diraw, hawaappe badigga” yaageeddino.

³² Yesuusi zaariide, “Biide he worakanaassi, ‘Hachchenne wontti iita ayyaanatuwaa kessana; hargganchchatuwakka pathana; heezzen-tho gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite. ³³ Hanoppe attin nabii Yeerusalaameppe harasaan hayqqanaw bessenna diraw, taani hachche, wonttinne wonttipeeshi ogiyaa bolla de7anaw bessee.

³⁴ “Yeerusalaame katamaa asaw, Yeerusalaame katamaa asaw, Nabatuwaa wodhiyaawanttoo, hinttenttukko kiittowantta shuchchaan caddiyaawanttoo, kuttatta bare maratuwaa bare qefiyaappe garssanna shiishsha haphphiyaawaadan, taani hinttenttu naanaa itti gadiyaa shiishshanaw aappu gede koyyaadditaa! Shin taana diggeedda. ³⁵ Be7ite; Xoossay hinttenttu golliyaa aynne olibeenna; taani hinttentoo yaagay; hinttenttu, ‘Godaa sunthaan yiyaawe anjjetteddawaa’ gaana gakkanaw, taana be7ikkita” yaageedda.

14*Yesuusi Hargganchchaa Sambbataan Patheedda*

¹ Sambbata gallassi Parisaawatuwaa sunthatuwaappe ittuwaa golle Yesuusi qumaa maanaw geleedda wode, ayaa kiittentto be7anaw

asatuu naagide7iino. ² Bollay gaafina metootiyaa itti bitani Yesu-usappe sinthanna de7ee. ³ Yesuusi higgiiyaa tamarissiyaa wantanne Parisaawatuwaa, “Sambataan pathanaw danddayetti danddayetten-nee?” giide oochcheedda.

⁴ Unttuntukka co77u geeddino. I he bitaniyaa bollaa bochchi pathiide A moyizzeedda. ⁵ Yesuusi untuntta, “Hinttentuppe harii woy booray ollaan kunddintto, Sambataa giide elleelli kessennawe oonee?” geedda.

⁶ Unttuntukka ha yewuwaassi itti zaaruwanne immanaw dandday-ibeykkino.

Ashikketethaabaa

⁷ Yesuusi shoobettowanttu bonchchosaa dooriyaa wode xelliide, ⁸ “Ooninne bullachchaa xeesoppe, bonchchetteddasaan uttoppa; ooni eri neeppe aathiide bonchchettowe xeesetteeddawaa gidanawaa.

⁹ Neenanne aanne xeesawe yiide, ‘Hawo, utuwaa aw yeedda’ yaagina; hewodiyani yeellataade xadenna de7iyaasaan utuwaa doommaasa; ¹⁰ Yewuwaan qassi neeni xeseetto wode neena xeesowe yiide, ‘Ta laggew, killi dhoqqasaan utta’ gaana mala, baade ubbaappe hokasaan utta; he wode neenanna ittippe utteeddawanttu ubbatuwaa sinthan new bonchchuu imettanawaa; ¹¹ Bare huuphiyaa dhoqqu udiyaa ubbay toshettanawaa; bare huuphiyaa toochchiyaawanttu dhoqqu giino” yaagi leemisuwaa untunttoo odeedda.

¹² Yesuusi barena xeseeddawaa zaariide, “Neeni laaxaa woy kawuwaa giigisseedda wode, ne laggethatuwaa woy ne ishaturwaa woy dure ne shooraturwaa xeesoppa; ayaw gooppe, untunttu neena barenttu taraan xeesiide kushiyaa ciggana danddayiino. ¹³ Shin ataalliyaabaa giigisseedda wode, hiyyeesaturwaa, gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqaturwaa xeesa. ¹⁴ Unttunttu new kushiyaa zaaranaw danddayennawantta gidiyaa diraw, neeni anjettanaassa. Xillatuu hayquwaappe denddiyaa wode Xoossay new kushiyaa zaaranawaa” yaageedda.

Wolqqaama Baalaa Leemisuwaa

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Yesuusi haasayaa wurssiyaa wode, qumaa maanaw utto asaappe ittuu hawaa sisiide, “Xoossaa kawutethaa gayitaan uttiyaawe anjjetted-dawaa” geedda.

¹⁶ Yesuusikka hawaadan geedda; “Itti bitani daro lo77o kawuwaa giigissiide, cora asaturwaa xeseedda. ¹⁷ Kawuwaa wodii gakkina, kase xeseettowantta, ‘Ha77i kawuu giigeedda, haayite’ giide xeesana mala bare gollen kiitettiyaa qoomaa untunttukko kiiteedda. ¹⁸ Shin ubbatuukka ittippe, beennaadan aggana mala woosseeddino; koyro bitani qoomaw odiidde, ‘Taani biittaa shammeedda diraw baade be7anaw koshshee; hewaa diraw hayya godo taw hanqqettoppaarikki’ geedda.

¹⁹ “Laa7ethiyaawe qassi, ‘Taani ichcheshu waatha booraturwaa shammeeddawantta waaxa be7anaw biya diraw, hayya godo taw hanqqet-toppaarikki’ geedda.

²⁰ “Haray qassi, ‘Taani machchatto akkeedda diraw, yaanaw daand-dayabeykke’ geedda.

²¹ “Qoomaykka yiide bare godaw, hanowaa ubbaa odeedda. He wode Goday daro hanqqettiide, bare golliyan kiitettiyaa qoomaa, ‘Hini katamaa ogiyaanne loosso ogiyaa elleellaade kesa; manqqatuwaanne gunddatuwaa, doomatuwaanne qooqatuwaa haa akkaade ya’ geedda.

²² “A qoomaykka, ‘Godaw, neeni taana azazowaadan oothaaddi; shin ha77ikka hara asaa akkiyasay de7ee’ geedda. ²³ Godaykka bare qoomaa, ‘Ta gollii kumanaadan hini ogiyaappe kare bagganne dirssaa gaxaa ubbaa kesaade, asaa ta golle akkaade ya. ²⁴ Ayaw gooppe, koyro ta golle shoobetteeddawanttuppe itti asaynne ta qumaa meenna’ geedda” yaageedda.

Yesuusa Kaallanaw Barena Yarshshussaa Koshshee
(*Mat 10:37-38*)

²⁵ Cora asay Yesuusanna ittipe bide7iyaa wode, ikka asaakko guyye simmiide, ²⁶ “Ooninne taakko yiyaawe de7ooppe bare aabbanne aatto, bare machchattonne bare naanaa, bare ishatuwaanne michchatuwaa, bare de7uwaa ashshennaan taappe aathi dosooppe, taana kaalliyawaa geettanaw danddayenna. ²⁷ Ooninne bare masqqaliyaa tookkiide, ta geeduwaa kaallennaan dhayooppe, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna.

²⁸ “Hinttentuppe ittuu shuchchaa golliyaa keexxanaw koyyoooppe, kiitaa wurssanaw gidiyaa shaluwaa kasetiide utti heettennawe oonee? ²⁹ Hewe dhayooppe, golliyaa doommiide, kiitaa wurssanaw wolqqay ixxoopspe, ³⁰ be7eeddawanttu ubbay, ‘Ha bitani keexxanaw doommedda; shin kiitaa wurssanaw ixetteedda’ giide qilliicciino.

³¹ “Woy tammu sha77a olanchchatuwaa oyqqeedda itti kaatii, hara laatamu sha77a olanchchatuwaa oyqqeeddawanttunna olettanaw danddayooppenne koyronna, taani xoonanee xoonikkitaashsha giide utti qoppennee? ³² Barew danddayettennaan dhayooppe, olaw yiyaa yokko kaatii haakuwan de7ishshin kiittiide sigettanaw woossee. ³³ Simmi hawaadankka hinttentuppe ooninne barew de7iyaawaa ubbaa aggenawee, taana kaalliyawaa gidanaw danddayenna.

Go77enna Maxiniyaabaa
(*Mat 5:13; Mar 9:50*)

³⁴ “Maxinii lo77a; shin loqilogennaan dhayooppe, laa7etho A wooti loqilogissanaw danddayettii? ³⁵ Biittawukka lo77enna; tu7eyanawukka maaddennawaa gido diraw, asay A oli aggee. Sisiyaa haythay de7iyaawe hawaa siso” yaageedda.

15

Bayeedda Dorssaa
(*Mat 18:12-14*)

¹ Itti gallassi, qaraxaa shiishshiyaawanttunne nagaranchchatuu ubbay Yesuusa sisanaw aakko shiiqeeddino. ² Parisaawatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, “Ha bitani, nagaranchchatuwaa shiishshiyaawaanne untuntunna qumaa miyaawaa” yaagiide zuuzummeeddino. ³ Yesuusikka leemisuwan zaaruwaa hawaadan yaagi odeedda:

⁴“Xeetu dorssay de7iyaa uray hinttenttu giddoppe de7intto hewaappe ittuu bayintto udduppu tammanne udduppuuwaawaa denbban aggiide bayeeddawaa beettana gakkanaw koyyennawee oonee? ⁵ Demmeedda wode nashechchaan bare hashiyaa bollan dorssaa tookki, ⁶ bare golle simmiide, bare dosiyaawanttanne shooratuwaa ittippe xeesiide, ‘Bayeedda ta dorssaa demmo diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagiide odee. ⁷ Hewaadankka nagaraa paaxethaa koshshenna udduppu tammanne udduppu xillatuwaappe aathiide nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaan saluwan daro nashechchay gidanawaa.

Bayiide Beetteedda Santtimiyaa

⁸ “Qaykka tammu nahaasiyaa santtimii * de7iyaa mishiratta tammuwappe ittuu bayintto demmana gakkanaw xomppiyaa xomppaade, golliyaa pittaade loythaa koyyennawunna iza oonee? ⁹ Izakka demmeedda wodiyaan bare dosiyaawanttanne bare shooratuwaa ittippe xeesaade, ‘Taappe bayeedda santtimiyaa demmeedda diraw, taananna ittippe nashettite’ yaagaade odaw. ¹⁰ Hewaadankka nagaraa paaxiyaa itti nagaranchchaa gaasotethaan Xoossaa kiitanchchatuwaa sinthan nashechchay hananawaa” yaageedda.

Baya Na7aa

¹¹ Gujjiide Yesuusi, “Laa77u naanay de7iyaa itti bitani de7ee; ¹² untuntuppekka teefa na7ay, ‘Ne maxuwaappe taana gakkiiyawaa imma’ geedda. Aawuukka bare maxuwaappe naanatao gisheedda. ¹³ Guutha wodiyaappe guyyiyan teefa na7ay barena gakeeddawaa ubbaa shiishshi akkiide hini haako gade beedda; hewaan bare akkeedda miishshaa ubbaa laali wurssi aggeedda. ¹⁴ Ikka de7iyaawaa ubbaa wursseeddawaappe guyyiyan he gaden wolqqaama koshay geleedda; ikka metuwan un77ettussaa doommeedda. ¹⁵ Hawaa diraw he gaden de7iyaawanttuppe ittuwako shiiqiide, ‘Taana new qoomaa oothaariikkii?’ yaagina, bitaniikka bare gudunthaa wudiyaa heemmana mala A dembaa yeddeedda. ¹⁶ Gudunthaa wudii miyaa hal77u waa maanaw amotteedda; shin hewenttokka aw immiyaawe beettibeenna.

¹⁷ Bare bayizzuwaa ero wode, ‘Qumay xooniide sa7aan attiyaa ta aabboo oothiyaawanttu aappunee; shin taani hawaan koshaan hayqqana mataytaa? ¹⁸ Denddaade ta aabbukko baanne’ hawaadan yaagana; ‘Ta aabboo, Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; ¹⁹ Hannippe guyye ne na7aa yaagettaade xesettanaw bessikke; new kiitettiyaawanttuppe ittuwaadan taana wothaariikkii gaana’ geedda. ²⁰ He man77iyankka dendiide bare aabbukko yeedda.

“I biro haakuwan de7ishshin, aawuu be7iide, aw qaretteedda; aakko woxxi biide, A idimmi yereedda.

²¹ “Na7aykka, ‘Ta aabboo, taani Xoossaakka neenakka naaqqaaaddi; hannippe guyye ne na7aa geettaade xesettanaw bessikke’ yaageedda.

²² Shin aawuu bare oosanchatuwaa, ‘Elleelli biide, ubbaappe dooretteedda lo77o mayuwaa ahiide, A mayizzite; A biradhhiyan migidu waa,

* **15:8** nahaasiyaa santtimii: Griike qaalaa bilethaani ittinna, itti gallassaa muumiyaa oothi peesheedda wolqqa oosanchchaw cigettiyyaa miishshaa keenaa gidiiyaawaa odee.

A gediyanikka caammaa † wothite. ²³ Modhdheedda korumaa ahide shukkite; moytte, nashettoytte. ²⁴ Ayaw gooppe, hawe ta na7ay hayqqeedda; shin ha77i paxeedda; bayeedda; shin ha77i beettedda' yaagina, nashechchaa doommeeddino.

²⁵ “He wodiyaan, bayra na7ay gaden de7iyaawe yiide gollekkomatiiyaa wode, yethaanne duruwaa kooshunchchaa siseedda. ²⁶ Ikka yewuu ayentto eranaw koyyiide, qoomatuwaappe ittuwaa xeesiide, ‘Hawe ayee?’ giide oochcheedda. ²⁷ Qoomatuukka, ‘Ne ishaya saro yeedda diraw, ne aabbu modhdho korumaa aw shukkeedda’ yaagi odeeddino.

²⁸ Bayra na7ay hanqqettiide golle gelikke yaagi ixxina, aawuu karew keesiide, gelanaada woosseedda. ²⁹ Shin I zaariide bare aabba, ‘Hekko hawaa keena wodiya qoomaadan new kiitettaaddi; ne azazowaappe ittuwanneekka pacissa beykke; ta laggethatuwanna ittippe nashettana mala haray atto itti deeshshaa bul77uwanne taw imma beykka; ³⁰ shin hawe ne na7ay ne miishshaa caaratuwaanna ittippe diiffisiide yiina, dhiiko booraa shukkaadda’ yaageedda.

³¹ Aawuukka A, ‘Ta na7aw, neeni ubba gallassa taananna ittippe de7aa; taassa gideeddabay ubbaykka newaa. ³² Shin hawe ne ishaya, hayqqeeddawe paxo dirawunne bayeeddawe beetto diraw, nuuni miiddinne ushiidde nashettanaw bessee’ yaageedda” giide odeedda.

16

Garssanna Sunthatethaa Akkeedda Cincca Bitaniyaa

¹ Yesuusi barena kaalliyaawanttoo odiidde, “Itti dure bitani, bare golliyaa ubbaa bolla suntheedda itti bitani de7ee; shin ha bitani A miishshaa bayizzee yaagiyaa zigirssay A gakkedda; ² hewaa diraw bare suntheedda bitaniyaa xeesiide, ‘Hawe taani sisiyaa yewuu ayee? Han-nippe guyye neeni ta Golliyaaninne ta miishshaa bolla taappe garssanna sunthettaade kiitettanaw danddayabeenna diraw, hachche gakkanaw kiitetteeddawaa heettaade sheedhdha’ yaageedda.

³ “Sunthetteeddawe bare wozanaan, ‘Ta goday taana sunthatethaappe kolana hanee; shin ta waanooshsha? Goshanaw wolqqay taw baawa; woossanaw qassi taw pokkee. ⁴ Ta oothanabaa ta eray; I taana sunthatethaappe kessooppe, barenttu golle biina, taana mokkiyaa laggethatuwaa taani demmana’ yaageedda.

⁵ “Bare godaappe shaluwaa tal77eedda asatuwaa huuphiyan huuphiyan xeesiide, koyro bitaniyaa, ‘Neni ta godaappe woysa keena shaluwaa tal77aaddii?’ yaageedda.

⁶ “Ikka, ‘Taani xeetu baareetaa kumeedda zaytiyaa tal77aaddi’ yaageedda.

“Sunthetteedda bitaniikka, Neni paramana waraqataa hey; uttaade ellekka ‘Ishatama’ gaade xaafa yaageedda.

⁷ “Hewaappe hara bitaniyaa, ‘Neni aappunuwa tal77aaddii?’ yaageedda.

“Xeetu qun77aa zarggaa’ yaageedda.

† 15:22 migiduwaa ... caammaa: Ha qaalatuu na7aa aabbu, A polo wozanaappe akkowaa bessiyaawantta. Migiduu, he na7ay gollen de7iyaa asatuwaa ubbaappe lo77o xeeletteeddawaa bessee. Caammay qay, I bare aabbusi aylle gidennaadan na7aa gidiyaawaa bessee. Ayllatuu hewode caammaa wothikkino.

“Sunthaykka, ‘Waraqataa hey; hospupun tamma gaade xaafa’ yaageedda.

⁸ “He sunthay cinnatethaan ootheedda diraw, A goday A galateedda; ayaw gooppe, ha alamiyaa asay barenttuwoo poo7uwaa asaappe aadhdheedda cinnatuwaa.

⁹ “Taani hinttentoo yaagay, ‘Ha alamiyaa shaluu wuriyaa wode, medhinaw wureenna golliyaa hinttentta mokkana mala, ha miishshaan hinttentoo laggiyaa demmite. ¹⁰ Laafa yewuwaan ammanetteeddawe, woggabaanikka ammanettee. Shin laafa yewuwaan ammanettibeen-nawe, woggabaanikka ammanettenna. ¹¹ Simmi hinttenttu ha alamiyaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, tumatethaa shaluwaa hinttenttoo oone hadara giide immanawe? ¹² Hinttenttu hara asaa shaluwaan ammanettennawaa gidoope, hinttenttu miishshaa oone hinttenttoo immanawe?’ geedda.

¹³ “Itti kaalla laa77u godatoo qoomatanaw danddayiyaawe ay qoomaykka baawa; ayaw gooppe, ittuwaa ixxiide, haraa dose; woy ittuwaa bonchchiide, haraa kadhee; Xoossawunne shaloo modettanaw danddayikkita” yaageedda. ¹⁴ Shaluwaa dosiyaa Parisaawatuu hawaa ubbaa sisiide, Yesuusa bolla qilliicceeddino. ¹⁵ Shin Yesuusi untuntta, “Hinttenttu asaa sinthan hinttentta xillo asa oothiyaawantta; shin Xoossay hinttenttu wozanaa eree; ayaw gooppe, asaa sinthan bonchchetteeddawe Xoossaa sinthan tuna gidee.

Muse Higgiyaabanne Geluwaa Akaabaa
(Mat 5:31-32; 11:12-13; Mar 10:11-12)

¹⁶ “Muse higgiyaanne nabatuu xaafedda maxaafaa * Yohaannisa wodiya gakkana asay azazettiidde de7eeddino; hewaappe kaalla qay Xoossaa kawutethay odetteedda; asay ubbay yaa gelanaw keesettee.

¹⁷ Shin higgiyaappe ittibay attiyaawaappe saluunne sa7ay aadhdhiyaawe matattee.

¹⁸ “Bare machchatto billiide hararo akkiyawe ubbay woshumme; qassi asinaappe biletteedda maccawunno akkiyawe ooninneekka woshumme.

Dure Bitaniyaabanne Manqqo Gideedda Ali7aazarabaa

¹⁹ “Gatii loythiide al77o gideedda mayuwaa mayyiiddinne gallasaan gallasaan otoruwan nashettiidde de7iyaa itti dure bitani de7ee. ²⁰ Qassikka kumentha asatethan maythay de7iyaa itti Ali7aazara geetetiyyaa hiyyeesay, ha dure bitaniyaa kariyan giseedda. ²¹ Ha dure bitaniyaa samppaappe laaletteedda suuppaa maanaw amottee; haray atto kanatuukka yiide A maythaa laacciino.

²² “Ha hiyyeesaa bitani hayqqina, kiitanchchatuu A Abraahaamo bagga bonchchosaa afeeddino; dure bitaniikka qassi hayqqiide moogetteedda. ²³ Si7ooliyan daro seelettiidde de7ishshin, dhoqqu giide haakuwan Ali7aazara, Abraahaamo baggan de7iyaawaa be7eedda.

²⁴ “Ikka bare kooshshaa dhoqqu udiide, ‘Abraahaamo, ta aabboo, taw qaretta. Ha tamaa seelaan metoota de7iyaa diraw, Ali7aazar bare biradhdhiyaa xeeraa haathan bochchiide, ta inxxarssaa irxxissanaadan hayyanaa taakko kiittaarikii’ yaageedda.

* **16:16** Muse higgiyaanne nabatuu maxaafaa: Ayihudatuwaa Geeshsha Maxaafatuwaa; hewantta guussay Eca Caaquwaa maxaafaa. **16:16** Mat 11:12,13 **16:17** Mat 5:18 **16:18** Mat 5:32; 1Qo 7:10,11

²⁵ “Abraahaamo qassi, ‘Ta na7aw, neeni paxa de7aadde, lo77o de7uwaa de7ina, Ali7aazar lo77enna meto de7uwaa de7eeddawaa qoppa. Ha77i qay I hawaani nashettiyaawode, neeni metuwaa bolla de7aa.

²⁶ “Hawaappe haray qay, hawaappe yaa hinttenttukko aadhdhanaw koyyiyaawanttu aadhdhennaadan, yaani de7iyaawanttukka qassi haa nuukko pinnennaadan, nu giddoninne hinttenttu giddon wogga aafuu medhettedda’ yaageedda.

²⁷ “Dure bitaniikka, ‘Abraahaamo, simmi hewaa gidoope, neeni Ali7aazara ta aabbu golle yeddana mala, neena woossay. ²⁸ Ayaw gooppe, taw ichcheshu ishataw de7iyaa diraw, untunttu qay ha metuwasaa yeenna mala, untunttu Ali7aazar biide markkatto’ yaageedda.

²⁹ “Abraahaamo qassi, ‘Musenne nabatuu xaafeedda maxaafay untunttu de7ee; he maxaafay giyaawaa untunttu sisiino’ yaageedda.

³⁰ Dure bitani, ‘Hi77ii; Abraahaamo, ta aabboo, hewaa gidenna; shin itti bitani hayquwaappe dendiide, untunttukko bintto, untunttu barenttu nagaraa paaxiide, simmanawantta’ yaageedda.

³¹ “Abraahaamokka, ‘Untunttu Musenne nabatuu xaafeedda maxaafaa sisennawaa gidoope, haray atto itti uray hayquwaappe dendi yintokka ammanikkino’ gedda” yaageedda.

17

Nagaraabaa Yesuusi Odedda

(*Mat 18:6,7,21,22; Mar 9:42*)

¹ Yesuusi barena kaalliyawantta, “Asaa balethiyaawe yeennaan atenna; shin balethiyaawaa ahiyaa uraw aw aayyee; ² He bitani ha guuthatuwappe ittuwaa balethiyaawaappe, gaacciyaa woxaa bare qoodhiyaan qashettiide abbaan mitettiyaawe aw lo77a. ³ Hintte huuphew nagettite.

“Ne ishaya neena naaqqooppe, A zora. Qassi nagaraappe I simmoope, aw atto yaaga. ⁴ Itti gallassi I neena laappu gede naaqqiide, laappu gedekka, ‘Neena ta naaqqaaaddi, taana maara’ giidde neekko yooppe, aw atto ga” yaageedda.

⁵ Kiiitetteeddawanttukka Godaa, “Nuussi ammanuwaa gujja” yaagiide oochcheeddino.

⁶ Godaykka, “Hinttew sannaaficiyaa ayfiyaa keena ammanuu de7intto, hinttenttu ha boo7iyaa, ‘Hawaappe shodettaade, abbaan tooketta’ gintto hinttew eeno gaana” yaageedda.

Qoomay Oothanaw Bessiyaa Oosuwaa

⁷ Qassikka Yesuusi, “Hintteppe goshiyaawe woy miyaa heemmiyaa qoomay de7iyaa asay haqet de7ooppe, goshsha gadeppu woy miyaa gadeppu simmo wode ellekka, ‘Haaya shemppa akka, qumaa maanaw utta’ yaagiyaawe oonee? ⁸ Yewuwaan qassi, ‘Ta maana kawuwaa gigissa; ta maananne ushana gakkanaw minnaade taana eqqaade miza. Hewaappe guyye new ma, usha’ yaagiyaawaa gidennee? ⁹ He qoomay kiitetteeddabaa ootheedda diraw, he bitani galatanaw bessennee? ¹⁰ Hewaadanka hintte qassi asay hinttena kiitto oosuwaa ootheedda wode, ‘Nuuni maaddenna qoomatuwaa; nu ooso xalalaa ootheeddo’ yaagite” yaageedda.

Yesuusi Oolluu Oyqqeedda Tammu Asatuwaa Patheedda

¹¹ Yesuusi Yeerusalaame biidde, Galiilaappenne Sammaariyaa giyaa gadatuwaappe gidduwana aadhdheedda. ¹² I itti guutha katamatto geliyaa wodiyaan, haakuwan eqqeedda tammu oolluwan oyqetteed-dawanttu A be7eeddino. Unttuntukka haakuwan eqqiide, ¹³ barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Yesuusa, Godaw, hayya godo nuuna pathaarikki!” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi untntntta be7iide, “Biide, hinttenttu bollaa qeesatuwaa bessite” yaageedda.

Unttuntukka qeesatuwaakko bide7iidde oolluwaappe paxeeddino.

¹⁵ Unttuntuppe ittuu bare harggiyaappe paxeeddawaa be7iide, bare kooshshaa dhoqqu udiide, Xoossaa bonchchiidde simmeedda. ¹⁶ Galatiiddekka Yesuusa gediyaan matan gulbbateedda. He bitani Sammaariyaa asa.

¹⁷ Yesuusi zaariide, “Tammuu paxibeykkinoo? Yaatina uddup-punatuu haqan de7iinoo? ¹⁸ Ayihuda asa gidenna Sammariyaa bitaniyaappe attin, Xoossaa bonchchanaw simmeeddawanttu baawa guussee?” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi A, “Dendda ba; ne ammanuu neena patheedda” yaageedda.

Xoossaa Kawutethaa Yuussaabaa
(*Mat 24:23-28,37-41*)

²⁰ Parisaawatuu itti gallassi, “Xoossaa kawutethay awude yaanee?” giide oochchina Yesuusi, “Xoossaa kawutethay hinttenttu naagiyaa ogiyaan yeenna” yaagi zaareedda. ²¹ Qassikka, “Ooninne, ‘Xoossaa Kawutethay hawaan de7ee’, woy ‘Hewaan de7ee’ gaanaw dand-dayenna; Xoossaa Kawutethay hinttenttu wozanaa gidдон de7ee” yaageedda.

²² Yesuusi barena kaalliyawanttoo odiidde, “Asaa Na7ay qoncciyaa gallassatuwaappe ittuwaa be7anaw hinttenttu amottiyaa wodii yaana; shin be7ikkita. ²³ Qassi untntnttu hinttena, ‘Haweku hawaana’ woy ‘Hewaana’ yaaganawantta. Shin untntntta kaalliide, untntnttunna booppite. ²⁴ Walqqanthay saluwan wolqqaamiyaa wode, ha gaxaappe hini gaxaa poo7uu po7iyaawaadan, asaa na7aa yuussaykka hewaadan hananawaa. ²⁵ Shin koyrottiide Asaa Na7ay daro metuwaa metootanawunne he wodiyaan de7iyaa yeletaan ixettanaw bessee.

²⁶ “Nohe wodiyaan hanowaadankka, Asaa Na7ay qoncciyaa gallas-sankka hewaadan hananawaa. ²⁷ Nohe markkabiyaan gelo gallas-say gakanaw untntnttu, miiddinne ushiidde, akkiiddinne akettiidde de7ishshin, bashshaa haathay yiide ubba asaakka bayizzeedda.

²⁸ “Hewaadankka, Looxe * wodiyaan, asay miiddinne ushiidde, zali77iidde, tokkiiddinne golliyaa keexxiidde de7eeddino. ²⁹ Shin Looxe, Sodoomaappe keso gallasaan qassi saluwaappe tamayenne eexxiyaa bonqgo shuchchay bukkeedda; ubbabaakka miide wursseedda.

³⁰ “Asaa na7ay qoncciyaa gallasaankka hawaadan hananawaa. ³¹ He gallasaan, golliyaa huuphiyaan de7iyaawe, golle garssan de7iyaa

17:14 Wog 14:1-32 **17:26** Dom 6:5-8 **17:27** Dom 7:6-24 * **17:28** Nohe ... Looxe: Xoossay biittaa bashshaa haathan bayizzeedda wode, I Nohanne A golle asaa ashsheedda. Xoossay Sodoomaanne Gamooraa katamatuwaa, izin de7iyaa iitaa asatuwaa ubbaa tamaan bayizzeedda wode, Looxanne A golle asaa ashsheedda (Dom 19:1-29 xeellite). **17:29** Dom 18:20-19:25

miishshaa akkanaw wodhdhoppo; hawaadankka goshsha gaden de7iyaawe, guyye simmoppo. ³² Ane Looxe machchattibaa qoppite!

³³ Bare shemppuwaa ashshanaw koyyiyaa ubbay, bayizzee; bare shemppuwaa bayizziyaa ubbay, de7uwan naagee. ³⁴ Ta hinttew odiyaawe aye gooppe, he qammaan laa77u asatuu itti gisuwan gisanawantta; untuntuppe ittuu akettina laa7ethiyaawe attanawaa. ³⁵ Laa77u macca asatuu itti woxaan gaaccanawantta; ittinna akettina, ittinna attanawunnu. ³⁶ Laa77u asatuu goshsha garssan de7iino; ittuu akettanawaa, laa7ethiyaawe attanawaa” yaageedda.

³⁷ A kaalliyawanttu Yesuusa, “Godaw, hewe haqan hananawee?” yaageeddino.

Ikka zaariide, “Bakutay de7iyaasaa shorttii shiiqanawaa” yaageedda.

18

Manqqo Gideedda Am77attibaanne Makkalanchcha Daannaabaa

¹ Yesuusi barena kaalliyawnttoo, salettennaan ubba gallassi woossanaadan leemisuwan odeedda. ² Ikka, “Itti katamaan Xoossaw yayyennawe, asaakka bonchchenna itti daannay de7ee. ³ He katamaan am77e mishiratta de7aw. Izakka he daannaakko yaade, ‘Ta morkkewunne taw de7iyaa yewuwaa pirdda’ yaagaaddu.

⁴ “Daro wodiyaan iziw pirddennaan ixceedda. Shin bare wozanaan qoppiide, ‘Taani, ubba Xoossaw yayyana dhayooppekka, asaakka qay bonchchana dhayooppe, ⁵ ha am77e mishiratta taana labbanthiyaa dirawunne ubba wode taakko yaade taana daaburssenna mala, taani iziw pirddana’ gedda.

⁶ “He makkalanchcha daannay goowaa akeekite. ⁷ Xoossay gallasinne gamma barenta maaddana mala, dandayaan aakko waasiyaa dooretawanttussi pirddenneyee? I untunttoo ellekka zaarennee? ⁸ Taani hinttentoo yaagay; untunttoo elleelli pirddana; shin Asaa Na7ay yiyaa wode ha biittaaan ammanuwaa demmaneeshsha?” yaageedda.

Otorettiyaa Parisaawiyanne Barena Kawushisseedda Qaraxaa Qanxxiyaa Bitaniyaa

⁹ Barentta geeshsha giide ammanettiyaawanttoonne haraa ubbaa darii kadhiyaawanttoo, Yesuusi ha leemisuwaa odeedda: ¹⁰ “Laa77u asatuu woossanaw geeshsha golliyaa * geleeddino. Hewanttuppe ittu Parisaawiyaa; ittu qay qaraxaa qanxxiyaawaa. ¹¹ Parisaawii denddi eqqiide bare wozanaan woossiide, ‘Xoossaw, taani hara asaadan: bonqqiyaawanttudun, makkaliyaawanttudun, woshummiyaawanttudun, woy hawaadan qaraxaa shiishshenna diraw neena galatay. ¹² Saaminttaan laa77u kaalla xoomay; taani demmiyaa ubbaappe tammu kushiyaappe ittuwaa immay’ yaageedda.

¹³ “Shin qaraxiyaa bitani haakuwan eqqiide, bare ayfiyan pude saluwaa dhoqqu giide xeellanawukka koyyibeenna. Shin bare tiraa baqqidde, ‘Xoossaw, taani nagaranchchaa; taana maara’ yaageedda.

17:31 Mat 24:17,18; Mar 13:15,16 **17:32** Dom 19:26 **17:33** Mat 10:39; 16:25; Mar 8:35;

Luq 9:24; Yoh 12:25 **17:36** Mat 24:40 * **18:10** woossanaw geeshsha golliyaa: Ayihuda asay ubba wode Geeshsha Golliyan wontta guuraaninne gallassa woossino.

¹⁴ Taani hinttentoo odiyaawe ayee gooppe, kase bitaniyaappe aadhdhiide ha bitani xillo gidiide bare golle simmeedda; barena dhoqqu oothiyaa ubbay kawushana; barena qay kawushissiyaa uray dhoqqu gaana” yaageedda.

Yesuusi Guutha Naanaa Anjjeedda

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Yesuusi bare kushiyaa wothiide anjjana mala asay guutha naanaa akkiide aakko yeeddino. A kaalliyaawanttukka be7iide, asaa ahenna mala geeddino. ¹⁶ Yesuusi qassi guutha naanaa barekko xeesiide, “Guutha naanay taakko yaana mala aggite, diggoppite; Xoossaa kawutethay hawanttu malaassa. ¹⁷ Taani hinttentoo tumuwaa oday; Xoossaa kawutethaa guutha na7aadan akkennawanttu ubbay he kawutethaa mulekka gelenna” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa biittaa Mooodiyaawanttuppe ittu, “Lo77o tamarissiyawoo, taani medhinaa de7uwaa laattanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheedda. ¹⁹ Yesuusikka aw, “Ayaw taana lo77oo, yaagay? Itti Xoossaappe attin, lo77uu ooninne baawa; ²⁰ Xoossaa azazatuwaa, ‘Woshummoppa, wodhoppa, wuu77oppa, wordduwaa markkattoppa, ne aabbanne ne daayo bonchcha yaagiyaawaa eraa’ ” yaagiide zaareedda. ²¹ Bitani zaariide, “Hawaa ubbaa, na7atethaappe doommaade naagaaddi” yaageedda.

²² Yesuusikka hawaa sisiide, “Ittibay neeni biroon oothennaani attowe de7ee; hewenneekka, new de7iyaawaa ubbaa zali77aade manqqatoo imma; hawaa oothoophe saluwankka neeni durettana; hewaappe guyye ta geeduwaa kaalla” yaageedda. ²³ He bitani qassi hewaa sisiide daro dure gido diraw daro kayyotteedda.

²⁴ Yesuusikka ha bitani daro kayyottowaa be7iide, “Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanaw wooti metanddeeshsha! ²⁵ Dure asay Xoossaa kawutethaa gelanawaappe gaaluu marppiyaa xoo7iyaanna aadhdhanawe matattee” yaageedda. ²⁶ Hewaa siseedda asay, “Simmi ooni attanaw danddayii?” yaageeddino.

²⁷ Ikka qay zaariide, “Asaw danddayettennawe Xoossaw danddayettee” yaageedda. ²⁸ Phexiroosi zaariide, “Simmi nuuni nuussi de7iyaa ubbaa aggiide neena kaalleeddo” yaageedda. ²⁹ Ikka, “Tumuwaa gay, Xoossaa kawutethaa diraw bare golliyya, woy barena yelawantta, woy bare machchiyya, woy bare naanaa, woy ishatuwaa aggeeddawe, ³⁰ hawodiyani daro dakkuwaa, sintha yiyaa kawutethaanikka medhinaa de7uwaa akkennawe ooninne baawa” yaageedda.

Yesuusi Bare Hayquwaabaa Heezzenhuwaa Odeedda

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Yesuusikka tammanne laa77u barena kaalliyaawantta barekko xeesiide, “Simmi Yeerusalaame baana; Asaa Na7aabaykka nabatuu maxaafan xaafetteeddabay ubbay yaani polettana. ³² Ayihude gidenawanttoo A aathi immana, qilliiccana, daro metothana, A bollan cuchchana; ³³ shocowaappe guyyiyan wodhana, heezzenhiyya gallassi I denddana” yaageedda.

³⁴ Untunttukka ha yewuwaappe ayaanne akeekibeykkino; hayiyukka untunttoo akeekettebeenna diraw I haasayobaakka eribeykkino. ³⁵ Yesuusi Iyarkkokko mateedda wodiyaan, itti qooqa

bitani woossiide ogiyaa gaxaan utteedda. ³⁶ Cora asay aadhdiyaawaa sisiide, “Hawe ayeeshsha?” yaagi oochcheedda. ³⁷ Asaykka aw, “Naazireetiyyaa Yesuusi hawaanna aadhdiidde de7ee” yaagi zaareeddino.

³⁸ Ikka, “Daawite na7aa Yesuusaa, taana maaraarikki” giide waasseedda. ³⁹ Aappe sinthanna biidde de7iyaawanttukka, co77u gaanaadan hanqqetteeddino. I qay, “Daawite na7aw, taana maaraarikki” giide darii waasseedda.

⁴⁰ Yesuusikka eqqiide, barekko ahanaadan asaw odeedda. ⁴¹ Yesuusakko I mato wodiyaan, Yesuusi, “Taani new ayaa oothanaadan koyyay?” yaagiide A oochcheedda.

Ikka zaariide, “Godaw, xeellanaw koyyay” geedda.

⁴² Yesuusikka, “Xeella, ne ammanuu neena patheedda” yaageedda. ⁴³ He wodiyanikka xeellii ageedda; Xoossaakka bonchchiidde A geeduwaa kaalleedda.

Asay ubbay bitaniyaa xeelliide, Xoossaa galateeddino.

19

Yesuusanne Zakkiyoosa

¹ Yesuusi hini Iyyarkko katamaa geliide, hewaanna aadhdi de7ee. ² Sunthay Zakkiyoosa geetettiyyaa itti dure bitani hewaan de7ee. Ikka qaraxiyaawanttussi kaappuwaa. ³ Zakkiyoosi Yesuusa geetettiyaawe haqawentto be7anaw koyyishshin qantha gideeddawaa diraw, asaa coratethaappe denddowaan be7anaw danddayibeenna. ⁴ Yesuusi he ogiyanna aadhdiyaa diraw, sinthaw aadhdiidde itti boo7iyaa bolla keseedda.

⁵ Yesuusi he sa7aa gakkiiide, dhoqqu gi pude xeelliide, “Zakkiyoosa, hachche ne gollen peeshanaw bessiyaa diraw elle wodhdha” yaageedda.

⁶ Ikka elleelli boo7iyaappe wodhdhiide, nashechchaan Yesuusa mokeedda. ⁷ Hewaan de7iyaa asaa ubbay hawaa be7iide, “Hawe nagaranchchaa gollen geliide imatha gidiide shoobettana hanee” giide ubbatuukka zuuzunthaa doommeeddino.

⁸ Zakkiyoosikka qassi eqqiide Godaa, “Godaw, simmi taw de7iyaawaa ubbaappe baggaa hiyyesatoo immana; ooppenneekka wordduwan akkeeddawaa gidoope, ooyduu dakuuwaawaa udaade zaarana” yaageedda.

⁹ Yesuusikka Zakkiyoosaw odiidde, “Neenikka Abraahaamo sheeshshaa gidiyaa diraw, hachche atatethay ha golle asaw yeedda.

¹⁰ Ayaw gooppe, Asaa Na7ay bayeeddawaa koyyanawunne ashshanaw yeedda” yaageedda.

Tammu Qoomatuwaa Leemisuwaa

(Mat 25:14-30)

¹¹ Asay hawaa sisiidde de7ishshin Yesuusi, hini Yeerusalaame mato dirawunne untuntntoo Xoossaa kawutethay ha77ikka qoncciyaawaa malato diraw leemisuwaa odeedda. ¹² Hawaadan yaagi doommeedda; “Itti wolqqaama bitani barew kaawutethaa bonchchuwaa akkiide simmanaw, hini haako gadiyaa beedda. ¹³ Bare qoomatuwaa gidoppe tammuwaa xeesiide, untuntntoo tammu miinaa * geetettiyyaa miishshaa

19:10 Mat 18:11 **19:11** Mat 25:14-30 * **19:13** miinaa: Miinaa geetettiyaawe, Griike qaalaan ‘Minas’ giyaawaa. Hawaa bilethay, hewode de7iyaa oosanchcha asaw imettiyyaa heezzu agenaa dirguwaa.

immowaashshin, ‘Taani simmaade yaana gakkanaw, hamiishshaan zali77ishshite’ yaageedda.

¹⁴ “Shin A gadiyaa asay A ixxo diraw, ‘Ha bitani nu bolla kawu-tanaadan nuuni koyyokko’ yaagiide, guyyenna I de7iyaasaa asaa ki-itteeddino. ¹⁵ Gidoppe attin, ha bitani kaate gidiide hini bare gade simmeedda. He qoomatuu huuphiyan huuphiyan I immo miishshaan zali77iide ay keena wodhisseeddinontto eranaw xeesisseedda.

¹⁶ “Koyro qoomay shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda tammu miinaa wodhiyaa tammuwaa demmaaddi’ yaageedda. ¹⁷ A Goday A, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77o qoomaa; neeni guutha yewuwaan amanetteeddawaa gidaade beetto diraw, tammu katamatuwaa bollan maataay new imetteedda’ yaageedda.

¹⁸ “Laa7ethiyaawekka shiiqiide, ‘Godaw, neeni taw immeedda ichcheshu miinaa geetettiyaa miishshay ichcheshuwaa wodhdheedda’ yaageedda. ¹⁹ A Godaykka A, ‘New ichcheshu katamatuwaa bollan maataay imetteedda’ yaageedda. ²⁰ Hara heezzenthiyaa qoomay shiiqiide, ‘Godaw, curqqaan xaaxa wotheedda ne miishshaa hawaa be7a. ²¹ Ayaw gooppe, neeni wothabeennasaappe akkiyawaa; zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyaa diraw, new yayyaaddi’ yaageedda.

²² “Godaykka, ‘Ha iita qoomay; neeni haasayo qaalaan ne bolla taani pirddana. Wothabeennawaa akkiyawaa, zerabeennawaa qoyciyaa meqethi baynna asa gidiyawaa erooppe, ²³ taani yaade ta miishshaa wodhiyaanna akkana mala, ayissi wodhissiyaawanttoo immabeykii?’ yaageedda.

²⁴ “Godaykka, hewaan eqqowantta, ‘Ha miishshaa aappe wothi akkiide tammu miinay de7iyaawoo immite’ yaageedda. ²⁵ Unttuntukka, ‘Godaw, aw tammu miinay de7ee’ yaageeddino.

²⁶ “Ikka, ‘Taani hinttenttoo odiyaaawe, de7iyaawoo ubbaw gujetanawaa; baynnawaappe qassi he de7iyaawekka akettanawaa. ²⁷ Yewuwaan qassi taani untntuntu bollan kawutennaadan koyyeedda ta morkkatuwaa taakko ahiide ta sinthaan shukkite’ geedda” yaageedda.

Yesuusi Daro Bonchchuwani Yeerusalaame Geleedda
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Yoh 12:12-19)

²⁸ Yesuusi hawaa goowaappe kaalla hini Yeerusalaame kesianaw barena kaalliyaawanttuppe sinthatiide beedda. ²⁹ Debre Zayte geetettiyaa deriyaa matan de7iyaa hini Beetefaagen Biitaaniyaa geetettiyaa heeraa katamatuwaakko shiiqeedda wode barena kaalliyaawanttuppe laa77atuwaa, ³⁰ “Hinttenttuppe sinthan de7iyaa qeeri katamatuwaa biite; yaa hinttenttu geliyaa wode, ooninne biro uttibeenna hare maray qashetti utteeddawaa demmanita; A billiide haa akki yiite. ³¹ Ooninne hinttentta, ‘Hawaa ayaw billiitee?’ giide oochchooppe, ‘I bare godaw † koshshiyaa diraassa’ yaagite” yaageedda.

³² Kiitetteeddawanttukka biide, Yesuusi untntuntu odowaadan hanina demmeeddino. ³³ Untntuntu hare maraa billiyaa wode be7iide hariyaa Goday, “Hare maraa ayaw billiitee?” yaageedda. ³⁴ Untntuntukka, “Godaw hawe koshshee” yaagiide, ³⁵ hare maraa Yesuusakko aheeddino; barenttu mayuwaa A bollan wothiide Yesuusa

hariyaa togisseeddino. ³⁶ Asaykka Yesuusi biya ogiyaa bolla barenttu mayuwaa hiixseeddino. †

³⁷ I Debre Zayte geetettiyaa deriyaa dugethaa afiyaa ogiyaa ma-teedda wode, daro cora gideedda A kaalliyaawanttu be7eedda Xoossay oothedda malaataw ubbaw nashettiide, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, ³⁸ “Godaa sunthaan yiyaa kaatii anjjetteeddawaa;

saluwan sarotay gido.

Qassi killi dhoqqaa saluwan

de7iyaa Xoossay bonchchetto”

yaageeddino.

³⁹ Asaa garssan de7iyaa itti itti Parisaawatuu Yesuusa, “Tamarssiyaawoo, neena kaalliyaawantta co77u oothaarikki” yaageeddino. ⁴⁰ Ikka zaariide, “Taani hinttentoo oday, untunttu co77u gooppe, shuchchaykka waassanawaa” yaageedda. ⁴¹ Yesuusi Yeerusalaame mateedda wode, katamatto be7iide, yeekkiide, ⁴² “Ne sarotaw gidiyaawaa neeni hachche eraaddintto lo77a; shin ha77i hewe ne ayfiyaappe geemmeedda. ⁴³ Ayaw gooppe, ne bolla yaana wodii de7ee; he wode neena ixxiyaawanttu ne yuushshuwaan dirssaa diriide, yaappenne haappenne dooddiide, neena un77ethiyaa wodii yaanawaa. ⁴⁴ Neenanne ne dirssaa garssan de7iyaa ne asaa menthereethana. Xoossay neena be7anaw yeedda wodiyaa neeni erabeenna diraw, neena ixxiyaawanttu shuchchaa ubbaa ittuwaa ittuwaa bollappe dentiide laalanawaa” yaageedda.

Yesuusi Geeshsha Golliyan Zali77iyaawantta Yedersseedda

(*Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Yoh 2:13-22*)

⁴⁵ Hawaappe kaalla Yesuusi geeshsha golliyaa geliide, zali77iyaawantta hewaappe kesseedda. ⁴⁶ Yesuusi zaariide, “ ‘Ta golli Xoossaa woossiyaa golliya gidanawaa’ geetettiide Xoossaa qaalaan xaafetteedda. Shin hinttenttu A paannuwaa gonggoluwaa ootheddita” yaageedda. ⁴⁷ Yesuusi ubba wode geeshsha golliyan tamarissi de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttunne asaa ayissiyaawanttu A wodhanaw koyyiino. ⁴⁸ Shin asay ubbay A haasayaappe ittuunne attennaan sisi utto diraw, A wodhiyaa ogiyaa untunttu dhayeeddino.

20

Yesuusa Maataa Bolla Denddeedda Ooshaa

(*Mat 21:23-27; Mar 11:27-33*)

¹ Itti gallassi Yesuusi asaa geeshsha golliyan tamarissiiddenne mishi-raachchuwaa qaala odiide de7iyaa wode, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu gadiyaa cimatuwanna ittippe Yesu-usakko yeeddino. ² Unttunttukka, “Ha yewuwaa neeni udiyaawe ay maataanentto oda; ha maataakka new immeeddawe I oonee?” yaagi-ide oochcheeddino. ³ Ikka, “Ta hinttena itti ooshaa oochchiyawe de7iyaawaa ane zaarite. ⁴ Yohaannisa xinqqatay Xoossaappee woy asaappee?” yaagi oochcheedda.

† **19:36** mayuwaa hiixseeddino: Hawaa guussay, Ayihuda asaa wogaan, eretteeddanne bonchchettiyaa asaw udettiyaa imathaa mokaa wogaa. **19:38** Maz 118:26 **19:46** Isa 56:7; Erm 7:11 **19:47** Luq 21:37

⁵ Unttuntu bare giddon maqgettiidde, “Xoossaappe gooppe, hewaa gidoope ‘Ayaw ammanibeykkitee’ nuuna yaaganawaa; ⁶ ‘Asaappe’ gooppe, asay ubbay Yohaannis nabiya gidiyaawaa ammaniya di-raw shuchchaan nuuna dechchanawantta” yaageeddino. ⁷ Hawaassi, “Haqappe yeeddentto erokko” giide aw zaareeddino. ⁸ Yesuusikka, “Hawaa gidoope taakka, taani O maataan ha yewuwaa oothaytantto hinttenttoo odikke” yaageedda.

⁹ Hawaappe simmiide Yesuusi asaw ha leemisuwaa yaagi oduwaa doommeedda: “Itti bitani daro woyiniyaa turatuwaa tokkeedda. Goshshanchchatuwassi kothaw immiide, I hini hara gadiyaa biide cora wodiya gami⁷⁷eedda. ¹⁰ Woyini ayfiyaa ayfo wode, woyiniyaa goshshaa Goday barena gakkiiyawaa ahanaadan itti qoomaa kothaawatuwakko kiitteedda. Kiitetti beeddawaakka dhoobbiide, mela kushiya yeddeeddino. ¹¹ Hewaappe hara qoomaa kiitteedda. Unttuntu hewaakka qassi dhoobbiide, toochchiide, mela kushiya yeddeeddino. ¹² Ha⁷⁷ikka haraa heezzenhiyaa qoomaa kiitteedda. Unttuntukka qassi A masunthiide, hini kare oleeddino.

¹³ “He woyiniyaa turaa Godaykka, ‘Simmi ayaa udoor? Ane ha⁷⁷i ta dosiyaa na⁷aa kiittana; ooni eri A bonchchooppenne’ geedda. ¹⁴ Goshshanchchatuu qassi na⁷aa be⁷eedda wode, ‘Hawe A laatiyaawaa gido diraw, hayite wodhoyte; hewaappe guyye, biittay nuusa gidanawaa’ giide zoretteeddino. ¹⁵ Woyiniyaa turaa sa⁷aappe, hini karew kessiide A wodheeddino.

“Woyiniyaa turaa Godaykka untuntta ayaa oothanddeeshsha? ¹⁶ Yooppe he goshshanchchatuwaa, wodhanawaa; woyiniyaa turaa sa⁷aakka haranttoo immanawaa” yaageeddino.

Asatuukka hawaa siso wode, “Hawaa malabaa ahoppo” yaageeddino. ¹⁷ Yesuusikka hini untunttukko xeelliide,

“Simmi shuchchaa golliyaa keexxiyaawanttu kadheedda shuchchay, I waanna golliyaa minissiyaa huuphe shuchchaa gideedda’ geetettiide xaafetteeddawaa bilethay ayee? ¹⁸ Ha shuchchaa bollan kunddiyaa ubbay me⁷erettee; shuchchaykka A bollan kunddiyaa ubbay bunchchettanawaa” yaageedda.

Giiraa, Giirane Aggane Giyaa Ooshaa
(*Mat 22:15-22; Mar 12:13-17*)

¹⁹ Muse higgiiyaa xaafiyaawanttunne qeesatuwaa kaappatuu Yesuusi haasayeedda leemisuu, untuntu bollan geettowaa ero diraw, he saatiyanka A oyqqanaw koyeeddino. Shin asaw yayyeeddino. ²⁰ Yesuusa, he gadiyaa mooddiyawaassinne A maataassi aathiide immanaw A doonaappe kesiyaa qaalaan oyqqanaw injjetiyaa wodiya naagiino. Hewaa diraw geeshshaa malatiidde oythanaw wochchiyaawantta kiitteeddino. ²¹ He kiittettowanttukka Yesuusa, “Tamaariissiyaawoo, neeni tuma yewuwaa haasayiyaawaanne tamaariissiyaawaa, hewaadankka qay Xoossaa ogiyaa tumatethaan tamaariissiyaawaanne oossinne dummayennawaa nuuni ereetto. ²² Qassikka untunttu, Roomaa kaatiyaa Qeesaarew giiraa cigganaw koshshii woy koshshennee?” yaagi oochcheeddino.

²³ I qassi untunttu deshatethaa eriide, ²⁴ “Ane taana itti diinaariyaa * bessite; hewaa bollan de7iyaa misiliinnee xaafettowe oona bessii?” geedda. ²⁵ Unttuntukka, “Qeesaarewaa” giide zaareeddino. Inneekka, “Hewaa gidoope: Qeesaarewaa, Qeesaarew immite; Xoossaawaa, Xoossaw immite” yaageedda. ²⁶ Unttuntukka, I haasayeedda qaalaan asaa sinthan oyqqanaw danddayi beykkino. A zaaruwan maalalettiide co77u geeddino.

Hayquwaappe Dendduwaabaa Ooshaa
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷ Saduqaawanatuppe ittu ittuu Yesuusakko yiide, ooshaa aw shishsheeddino. ²⁸ Unttuntukka Yesuusa, “Tamaarissiyaawoo, itti bitani machchatto akkiide na7aa yelennaan hayyiyaawaa gidoope, mishiratto hewaa ishay laataa akki na7aa yeliide bare ishaw zerethaa wothana mala Muse nuussi xaafeedda. ²⁹ Itti wodiyaan laappu ishatuu de7iyaawantuppe, bayray machchatto akkiide yelennaan hayqqii aggeedda. ³⁰ Laa7ethiyaawekka izo laatteedda. ³¹ Heezzenithiyaawekka qassi izo akkeedda; laappunatuukka izo akkiide na7aa yelennaan hayqqeeddino. ³² Wursethaan mishirattakka hayqqaa aggaaddu. ³³ Simmi laappunatuukka he mishiratto akkeedda diraw, hayquwaappe denddeedda wode, iza oossi machche gidanee?” yaagi ochcheeddino.

³⁴ Yesuusikka, “Ha alamiyaa naanay akkiionne akettiino. ³⁵ Shin hayquwaappe denddiide, sinthappe yiyaa wodiyaan de7anaw bessiyaawanttu akkikkinonne akettikkino. ³⁶ Unttuntu Xoossaa kiitanchchaa malatiide de7iyaa diraw, hewaappe simmiide hayqqikkino. Hayquwaappe denddiyaawantta gidiyaa diraw untunttu Xoossaa naanaa. ³⁷ Muse, Xoossay aw qonceedda woraabaa xaafeedda taarikiyaa garssan, Godaa Xoossaa, “Abraahaamo Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa” yaagiide xeesussay, hayqqawanttu denddiyaawaa bessee. ³⁸ Ubbaykka aw hayqqi beennawantta gidiyaa diraw, I hayqqibeennawanttu Xoossaappe attin, hayqqowanttuwaa gidenna” yaageedda.

³⁹ Itti itti Muse higgiiyaa xaafeeddawanttukka, “Tamaarissiyaawoo, lo77uwaa haasayaadda” yaageeddino. ⁴⁰ Hawaappe simmiide, ittuukka A ochchanaw xalowe baawa.

Yesuusi Oonee Giya Ooshaa
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹ Hawaappe kaalla Yesuusi untuntta, “Asay Kiristtoosa wooti ‘Daawite na7aa’ yaagiinoo? ⁴²⁻⁴³ Gasotethaynneekka, Daawite bare huuphew Mazimure Maxaafaa garssan, ‘Goday ta Godaa, “Taani ne morkketuwaa ne gediyaappe garssanna de7anaadan oothana gakkanaw, ta ushechchaan utta” geedda’ yaageedda.

⁴⁴ “Simmi Daawite Kiristtoosa, ‘Godaa’, giide xeesiyaawaa gidoope, wooti aw na7aa gidana danddayii?” yaageedda.

* **20:24** dinaariyaa: Hewode Roomaa biittaa asay go77ettiyyaa miishshaa. **20:27** Kit 23:8
20:28 Zar 25:5 **20:37** Kes 3:6

Muse Higgiyaa Tamaarissiyaawantuppe Naagettana Mala, Yesuusi Seereedda Seeraa

(*Mat 23:1-36; Mar 12:38-40*)

⁴⁵ Asay ubbay sisishshin barena kaalliyaa wanttoo, ⁴⁶ “Muse higgiyaa tamarissiyaawantuppe naagettite; untuntukka, adussa qamishiyaa mayyiide yuuyyanaw, geyay de7iyaasaan bonchcho sarotaa akkanaw, woossiyaa gollen bonchcho oydiyan uttanaw, shoobetteeddasan bonchchosaa koyyiyaawantta. ⁴⁷ Hewantukka am77atuwaa golliyaa kalloyiyaawantta; barentta besanaw woosaa adussiyaawantta; untunta ita pirdday naage” yaageedda.

21

Am77atti Imotaa

(*Mar 12:41-44*)

¹ Yesuusi dhoqqu giide xeelliyaa wode, dure asay geeshsha golliyan imotaa shiishshiyaa miishshaa gidon barenttoo de7iyaawaappe untuntu yeggiyaa wode be7eedda. ² Qassikka itti hiyyeesaa am77e mishiratta laa77u semberiyaa hewaan yeggiyaa wode be7iide, ³ “Ta hintew tumuwaa gay, ha hiyyeesaa am77e mishiratta, ooppenne daruwaa immaaddu. ⁴ Ha asay ubbay barenttoo palahowaappe immeeddino; shin iza bare hiyyeesatethaa wolqqaan barew de7iyaawaa ubbaa immaaddu” yaageedda.

Geeshsha Golli Kolettanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda

(*Mat 24:1-2; Mar 13:1-2*)

⁵ A kaalliyaa wantuppe ittu ittuu, “Geeshsha golli lo77o shuchchaaninee baalaa shiiquwaa imotaan lo77eeddawaa” yaagi haasayiyaa wode Yesuusi, ⁶ “Hawe hinttentu be7iyaawe ubbay kolettennaan, shuchchay shuchchaa bollan keelettiide attenna wodii yaanawaa” yaageedda. ⁷ Untuntukka, “Tamaarissiyaawoo, simmi hawe hananawe awudee? Qassikka hawe hananaw mallay aye?” yaagiidi oochcheeddino.

Yesuusi Metuwaa Wodiinne Nashechchaa Wodii Yaanawaa Odeedda

(*Mat 24:3-13; Mar 13:3-13*)

⁸ Ikka, “Ooninne balethennaadan naagettite; cora asay, ‘Taani Kiristoosa’ yaagiidde qassikka, ‘Wodii mateedda’ yaagiidde ta sunthaa yaanawantta; hinttentu qassi untunta kaaloppite. ⁹ Olaa yewuwanne asaa makkalaabaa sisiyaa wode dagammoppite; hawe koyro hananaw bessiyaawaa gido diraappe attin wursethay bira” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe kaalliide asaw, “Asay asaa bolla, kawutethaykka kawutethaa bolla, denddanawaa; ¹¹ wolqqaama biittaa qaathay hananawaa; koshayne harggi, dumma dummasaan medhettanawaa; yashshiyaa yewuunne ubbaakka wolqqaama malaatay saluwaappe hananawaa.

¹² “Hawe ubbay hananaappe kasiyan qassi asay hinttentta oyqqanawantta, metootheranawantta; hini Ayihudatuwaa woosa golle asaw aathi immanawantta; qasho gollekka gelissanawantta; kaatatuwaa sinthaninne mooddiyaawanttu sinthan shiishshanawantta; hawe ubbay ta sunthaa gaasuwan hinttentta gakkanawaa. ¹³ Hawekka markkattanaw hintte w lo77o qaada gidanawaa. ¹⁴ Hawaa gidiyaa

diraw, ay zaaruwaa immanee giidde koyrottiide hinttenttu un77ettenna mala hawaa wozanaa aathite. ¹⁵ Eqettiyaawanttu ubbay, eqettanawunne lakanaw danddayenna gaalaanne aadho cincatethaa taani hinttenttoo immana. ¹⁶ Hinttentta yeleeddawantunne hinttenttu ishataa, hinttenttu dabbatuunne hinttenttu laggethatuukka attennaan hinttentta aathi immanawantta; hinttenttuppekka ittuwaa ittuwaa wodhanawantta. ¹⁷ Ta sunthaa diraw asaa ubbaa matan ixetteeddawantta gidanita. ¹⁸ Yewuwaan qassi hinttenttu huuphiyaa binnanaappekka ittinnan bayukku. ¹⁹ Minni eqqiide hinttenttu shemppuwaa ashshiita.

Yesuusi Yeerusalaame Bayethaabaa Odeedda
(*Mat 24:15-21; Mar 13:14-19*)

²⁰ “Yeerusalaame olaa asaan doodetteedda wode, izi bayethay mateeddawaa erite. ²¹ He wode Yihudaan de7iyaawanttu deriyaakko baqatino; katamaan de7iyaawanttu qay hewaappe kesino; baalaa-gariyan de7iyaawanttukka yaa katamaakko geloppino; ²² Xoossaa qaalaan xaafetteeddawe ubbay polettanaadan hawe haluwaa kesiyaa wodiyya. ²³ Biittaa bollan wolqqaama metuu hananawaa; ha77i de7iyaa asaa bollan hanquu yaanawaa; hewaa diraw hewodiyaa shaarowanttoonne dhanthiyawanttoo aayyee! ²⁴ Asay ubbay mashshaan hayqqanawantta; Xoossaa erenna gadiyaa ubbatuukka omodduwaan baanawantta; Yeerusalaamekka Ayihudaa gidennawanttu wodii polettana gakkanaw, untuntun yedhetteddawunno gidanawunnu.

Kiristtoosa Laa7etho Yuussaa
(*Mat 24:29-31; Mar 13:24-27*)

²⁵ “Awaa, agenaaninne xoolinttiyaa bolla malaatay hananawaa; abbaappenne beetaa kooshshaappe dendo gaasuwan biittaa bollan de7iyaa asay ubbay un77ettanawantta; hirgganawantta. ²⁶ Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxiyaa * diraw asay yashshaaninne alamiyaa bolla ayee yaanaweeshsha yaagiidde naaguwaan daaburanawantta. ²⁷ He wode Asaa Na7ay wolqqaaninne wolqqaama bonchchuwan shaariyaan yiyaa wode be7anawantta. ²⁸ Hinttenttukka, ha yewuu polettussaa doommiyaa wode, wozuu mato diraw sitti giide eqqite; pude dhoqqu giide xeellite” geedda.

Balasiyaa Geetettiyaa Mithaa Leemisuwaa
(*Mat 24:32-35; Mar 13:28-31*)

²⁹ Kaalliiddeekka, hawaa yaagi leemisuwaa odeedda, “Woddenthaappenne hara mithaa ubbaappe xeellite; ³⁰ Haythay aacina be7iyaa wode, he wode bonii mateeddawaa hinttenttu eriita. ³¹ Hewaadankka qassi yewatuu polettiaawaa be7iyaa wode, Xoossaa Kawutethatta mateeddawunno erite.

³² “Taani hinttew tumuwaa gay; hawe ubbay polettana gakkanaw ha yeletay aadhdhenna. ³³ Saluunne sa7ay aadhdhana; shin ta qaalay aadhdhenna. ³⁴ Simmi zaway bayinna de7uwan, ushshaa daruwanne de7uwaaban un77ettishshin hinttenttu wozanay leppennaadaninne he gallassay phiriyaadan qoppennaan hinttana gakkennaadan naagetite;

21:15 Luq 12:11-12 **21:22** Hos 9:7 **21:25** Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:31; Sax 6:12,13 * **21:26** Saluwaa wolqqay ubbay qaaxxee: Hawaa guussay, beni wode asay, saluwan de7iyaa xoolinttii ubbay ayyaanaa wolqqaana de7ee giide qoppee. **21:27** Dan 7:13; Sax 1:7

³⁵ Hawe biittaa ubbaan de7iyaawanttu ubbatuwaa bollan gakkanawaa.
³⁶ Simmi yiyaa iitabaa ubbaappe hinttenttu attanaadaaninne asaa na7aa sinthankka eqqanaw danddayana mala, ubba wode minni woosite” yaageedda.

³⁷ Yesuusi gallassi gallassi geeshsha golliyan tamarissiide, qamma qamma Debre Zayte yaagettiyyaa deriyaakko kesiide aqee. ³⁸ Asay ubbay A sisanaw guuran yaa geeshsha golliyyaa aakko yiino.

22

Kiristtoosa Wodhanaw Maqqetteeddino

(*Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Yoh 11:45-53*)

¹ Paasigaa geetettiyyaa magaage Ukithaa Miyaa Baalay mateedda.
² Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa xaafiyaawanttu Yesuusa wooti wodhanentto, wodhiyaa ogiyaa geeman koyyiino; shin asaw yayyiino. ³ Xalahiikka tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Asqgorootu Yihudaan geleedda. ⁴ Ikka biide, Yesuusa wooti aathi immanentto qeesatuwaa kaappatuwaannanne geeshsha golliyyaa naagiyaawanttu kaappattuwaanna ittippe haasayeedda. ⁵ Untuntukka nashettiide, miishshaakka Yihudaw immanaw wuletteeddino. ⁶ Ikka eeno geedda; asay baynna saan Yesuusa aathi immanaw injjetiiyaa wodiyyaa koyyee.

Yesuusi Ayihudatuwaa Paasigaa Maanaw Giigetteedda

(*Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Yoh 13:21-30*)

⁷ Magaage Ukithaa Miyaa Baalaa bonchchiya wodii gakkedda; he wodiikka Paasigaw dorssaa shukkanaw bessiyaa wodiyyaa. ⁸ Yesuusi Phexiroosanne Yohaannisa, “Paasigaa qumaa nuuni maanaadan biide giigissite” giide kiitteedda.

⁹ Untuntukka zaariide, “Haqan giigissanaadan koyyay?” yaagi oochcheeddino. ¹⁰ Ikka, “Hinttenttu, katamaa geliyaa wode otuwaanna haathaa tookkeedda bitani * hinttenttunna gaketanawaa; I geliyaa golliyyaa A kaalliide gelite; ¹¹ He golliyaawaakka, “Tamarissiyaawe neena, “Taani, taana kaalliyaawanttunna ittippe Paasigaa qumaa miyaa imathaa kifili haqa bagganna de7ii?” yaagee’ giite. ¹² He bitanikka pooqiyaa bollan de7iyaa hiixetti utteedda aako kifiliyaa hinttentta bessanawaa; hewaanikka sa7aa giigissite” yaageedda.

¹³ Untunttu biide, Yesuusi goowaadanka bitaniyaa demmiide Paasigaa qumaa giigisseeddino. ¹⁴ Paasigaa qumay meetettiyyaa saati gakko wode, tammanne laa77u kiitettowanttunna ittippe qumaa maanaw utteedda. ¹⁵ Ikka, “Taana metuu gakkanaappe kasiyan hinttenttunna ha Paasigaa qumaa maanaw daro amottaadde de7ay. ¹⁶ Ayissi gooppe, ta hinttew odiyaawe, hawe Xoossaa kaawutethan polettana gakkanaw, taani laa7ethuwaa hawaappe miikke” yaageedda.

¹⁷ Xuu7aa akkiide, Xoossaa galatiide, “Hawaa heyte, hinttenttu gidduwan gishetti ushite. ¹⁸ Ayissi gooppe, ta hinttenttoo yaagay, Xoossaa Kawutethay yaana gakkanaw, hachcheppe doommaade woyiniyaa eessaa ushikke” yaageedda.

22:1 Kes 12:1-27 * **22:10** haathaa tookkeedda bitani: He wode he gaden asaa gollen kiitettiyyaa attuma qoomay haathaa tookkooppe, he golli dure gidiiyaawaa bessee.

¹⁹ Qassi magaage ukithaa akkiide, Xoossaa galateedda; he ukithaa menthi untunttoo immiide, “Hawe hinttentoo imettiyawe ta ashuwaa; hawaan taana qoppa mala hawaa miite” yaageedda. ²⁰ Kawuwaa moowaappe guyyiyan, kasawaadan xuu7aa denthi untunttoo immiide, hawaadan yaageedda: “Ha xuu7ay, ta hinttentu diraw gussiyaa ta suuthaa qopethiyaa ooratha caaquwaa. ²¹ Shin be7ite, taana aathi immanaw de7iyaa bitani gayitaan taananna ittippe mee. ²² Ayaw gooppe, taani Asaa Na7ay Xoossay goowaadan bay; shin taana aathiide immiyaa uraw aw aayyee” yaageedda. ²³ Untunttu giddoppe hewaa oothanaw de7iyaawe oona gidanentto, barentu gidon ooshaa doommeeddino.

Ubbaappe Aadhdhiyaawe Oonee? Yaagiyaa Ooshaa

²⁴ Qassi barentu giddoppe ooni aadhentto yaagettiyya palumay untunttu gidon kaseedda. ²⁵ Yesuusi untuntta yaageedda: “Ha alamiyaa mooddiyaawanttu barentu asaa bolla godattiino; untuntta mooddiyaawanttu keekatuwaa geetettiino. ²⁶ Shin hinttentu hawaadan hanoppite; yewuwaan qassi hinttentuppe dhoqqa gideeddawe hintte ubbaappe guxxiyawaa; hinttentta moddiyaawekka, hinttentto goomaadan hano.

²⁷ “Qumaa maanaw utteeddawaappenne qumaa asaw aathiyaawaappenne ooni bonchchettii? Qumaa maanaw utteeddawaa gidennee? Taani qassi hinttentu gidon qumaa aathiyaa qoomaa mala. ²⁸ Qassi taani paacettiyya wodiyaan hinttentu taananna ittippe minni eqqeeddawannta. ²⁹⁻³⁰ A kawutethaa oydiyaan uttana mala Ta aabbu taana sunthowaadan, Taani qassi Ta kawutethaan ta gaytaappe maanaadaaninne ushanaadan, tammanne laa77u Israa7eeliyaa yaratuwaa bolla pirdiidde, kawutethaa oydiyaan uttana mala hinttentta sunthaaddi” yaageedda.

Phexiroosi Kaadanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda
(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Yoh 13:36-38*)

³¹ Goday, “Simoonaa, Simoonaa, taani odiyaawaa sisa; xalahii hinttentta asay zarggaa hal77iyaawaadan, hal77anaw Xoossaa woosseedda. ³² Shin taani ne ammanuu bayennaadan ne diraw gaannataaddi. Neeni taakko simmiyaa wode ne ishatawaa minissa” yaageedda. ³³ Simooni zaariide, “Godaw, taani neenanna qashettanawunne neenanna ittippe hayqqanaw giiga uttaaddi” yaageedda.

³⁴ Yesuusi qassi, “Phexiroosa, taani new yaagay; hachche bilahiyan, kuttuu waassanaassi heezzu gede taana neeni, ‘A taani erikke’ gaade kaadanaassa” yaageedda. ³⁵ Yesuusi barena kaalliyawanttoo, “Korojuu, qarcciitiinne caammay banttaan taani hinttentta kiitto wode, hinttentto ittibay paccowe de7ii?” yaageedda.

Untunttukka, “Itti bayne nuussi pacci beenna” yaageeddino.

³⁶ Ikka zaariide, “Ha77i qassi korojuu de7iyaawe akki bo; qarcciiti de7iyaawekka hewaadan udo; baynnawe qay bare mayuwaa zali77iide mashshaa shammo. ³⁷ Ayaw gooppe ta hinttew yaagay, ‘Hawe makkalanchchatunna ittippe paydetteedda’ yaagetti Xoossaa Maxaafan

xaafetteeddawe, taanan polettennaan antenna. E, taw geetetteeddawe ha77i polettanaawaa” yaageedda.

³⁸ A kaalliyaawanttu, “Godaw, hawaan laa77u mashshay de7ee” yaagina ikka, “Hewe gidanaawaa” yaageedda.

Yesuusi Debre Zayte Deriyaan Woosseedda

(Mat 26:36-40; Mar 14:32-42)

³⁹ Yesuusi katamaappe kesiide, hara gallassi biyaawaadankka Debre Zayte beedda. Qassi A kaalliyaawanttukka A geeduwaa beeddino. ⁴⁰ He sa7aa gakkiiide, “Paaciyaan hinttentu gelennaan attana mala, woosite” yaageedda. ⁴¹ Shuchchaa olina gakkiiyaasaa keena untuntuppe haakki beedda. Gulbbatiide, ⁴² “Ta Aabboo, neeni koyyiyaawaa gidoppe, ha metuwaa xuu7aa taappe digga; shin ta shene gidoppo; ne shene gidoppe attin” yaagiide woosseedda. ⁴³ Saluwaappe yiide minissiyaa kiitanchchay aw beetteedda. ⁴⁴ Bare wozanaa giddon seelettiide, darii woosseedda. I cawottiyaa cawuukka sa7aa bollan xokiyaa suuthaa malateedda.

⁴⁵ Woosaappe dendiide, barena kaalliyaawanttukko guyye biide, untuntu daroppe qareteedda diraw, daaburiide gemi77ishowannta xeelliide, ⁴⁶ “Ayaw gemi77ishiitee? Paaciyaan gelennaadan dendi woosite” yaageedda.

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Yoh 18:3-11)

⁴⁷ Yesuusi hewaa haasay de7ishshin, cora asay yeeddino. Tammanne laa77u A kaalliyaawanttuppe ittuwaa gideedda Yihudaa geetettiyaawe he asaa kaaletthiide yeranaw Yesuusakko shiiqeedda. ⁴⁸ Yesuusi qay, “Yihudaw, neeni taana Asaa Na7aa yeraade aatha immay?” yaageedda.

⁴⁹ A yuushshuwaan de7iyaa A kaalliyaawanttu hanettiyaa yewuwaa be7o wode A, “Godaw, ha asaa nuuni mashshaan qanxxanee?” yaageeddino. ⁵⁰ Untuntuppe ittu, Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa shociide, A ushechcha haythaa qanxxi oleedda.

⁵¹ Yesuusi qay zaariide, “Aggite, bashite” yaageedda. Bitaniyaa haythaakka bochchiide patheedda. ⁵² Yesuusikka barekko yeedda qeesatuwaa kaappatoo, geeshsha golliyyaa naagiyaawanttoo, sunthatuwaassinne gadiyaa cimato, “Paanuwaa oyqqiyaawaadan mashshaanne xam77aa oyqqiide yiitee?” ⁵³ Geeshsha golliyan taani gallasaan, gallasaan hinttentunna de7iyaa wode, taana oyqqibeykkita; shin ha77i hawe hinttentu wodenne dhumaa wolqqaa wode” yaageedda.

Phexiroosi Yesuusa Kaddeedda

(Mat 26:57-58,69-72; Mar 14:53-54,66-72; Yoh 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Yesuusa oyqqi qachchiide, Qeesatuwaa ubbaa kaappuwaa golle afiide gelisseeddino. Phexiroosikka untuntuppe guyye haakuwan untuntu geeduwaa kaallee. ⁵⁵ Dirssaa giddon tamaa eethiide, ittippe utti de7ishshin, Phexiroosi untuntu giddon yiide utti aggeedda. ⁵⁶ Tamay poo7iyaa bagganna Phexiroosi uttiide de7ishshin, itti ashikkaratta loythaa xeellaade, “Hawekka aananna ittippe de7ee” yaagaaddu.

⁵⁷ Phexiroosi qay, “Hanne mishirattee, taani A erikke” yaagi kaddedda. ⁵⁸ Guutha wodiyaappe guyyiyan, hara bitani Phexiroosa be7iide, “Neeni untuntunna gatho de7aa” yaagina;

Phexiroosi qassi, “Hawo bitanew, taani aananna gatho de7ikke” yaageedda.

⁵⁹ Itti saate gidiaawaa gammi77iide hara bitani qonccissiide, “I Galiilaa gade asa gidiyaa diraw, ha bitani aananna ittippe de7iyaawe tuma” yaageedda. ⁶⁰ Phexiroosi qassi, “Ha bitanew, neeni giyawwe ayentto taani erikke” yaageedda. He wodiyan I birokka haasay de7ishshin, ellekka kuttuu waassi aggeedda. ⁶¹ Goday guyye simmiide, Phexiroosa xeelledda. Phexiroosi Goday barena, “Hachche kuttuu waassana gakkanaw, heezzu gede taana kaddanaassa” geedda Godaa qaalay aw qofetti aggeedda. ⁶² Phexiroosi dirssaappe kare kesiide, seelettiide yeekkeedda.

⁶³ Yesuusa oyqqeedda asay qilliicciionne shociino. ⁶⁴ A ayfiya goozzi baqqiide, “Neena baqqeeddawe oonee? Nabiyya gidoope neena dechhawaa ane oda” yaagiide A oochcheeddino. ⁶⁵ Qassi A hara cora boriya boreeddino.

Yesuusa Pirdaw Afeeddino

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Yoh 18:19-24*)

⁶⁶ Sa7ay wonttina gadiyaa cima asatuu, qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu, Yesuusa barenttu shiiqeeddasaa afiide, ⁶⁷ “Kiristoosi neenee? Ane nu oda” yaageeddino.

Shin I, “Taani hinttentoo odooppe taana ammanikkita; ⁶⁸ Qassi hinttentta taani oochchooppe odikkita; woy qashuwaappe taana billikkita. ⁶⁹ Shin ha saatiyaappe doommin taani Asaa Na7ay, ha77ippe doommaade, wolqqaama Xoossaa ushechcha bagganna uttana” yaageedda.

⁷⁰ Unttuntu ubbay Yesuusa, “Yaatina neeni Xoossaa Na7ee?” yaageeddino.

Ikka zaariide, “Taani Xoossaa Na7aa gidowaa hinttenttu haasayeeddita” yaageedda. ⁷¹ Unttuntukka, “Nuuni nu huuphew A doonaappe siseeddo; hawaappe sinthaw ay markkaa koshshii?” yaageeddino.

23

Philaaxoosi Yesuusa oochcheedda

(*Mat 27:1,2,11-14; Mar 15:1-5; Yoh 18:28-38*)

¹ Hewaan shiiqeedda ubbatuukka ittippe denddiide, Yesuusa Philaaxoosakko afeeddino. ² Unttuntukka, “Habitani nu asaa balethiide, asay Roome biittaa kawuwaa Qeesaraw giiraa immenna mala diggiide, qassi, “Taani Kaatiyaa’ yaagishshin demmeeddo” yaagiide mootuwaa doommeeddino.

³ Philaaxoosikka Yesuusa, “Hawo, Ayihudatuwaa kaatii neenee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide A, “Neeni ga de7aasa” yaageedda. ⁴ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaassinne asaassi odiidde, “Taani ha bitaniyaa bollan aynne iita oosuwaa demma beykke” yaageedda.

⁵ Gidoppe attin unttuntu, “Ha bitani Galiilaappe doommiide, haray atto hawaa gakkanawukka, Yihudaa gadiyaa ubbaa bare timirttiyaan qaathiidde de7ee” yaagiide minissi odeeddino.

Yesuusi Heroodisa Sintha Shiiqeedda

⁶ Philaaxoosikka hawaa sisiide, “I Galiilaa asee?” yaagiide eranaw oochcheedda. ⁷ Philaaxoosi Heroodise mooddiyaa gadiyaappe Yesuusi yeeddawaa ereedda wode, Heroodisekka gay hewodiyani Yeerusalaamen de7iyaa diraw, aakko Yesuusa yeddeedda.

⁸ Heroodise daro wodiyaappe doommiide Yesuusa be7anaw amotti de7iyaa diraw, A be7eedda wode daroppe nashetteedda. Yesuusa waariyaa siseeddawaa diraw, I oorathabaa oothishshin be7anaw hidootaan gami77eedda. ⁹ Heroodise Yesuusa darobaa oochcheedda; shin Yesuusi aw ayaanne zaaribeenna. ¹⁰ Qeesatuwaa kaappatuunne Muse higgiiyaa tamarissiyaawanttu hewaan eqqiide, Yesuusa loythi mootiidde de7iino. ¹¹ Heroodisenne A wottaaddaratuu Yesuusa kadhiide, A bolla qilliicceeddino. Bonchchetteedda mayuwaa A mayizziide, Philaaxoosakko zaariide yeddeeddino. ¹² Heroodisenne Philaaxoosi hawaappe kasenna morkkiyan de7iino; shin he gallassi sigetteeddino.

Yesuusa Hayqqana Mala Mooteeddino

(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Yoh 18:39-19:16)

¹³ Philaaxoosi qeesatuwaa kaappatuwaa, ayissiyaawanttanne hara cora asaa ittippe xeesiide, ¹⁴ Hawaadan yaageedda, “ ‘Ha bitani asaa makkalathaw denthethee’, yaagiide taakko aheeddit; taakka hinttenttu sinthaan bidda xeellaade, hinttenttu shiishsheedda mootuwan itti balaanne A bollan demma beykke. ¹⁵ Qassi Heroodisekka A bollan aynne demmibeenna diraw, haa nuukko zaari yeddeedda; hinttenttu be7iyaawaadankka, habitani A hayqoo gathiyaabaa aynne udibeenna. ¹⁶ Hawaa diraw taani A muraade billana” yaageedda. ¹⁷*

¹⁸ Asay ubbay ittippe gidiide, “Ha bitaniyaa yaa digga! Barbbaana giya Yesuusa nuussi billa!” yaagiide cabbotteeddino. ¹⁹ Barbbaan katamaan walassaa dentiide, asaa wodheedda diraw, qashetteeddawaa.

²⁰ Philaaxoosi Yesuusa billanaw koyyiide, asaw laa7ethuwaa gujjiide haasayeedda. ²¹ Shin untunttu, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqa! Kaqqa!” yaagi waasseeddino.

²² Philaaxoosikka heezzenhuwaa untuntta, “Ayaw? Habitani ootheedda iita oosuu aye? Taani A hayqoo gathiyaa naaquwaa aynne aappe demmabeykke; hawaa diraw, A muraade billa yeddana” yaageedda. ²³ Shin untunttu barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, kaqettanaadaan darii waasseeddino. Untunttu waasuukka Philaaxoosa qofaa laammeedda. ²⁴ Hawaa diraw, Philaaxoosikka untunttu ooshay simmanaadan Yesuusa bollan pirddeedda. ²⁵ Asaa makkalaw denthethiidenne shemppuwaa wodhiide, qashetteedda bitaniyaa biletanaadan untunttu woosso diraw, he bitaniyaa billeedda. Shin Yesuusa barenttu sheniyaadan koyyowaa oothana mala, aathi immedda.

Yesuusi Masqqaliyan Kaqetteedda

(Mat 27:31-44; Mar 15:21-32; Yoh 19:17-27)

²⁶ Yesuusa oyqqi afiidde de7ishshin, Simoona geetettiyaa Qereena bitani heeraappe yiidde de7ishshin demmiide, masqqaliyaa toossiide Yesuusanna baana mala udeeddino. ²⁷ Daro cora asayenne yeekkiyaa

* **23:17** Ha payduu, “Philaaxoosaa Paasigaa Baalaa bonchchuwaa gallasaan itti uraa qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee” yaagee. Shin, Dawroothuwaa Geeshsha Maxaafaa Ooratha Caaguwaa gidduwaan ha payduu xaafetti beenna gaasuu, hara Geeshsha Maxaafatuwaa bilethatuwaan ubbatuwankka xaafetti beenna diraassa.

maccawanttu guyyenna kaalliino. ²⁸ Yesuusi guyye simmiide untunttoo, “Hintteno, Yeerusalame maccawanttoo, hinttenttu huuphewunne hinttenttu naanaw yeekkiteppe attin, taw yeekkoppite; ²⁹ ‘Mantha gideeddawanttunne yelibeenna uluu, dhanthibeenna dhanthay, anjjet-teeddawantta’ geetettiyaa wodii yaanawaa. ³⁰ He wodiyan, ‘Zoozattoo, nu bolla woddite; zukkullatuwaakka, nuuna qosite’ yaaganita. ³¹ Simmi qayye mithaan hawaadan hanoope, mela mithaan waanannawee?” yaageedda.

³² Yesuusanna ittippe kaqettana mala, iita oosuwaa ootheedda hara laa77u asatuwaakka afeeddino. ³³ Qeeraanew geetettiyaasaa gakeedda wodiyaan, Yesuusa kaqqeeddino. Iitaa oothowantakka, ittuwaa ushechchanna, yokkuwaa haddirssanna kaqqeeddino.

³⁴ Yesuusi, “Ta Aabboo, untunttu barenttu oothiyaawaa erenna diraw, untunttu nagaraa atto ga” yaageedda.

Untunttukka A mayuwaa saamaa yegettiide gishetti akkeeddino. ³⁵ Asay eqqii xeellishshin, gadiyaa mooddiyaawanttu, “Harantta ashshie; Xoossaan dooretteedda Kiristoosi A gidoope, ane bare huuphiyaa ashshenne?” yaagiide qilliicceeddino.

³⁶ Qassi wottaaddaratuukka shiiqiide qilliicceeddino; cammeedda woyiniyaa eessaa aw ahi immiide, ³⁷ “Hawo, neeni Ayihudaa kaatiyaa gidoope, ne huuphiyaa ashsha!” yaageeddino.

³⁸ Huuphissannakka, “Hawe Ayihudaa kaatiyaa” yaagiyaa xaafuwaa xaafeeddino. ³⁹ Iitaa oothiide kaqetteeddawanttuppe ittuu, boriiddinne toochchiidde, “Hawo neeni Kiristtoosa gidikkii? Ane A gidoope, ne huuphiyanne nuuna ashsha” yaageedda.

⁴⁰ Yokkuu qay A, “Neeni hawaa malatiyaa pirddaa bolla de7aaddekka Xoossaw yayyikkii? ⁴¹ Nuuni kiitetteedda balaan muraa akkiidde de7eetto; nuussi bessiyaa muraa bollan de7eetto; shin ha bitani itti iitabaanne oothibeenna” yaagi zaareedda.

⁴² I Yesuusa, “Neeni ne kawutethaa wolqqaan yiyaa wode, taana qoppa” yaageedda. ⁴³ Yesuusikka, “Taani new tumuwaa oday, hachche taananna ittippe gannatiyaan de7anaassa” yaageedda.

Yesuusa Hayquwaa

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Yoh 19:28-30*)

⁴⁴ He wode usuppun saate gidiyaa keena; hewaappe udduppu saatiyaa gakkanaw, biittaa ubbaa bollan dhuma gideedda. ⁴⁵ Awaykka bare poo7uwaa diggeedda; geeshsha golliyaa gaariduukka peedhettiide laa77uwaa keseedda. ⁴⁶ Yesuusikka daro dhoqqu geedda qaalaan waassiide, “Ta Aabboo, taani ta shemppuwaa ne kushiyaan aatha immay!” yaagi simmowaappe guyyiyan I hayqqeedda.

⁴⁷ Xeeuwaa kaappuu haneedda yewuwaa be7eedda wode, “Ha bitani tumakka xillo asa” yaagiide Xoossaa galateedda. ⁴⁸ Hawaa be7anaw it-tisaa shiiqeedda asay ubbay haneedda yewuwaa be7iide, barenttu tiraa baqqiidde simmeeddino. ⁴⁹ Yesuusa eriyaa asay ubbayne Galiilaappe doommiide A kaalleedda maccawanttu hawaa xeelliide, haakuwan eqqeeddino.

Yesuusi Moogetteedda

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Yoh 19:38-42*)

⁵⁰ Ayihudaa shanggatuwaa gideeddawanttuppe ittuu, Yooseefa geetettiyyaa lo77anne xillo bitani de7ee. ⁵¹ Ha bitani shanggatuwaa maquuwaanne untunttu oosuwan ittippetethaa oothibeenna. Xoossaa kawutethaa yuussaa hidootaan naagiidde de7ee. ⁵² Yooseefokka Philaaxoosakko biide, Yesuusa anhaa akkanaw woosseedda. ⁵³ Akkanaadan geetettowaappe guyye, anhaa bollappe wothiide, lo77o mooguwa mayuwaan xaaxiide, shuchchaappe woocettiide medhettedda, ooninne kase moogetti beenna ollaa gidдон wotheedda. ⁵⁴ Gallassaykka sambbataa mokkanaw giigiyaa gallassaa; sambbataykka gelana hanee.

⁵⁵ Galiilaappe doommiide Yesuusanna ittippe yeedda maccawanttu kaalliidde, duufuwan A anhaa wootiide wotheedinontto be7eeddino. ⁵⁶ Untunttu hawaappe soy simmiide, shittuwanne okkiyaawaa anhaw giigisseeddino.

Higgiyaa maaraadan sambbata gallassi shemppeeddino.

24

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Yoh 20:1-10)

¹ Saamintaappe koyro gallassa, maccawanttu giigisseedda shittuwa oyyqiide darii guuriide duufuwakko beeddino. ² Shuchchaykka duufuwaa doonaappe gonddorettina be7eeddino. ³ Untunttu duufuwaa garssa ollaa gelo wode, Godaa Yesuusa anhaa demmibeykkino. ⁴ Maccawanttu sidhiidde de7ishshin, waciwaciyaa mayuwaa mayeedda laa77u asatuu, goppennaan untunttu miyyiyaan eggeeddino.

⁵ Maccawanttukka yashshaappe denddowaan sa7aa xeelliidde de7ishshin, laa77u asatuu, “De7uwan de7iyaawaa, A ayaw hayqqowanttu gidoppe koyyiitee? ⁶⁻⁷ I denddeedda; hawaan baawa. Qaykka Galiilaan de7iyaa wodiyaan, ‘Asaa na7ay nagaranchchatuwaa kushiyan aadhdi imettanawaa; masqqaliyaa bollan kaqettanawaa, heezzenho gallassi hayquwaappe denddanawaa’ yaagettowaa goppite” yaageeddino.

⁸ Maccawanttukka he wode gaalaa akeekeeddino. ⁹ Untunttukka duufuwappe simmiide ha ubba yewuwaa tammanne itti kiitettowanttoonni untuntta kaalliyaawanttoo ubbatoo odeeddino. ¹⁰ Hawaa Yesuusi kiittowanttoo odeeddawanttu: Magdalappe yeedda Mayraamo, Yohaanno, Yaiqooba daayo Mayraamonni untunttunna ittippe de7iyaa hara Maccawantta. ¹¹ Untunttoo maccawanttu odiiyaa gaalay qaajjiyaawaa malatina ammanibeykkino.

¹² Shin he wode Phexiroosi denddiide duufuwakko woxseedda. Yaa gakkiiide hokki xeelliyaa wode, garssan mooguwa mayo xalalay de7iyaawaa be7eedda. Hano yewuwankka maalalettiide, golle simmeedda.

Emaahuusa Ogiyaan Yesuusi Laa77u Asatuwassi Qoncceedda

(Mar 16:12,13)

¹³ He gallassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe laa77u asatuu Yeerusalameppe laa77u saatiyaa haakkiyaa Emaahuusa geetettiyyaa heeraa biidde; ¹⁴ ittu ittuwanna haneedda yewuwa ubbaa haasay de7iino. ¹⁵ Untunttu haasayiiddinne zorettiide de7ishshin, Yesuusi bare huuphew yiide untunttu miyyiyaa shiiqiide untunttunna biidde

de7ee. ¹⁶ Shin untuntu bare ayfiyan xeelliidde A gidyaawaa shaakki eranaw danddaybeykkino.

¹⁷ Yesuusi, “Hinttentu ogiyaa bollan ittu ittuwana haasayyaawe ayee?” yaagi oochcheedda. Untuntukka dagaman lechchummiide eqqeeddino. ¹⁸ Untuntuppe ittuu Qeliyoophaa geetettiyaawe, “Ha gidduwan Yeerusalaa hano yewuwaa erennawe ne xalalay hagadew imathee?” yaagi zaaredda.

¹⁹ Yesuusi, “I ayee?” yaagina, untuntukka, “Xoossaa sinthaninne asaa ubbaa sinthan qaalaaninne kiitaan mino nabiya gideedda Naazireetiya Yesuusabaa haasayeetto. ²⁰ Aakka qeesatuwaa kaappatuunne nuuna mooddiyaawanttu hayquwaa pirddaw aathi immeeddino; masqqaliyaa bollan wodheeddino. ²¹ Nuuni kasenna, ‘Israa7eeliyaa asaa wozanawaa’ yaagi hidootowe A; shin ha yewuu hanettiide aadhhoodeppe heezzu qamma gideedda. ²² Nu giddoppe itti itti maccawanttu nuuna maalalisseeddino. Untuntu guuraan hini duufuwaa beeddino, ²³ shin Yesuusa anhaa untuntu dhayo wode shiretti simmiide, “I denddeedda; yaagiyaawaa kiitanchchatuu odishshin be7eeddo” yaagi odeeddino. ²⁴ Nu giddoppe itti itti asay duufuwaa biide untuntu goowaadan hanina be7eeddino; shin Yesuusa anhaa demmibeykkino” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttoo, “Hintteno, akeekenna asatoo, hinttentu wozanaan nabatuu odowaa ubbaa elle ammanennawanttoo; ²⁶ Kiristtoosi ha metuwaa akkanawunne bare bonchchuwaakko gelanaw bessennee?” yaageedda. ²⁷ Hewaappe simmiide Yesuusi Muse maxaafatuwaappenne Nabatuu xaafedda maxaafatuwaappe doommiide, Xoossaa Maxaafatuwaa ubbaan xaafetteedda barebaa untunttoo billiide odeedda.

²⁸ Untuntu bide7iyaa heeraa mateedda wode, Yesuusi harasaa biyaawaa malateedda. ²⁹ He wode untuntu A, “Gallassay qammiiidde de7iyaa diraw, omarsay mateedda; nuunanna ittippe aqa!” yaagi minissi woosseeddino. Hawaa diraw, ikka untuntunna ittippe aqanaw geleedda. ³⁰ Untuntu ittippe gayitaan utteedda wode, daabbuwaa denhiide anjeeedda; menthiide untunttoo immeedda. ³¹ Untuntu ayfiikka A akeekaanna mala dooyettina, Yesuusa gidyaawaa ereeddino. Ikka untuntu sinthaappe geemmeedda. ³² Untuntukka ittu ittuwaa, “Qadhdhaan ittippe nu de7ishshin, nuuna I haasayissiyaa wodiyaaninne Xoossaa maxaafatuwakka nuussi qonccissiide I odiyaa wodiyaan, nu wozanaa giddon tamaadan seellee gidennee?” geetetteeddino.

³³⁻³⁴ He woddiyankka denddiide Yeerusalaa simmeeddino. Yesuusi kiitto tammanne itatoonne untuntunna ittippe de7iyaawanttoo, “Goday tumuwaakka denddeedda, Simoonawukka beettedda” yaagiide hewaan ittippe shiiqi utteeddawantta demmeeddino.

³⁵ He laa77atuu, qadhdhaan haneeddawaanne Yesuusi daabbuwaa menthiyaa wode wooti A ereeddinontto untunttoo odeeddino.

Yesuusi Barena Kaalliyaawanttoo Beettedda

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Yoh 20:19-23; Kit 1:6-8)

³⁶ Hawaa untuntu haasay de7ishshin, Yesuusi untuntu giddon eqqiide, “Sarotethay hinttew gido” yaageedda. ³⁷ Untunttoo moytiliyaa be7owaa malatina dagammiide, yashshaan kumeeddino. ³⁸ Ikka

unttunta, “Ayaw dagammiitee? Ayaa diraw hinttenttu wozanay sid-hii? ³⁹ Taani Yesuusa gidiaawaa eranaw, ane ta kushiyaanne ta gediya be7ite; taanan hinttenttu be7iyaawaadan, moytillew ashunne megethay baawa. Ane taana hinttenttu kushiyaan oyyqi be7ite” yaageedda.

⁴⁰ Hawaa yaagi simmiide, bare kushiyaanne bare gediya besseedda. ⁴¹ Unttuntukka nashechchaappe denddowaan, ammanennaan maalaletti de7ishshin I, “Hawaan meetettiyaawe hinttenttoo de7ii?” yaagi unttunta oochcheedda. ⁴² Unttuntukka, xiixetteedda moliyaappe laafa puruwaa aw immeeddino. ⁴³ Ikka akkiide unttuntu sinthaan meedda.

⁴⁴ Ikka, “Taani hinttenttunna ittippe de7aadde, ‘Muse maxaafaan, nabatuwaa maxaafaaninne qaalaan xaafetto mazimuratun ta diraw xaafetteedda ubbay polettanaw bessee’ yaagaade hinttenttoo odeedda yewuu hawaa” yaageedda.

⁴⁵ He wodiyancka Xoossaa Maxaafatuwan geetettowaa akeekaanna mala, unttuntu wozanaa dooyeedda. ⁴⁶ Unttunttoo, “ ‘Kiristtoosa metuu gakkanawaa; heezzenhiyaa gallassi hayquwaappe denddanawaa. ⁴⁷ A asunthan nagaraa paaxethayne maarotaa demussay Yeerusalaameppe doommiide asaw ubbaw odettanawaa’ yaagettiide xaafetteedda.

⁴⁸ “Hinttenttukka hawoo markkatuwaa. ⁴⁹ Ta hinttenttoo, Ta aabbu qaalaa geleedda hidootaa yeddana; hewe gakkanawunne hinttenttoo wolqqay saluwaappe imettana gakkanaw, Yeerusalaame katamaan naagishshite” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Simmiide Beedda
(*Mar 16:19,20; Kit 1:9-11*)

⁵⁰ Hawaappe guyyiyan, Biitaaniyaa geetettiya katamaa gakkanaw, unttunta afeedda; bare kushiya micciide unttunta anjeedda. ⁵¹ Unttuntuppe shaakettiide, saluwaa beedda. ⁵² Unttuntu aw goyinniide, daro nashechchaan Yeerusalaame simmeeddino. ⁵³ Qassi paccennaan Xoossaa galatiidde, Geeshsha Golliyan de7eeddino.

Yohaannisi Xaafeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa Geluwaa

Yohaannisi xafeedda mishiraachchuu, Yesuusi ashuwaa mayyiide asaa gidduwan beetteedda De7uwaa Xoossaa Qaalaa gidiyaawaa qonccissee. Ha maxaafay bare huuphew qonccissiyaawaadan ha Mishiraachchuwaa Qaalay xaafetteeddawe, A nabbabiyyaa asay Yesuusi asaa ashshiya dhaliyaa gidiide yaanawaa getetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa ammanana malanne aani ammano gaasuwan medhinaa de7uu untuntussi de7anaawaa untunttu erana mala xaafetteedda (20:31).

Mishiraachchuwaa Qaalaw koyro shaakuu Medhinaa Xoossaa qaalaynne Yesuusinne ittuwa gidiyaawaa odi simmiide, Yesuusi ashshiyaawaa gidiide yaana geetteedda Xoossaa Na7aa gidiyaawaa bessiyyaa dumma dumma malaatatuwaa shiishshee. Hewaappe kaalliide qasi ha malaatatuwappe beetteedda ayfiyaa odiyaa taarikatuu kaalliino. Ha kifili itti itti asay Yesuusan ammaniide, A kaalliyaawantta gideeddawaa odee; haratuu qassi A ayaw ixceeddenttonne aani ayaw ammanokko geeddentto odiino. (Shemppuwaa 13-17) Yesuusi oyqetteedda omarssi aw A kaalliyaawanttunna ay keena mino ittipetethay de7inttonne, qassi I kaqettanaw mateedda wonttetha gallassi untunttussi gigettana malanne minnana mala I haasayeedda qaalaa odiino. Wurssethaa shemppatuu Yesuusi oyqetteeddawaanne pirddaw shiiqeeddawaa, A kaquwaanne A dendduwaa, qassikka dendduwaappe guyyiyan barena kaalliyaawanttussi I qoncedda hanotaa odiino.

Yohaannisi Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyaa Medhinaa De7uwaa qoncciyaan bessiya ha aadho keekatethay ha77ippe doommiide Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyaawaa ammaniyaawanttussa. Yohaannisi xafeedda mishiraachchuwaa qaalaa haratuwappe dummayiyaawe, ayyaanaa tumatethatuwaa tamarissanaw de7uwaa ubbaan asay meezeteedda qaalatuwaa go77ettiyaa diraassa. Hewanttukka, haathaa, soolluwaa, poo7uwaa, henthanchchaa, dorssaa, woyiniyaa mithaa, woyiniyaa ayfiyaanne hewantta malatiyaawantta.

Woshummaade oyqetteedda mishiratti taarikiyaa 7:53-8:11 cora bilethatuunne beni maxaafatuu barenttun gujjikkino; haratuu Yohaannisa mishiraachchuwaan 21:24 guyyiyan gelissiino; haranttu qassi Luuqaasa mishiraachchuwaa 21:38 guyyiyan gelissiino; itti beni xaafetteedda bilethay Yohaannisa mishiraachchuwaa 7:36 guyyiyaan gelisseedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ha Maxaafaa xaafeddawaa qofaa (1:1-18)

Xammaqiyaa Yohaannisanne Yesuusa koyro kaalleeddawantta (1:19-51)

Yesuusa oosuwaa domethaa (2:1-12:50)

Yeerusalaameninne izi yuushshuwaan wurssethaa gallasatuwan hanneedda Yesuusa oosuwaa (13:1-19:42)

Godaa Yesuusa dendduwaanne qonccethaa (20:1-31)

Wurssethaa qutiyyaa, Galiilaan zaariide barena kaalliyawanttussi Yesuusi goncceddawaa (21:1-25)

De7uwa Qaalaa

¹Qaalay koyro de7ee; qaalaykka Xoossaanna ittippe de7ee; qaalaykka Xoossaa. ²I koyroppekka Xoossaanna de7ee. ³Ubbabay qaalaa bagganna medhetteedda. Medhetteeddabaani ubbabaani I baynnaan ittibayne medhettibeenna. ⁴Aani de7uu de7ee; de7uu asaw poo7uwaa. ⁵Poo7uu dhumaani poo7ee; dhumay poo7uwaa xoonibeenna.

⁶Xoossaappe kiitetti yeedda A sunthay Yohaannisa geetettiyyaa itti bitani de7ee. ⁷Asay ubbay A bagganna ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanaw yeedda. ⁸Poo7uwaabaa markkattanaw yeeddappe attin, I bare huuphew poo7uwaa gidenna. ⁹Ikka tumu poo7uwaa gideeddawe asaw poo7issanaw ha sa7aa yiyaawaa.

¹⁰Qaalay alamiyaan de7ee; Xoossay Qaalaan alamiyaa medhdheedda; shin alami A eribeenna. ¹¹I bare baggatuwakko yeedda; shin untunttu A shiishshi akkibeykkino. ¹²Gidoppe attin I barena shiishshi akkeedda ubbatoo, bare sunthaani ammaneeddawanttoo, Xoossaa naanaa gidana mala, maataa immeedda. ¹³Untunttu Xoossaappe yeletteeddinoppe attin, asay yeliyaa maaraani woy ashuwaa sheniyaan woy attuma asaa sheniyyaa xalalaan yelettibeykkino.

¹⁴Qaalay asa gidiide, aadho keekatethaaninne tumatethaan kumiide nu gidduwan de7eedda. Nuuni, I bare aabboo itti Na7aa gidiide akkeedda aw de7iyaa bare Aawuwaa bonchchuwaa be7eeddo.

¹⁵Yohaannisi aabaa bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Taani, ‘Taappe kaalla yiyaawe taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yellettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade hinttenttoo odowe hawaa” yaagi markkatteedda.

¹⁶Nuuni ubbay A kumentha aadho keekatethaan palaheedda anjjuwaa akkeeddo. ¹⁷Xoossay higgiiyaa Muse bagganna immeedda; shin aadho keekatethayne tumatethay Yesuusi Kiristtoosa bagganna yeedda. ¹⁸Xoossaa be7eedda asay ooninne baawa; bare Aawuwaa matan de7iyaa bare huuphew Xoossaa gideeddawe itti Na7aa xalalay aabaa markkatteedda.

Xammaqiyaa Yohaannisa Markkatethaa

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luq 3:1-18)

¹⁹Yeerusalaamen de7iyaa Ayihudatuwaa ayissiyaawanttu qeesatuwaanne Leewatuwaa Yohaannisakko, “Neeni oonee?” giide A oochchana mala kiittina, Yohaannisi untunttussi markkatteedda markkatethay hawaa.

²⁰Yohaannisi, “Taani Kiristtoosa gidikke” yaagiide geeshshi markkatteeddawaappe attin, markkattussa ixxibeenna.

²¹Untunttu, “Yaatina, neeni oonee? Neeni Eelaasee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “A gidikke” yaageedda.

Qassikka untunttu, “Neeni nabee?” yaagiide oochcheeddino.

Yohaannisi, “Gidikke” yaagi zaareedda.

²²Untunttu, “Yaatina neeni oonee? Nuuni nuuna kiitteeddawanttoo odana mala, neeni neena oona gay?” yaageeddino.

²³ Yohaannisi zaariide, “Nabiyaa Isayaase geeddawaadan, woraan bare qaalaa dhoqqu udiide, ‘Godaa ogiyaa sitti oothite!’ giyaa kooshshay tawaa” yaageedda.

²⁴ Qassi Parisaawatuu kiitteedda asatuu ²⁵ Yohaannisa, “Neeni Kiristtoosa woy, Eelaasa woy nabiyaa gidana dhayooppe, yaatina ayissi xammaqay?” yaagiide oochcheeddino.

²⁶ Yohaannisi, “Taani haathan xammaqay; shin hinttenttu erennawe ittu hawaani hinttenttu gidduwan de7ee. ²⁷ I taappe kaalla yee. Taani A caammaa qashuwaa billanawukka bessikke” yaagi zaareedda.

²⁸ Hawe ubbay Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha bagga Yohaannisi xammaqiyaasaa Biitaaniyaan haneedda.

Xoossaa Orgge Dorssaa

²⁹ Yohaannisi wonttetha gallassi Yesuusi barekko yiyaawaa be7iide, “Xoossaa orgge dorssaa, * Alamiyaa asaa nagaraa dhayissiyaawe, haweshi! ³⁰ Taani, ‘Taappe kaalla ittu yaanawaa; I taappe bollaa; ayissi gooppe, ta yelettanaappe kasenna I de7iyaawaa’ gaade odeeddawe hawaa. ³¹ I oonentto taani erikke; shin Israa7eliyaa asaw A qonccisanaw haathan xammaqaadde yaaddi” yaageedda.

³² Yohaannisi markkattiidde, “Geeshsha Ayyaanay saluwaappe haraphphiyaadan wodhdhishiinanne A bollan uttishshin, taani be7aaddi. ³³ Taani A erikke; shin haathaani xammaqana mala taana kiitteedda Xoossay, ‘Geeshsha Ayyaanay wodhiide, itti asaa bolla shemppishshin, neeni be7ana; ikka Geeshsha Ayyaanaan xammaqee’ yaagiide taw odeedda. ³⁴ Taani hewaa be7aaddi; I Xoossaa Na7aa gidiyaawaakka markkattay” yaageedda.

Yesuusi Koyro Barena Kaalliyawantta Dooreedda

³⁵ Wonttetha gallassi Yohaannisi shirettiidekka barena kaalliyawanttuppe laa77atuwana ittippe eqqeedda; ³⁶ I Yesuusi aadhdhishshin be7iide, “Xoossaa dorssay haweshi!” yaageedda.

³⁷ Yohaannisa kaalliyaa laa77atuu Yohaannisi giyaawaa sisiide, Yesuusa kaalleeddino. ³⁸ Yesuusi barena kaalliyawantta guyye simmi be7iide, “Ayaa koyyiitee?” yaagi oochcheedda.

Unttuntu zaariide, “Rebii, neeni haqan de7ay?” yaageeddino. “Rebii” guussay “Tamaarissiyaawoo” giyaawaa.

³⁹ Yesuusi untuntta, “Haa yiide be7ite” yaageedda. Unttuntu biide, I de7iyaasaa be7eeddino; he gallassi sa7ay tammu saate heera gidiyaa diraw, untunttu aananna peesheeddino.

⁴⁰ Yohaannisi geeddawaa sisiide, Yesuusa kaalleedda laa77u asatuwaappe ittuu, Simoona Phexiroosa ishaa Inddiraasa. ⁴¹ Inddiraase koyro bare ishaa Simoona demmiide, “Nuuni Xoossay

1:23 Isa 40:3 * **1:29** Xoossaa orgge dorssaa: Paasigaa (kessuwaa), Ayihude asatuwaa payduwaan Niisaan geetettiyaa agenaar gidiide Tophiyaa asaa payduwaan laappuniyaanne hospuniyaa agenatuwaa. Ayihude asaan Paasigaa geetettowe, Xoossay Israa7eeliyaa asatuwaa Gibxeppe wolqqaama malaataan kesseedda wodiya gidiyaa diraassa. Wog 23:5-8 xeellite. Xoossaa Orgge Dorssaa, Ooratha Caaquwaan Kiristtoosan xeseetto gaasuu, I ha alamiyaa asaa hayquwassi barena aathi immiide medhinaa muraappe kessi akko diraassa. 1Qo 5:7; 1Ph 1:18-19 xeellite.

kiitteeddawaanna gaketteddo” yaageedda. Hewaa guussay “Kirsttoosa” giyaawaa. ⁴² Inddiraase Simoona Yesuusakko aheedda.

Yesuusi Simoona be7iide, “Neeni Yohaannisa na7aa Simoona; ne sunthay Keefaa geettanawaa” yaageedda. “Keefaa” giyaawaa bilethay “Phexiroosa” woy “Zaallaa” giyawaa.

Yesuusi Piliphoosanne Naatinaa7eela Xeegeedda

⁴³ Wonttetha gallassi Yesuusi Galiilaa baanaw qofaa qachcheedda; I Piliphphoosanna gaketttiide, “Taana kaalla!” yaageedda. ⁴⁴ Piliphoosi, Inddiraasinne Phexiroose de7eedda Beetesayda geettetiyyaa katamaappe yeedda asa.

⁴⁵ Piliphoosi Naatinaa7eelanna gaketttiide, “Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan † aabay xafetteeddawaadan, Yoosefo na7aa Yesuusi Naazireete katamaan de7iyaawaanna nuuni gaketteddo” yaagi odeedda.

⁴⁶ Naatinaa7eeli zaariide, “Naazireete katamaappe lo77obay kesanaw danddayii?” yaageedda.

Piliphoosi, “Yaade be7a” yaageedda.

⁴⁷ Naatinaa7eeli barekko yiyaawaa Yesuusi be7iide, “Makkalay bayinna tumu Israa7eliyaa asay hawaa!” yaageedda.

⁴⁸ Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni taana haqan eray?” yaagi oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Piliphoosi neena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa geettetiyyaa mithaappe hirkkinna de7ishshin, taani neena be7aaddi” yaageedda.

⁴⁹ Naatinaa7eeli zaariide, “Tamaarissiyaawoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eliyaa kaatiyaa!” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Taani neena balasiyaa geettetiyyaa mithaappe hirkkinna be7aaddi geedda diraw ammanay? Neeni hawaappe aadhdhiyaawaa be7ana!” yaageedda. ⁵¹ Qassikka Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; saluu dooyettina, Xoossaa kiitanchchatuu ta bolla, Asa Na7aa bolla, pude kesishshiinanne duge wodhdhishshiina, hinttentu be7ana” yaageedda.

2

Yesuusi Qaanaa Katamaa Bullachchaasaa Beedda

¹ Heezzenotho gallassi Galiilaa gadiyan Qaanaa geettetiyyaa katamaan bullachchay bullachchetteedda; Yesuusa daaya he bullachchaan de7aw.

² Yesuusikka barena kaalliyawanttunna ittippe he bullachchaa xeeseetteedda. ³ Woyiniyaa ushshay wuridiggina, Yesuusa daaya A, “Unttuntussi woyiniyaa ushshay wuridiggeedda” yaaga oochchaaddu.

⁴ Yesuusi zaariide, “Ta daayee, hawe ta oosuwaa gidiyaa diraw, ne yayyana kosshenna. Ta wodii * biro gakkibeenna” yaageedda.

⁵ Yesuusa daaya kiittetiyyaawanttussi, “I hinttentussi odiyaawaa ayaa giddoppennee oothite” yaaga odaaddu.

⁶ Ayihudatuu kase oothiyaa dooyaadann, meechedda wogaw ittu ittuu xeetu xaarimusiyyaa oyqqiyaa usuppun shuchchaa baathatu hewan

† 1:45 Muse maxaafatuwaaninne Nabatuwaa maxaafatuwaan: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa. 1:51 Dom 28:12 * 2:4 Ta wodii: Hawaa guussay Yesuusa tumu bonchchuu be7ettanaw bessee I Xoossaa Na7aa gidowe erettanaw bessee giyaawaa.

de7iino. ⁷ Yesuusi kiitettiyaawantta, “Baathatuwani haathaa kunthite” yaageedda; geetettowaadankka untuntu baathatuwani doonaa gakkanaw haathaa kuntheeddino. ⁸ Yesuusi untuntta, “Ha77i duuqqiide, bullachchaa kaappoo immite” yaageedda; untuntu aw afiide immeeddino.

⁹ Bullachchaa kaappuu woyiniyaa ushshaa gideedda haathaa ganxxi xeelliide, haqappe yeeddento eribeenna; shin haathaa kuntheedda oosanchchatuu eriino. Bullachchaa kaappuu machchatto akkiyawaa xeesiide, ¹⁰ “Ooninne ayife gideedda woyiniyaa ushshaa imatha asaa kasetiide ushsee; yaatiide asay darissi usheeddawaappe guyyiyaan, qiraariyaa ushsee. Shin neeni ayife gideedda woyiniyaa ushshaa hanna gakkanaw naagaadda!” yaageedda.

¹¹ Yesuusi bare ootheedda wolqqaama malaatatuwaappe hawaa koyruwaa Galiilaa gadiyan Qaanaa geetettiyya heeraan ootheedda; hewan bare bonchchuwaa I qonccissina, A kaalliyaawanttu aani amma-needdino.

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi bare daayinna, bare ishatuwaananne barena kaalliyaawanttunna ittippe Qifirinaahooma geetettiyya katamaa biide amareedda gallassaa takkeeddino.

Yesuusi Geeshsha Golliyaa Gibbiyaappe Zali77iyaawantta Kesseedda (Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luq 19:45-46)

¹³ Ayihudatu bonchchiya Paasigaa Baalaa gallassay matattina, Yesuusi Yeerusalaame beedda. ¹⁴ Geeshsha Golliyaa gibbiyan mizzaa, dorssaanne dogommatuwaa zali77iyaa asaa demmeedda; qassi haratuu barenttu oydiyan uttiide, miishshaa laammiyaawantta demmeedda. ¹⁵ I golaa jiraafiyaa dooqqiide, asaa ubbaa dorssaannanne miyaanna Geeshsha Golliyaa gibbiyaappe karew kessiide yederisseedda. Miishshaa laammiyaawanttu oydiyaakka aathi yeggiide, untuntu miishshaa laaleedda. ¹⁶ Dogommuwaa zali77iyaawantta I, “Ha dogommatuwaa hawaappe kessite; Ta Aabbu golliyaa geyaa oothoppite!” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaalliyaawanttu Xoossaa maxaafan, “Taani ne gollew seelettiyya seelay taana tamaadan guuddee” geetettiide xaafetteed-dawaa hassayeeddino.

¹⁸ Hewaappe guyye, Ayihude asaa ayissiyaawanttu zaariide, “New hawaa oothanaw danddayiyaa maatay de7iyaawaa nuuna ayaa malaataa bessanii?” yaageeddino.

¹⁹ Yesuusi, “Ha Geeshsha Golliyaa kolite; taani heezzu gallasaani zaaraade keexxana” yaageedda.

²⁰ Qassikka Ayihude asaa ayissiyaawanttu, “Ha Geeshsha Golliyaa keexxanaw oytamanne usuppun laythaa akkeedda; shin neeni heezzu gallasaani keexxanii?” yaageeddino.

²¹ Shin I haasayeedda Geeshsha Golli bare asatethaabaa. ²² Hewaa diraw, Yesuusi hayquwappe denddeeddawaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu I hewaa geeddawaa hassayeeddino. Qassi untuntu Xoossaa Maxaafay geeddawaanne Yesuusi haasayeeddawaa amma-needdino.

²³ Paasigaa baalaa bonchchiya wode, Yesuusi Yeerusalaamen de7ishshin, I ootheedda malaataa be7iide, cora asay A amma-needdino.

²⁴ Shin Yesuusi asaa ubbaa eriya diraw, hewantta ammanibeenna.

²⁵ Asaabaa ooninne aw markkattana mala koyyibeenna; ayissi gooppe, asaa wozanaani ayee de7intto, I bare huuphew eriyaa diraassa.

3

Yesuusanne Niqoodimoosa

¹ Parisaawatuwaappe gideedda kaappuwaa Niqoodimoosa geetetiyyaa itti bitani de7ee. ² Niqoodimoosi qamma Yesuusakko yiide, “Tamaarissiyaawoo, neeni nuuna tamarissana mala Xoossay kiit-teedda gidiaawaa nuuni ereetto; ayissi gooppe, Xoossay aananna de7iyaa asaappe attin, ha neeni oothiyaa wolqqaama malaatatuwaa oothanaw danddayiyaa asay baawa” yaageedda.

³ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay laa7enthuwa yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa be7anaw danddayenna” yaageedda.

⁴ Niqoodimoosi, “Cima asay waaniide laa7enthuwa yelettanaw danddayii? Bare daay uluwaa simmi geliide, laa7enthuwa yelettanaw asay danddayii?” yaageedda.

⁵ Yesuusi zaariide, “Taani new tumuwaa oday; asay haathaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana dhayooppe, Xoossaa kawutethaa gelanaw danddayenna. ⁶ Asay ashuwan asaappe yelettee; shin asay ayyaanaani Geeshsha Ayyaanaappe yelettee; ⁷ ‘Hinttentu laa7enthuwa yelettanaw bessee’ gaade taani odeedda diraw, maalalettoppa. ⁸ Carkkuu bare koyyeeddasaa carkkee. Nenei A kooshunchchaa sisaasa; shin I haqappe yintto woy haqa bintto erakka. Geeshsha Ayyaanaappe yeletteedda ubbay hewaa mala” yaageedda.

⁹ Niqoodimoosi, “Hawe waaniide hananaw danddayii?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Nenei Israa7eelatuwaa tamarissiyaawaa gidaadde hawaa erikkii? ¹¹ Taani new tumuwaa oday; nuuni eriyaawaa haasayeettonne be7eeddawaa markkateetto; shin nuuni markkatiyaawaa hinttentu akkikkita. ¹² Taani hinttentussi sa7aabaa odina, ammanennawantta gidooppe, saluwaabaa odina waani ammananitee? ¹³ Saluwaappe wodhdheedda taappe attin, saluwaa keseeddawe ooninne baawa; saluwan de7iya Asaa Na7ay taana.

¹⁴⁻¹⁵ “Muse woraan xanqqimaaluwaa shooshshaa sulleeddawaadan, taana ammaneedda ubbay medhinaa de7uwa akkana mala, taani Asa Na7ay masqqaliyaa bolla pude denddana bessee.

¹⁶ “Xoossaa Na7aa ammaniyaa ubbay medhinaa de7uwa akkanaappe attin, dhayenna mala, Xoossay ha alamiyaa asaa loythi siiqeedda diraw, bare mexxi itti Na7aa immeedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossay bare Na7aa ha alamiyaa asaa pirddanaw kiitibeenna; shin untuntta A bagganna ashshanaw kiitteedda.

¹⁸ “A Na7aa ammaniyaa ooninne pirddettenna; shin Na7aan ammanenna ooninne, Xoossaa Na7aa ittuwa ammanibeenna diraw, ha77ikka pirddetti utteedda. ¹⁹ Asaa bolla yiyaa pirdday hawaa: Poo7uu ha alamiyaa yeedda; shin asaa kiitay iita gidiyaa diraw, poo7uwaappe aathiide, dhumaa siiqeedda. ²⁰ Iitabaa oothiyaa ooninne poo7uwaa

ixxee; ayissi gooppe, bare kiitay qonccenna mala, poo7uwaakko shi-igenna. ²¹ Shin tumuwaa oothiyaa ooninne Xoossay azazeeddawaadan, I ootheeddawaa poo7uu qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqee” yaageedda.

Yesuusanne Xammaqiyaa Yohaannisa

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusinne A kaalliyawanttu Yihudaa gadiyaa beeddino; Yesuusi he gadiyan untuntunna amareedda wodiyaa utti-ide, asaa xammaqiide de7ee.

²³ Qassi Yohaannisi Saaleeme mataan de7iyaa Henoona giyaa saan wogga haathay de7iyaa diraw, asay aakko yiina xammaqee. ²⁴ Hewe haneeddawe Yohaannisi qashettanaappe kasenna.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Yohaannisa kaalliyaawantunna amareedda Ayihudatuwaa meechchaa wogaabaa * palumetteeddino. ²⁶ Untunttu Yohaannisakko biide, “Tamaarissiyaawoo, Yorddaanoosa Shaafaappe hefinthan neenanna de7iyaawe, neeni aabaa markkattowe, be7a ha77i xammaqee; asay ubbaykka aakko bee” yaageeddino.

²⁷ Yohaannisi zaariide, “Xoossay immana dhayooppe, asay aynne akkanaw danddayenna. ²⁸ “Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani aappe sinhaw kiitettaaddi’ geeddawaassi hintte hinttenttu huuphew markka. ²⁹ Mishira maccawunna de7iya uray iikka mishiraa; he mishiraa miyaatay eqqiide, I giyaawaa sisiyaawe A haasayaan daro nashettee. Hewaa diraw, hawe ta nashchay poletteedda. ³⁰ I darina ta guuxxana bessee” yaageedda.

³¹ Bollappe yiyaawe ubbaappe bollaa. Sa7aappe beetteeddawe sa7aassa. Ikka sa7aabaa haasayee. Saluwaappe yiyaawe ubbaappe bollaa. ³² I bare be7eeddabaanne siseeddabaa markkattee; shin A markkattethaa akkiyawee baawa. ³³ A markkattethaa akkiya ooninne Xoossay tumanchcha gidiyawaa hewan markkattee. ³⁴ Xoossay kiitteeddawe Xoossaa qaalaa odee; ayissi gooppe, Xoossay bare Geeshsha Ayyaanaa palahissiide immee. ³⁵ Xoossay bare Na7aa siiqiide ubbabaa A kushiyan wotheedda. ³⁶ Na7aa ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee; shin Na7aa ammanennaawaa bolla Xoossaa hanqquu de7anaawaappe attin, I de7uwaa be7enna.

4

Yesuusanne Sammaariyaa Mishiratto

¹⁻³ Yesuusi Yohaannisawaappe dariyaa barena kaalliyaawantta barekko shiishsheennee xammaqee giyaawaa Parisaawatuu siseeddawaa Yesuusi ereedda wode, Yihudaa aggiide, Galiilaa beedda; gidooppenne, Yesuusa kaalliyaawanttu xammaqeeddawaappe attin, Yesuusi bare huuphew oonanne xammaqibeenna. ⁴ Galiilaa biidde, Sammaariyaanna aadhdhanawe A ashshennabaa gideedda.

⁵ Hewaa diraw, Yayiqoobi bare na7aa Yooseefoo immeedda gadiyaa matan de7iya Sikaaro geetettiyaa Sammaariyaa katamaa beedda. ⁶ He sa7an Yayiqooba haathaa ollay de7ee; Yesuusi hametan daaburiide, he haathaa ollaa matan utteedda. He wode sa7ay usuppun saatiyaa heera.

* **3:25** Ayihudatuwaa meechchaa wogabaa: Hawaa guussay Ayidatuu barenttu goynaanaa gathanaw oothiyaa dumma dumma barentta meechchaabaynne barenttu saaniyaa meecciyaa wogatu de7iyaawaa bessee. **4:5** Dom 33:19; Iya 24:32

⁷ Sammaariyaa mishiratta haathaa duuqqanaw yeeddawunno Yesuusi, “Taana haathaa ushshaarikkii!” yaageedda. ⁸ Yesuusa kaalliyaawanttu qumaa shammanaw katamaa beeddino.

⁹ He Mishiratta zaaraade A, “Neeni Ayihuda asaa gidaadde, Sammaariyaa macca asa gideedda taana, woota de7uwaaw immiyaa haathaa ushsha gay?” yaagaaddu; ayissi gooppe, Ayihudatoonne Sammaariyaa asaw ittipeethay baynna diraassa.

¹⁰ Yesuusi zaariide izo, “Neeni Xoossaa imotaanne qassi neena ‘Taana haathaa ushsha’ giyaawe oonentto eriyaawaa gidintto, A woossanaassa; ikka new de7uwa immiyaa haathaa immana” yaageedda.

¹¹ Mishiratta zaaraade, “Godaw, new duuqqiyaabay baawa; ollaykka ciimmuwa. Yaatina, de7uwa immiyaa haathaa haqappe akkani? ¹² Nuussi ha haathaa ollaa immeedda nu aawuwaa Yayiqoobappe neeni daray? I, A naanaynne A mehii hawaappe usheeddino” yaagaaddu.

¹³ Yesuusi zaariide, “Ha haathaappe ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettanawaa. ¹⁴ Shin taani immiyaa haathaa ushiyaa ooninne laa7enthuwaa saamettenna. Taani immiyaa haathay he A gidдон medhinna de7uwaassi pulttiyyaa pulttuwaa gidanawaa” yaageedda.

¹⁵ Mishiratta, “Godaw, taani saamettenna malanne haathaa tikkanawukka haa yeenna mala, taw he haathaa imma!” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Baade ne asinaa xeesaade haa simma” yaageedda.

¹⁷ Mishiratta zaaraade, “Taw asinay baawa” yaagaaddu.

Yesuusi, “Taw asinay baawa giyaawaan tumuwaa gaadda. ¹⁸ Neeni ichcheshu asinaa gelaadda; ha77i neenanna de7iyaa bitani ne asinaa gidenna. Neeni ha77i taw odeeddawe tuma” yaageedda.

¹⁹ Mishiratta qay, “Godaw, neeni nabiyyaa gidiiyaawaa ta ha77i er-aaddi; ²⁰ nu Sammaariyaa asaa aawatuu ha deriyaan * goyinneeddino; shin Ayihudatuu hinttenttu asay Xoossaw goyinnanaw bessiyaa sa7ay Yeerusalaa mena yaagiita” yaagaaddu.

²¹ Yesuusi, “Ha mishirattee, taana ammana; ha deriyaan woy Yeerusalaa mena Aawuwaa Xoossaw hinttenttu goyinnenna wodii yaanawaa. ²² Hinttenttu Sammaariyaa asay hintte erennabaw goyinniita; Xoossay nuuna Ayihudatuwaa go77ettiide atotethaa ahiyaa diraw, nuuni nu eriyaawoo goyinneetto. ²³ Shin Aawuwaa Xoossaw tumuwaappe goyinniyaawanttu A, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaaninne Xoossaa Xoossaatethaadan goyinniya wodii matatteedda; ubba ha77ikka gakteedda. Ayissi gooppe, asaa barew goyinnana mala, Aawuu Xoossaykka ha ogiyaan goyinniyaawantta koyyee. ²⁴ Xoossay Ayyaanaa; aw goyinniyaawanttukka Geeshsha Ayyaanaa wolqqaani Xoossaa Xoossaatethaadan goyinnanaw bessee” yaageedda.

²⁵ Mishiratta, “Masihiyaa geetettiyaa Okettowe yaanawaa taani eray. I yiyaa wode nuussi ubbabaa odanawaa” yaagaaddu.

²⁶ Yesuusi, “Ha neenanna haasayyaawe taani A” yaageedda.

²⁷ Hawaa untunttu haasayishshin, Yesuusa kaalliyaawanttu beeddasaappe simmeeddino. Yesuusi mishirattinna haasayishshin untunttu be7iide darissi maalaletteeddino; shin mishiratto, “Ayya koyyay?” woy Yesuusa, “Iinanna ayissi haasayay?” giide oochchowe ooninne baawa.

4:9 Ezr 4:1-5; Nah 4:1-2 * **4:20** ha deriyaan, giyaawe deriyaa Geerizaana gidiiide Seekeema geetettiyaa katamaa matan de7iyaawaa.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Mishiratta bare haathaa otuwaa agga basha guyye katamaa baade asaw, ²⁹ “Taani ootheeddawaa ubbaa taw odeedda bitaniyaa be7anaw denddite; hewe Kiristtoosa gidaand-deeshsha?” yaagaaddu. ³⁰ Asay katamaappe kesiide, Yesuusakko beedda.

³¹ Hewe hanishshin, A kaalliyaawanttu Yesuusa, “Guuthabaa maarikkii!” yaagiide woosseeddino.

³² Shin I, “Taw hinttenttu erenna qumay taani miiyaawe de7ee” yaageedda.

³³ Hewaa diraw, A kaalliyaawanttu barenttu gidдон, “Aw miyaabaa aheedda asay de7anddeeshsha?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi untuntussi, “Ta qumay taana kiitteeddawaa sheniyaa udussaanne A oosuwaa polussaa. ³⁵ Hinttenttu, ‘Oyddu agenaappe guyyiyan, kathay cakettanawaa’ giikkiteeyee? Taani hinttenttussi oday; goshshaa loythi xeellite; kathay caka besseedda. ³⁶ Zeriyaawenne cakkiiyaawe ittippe nashettana mala, cakkiiyaawe dirguuwaa akkeenne kathaa medhinaa de7oo shiishshee. ³⁷ Ha gaasuwaan, ‘Ittu zeree; qassi ittu cakkee’ giyaa haasayay tuma. ³⁸ Hinttenttu daaburibeennawaa cakkana mala, taani hinttentta kiittaaddi; haratuu oothi daabureeddino; hinttenttu haratuwaa daaburan geleeddita” yaageedda.

³⁹ Mishiratta, “I taani ootheedda ubbabaa odeedda” gaade markkatteedda diraw, he katamaan de7iyaa Sammaariyaa asaappe coray Yesuusa ammaneedda. ⁴⁰ Sammaariyaa asay Yesuusakko yeedda wode, barenttu mataan gami77ana mala, Yesuusa woossina I yaani laa77u gallassaa utteedda.

⁴¹ I odiiyaa qaalaa diraw, kasewaappe cora asay ammaneedda; ⁴² qassi untunttu mishiratto, “Nuuni nu huuphew I giyaawaa sisiide ammaneeddawaappe attin, neeni markkatteedda diraassa gidenna; I tumu alamiyaa asaa ashshiyaawaa gidiiyaawaakka nuuni ereeddo” yaageeddino.

Yesuusi Itti Kaappuwaa Na7aa Patheedda

⁴³ Laa77u gallasaappe guyyiyan, Yesuusi Sammaariyaappe kesiide, Galiilaa gadiya beedda. ⁴⁴ Ayissi gooppe, I bare huuphew, “Nabii bare gadiyan bonchchettenna” yaagi odeedda. ⁴⁵ Yesuusi Galiilaa gakteedda wode, Galiilaa asay A mokkeedda; Paasigaa bonchchiya gallassi untunttu Yeerusalaamen de7iya diraw, I ootheedda ubbabaa be7eeddino.

⁴⁶ Yesuusi haathaa woyiniyaa ushshaa kesseedda, Galiilaan de7iya Qaanaa katamaa beedda. Qifirinaahooman A na7ay sakettiyaa, kaatiyaa gollen oothiyaa itti kaappuu de7ee. ⁴⁷ Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yeeddawaa he kaappuu sisiide, aakko yiide hayqqanaw mateedda bare na7aa biide pathana mala, Yesuusa woosseedda.

⁴⁸ Yesuusi he kaappuwaa, “Xoossay oothiyaa malaataanne hechcho giissiyaabaa be7ennaani de7iidde, hinttenttu ayinne ammanikkita” yaageedda.

⁴⁹ He kaappuu zaariide, “Godaw, ta na7ay hayqqennan de7ishshin, taananna baarikkii” yaageedda.

⁵⁰ Yesuusi, “Ba; ne na7ay paxa de7anawaa!” yaageedda.

He kaappuu Yesuusi geeddawaa ammaniide beedda. ⁵¹ I bare golle biishshin, A qoomatuu aananna ogiyaan gakteetiide A, “Ne na7ay paxa de7ee” geeddino.

⁵² I bare qoomatuwaa bare na7aw ay saatiyaan keekeeddentto oochchina untunttu, “Zino laappu saatiyaan qooxuu A aggeedda” yaageeddino. ⁵³ Na7aa aawuu Yesuusi barew, “Ne na7ay paxa de7anawaa” geeddawe he saatiyaana gideeddawaa hassayeedda. Hewaa diraw, inne A soy asay ubbay ammaneeddino.

⁵⁴ Hawe Yesuusi Yihudaappe Galiilaa yiide ootheedda laa7entho malaataa.

5

Yesuusi Gundda Bitaniyaa Dagatti Utteedda Haathaa Mataan Patheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Ayihudatuu bonchchiya baalaw Yeerusalaame beedda. ² Yeerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraayisxxe qaalaan Beetesayda geetettiyaa dagatti utteedda haathay de7ee; he dagatti utteedda haathaa yuuyyi aadhdheedda ichcheshu kashay de7ee. ³ Hewaan cora hargganchchatuu, qooqatuu, wobbatuunne sileeddawanttu giseeddino. [Haathay qaaxxiyaawaa naagiino. ⁴ Ayissi gooppe, itti itti gede Godaa kiitanchchay he dagatteedda haathaakko geliide, haathaa qaathee; haathay qaaxxeeddawaappe guyyiyan, koyro geleedda uray barena oyqqeedda ay harggiyaappekka paxee.] * ⁵ Hewaan hattamanne hospun laythaa saketteedda itti bitani de7ee. ⁶ He bitani hewan giseeddawaa Yesuusi be7iide, daro wodiya saketteeddawaakka eriide bitaniyaa, “Paxanaw koyyay?” yaageedda.

⁷ Sakettiyaa bitani zaariide, “Godaw, haathay qaaxxiyaa wode, taana haathan yeggiyaa asay dhayeedda; taani gelana haniyaa wode, hara uray taappe kasetiide geli aggee” yaageedda.

⁸ Yesuusi A, “Dendda eqqa; neeni gisuwaa tookkaade ba” yaageedda. ⁹ Bitani elekka paxi aggeedda; bare gisuwaa tookkiide beedda.

Hewe haneeddawe Sambbata gallasaana. ¹⁰ Hewaa diraw, Ayihudatuu paxeedda bitaniyaa, “Hachche sa7ay Sambbataa; neeni ne gisuwaa tookka biyaawe woga gidenna” yaageeddino.

¹¹ Shin bitani, “Taana patheeddawe, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ yaageedda” giide untunttussi zaareedda.

¹² Untunttu A, “Neena, ‘Ne gisuwaa tookkaade ba’ geeddawe I oonee?” giide oochcheeddino.

¹³ Shin hewaan cora asay de7iyaa dirawunne, Yesuusikka geemetteedda diraw, bitani barena patheeddawe oonentto erenna. ¹⁴ Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Geeshsha Golluyan demmiide, “Be7a, neeni ha77i paxaadda; hawaappekka iitabay neena gakkenna mala, laa7entho nagaraa oothoppa” yaageedda. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, bitani biide, barena patheeddawe Yesuusa gidiyaawaa Ayihuda asaa kaappatoo odeedda.

¹⁶ Yesuusi hawaa Sambbataan ootheedda diraw, untunttu Yesuusa yedesaan waayissuwaa doommeeddino. ¹⁷ Yesuusi zaariide untunttussi, “Ta Aabbu ubba wode oothee; taanikka oothanaw bessee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna diraa xalalaassa gidennaan, barena Xoossaana qarayiide, “Xoossay ta

* **5:4** Ha payduu itti beni koyrottiide xaafetteedda Geeshsha Maxaafatuwan baawa. **5:10** Nah 13:19; Erm 17:21

Aabba” geedda diraw, Ayihuda asaa kaappatuu A wodhanaw kase-waappe minissiide koyyiino.

Xoossaa Na7aa Maataa

¹⁹ Yesuusi zaariide untuntussi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; Na7ay barekka aynne oothenna. I bare Aabbu oothishshin be7iyaawaa xalalaa oothee; Aawuu oothiyaawaa Na7aykka oothee. ²⁰ Ayissi gooppe, Aawuu bare Na7aa siiqee; qassi I oothiyaa oosuwaa ubbabaa bare Na7aa bessee. Ubba hinttenttu maalalettana gakkanaw, I hawaappe aadhdiya oosuwaakka bare Na7aa bessanawaa. ²¹ Gaasuunnee, Aawuu hayqqeeddawannta hayquwaappe denthiiide shemppuwaanna wothiyawaadan, Na7aykka qassi bare koyyowannta shemppuwaanna wothee. ²²⁻²³ Asay ubbay Aawuwaa bonchchiyaawaadan, Na7aakka bonchchana mala, Aawuu pirddaa ubbaa Na7aw immeeddawaappe attin, I oonanne pirddenna; Na7aa bonchchenna uray, A kiitteedda Aawuwaakka bonchchenna.

²⁴ “Taani hinttentussi tumuwaa oday; ta gaalaa sisiyaawoonne taana kiitteeddawaan ammaniyaawoo medhinaa de7uu de7ee. Hayquwaappe de7oo I pinneeddawaappe attin, pirddettenna. ²⁵ Taani hinttentussi tumuwaa oday; hayqqeedda asay Xoossaa Na7aa kooshshaa sisiyaa wodii yaanawaa; hewenneekka ha77a. He kooshshaa sisiyawanttu shemppuwaanna de7ana. ²⁶ Ayissi gooppe, Aawoo de7uwaa immiyaa wolqqay de7iyaawaadan, de7uwaa immiyaa he wolqqaa bare Na7awukka immeedda. ²⁷ Xoossaa Aawuu bare Na7aw pirddiyaa maataa immeedda; ayissi gooppe, Na7ay Asaa Na7aa.

²⁸ “Hawaan malalettoppote; ayissi gooppe, duufuwan de7iyaawanttu A kooshshaa sisiyaa wodii yee. ²⁹ Sisiide untunttu duufuwaappe gaxaa kesana; lo77obaa ootheeddawanntu de7uwaan de7anaw denddana; qassi iitabaa otheeddaawanttu pirddettanaw denddanawantta.

Yesuusassi Markkatteedda Asatuwaa

³⁰ “Taani taappe aynne oothanaw danddayikke; Xoossay taw odeeddawaadan pirdday. Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniya poliyaawaappe attin, taani dosiyaawaa oothikke.

³¹ “Taani ta huuphew tabaa markkattooppe, ta markkatethay tuma gidenna. ³² Tabaa markkattiyaawe haray de7ee; I tabaa markkattiyaawe tuma gidiyaawaa taani eray.

³³ “Hinttenttu Yohaannisakko asaa kiittina, I untunttoo tumuwaa markkatteedda. ³⁴ Taani hewaa hinttentta attino gaade giyaawaappe attin, asaa markkatethay taw koshshina gidenna. ³⁵ Yohaannisi muqaaddaan, eexceeddanne poo7isseedda; hinttenttukka amareedda wodiya A poo7uwan nashettanaw koyyeedita.

³⁶ “Shin taw Yohaannisawaappe aadhdiyaa markkatethay de7ee; ayissi gooppe, taani wurssanaw Ta Aabbu taw immeedda kiitay, ha taani oothiyaawe, I taana kiitteeddawaa gidiyaawaa markkattee.

³⁷ “Qassi taana kiitteedda Ta Aabbu bare huuphew tabaa markkattee. Hinttenttu A kooshshaa aynne sisibeykkita; A malaakka be7ibeykkita. ³⁸ I kiitteeddawaa ammanenna diraw, A qaalay hinttenttu wozanaan baawa.

³⁹ “Xoossaa Maxaafatuwaappe medhinaa de7uwaa demmiyaawaa hintew malatina, untuntta biddiita; untunttukka tabaa markkatiyaawantta. ⁴⁰ Shin de7uwaa demmanaw taakko yiyaawaa hinttenttu koyyikkita.

⁴¹ “Taani asaappe bonchchuwaa koyyikke. ⁴² Shin taani hinttenttu wozanaan Xoossaa siiquu baynnawaa eray. ⁴³ Taani ta Aabbu sunthan yaaddi; shin taana akkibeykkita. Shin hara asay bare sunthan yiyaa wode, A akkiita. ⁴⁴ Hinttenttu ittu ittuwaa bonchchiita; shin itti Xoossaappe yiyaa bonchchuwaa koyyikkita. Yaatina, waaniide ammananaw danddayiite?

⁴⁵ “Taani Ta Aabbu sinthan hinttentta mootiyaawaa hintew malatoppo; hinttentta mootiyaawe, hintte hidootaa wothiyaa Musa. ⁴⁶ Hinttenttu Musa ammaneeddabaa gidintto, taan akka ammananita; ayissi gooppe, tabaa xaafeeddawe A. ⁴⁷ Shin hinttenttu I xaafeeddawaa ammanennaan ixkooppe, taani giyaawaa wooti ammananitee?” yaageedda.

6

Yesuusi 5000 Asaa Mizeedda (*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luq 9:10-17*)

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilaa Abbaappe woy Xibiriyaadoosa Abbaappe hefintha pinneedda. ² I hargganchchatuwaa bolla ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda diraw, cora asay A kaalleedda. ³ Yesuusi deriyaa kesiide, yaani barena kaalliyaawanttunna ittippe utteedda. ⁴ Ayihudatu bonchchiya Paasigaa gallassay gakeedda. ⁵ Yesuusi sinthakko xeelliide, cora asay barekko yiyaawaa be7iide Piliphphoosa, “Ha asaa ubbaa mizanaw gidiyaa qumaa haqappe shammanee?” yaageedda. ⁶ I hewaa Piliphphoosa paaccanaw geedda; ayissi gooppe, I bare huuphew ayaa oothana bessintto oothanabaa eree.

⁷ Piliphphoosi zaariide Yesuusa, “Huuphiyan huuphiyan, haray atto itti itti barssuwa gathanaw, laa77u xeetu dinaariyaan shammeedda ukithaykka gidenna” yaageedda.

⁸ Qassi Yesuusa kaalliyaawanttuppe ittu, Simooni Phexiroosa ishay Inddiraasi, ⁹ “Bangгаа ukithaa ichcheshuunne laa77u molii de7iyaa itti na7ay hawaan de7ee; shin ha asaa ubbaw hewe wooti gidanee?” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi barena kaalliyaawantta, “Asay uttanaadan udite” yaageedda. He sa7an daro maatay de7ee. Asay ubbay utteedda; attuma asay ichcheshu sha77aa gidiyaawaa. ¹¹ Yesuusi ukithaa akeedda; Xoossaa galatiide, hewan utteedda asaw gisheedda. Moliyaakka hewaadan oothina asay bare koyyeeddawaa keenaa meedda. ¹² Untunttu ubbay kalleeddawaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyawantta “Ittibaykka coo bayenna mala, atteedda dokkaa shiishshite” yaageedda. ¹³ Hewaa diraw, untunttu ubbaakka shiishsheeddino; asay kallina atteedda bangгаа ukithaa dokkaa shiishshiide, tammanne laa77u zambbeeliyaa kuntheeddino.

¹⁴ Asay Yesuusi ootheedda wolqqaama malaataa be7eedda wode, “Hawe tumuwaappe ha sa7aa yaana geedda nabiyaa” yaageeddino. ¹⁵ Untunttu yiide barena wolqqan oyqqi kaatiyaa oothanaw haniyaawaa Yesuusi eriide, barekka deriyaa bolla shirettiide keseedda.

Yesuusi Abbaa Bollan Hamettiidde Beedda
(*Mat 14:22-33; Mar 6:45-52*)

¹⁶ Sa7ay omarisseedda wode, Yesuusa kaalliyaa wanttu abbaakko beeddino; ¹⁷ Sa7ay qammeedda; shin Yesuusi untuntukko he saati gakkanaw yibeenna; hewaassi untuntu wonggiriyaan geliide, abbaa pinni hefintha Qifirinaahooma beeddino. ¹⁸ Wolqqaama carkkuu carkkeedda diraw, abbay qaaxxeedda; ¹⁹ itti saatiyaa keenaa untuntu abbaa shaagowaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollanna hamettiidde yiyaawaa be7iide yayyeeddino. ²⁰ Shin I, “Yayyoppite; taanatee!” yaageedda. ²¹ Untuntu wonggiriyaan A gelissanaw koyyeeddino; wonggirii untuntu biyaasaa abbaa gaxaa ellekka gakki ageedda.

Yesuusi De7uwa Ukithaa

²² Wonttetha gallassi, abbaappe hefinthanna atteedda cora asay abbaa bolla itti wonggiriyaan xalalay de7iyaawaa be7eeddino; Yesuusi barena kaalliyaa wanttunna wonggiriyaan geliide, untuntunna beennaan, untuntu barekka beeddawaa akekeeddino. ²³ Shin Xibiriyaa doosappe hara wonggiratuu Yesuusi Xoossaa galatina, asay ukithaa meeddasaa mataa yeeddino. ²⁴ Asay Yesuusi woy A kaalliyaa wanttu hewaan baynawaa be7iide, Yesuusa koyyanaw wonggiriyaan geliide, Qifirinaahooma beeddino.

²⁵ Asay Yesuusa abbaappe hefinthan demmeedda wode, “Tamaaris- siyaawoo, hawaa awude yaaddii?” yaageeddino.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentu taana koyyiyaawe ukithaa meedda diraassanne kalleedda diraassa gidiyaawaappe attin, wolqqaama malaataa be7eedda diraassa gidenna. ²⁷ Medhinaa de7uwa qumaw, taani Asa Na7ay hinttentussi immanawoo, oothiteppe attin, samiyaa qumaw oothoppite; ayissi gooppe, Aawuu Xoossay hewaa dhiishissanaw maatafaa attami wotheedda” yaageedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyan untuntu, “Nuuni Xoossaa oosuwaa oothanaw ayaa oothanaw bessii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

²⁹ Yesuusi zaariide, “Hinttentu oothana mala, Xoossay koyyiya kiitay hawaa; I kiitteeddawaan ammanite” yaageedda.

³⁰ Untuntu zaariide, “Nuuni be7iide, neenan ammanana mala, ay wolqqaama malaataa oothanii? Ayaa kiitettanii? ³¹ Xoossaa maxaafaan, ‘Untuntu mannaa * mala saluwaappe ukithaa immeedda’ yaagetti xaafettowaadan, nu aawatuu mela biittaaan mannaa meeddino” yaageeddino.

³² Yesuusi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; hinttentussi saluwaappe tumu ukithaa immiyaawe ta Aabbappe attin, hinttentussi saluwaappe ukithaa immeeddawe Musa gidenna. ³³ Ayissi gooppe, tuma gideedda Xoossaa ukithay, saluwaappe wodhdhiyaawe ha alamiyaa asaw de7uwaa immee” yaageedda.

³⁴ Untuntu zaariide, “Godaw, nuukka he ukithaa ubba wode imma” yaageeddino.

³⁵ Yesuusi, “Taani de7uwaa ukithaa; taakko yiyaa uray ubbakka koshattenna. Qassi taana ammaniyaa uray aynne saamettenna. ³⁶ Shin

* **6:31** mannaa: Israa7eliyaa asay Gibxe gadiyaappe kesi Kanaane biidde mela biittaaan hamettiidde biyaa wode, untuntu maanaadan Xoossay immeedda mal77iyaa qumaa. Mannaa guussay Ibraayisxxiyaa qaalaan “Hawe ayee?” giyaawaa. **6:31** Kes 16:4,15; Maz 78:24

taani hinttentussi odeeddawaadan, hinttenttu taana be7eeddita; shin ammanikkita. ³⁷ Ta Aabbu taw immiya ubbay taakko yaanawaa; qassi taakko yiyaa oonanne ubbakka taani kare yeddikke. ³⁸ Ayissi gooppe, taani taana kiitteeddawaa sheniyaa polanaw saluwaappe yaaddippe attin, ta sheniyaa polanaw yabeykke. ³⁹ Taana kiitteeddawe koyyiyaawe hawaa; taani I taw immeedda ubbatuwaakka wurssethaa gallassi denthanaappe attin, ittuwakka bayizzana mala koyyenna. ⁴⁰ Ayissi gooppe, ta Aabbu koyyiyaawe hawaa; taana Na7aa be7iide, ammaniyaa ubbatuu medhinaa de7uwa akkanawantta; taanikka he ubbatuwaa wurssethaa gallassi denthana” yaageedda.

⁴¹ Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdheedda ukithaa” geedda diraw, Ayihudatuu A bolla zuuzummeeddino. ⁴² Unttuntu, “Hawe nuuni A aawuwanne A aatto eriya Yooseefo na7aa Yesuusa gidennee? Yaatina, I waagiide, ‘Taani saluwaappe wodhdhaaddi’ gaanaw danddayii?” yaageeddino.

⁴³ Yesuusi zaariide, “Ittu ittuwaanna zuuzummiyaawaa aggite. ⁴⁴ Taana kiitteedda ta Aabbu taakko aheedda asaappe attin, taakko yaanaw danddayiyaa asay baawa; taanikka wurssethaa gallassi A denthana. ⁴⁵ Nabatuu ‘Xoossay asaa ubbaa tamarissana’ yaagiide xaafeeddino; Aawuu giyaawaa sisiyaawenne Aawuwaappe tamaariyaawe ooninne taakko yee. ⁴⁶ Xoossaa matappe yeeddawaappe attin, Xoossaa be7eedda asay baawa; A xalalay Xoossaa be7eedda.

⁴⁷ “Taani hinttentussi tumuwaa oday; taana ammaniyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. ⁴⁸ Taani de7uwa ukithaa. ⁴⁹ Hinttenttu aawatuu mela biittaaan mannaa meeddino; shin hayqqeeddino. ⁵⁰ Asay aappe miide hayqqenna ukithay saluwaappe yiyaawe hawaa. ⁵¹ Saluwaappe wodhdheedda de7uwaa ukithay taana; ooninne ha Ukithaappe mooppe, medhinaw de7anawaa; qassi ha alamiyaa asaw de7o gidana mala, taani immana ukithay ta ashuwaa” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu, “Ha bitani bare ashuwaa nuuni maana mala, nuussi wootiide immanaw danddayii?” yaagiide barenttu gidduwan palumetteeddino.

⁵³ Hewaa diraw, Yesuusi unttunta, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, hinttenttu maana dhayooppe, qassi ta suuthaakka ushana dhayooppe, hinttew de7uu baawa. ⁵⁴ Ta ashuwaa miyaa urawunne, ta suuthaa ushiyaa uraw medhinaa de7uu de7ee. Taani wurssetha gallassi unttunta denthana. ⁵⁵ Ayissi gooppe, ta ashuu tumu qumaa; ta suuthaykka tumu ushshaa. ⁵⁶ Ta ashuwaa miyaa uraynne ta suuthaa ushiyaa uray taanan de7ee; taanikka aanani de7ay. ⁵⁷ De7uwa Aawuu taana kiittina, taani A gaasuwan de7iyaawaadan, taana miyaa uraykka ta gaasuwan de7ana. ⁵⁸ Saluwaappe wodhdheedda ukithay hawaa; hinttenttu aawatuu miide hayqqeedda mannaa mala gidenna; ha ukithaa miyaa uray medhinaw de7ana” yaageedda.

⁵⁹ Yesuusi Qifirinaahooma katamaan Ayihuda woosa gollen tamaris-siide, hawaa odeedda.

Medhinaa De7uwa Qaalaa

⁶⁰ Yesuusa kaalliyaawantuppe dariya baggay hewaa siseedda wode, “Hawe gelenna timirttiyaa; hawaa ooni akkanawee?” yaageeddino.

⁶¹ Shin Yesuusi barena kaalliyaawanttu hewoo zuuzummeeddawaa eriide, “Hawe hinttentta dhubbii? ⁶² Simmi taani, Asaa Na7ay, kase de7iyaasaa pude kesishshin be7into ayaa gaanitee? ⁶³ Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immee; asaa minotay aynne go77enna. Taani hinttentussi odeedda qaalay ayyaanaanne de7uwaa. ⁶⁴ Shin hinttenttu gidduwan ammanennawanttu de7iino” yaageedda; ayissi gooppe, ammanennawanttu haqawanttenttonne barena aathi immanawe oonentto Yesuusi koyroppe doommiide ereedda. ⁶⁵ Qassikka Yesuusi, “Ta Aab-buppe gidana dhayooppe ooninne taakko yaanaw danddayenna yaa-gaade ta odeeddawe hewaa diraassa” yaageedda.

⁶⁶ Hewaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaawanttuppe coratuu A aggiide, guyye simmeeddino; laa7entho A kaallibeykkino. ⁶⁷ Yesuusi qassi tammanne laa77u barena kaalliyaawantta “Hinttekka aggiide baanaw koyyiitee?” yaageedda.

⁶⁸ Simooni Phexiroose zaariide, “Godaw, nuuni ookko baanee? New medhinaa de7uwaa qaalay de7ee. ⁶⁹ Neeni Xoossaa Geeshshaa gidiyaawaa nuuni ammanettonne ereetto” yaageedda.

⁷⁰ Yesuusi untuntta, “Taani hinttentta tammanne laa77atuwaa doorabeykkita? Qassi hintteppe ittu xalahiyaa” yaageedda. ⁷¹ Yesuusi hewaa Simoonaa na7aa Yihudaa Asqqoroota † gee; ayissi gooppe, Yihuday Yesuusa kaalliyaa tammanne laa77atuwaappe ittuwa; I Yesuusa aathi immanawaa.

7

Yesuusi Daasiyaa Baalaassi Yeerusalaa Beedda

¹ Hewaappe guyye, Yesuusi Galiilaan yaa haa yuuyyeedda; Ayihudatu A wodhanaw koyyiyaa diraw, Yihudaan yuuyyana koyyibeenna. ² Ayihudatu bonchchiya Daasiyaa Baalay gakkii utteedda. ³ Hewaa diraw, Yesuusa ishata A, “Neena kaalliyaawanttu neeni oothiyaawaa be7ana mala, hawaappe denddaade Yihudaa gadiya ba. ⁴ Ayissi gooppe, barew erettanaw koyyiyaa asay ooninne bare oosuwa genthenna. Neeni hawantta oothina, nebaa alamiyaa ubbay ero!” yaageeddino. ⁵ Ayissi gooppe, haray atto A ishataukka A ammanibeykkino.

⁶ Yesuusi untuntta, “Taw injjetiyaa wodii gakkibeenna; shin hinttenttussi ay wodekka injjetee. ⁷ Sa7ay hinttentta ixnanaw danddayenna; shin taani sa7aa kiittay iita gidiyaawaa markkattiyaa diraw, taana ixceedda. ⁸ Baalaa bonchchiyaasaa hinttenttu biite; taw injjetiyaa wodii gakkibeenna diraw, taani baalaa bonchchiyasaa baanawe bira” yaageedda. ⁹ I hawaa giide, Galiilaan atteedda.

Yesuusi Daasiyaa Baalaasan Beetteedda

¹⁰ Shin A ishata baalaa gallassaa bonchchiyasaa beeddawaappe guyyian, ikka asay be7ennaan geeman yaa beedda. ¹¹ Ayihudatu baalaa gallassaa bonchchiyaasan A koyyiinonne, “I haqan de7ii?” yaagiidde, A labiino.

¹² Asaa gidduwan daro zuuzunthay denddeedda. Amareedda asay, “I lo77o asa” yaagee; haratuu qassi, “A, I asaa balethee” yaagiino. ¹³ Shin Ayihudatu yayyeedda diraw, ooninne aabaa qoncciyaan haasayenna.

† 6:71 Asqqoroota: Ha qaala biléthay, “Woretiyaa bitaniyaa” woy “Hayqoo aathi immiyaa bitaniyaa” giyaawaa. 7:2 Wog 23:34; Zar 16:13

¹⁴ Baalaa bonchchiya gallassaa baggan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa biide, tamarissuwaa doommeedda. ¹⁵ Ayihudatuu maalaleettiide, “Ha bitani aynne tamaarennan hawaa keena waani ereeddee?” yaageeddino.

¹⁶ Hewaa diraw, Yesuusi zaariide, “Taana tamarissiyaawe taana kiitteedda Xoossaa matappe yiyaawaappe attin, tawaa gidenna. ¹⁷ Xoossaa sheniyaa oothanaw dosiyaa ooninne ha taani tamarissiyaawe Xoossaa matappe yintto woy qassi taani taappe haasayayitanto erana. ¹⁸ Barewaa haasayyaa uray bare huuphiyaassi bonchchuwaa koyyee; shin barena kiitteeddawe bonchchettana mala koyyiyaa uray tumanchchaa; aani worddobay baawa. ¹⁹ Muse hinttenttussi higgiiyaa immibeennee? Shin hintteppe ittuunne higgiiyaa naagenna. Taana ayissi wodhanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁰ Asay zaariide, “Neenan xalahii de7ee; neena wodhanaw oonee koyyeeddawe?” yaageedda.

²¹ Yesuusi, “Taani itti wolqqaamabaa oothina, hinttenttu ubbay maalalteeeddita. ²² Hinttenttu naanaa hinttenttu dookaalana mala, Muse hinttentta azazeedda. Shin dookaalussay hinttenttu aawatuwanna yeeddawaappe attin, Musenna yibeenna; hewaassi hinttenttu Sambbataan attuma naanaa dookaaliita. ²³ Muse higgii azazeedda diraw, hinttenttu Sambbataan dookaaliyaawaa gidoope, yaatina taani itti asaw kumentha bollaa patheedda diraw, taana ayissi hanqqettiitee? ²⁴ Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asaa deemuwaa xeelliide pirddoppite” yaageedda.

Hawe Kiristtoosee?

²⁵ Hewaa diraw, Yeerusalaame asaappe ittu ittuu, “Unttuntu wodhanaw koyyiyaa bitani hawaa gidennee? ²⁶ Be7ite, qoncciyaan I haasayee; unttuntu A aynne giikkino. Hawe Kiristtoosa gidiaawaa nu kaappatuu tumu eriinooshsha? ²⁷ Shin nuuni A haqappe yeeddentto eroytte; Kiristtoosi yiyaa wode, I haqappe yinttonne ooninne erenna” yaageeddino.

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Hinttenttu taana eriita; qassi taani haqappe yeeddenttokka eriita. Taani ta sheniyaan yabeykke; shin taana kiitteeddawe tumanchchaa; hinttenttu A erikkita. ²⁹ Shin taani A eray; ayissi gooppe, I taana kiittina, taani A matappe yaaddi” yaageedda.

³⁰ Hewaa diraw, unttuntu A oyqqanaw koyyeeddino; shin A wodii biro gakkibeenna diraw, ooninne A bolla kushiyaa wothibeenna. ³¹ Shin daro asay Yesuusa ammaniide, “Kiristtoosi yiyaa wode, ha bitani ootheedda malaataappe dariyaawaa oothaneeyee?” yaageeddino.

Yesuusa Oyqqanaw Wottaaddaratuu Kiitetteeddino

³² Parisaawatuu daro asay Yesuusabaa zuuzummiyaawaa siseeddino; qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu A oyqqi qashissanaw amareedda wottaddaratuwaa kiitetteeddino.

³³ Yesuusi, “Taani hinttenanna laafaa gami77ana; hewaappe guyyiyan, taana kiitteeddawaakko baana. ³⁴ Hinttenttu taana koyyana; shin demmikita; ayissi gooppe, taani de7iyaa sa7aa hinttenttu baanaw danddayikkita” yaageedda.

³⁵ Ayihudatuu ittu ittuwanna, “Hawe nuuni A demmennaassa haqa baana hani? Ayihudatuu de7iya Giriike katamaa biide, Giriike asatuwaa tamaarissana hani? ³⁶ I, ‘Hintte taana koyyana; shin demmikita’ qassi, ‘Taani de7iyaasaa hinttentu baanaw danddayikkita’ yaagee; hewaa giyaawe waagiyaawee?” yaageeddino.

De7uwa Immiyaa Haathaa

³⁷ He baalaa gallassaa bonchchiya gallasaappe waannatiyaa wursetha gallassaani Yesuusi dendi eqqiide, bare qaala dhoggu udiide, “Saametteedda uray ooninne taakko yiide usho. ³⁸ Taanan ammaniyawoo, Xoossaa Maxaafay giyawaadan, A uluwaappe de7uwa immiyaa haathaa pulttuu gogganawaa” yaageedda. ³⁹ I hewaa A ammaneeddawanntu akkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasayeedda. Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna * diraw, he wode Geeshsha Ayyaanay untunttoo imettibeenna.

Asaa Giddon Medhetteedda Phalqqethaa

⁴⁰ He asaappe dariya baggay I giyaawaa sisiide, “Tumu hawe naagetiyaa Nabiyya” yaageeddino.

⁴¹ Haranttu, “Hawe Kiristtoosa” yaageeddino.

Shin haranttu qassi, “Kiristtoosi Galiilaappee yeenna. ⁴² Xoossaa Maxaafay, ‘Kiristtoosi Daawite zariyaappe, Daawite de7eedda Beeteliheeme katamaappe yaana’ geenneyee?” yaageeddino. ⁴³ Yesuusa gaasuwan asay bare gidduwan shaaketteedda. ⁴⁴ He asaappe ittu ittu A oyqqanaw koyyeeddino; shin kushiyaaninne A bochhibeykkino.

⁴⁵ Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu qeesatuwaa kaapatuwaakkonne Parisaawatuwaakko simmi yeedda wode untunttu naagiyaawantta, “Ayissi A ahibeykkitee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴⁶ Geeshsha Golliyya naagiyaawanttu untunttussi, “Ha bitani haasayeeddawaadan, ubbakka ooninne haasayibeenna!” yaagiide zaareeddino.

⁴⁷ Parisaawatuu zaariide, “I hinttenakka balethuwa? ⁴⁸ Kaappatuwaappe woy Parisaawatuwaappe A ammaneedda asay de7ii? ⁴⁹ Shin higgiiya erenna ha asay sheqetteeddawaa” yaageeddino.

⁵⁰ Untuntuppe ittuu kasenna Yesuusakko beedda Niqoodimoosi untuntta, ⁵¹ “Itti uray giyaabaa sisennaan woy I ayaa otheeddento erennaan de7iidde, kasetiide A bolla pirddiyaawe nu higgiiyan de7ii?” yaageedda.

⁵² Untunttu zaariide A, “Neenikka qassi Galiilaa gadiya asee? Galiilaa gadiyaappe Nabii beettennawaa Xoossaa Maxaafatuwaa biddaade era” yaageeddino.

Woshummaade Oyqetteedda Mishiratto

⁵³ Asay ubbay aggiide, bare soy bare soy beedda.

8

¹ Shin Yesuusi Wogaraa Mithaan eretteedda Deriyaakko beedda. ² Wonttetha gallassi guuran Geeshsha Golliyya simmeedda; ubba asay

7:37 Wog 23:36 **7:38** Hiz 47:1; Zak 14:8 * **7:39** Yesuusi biro bare bonchchuwaakko kesibeenna: Yohaannisa mishiraachchuwa qalaan, Yesuusaw kumentha bonchhuu imetteedawe, I masqqaliyya bollan kaqetteedda wodenne bare Aabbu ushechcha baggan uttanaw hayquwaa xooniide denddeedda wodiyaana gidyaawaa qonccissee. **7:42** 2Sa 7:12; Mik 5:2

aakko yiina, uttiide untuntta tamaarissuwaa doommeedda. ³ Muse higgiyaa tamaarissiyaawanttunne Parisaawatuu woshummishshin oygetteedda itti mishiratto aakko aheeddino. Untunttu asaa ubbaa sinthan izo essiide Yesuusa, ⁴ “Tamaarissiyaawoo, ha mishiratta woshummaade oygettaaddu. ⁵ Higgiyaa bollan Muse hannu mala macca asaa shuchchaan caddana mala, nuuna azazeedda. Yaatina neeni waagay?” yaageeddino.

⁶ Untunttu hewaa geeddawe Yesuusa mootiyaawaa demmiide A paaccanaassa; shin Yesuusi hokkiide, bare biradhdhiyan biittaa bolla xaafeedda. ⁷ Untunttu A oochchiide aggennaan ixgina, pude dhoqqu giide, “Hintenttu gidduwan nagaraa oothibeenna asay kasetiide, izo shuchchan caddo” yaageedda. ⁸ Qassikka hokkiide, biittaa bolla xaafeedda.

⁹ Untunttu hewaa siseedda wode, kasetiide cimatuu kesina, ittu ittuu kesiide wureeddino; A sinthaan mishiratta eqqa de7ishshin, Yesuusi bare xalalaa atteedda. ¹⁰ I pude dhoqqu giide mishiratto, “Mishirattee, asatuu haqan de7iino? Ooninne ne bolla pirddibeennee?” yaageedda.

¹¹ Mishiratta, “Godaw, ooninne ta bolla pirddibeenna” yaagaaddu.

Yesuusi izo, “Taanikka ne bolla pirddikke; ba; laa7enthaade nagaraa oothoppa” yaageedda. *

¹² Qassikka Yesuusi asaw, “Taani alamew poo7uwaa; Taana kaalliyaa ooninne de7uwa immiyaa poo7uwaa demmanappe attin, dhumaani ubbaakka hamettenna” yaagiide haasayeedda.

¹³ Hewaappe guyye Parisaawatuu, “Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatethay tuma gidenna” yaageeddino.

¹⁴ Yesuusi zaariide, “Taani Tabaa markkattooppekka, Ta markkatethay tuma; ayissi gooppe, Taani haqappe yaadditanttonne qassi haqa baytanta eray; shin hinttenttu erikkita. ¹⁵ Asay pirddiyaa ogiyaan hinttenttu pirddiita; Taani itti uraa bollaakka pirddikke. ¹⁶ Shin Taani pirddiyaawaa gidoppenne, Ta pirdday tuma; ayissi gooppe, Taana kiitteedda Ta Aabbu Taananna de7eeppa attin, Taani Taarekka de7ikke. ¹⁷ Laa77u asaa markkatethay tuma gidiyaawe hinttenttu higgiyaan xaafetti utteedda. ¹⁸ Taani Tabaa Ta huuphew markkattaaddi; qassi Taana kiitteedda Ta Aabbukka Tabaa markkattee” yaageedda.

¹⁹ Untunttu, “Ne aabbu haqan de7ii?” yaagiide Yesuusa oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Hinttenttu Taan akka woy Ta Aabbakka erikkita; Taana ereeddawaa gidintto, Ta Aabbakka eranita” yaageedda.

²⁰ Yesuusi Geeshsha Golliyaa tamarissiidde, imotaa miishshay uttiyaa saaxiniyaa matan hewaa haasayeedda. A ooninne oyqqibeenna; ayissi gooppe, A wodii biro gakkidigibenna.

Ammanennaan Ixxeeddawat tussi Imetteedda Mino Akeekissuwaa

²¹ Qassikka Yesuusi untuntta, “Taani baana hinttenttu Taana koyyana; shin hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayqqanita. Taani biyaa sa7akka baanaw hinttenttu danddayikkita” yaageedda.

²² Ayihudatu, “I, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddaykkita’ yaagee; I barena barekka wodhaneeyee?” yaageeddino.

²³ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu garssa asa; Taani bolla asa. Hinttenttu ha alamiyaa asa; Taani ha alamiyaa asa gidikke. ²⁴Hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayiqqanawaa Taani hinttenttussi odeeddawe hawaassa; Taani Taana † gidiyaawaa hinttenttu ammanana dhayooppe, hinttenttu, hinttenttu nagaraan hayyanita” yaageedda.

²⁵ Unttuntu, “Neeni oonee?” yaagiide oochcheeddino.

Yesuusi zaariide, “Taani Taana. ²⁶Taani hinttebaa haasayiyabayne pirddiyaabay darobay de7ee. Shin Taana kiitteeddawe tumanchchaa; qassi Taani aappe siseeddawaa alamiyaa asaw oday” yaageedda.

²⁷ I bare Aawuwabaa haasayiyawaa untuntu akeekibeykkino. ²⁸ Hewaa diraw, Yesuusi untuntu, “Taana Asaa Na7aa hinttenttu masqqaliyaa bolla pude denthiiyaa wode, Taani Taana gidiyaawaanne qassi Taani Ta Aabbu Taana tamarisseeddawaadan haasayiyawaappe attin, Ta sheniyaan aynne oothennawaa hinttenttu eranita. ²⁹ Qassi taana kiitteeddawe Taananna de7ee; Taani ubba wode A nashechchiyaawaa oothiyaa diraw, I Ta xalalaa aggibeenna” yaageedda.

³⁰ Yesuusi hewaa haasayishshin siseedda daro asay A ammaneeddino.

Nagaraa Aylletethaappe La77a Kessaa

³¹ Yesuusi barena ammaneedda Ayihudatuwaa, “Hinttenttu Taani tamarissiyaawoo azazettoppe, tumu Taana kaalliyaaawantta.

³² Hinttenttu tumatethaakka eranita; qassi tumatethay hinttentta aylletethaappe kessanawaa” yaageedda.

³³ Unttuntu zaariide, “Nuuni Abraahaamo zare; nuuni oossinneekka aylletibeykko. Yaatina neeni waagaade, ‘Aylletethaappe hinttenttu kessanita’ gay?” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; nagaraa oothiyaa ooninne nagaraa ayliiyaa. ³⁵ Ayllii ubba wode soyin de7enna; shin na7ay medhinaw gollen de7ee. ³⁶ Na7ay hinttentta aylletethaappe kesooppe, hinttenttu aylletethaappe tumu kessanita. ³⁷ Hinttenttu Abraahaamo zare gidiyaawaa Taani eray; shin Ta tamarissiyaawaa hinttenttu akkenna diraw, Taana wodhanaw koyyiita. ³⁸ Taani Ta Aabbu Taana beseddawaa haasayay; qassi hinttenttukka hinttenttu aawuwaappe siseeddawaa oothiita” yaageedda.

³⁹ Unttuntu zaariide, “Nu aabbu Abraahaama” yaageeddino.

Yesuusi untuntu, “Hinttenttu Abraahaamo naanaa gideeddentto, I oothedda oosuwa malaa oothanita. ⁴⁰ Shin Xoossaaappe siseedda tumuwaa odeedda Taana hinttenttu wodhanaw koyyiita; Abraahaame hewaadan oothibeenna. ⁴¹ Hinttenttu, hinttenttu aawuu ootheddawaa oothiita” yaageedda.

Unttuntu zaariide, “Nuuni woshumaan diqaalatethaa yelettibeykko; nuussi itti Aawuu, Xoossaa xalalay de7ee” yaageeddino.

⁴² Yesuusi untuntu, “Hinttenttu Xoossaa naanaa tumu gideeddentto, Taana siiqana; ayissi gooppe, Taani Xoossaa matappe yaade hawaan de7ay. Taana I kiitteeddawaappe attin, Taani Ta sheniyaan yabeykke.

⁴³ Taani tamarissiyaawaa hinttenttu akeekennawe ayaassee? Taani

† 8:24 Taani Taana: Ayihude asaassi wolqqaamanne geeshsha gideedda Xoossaa sunthay “Yahweh” gidiide, hawaa bilethaykka Taani Taana giyaawaa.

tamaariissiyaawaa hinttenttu akkenna diraassa. ⁴⁴ Hinttenttu, hinttenttu aawuwaa iita ayyaanaa naanaa; qassi hinttenttu, hinttenttu aawuu amottiyaawaa oothanaw koyyiita. I kaseppe doommiide, shemppuwaa wodheeddawaa; tumatethay aani baynna diraw, tumatethaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyyaa wode, bareppe haasayee; ayissi gooppe, I worddanchchaanne qassi worddookka aawuwaa. ⁴⁵ Shin Taani tumuwaa haasayiyyaa diraw, hinttenttu Taana ammanikkita. ⁴⁶ Hintteppe Taana nagaraa oothishshin be7aaddi gaanaw danddayiyaawe oonee? Taani tumuwaa haasayiyyaawaa gidoppe, Taana ayissi ammanikkitee? ⁴⁷ Xoossaa asa gideedda uray Xoossay giyaawaa sisee; hinttenttu Xoossaa asa gidenna diraw, Xoossay giyaawaa sisikkita” yaageedda.

Yesuusi Abrahaamoppe Kasennakka De7ee

⁴⁸ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena, ‘Neeni Sammaariyaa asa; neenan iita ayyaanay de7ee’ giidde bayizzeeddo?” yaageeddino.

⁴⁹ Yesuusi untuntta, “Ta bolla iita ayyaanay baawa. Taani Ta Aabba bonchchay; shin hinttenttu Taana kawushshiita. ⁵⁰ Taani Ta huuphiyassi bonchchuwaa koyyikke; hewaa Taw koyyiyaawenne pird-diyaawe de7ee. ⁵¹ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani tamarissiyaawaa naagiyya ooninne ubbakka hayqqenna” yaageedda.

⁵² Ayihudatuu zaariide, “Ne bolla iita ayyaanay de7iyaawaa nuuni ha77i ereeddo. Abraahaame hayqqeedda; nabatuu hayqqeeddino; shin neeni, ‘Ta qaala naagiyya ooninne ubbakka hayqqenna’ yaagaa. ⁵³ Neeni hayqqeedda nu aawuwaa Abrahaamoppe daray? Nabatuu qassi hayqqeeddino. Neeni neena oona gaade qoppay?” yaageeddino.

⁵⁴ Yesuusi, “Taani Taana bonchchooppe, Ta bonchchuu mela; hinttenttu nu Xoossaa giya Ta Aabbu Taana bonchchee. ⁵⁵ Hinttenttu A erana dhayooppekka, Taani A eray. Taani A erikke gooppe, hinttenttuwaan worddo giday; shin Taani A eray; qassi A qaalaakka naagay. ⁵⁶ Hinttenttu aawuu Abrahaame, Ta yuussaa wodiyya be7anaw laamoteedda; be7iidekka nashetteedda” yaageedda.

⁵⁷ Ayihudatuu zaariide A, “New haray atto ishatamu laythaa kumibeennawe Abrahaama be7aaddii?” yaageeddino.

⁵⁸ Yesuusi untuntta, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Abrahaamo yelettanaappekka kase Taani Taana” yaageedda.

⁵⁹ Hewaa diraw, untunttu Yesuusa caddanaw shuchhaa akkeeddino; shin Yesuusi untunttuppe geemettiide, Geeshsha Golliyaappe beedda.

9

Yesuusi Qooqa Gidiide Yelletteedda Bitaniyaa Patheedda

¹ Yesuusi biidde, yelettoodeppe qooqa gidiide de7iya itti bitaniyaa be7eedda. ² Yesuusa kaalliyaawanttu Yesuusa, “Tamaariissiyaawoo, ha bitani qooqa gidiide yelettanaadan, nagaraa ootheeddawe oonee? I ootheeddeyee? Woy A yeleeddawanttu ootheeddino?” yaagiide oochcheeddino.

³ Yesuusi, “Xoossaa kiitay A bollan qonccana mala qooqeeddappe attin, I woy A daayanne A aabbu nagaraa oothibeykkino. ⁴ Nuuni sa7ay gammannaan de7ishshin, Taana kiitteeddawaa oosuwwa oothanaw bessee. Ooninne oothanaw danddayenna gammay yee. ⁵ Taani alamiyaan de7aadde alamew poo7o” yaageedda.

6 Yesuusi hewaa giide, sa7an cuchcheedda; bare cuchchaani guutha urqqaa shugissiide, he urqqaani qooqa bitaniyaa ayfiyaa okkiide, 7 “Baade Saliihooma giya dagatteedda haathan ne ayfiyaa meecca” yaageedda. “Saliihooma” giyaawe “Kiitetteeddawaa” guussaa. Hewaa diraw, bitani biide, bare ayfiyaa meecettiide, xeelliidde simmeedda.

8 Bitaniyaa shooratuunne bitani kase woossishshin be7eedda asay, “Hawe uttiide woossiyaa bitaniyaa gidenneeyee?” yaageeddino.

9 Qassi amareeddawanttu, “Hawe aattennee” yaageeddino.

Haranttu qassi, “Tuytti, hawe A malatiyaawappe attin, A gidenna” yaageeddino.

Shin bitani, “Taani aatee” yaageedda.

10 Unttuntu bitaniyaa, “Yaatina, ne ayfi waani xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

11 I zaariide, “Yesuusa geetettiyaa bitani guutha urqqaa shugissiide, ta ayfiyaa okkiide, ‘Saliihooma geetettiyaa dagatteedda haathan baade ne ayfiyaa meecetta’ yaageedda. Taani baade meecettaade xeellaaddi” yaageedda.

12 Unttuntu A, “I haqan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

Bitani, “Taani erikke” yaageedda.

13 Unttuntu kase qooqiide xeelleedda bitaniyaa Parisaawatuwakko afeeddino. 14 Yesuusi urqqaa shugissiide, bitaniyaa ayfiyaa patheedda gallassay Sambbata gallassaa. 15 Hewaa diraw, bitani waani xeelleeddenttonne Parisaawatuu A gujjiide oochcheeddino. Bitani unttuntussi, “I ta ayfiyan guutha urqqaa wotheedda. Ta ayfiyaa meecettaade ha77i xeellaaddi” yaageedda.

16 Parisaawatuwaappe ittu ittuu, “Hawaa ootheedda bitani Sambbataa higgiiyaa naagenna diraw, Xoossaa mataappe yibeenna” yaageeddino.

Shin haranttu, “Nagaranchcha asay hawaa mala wolqqaama malaataa waani oothanaw danddayii?” yaagiide unttuntu barenttu gidduwan shaaketteeddino.

17 Hewaa diraw, Parisaawatuu bitaniyaa itti kaalla gujjiide, “I ne ayfiyaa dooyeedda diraw, aabaa waagay?” yaageeddino.

Bitani, “I nabiya” yaageedda.

18 Ayihudatuu he xeelleedda bitaniyaa aattonne aawuwaa xeesiide oochchana gakkanaw, bitani qooqa gideeddawaanne ha77i I xeeliyaawaa ammanibeykkino. 19 Ayihudatuu A aattonne aawuwaa, “Hinttenttu, ‘Qooqa gidiide yeletteedda’ giya hinttenttu na7ay hawee? Yaatina, ha77i waaniide xeelleeddee?” yaagiide oochcheeddino.

20 Bitaniyaa daayanne aawuu, “Hawe nu na7aa gideeddawaanne qooqa gidiide yeletteeddawaa nuuni ereetto. 21 Shin ha77i I waani xeelleeddentto, nuuni erokko; woy A ayfiyaa ooni patheeddentto, nuuni erokko. A oochchite; I donzza asa; barebaa haasayanaw danddayee!” yaageeddino. 22 Bitaniyaa daayanne aawuu Ayihudatoo yayyeedda diraw, hewaa geeddino; ayissi gooppe, Ayihudatuu Yesuusi Kiristtoosa yaagiide markkattiyaa uray de7ooppe, he uraa Ayihuda woosa goliyaaappe kessanaw kaset qofaa qachchi wotheeddino. 23 A daayanne aawuu, “I donzza asa; A oochchite!” geeddawe hawaassa.

²⁴ Hewaa diraw, qooqa gidiide yeletteedda bitaniyaa untunttu laa7enthuwaa xeesiide, “Xoossaa galata; ha bitani nagaranchcha gidiaawaa nuuni ereetto” yaageeddino.

²⁵ Bitani, “I nagaranchcha gidiaawaanne, gidennawaa erikke; taani qooqa gidiaawaanne ha77i xeelliaawaa he ittiba eray” yaageedda.

²⁶ Untunttu zaariide bitaniyaa, “I new ayaa ootheeddee? I ne ayfiyaa wooti patheeddee?” yaageeddino.

²⁷ I untunttu, “Taani hinttenttussi odaaddi; sisibeeykkita. Ayissi laa7enthuwa sisanaw koyyiitee? Hinttekka Yesuusa kaalliyawantta gididanaw koyyiitee?” yaageedda.

²⁸ Untunttu A boriidde, “Neeni he bitaniyaa kaalliyawaa; nuuni Musa kaalliyawantta. ²⁹ Xoossay Musessi haasayeeddawaa nuuni ereetto; shin ha bitaniyaa gidoope, I haqappe yeeddenttonne nuuni erokko” yaageeddino.

³⁰ Bitani, “I haqappe yeeddenttonne hinttenttu erennawe maalalisiyaawaa; shin I ta ayfiyaa patheedda! ³¹ Xoossaw yayyiya uraynne Xoossay koyyiyaawaa oothiyaa uray de7ooppe, he uraabaa Xoossay sisiyaawappe attin, nagaranchchatuwaabaa sisenna. ³² Qooqa gidiide yeletteedda asaa ayfiyaa ooninne pathina, sa7ay medhettoodeppe doommina, siseti erenna. ³³ Ha bitani Xoossaappe yibeennawaa gidintto, ittibaanne oothanawukka danddayenna” yaageedda.

³⁴ Untunttu zaariide aw, “Neeni nagaraan yelettaade dicceeddawe nuuna tamarissanaw koyyay?” yaageeddino; Ayihuda woosa goliyaaappe kare A kesseeddino.

Wozanaa Qooqatethaa

³⁵ Untunttu bitaniyaa kare kesseeddawaa Yesuusi siseedda; Yesuusi bitaniyaa demmiide, “Asa Na7aa ammanay?” yaageedda.

³⁶ Bitani Yesuusa, “Godaw, taani A ammananaadan I oonee? Taw odarikkii!” yaageedda.

³⁷ Yesuusi bitaniyaa, “Neeni A be7aadda; ha neenanna haasayiaawekka A” yaageedda.

³⁸ Bitani zaariide, “Godaw, ammanay” yaagiide Yesuusaw goyinneedda.

³⁹ Yesuusi, “Qooqatuu xeellana malanne xeelliyawanttu qooqana mala, taani pirddanaw ha sa7aa yaaddi” yaageedda.

⁴⁰ Aananna de7iya amareedda Parisaawatuu hewaa sisiide, “Nuunnikka qooqeyee?” yaagiide oochcheeddino.

⁴¹ Yesuusi, “Hinttenttu qooqa gideeddentto, hinttenttussi nagaraa gidenna; shin ha77i hinttenttu, ‘Nuuni xeelleetto’ yaagiita; hinttenttu nagaraanna de7iita” yaageedda.

10

Yesuusi Lo77o Henthanchchaa

¹ Yesuusi, “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; dorssaa sikkuwaa penggiyaanna gelennaan harasaanna geliyaa ooninne kaysuwaanne paanuwaa. ² Shin penggiyanna geliyaawe dorssaa heemmiyaa asaa. ³ Penggiyaa naagiyaawe aw penggiyaa dooyyee; dorssatuukka A kooshshaa sisana; I bare dorssatuwaa untunttu sunthan sunthan xeesiide, kare kaaletkana. ⁴ I barewantta kare kesseeddawaappe guyyiyan, untuntuppe sinthanna hamettee; untunttukka A kooshshaa eriya

diraw, A kaalliino. ⁵ Hara uraa kooshshaa untunttu erenna diraw, aappe baqatanaappe attin, A geeduwaa kaallikkino” yaageedda.

⁶ Yesuusi untunttussi ha leemisuwaa odeedda; shin I untunttussi ay odintonekka untunttu akeekibeykkino.

⁷ Yesuusi qassikka untunttussi, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; taani dorssatoo geliyaa penggiyaa. ⁸ Taappe kase yeedda ubbay kayisuwaanne paanuwaa; shin dorssatuu untunttu giyaawaa sisi-beeyikkino. ⁹ Penggi taana; taanan geliyaa ooninne attanawaa. I gelananne kesana; qassi lo77o maatay de7iyaa sa7akka demmanawaa. ¹⁰ Kayisuu wuu77anaw, wodhanawunne dhayissanaw yiyaawaappe attin, harabaw yeenna; taani untunttussi de7uu de7ana malanne ku-miide palahana mala yaaddi.

¹¹ “Taani dorssaa loythaa heemmiyaawa; dorssaa loythi heemmiyaawe he dorssatuwaa diraw hayqqee. ¹² Miishshaa akkiide heemmiyaa uray walliyaa yiyaawode be7iide, dorssatuwaa yeggi bashiide baqatee. Ayissi gooppe, dorssatuu aawantta gidikkino; qassi ikka dorssatuwaa heemmiyaawa gidenna. Hewaa diraw, dorssatuwaa oyqqeenne laalee. ¹³ Shaluuwaa akkiide heemmiyaawe bare shaloo heemmiyaa dirawunne dorssaabay A qofethenna diraw, dorssatuwaa aggiide baqatee.

¹⁴⁻¹⁵ “Taani dorssaa loythaa heemmiyaawa; Ta Aabbu Taana eriyawaadan, Taanikka qassi Ta Aabba eray. Hewaadankka, Taani Ta dorssatuwaa eray; Ta dorssatuukka Taana eriino. Qassi Taani Ta dorssatuwaa diraw, hayqqanaw koyyaaddi. ¹⁶ Ha sikkuan baynna hara dorssatuukka Taw de7iino. Taani untunttakka ahanaw bessee. Qassi untunttu Ta kooshshaa sisana; itti wudii de7ana; heemmiyawekka ittuwaa gidanawaa.

¹⁷ “Taani Ta shemppuwaa zaaraadde akkana mala, aathaade immanaw koyyiyaa diraw, Ta Aabbu Taana siiqee. ¹⁸ Taani dosaade Ta shemppuwaa aatha immiyaawaappe attin, Taappe ooninne akkenna. Taw Ta shemppuwaa aatha immiyaa maatay de7ee; qassi zaaraadde akkanawukka maatay de7ee. Taani ha azazuwaa Ta Aawuwaappe akkaaddi” yaageedda.

¹⁹ He haasayaa diraw, Ayihudatuwaa gidduwaan qassikka shaakuu medhettedda. ²⁰ Untunttuppe dariya baggay, “Aani xalahii de7ee! I gooyee! A haasayaa ayissi sisiitee?” yaageeddino.

²¹ Haratuu qassi, “Xalahii oyqqeedda asay hawaadan haasayenna; xalahii qooqa asaa ayfiya xeelissanaw danddayiyyee?” yaageeddino.

Yesuusi Ixetteedda

²² Yeerusalaamen Geeshsha Golliyaa anjisseedda gallassaa has-sayissiyaa Baalay gakteedda; sa7ay he wode balguwa. ²³ Yesuusi Geeshsha Golliyaan Solomona baranddaan, yaanne haanne hamettee. ²⁴ Ayihudatuu Yesuusa matan yuuyyi aadhdhiide, “Neeni nuuna awude gakkanaw sidhisaadde wothanii? Neeni Kiristtoosa giddoppe, nuussi geeshshaade oda” yaageeddino.

²⁵ Yesuusi untunttussi zaariide, “Taani hinttentussi odaaddi; shin Taana ammanikkita; Taani Ta Aabbu sunthan oothiyaa kiitay Tabaa markkattee. ²⁶ Shin hinttentu Ta dorssaa gidenna diraw ammanikkita. ²⁷ Ta dorssatuu Ta kooshshaa sisiino; Taani untuntta eray; untunttukka Taana kaalliino. ²⁸ Taani untunttussi medhinaa de7uwaa immay; qassi untunttu ubbakka hayqqikkino. Ooninne Ta kushiyaappe untuntta

wothi akkanaw danddayenna. ²⁹ Unttuntta Taw immeedda Ta Aabbu ooppenne * aadhdhee; ooninne Ta Aabbu kushiyaappe untuntta wothi akkanaw danddayenna. ³⁰ Tanne Ta Aabbu ittuwa” yaageedda.

³¹ Ayihudatuu Yesuusa caddanaw qassikka shuchcha dentheeddino. ³² Yesuusi untuntta, “Taani oothanaw Ta Aabbu Taw immeedda daro lo77o oosuwa hinttentta besaaddi; hewantuppe haqawantu diraw, Taana shuchchan caddanaw koyyiitee?” yaageedda.

³³ Ayihudatuu zaariide, “Nuuni neena lo77o oosuwa diraw, shuchchan caddanaw koyyokko; shin neeni Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayyaa dirawunne qassi asa gidaadde ne huuphiyaa Xoossaa oothedda diraw, caddanaw koyyeetto!” yaageeddino.

³⁴ Yesuusi zaariide, “Hinttenttu higgiiyan Xoossay, ‘Hintte xoossatuwaa’ geeddawe xaafettibeennee? ³⁵ Xoossaa Maxaafatuwaa laamanaw danddayettenna; Xoossay bare qaalay yeedda asatuu, ‘xoossatuwaa’ giide xeeseeddawaa gidoope, ³⁶ Taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ geedda diraw, Ta Aabbu anjjiide, sa7aa kiitheedda Taana, ‘Xoossaa bolla boriyaa qaala haasayaa’ yaagiitee? ³⁷ Taani Ta Aabbu oothiyaawaa oothana dhayoope, Taana ammanoppite. ³⁸ Shin Taani oothiyaawaa gidoope, haray atto hinttenttu Taana ammanana dhayoopekka, Ta Aabbu Taanan de7iyaawaanne Taanikka Ta Aabbun de7iyaawaa eranaadaaninne akekanaadan, Ta oosuwa ammanite” yaageedda.

³⁹ Qassikka untunttu A oyqqanaw koyyeeddino; shin I untunttuppe kessi akkiide beedda.

⁴⁰ Yohaannisi kase xammaqiyaasaa Yorddaanoosa Shaafaappe hefintha Yesuusi pinniide, yaani de7eedda. ⁴¹ Daro asay Yesuusakko yiide, “Yohaannisi wolqqaama malaata oothibeenna; shin I ha bitaniyaabaa haasayeeddabay ubbay tuma” yaageeddino. ⁴² Yaani daro asay Yesuusa ammaneedda.

11

Ali7aazara Hayquwaa

¹ Biitaaniyaa giya qeeri katamaan Ali7aazara giya itti bitani harggeedda; he katamay Mayraamane izi michchatta Martta de7eedda katamaa. ² Godaa gediya shittuwaa okkaade, bare binnanaan A gediya quceeddawunna he Mayraamo; harggeeddawe qassi izi ishaa Ali7aazara. ³ Hewaa diraw, michchatuu, “Godaw, neeni siiqiyaawe harggeedda” giide Yesuusaw kiitheeddino.

⁴ Yesuusi hewaa siseedda wode, “Taani Xoossaa Na7ay harggiyaa gaasuwan bonchchettana mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggii Ali7aazara oyqqeeddappe attin, wodhiyaa harggiyaa gidenna” yaageedda.

⁵ Yesuusi Martto, izi michchattonne Ali7aazara siiqee; ⁶ Ali7aazar harggeeddawaa Yesuusi siseedda wode, bare de7iya sa7an laa77u gallasaa peesheedda. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi barena kaalliyaawanta “Laa7enthuwaa Yihudaa gadiya boytte” yaageedda.

⁸ Yesuusa kaalliyaawanttu zaariide, “Tamaariissiyaawoo, guutha wodiyaappe kase Ayihudatuu neena shuchchan caddanaw koyyeeddino; qassikka yaa baanii?” yaageeddino.

* **10:29** ooppenne: Ubbaappe guussaa. **10:33** Wog 24:16 **10:34** Maz 82:6

⁹ Yesuusi, “Itti gallassan tammanne laa77u saati de7enneeyee? Gallassi hamettiyaa asay dhubbettenna; ayissi gooppe, I ha sa7aa poo7uwaa be7ee. ¹⁰ Shin qamma hamettiyaa uray de7ooppe, poo7uu aani baynna diraw, dhubbettee” yaageedda. ¹¹ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyaan, qassikka untuntussi, “Nu dabbu Ali7aazar gemi77isheedda; shin gemi77ishuwaappe A denthanaw Taani bay” yaageedda.

¹² Yesuusa kaalliyawanttu zaariide, “Godaw, I gemi77isheeddawaa gidoooppe, aw lo77anawaa” yaageeddino.

¹³ Ali7aazar hayqqeeddawaa Yesuusi odeedda; shin Ali7aazar gemi77ishiide giseeddawaa odeedda giide, untuntu qoppeeddino. ¹⁴ Hewaa diraw, Yesuusi geeshshiide untuntta, “Ali7aazar hayqqeedda. ¹⁵ Hinttentu ammanana mala, taani he sa7an de7ennawoo, hinttentu diraw nashettay. Shin denddite; aakko boytte” yaageedda.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, manttiyaa geetettiyaa Toomaasi bare laggeth-atuwaa Yesuusa kaalliyawantta, “Yesuusanna hayqqanaw nuunikka qassi boytte!” yaageedda.

Yesuusi, Dendduwaanne De7uwaa

¹⁷ Yesuusi gakkiiya wode, Ali7aazaraw moogettooppe oyddu gallassa gideeddawaa demmeedda. ¹⁸ Biitaaniyaa katamay Yeerusalaameppe heezzu kiilo miitiriyaa keenaa haakkee. ¹⁹ Daro Ayihudatu Marttonne Mayraamo untuntu ishay hayqqeeddawoo menthetanaw yeeddino.

²⁰ Martta Yesuusi yeeddawaa sisaadde, A mokkanaw kessaaddu; shin Mayraama gollen attaaddu. ²¹ Martta Yesuusa, “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gidintto, ta ishay hayqqenna. ²² Shin neeni woossiyaawaa ay gidooppenne, Xoossay new haray atto ha77ikka immanawaa taani eray” yaagaaddu.

²³ Yesuusi, “Ne ishay hayquwaappe denddana” yaageedda.

²⁴ Martta, “Wodiyaa wurssethaan * dendduwaa gallassi, I hayquwaappe denddanawaa taani eray” yaagaaddu.

²⁵ Yesuusi iziwi, “Taani dendduwaanne de7uwa; Taana ammaniyaa uray haray atto, hayqqoppekka de7uwan de7anawaa. ²⁶ Qassi de7uwan de7iya uraynne Taana ammaniyaa uray ubbay ubbaakka hayqqenna; hewaa neeni ammanay?” yaageedda.

²⁷ Martta zaaraadde, “Godaw, E taani ammanay; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanaw de7iya Kiristtoosa gidiyaawaa taani ammanay” yaagaaddu.

²⁸ Martta hewaa geeddawaappe guyyiyan, baade bare michchattiw geeman xeessaade, “Tamaarissiyaawe yiide, neena koyyee” yaagaaddu. ²⁹ Mayraama hewaa siseedda wode, elleela dendda eqqaade Yesu-usakko baaddu. ³⁰ Yesuusi Martta A mokkeedda sa7an de7eeppu attin, biro qeeri katamaa gakkibeenna. ³¹ Mayraamo menthethiidde, gollen izinna de7iya Ayihudatu, iza ellekka dendda eqqaade kare kesiyaawaa be7iide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaa baade yaani yeekkanaw hanaw yaagiide, izo kaalliide keseeddino.

* **11:24** Wodiyaa wurssethaan: Xoossay asaa zerethaa ubbaa pirddaw shiishshiyaa wode guussaa.

³² Mayraama Yesuusi de7iyaasaa baade Yesuusa be7eedda wode, A gediya bollan kunddaaddu; “Godaw, neeni hawaan de7eeddawaa gid-intto, ta ishay hayqqenna shin!” yaagaaddu.

³³ Yesuusi iza yeekkiyaawaanne qassi izinna yeedda Ayihudatuukka yeekkiyaawaa be7iide, bare wozanaan daro seeletteedda; qassi tookki shemppeedda. ³⁴ Unttunta, “Haqan moogeedditee?” yaagiide oochchina, “Godaw, yaade be7a” yaagiide zaareedino.

³⁵ Yesuusi afoxxeedda. ³⁶ Hewaa diraw, Ayihudatu, “Ali7aazara I ay keenaa siiqintto be7ite!” yaageeddino.

³⁷ Shin untuntuppe ittu ittu, “Hawe qooqa bitaniyaa xeeliseeddawe ha bitani hayqqennaadan udanaw danddayennee?” yaageeddino.

Yesuusi Ali7aazara Hayquwaappe Dentheedda

³⁸ Yesuusi qassikka wozanaappe qarettiide, Ali7aazar moogetteedda duufuwaakko beedda; he duufuu gonggoluwaa gidiide shuchchan qum77etti utteedda. ³⁹ Yesuusi, “Shuchchaa diggite!” yaagiide azazeedda.

Hayqqeedda bitaniyaa michchatta Martta, “Godaw, I hayqqoodeppe oyddu gallassa gideedda diraw, ha77i xinqqanawaa!” yaagaaddu.

⁴⁰ Yesuusi Martto, “Ammaniyaawaa gidoope, neeni Xoosaa bonchchuwaa be7anawaa Taani new odabeykittaa?” yaageedda. ⁴¹ Unttuntu shuchchaa dentheeddino; Yesuusi saluwaa pude xeelliide, “Aawoo, Taani giyaawaa neeni siseedda diraw, neena galatay. ⁴² Neeni ubba wode sisiyaawaa Taani eray; shin hawaan yuuyyi aadhhiide eqqeedda asay neeni Taana kiitteeddawaa ammanana mala, hawaa Taani untuntu diraw gay” yaageedda. ⁴³ Yesuusi hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare qaalaa dhoqqu udiide, “Ali7aazaraa, haa kessa!” yaageedda. ⁴⁴ Hayqqeedda Ali7aazara kushiinne gedi shaluwaan qashetti uttiide A deemuuka afilan kametti utteeddawe kesina Yesuusi untunta, “Billii aggite! Bo!” yaageedda.

Kiristoosa Bolla Maqqetteeddino

(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luq 22:1-2)

⁴⁵ Hewaa diraw, Mayraamikko yeedda Ayihudatuwaappe coratuu Yesuusi ootheeddawaa be7iide, A ammaneeddino. ⁴⁶ Shin untuntuppe ittu ittuu Parisaawatuwaakko biide, Yesuusi ootheeddawaa untuntussi odeeddino. ⁴⁷ Hewaappe guyyiyan, qeesatuwaa kaappatu-unne Parisaawatuu yaa7aa shiishshiide, “Ha bitani daro wolqqaama malaataa oothiyaa diraw, ayaa oothanee? ⁴⁸ Nuuni A co77u giide, aggooppe, asay ubbay A ammananawaa; qassi Roome gadiya asatu yiide, nu Geeshsha Golliyaanne nu asaa dhayissana” yaageeddino.

⁴⁹ Untuntuppe ittu Qayaafaa giyaa, he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gideeddawe, “Hinttenttu aynne erikkita! ⁵⁰ Asay ubbay dhayiyawaappe asa ubbaa diraw, itti asay hayqqiyaawe lo77a gidiyaawaa hinttenttu akeekite?” yaageedda. ⁵¹ I hewaa bareppe gibeenna; shin he laythi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappo gidiyaa diraw, Yesuusi Ayihuda asaa diraw hayqqanaw bessiyawaa Nabii odeedda. ⁵² Qassi Yesuusi Ayihuda asaa xalalaw hayqqenna; shin laaletti de7iya Xoosaa naanaa ittuwaa udi shiishshanaw hayqqanawaa.

⁵³ He gallassaappe doommiide, untuntu A wodhanaw maqqetteeddino. ⁵⁴ Hewaa diraw, Yesuusi Ayihudatu gidduwaan qoncciyaan yaa

haa hamettibeenna; shin mela biittaa gaxaan de7iya gadiya, Efireema geetettiyyaa katamaa beedda. Barena kaalliyaaawanttunna hewaan takkeedda.

⁵⁵ Ayihudatuu Paasigaa bonchchiya gallassay mateedda; qassi daro asay barena geeshshanaw, Paasigaa bonchchiya gallassay gakkanaappe kase dumma dumma saappe Yeerusalaame beedda. ⁵⁶ Unttuntu Yesuusa koyyiino; Geeshsha Golliyaan eqqiide, “Aya qoppiitee? Paasigaa bonchchiyaasaa Yesuusi yeennee?” yaagiide ittu ittuwaa oochcheeddino. ⁵⁷ Qassi qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yesuusa qachchanaw, I de7iyaasaa eriyaawe ooninne barenttoo odana mala azazeeddino.

12

Yesuusa Shittuwaa Okkeedda Mishiratto
(*Mat 26:6-13; Mar 14:3-9*)

¹ Paasigaa bonchchiya gallassaappe usuppun gallassaa kasetiide, Yesuusi I hayquwaappe dentheedda Ali7aazar de7iya Biitaaniyaa giya katamaa beedda. ² He sa7an unttuntu aw kawuwaa katheeddino; Ali7aazar aananna uttiide ittippe miyaawanttu gidдон utti de7ishshin, Martta kawuwaa gisha mizaaddu. ³ Mayraama daro shalluwaan zali77ettiyyaa itti xaarimusiyaa gidiyaa narddoosa geetettiyyaa geeshsha shittuwaa ahaade, Yesuusa gediya okkaade bare binnanaan A gediya quccaaddu; golliyaa ubbay shittuwaa sawuwaan toshikku gee.

⁴ Shin Yesuusa kaalliyaaawanttuppe ittuu, Yesuusa aathi immanawe, Yihudaa Asqqorootu, ⁵ “Ha shittuu heezzu xeetu diinaariyaani zali77ettina, ayaassi hewe hiyyeesaw imettennee?” yaageedda. ⁶ I kayisuwaa gideedda diraw, hewaa geddappe attin, hiyyeesaw qarettiide gibeenna; I miishshaa qarccitiyyaa oyqqiyaawaa gidiyaa diraw, ubba wode aappe barew akkeedda.

⁷ Yesuusi, “Ha shittuwaa Taani moogettiyyaa gallassay gakkanaw iza ayaw minjjanee? Izo aggite. ⁸ Hiyyeesatuu ubba wode hinttenanna de7ana; shin Taani ubba wode hinttanaana de7ikke” yaageedda.

⁹ Ayihudatuwaappe daro asay Yesuusi Biitaaniyan de7iyaawaa sisiide, yaa beedda; unttuntu Yesuusa be7ana gishsha xalalaw gidennaan, I hayquwaappe dentheedda Ali7aazarakka be7anaw beeddino. ¹⁰ Hewaa diraw, qeesatuwaa kaappatuu Ali7aazarakka qassi wodhanaw maqqetteeddino. ¹¹ Ayissi gooppe, Ali7aazara gaasuwaan daro Ayihudatuu barena kaaletthiyaawantta aggiide, Yesuusa ammaniino.

Yesuusi Bonchchuan Yeerusalaame Geleedda
(*Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luq 19:28-40*)

¹² Wonttetha gallassi Paasigaa bonchchiyaasaa yeedda daro asay Yesuusi Yeerusalaame biyaawaa siseedda. ¹³ Yaatiide zambbaa haythaa oyqqiide, * A mokkanaw keseeddino. Barenttu kooshshaa dhoqqu udiide,
“Xoossay galatetto!

Xoossaa sunthan yiyaa Israa7eeliyaa kaatii anjjetteddawaa!”
yaageeddino.

¹⁴⁻¹⁵ Xoossaa Maxaafay,

“Xiyoone katamaw, yayyoppa!

Be7a, ne kaatii hare maraa bolla uttiidde yee”
giyawaaddan, Yesuusi hare maraa demmiide, A toggeedda.

¹⁶ Yesuusa kaalliyaa wanttu hewaa kase akeekibeykkino; shin Yesuusi bonchchetteeddawaappe guyyiyaan, Xoossaa Maxaafay hewaa ubbaa geeddawaanne qassi untuntukka hewaa ubbaa Yesuusaw otheeddawaa hassayeeddino.

¹⁷ Ali7aazar moogetteedda gonggoluwaaappe Yesuusi A xeesiide, hayquwaappe dentheedda wode, Yesuusanna de7iya daro asay Yesuusaw markkattedda. ¹⁸ Daro asay A mokkanaw kesseeddawe, I he wolqqaama maalaliyaawaa otheedda diraassa. ¹⁹ Hewaa diraw, Parisaawatuu ittu ittuwaa, “Hinttentu aynne oothanaw danddayenawaa be7iite! Be7ite, gade ubbay A geeduwaa kaalleedda” yaageeddino.

²⁰ Paasigaa bonchchiya gallassi goyinnanaw Yeerusalaame beedawanttu gidдон itti itti Giriike asatuu de7iino. ²¹ Untunttu Galiilaa gadiyan Beetesayda geetettiyaa katamaappe yeedda Piliphphoosakko biide, “Godaw, nuuni Yesuusa be7anaw koyetto” yaagiide woosseeddino. ²² Piliphphoosi biide, Inddiraasaw odina laa77atuukka biide, Yesuusaw odeeddino.

²³ Yesuusi untunttussi hawaadan yaageedda; “Taani, Asa Na7ay, bonchchettiyaa saati gakteedda. ²⁴ Taani hinttentussi tumuwaa oday; itti zarggaa ayfatta biittaan wodhdhaade wooqqana dhayooppe, barekka attaw. Shin he zarggaa ayfatta wooqqooppe, daro ayfiyaa ayfaw. ²⁵ Bare shemppuwaa siiqiyaa ooninne bayizzee; qassi bare shemppuwaa ha sa7an ixxiyaa ooninne medhinaa de7oo ashshee. ²⁶ Ooninne Taw othooppe, Taana kaallanaw bessee; qassi Taani de7iya sa7an Taw oothiyaaawekka de7anawaa. Taw oothiyaa oonanne, Ta Aabbukka A bonchchanawaa.

²⁷ “Ha77i Ta shemppuu daro un77etteedda; yaatina waagoo? Taani, ‘Ta Aabboo, Taana ha saatattippe ashsharkki’ yaagoo? Tuytti, Taani ha saatiyaan yeeddawe hawaa diraassa. ²⁸ Ta Aabboo, ne sunthaa bonchcha” yaageedda.

He wode saluwaappe, “Taani Ta sunthaa bonchchaaddi; qassikka gujjaade bonchchana” yaagiyyaa qaalay yeedda.

²⁹ He sa7an eqqeedda cora asay he qaalaa sisiide, “Hewe guugunthaa” yaageedda.

Haranttu qassi, “Kiitanchchay aw haasayeedda” yaageeddino.

³⁰ Yesuusi zaariide untuntta, “Ha qaalay hinttentu diraw yeeddawaappe attin, Ta diraassa gidenna. ³¹ Ha sa7ay pirddettiyaa wodii ha77a; ha sa7aa † mooddiyaawe ha77i kare olettanawaa. ³² Qassi Taani masqqaliyaa bolla kaqettiyaa wode, asa ubbaa Taakko goochchana” yaageedda. ³³ I hewaa geeddawe ay mala hayquwaa I hayqqanenttonne untuntta erissanassa.

³⁴ Daro asay zaariide Yesuusa, “Nu higgii Kiristtoosi medhinaw de7iyaawaa odee. Yaatina, neeni waagaade, ‘Asa Na7ay masqqaliyaa bolla kaqettana’ gay? He Asa Na7ay oonee?” yaageeddino.

† 12:31 ha sa7aa: Guussay ha alamiyaa gidiiide ha Yohaannisa mishiraachchuwaan de7iyaa ha sa7aa giyaawe ha sa7aa bolla de7iyaa asaanne untunttu kahaa baressa udiide mooddiyaa iitaa ayyaanaa wolqqaaw bessee. 12:34 Maz 110:4; Isa 9:7; Hiz 37:25; Dan 7:14

³⁵ Yesuusi, “Poo7uu hinttenanna guutha wodiyaa gami77annawaa. Hinttentussi dhumenna mala, poo7uu de7ishshin, poo7uwaan hamette. Dhumaani hamettiyaa uray haqa binttonne erenna. ³⁶ Poo7uwaa asa gidana mala, hinttentussi poo7uu de7ishshin, poo7uwaa ammanite” yaageedda.

Ayihudatu Ammanennaan Ixxeedda Hanotaa

Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, biide untuntuppe geemetteedda. ³⁷⁻³⁸ I hewaa keena wolqqaama malaata untuntu sinthan oothooppekka, nabiyaa Isayaase, “Godaw, nu markkatethaa ooni ammaneeddee?

Goday bare wolqqa oona bessedee?”
geeddawe tuma gidana mala, untuntu A ammanibeykkino.

³⁹⁻⁴⁰ Isayaase qassikka,
“Untuntu ayfi xeellenna mala,
untuntu wozanaykka akeekenna mala,
untuntu Xoossaakko simmina, I untunta pathenna mala,
Xoossay untuntu ayfiyaa qooqisseedda.
Untuntu wozanaa dammisseedda”

⁴¹ Isayaase Yesuusa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, † hewaa geedda.

⁴² Hewaa gidinakka, haray atto Ayihudatu kaappatuwaappekka coratuu Yesuusa ammaneeddino. Shin Parisaawatuu barena Ayihudatu woosa golliyaappe kessiino giide yayyeedda diraw, ammaneedda giide markkattibeykkino. ⁴³ Ayissi gooppe, untuntu Xoossaa sabaappe aathiide, asa sabaa siiqeeddino.

⁴⁴ Yesuusi bare qaalaa dhoqqu udiide yaageedda; “Taana ammaniyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka ammaniyaawaappe attin, Ta xalalaa ammanenna. ⁴⁵ Taana be7iyaa ooninne Taana kiitteeddawaakka be7ee. ⁴⁶ Taana ammaniyaa ubbay dhumaani de7enna mala, Taani poo7uwaa gidaade sa7aa yaaddi. ⁴⁷ Ta qaalaa sisiide azazettenna uraa oonanne Taani pirddikke; ayissi gooppe, Taani alamiyaa ashshanaw yeeddawaappe attin, pirddanaw yabeykke. ⁴⁸ Taana ixxiyaa oonanne qassi Ta qaalaa akkenna oonanne pirddiyaawe de7ee. Taani odeedda qaalay wurssethaa gallassi he uraa pirddana. ⁴⁹ Ayissi gooppe, Taani hawaa Taappe haasayabeykke; shin Taana kiitteedda Ta Aabbu Taani gaanawaanne haasayanawaa Taana azazeedda. ⁵⁰ Qassi A azazuu medhinaa de7uwa ahiyaawaa Taani eray; hewaa diraw, Taani odiiyaawe Ta Aabbu Taana oda giide odeeddawaa” yaageedda.

13

Yesuusi Bare Kaalliyaa wanttu Gediya Meecceedda

¹ Paasigaa bonchchiya gallasay gakkanaappe kasetiide, ha sa7aappe shaakettiide, Aawuwaakko biya wodii gakeeddawaa Yesuusi ereedda; ha sa7an de7iya barewantta ubba wode siiqeedda; wurssethay gakkanaw untunta siiqeedda.

12:37-38 Isa 53:1 **12:39-40** Isa 6:10 † **12:41** Isayaase Yesuusa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi aabaa haasayeedda diraw, Woy Isayaase Xoossaa bonchuwaa be7eedda dirawunne qassi Yesuusabaa haasayeedda diraw,

² Yesuusinne kaalliyaawanttu kawuwaa miishshin, Simoona na7aa Yihudaa Asqgorootu Yesuusa aathi immanaadan, xalahii A qofissi wotheedda. ³ Yesuusi bare Aawuu ubbabaa A kushiyan wotheedawa, qassi Xoossaa matappe I yeeddawaanne, simmiide aakko baanawaa ereedda. ⁴ Yesuusi miyasaappe denddi eqqiide, bolla bagga mayuwaa qaari wothiide, pooxaa bare xeessan danceedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, haathaa meechchaa miishshaan tigiide, barena kaalliyaawanttu gediya meechchaanne bare xeessan danceedda pooxan qucussaa doommeedda.

⁶ Yesuusi Simooni Phexiroosakko yiina Phexiroose, “Godaw, neeni ta gediya meeccanaw hanayiyee?” yaageedda.

⁷ Yesuusi zaariide A, “Taani oothiyaawaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe eranaassa” yaageedda.

⁸ Phexiroose, “Neeni ta gediya ubbakka meeccakka!” yaageedda.

Yesuusi A, “Taani ne gediya meeccana dhayooppe, newunne Tawunne ittippetethay baawa” yaagiide zaareedda.

⁹ Simoona Phexiroose Yesuusa, “Godaw, yaatooppe, ta gediya xalalaa meeccoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaageedda.

¹⁰ Yesuusi zaariide, “Bollaa meecettidiggeedda uray ooninne gediyaappe harabaa meecettanaw koshshenna; aw ubbasaykka geeshsha. Qassi hinttentukka geeshsha; shin ubbay geeshsha gidikkita” yaageedda. ¹¹ Ayissi gooppe, Yesuusi barena aathi immana uray oonenttonne ereedda; I, “Hinttenttu ubbay geeshsha gidikkita” geeddawe hawaassa.

¹² Unttuntu gediya meeceeddawaappe guyyiyan, Yesuusi bare mayuwaa mayyiide, baresaa guyye simmi bi uttiide unttunta yaageedda; “Taani hinttenttussi otheeddawaa akeekiitee?

¹³ Hinttenttu Taana, tamarissiyaawoonne Godaw giita; Taani he hinttenttu giyawaa gidiyaa diraw, loytheeddita. ¹⁴ Taani hinttenttussi Godaanne hinttentta tamarissiyaawaa gidaadde, hinttenttu gediya meecciyaawaa gidoooppe, hinttenttukka ittu ittuwa gediya meeccanaw bessee.

¹⁵ Ayissi gooppe, Taani hinttenttussi otheeddawaadan, hinttenttukka oothana mala, hinttenttussi leemisuwaa gidaaddi.

¹⁶ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; qoomay bare godaappe aadhdhenna. Qassi kiitetteedda uraykka barena kiitteeddawaappe aadhdhenna.

¹⁷ Hinttenttu hewaa eriide oothiyaawaa gidoooppe anjjetteddawannta.

¹⁸ “Taani hinttenttoo ubbabaa haasayikke. Taani dooreeddawantta eray; shin Xoossaa Maxaafay, ‘Taani barsseeddawe Ta kushiya sa77eedda’ geeddawe tuma giddanaw bessee. ¹⁹ Hewe haniyaa wode Taani Taana * gidiyaawaa hinttenttu ammanana mala, hewe hananaappe kasetaade hinttenttussi hananawaa oday.

²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani kiittiya oonanne mokkiyaa uray taanakka mokkee; qassi Taana mokkiyaa ooninne Taana kiitteeddawaa mokkee” yaageedda.

Yesuusi Barena Aathi Immanawe Oonentto Kasetiide Odeedda
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luq 22:21-23)

²¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, bare wozanaan daro metootiide, “Taani hinttentussi tumuwaa oday; Taana hintteppe ittuu aathi immanawaa” giide goncciyaan odeedda.

²² I oona haasayintonne, kaalliyaawantussi ubbaakka erettennaan ixxina, ittuu ittuwa xeelleeddino. ²³ Yesuusa kaalliyaawantuppe ittuu, Yesuusi siiqiyaawe, Yesuusa matan utteedda. ²⁴ Hewaa diraw, Simoonna Phexiroose he kaalliyaawaa simi77iide, “I oona gintto, ane A oochcha” yaageedda.

²⁵ Hewaa diraw, he kaalliyaawe Yesuusa haythaakko shiqiide, “Godaw, I oonee?” yaageedda.

²⁶ Yesuusi zaariide, “Taani ukithaan cabbaa tushaade immiyaawe A” yaageedda. Qassi ukithaa menthi akkiide, cabbaa tushiide, Simoonna na7aa, Yihudaa Asqorootussi immeedda. ²⁷ Yihuday ukithaa menthowaa akowaappe guyyiyan, Seexaanay elekka Yihudaan geledda. Yesuusi A, “Neeni oothanawaa elleella ootha!” yaageedda. ²⁸ Shin he sa7an utteeddawantuppe ooninne Yesuusi hewaa A ayissi geeddentonne eribeenna. ²⁹ Yihuday miishshaa qarccitiyaa oyqqiyaa diraw, kaalliyaawantuppe ittu ittuu Yesuusi Yihudaa, “Paasigaa bonchchiya gallassaw barena koshshiyaawaa baade shamma woy hiyyeesaw mix-uwaataa imma geedda” yaagiide qoppeeddino.

³⁰ Yihuday ukithaa menthowaa akkiide, elekka kare kesseedda; he wode sa7ay qamma.

Ooratha Azazuwaa

³¹ Yihuday kare keseeddawaappe guyyiyan, Yesuusi yaageedda; “Ha77i Taani Asa Na7ay bonchchettaaddi: Xoossaykka Ta bagganna bonchchetteedda. ³² Xoossay Ta bagganna, Asa Na7aa bagganna bonchchettooppe, I bare huuphew Taana Asa Na7aa bonchchanawaa; qassi I Taana elekka bonchchanawaa. ³³ Ta naatoo, Taani hinttenanna daro wodiyaa gami77ikke. Hinttenttu Taana koyyana; shin Taani Ayihudatuwaa, ‘Taani biyaasaa hinttenttu baanaw danddayikkita’ geeddawaadan, hinttewukka ha77i oday. ³⁴ Taani hinttentta ooratha azazuwaa azazay; ittu ittuwa siiqite. Taani hinttentta siiqeeddawaadankka, hinttenttu ittu ittuwa siiqana bessee. ³⁵ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettooppe, Taana kaalliyaawantta gidiyawaa asay ubbay erana” yaageedda.

Phexiroose Kaddanawaa Yesuusi Kasetiide Odeedda (*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luq 22:31-34*)

³⁶ Simooni Phexiroose Yesuusa, “Godaw, neeni haqa bay?” yaageedda. Yesuusi zaariide, “Taani biyaasaa neeni ha77i Taana kaallanaw danddayakka; shin guyyeppe kaallana” yaageedda.

³⁷ Phexiroose, “Godaw, taani neena ha77i kaallanaw ayissi danddayikkitaa? Taani ne diraw, hayqqanawukka giiga uttaaddi!” yaageedda.

³⁸ Yesuusi zaariide, “Ta diraw hayqqanaw ha77i tumu giiga uttaaddii? Taani new tumuwaa oday; kuttuu waassanaappe kase, neeni Taana heezzu gede kaddanaassa” yaageedda.

14

Yesuusi Aawuwaakko Afiyaa Ogiyaa

1 Yesuusi kaalliyaawantta “Hinttenttu wozanay hirggoppo; Xoossaan ammanite; Taananka ammanite. * 2 Ta Aabbu gollen daro sa7ay de7ee. Hewaa gidennentto, Taani hinttenttussi hewaa odikke; Taani hinttenttussi sa7aa giigissanaw bay. 3 Taani baade sa7aa giigisseeddawaappe guyyiyan, Taani de7iya sa7an hinttenttukka de7ana mala, simma yaade hinttentta Taakko aakka afana. 4 Qassi hinttenttu Taani biya ogiyaa eriita” yaageedda.

5 Toomaasi, “Godaw, neeni biyaasaa nuuni erokko; ogiyaa waaniide eranaw danddayeetto?” yaageedda.

6 Yesuusi zaariide, “Ogii, tumuunne de7uu Taana; Ta baggannappe attin, ooninne Ta Aabbukko baanaw danddayenna. 7 Hinttenttu Taana eriyaawaa gidintto, Ta Aabbakka erana; ha77ippe doommiide, hinttenttu A eritanne qassi A be7eeddita” yaageedda.

8 Piliphphoosi Yesuusa, “Godaw, Aawuwaa nuuna besa; hewe nuussi gidanawaa” yaageedda.

9 Yesuusi zaariide yaageedda; “Piliphphoosaa, Taani hawaa keena wodiya hinttenanna de7inakka Taana erikkii? Taana be7eedda uray Aawuwaakka be7eedda; yaatina, neeni waagaade, ‘Aawuwaa nuuna besa’ gay?” 10 Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaa qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa neeni ammanikkii? Taani hinttenttussi odiyaa qaalaa Taani Taappe odikke; shin Ta giddon de7iya Aawuu bare oosuwaa oothee. 11 Taani Aawuwaa giddon de7iyaawaanne qassi Aawukka Ta giddon de7iyaawaa Taana ammanite; hewe dhayoophe, Ta oosuwaabaw Taana ammanite.

12 “Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taana ammaniyaa uray Taani oothiyaa oosuwaa oothana. Taani Aawuwaakko biya diraw, he uray hawaappe aadhdiyaa oosuwaa oothana. 13 Aawuu Na7aa gasuwan, Ta bagganna bonchchettana mala, Ta sunthan hinttenttu woossiyaa ubbabaa Taani hinttenttussi polana. 14 Hinttenttu Ta sunthan Taana ayaanne oochchooppekka, Taani polana.

Yesuusi Ayyaana Geeshshaa Kiittanaw Immeedda Hidootaa

15 “Hinttenttu Taana siiqiyaawaa gidoope, Ta azazuwaa naagana. 16-17 Taani Aawuwaa woossana; hinttenanna medhinaw de7ana mala, tumatethaa Ayyaanaa, hara menthethiyaawaa hinttenttussi I immana. Ha sa7ay he tumatethaa Ayyaana be7ennawaanne erennaawaa gidiyaa diraw, A akkanaw danddayenna; shin I hinttenanna de7iya dirawunne hinttenttu giddon de7ana diraw, hinttenttu A eriita.

18 “Taani hinttentta aawuunne aatta bayna yii7o naanaadan hintterekka aggabashikke; Taani simmaade hinttenttukko yaana. 19 Guutha wodiyaappe guyyiyan, alamii Taana laa7enthuwa be7enna; shin hinttenttu Taana be7ana; Taani de7uwan de7iya diraw, hinttenttukka qassi de7uwan de7ana. 20 Taani Ta Aawuwaa giddon de7iyaawaanne hinttenttu Ta giddon de7iyaawaa, qassi Taani hinttenttu giddon de7iyaawaanne hinttenttu he gallassi erana.

21 “Ta azazuu A matan de7iya asay, qassi he azazuwaakka naagiyawe, I Taana siiqiyaasa. Taana siiqiyaasa Ta Aabbukka siiqee; Taanikka A siiqay. Taani aw qonccana” yaageedda.

* 14:1 Xoossaa ammanite; taananka ammanite. Xoossaan ammanuu hinttew de7ee guussay, Taananka ammanuu de7ee guussaa.

²² Yihudaa Asqgoroota gidenna Yihuday Yesuusa, “Godaw, neeni ne huuphiya alamiyaa bessennaan, nuuna bessana giyaawaa waagaade gay?” yaageedda.

²³ Yesuusi, “Taana siiqiyaa ooninne Ta qaalaa naagee; Ta Aabbu A siiqanawaa; qassi Ta Aabbunne Taaninne aakko yiide, aananna de7ana. ²⁴ Taana siiqenna uray ooninne Ta qaalaw azazettenna; hinttentu sisiyaa qaalay Taana kiitteedda Aawuwaappe attin, Tawaa gidenna.

²⁵ “Taani hinttenanna ittippe de7aadde hawaa hinttenttussi odaaddi; ²⁶ shin Geeshsha Ayyaanay, menthethiyaawe, Aawuu Ta sunthan kiittanawe, hinttentta ubbabaa tamarissanawaa. Taani hinttenttussi odeedda ubbabaakka hinttentta hassayissanawaa.

²⁷ “Taani sarotethaa hinttenanna wothay; Ta sarotethaa hinttenttussi immay. Taani alamii immiya sarotethaa malaa immikke. Hinttenttu hirgoppitenne yayyoppite. ²⁸ Taani hinttenttussi, ‘Taani bay; shin simmaade hinttenttukko yaana’ geeddawaa siseedditaa; hinttenttu Taana siiqeeddawaa gidintto, Taappe Aawuu dariya diraw, Taani Aawuwakko biyaawan hinttenttu nashettanitta. ²⁹ Hewe haniyaa wode hinttenttu ammanana mala, hewe hanennaan de7ishshin, haananna kasetaade Taani hinttenttussi odaaddi.

³⁰ “Ha alamiyaa mooddiyaawe yiyaa diraw, Taani hawaappe sinthan hinttenanna loytha haasayikke. Taana I aynne oothanaw danddayenna. ³¹ Shin Taani Aawuwaa siiqiyaawaa alamii eranaw bessee; qassi Taanikka Aawuu Taana azazeeddawaadan oothay. Denddi eqqite; hawaappe boyyte.

15

Woyiniyaa Giya Turaw Tumu Anuu Yesuusa

¹ “Taani woyiniyaa geetettiyaa turaw tumu ano; goshshanchchay Ta Abba. ² Ta gidдон de7iya ayfiya ayfenna turaa maraa ubbaa I karee; ayfiya turaa maraa ubbay kasewaappe loythi ayfanaadan, he maraa xeeraa I ciggiide geeshshana. ³ Taani hinttenttussi ha77i odeedda qaalaa gaasuwan, hinttenttu geeshsha. ⁴ Ta gidдон de7ite; Taanikka hinttenttu gidдон de7ana. Woyiniyaa turaa maray anuwaanna ittippe de7ennaan dhayooppe, he maray barekka ayfiya ayfanaw danddayennawaadan, hinttenttukka Ta gidдон de7ennaan dhayooppe, ayfiyaa ayfanaw danddayikkita.

⁵ “Taani woyiniyaa turaw ano; hinttenttu he turaa maratuwaa. Ta gidдон de7iya uray, Taanikka A gidдон de7iya uray, daro ayfiya ayfana; ayissi gooppe, Taani baynnaan hintterekka aynne oothanaw danddayikkita. ⁶ Ta gidдон de7enna uray turaa maraadan, karen yeggina meleeddawaa shiishshiide tamaan wothina, I eexxanawaa. ⁷ Hinttenttu Ta gidдон de7ooppe, qassi Ta qaalaykka hinttenttu gidдон de7ooppe, hinttenttu koyyeeddawaa ayaa gidinakka woossite; hinttenttu akkanita. ⁸ Hinttenttu daro ayfiyaa ayfooppenne qassi Taana kaalliyaawantta gidooppe, hewan Ta Aabbu bonchchettanawaa. ⁹ Aawuu Taana siiqeeddawaadan, Taanikka hinttentta siiqaaddi; Ta siiquwan de7ite. ¹⁰ Taani Ta Aabbu azazuwaa naagaade A siiquwan de7eeddawaadan, hinttenttukka Ta azazuwaa naagoope, Ta siiquwan de7anita.

¹¹ “Ta nashechchay hinttenanna de7ana malanne, hinttenttu nashechchay kumentha gidana mala, Taani hawaa hinttenttussi

odaaddi. ¹² Ta azazuu hawaa; Taani hinttentta siiqiyaawaadan, hinttentukka ittu ittuwanna siiqettite. ¹³ Bare shemppuwa bare laggew aathiide immiyaawaappe aadhdhiyaa siiquu oossinneekka baawa. ¹⁴ Taani hinttentta azazeedawaa ubbaa oothooppe, hinttenttu Ta laggetuwaa.

¹⁵ “Aylli bare goday oothiyaawaa erenna diraw, Taani hinttentta hawaappe sinthaw ayllatuwaa giikke; shin Taani hinttentta Ta laggetuwaa gaaddi. Ayissi gooppe, Ta Aawuwaappe siseedda ubbabaa Taani hinttenttussi odaaddi. ¹⁶ Taani hinttentta dooreeddawaappe attin, hinttenttu Taana dooribeykkita. Hinttenttu biide ayfiyaa ayfana malanne de7ana mala, Taani hinttentta sunthaaddi. Qassi Aawuukka hinttenttu Ta sunthan * woosseeddawaa ubbaa immana. ¹⁷ Taani hinttentta azaziyaawe hawaa; ittu ittuwaanna siiqettite.

Yesuusi Ha Alami Ixxiyaawaa Odeedda

¹⁸ “Alami hinttentta ixxooppe, kasetiide Taana ixceeddawaa akeekite. ¹⁹ Hinttenttu alamiyaassa gideedentto, alamii barewaadan hinttentta siiqana; shin Taani hinttentta alamiyaappe dooreeddawaappe attin, hinttenttu alamiyaassa gidikkita; alamii hinttentta ixxiyaawe hawaassa. ²⁰ ‘Aylli bare godaappe darena’ gaade Taani hinttenttussi odeeddawaa hassayite. Unttuntu Taana yedersseeddawaa gidooppe, hinttenakka yederssana. Unttuntu Ta qaalaa naageeddawaa gidooppe, hinttenttu qaalaakka naaganawantta. ²¹ Shin unttuntu Taana kiiteeddawaa erenna diraw, ha ubbaa Ta gaasuwan unttuntu hinttenttu bolla oothanawantta. ²² Taani yaade unttuntussi odennawaa gidintto, unttuntussi nagaraa gidenna; shin ha77i unttuntu oothiyya nagaraa gaasoyiyaawe baawa. ²³⁻²⁴ Taana ixxiyaawe Ta Aawuwaakka ixceedda. Ooninne oothibeenna oosuwaa unttuntu giddon Taani oothabeennabaa gidintto, unttuntussi nagaraa gidennaan attanawaa; shin ha77i unttuntu Taani ootheedda oosuwaa be7iide, Taanakka Ta Aawuwaakka ixceedino. ²⁵ Shin unttuntu higgiiyan, ‘Taana coo ixceeddino’ geetettiide xaafetteeddawe polettana mala, hawe haneedda.

²⁶ “Shin Aawuwaappe yiyaa tumatethaa Ayyaanay menthethiyaawe yaanawaa. Taani Aawuwaappe hinttenttussi A yeddana; qassi I Tabaa markkattanawaa. ²⁷ Hintteekka qassi kaseppe doommiide, Taananna de7iya diraw, Tabaa markkattana.

16

¹ “Taani hawaa hinttenttu dhubettenna mala, hinttenttussi odaaddi. ² Unttuntu hinttentta barenttu Ayihuda woosa golliyaappe kessi yedanawantta. Hewaa bolla qassi hinttentta wodhiyaa uray Xoossaw oothiyaawaa aw malatiyaa wodii yaanawaa. ³ Unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyaawe Taananne Aawuwaa erenna diraassa. ⁴ Shin unttuntu hewaa hinttenttu bolla oothiyya wodii gakkiya wode, Taani hinttenttussi odeeddawaa hinttenttu hassayana mala, Taani hinttenttussi hawaa odaaddi.

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

“Taani hinttenanna de7iya diraw, koyro hewaa hinttenttussi odabeykke. ⁵ Shin ha77i Taani Taana kiiteeddawaakko bay; shin hintteppe

* **15:16** ta sunthan: woy “Taana kaalliyaawantta gidiyaa diraw” **15:25** Maz 35:19; 69:4

ooninne, ‘Haqa bay?’ giide Taana oochchiyawe baawa. ⁶ Shin Taani hawaa odeedda diraw, hinttenttu wozanaan daro kayyuu de7ee. ⁷ Shin Taani hinttenttussi tumuwaa oday; Taani biyaawe hinttenttussi lo77a. Ayissi gooppe, Taani baana dhayooppe, menthethiyaawe hinttentukko yeenna; shin Taani booppe, A hinttentukko yeddana. ⁸ Qassi menthethiyaawe yiide, untunttu nagaraabaa, Xoossaa xillotethaabaanne pirddaabaa ha sa7aa asay bayizzeeddawaa bessanawaa. ⁹ Nagaraabay asay Taana ammanenna diraassa. ¹⁰ Xillotethaabay qassi Taani Aawuwakko biya diraw, hinttenttu Taana laa7enthuwa be7ikkita. ¹¹ Xoossaa pirddaabay qassi alamiyaa mooddiyaawe pirdetteedda diraassa.

¹² “Taani hinttenttussi odiyaaabay darobay de7ee; shin ha77i hinttenttussi gelenna. ¹³ Tumatethaa Ayyaanay yiyaa wode, hinttentta tumatethaa ubbaakko kaallethanawaa. Ayissi gooppe, I bare siseeddawaa odanaappe attin, bareppe aynne odenna. Qassi sinthappe yaanabaa hinttenttussi I odanawaa. ¹⁴ I Taana bonchchanawaa; ayissi gooppe, I Taw de7iyaawaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa. ¹⁵ Aawoo de7iyaabay ubbay Tawaa; menthethiyaawe Taw de7iyaabaappe akkiide, hinttenttussi odanawaa Taani geeddawe hawaassa.

Yesuusa Kaalliyaawanttu Kayyuu Nashechaw Laamettana

¹⁶ “Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana” yaageedda.

¹⁷ Yesuusa kaaliyaawanttuppe ittu ittuu barenttu gidдон, “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7anita; ayissi gooppe, Taani Aawuwaakko bay’ giyawe hewe waagiyaawe?” yaageeddino. ¹⁸ “ ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan’ giyawe waagiyaawe? I ayissi haasayintonne nuussi erettenna” yaageeddino.

¹⁹ Untunttu barena oochchanaw koyyiyaawaa Yesuusi eriide, untuntta yaageedda; “Taani, ‘Guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ikkitta; qassi guutha wodiyaappe guyyiyan, hinttenttu Taana be7ana’ geeddawoo hinttenttu ittu ittuwaa oochchiitee? ²⁰ Taani hinttenttussi tumuwaa oday. Hinttenttu yeekkananne kayyottana; shin ha alamii nashettana. Qassi hinttenttu kayyottana; shin hinttenttu kayyottowe nashechchaa gidanawaa. ²¹ Itti mishiratta na7aa yelana haniyaa wode, bare yeliyaa wodii gakkeedda diraw, oyqettaw; shin na7ay yeletteeddawaappe guyyiyan, na7ay ha sa7an yeletteedda nashechchaa diraw, bare oythaa hassayukku. ²² Hewaa diraw, hinttenttukka hinttenttu wozanaan kayyottiita; shin Taani laa7enthuwa hinttentta be7ana; qassi hinttenttu wozanay loythi nashettana; hinttenttu nashechchaa ooninne hintteppe akkenna.

²³ “He gallassi hinttenttu Taana aynne woossikkita. Taani hinttenttussi tumuwaa oday; hinttenttu Ta sunthan woossiyaawaa ubbaa Aawuu hinttenttussi immanawaa. ²⁴ Ha77i gakkanaassi Ta sunthan aynne woossibeeykkita; hinttenttu nashechchay polettana mala, Xoossaa woosite; hinttenttu akkana.

²⁵ “Hawaa Taani hinttenttussi leemisuwan odaaddi; shin Taani leemisuwan odenna yaanawaa; shin Aawuwaabaa Taani hinttenttussi qoncciyaan odana. ²⁶ Taani he gallassi, hinttenttu Ta sunthan

Aawuwaa woossana; qassi hinttenttu diraw, Taani Aawuwaa woossana giikke. ²⁷ Ayissi gooppe, Aawuu bare huuphew hinttentta siiqee; hinttenttu Taana siiqiyaa dirawunne Taani Aawuwaa matappe yeeddawaa ammano diraw, I hinttentta siiqee. ²⁸ Taani Aawuwaa matappe ha alamiyaa yaaddi; qassi ha alamiyaa aggaade Aawuwaakko baana” yaageedda.

²⁹ Yesuusa kaalliyawanttu zaariide Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyaan haasayaasa; leemisuwan aynne haasayakka. ³⁰ Neeni ubbabaa eriyaawaa nuuni ha77i ereetto; qassi neena ooninne oochchana mala, neeni koyyennawaa ereetto. Hewe nuuna neeni Xoossaappe yeeddawaa ammanthee” yaageeddino.

³¹ Yesuusi zaariide untunttu, “Ha77i ammaniitee? ³² Be7ite, hinttenttu hinttenttu golle golle laalettiiyaa wodiinne Ta xalalaa yeggi bashiyaa wodii yaanawaa; ha77ikka yidiggeedda. Shin Aawuu Taananna de7iya diraw, Ta xalalaa gidikke. ³³ Hinttenttu Ta giddon de7iidde, saro de7ana mala, Taani hawaa hinttenttussi odaaddi. Alamiyan hinttenttu waayyettana. Shin minnite; Taani alamiyaa xoonnaaddi” yaageedda.

17

Yesuusa Woosaa

¹ Yesuusi hewaa haasayeeddawaappe guyyiyan, pude saluwaa xeeliide, hawaadan yaageedda; “Ta Aabboo, wodii gakkeedda; ne Na7ay neena bonchchana mala, neenikka ne Na7aa bonchcha. ² Ayissi gooppe, neeni aw immeedda ubbaw medhinaa de7uwaa I immana mala, asaa ubbaa bollan aw maataa immaadda. ³ Asay neena itti tumu Xoossaa gideeddawaa erana malanne, qassi neeni kiitteedda Yesuusi Kiristtoosa erana mala, hawe medhinaa de7uwaa. ⁴ Neeni Taw oothanaw immeedda oosuwaa polaade, neena sa7an bonchchaaddi. ⁵ Ha77ikka qassi Aawoo, alamii medhettanaappe kase ne matan Taw de7iya bonchchuwan ne sinthan Taana bonchcha.

⁶ “Alamiyaa asaappe neeni Taw immeeddawanttoo ne sunthaa erisaaddi; untunttu newantta; qassi neeni untunttu Taw immaadda. Untunttu ne qaalawukka azazetteeddino. ⁷ Ha77i neeni Taw immeedda ubbabay neeppe yeeddawaa untunttu eriino. ⁸ Ayissi gooppe, neeni Taw immeedda gaalaa Taani untunttussi immaaddi; untunttukka he gaalaa akkeeddino. Taani ne matappe yeeddawe tuma gidiyawaa eriiide Neeni Taana kiitteeddawaakka ammaneeddino.

⁹ “Taani untunttussi woossay; alamew neena woossikke. Shin Neeni Taw immeedda asaw woossay; ayissi gooppe, untunttu newantta. ¹⁰ Taw de7iya ubbabay nebaa; qassi New de7iyaa ubbabaykka Tabaa. Taani untunttu bagganna bonchchettaaddi. ¹¹ Taani hawaappe guyyiyan, alamiyan de7ikke; untunttu alamiyan de7iino; Taani ha77i neekko bay. Geeshsha Aawoo, ha Neeni Taw immeeddawanttu Neeninne Taani ittuwaa gidiyawaa, untunttu ittuwaa gidana mala, untunttu ne sunthan naaga. ¹² Taani untunttunna alamiyan de7aadde, neeni Taw immeedda ne sunthaa wolqqan untunttu naagaaddi. Taani untunttu naagaaddi; Xoossaa Maxaafay geeddawe pollettana mala, bashshay bessiyaa uraappe attin, untunttuppe haray ooninne baybeenna.

13 “Ha77i Taani Neekko bay; untunttu wozanaan Ta nashechchay polettana mala, hawaa Taani alamiyan haasayay. 14 Taani untuntussi ne qaalaa immaaddi; Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidenna diraw, alamii untuntta ixceedda. 15 Neeni xalahiyaappe untuntta naagana mala woossiyaawaappe attin, alamiyaappe kessana mala woossikke. 16 Taani alamiyaassa gidennawaadan, untunttukka alamiyaassa gidikkino. 17 Neeni tumatethaan untuntta newantta ootha; ne qaalaykka tumatethaa. 18 Neeni Taana alamiyaa kiitteeddawaadan, Taanikka untuntta alamiyaa kiittaaddi; 19 qassi untunttu tumatethaan new dummatana mala, untunttu diraw, Taani Ta huuphiya new dummayaaddi.

20 “Taani untunttu xalalaw woossikke; shin untunttu qaalaa odina, Taana ammaneeddawanttookka woossay. 21 Untunttu ubbay ittuwa gidana mala, Taani woossay. Aawoo, Neeni Ta gidдон de7iyaawaadan, qassi Taanikka Ne gidдон de7iyaawaadan, untunttu nu gidдон de7iino. Qassi neeni Taana kiitteeddawaa alamii ammanana mala, untunttu ittuwa gidino. 22 Neeninne Taani ittuwa gidiaawadan, untunttu ittuwa gidana mala, neeni Taana bonchcheeddawaadan, Taanikka untuntta bonchchaaddi. 23 Taani untunttu gidдон de7ina, Neeni Ta gidдон de7ina, qassi Neeni Taana siiqiyaawaadan, untunttakka siiqowaanne Neeni Taana ha alamiyaa kiitteeddawaa alamii eranaadan, untunttu ubba ittuwaa gidino.

24 “Aawoo, sa7ay medhettanaappe kase Neeni Taana siiqeedda diraw, Taw immeedda Ta bonchchuwaa untunttu be7ana mala, Neeni Taw immeeddawanttu Taani de7iya sa7an Taananna de7ana mala koyyaaddi.

25 “Xillo Aawoo, alamiyaa asay Neena erenna; shin Taani neena eray. Qassi Neeni Taana kiitteeddawaa hawanttu eriino. 26 Neeni Taana siiqeedda siiquu untunttu gidдон de7ana mala, qassi Taanikka untunttu gidдон de7ana mala, Taani Ne sunthaa untuntta erissaaddi; sinhawukka erissana” yaageedda.

18

Yesuusi Bare Morkketuwaa Kushiyan Oyqetteedda
(*Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luq 22:47-53*)

1 Yesuusi hewaa giide, Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barena kaalliyaawanttunna Qediroona giya zanggaaraa pinneedda. He sa7an atikilttiyaa sa7ay de7ee; Yesuusinne Yesuusa kaalliyaawanttu geleeddino. 2 Yesuusa aathi immeedda Yihuday he sa7aa ereedda; ayissi gooppe, Yesuusi ubba wode barena kaalliyaawanttunna hewan shiiqee. 3 Hewaa diraw, kaalethiyaa qeesatuwaa kaappatuunne Parisaawatuu Yihudaanna baanaadan immeedda Roomaa wottaaddaratuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawanttu kuraaziya, yabbiyaanne tooraa oyqqiide he sa7aa beeddino.

4 Yesuusi barena gakkanaw haniyaa ubbabaa eriide, gaxaa kesiide, “Oona koyyiitee?” yaageedda

5 Untunttu zaariide, “Naazireetiyaa Yesuusa koyyeetto” yaageeddino. Yesuusi zaariide, “Taani A” yaageedda.

Yesuusa aathi immeedda Yihudaykka hewan untunttunna eqqeedda; 6 Yesuusi, “Taani A” geedda wode, untunttu guyyekko shiiqiide, sa7an kunddeeddino. 7 Yesuusi qassikka, “Oona koyyiitee?”

Yaagi oochchina untuntu, “Naazireetiya Yesuusa” yaageeddino.

⁸ Yesuusi zaariide, “Taani A gidiyaawaa hinttentussi odaaddi; simmi hinttentu Taana koyyiyaawaa gidoope, hawantta yeddite” yaageedda. ⁹ I, “Ta Aabboo, neeni Taw immeeddawantuppe haray atto, ittuwaakka bayizzabeykke” geeddawa polettana mala, hewaa geedda.

¹⁰ Simooni Phexiroosaw mashshay de7ee; I he mashshaa shoddinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomaa ushechcha haythaa shocide, qanxxi yeggeedda. He qoomaa sunthay Malkkoosa. ¹¹ Yesuusi Phexiroosa, “Ne mashshaa shookuwan zaaraade wotha! Ta Aabbu Taw immeedda metuwaa xuu7aa Taani ushikkita?” yaageedda.

Yesuusi Qeesatuwaa Kaappuwaa Haanna Sintha Shiiqueedda

¹² Shaalaqay, daro wottaaddaratuunne qassi Geeshsha Golliyaa naagiyaawantu Yesuusa oyqqiide qachcheeddino. ¹³ Koyro Yesuusa Haannakko afeeddino; Haanni he laythi qeesatuwaa kaappatuwaa gideedda Qayaafaa bolluwa. ¹⁴ “Asa ubbaa diraw, itti asay hayqqintto lo77a” giide Ayihudatuwaa zoreeddawe Qayaafaa.

Phexiroose Yesuusa Kaddeedda

(*Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luq 22:55-57*)

¹⁵ Simooni Phexiroosinne hara itti kaalliyawe Yesuusa kaalliide beeddino. He hara kaalliyaawaa qeesatuwaa kaappuu ereedda; hewe Yesuusanna qeesatuwaa kaappuwaa dirssaa garssa geleedda. ¹⁶ Shin Phexiroose karenna dirssaa penggiyan eqqeedda. Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu eriyaa hara kaalliyaawe kare kesiide, penggiyaa naagiya naattiw odiide, Phexiroosa dirssaa garssa gelisseedda. ¹⁷ Penggiyaa naagiya naatta Phexiroosa, “Neeeni ha bitaniyaa kaaliyawantuppe ittuwa gidikkiiyee?” yaagaaddu.

I, “Tuytti, taani gidikke” yaageedda.

¹⁸ Sa7ay meeggiyaa diraw, ayllatuunne Geeshsha Golliyaa naagiyaawantu tamaa eexxiidde, bongqeeddawaa yuuyyi aadhdhi eqqiide kashiino; Phexiroosikka untuntunna eqqiide, he tamaa kashshee.

Qeesatuwaa Kaappuu Yesuusa Oochcho Ooshaa

(*Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luq 22:66-71*)

¹⁹ Qeesatuwaa ubbatuwaa Kaappuu, Yesuusa kaalliyaawanttubaane A timirttiyaabaa oochcheedda. ²⁰ Yesuusi aw zaariide, “Taani asaa ubbaw qoncciyaan odaaddi. Taani Ayihuda ubbay shiiqiyaa Ayihuda woosa golleninne Geeshsha Golliyaan ubba wode tamarissaaddi; geeman ayinne haasayabeykke. ²¹ Yaatina, neeni Taana ayissi oochchay? Taani odeeddawaa siseedda asaa oochcha; he asay Taani odeeddawaa ereedda” yaageedda.

²² Yesuusi hewaa geedda wode, hewaan eqqeedda wottaaddaratuwaappe ittuu Yesuusa baqqiide, “Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa bolla hawaadan zaaray?” yaageedda.

²³ Yesuusi zaariide, “Taani balabaa haasayeeddawaa gidoope, hawaan de7iya asaa ubbaw oda; shin Taani tumuwaa haasayeeddawaa gidoope, Taana ayissi baqqay?” yaageedda.

²⁴ Hewaa diraw, Haanni, qashetti utteedda Yesuusa, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Qayaafaakko yeddeedda.

Phexiroosi Yesuusa Laa7enthuwa Kaddeedda
(*Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luq 22:58-62*)

²⁵ Phexiroosi hewan eqqiide, tamaa kashshee; haranttu A, “Neeni ha bitaniyaa kaalliyaa wantuppe ittuwa gidikkiyee?” yaageedda.

Phexiroose, “Tuytti; taani gidikke” yaagiide kaddeedda.

²⁶ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa qoomatuwaappe ittuwaa, Phexiroose haythaa qanxeedda bitaniyaa dabbu Phexiroosa, “Taani neena aananna daro ataakilttiyyaa gidдон be7abeykkityee?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Phexiroose qassikka kaddeedda; elekka kuttuu waassii ageedda.

Yesuusi Philaaxoosa Sintha Shiiqeedda
(*Mat 27:1-2,11-14; Mar 15:1-5; Luq 23:1-5*)

²⁸ Unttuntu Yesuusa Qayaafaa golleppe Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya afeeddino. Sa7ay wontta guura; Ayihudatu Paasigaa bonchchiya gallassa qumaa maanaw, barenttu huuphiyassi tunenna mala, Roome asaa ayissiyaawaa ooso golliya gelibeykkino. ²⁹ Hewaa diraw, Philaaxoosi untuntukko kare kesiide, “Ha bitaniyaa hinttentu ayaani mootiitee?” yaageedda.

³⁰ Unttuntu, “I iitabaa oothibeennawaa gidintto, nuuni A neekko ahokko” yaageeddino.

³¹ Philaaxoosi zaariide unttuntussi, “Hinttentu A afiide, hinttentu higgii giyawaaddan, A bolla pirddite” yaageedda.

Ayihudatu, “Oonanne wodhiyaa maatay nuussi baawa” yaageeddino. ³² Hawe haneeddawe Yesuusi ay mala hayquwaa hayqqanentto erissanaw haasayeeddawe polettanaassa.

³³ Philaaxoosi bare oosuwaa golle laa7ethuwa geliide, Yesuusa xeesiide, “Neeni Ayihuda katee?” yaagiide A oochcheedda.

³⁴ Yesuusi Philaaxoosa, “Ha ooshaa neeni neeppe oochchayiye woy hara asay new tabaa odeeddee?” yaageedda.

³⁵ Philaaxoosi zaariide, “Taana Ayihuda asa gay? Ne zaretuunne qeesatuwaa kaappatu neena taw aathi immeddino; neeni ayaa oothaddii?” yaageedda.

³⁶ Yesuusi, “Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna. Ta kawutethay ha alamiyaana gideeddentto, Taana Ayihudato aathi immennaadan, Taw oothiyaawanttu Taw olettana; shin Ta kawutethay ha alamiyaana gidenna” yaageedda.

³⁷ Hewaa diraw, Philaaxoosi Yesuusa, “Yaatina, neeni kaateyee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusi zaariide, “Neeni Taana kaatiyaa gaadda. Taani tumaa markkattana diraw yelettaaddi; qassi hewaa diraw, ha alamiyaa yaaddi. Tumuwa bagga gideedda ooninne Taani giyaawa siseedda” yaageedda.

³⁸ Philaaxoosi, “Tumu ayee?” yaageedda.

Philaaxoosi hewaa geeddawaappe guyyiaan, Ayihudatuwaakko kare kesiide, “Taani aani ay balaanne demmabeykke. ³⁹ Shin Paasigaa bonchchiya gallassi, itti asaa taani hinttentussi qashuwaappe billiyaa dooyay de7ee; taani hinttentussi Ayihudatu kaatiyaa billiyawaa koyyiitee?” yaageedda.

⁴⁰ Unttuntu zaariide, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Barbbaana billape attin, A gidenna!” yaageeddino. Shin Barbbaani paannuwaa.

19

Wottaaddaratuu Yesuusa Bolla Qillicceeddino

(Mat 27:27-32; Mar 15:15-21)

¹ Hewaappe guyyiyan, Philaaxoosi Yesuusa oyqqiide, lissuwan shoceedda. ² Wottaaddaratuu agunthaappe akililiyaa giigissiide, A huuphiyaan wotheeddino; qassi zo7o mayuwaakka A mayizzeeddino. ³ Aakko shiiqiide, “Ayihuda kaatew, shemppuwaa gami77a!” yaagiide A shayyiya baqqeeddino.

⁴ Philaaxoosi qassikka kare kesiide Ayihudatuwaa, “Be7ite, taani aani ay balaanne demmabeennawaa hinttentu erana mala, A hinttentukko kare kessana” yaageedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi agunthaa akililiyaa bare huuphiyaan wotheide, zo7o mayuwaa mayyiide, kare kesseedda; Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Bitaniyaa hawaa be7ite” yaageedda.

⁶ Qeesatuwaa kaappatuunne wottaaddaratuu A be7eedda wode, barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade A sulla! Sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi untuntta, “Hinttentu A afiide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide sullite; ayissi gooppe, taani ay balaanne demmabeykke” yaageedda.

⁷ Ayihudatuu zaariide, “Nuussi higgii de7ee; nu higgii giyawaaddan, I hayqqanaw bessee; ayissi gooppe, I barena Xoosaa Na7aa ootheedda” yaageeddino.

⁸ Philaaxoosi hewaa siseedda wode, kasewaappe loythi yayyeedda. ⁹ Qassikka Philaaxoosi bare oosuwaa golle simmi geliide Yesuusa, “Neeni haqappe yaaddii?” yaagiide oochcheedda; shin Yesuusi aw aynne zaaribeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, Philaaxoosi A, “Taw odikkii? Neena billanaw woy masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade kaqqanaw taw maatay de7iyaaawaa erikkiiyee?” yaageedda.

¹¹ Yesuusi, “Xoosay new bollappe maataa immibeennabaa gidintto, new Ta bolla maatay de7enna shin. Hewaa diraw, Taana new aathi immeeddawe aadhdhiyaa nagaraa ootheedda” yaageedda.

Yesuusa Hayqoo Pirddeeddino

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luq 23:13-25)

¹² Philaaxoosi hewaa siseedda wode, Yesuusa billanaw ogiyaa koyyeedda; shin Ayihudatu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Neeni A billiyawaa gidooppe, Kaatiyaa Qeessaare dabbo gidakka! Barena kaatiyaa giya ooninne Qeessaare morkke!” yaageeddino.

¹³ Philaaxoosi hewaa sisiide, Yesuusa kare kesseedda. Yaatiide shuchchaa baasuwwa giya sa7an pirdda oydiyaan utteedda; Ibraayisxxe qaalaan he sa7ay gaytaa giyaawaa. ¹⁴ He gallassay Paasigaa bonchchiyaa gallassaw giigissiyaa gallassaa; sa7ay usuppun saatiyaa heera gidanawa. Philaaxoosi Ayihudatuwaa, “Hinttentu kaatiyaa hawaa be7ite!” yaageedda.

¹⁵ Ayihudatu barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Digga! Digga! Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulla!” yaageeddino.

Philaaxoosi zaariide, “Hinttentu kaatiyaa taani masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishaade sulliyaawaa koyyiitee?” yaagiide oochcheedda.

Qeesatuwaa kaappatuu, “Qeessaareppe hara kaatii nuussi baawa!” yaageeddino.

¹⁶ Hewaappe guyyiyan, untunttu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqana mala, Philaaxoosi untunttussi aathi immedda.

Yesuusa Sulleeddino

(*Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luq 23:26-43*)

Untunttu Yesuusa oyqqiide, afeeddino. ¹⁷ Yesuusi bare masqqaliyaa tookkiide, Guuggiyaasaa geetettiyaasaa beedda. “Guuggiyaasaa” * giyaawe Ibraayisxxe qaalaan “Golgotha” giyaawaa. ¹⁸ Untunttu he sa7an masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddino; qassi aananna hara laa77u asatuu, ittuwa ya bagganna qassi ittuwa ha bagganna Yesuusa gidduwan wotheide, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ¹⁹ Philaaxoosi xifatiyaa xaafiide, masqqaliyaa bolla wotheedda. I xaafeddawe, “Ayihudatu Kaatiyaa, Naazireetiyaa Yesuusa” yaagee. ²⁰ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7ay katamaa matan de7iya diraw, daro Ayihudatuu he xifatiyaa nabbabeeddino. Xifatii Ibraayisxxe qaalaan, Roomaysxxe qaalaaninne Giriike qaalaan xaafetteedda. ²¹ Hewaa diraw, Ayihuda qeesatuwaa kaappatuu Philaaxoosa, “ ‘Ha bitani barena Ayihuda kaatiyaa yaageedda’ gaade xaafappe attin, ‘Ayihuda kaatiyaa’ gaade xaafoppa” yaageeddino.

²² Philaaxoosi, “Taani xaafeddawaa xaafa diggaaddi” yaagiide zaa-reedda.

²³ Wottaaddaratuu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide, Yesuusa kaqqeeddawaappe guyyiyan, A mayuwaa akkiide, oyddu kessi shaakkeeddino; itti itti wottaaddaraa itti shaakuu gakteedda. A adussa mayuwaakka akkeeddino; adussa mayuu hashiyaappe doommiide, duge gakkanaw yeddi mayettiyaawaappe attin, qanxxettiide siketibeenna. ²⁴ Wottaaddaratuu ittu ittuwaa, “Oona gakkanentto, saamaa woy exaa yegganaappe attin, mayuwaa pedhokko” yaageeddino. Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “Ta mayuwaa shaakki akkeeddino; ta adussa mayuwaan saamaa yeggeeddino” giyaawe polettanaassa. Hewaa diraw, wottaaddaratuu hewaa ootheeddino.

²⁵ Shin Yesuusa masqqaliyaa matan A daaya, A aatti michchatta, Qaliyooophaa machchatta Mayraamanne Magdala geetettiyaasaa katamaappe yeedda Mayraama eqgeeddino. ²⁶ Yesuusi bare daayanne I siiqiyaa kaalliyaawe hewan eqgeeddaawantta be7iide, bare daayo, “Ha mishirattee, ne na7aa hawaa be7a!” yaageedda.

²⁷ Hewaappe guyyiyan, he kaalliyaawaa “Ne daayo hanno be7a!” yaageedda. He kaalliyaawe izo he saatiyaappe doommiide, bare soyafeedda.

Yesuusa Hayquwaa

(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luq 23:44-49*)

²⁸ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabay ha77i poletteeddawaa eride, Xoossaa Maxaafay geeddawe polettana mala, “Taana saammee” yaageedda.

* **19:17** “Guuggiyaasaa” Hewaan asaa guuggiyaa malati medhetteedda wogga shuchchay de7iyaa diraw, “Guuggiyaasaa geetetteedda”. **19:24** Maz 22:18 **19:28** Maz 69:21; 22:15

²⁹ He sa7an itti xuggaa kumeedda caala woyiniyaa eessay de7ee. Unttuntu ispponjijiyaa he woyiniyaa eessaan yeggiide, hisoophiyaa geetettiyyaa mithaa xeeraan wothiide, Yesuusa doonaakko shiishsheeddino. ³⁰ Yesuusi woyiniyaa eessaa ganxxi be7eeddawaappe guyyiyan, “Poletteedda” yaageedda.

Yesuusa Miyyiyaa Tooraan Caddeeddino

Qassi hewaappe guyyiyan, bare huuphiya toochchiide, bare shempuwaawaa immeedda.

³¹ He gallassay Ayihudatuwaassi giigettiyyaa gallassaa † gidiyaa dirawunne qassi he Sambbatay daro bonchcho gidiyaa diraw, Sambataan asatuwa anhay masqqaliyaa bolla peeshenna mala, suletteedda asatuwa suyiliyaa menthiide, ‡ masqqaliyaappe wothana mala, Ayihudatu Philaaxoosa woosseeddino. ³² Hewaa diraw, wottaaddaratuu yiide, Yesuusanna suletteedda koyro bitaniyaa suyiliyaa mentheeddino; qassi aananna suleteedda laa7etho bitaniyaa suyiliyaakka mentheeddino. ³³ Shin Yesuusakko yeedda wode I hayqqidiggeeddawaa be7iide, A suyiliyaa menthibeykkino. ³⁴ Gidoopenne, wottaaddaratuwaappe ittuu A miyyiyaa tooraan caddeedda. Elekka suuthayenne haathay goggi aggeedda. ³⁵ Hinttenttu ammanana mala, hawaa be7eeddawe markkattedda; I markkattiyaawekka tumuwaa; qassi bare haasayay tuma gidiyaawaa I ereedda. ³⁶ Hewe haneeddawe Xoossaa Maxaafay, “A meqethatuwaappe ittunne me77enna” geeddawe polettanaassa.

³⁷ Qassikka Xoossaa Maxaafay haray, “Asay bare caddeeddawaa be7ana” yaagee.

Yesuusi Moogetteedda

(*Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luq 23:50-56*)

³⁸ Hewaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa geetettiyyaa katamaappe yeedda Yoosefo Yesuusa anhaa akkiide afanaw Philaaxoosa woosseedda; Yoosefo Ayihudatoo yayyeedda diraw, asay erennaan Yesuusa kaalliyawaa.

Yoosefo woossina Philaaxoosi, “Afa” yaageedda. Hewaa diraw, Yoosefo biide, Yesuusa anhaa afeedda. ³⁹ Qassi Niqoodimoosi hewaappe kase Yesuusakko gamma yeeddawe, kawaraannanne godare uuthaanna walaketteedda oytamanne ichcheshu kiilo giraame gidiyaawaa keena shittuwaa oyqqi akkiide, Yoosefonna yeedda. ⁴⁰ He laa77u asatu Yesuusa anhaa akkiide, Ayihudatu anhaa xaaxiyaa wogaadan, shittuwaanna gathiide, mooguwaawaa afluun xaaxeeddino. ⁴¹ Yesuusi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide suletteedda sa7an daro atikilttiyaa sa7ay de7ee; he atikilttiyaa sa7aa gidдон shuchchaa wooci kesseedda biro ooninne moogettebeenna ooratha duufuu de7ee. ⁴² He duufuu matan de7iya dirawunne qassi Ayihudatu Sambataw giigettiyyaa gallassa gidiyaa diraw, Yesuusa yaani wotheeddino.

† **19:31** Ayihudatuwaassi giigettiyyaa gallassaa: Paasigay saaminttaappe itti gallassa awudenne gidana danddayee; shin Yohaannisa mishiraachchuu tamarissiyaawaadan, Paasigaa wodii hananaw bessiyaawe, laythaa laythaan Yesuusi masqqaliyan kaqetti hayqqeedda sambbataana gidana koshshee. ‡ **19:31** suletteedda asatuwaawaa suyiliyaa menthiide: Ha wogay Roome kawutethaa wogaadan, masqqaliyan suletteedda asatuwaawaa ellekka hayqqana mala udiyaa ogiyaa guussaa. **19:36** Kes 12:46; Pay 9:12; Maz 34:20 **19:37** Zak 12:10; Sax 1:7

20

Yesuusi Hayquwaappe Denddeedda
(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luq 24:1-12)

¹ Woggaa gallassi guuran, biro daabidaabiyaawaan, Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Yesuusi moogetteedda duufuwaakko baade shuchchay he gonggoluwaa doonaappe denddikichcheeddawaa be7aaddu. ² Simooni Phexiroosakkonne Yesuusi siiqiyaa yokko kaalliyaawaakko, iza woxxaadde baade, “Duufuwaappe Godaa afidiggeeddino; haqan A wotheeddinonttonne nuuni erokko” yaagaaddu.

³ Hewaa diraw, Phexiroosinne yokko kaalliyaawe aggiide, duufuwaakko beeddino. ⁴ Laa77uukka ittippe woxxeeddino; shin yokko kaalliyaawe Phexiroosappe aadhdi kasetiide, he duufuwaakko gakteedda. ⁵ He kaalliyaawe hokkiide, mooguwaa afilaa be7eedda; shin giddo gelibeenna. ⁶ Simooni Phexiroose A kaalli yiide, duufuwaa giddo geleedda. Yaatiide mooguwaa afiley hewan de7iyaawaa be7eedda; ⁷ qassi Yesuusa huuphiyaan xaaxetti utteedda afiley he xaaxetteeddawaadankka dumma itti sa7an de7iyaawaa be7eedda; he afiley dumma de7eeppe attin, mooguwaa afileanna ittippe de7enna. ⁸ He wode, kasetiide gonggoluwaakko gakteedda yokko kaalliyaawe geli be7iide ammaneedda. ⁹ Yesuusi hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa odiyaa Xoossaa maxaafaa untuntu biro akeekibeykkino. ¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kaalliyaawanttu barenttu golle simmiide beeddino.

Yesuusi Magdala Mayraamiw Beetteedda
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹ Shin Mayraama he duufuwaa doonan eqqaade yeekkaadde hokkaade duufuwaa giddo xeellaaddu. ¹² Boothaa mayuwaa mayyeedda laa77u kiitanchchatuu Yesuusa anhay giseedda sa7an ittu huuphissanna ittuu gedissanna utteeddawaantta be7aaddu. ¹³ Untuntu izo, “Mishirattee, ayissi yeekkay?” yaagiide oochcheeddino. Iza, “Asatu ta Godaa afidiggeeddino; untuntu haqqan wotheeddi-nonttonne taani erikke” yaagaaddu.

¹⁴ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, guyye simma xeellaade, Yesuusi eqqeedawaa be77aaddu. Shin I Yesuusa gideeddawaa akeekabeykku. ¹⁵ Yesuusi izo, “Mishirattee, ayissi yeekkay? Oona koyyay?” yaagiide oochcheedda.

Mayraama atikilttiyaa naagiyaawaa gaade, “Godaw, neeni akkeed-dawaa gidoope, A haqan wothaaddintto, taw odaarikki; taani A akkana” yaagaaddu.

¹⁶ Yesuusi izo, “Mayraamee” yaageedda.

A aakko simmaade, Ibraayisxxe qaalaan “Rabunii” yaagaaddu; hewaa bilethay “Tamaariissiyaawoo” giyaawaa.

¹⁷ Yesuusi izo, “Taani biro Ta Aawuwaakko babeenna diraw, Taana bochchoppa; shin Ta ishatuwaakko baade, ‘Taani Ta Aawuwaakkonne hinttenttu Aawuwaakko, Ta Xoossaakkonne hinttenttu Xoossaakko, pude bay geedda’ gaade untuntussi oda” yaageedda.

¹⁸ Magdala geetettiyaa katamaappe yeedda Mayraama Godaa be7eeddawaanne iziw I hewaa odeeddawaa baade kaalliyaawanttussi odaaddu.

*Yesuusi Bare Kaalliyaawanttoo Beetteedda**(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luq 24:36-49)*

¹⁹ He Woggaa gallassi omarssi, kaalliyaawanttu Ayihudatuw yayyeedda diraw, penggiyaa gorddiidde, shiiqi utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwan eqqiide, “Sarothay hinttenttussi gido” yaageedda.

²⁰ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, bare kushiyaanne bare miyyiyaa untuntta besseedda; kaalliyaawanttu Godaa be7eedda wode loythi nashetteeddino. ²¹ Yesuusi laa7enthuwa untunttussi, “Sarothay hinttenttussi gido; Ta Aabbu Taana kiitteeddawaadan, Taanikka hinttentta kiittay” yaageedda. ²² Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu bolla uffu giide shemppeedda; qassi, “Geeshsha Ayyaanaa akkite.

²³ Hinttenttu atto geedda asaa nagaray atto geetettanawaa; hinttenttu atto geennaawanttu nagaray atto geetettenna” yaageedda.

Yesuusanne Toomaasa

²⁴ Shin tammanne laa77u kaalliyaawanttuppe ittuu, Manttiyaa giyaa Toomaasi, Yesuusi yeedda wode untunttunna baawa. ²⁵ Hewaa diraw, yokko kaalliyaawanttu Toomaasaw, “Nuuni Godaa be7eeddo!” yaageeddino.

Shin Toomaasi untunttussi, “Misimaariyan I cadetteedda A kushiyan de7iya mallaa be7ennaaninne he mallaa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiya A miyyiyaan yeedda be7ennaan taani ammanikke” yaageedda.

²⁶ Saaminttaappe guyyiyan, Yesuusa kaalliyaawanttu qassikka gollen shiiqi utteeddino; Toomaasikka untunttunna de7ee. Penggi qashetti utti de7ishshin, Yesuusi yiide, untunttu gidduwaan eqqiide, “Sarothay hinttenttussi gido” yaageedda. ²⁷ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, “Ne kushiya haa ahaade, Ta kushiya be7a, qassi ne kushiya haa ahaade, Ta miyyiyaan yeedda be7a, neeni ammaniyaawaa gidappe attin, ammanennawaa gidoppa!” yaageedda.

²⁸ Toomaasi zaariide, “Ta Godaw, ta Xoossaw!” yaageedda.

²⁹ Yesuusi, “Neni Taana be7eedda diraw ammanaadda; be7ennaan ammaneeddawanttu anjetteeddawantta” yaageedda.

Ha Maxaafaa Qofaa

³⁰ Yesuusi ha maxaafan xaafettibeenna hara daro malaatatuwaa barena kaalliyaawanttu sinthan ootheedda. ³¹ Shin Yesuusi, I Kiristoosa, Xoossaa Na7aa gidiaawaa hinttenttu ammanana malanne, qassi A ammaniide A sunthan de7uwaa hinttenttu demmana mala, hawe xaafetteedda.

21*Yesuusi Laappu Kaalliyaawanttoo Beetteedda*

¹ Hewaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa geetetiyyaa abbaa gaxaan bare kaalliyaawanttussi laa7enthuwaa beetteedda. I untunttussi hawaadan beetteedda. ² Simooni Phexiroosinne manttiyaa geetetiyyaa Toomaasi, Qaanaa Galiilaappe yeedda Naatinaa7eeli, Zabiddiyooosa naanaynne * Yesuusa kaalliyaawanttuppe hara laa77atuu ittippe de7iino.

* **21:2** Zabiddiyooosa naanaa: Ishatuwaa gideedda Yayiqoobanne Yohaannisa.

³ Simooni Phexiroose untunttussi, “Taani moliyaa oyqqanaw bay” yaageedda.

Untuntu, “Nuunikka neenanna baana” yaagiide, kesiide wongiriyaa giddo geleeddino; shin untuntu he gallassi qamma moliyaa aynne oyqqibeykkino.

⁴ Wonttiyaa wode away kessanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxaan eqqeedda; shin A kaalliyawanttu Yesuusa gideeddawaa eribeykkino.

⁵ Yesuusi untuntta, “Naatoo, moliyaa oyqqibeykkiteyee?” yaageedda.

Untuntu zaariide, “Aynne oyqqibeykko” yaageeddino.

⁶ I zaariide, “Hinttentu dabbaa wonggiriyaappe ushechcha baggakko yeggite; amareeddawa hinttentu oyqqana” yaageedda. Hewaa diraw, dabbaa ushechcha baggakko yeggina, molii dareedda diraw, goochchi kessanawe untuntu xoneedda.

⁷ Yesuusi siiqiyaa A kaalliyaaawe Phexiroosa, “Hawe Godaattennee!” yaageedda. Simooni Phexiroose Godaa I gideeddawaa siseedda wode, kallo de7iya diraw, bare mayuwaa mayyiide, abbaa giddo guppi geleedda. ⁸ Shin yokko kaalliyawanttu molii kumi utteedda dabbaa goochchiide, wonggiriyan abbaappe gaxaa kesseeddino; untuntu abbaappe laa77u xeetu wadhaa keenaa haakkiide de7iinoppe attin, loythi haakkiide de7ikkino. ⁹ Untuntu abbaappe gaxaa kesseedda wode, xiixuntha bonqquwan molii de7iyaawaanne ukithaa be7eeddino.

¹⁰ Yesuusi untuntta, “Ha77i hinttentu oyqqeedda moliyaappe amareeddawaa haammite” yaageedda.

¹¹ Simooni Phexiroose wonggiriyan geliide, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moletuu kumi utteedda dabbaa goochchiide, abbaappe gaxaa kesseedda; molii hewaa keena daro gidinakka dabbay daaketibeenna.

¹² Yesuusi untuntta, “Ha yiide, qan77iyaa qan77ite” yaageedda. Yesuusa kaalliyawanttuppe ittunne, “Neeni oonee?” giide A oochchanaw xalibeenna; ayissi gooppe, Godaa I gideeddawaa untuntu ereeddino.

¹³ Yesuusi yiide, ukithaa akkiide, untunttussi immedda; moliyaakka hewaadan immedda.

¹⁴ Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaappe guyyiyan, bare kaalliyawanttussi beettishshin hawe heezzenhuwaa.

Yesuusanne Phexiroosa

¹⁵ Untuntu qumaa meeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Simooni Phexiroosa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana hawanttuppe aathaade siiqay?” † yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi A, “Ta dorssa maratuwaa heemma” yaageedda.

¹⁶ Yesuusi qassikka, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana siiqay?” yaageedda.

Simooni Phexiroose, “E Godaw, taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma” yaageedda.

¹⁷ Yesuusi heezzenhuwaa, “Yohaannisa na7aa Simoonaa, Taana dosay?” yaageedda.

† 21:15 “... taana hawanttuppe aathaade siiqay?” Hawaa guussay, “Taana ha yewatuwaa siiqiyaawaappe aathaade siiqay?” guussaa.

Yesuusi heezzenhuwaa Simooni Phexiroosa, “Taana dosay?” yaagi-ide oochcheedda diraw, Phexiroose azzaniide, “Godaw, neeni ubbabaa eraasa; taani neena dosiyaawaa neeni eraasa” yaageedda.

Yesuusi, “Ta dorssatuwaa heemma. ¹⁸ Taani new tumuwaa oday; neeni wodallatethaan de7iya wode, ne xeessan saqqiyaa neerekka danc-caadde, neeni koyyeeddasa baasa. Shin cimeeddawaappe guyyiyan, ne kushiya micca bessaasa. Neena hara uray dancissanawaa; neeni dosennasaakka afee” yaageedda. ¹⁹ Yesuusi hewaa Phexiroose ay mala hayquwaa hayqqiide, Xoossaa bonchchissanenttonne erissanaw geedda; qassi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Yesuusi Phexiroosa, “Taana kaalla” yaageedda.

Yesuusanne Yokko Kaalliyaawaa

²⁰ Phexiroose guyye simmiide, Yesuusi siiqiyaa kaalliyaawe bareppe guyyenna yiyaawaa be7eedda; he kaalliyaawe kawuwaa miyaa sa7an Yesuusakko shiiqiide A, “Godaw, neena aathi immanawe oonee?” yaageeddawaa. ²¹ Phexiroose he kaalliyaawaa be7iide Yesuusa, “Godaw, ha bitani qassi waananee?” yaageedda.

²² Yesuusi A, “Taani yaana gakkanaw I de7ana mala Taani koyyoope, hewe neena ayaa metii? Neeni Taana kaalla” yaageedda.

²³ Hewaa diraw, he kaalliyaawe hayqqenna giya haasayay ishatuwaa ubbaakko gakteedda; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaw, I de7ana mala, Taani koyyoope, neena ayaa metii?” geeddawaappe attin, “Hayqqenna” gibeenna.

²⁴ He yewuwaabaa markkatteeddawenne qassi hewaa xaafeddawe he kaalliyaawaa A markkatethay tuma gidiyaawaa nuuni ereetto.

²⁵ Yesuusi otheedda hara darobaykka de7ee; ubbabay huuphiyaan huuphiyaan xaafettinto, xaafettiyaa maxaafatoo ha mule alamii gidanawaa taw malatenna.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa Geluwaa

Yesuusi kiitteeddawanttu oosuwaa geetettiyaa maxaafay, Luuqaasa mishiraachchuwaa kaalliide xaafetteedda maxaafaa. Aw de7iyaa huuphe qofay koyro Yesuusa kaalleedda asatuu Geeshsha Ayyaanaan kaalesettiide, aabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalaa “Yeerusalaamen, Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaaryan, sa7aa gaxaa gakkanaw” mishiraachchuwaa qaalaa wooti gadiyaa ubbaa gatheeddentto odanaassa (Kit 1:8). Maxaafay Kiristinnaa ammanuu Ayihuda asatuwaa gidдон doomettiide, kumentha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaa ammanuwaa gidana gakkanaw waani aakkeeddentto odiyaa taarikiyaa. Xaafii, ammaniyaa asatuu Roomaa kawutethaa olanaw garssanna maqqettiyaa asaa gidennawaanne Kiristinnaa ammanuu Ayihudatuwaa ammanuwaa kumentha udiyaawaa gidiyaawaa erissanaw darissi daaburiide ootheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuu Yesuusabaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay gakkiiyaa sa7ay wodiyaan wodiyaan aakki aakki biyaawaanne woosa golli eqqeeddawaa qonccissiyaawaa heezzu huuphe saan shaakkanaw danddayettee:

1@ Kiristinnaa ammanuu Yesuusi saluwaa pude bi simmina doometteddabaa;

2@ Israa7eeliyaa gadiyaa ubbaa gakkeeddabaanne

3@ Roome gujjiide Meediteraaniyaa Abbaa yuushshuwaan de7iyaa gadiyaan aakkeeddawaa odee.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa maxaafan daroppe erettowe Geeshsha Ayyaanaa oosuwaa gidishshin, Phenxxeqostte gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaappe I wodhdheeddawaa, hawaadankka maxaafaa gidдон odetteedda oosatuwaa ubbaan beetteeddawaadan, Geeshsha Ayyaanay woosa golliyaanne woosa golliyaa kaaletthiyaawantta kaaletheeddawaanne miniseeddawaa gujjiide odee. Beni wode oosettiyaa Kiristinnaa kiitay dumma dumma odeedda qaalaa gidдонpe maxi kessina, qanthaan shiiqeedda. Yesuusi Kiitteeddawanttu Oosuwaa gidдонpoletteedda kiitatuukka he oosuu ammaniyaa asaa de7uwaaninne ammaniyaawanttu ittippetethaan de7iyaa wolqqay ay keenaa darentto odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Markkatethaw giiguwaa (1:1-26)

Wursethaan Yesuusi immeedda azazuwaanne hidootaa (1:1-14)

Yihudaa kotaa geleeddawaa (1:15-26)

Yeerusalaamen osetteedda markkatethaa (2:1-8:3)

Yihudaaninne Sammariyaan osetteedda markkatethaa (8:4-12:25)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaabaa (13:1-28:31)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi koyro hametaa (13:1-14:28)

Yeerusalaame shiiquwaa (15:1-35)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi laa7etho hametaa (15:36-18:22)

Phawuloosi kiitetteedda oosuwaassi heezzenotho hametaa (18:23-21:16)

Yeerusalaamen, Qeesariyaaninne Roomen haneedda Phawuloosa qashuwaa (21:17-28:31)

¹⁻² Toofloosaa, Yesuusi saluwaa beedda gallassay gakkanaaw, oothanawunne tamarissanaw doommeeddawaa ubbabaa taani ta koyro maxaafaan * xaafaaddi. Saluwaa baanaappe kase I bare dooriide kiitteeddawantta Geeshsha Ayyaanaan azazeedda. ³ I bare kiitteeddawanttoo oytamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawutethaabaa untunttoo odiidde, bare waayyiyaappe guyyiyan, hayquwaappe dendeeddawaa sidhe baynnaan loythi ammanthiide, barena untuntta besseedda. ⁴ Untunttunna ittippe de7iidae, untuntta hawaadan yaagiide azazeedda; “Yeerusalaameppe kesoppite; shin hinttenttu Taappe siseedda Ta Aabbu hinttenttoo immana giide hidooteeddawaa naagite. ⁵ Ayissi gooppe, Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin guutha wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanaan hinttenttu xammaqettanita” yaageedda.

Yesuusi Saluwaa Beedda
(Mar 16:19-20; Luq 24:50-53)

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttu Yesuusanna gakettedda wode A, “Godaw, ha wodiyaan Israa7eelatuwassii kawutethaa zaaranii?” yaagiide oochcheeddino.

⁷ Yesuusi untuntta, “Ta Aabbu bare godatethaan keereedda agenaanne wodiya hinttenttu eranaassa gidenna. ⁸ Shin Geeshsha Ayyaanay hinttenttu bolla wodhdhiyaa wode, wolqqaa hinttenttu akkanita; yaatiide Yeerusalaameninne Yihudaa gadiyaa ubbaan, Sammaariyaaninne gadiyaa gaxaa ubbaa gakkanaaw Taw markkattiyaawantta gidanita” yaageedda.

⁹ Hewaa geeddawaappe guyyiyan, untunttu xeellishshin, dhoqqu dhoqqu giidde, saluwaa biina, untunttu ayfiyaappe shaarii A gen-theedda.

¹⁰ Yesuusi bollaw denddiyaa wode, untunttu saluwaa caddi xeellishshin, bootha mayuwaa mayyeedda laa77u asatuu ellekka untunttu matan eqqiide, ¹¹ “Galiilaa asatoo, saluwaa xeelliidde, hinttenttu ayissi eqqeedditee? Ha hinttentuppe saluwaa beedda Yesuusi saluwaa biyaawaa hinttenttu be7eeddawaadankka, simmiide yaanawaa” yaageeddino.

Yihudaa Kotaa Maatiyaasi Dooretteedda
(Mat 27:3-10)

¹² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttu Debre Zayte geetetiyyaa Wogaraa mithaa deriyaappe Yeerusalaame simmeeddino. Wogaraa mithaa derii Yeerusalaameppe itti kiilo mitiriyaa keena. ¹³ Yesuusi kiitteeddawanttu Yeerusalaame geliide, barenttu de7iyaa sa7aa dhoqqaa pude keseeddino; yaa keseeddawanttu sunthay Phexiroosa, Yohaannisa, Yayiqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Bartalamoosa, Maatoosa, Ilpiyoosa na7aa Yayiqooba, bare gadiyaassi seelettiyaa † Simoonanne Yayiqooba na7aa Yihudaa. ¹⁴ Hawanttu ubbatuu maccawanttunna, Yesuusa dayi Mayraamminnananne Yesuusa

1:1-2 Luq 1:1-4 * 1:1-2 ta koyro maxaafaan: Luuqaasa Mishiraachchuwaa Maxaafaa. 1:4 Luq 24:49 † 1:13 bare gadiyaassi seelettiyaa: Ha sunthay kaallappe Roome asaanna eqettiide olteedda Ayihude asaassi imetteeddawaa.

ishatuwaanna ubbay itti wozanaa gidiide, ubba wode ittippetethaan woossaw shiiqiino.

¹⁵ He wode, Phexiroosi xeetanne laatama gidiyaa ammaniyaa asaa shiiquwaan ittippe de7iyaa bare ishatuwaa gidдон dendi eqqiide, hawaadan yaageedda; ¹⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Yesuusa oyqqeeddawannta kaaletheedda Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanay kase Daawite doonaan odeedda Xoossaa maxaafaa qalay polettanaw bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, Yihudaa Asqqorootu nuunanna de7ee; qassi nuunanna ittuwaa gidi paydettiide oosuwaa baggay de7ana mala dooretteedda” yaageedda.

¹⁸ Yihudaa Asqqorootu bare iita oosuwan demmeedda miishshaan gadiyaa shammeedda; sinthaw guufanniide kunddina, A uluu gid-duwaappe daaketteedda; A maraccii ubbaykka karew phulxxetti kesi aggeedda. ¹⁹ Yihudaa bolla haneeddawaa Yeerusalaamen de7iyaa asay ubbay siseedda; hewaa diraw, he gadiyaa barenttu qaalaan Akelddamaa giide suntheeddino; hewaa bilethay suuthaa gadiyaa giyaawaa.

²⁰ Phexiroosi odiidde, “Ayissi gooppe, Mazimuriyaa Maxaafaan, ‘A golli mela atto;

ooninne hewaan de7oppo’

qassi

‘A sunthatethaakka haray akko’

geetettiide xaafetteedda. ²¹⁻²² Hewaa diraw, itti asay Godaa Yesuusa dendduwaa markkattanaw, nuunanna gaketanaw bessee; Yohaani xammaqeedda wodiyaappe doommiide, Yesuusi nuuppe saluwaa beedda wodii gakkanaassi, Godaa Yesuusi nuunanna hametteedda wodiya ubbaan I nuunanna de7iyaawanttuppe ittuwaa gidi sunthetanaw bessee.”

²³ Hewaappe guyye ammaniyaa asay dooruwaassi Yosxxoosa giyaa Barssaabaa geetettiyaa Yooseefanne Maatiyaasa laa77uwaa esseeddino. ²⁴⁻²⁵ Hewaappe guyyian, Xoossaa woosiidde, “Ubbaa wozanaa eriyaa Godaw, Yihudaa Asqqorootu baresaa baanaw yeggiide beedda oosuwaanne Yesuusi kiitteedda oosuwaa hadaraa akkanaadan, ha laa77u asatuwaappe ittuwaa neeni dooreeddawaa nuuna besa” yaageeddino. ²⁶ Unttuntun saamaa yeggeeddino; saamay Maatiyaasa bollan wodhdhina, Maatiyaasi Yesuusi kiitteedda tammanne itti kiitettawanttunna paydetteedda.

2

Yesuusa Kaalliyawanttu Bolla Geeshsha Ayyaanaa Wodhethaa

¹ Phenxxeqostte * giyaa gallassay gakeedda wode, ammaniyaawanttu ubbatuu ittippe gidiide, ittisaa shiiqi de7ishshin, ² wolqqaama gotuwaadan guummiyaa gunthay wozanaa aathennaan saluwaappe yiide, untuntu utteedda golliya ubbaa kumeedda. ³ Qassi tamaa lacuwaadan poddugiyaawe untunttoo beettiide, shaaketti shaaketti, untuntu ubbaa bolla wodhdheedda. ⁴ Untuntu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumiide, dumma dumma qaalaan haasayana mala, untunta danddayissina, haasayaa doommeeddino.

1:20 Maz 69:25; 109:8 * **2:1** Phenxxeqostte: Ayihudiyaa asay Paasigaa Baalaa bonchchoodeppe ishatamu gallassay aadhdhi simmina bonchchettiyaa zarggaa qoychcha baalaa geetettiyawaa. **2:1** Wog 23:15-21; Zar 16:9-11

⁵ Sa7aan de7iyaa asaa zerethaa ubbaappe yiide, Xoossaw yayyiyaa ittippe de7iyaa Ayihudatuu Yeerusalaamen de7iino. ⁶ Ha gunthaa siseedda wode, asay ubbay shiiqeedda; untuntu barenttu qaalaan qaalaan haasayishshin siseedda diraw, giyaawaa dhayeeddino.

⁷ Asay ubbay maalalettiiddenne hawe oorathabaa giidde, “Be7ite; ha haasayyaawanttu ubbatuu Galiilaa asatuwaa gidikkinoo? ⁸ Yaatina, nuuni nu yeletteedda gade qaalaan untuntu haasayishshin waanide siseetoo? ⁹ Nuuni Phartte asatuu, Meedoone asatuu, Elaameexe asatuu, laa77u shaafatuwaappe gidduwan de7iyaawanttu, Yihudaan, Qaphphadooqiyan, Phanxxoossan, Iisiyan, ¹⁰⁻¹¹ Pirggiyan, Phinifliyan, Gibxen, Qereena baggan de7iyaa Liibiyaa woradatuwan de7iyaawanttu, Roomeppe yeedda immathatuu, Ayihudatuu, Ayihudatethaw laametteedda nuuppe amareeddawanttu, Qarixxeese asatunne, Arabiyaa asatuu, Xoossay ootheedda wolqqaama oosuwaa nu qaalaan untuntu haasayishshin siseeddo” yaageeddino. ¹² Ubbaykka maalalettiide, yewuu barenttoo gelennaan ixxina barenttu gidдон, “Laa hawe waagiyaawee?” yaageeddino. ¹³ Shin hara asatuu ammaniyaawanttu bollan Qilliicciidde, “Hawanttu ushiide mathotteeddino” yaageeddino.

Phexiroosa Haasayaa

¹⁴ Shin Phexiroosi, Yesuusi kiitteedda hara tammanne itti kiitetowanttunna denddi eqqiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, untunttoo hawaadan yaagi odeedda; “Ayihudatoo, qassi Yeerusalaamen de7iyaa ubbatoo, taani odiyaawaa sisite. Hawe hinttenttoo eretto; hinttenttu qoppiyaawaadan, hawanttu mathottibeykkino. ¹⁵ Ayissi gooppe, wonttaappe biro heezzu saate gidee. ¹⁶ Shin hawe Nabiyyaa Iyu7eel haasayeeddawaa.

¹⁷ “I haasayiidde, ‘Xoossay hawaadan yaageedda; wodiyya wurssethaan hawaadan hananawaa.

Taani asaa ubbaa bollan ta Ayyaanaa gussana.

Hinttenttu attuma naanaynne hinttenttu macca naanay timbbitiyaa odanawantta.

Hinttenttu wodalla naanaykka saxaa be7anawantta;

hinttenttu cimatuukka akumuwaa akumettanawantta.

¹⁸ He gallassatun ta attuma qoomatuwaa bollaninne ta macca ashikkaratuwaa bollan Taani Ta Ayyaanaa gussana.

Hewaappe guyye untuntu timbbitiyaa odanawantta.

¹⁹ Qassi Taani bolla saluwan oorathabaa, garssa sa7ankka malaataa bessana. Suuthay, tamaynne shaariyaadan kammeedda cuway de7ana.

²⁰ Wolqqaamanne bonchcho gideedda Godaa gallassay gakkanaappe kase away dhumaana; agenaykka suuthaa malatana.

²¹ He wode hawaadan hananawaa; Godaa sunthaa xeesiyyaa ooninne attana’ yaageedda.

22 “Israa7eeliyaa asatoo, ha qaalaa sisite; Naazireetiyaa Yesuusi hinttenttu giddon Xoossay barenan ootheedda wolqqaama oosuwan, oorathabaaninne malaatan hinttenttoo dhiishiseedda asa; hewaa hinttenttukka eriita. 23 Yesuusi hinttenttoo imettana mala, Xoossay kase bare sheniyaaninne bare eraan bare qofaa qachchi wotheedda; yaatina, A hinttenttu nagaranchchatuwaa kushiyan masqqaliyaa bolla misi-maariyan dhishiide, kaqissi wodhiseedda. 24 Shin hayquu Yesuusa oyqqanaw danddayibeenna diraw, Xoossay hayquwaa seelaa aappe dhayisiide, A dentheedda. 25 Ayissi gooppe, Daawite Yesuusabaa hawaadan yaageedda;

‘Taani metootennaadan,
Goday ta ushechchaan de7iyaa diraw,
taani ubba wode Godaa ta matan be7ay.

26 Hewaa diraw, ta wozanay nashetteedda;
ta inxxarssankka nashechchay kumeedda.
Qassi ta bollaykka lo77o de7ana giide,
nashechchaan naagee.

27 Ayissi gooppe, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.
Qassi ne Geeshsha Na7aa anhaakka wooqethakka.

28 Neeni taana de7uwaa ogiyaa erssaadda.
Neeni taananna de7iyaawaan
taani darii nashettay’
yaageedda.

29 “Ishatoo, nu aawatuwa kaappuwaa Daawitebaa taani hinttenttoo geeshshaade odanaw bessee; Daawite hayqqiide moogetteedda; A duufuu hachche gakkanawukka nu matan de7ee. 30 Daawite Nabiyaa gideedda dirawunne Xoossay A naanaa zerethaappe ittuwaa A kawutethaa oydiyaan utissanaw aw caaqqeeddawaa ereedda diraw, 31 Kiristtoosa dendduwaa sinthaw xeelliide, ‘A shemppuu Si7ooliyan attibeenna; A bollaykka wooqqibeenna’ giide odeedda.

32 “Xoossay Yesuusa hayquwaappe dentheeddawaassi nuuni ubbay markka. 33 Hewaa diraw, Xoossay bareppe ushechcha baggan † A dhoqqu dhoqqu udiide, aw Geeshsha Ayyaanaa immana geeddawaadan, Geeshsha Ayyaanaa akkiide, hawaa hinttenttu ha77i be7iyaawaanne sisiyaawaa nu bolla guseedda. 34-35 Ayissi gooppe, Daawite bare huuphew saluwaas kesibeenna; shin yaageedda; ‘Goday ta Godaa; “Taani ne morkketuwaa neeni gediyaan yedhdha eqqiyaawaa oothana gakkanaw hawaan taappe ushechcha bagganna utta” geedda’ yaageedda.

36 “Hewaa diraw, Xoossay masqqaliyaa bolla misimaariyan ha hinttenttu dhishiide kaqqeedda Yesuusa Godanne Kiristtoosa ootheeddawaa Israa7eeliyaa asaa zerethay ubbay tumuppe ero” yaageedda.

37 Asay Phexiroosi geeddawaa siseedda wode, asaw wozanay daroppe boshettina, Phexiroosanne Yesuusi kiitteen haratuwaa, “Nu ishato, yaatina nuuni ayaa udanee?” yaageeddino.

³⁸ Phexiroosi untuntta, “Hinttenttu nagaray atto geetettana mala, nagaraappe simmiide, hinttenttu huuphiyan huuphiyan Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqettite. Xoossay immiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttu akkana. ³⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana geedda qaalay hinttenttussa, hinttenttu naanatuwassanne Goday nu Xoossay barekko xeesiya haakuwaan de7iyaawanttu ubbaassa” yaageedda.

⁴⁰ Phexiroosi untunttoo qaalaa haraakka gujji markkattiide, “Ha wodiya geella asaappe hinttenttu huuphiyaa ashshite” yaagiide zoreedda. ⁴¹ Phexiroosi odeeddawaa akkeeddawanttu xammaqetteeddiino; he gallassi heezzu sha77a gidiyaa asay ammaneeddiino. ⁴² Untunttu Yesuusi kiitteeddawanttu timirttiyaan, ittippetethaan ukithaa menthi miyaawaaninne Xoossaa woosan gencciino.

Ammaniyaa Asay Ishatethaaninne Ittippetethaan De7iyaa De7uwaa

⁴³ Yesuusi kiitteeddawanttu kushiyan daro oorathabaynne malaatatu oosettina, asaa ubbaa yashshay oyqqeedda. ⁴⁴ Ammaneedda ubbatuu ittippe de7iino; qassi barenttoo de7iyaabaa ubbaakka ittippe shaakki akkeeddiino. ⁴⁵ Untunttu barenttu gadiyaanne barenttoo de7iyaabaa zali77i zali77iide, oonanne koshsheedda keena miishshaa ubbaw shaakkeeddiino. ⁴⁶ Qassi ubba gallassi, itti wozanaa gidiide, Geeshsha Golliyaan paccennaan gaketiiide, barenttu golle golle xeessettiide nashechchaaninne pashikka wozanaan qumaa miino. ⁴⁷ Xoossaa galatiidde, asaa ubbaan sabetteeddiino. Qassi Goday ammani attiyaawantta gallassi gallassikka untunttu bolla gujje.

3

Itti Wobba Bitani Paxeedda

¹ Itti gallassi, Phexiroossinne Yohaannisi Xoossaa woossanaw ud-duppu saatiyaan Geeshsha Golliya beeddiino. ² Yelettoodeppe doommiide, gundda gidiide de7iyaa itti bitani Geeshsha Golliya geliyaa asaappe miishshaa woossanaw, ubba gallassi darii lo77a giyaa Geeshsha Golliya penggiyan asay afiide wothiyaawe de7ee. ³ He wobba bitani, Phexiroossinne Yohaannisi Geeshsha Golliya gelana hanishshin be7iide, miishshaa untuntta woosseedda.

⁴ Phexiroosi Yohaannisanna A caddi xeelliide, “Nuukko haa xeella” yaageedda. ⁵ Wobba bitani untunttuppe ittibiaa akkanaw koyyiide, untunttukko xeelleedda. ⁶ Shin Phexiroosi A, “Taw miishshay baawa; shin taw de7iyaabaa taani new immana; Naazireetiya Yesuusi Kiristoosa sunthan denddaade hametta” yaageedda.

⁷ Yaatiide, wobba bitaniya bare ushechcha kushiyan oyqqiide, pude dentheedda; ellekka A gediinne meeshi megethay minni aggeedda. ⁸ Bitani pude guppiide, denddi eggeedda; yaanne haanne hametaa doommeedda. Hewaappe guyyiyan hamettiide, guppiiddinne Xoossaa galatiidde, untuntunna ittippe Geeshsha Golliya geledda.

⁹ I hamettishhiinanne Xoossaa galatishshin, asay ubbay A be7eedda. ¹⁰ Yaatiide, miishshaa woossanaw darii lo77a giyaa Geeshsha Golliya penggiyaan utteeddawe A gideeddawaa akeekkeeddiino; I haneeddawaa be7iide maalaletteeddiino.

Phexiroosi Geeshsha Golliyan Haasayeedda Haasayaa

¹¹ Bitani Phexiroosanne Yohaannisa oyyqqi utteedda wode, asay ubbay maalalettiide, Solomone baranddaa * giyaasan ittippe untunttukko woxxeeddino. ¹² Phexiroosi asaa be7eedda wode untunttoo yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, ayissi hawoo maalalettiitee? Woy ayissi nuuna caddi xeelliitee? Nuuni nu wolqqaan woy Xoossaa malatiyaawaan ha bitaniyaa hametheeddawaa hinttentoo malatii? ¹³ Abraahaamo Xoossay, Yisaaqa Xoossay, Yayiqooba Xoossay, nu aawatuwa Xoossay, hinttenttu aathi immeeddawaa Philaaxoosi billanaw qoppi utteedda wode, hinttenttu A sinthan, ‘Nuuni A erokko’ geedda bare Na7aa Yesuusa bonchcheedda. ¹⁴ Shin hinttenttu geeshshaanne xilluwaa, ‘Nuuni A erokko’ giide, shemppuwaa wodheeddawaa A diraa hinttenttoo billanaw Philaaxoosa woosseedita. ¹⁵ De7uwaa immiyaawaa hinttenttu wodheedita; shin Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaassi nuuni markka. ¹⁶ Ha wobba bitaniyaa Yesuusa sunthaa wolqqay minisseedda; hinttenttu be7iyaawenne eriyaawekka I A sunthan ammaniyaawaan oosetteedda; ha hinttenttu ubbaa sinthan A hawaadan loytheeddawe, Yesuusa I ammaniyaawaa.

¹⁷ “Ha77ikka taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttukka hinttentta kaalliyawanttudana, erennaan ootheeddawaa taani eray. ¹⁸ Shin Xoossay beni, nabatuwaa ubbatuwaa doonaan, ‘Kirsttoosi waayyettana bessee’ yaagiide odeedda; bare odeeddawaakka hewaadan poleedda. ¹⁹⁻²⁰ Simmi Xoossay hinttenttu nagaraa maaranaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotethaa wodii hinttenttoo yaanaadaaninne Xoossay Yesuusi Kirsttoosa kase hinttenttoo odettowaadan yeddanaadan, hinttenttu nagaraa paaxiide Xoossaakko simmite. ²¹ Xoossay geeshshaa gideedda bare nabatuwaa doonan benippe doommiide haasayeeddawaadan, ubbabay ooraxxiyaa wodii gakkanaw, Yesuusi saluwan gami77anaw bessee. ²² Muse, ‘Goday Xoossay, hinttenttu zariyaa giddoppe hinttenttoo taanaadan nabiyaa denthana; hinttenttu I giyaawaa ubbaa sisite. ²³ He nabii odiyaawaa sisenna asay ooninne asaa giddoppe shaaketti dhayo’ yaageedda.

²⁴ “Qassi Saameelappe doommiide, aappe kaalla denddeedda nabatuu ubbatuu, ha wodiyaabaa odeeddino. ²⁵ Hinttenttu nabatuwaa naanaa; qassi Xoossay Abraahaamossi, ‘Sa7aan de7iyaa asaa ubbaa taani ne zerethaa bagganna anjjana’ yaagiide nu aawatuwanna caaqqedda caaquwaa laattiyaa naanaa. ²⁶ Xoossay hinttentta ubbatuwaa hinttenttu iita oosuwaappe zaariide anjjana mala, bare Qoomaa † denthiide, hinttenttoo koyro yeddeedda” yaageedda.

4

Phexiroossinne Yohaannisi Ayihudatuwaa Shanggatuwaa Sintha Shi-qeeddino

¹ Phexiroossinne Yohaannisi asaassi odishshin, qeesatuwaa kaappatuu, Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawenne Saduuqaawanatuu, ² untunttu asaa tamarissiyaa dirawunne hara asatuu hayquwaappe denddanawoo markka gidana mala, Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa odeedda diraw, darii yilotiide,

* **3:11** Solomone baranddaa: Geeshsha golliyaa away doliyaa sintha bagganna cora asay shiiqiyaa adussanne aako sa7aa. **3:22** Zar 18:15,18 **3:23** Zar 18:19 **3:25** Dom 22:18

† **3:26** Qoomaa: Xoossaa Aawuwan dooretteedda Na7aa.

untunttukko yeeddino. ³ Unttunta oyqqiide, sa7ay omarssidiggo diraw wonttanaassi qasho golle gelisseeddino. ⁴ Shin qaalaa siseeddawantuppe coratuu ammaneeddino; attuma asaa payduu ichcheshu sha77a keena gideedda.

⁵⁻⁶ Wonttetha gallassi, unttunta mooddiyaawanttu, Ayihuda asaa cimatu, Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskinddirinne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaa dabbatuu ubbay Yeerusalaamen shiiqeeddino. ⁷ Yesuusi kiitteeddawantta barenttu gidduwan essiide, “Aya wolgqaan woy O sunthan hawaa hinttenttu otheedditee?” yaagiide oochcheeddino.

⁸ He wode Phexiroosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, unttunta hawaadan yaageedda; “Asaa kaaletthiyaawanttoo, Ayihuda asaa cimato, ⁹ hachche ha hargganchcha bitaniyaassi oosetteedda lo77o oosuwaabaanne I waani paxeeddentto, hinttenttu nuuna oochchooppe, ¹⁰ masqqaliyaa bolla misimaariyan hinttenttu dhishiide kaqqina, Xoossay hayquwaappe dentheedda Naazireetiyaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan ha bitani paxiide, hinttenttu sinthaan eqqeeddawe hinttenttu ubbaassinne Israa7eeliyaa asaa ubbaw eretto. ¹¹ Golliyaa keexxiyaawanttu hinttenttu kadhiide ixceedda tuussay golliyaa ubbaa tookkiyaa koshshiyaa tuussaa gideedda. ¹² Asay atotethaa Yesuusa bagganna demmanaappe attin, hara O baggannanne demmenna; nuuni A sunthan oothanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay saluwaappe garssan asaassi immeedda hara sunthay baawa” yaageedda.

¹³ Shiiquwaa asay Phexiroossinne Yohaannisi xaleedda xalaa be7eedda wode, unttuntu tamaribeenna coo asaa gideeddawaa akeekiide maalaletteeddino; unttuntu Yesuusanna de7iyaawaakka ereeddino. ¹⁴ Qassi paxeedda bitani Phexiroossanne Yohaannisanna eqqeeddawaa asay be7iide, giyaawaa dhayeeddino. ¹⁵ Shin Phexiroossinne Yohaannisi shiiquwaappe kare kesana mala asay azaziide, bare gidдон zorettiide, ¹⁶ “Ha asatuwaa ayaa udanee? Ayissi gooppe, unttuntu kushiyan oosetteedda wolgqaama malaatatuu Yeerusalaamen de7iyaa ubbaw beetteedda. Nuuni hewaa erokko gaanaw danddayokko. ¹⁷ Shin yewuu asaw laalettenna mala, hawaappe sinthaw ha asatuu Yesuusa sunthaa oossinne odennaadan, minissiide unttunta, ‘Hinttena erite’ goytte” yaageeddino.

¹⁸ Unttuntu xeesiide, Yesuusa sunthaa mulekka denthenaadaninne aabaa tamarissennaadan azazeeddino. ¹⁹ Shin Phexiroossinne Yohaannisi zaariide, “Xoossaw eeno giyaawaa aggiide, hinttenttoo eeno giyaawe Xoossaa sinthan lo77enttonne ane hintte pirddite. ²⁰ Ayissi gooppe, nuuni be7eeddabaanne siseeddabaa odennaan agganaw danddayokko” yaagiide shiiqeedda asaw odeeddino.

²¹ Shiiqeedda asay unttunta muranaw gaasottiyaabay dhayina, laa7ethuwaa darissi palumettiide, haneeddabaw asay ubbay Xoossaa galatiyaa diraw, unttunta billiide yeddeeddino. ²² He harggiyaappe pathiyaa malaatatuu aw oosetteedda bitani yelettoodeppe laythay aw oytamuwaappe aadhdheedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttunne Hara Ammaniyaa Asatuu Dhuma Wode Woossedda Woosaa

²³ Phexiroossinne Yohaannisi bilettiide, barenttu dabbatuwakko biide, geesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatuu barentta geeddabaa ubbaa untunttoo odeeddino. ²⁴ Untunttu hewaa siseedda wode, itti wozana gidiide, Xoossaa hawaadan yaagiide woosseeddino; “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, saluwaa, sa7aa, abbaanne untunttu gidдон de7iyaa ubbabaa medhdheeddawoo, ²⁵ Neeni New oothiyaa nu aawuwaa Daawite doonaan Geeshsha Ayyaanan haasayaadde, ‘Ayihuda gidenna asay ayissi yiloteeddee?

Qassi asay ayissi danbbennabaw maqqetteeddee?

²⁶ Sa7aa kaatatuu giigetteeddino;

gadiyaa mooddiyaawanttu Godaa bollaninne

I okkeedda Kiristoosa bolla ittippe denddeeddino’

yaagaade haasayaadde.

²⁷ “Ayissi gooppe, Heeroodisinne Phenxenaawiyaa Philaaxoosi Ayihuda gidenna asaannanne Israa7eeliyaa asaanna, neeni okkeedda Kiristoosa ne Geeshsha Na7aa Yesuusa bolla denddanaw, ha katamaan shiiqeeddawe tuma. ²⁸ Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyaan hanana gaade qoppa utteeddabaa ubbaa oothanaw shiiqeeddino. ²⁹ Ha77ikka Godaw, untunttu naasiyaa xeella; nuuni neena kaaliyaawanttu, ne qaalaa kumentha qonccetethaan odanaadan, nuuna danddayissa. ³⁰ Pathanaw ne wolqqa besa; qassi ne Geeshsha Na7aa Yesuusa sunthan oorathabanne malaataa oosissa” giide woosseeddino.

³¹ Untunttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, he untunttu shiiqeeddasay qaaxxeedda. Untunttu ubbaan Geeshsha Ayyaanay kumina, Xoossaa qaalaa qonccetethaan odeeddino.

Koyro Ammaneedda Asatuwaa Ittipetethaa De7uwaa

³² Ammaniyaawanttu ubbatuu qofaaninne wozanaan ittuwaa gideeddino. Untunttu mehii ubbay ittippe de7iyawaappe attin, barew de7eeddabaa ooninne barenttubaa gibeenna. ³³ Yesuusi kiitteeddawanttu Godaa Yesuusi hayquwaappe denddeeddawaa wolqqaama wolqqaan markkattiino; qassi Xoossay untunttoo ubbaw aadho keekatethaa darisside immeedda. ³⁴ Ammaniyaawanttu gidдон metootanchchay ittuunne baawa; ayissi gooppe, biittay woy golli de7iyawaawanttu ubbatuu zali77iide, akkeedda miishshaa ahiide, ³⁵ Yesuusi kiitteeddawanttussi immiino; he miishshay asaw koshshiyaawaadan shaaketti, huuphiyan huuphiyan imettee.

³⁶ Qophiroosa geetettiyaa saan yeletteedda Yooseefa giyaa Leewiyaa zarii ittuu de7ee; A sunthaa Yesuusi kiitteeddawanttu Barnaabaasa geeddino. Hewaa bilethay “Menthethiyaa Na7aa” giyaawaa.

³⁷ Barnaabaasi barew de7iyaa gadiyaa zali77eedda miishshaa ahiide, Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

5

Hanaaniyaanne A Machchatti Saphphiiro

¹ Itti Hanaaniyaa geetettiyaa bitani bare machchatti Saphphiirinna gadiyaa zali77eedda. ² He zali77eedda miishshaappe bare machchatta erishshin ashshiide, attowaa Yesuusi kiitteeddawanttussi immeedda.

³ Shin Phexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmaade ne gadiyaa zali77eedda miishshaappe shaakka ashshana mala, xalahii

ne wozanaan ayissi geleeddee? ⁴ Neeni zali⁷⁷ anaappe kase gadii newaa gidennee? Qassi neeni zali^{77a} simminakka miishshay neessa gidennee? Yaatina, hawaa malabaa oothanaw ayissi ne wozanaan qoppaad-dii? Neeni Xoosaw worddotowaappe attin, asaw worddotabeykka” yaageedda.

⁵ Hanaanii he qaalaa siseedda man⁷⁷ iyankka kunddiide hayqqi aggeedda; hewaa siseedda ubbay daro yayyeedda. ⁶ Wodalla asatuu soy geliide, A anhaa xaaxiide, karew kesi A moogeeddino.

⁷ Heezzu saate gidowaappe guyyiyan, Hanaaniyaa machchatta hewaa erennaan de^{7a} adde gelaaddu. ⁸ Phexiroosi izo, “Hinttentu gadiyaa hannii keena miishshaan zali⁷⁷ eedditee? Ane taw oda” yaageedda.

Iza, “E hannii keena miishshaan zali⁷⁷ eeddo” yaagaaddu.

⁹ Phexiroosi mishiratto, “Neeninne ne asinay Godaa Ayyaanaa paacanaw ayissi zoretteedditee? Be^{7a}; ne asinaa moogeedda asatuu karen de⁷ⁱino; ne anhaakka untunttu kare kessana” yaageedda.

¹⁰ Mishiratta he man⁷⁷ iyankka Phexiroosa gediya matan kunddaade hayqqaa aggaaddu; wodalla asatuu geliyaa wode hayqqeeddawunno demmiide, kare kesseeddawaappe guyye, izi asinaa duufuwaa matan moogeeddino. ¹¹ Ammaniya asaa ubbayne hewaa siseedda hara asay ubbay darii yayyeedda.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Kushiyan Oosetteedda Oorathabatuwanne Maalalissiyaawantta

¹² Yesuusi kiitteeddawanttu daro malaataanne oorathabaa asaa gid-don oothiino; ammaniya ubbatuu Solomone baranddaan ittippe shiiqi-ino. ¹³ Hara asaappe untuntunna gaketanaw haray atto ittuunne xalibeenna; shin asay untuntta bonchchee. ¹⁴ Ammaniya attuma asayne macca asay kasawaappe coray Godaassi gujettee. ¹⁵ Hewaa diraw, asay harganchchatuwaa shanchchamaaninne saleenan qeri tokki-ide, Phexiroosi hewaana aadhdhiyaa wode haray atto, aw kuwent-tonne untunttuppe ittuwaa ittuwaa bollanna aadhdhana mala, kata-maa ogiyaa doonaa kessiide wothee. ¹⁶ Qassi cora asay Yeerusalaame matan de⁷ⁱyaa katamatuwaappe harganchchatuwanne iita ayyaanan oyqetteedda asatuwaa akki yeeddino; ubbatuukka paxeeddino.

Yesuusi Kiitteeddawanttu Bolla Yedesay Denddeedda

¹⁷ Hewaappe simmina qeesatuwaa kaappuunne aananna de⁷ⁱyaa Saduqaawanatuu ubbatuu Yesuusi kiitteeddawantta daro qanaatiide, untunttu bolla denddeeddino. ¹⁸ Qassi Yesuusi kiitteeddawantta oyqqi-ide, ubba asaa qachchiyaa golliyaan yeggeeddino. ¹⁹ Shin Godaa kiitanchchay qamma qasho golle penggiyaa dooyyiide, Yesuusi kiitteeddawantta kare kessiide, ²⁰ “Hinttentu biide, Geeshsha Golliyan eqqiide, ha ooratha de^{7u}waa qaalaa ubba asaw odite” yaageedda. ²¹ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa siseedda wode, wonttumaathan Geeshsha Golliya geliide, tamaarsanaw doommeeddino.

Qassi qeesatuwaa kaappuunne aananna de⁷ⁱyaawanttu yiide, shi-iqueedda asaanna Israa^{7e}eliyaa cimatuwaa ubbatuwaa ittippe xeesi-ide, Yesuusi kiitteeddawantta barenttu sintha ahana mala, wottaad-daratuwaa qasho golle kiitteeddino. ²²⁻²³ Shin wottaaddaratuu qasho golle biide, Yesuusi kiitteeddawantta demmibeykkinno; guyye simmi-ide shiiqeedda asaw, “Nuuni biyaa wode qasho golle kariyaa daro

minissi qachchina, naagiyaawanttukka penggiyaan eqgeeddawantta demmeeddo; shin nuuni qasho golliyaa dooyiyaa wode, golle garssan haray atto itti asayne baawa” yaageeddino. ²⁴ Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa kiittiyaawenne qeesatuwaa kaappatuu hewaa siseedda wode, “Hawe waanuwashsha? Qassi gidini aye hananddeeshsha?” yaagiide hirggeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, itti bitani untunttukko yiide, “Be7ite; qasho golliyaan hintte qachcheedda asatuu Geeshsha Golliyaan eqqiide, asaa tamarissiino” yaagiide untunttoo odeedda. ²⁶ Geeshsha Golliyaa wottaaddaratuwaa azaziyaawe wottaaddaratuwaanna biide, Yesuusi kiitteeddawantta aheedda; shin untuntu barentta asay shuchchan caddanawantta giide yayyeedda diraw, untunta loddaan aheeddino.

²⁷ Untuntu Yesuusi kiitteeddawantta ahiide, hewaa shiiqeedda shangguwaa sinthan essina, qeesatuwaa kaappuu untuntta, ²⁸ “Hinttentta nuuni he bitaniyaa sunthan tamarissenna mala minissiide azazibeykkoo? Be7ite; hintte timirttiyaa Yerusalaame katamaa ubbaa gatheedda; qassi he bitaniyaa shemppuwan nuuna oythanaw qoppiita!” yaagiide oochcheedda.

²⁹ Phexiroossinne Yesuusi kiitteedda haranttu zaariide yaageeddino; “Nuuni asaw azazettanaappe Xoossaw azazettanaw bessee. ³⁰ Masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, hintte wodheedda Yesuusa nu aawatuwa Xoossay hayquwaappe dentheedda; ³¹ Israa7eelatuwassi nagaraappe simaanne nagaraa atto guussaa Yesuusi immana mala, Xoossay mooddiyaawaanne ashshiyaawaa A oothiide, bareppe ushechcha baggan dhoqqu dhoqqu ootheedda. ³² Hewaassi nuuni markka; qassi Xoossay barew azazettiyaawanttussi immeedda Geeshsha Ayyaanaykka markka” yaageeddino.

³³ Shiiqeedda asay hewaa siseedda wode, daro yilotiide, Yesuusi kiitteeddawantta wodhanaw qoppeeddino. ³⁴ Shin asaa ubbaan daro bonchchetteedda Gamaaliyaala geetettiyaa, higgiiyaa tamarissiyaa itti Parisaawii, shiiquwaan dendi eqqiide, Yesuusi kiitteeddawanttu guutha wodiya kare kesana mala ³⁵ azaziide hewaan shiiqeedda asaa hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, hintte ha asatuwaa oothana qoppiyaawaan hinttentta naagite. ³⁶ Ayissi gooppe, hawaappe kase wodiyaan Tewodaasa geettetiyaawe barena wolqqaama giide denddeedda; denddina oydu xeetu gidiyaa asatuu aananna gaketteeddino; shin A wodhina, A kaalleedda ubbatuukka laalettiide, maaddenna asa gidiiide atteeddino. ³⁷ Hewaappe guyyiyan, asay paydettiyaa wode, Galiilaa Yihuday denddiide, daro asaa paannuwaa udiide kaaltheedda; shin aakka wodhina, A kaalleedda asay ubbay laaltheedda.

³⁸ “Ha77ikka taani hinttenttoo oday; ha asatuwaappe shaakettite; untuntta bochchoppite. Ayissi gooppe, ha qofaynne ha oosuu asay ootheddawaa gidoope dhayana. ³⁹ Shin ha qofaynne ha oosuu Xoossaappe yeeddawaa gidoope, hintte untuntta dhayissanaw danddaykkita; ooni eri hawaa haniide Xoossaanna hintte iitettennaadan” yaageedda.

⁴⁰ Hewaappe guyye shiiqeedda asay Gamaaliyaala zoriyaa akkiide, Yesuusi kiitteeddawantta xeesiide, lissuwan shocisseeddino; hewaappe guyyiyan untuntta, “Yesuusa sunthaa laa7ethuwaa ubbakka denthoppite” gi billiide yeddeeddino. ⁴¹ Yesuusa sunthaa diraw, untuntu ugatiide yeellatanaw bessiyaabaa qoppeedda diraw, shangguwaa

sinthaappe nashettiide keseeddino. ⁴² Unttuntu ubba gallassi Geeshsha Golliyaanne asaa soyin Yesuusi, Kiristtoosa gideeddawaa tamaris-siyaawaanne odiyaawaa yaa gujjeeddino.

6

Woosa Golliyaa Maaddiyaa Laappu Asatuu Dooretteeddino

¹ He wode, kaalliyaa wanttu payduu dari dari biishshin, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuunne Yihudaan de7iyaa Ayihudatuu walaqetteeddino; ayissi gooppe, Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatu, “Ubba gallassi gishettiyaa qumaan nu asinay hayqqo maccawanttu naaqqettiino” yaageeddino. ² Yesuusi kiitteedda tammanne laa77atuu woosa golle asaa ubbaa xeesiide, hawaadan yaageeddino; “Nuuni Xoossaa qaalaa odiyaawaa aggiide, qumaa gishanaw nuussi bessenna. ³ Ishatoo, lo77a geetettiyaawantta Geeshsha Ayyaanaynne aadho eratethay kumeedda laappu asatuwaa hintte gidoppe doorite; nuuni qassi unttunta ha oosuwaassi sunthana. ⁴ Shin nuuni Xoossaa woosaanne qaalaa oduwan minnana” yaageeddino.

⁵ Yesuusi kiitteeddawanttu haasayeedda haasayay asaa ubbaa nashechcheedda; hewaappe guyye, ammanuunne Geeshsha Ayyaanay kumeedda Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, Phirookoroosa, Niqaaroonna, Ximoonna, Pharimeenanne Ayihudatuwaa ammanuwan geleedda Anxxookiyaa Niiqolaawoosa dooreeddino. ⁶ Yaatiide Yesuusi kiitteeddawanttu sinthaan unttunta essina, Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiyaa unttuntu bolla wotheeddino.

⁷ Xoossaa qaalay aakki aakki beedda; kaalliyaa wanttu payduwaan Yeerusalaamen darissi dari dari beedda; qassi cora qeesatuukka ammaneeddino.

Woosa golliyaa Kaaletiyaa Isxxifaanoosi Oyqetteedda

⁸ Aadho keekatethaynne wolqqay kumeedda Isxxifaanoosi, asaa gid-don oorathabaanne wolqqaama malaataa oothee. ⁹ Aylletethaappe keseedda asaa giyaa Ayihuda ammaniyaawanttuppe, Qereenappe, Iskkinndiriyaa asatuwaappe, Kilqqiyaappenne Iisiyappe yeedda itti itti asatuu denddiide, Isxxifaanoosanna palumetteeddino. ¹⁰ Shin Isxxifaanoosi aadho eratethaaninne Ayyaanaan haasayiyaawaa digganaw danddaybeykkino.

¹¹ He wode unttuntu, “Muse bollanne Xoossaa bolla I boriyaa qaalaa haasayishshin siseeddo” giyaa worddo asatuwaa shammeeddino. ¹² Asaa ubbaa, cimatuwaanne Muse higgiiyaa tamaris-siyaawantta hanqqetheeddino; Isxxifaanoosakko yiide A oyqqiide, shiiqeedda asaakko ahina, ¹³ A bolla xeeseedda worddo markkatuu, “Ha bitani ha Geeshsha Golliyaanne Muse higgiiyaa boriyaawaa awudenne aggenna. ¹⁴ Ayissi gooppe I, ‘Hawe Naazireetiyaa Yesuusi ha Geeshsha Golliyaa kolana; Muse nuussi immeedda higgiiyaakka laammana’ yaagishshin, nuuni siseeddo” yaageeddino.

¹⁵ Shiiquwaan utteedda asay ubbay Isxxifaanoosa akeekiide xeelliyaa wode, A som77i kiitanchchaa som77iyaa malatee.

7

Isxxifaanoosa Haasayaa

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Isxxifaanoosa, “Hawe tumee?” yaagiide oochcheedda.

² Isxxifaanoosi “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, sisite! Nu aawuwaa Abraahaamo biro Kaaraane baanaappe kase Masiphphexoomiyane de7ishshin, bonchcho Xoossay aw beettiide, ³ ‘Ne biittaap-penne ne dabbatuwaappe shaakettaade, taani neena bessiyaa gadiyaa ba’ yaageedda. ⁴ He wode Abraahaamo Kaladaawatuu gadiyaappe kesiide, Kaaraanen de7anaw beedda. A aabbu hayqqeeddawaappe guyyiyan, Xoossay A ha gade hintte ha77i de7iyaasaa aheedda. ⁵ I ha gadiyaappe haray atto, gediyaan yedhdhiyaa sa7aakka Abraahaamossi immibeenna; shin aw na7ay dhayooppekka, Xoossay A, “Taani newunne neeppe guyyiyan, ne zerethaw ha gadiyaa laata oothaade immana’ yaageedda. ⁶ Xoossay Abraahaamossi, ‘Ne zaratuu hara gadiyan de7ana; yaani oyddu xeetu laythaw untunttu aylletananne naaquet-tana. ⁷ Shin taani ne zerethaa mooddiyaa asaa bolla pirddana; hewaappe guyyiyan, untunttu he gadiyaappe kesiide, hawaan taw goyinnana’ yaageedda. ⁸ Xoossay Abraahaame zerethay qaxxaret-tana mala aananna caqqina, Yisaaqa I yeliide, hospuntha gallassi qaxxareedda; Yisaaqi Yayiqooba qaxxarina, qassi Yayiqoobi tammanne laa77u aawatuwa kaappatuwaa qaxxareedda.

⁹ “Aawatuwaa kaappatuu Yooseefa qanaatiide, Gibxe gadiyaassi aylletanaadan, A zali77eeddino; shin Xoossay aananna ittippe de7ee.

¹⁰ Xoossay waayiyaa ubbaappekka A kesseedda; qassi Gibxe kaatiyaa sinthankka nashshuwaanne aadho eratethaa aw immedda; Gibxe kaatii Yooseefossi Gibxe gadiyaanne bare golliiyaa ubbaa mood-danaadan, sunthatethaa immedda.

¹¹ “Gibxe gadiyaanne Kanaane gadiyan ubbaan koshay geliide, cora asaa metootheedda; he gaasuwaan nu aawatuu qumaa dem-mibeykkino. ¹² Yayiqoobi Gibxe gadiyan kathay de7iyaawaa sisiide, nu aawatuwaa koyro yaa yeddeedda. ¹³ Laa7ethuwaa buussan Yooseefo bare ishatuwaassi eretteedda; qassi Gibxe kaatiikka Yooseefo zariyaa ereedda. ¹⁴ Yooseefo bare aawuwaa Yayiqoobinne bare dabbu ubbay mulekka laappun tammanne ichcheshu asay barekko yaana mala, kiitti-ide xeegisseedda. ¹⁵ Yayiqoobi Gibxe gadiyaa wodhdhiide hayqqeedda; nu aawatuukka yaani hayqqeeddino. ¹⁶ Untunttu anhay hewaappe Sekeema geetettiyaa gadiyaa tookettiide, yaani Abraahaamo Hamoora naanaappe daro biraan shammeedda duufuwan moogetteedda.

¹⁷⁻¹⁸ “Shin Xoossay Abraahaamossi immana geeddawe polettiiyaa wodii gakkana matina, Yooseefa erenna hara kaatii Gibxe gadiyan dend-dana gakkanaassi, asay dari dari beedda. ¹⁹ He kaatii nu zariyaa cim-miide, guutha naanay hayqqana mala, kare untuntta kessi olanaadan, nu aawatuwa un77etheedda.

²⁰ “Muse yeletteeddawe he wode; Xoossaa sinthan I daro lo77o na7aa gideedda; bare aawuwaa golliyaan heezzu agenaa gakkanaassi dic-ceedda. ²¹ Muse wora oletteedda wode, Gibxe kaatiyaa naatta dem-maade bare na7aadan A dichchaaddu. ²² Muse Gibxatuwaa aadho

7:2 Dom 12:1 7:4 Dom 11:31; 12:4 7:5 Dom 12:7; 13:15; 15:18; 17:8 7:6 Dom 15:13-14
7:7 Kes 3:12 7:8 Dom 17:10-14; 21:2-4; 25:26; 29:31-35:18 7:9 Dom 37:11,28; 39:2,21
7:10 Dom 41:39-41 7:11 Dom 42:1-2 7:13 Dom 45:1,16 7:14 Dom 45:9-10,17-18; 46:27
7:15 Dom 46:1-7; 49:33 7:16 Dom 23:3-16; 33:19; 50:7-13; Iya 24:32 7:17-18 Kes 1:7-8
7:19 Kes 1:10-11,22 7:20 Kes 2:2 7:21 Kes 2:3-10

eratethaa ubbaa tamaariide, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gideedda.

²³ “Shin Musew yelettoodeppe laythay oytamuwaa kumeedda wode, bare ishātuwaa, Israa7eeliyaa asatuwaa be7anaw bare wozanaan qoppeedda. ²⁴ Israa7eelatuwappe ittuwaa Gibxeppe ittu naaqqishshin be7iide, he Israa7eeliyaa maaddeedda; he naaqqeedda Gibxe bitaniyaa wodhiide, A haluwaa kesseedda. ²⁵ Muse bare ishātuwaa bare bagganna Xoossay ashshana haniyaawaa untunttu akeekeddino giide qoppeedda; shin untunttu akeekibeykkino.

²⁶ “Wonttetha gallassi laa77u Israa7eeliyaa asatuu ittu ittuwaanna wadhettiyaawantta demmiide, untuntta sigethanaw koyyiide, ‘Asatoo, ishātu hinttenttu ayissi ittu ittuwaa naaqqiitee?’ yaageedda.

²⁷ “Shin he bare shooruwaa naaqqiyaawe Musa, ‘Neena nu bolla mooddiyaawaanne daannaa udiide, suntheeddawe oonee?’ ²⁸ Neeni zino Gibxe bitaniyaa wodheeddawaadan, taanakka wodhanaw koyyay?’ yaagiide, Musa karew sugi yegeedda. ²⁹ Muse hewaa siseedda wode Gibxeppe kesiide, Midiyaama gadiyan bete gidi de7iide, laa77u attuma naanaa yaani yeledda.

³⁰ “Godaa kiitanchay oytamu laythaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa matan de7iyaa bazzuwaa buuran eexxiyaa tamaa lacuwaa gidдон Musew beetteedda. ³¹⁻³² Muse bare be7eeddawoo maalalettiide, akeeki xeellanaw buuraa mataan I shiiqide7ishshin, Godaa qaalay, ‘Taani ne aawatuwa Xoossaa, Abraahaame Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yayiqooba Xoossaa’ yaagiide Musekko yeedda. Muse yashshaa kokkoriide, xeellanaw xalibeenna.

³³ “Goday Musa, ‘Neeni eggeedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de7iyaa caammaakka kessa. ³⁴ Taani Gibxen de7iyaa Ta asaa waayyiyaa geeshsha be7aade, qassi untunttu ooliyaakka sisaade, untuntta ashshanaw wodhdhaaddi. Ha77i haa ya. Taani neena Gibxe kiittana’ yaageedda.

³⁵ “He Musa Israa7eelatu; ‘Neena nuuna mooddiyaawaanne daannaa udiide suntheeddawe oonee?’ yaagiide ixceeddino; buuraa gidдон aw beetteedda kiitanchchan mooddiyaawaanne ashshiyaawaa gidana mala, Xoossay A kiitteedda. ³⁶ He Muse Israa7eelatuwaa Gibxe gadiyan Zo7o Abbaaninne mela biittaan, oytamu laythaw oorathabaanne malaataa oothiide, Gibxeppe kaaletheedda.

³⁷ “Israa7eeliyaa asaassi, ‘Xoossay taana dentheeddawaadan, hintte zariyaa giddoppe ta mala nabiyaa hinttenttoo denthanawaa’ yaageeddawe he Musa. ³⁸ I Israa7eeliyaa asaa maabaraanna ittippe mela biittaan de7eeddawaa; I nu aawatuwannanne Siinaa Deriyaa bollan barew haasayeedda kiitanchchaanna ittippe de7eedda. Yaatiide Xoossaappe de7uwaa qaalaa nuussi immanaw akkeedda.

³⁹ “Musew nu aawatuu azazettanaw dosibeykkino; shin gede A sugi oliide, guyye Gibxe simmanaw amotteeddino. ⁴⁰ Qassi Aaroonaa, ‘Nuuna kaaletthiyaa xoossatuwaa nuussi medhdha; ayissi gooppe, ha nuuna Gibxeppe aheedda Muse waaneeddentto nuuni erokko’ yaageeddino.

⁴¹ Miizzaa Maraa malatissiide, he wode eeqaa ootheeddino; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshiide, barenttu kushii ootheedda oosuwan

nashetteeddino. ⁴² Shin Xoossay untuntntoo zokkiyaa zaareedda; untuntntu saluwaa xoolinttiyaassi goynnanaadan, untuntnta aggeedda; nabatuwaa maxaafan, 'Israa7eeliyaa asatoo, oytamu laythaa asay baynna saan shukkeedda mehiyaanne yarshshuwaa taw yarshsheedditee?

⁴³ Hinttenttu hinttenttoo goynnanaaw ootheedda eeqatuwaa, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyaa hintte xoossaa xoolinttiyaa tookkeedda. Taani hinttentta Baabilooneppe hini bagga yeddana' geetettiide xaafetteedda.

⁴⁴ "Muse bare be7eeddawaa malatissiide, Goday aw odeeddawaadan medhdheedda markkaa dunkkaanii nu aawatuwassi mela biittaa de7ee. ⁴⁵ Qassi nu aawatuu dunkkaaniyaa barenttu aawatuwappe kaallaan akkiide, Xoossay kase yedersseedda Ayihuda gidenna asaa biittaa oyqqeedda wode, Iyyaasunna gelisseeddino; he dunkkaanii Daawite de7iyaa wodii gakkanawukka hewaan de7eedda. ⁴⁶ Daawite Xoossaan sabetteedda; qassi Yayiqooba, Goday de7ana golliyaa keexxanaw Xoossaa woosseedda. ⁴⁷ Shin aw golliyaa keexxeeddawe Solomona.

⁴⁸⁻⁵⁰ "Shin nabii, 'Goday, "Saluu ta kawutethaa oydiyaa; sa7aykka ta gedi yedhdhiyaasaa. Yaatina, taw ayaa mala golliyaa keexxanitee? Woy taani shemppanasay haqanee? Ha ubbabaa ta kushiyan medhdhabeykkitaa?" yaagee' geeddawaadan, Ubbaappe Bolla Xoossay asay keexxeedda golliyaan de7enna.

⁵¹ "Hinttenttu aybe morggii mino asee? Hinttenttu wozanay Xoossaa qaalaa akkanaw aybe dammeeddawee? Hinttenttu haythaykka waani tulleeddee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxiita. ⁵²⁻⁵³ Nabatuwan hinttenttu aawatuu yederssibeennawe oonee? Xoossaa Na7ay Xilluu yaanawaa kasetiide odeeddawanttakka wodheeddino. Ha77i hinttenttukka kiitanchchatuwaa kushiyaappe Xoossaa higgiiyaa akkiide azazetibeennawanttu, Xilluwaa aathi immiide wodheeddita" yaageedda.

Isxxifaanoosa Shuchchan Dechchiide Wodheeddino

⁵⁴ Untuntntu hewaa siseedda wode, barenttu wozanaan Isxxifaanoosassi daro yiillotiide, barenttu menttershshaa sa77iide naaseeddino. ⁵⁵ Shin Isxxifaanoosi barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, saluwaa pude caddi xeelliide, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7eedda. ⁵⁶ Yaatiide, "Xeellite, taani saluu dooyettina, Asaa Na7ay Xoossaappe ushechcha baggan eqqeeddawaa be7ay" yaageedda.

⁵⁷ Kooshshaa dhoqqu oothi waassiidde, barenttu haythaa tucchiide, ittippe gidi aakko woxxeeddino. ⁵⁸ Katamaappe gaxaa A kessiide, shuchchan caddeeddino. Markkatuukka barenttu mayuwaa kessiide, itti Saa7oola geetettiyyaa wodallaa matan wotheeddino.

⁵⁹ Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa akka” yaagiide xeegishshin, untunttu shuchchan A dechchiino. ⁶⁰ He wode I gulbbatiide, bare kooshshaa dhoqqu oothiide, “Ta Godaw, ha nagaraa untunttoo atto ga” yaageedda. Hewaa giinne hayqqi aggeedda.

8

Saa7ooli Ammaniyaasaa Asaa Yedersseedda

¹ Saa7ooli Isxxifaanose hayquu lo77a gi akkeedda. He gallassi Yeerusalaamen de7iyaa ammaniyaawanttu bolla wolqqaama yederssuu denddeedda; Yesuusi kiitteeddawanttuppe attin, ammaniyaawanttu ubbatuu Yihudaa gadiyaaninne Sammaariyaa gadiyan laaletteeddino. ² Xoossaa asatuu Isxxifaanoosa moogeeddino; qassi aw daro yeekkeeddino. ³ Shin Saa7ooli ammaniyaasaa dhayissanaw baaxetee; ubbaa golliyyaa geli geliide, attuma asaanne macca asaa goochchi goochchiide, qasho golle yeddee.

Wongalaa Mishiraachchuu Sammaariyan Odetteedda

⁴ Laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa odiidde, ubbasaa beeddino. ⁵ Piliphphoosi Sammaariyaa katamaa wodhdhiide, Kiristtoosabaa asaassi odeedda. ⁶ Cora asay Piliphphoosi geeddawaa darissi akeekiide siseedda; I oothiyaa malaataakka be7eedda. ⁷ Ayissi gooppe, iita ayyanatu kooshshaa dhoqqu oothi haasayiide, cora asaappe ke-seeddino; qassi cora sileeddawanttunne wobbatuu paxeeddino. ⁸ He katamaan asay daro nashetteedda.

⁹ Shin Simoonaa geetetiyyaa itti bitani kase, barena wolqqaama gi kaayiiddi, Sammaariyaa asaa, “Laa hawe aybe oorathabee” giissiide he katamaan de7eedda. ¹⁰ Guuthatethaappe doommiide, wog-gatethaa gakkanaw, asay ubbay, “Xoossaa wolqqay daro wolqqaamay hawaa” giide aabaa sisee. ¹¹ Daro wodiyaappe doommiide, kaayuwan Sammaariyaa asaa “Laa hawe ayba oorathabee” giisseedda diraw, asay aabaa sisee. ¹² Shin Piliphphoosi Xoossaa kawutethaabaanne Yesuusi Kiristtoosa sunthaabaa attumawanttussinne maccawanttussi mishiraachchuwaa odiidde, untunttu aabaa ammaniide xammaqetteeddino. ¹³ Qassi Simoonikka bare huuphew ammaniide xammaqetteeddawaappe guyyiyan, Piliphphoosanna ittippe de7iidde, oosetiyyaa malaataanne Xoossay ootheedda wolqqaama malaataa be7iide maalaletteedda.

¹⁴ Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttu, Sammaariyaa asay Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseedda wode, Phexiroosanne Yohaannisa untunttukko yeddeeddino. ¹⁵ Phexiroosinne Yohaannisi wodhdhiide, ammaniyaawanttu Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, untunttoo Xoossaa woosseeddino; ¹⁶ ayissi gooppe, Sammaariyaa asatuu Godaa Yesuusa sunthan xinqqataa xalalaa xammaqetteeddawaappe attin, untunttuppe ittuwaa bollaninne Geeshsha Ayyaanay wodhdhibeenna. ¹⁷ He wode Phexiroosinne Yohaannisi barenttu kushiyya untunttu bolla wothowaappe guyyiyan untunttu Geeshsha Ayyaanaa akkeeddino.

¹⁸ Yesuusi kiitteeddawanttu barenttu kushiyya untunttu bolla wothina, untunttoo Geeshsha Ayyaanay imetteeddawaa Simooni be7eedda wode, Phexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ahiide,

19 “Taanikka ta kushiyaawo wothiyaa ubbay Geeshsha Ayyaanaa akkana mala, ha maataa tawukka immeerikkitee” yaageedda.

20 Shin Phexiroosi aw hawaadan yaageedda; “Neeni Xoossaa imotaa miishshaan shammanaw qoppeedda diraw, ne miishshay neenanna coo dhayo. 21 Ne wozanay Xoossaa sinthan suure gidenna diraw, new hawaan gishuu baawa. 22 Yaatawaappe guyyiyaan ha ne wozanaa iita qofaa diraw, nagaraappe simma; ooni eri ne wozanaan de7iyaa iita qofaa Xoossay atto gaanenttonne Xoossaa woossa. 23 Ayissi gooppe, neeni daro qanaatiyaa oyqqaade nagaraa qashuwan de7iyaawaa taani be7ay” yaageedda.

24 Hewaappe guyye Simooni Phexiroosassinne Yohaannisassi zaariide, “Hinttenttu geeddawaappe ittibayenne taana gakkenna mala, hintte taw Xoossaa woossite” yaageedda.

25 Phexiroosinne Yohaannisi markkatteeddawaappenne Godaa qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, guyye Yeerusalaame simmeeddino; yaatiide Sammaariyan de7iyaa daro qeeri katamatuwaan mishiraachchuwaa qaalaa odeeddino.

Piliphphoosi Tophphiyaa Asaa Gideedda Shuufaa Xammaqeedda

26 Godaa kiitanchchay Piliphphoosa, “Denddaade Yeerusalaameppe Gaaza afiyaa asi bayna mela sa7aa ogiyaakko ba; he ogii away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagganna de7ee” yaageedda. 27 Piliphphoosi denddiide beedda. Hinddeko geetettiyaa Tophphiyaa kaatattissi biittaa mooddiyaa I miishshaa ubbaakka naagiyaa Tophphiyaa asa gideedda itti shuufay de7iyaawe goyinnanaw Yeerusalaame beedda. 28 Paray goochchiyaa gaariyaan uttiide, Yeerusalaameppe guyye simmiide, nabiya Isiyaasa maxaafaa nabbabee.

29 Geeshsha Ayyaanay Piliphphoosa, “He gaariyaakko shiiqaade ittippe gida” yaageedda.

30 Piliphphoosi woxxi yiide, nabiya Isiyaasa maxaafaa shuufay nabbabishshin sisiide A, “Neeni nabbabiyaawaa akeekay?” yaageedda.

31 Shuufay, “Taw odiide akeekissiya asay baynnaan waaniide akeekettii?” yaageedda; qassi barenanna gaariyaan kesiide uttana mala, Piliphphoosa woosseedda. 32 Shuufay nabbabiyaawaa maxaafay “Dorssaadan I shukettanaw laagettee.

Dorssa maray bare isikiyaa qanxxiyaawaa sinthan co77u giyaawaadan, ikka bare doonaa pokibeenna.

33 I kawusheeddawaadan aw xillo pirdday dhayeedda.

Yesuusa de7uu ha sa7aappe pude akettidiggeedda diraw, A zariyaabaa oonee odanawe?” yaageedda.

34 Shuufay zaariide Piliphphoosaw, “Nabii hawaa oowaa odii? Barebaa odiiyee woy hara asaabaa odii? Taw odaarikkii” yaageedda.

35 Piliphphoosi zaariide, Xoossaa maxaafaa I nabbabiyaasaappe doommiide, Yesuusabaa mishiraachchuwaa qaalaa aw odeedda.

36 Unttuntu ogiyaa oyqqi biidde, haathay de7iyaasaa gakeeddino; shuufay, “Haathaa hawaa be7a; xammaqettiyaawaa taana diggiyaawe ayee?” yaageedda.

³⁷ Piliphphoosi A, “Neeni ne kumentha wozanaappe ammanooppe, danddayaa” yaageedda.

I zaariide, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa gidiaawaa taani ammanay” yaageedda.

³⁸ Gaari eqqana mala shuufay azazina, inne Piliphphoosi laa77atuu duge wodhdhiide, haathan gelina Piliphphoosi A xammaqeedda.

³⁹ Unttuntu haathaappe gaxaa keseedda wode, Godaa Ayyaanay Piliphphoosa liphphi udiide, afi aggeedda; laa7ethuwaa shuufay Piliphphoosa be7ibeenna; shin bare ogiyaa nashettiide beedda. ⁴⁰ Piliphphoosi bare huuphew Azoxxoosan de7iyaawaa ereedda; qassi Qiisaariyaa yaana gakkanawukka, katamaa ubbaan yuuyyiide mishiraachchuwa qaalaa odee.

9

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaneedda

(Kit 22:6-16; 26:12-18)

¹ Shin Saa7ooli Godaa kaalliyawantta wodhanaw manddiide, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaakko beedda. ² Yaatiide Godaa ogiyaa kaalliyaa asatuwaa maccawantanne attumawantta demmooppe, qachchiide Yeerusalaame ahanaw, Damasqqon de7iyaa Ayihuda woosa golleto dabidaabbiyaa xaafanaw A woosseedda.

³ I biidde, Damasqqo katamaa gakkana matoode, qoppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu A yuushshuwaa ubbaani poo7eedda.

⁴ Saa7ooli sa7aan kunddi uttina, “Saa7oolaa Saa7oolaa, ayissi Taana waayissay?” giyaa qaalaa siseedda.

⁵ Saa7ooli, “Ta Godaw, neeni oonee?” yaagiide oochcheedda.

Yesuusikka, “Taani neeni yedersaadde de7iyaa Yesuusa.” yaageedda.

⁶ Shin Saa7ooli kokkoriiddinne maalalettiide, “Ta Godaw, taani ayaa oothanaadan koyyay?” yaageedda.

Goday A, “Denddaade katamaa gela; neeni oothanaw bessiyaabay new yaani odettanawaa” yaageedda.

⁷ Saa7oolanna ogiyaan biyaa asatuu aynne haasayennan eqqi aggiide, kooshshaa sisiino; shin oonanne be7ibeykkino. ⁸ Saa7ooli sa7aappe denddina, A ayfii doyettedda wode, aynne xeellanaw danddayibeenna; hewaa diraw, untntuu A kushiyaay oyqqi goochchiidde, Damasqqo gelisseeddino. ⁹ Heezzu gallassa gakkanawukka I xeellibeenna; aynne mibeenna; ayaanneekka ushibeenna.

¹⁰ Damasqqon itti Hanaaniyaa giyaa kaalliyawe de7ee; Goday saxaan A, “Hanaanew” yaageedda.

Hanaanii, “Ta Godaw, hawaan de7ay” yaageedda.

¹¹ Goday A, “Denddaade Suure geetettiyaay ogiyaa baade, Yihudaa soyin itti Saa7oola giyaa Xersseeseppe yeedda bitaniyaa koyya; ayissi gooppe, I woossee. ¹² Qassi Hanaaniyaa giyaa bitani geliide, Saa7ooli laa7enthuwaa xeellanaadan, bare kushiyaay A bolla wothiyaawaa saxaan be7eedda” yaageedda.

¹³ Hanaanii zaariide, “Ta Godaw, Yeerusalaamen ne geeshsha asaa bolla he bitani ay keena iitabaa ootheeddentto, taani daro asaappe sisaaddi. ¹⁴ Qassi Damasqqon ne sunthaa xeesiyaawantta ubbaa qachchanaw, qeesatuwaa kaappatuu aw maataa immeeddino” yaageedda.

¹⁵ Shin Goday A, “Saa7ooli Ayihuda gidenna asaa sinthan, kaatatuwaa sinthaaninne Israa7eeliyaa asaa sinthan, Ta sunthaa erissanawunne Taw oothanaadan dooretteedda miishshaa gidiyaa diraw, neeni ba. ¹⁶ Ayissi gooppe, Ta sunthaa diraw, I ayikeenaa waayyettanaw bessintto, Taani A bessana” yaageedda.

¹⁷ Hanaanii biide, soy geliide, bare kushiyyaa Saa7oola bolla wothiide, “Ta ishaw Saa7oolaa, neeni yiyaa ogiyaan new beetteedda Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanay neenan kumana mala, taana kiitteedda” yaageedda. ¹⁸ Ellekka, ayentto poquwaa malay Saa7oola ayfiyaappe wodhdhina, Saa7ooli laa7enthuwaa xeelleedda; qassi denddiide xammaqetteedda. ¹⁹ Qumaa miide minetti, Damasqqon de7iyaa kaalliyaaawantunna amareedda gallassaa gami77eedda.

Saa7ooli Damasqqon Tamaarisseedda

²⁰ Ellekka, “Yesuusi Kiristtoosi Xoossaa Na7aa” yaagiide, Ayihuda woosa golletuwaan qaalaa odeedda.

²¹ Hewaa siseedda ubbay maalalettiide, “Hawe Yeerusalaamen Yesuusa sunthaa xeesiyaawantta dhayissiyaawaa gidennee? Qassi untuntta qachchiide, qeesatuwaa kaappatuwaa sintha afanaw yibeenneeyee?” yaageeddino.

²² Shin Saa7ooli qaalaa odiyaa oduu minni minni beedda; Yesuusi qassi Kiristtoosa gidyaawaakka I akeekissiide odeedda diraw, Damasqqon de7iyaa Ayihudatu aw zaariyaawaa dhayeeddino.

²³ Cora gallassaappe guyyiyan, Ayihudatu shiiqiide, Saa7oola wodhanaw zoretteeddino. ²⁴ Shin Ayihudatu barena wodhanaw qoppowaa Saa7ooli siseedda; untunttu A wodhanaw qammaanne gallassi katamaa penggiyaa naagiino. ²⁵ Shin kaalliyaaawantta A qamma afiide, dirssaa huuphiyaanna taayyiyaan duge wotheeddino.

Saa7ooli Yeerusalaamen Tamaarisseedda

²⁶ Saa7ooli Yeerusalaame gakeedda wode, kaalliyaaawantunna itippe gaketanaw shiiqi be7eedda; shin kaalliyaaawaa I gideeddawaa ubbay ammanennaan ixxiide, aw yayyeeddino. ²⁷ Shin Barnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiitteeddawanttukko afeedda; ogiyaan Godaa I waaniide be7eeddentto, aw Goday wooti haasayeeddenttonne qassi Saa7ooli Damasqqon Yesuusa sunthan yayyennaan wooti qaalaa odeeddentto, untunttoo geeshshiide odeedda. ²⁸ Saa7ooli Yeerusalaamen yuuyyiidenne Godaa Yesuusa sunthan yayyennaan qaalaa odiiide, Yesuusi kiitteeddawantunna ittippe de7eedda. ²⁹ Qassi Saa7ooli Giriike qaalaa haasayiyaa Ayihudatuwaanna haasayeenne palumettee; shin untunttu A wodhanaw koyyeeddino. ³⁰ Ishatuu hewaa sisiide, Saa7oola duge Qiisaariyaa afiide, Xersseese yeddeeddino.

³¹ Yihudaan, Galiilaaninne Sammaariyan ubbaan de7iyaa ammaniyaa asatuu sarotethaan de7eeddino; qassi minneeddino; Godaassi yayyiyaawaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwana geemettiide, payduwankka dari dari beeddino.

Phexiroosi Lidiyaninne Yoophphen Tamaarisseedda

³² Phexiroosi ubbasan yuuyyiide, Liidaan de7iyaa geeshsha asatuaakko qassi wodhdheedda. ³³ Yaatiide hewaan hospun laythaa siliide, arssaan gisiide de7iyaa itti Eeniyyaa giyaa bitaniyaa demmeedda.

³⁴ Phexiroosi Eeniyaa, “Eenaw, Yesuusi Kiristtoosi neena pathee; denddaade ne hiixaa yegga” * yaageedda. Hewaappe guyye ellekka denddi eqqeedda. ³⁵ Liidaaninne Saaronan de7iyaa asay ubbay Eeniyaa be7iide, Godaakko simmeeddino.

³⁶ Yoophphe katamaan itti Xaabito geetettiyaa ammanewunna de7aw; Xaabito guussay Giriike qaalaan Dorqgo giyaawaa. Iza bare de7eedda wodiya ubbaan lo77obaa oothaaddenne hiyyeesaa maaddaadde de7aw. ³⁷ He wode iza harggaade hayqqina, asay izi anhaa meecciide, pooqiyaa pude kessiide gisiseedda. ³⁸ Liiday Yoophphessi mata; kaalliyawanttu Phexiroosi Lidiyan de7iyaawaa Yoophphen sisiide, “Hayyanaa nuukko ellekka yaarikki” yaagiyaa kiitaa laa77u asatuwaa bolla aakko kiitteeddino.

³⁹ Hewaappe guyye Phexiroosi denddiide, untuntunna bi gakkina, pooqiyaa pude A kessiide, kifiliyaa gelisseeddino. Asini baynna am77e maccawanttu ubbay yeekkiidenne Dorqqa untuntunna de7iyaa wode ootheedda qamishatuwanne mayatuwaa ubbaa Phexiroosa bessiide, A yuushshuwaan yuuyyi aadhdiide eqqeeddino. ⁴⁰ Phexiroosi untuntunna ubbaa kare kessiide, gulbbati Xoossaa woosseedda; qassi anhaakko simmiide, “Xaabitee, dendda” yaageedda; Xaabitakka bare ayfiyaa dooyya Phexiroosa be7aade, dhoqqa uttaaddu. ⁴¹ Phexiroosi izo bare kushiyan maaddiide, denti esseedda; hewaappe guyyiyan, ammaniyaawanttanne asini baynna am77e maccawantta xeesiide, paxeeddawunno untunttoo immeedda.

⁴² Ha yewuu Yoophphe katamaa ubbaan laalettina cora asay Godaa ammaneeddino. ⁴³ Phexiroosi Yoophphen itti Simoona giyaa galbbaa qaaciyaawaanna daro wodiya gami77eedda.

10

Phexiroosanne Qornneliyooosa

¹ Qiisaariyaan “Xaalatuwaa Olaa asatuwaa” geetettiyaa olanchchatoo itti xeetatuwaa kaappuu Qornneliyooosa giyaawe de7ee. ² Qornneliyooosi Xoossaa loythiide ammaniyaa asanne, bare soy asaa ubbaanna ittippe Xoossaassi goyinniyaa asa; Ayihuda hiyyeesaakka I daro maaddee; qassi Xoossaa ubba wode woossee. ³ Itti gallassi udduppu saatiyaa heeran, “Qornneliyooosa” giide xeesiyaa Xoossaa kiitanchchay barekko gelishshin, Qornneliyooosi saxaan geeshshiide be7eedda.

⁴ Qornneliyooosi yayyiide, kiitanchchaa caddi xeelliide, “Ta Godaw, I ayee?” yaageedda.

Kiitanchchay zaariide, hawaadan yaageedda; “Ne woosaynne neeni hiyyeesaa maaddiyawe Xoossaa sinthan hassayettanaw saluwaa beedda. ⁵ Ha77i Yoophphe asaa kiittaade, Phexiroosa geetettiyaa Simoona ahissa. ⁶ Phexiroosi abbaa doonan de7iyaa galbbaa qaaciya Simoona gollen imathatethaani utteedda; neeni oothanaw bessiyaawaa I new odanawaa” yaageedda.

⁷ Qornneliyooosi barew odeedda kiitanchchay biina, bare qoomatuwaappe laa77atuwaanne Xoossaassi goyinniyaa bareppe shaakettenna wottaaddaratuwaappe ittuwaa xeesiide, ⁸ untunttoo ubbabaa odiide, untuntta Yoophphe kiitteedda.

* 9:34 hiixaa yegga: Hawaa guussay meetettiyaabaa giigissa guussaa.

⁹ Wonttetha gallassi untunttu biide, Yoophphe katamaakko matishshin, Phexiroosi usuppun saatiyaa heeran golliyaa bollan dembbayiide ootheeddasaa Xoossaa woossanaw keseedda. ¹⁰ Qassi koshattiide, qumaa maanaw koyyeedda; shin qumay ka77ishshin, saxaa be7eedda. ¹¹ Saluu dooyettina, wolqqaama mayuwaa malatiyaabay oyddu bagganna oyqettiide, sa7aan wodhdhishshin, Phexiroosi be7eedda. ¹² Hewaan oyddu gediyaanna de7iyaa mehii, do7ay, shooshshay, zarinne kafuu ubbay de7ee. ¹³ “Phexiroosaa, dendda eqqaade shukka ma” giyaa qaalay aakko yeedda.

¹⁴ Shin Phexiroosi, “Ta Godaw, hanenna! Taani tunabaanne sheneyiyaabaa ubbakka ma erikke” yaageedda.

¹⁵ Qassi laa7enthuwaa, “Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunissoppa” giyaa qaalay aakko yeedda. ¹⁶ Heezzu gede hewaadan geedda; hewaappe guyyiyan, ellekka he wolqqaama mayuwaa malatiyaawe pude saluwaa aketti ageedda.

¹⁷ Phexiroosi bare be7eedda saxaa bilethay ayaa gidanddeeshsha? Yaagiide, bare wozanaa gidдон, “Laa hawe ayee?” giishshin, Qornneliyoosi kiitteedda asatuu Simoona golli de7iyaasaa koyyiide, A penggiyaan eqqeeddino. ¹⁸ Barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Phexiroosa geetettiyaa Simoona giyaa imathay hewaan de7ii?” yaagiide oochcheeddino.

¹⁹ Phexiroosi saxaan be7eeddabaa akeekanaw qofaan sheekkide7ishshin, Geeshsha Ayyaanay A, “Be7a, heezzu * asatuu neena koyyiino; ²⁰ denddaade wodhdha; Taani untuntta kiitteedda diraw, sidhennaan untuntunna ba” yaageedda.

²¹ Phexiroosi asatuwaakko wodhdhiide, “Hinttenttu koyyiyaawe taana. Ayaa akkana yeedditee?” yaageedda.

²² Untunttu, “Xoossaassi yayiyaa xilluu Ayihuda asaa ubbaan daro bonchchetteedda xeetatuwaa kaappuwaa Qornneliyoosi, neena bare soy afissiide, qaalaa neeppe sisana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchay aw odeedda” yaageeddino. ²³ Phexiroosi asatuwaa immatha udi shoobanaw soy mokkeedda.

Wonttetha gallassi, denddiide untuntunna beedda; Yoophphe katamaan de7iyaa ishatuwaappe ittu ittu aananna ittippe beeddino. ²⁴ Wonttetha gallassi, Qiisaariyaa gakkeeddino; Qornneliyoosi bare dabbatuwanne bare laggethatuwaa ittippe xeesi shiishshiide, Phexiroosa naagee. ²⁵ Phexiroosi gelana hanishshin, Qornneliyoosi aananna gakettiide, A sinthan kunddiide, aw goyinneedda. ²⁶ Shin Phexiroosi, “Dendda! Taanikka ta huuphew asa” yaagiide A dentheedda.

²⁷ Phexiroosi Qornneliyoosanna haasayiide, soy geleedda; I geliyaa wode cora asay shiiqeeddawaa demmiide, ²⁸ asaa, “Ayihuda asay hara zariyaanna ittippetethaan de7anaw, woy gaketanaw woga gidennawaa hintte huuphew eriita; shin taani oonanne tunaa woy sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossay taana besseedda. ²⁹ Hewaa diraw, hintte taw kiittina, palumay baynnaan yaaddi. Ha77i, “Taana ayissi ahisseedditee?” yaagaade hinttentta oochchay” yaageedda.

* **10:19** heezzu: Itti itti maxaafatuu coraa giino; itti maxaafay laa77uu yaagee.

³⁰ Qornneliyooosi hawaadan yaageedda; “Taani hachche oyddu gallassaappe kase ha saatiyaan udduppu saatiyaa woosaa ta soyin Xoos-saa woossishshin, pholqqiyaa mayuwwaa mayyeedda asay ta sinthaan eqqiide, ³¹ taana, ‘Qornneliyooosa, Xoossay ne woosaa siseedda; neeni hiyyeesaa maaddiyaawaakka hassayeedda. ³² Simmi asaa Yoophphe kiittaade, Simooni Phexiroosa giyaawaa xeesissa; Simooni Phexiroosi Simoona giyaa galbbaa qaacciyaawaa gollen abbaa doonaan imath-atethaa utteedda’ yaageedda. ³³ Hewaa diraw, taani neekko ellekka kiit-taaddi; neeninne yaadde loythaadda; simmi neeni nuussi odanaw Xoos-say neena azazeeddawaa ubbaa sisanaw ha77i nuuni ubbay hawaan Xoosaa sinthan de7eetto” yaageedda.

Phexiroosa Haasayaa

³⁴⁻³⁵ Phexiroosi haasayaa hawaadan yaagi doommeedda; “Xoossay asaa som77iyaa xeellenna; shin gade ubbaan barew yayyiyaawaanne xillo oosuwaa oothiyaawaa galatiyaawaa taani tumu akeekaaddi.

³⁶ Xoossay asaa ubbaa Godaa, Yesuusi Kiristoosa bagganna, sarotethaa odiidde, ha wonggalaa mishiraachchuwaa Israa7eeliyaa asaassi kiit-teeddawaa hinttenttu eriita. ³⁷ Yohaannisi qaalaa odeedda xinqqataappe guyyiyan, Galiilaappe doommiide, Yihudaa gadiyaa ubbaan haneeddawaa hintte eriita. ³⁸ Xoossay Naazireetiyaa Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqaan kuntheedda; Xoossay aananna de7iyaa diraw, lo77obaa I oothiiddinne xalahiyaa kaappuwaassi moodetteedda ubbaa pathiidde yuuyyeedda.

³⁹ “Ayihuda gadiyaaninne Yeerusalaamen I ootheedda ubbabaassi nuuni markka. Unttuntu masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishi kaqqiide, A wodheeddino. ⁴⁰ Shin Xoossay heezzenhiyaa gallasan hayquwaappe A dentiide besseedda. ⁴¹ Xoossay koyro dooreedda markkatuwaa nuuna, A besseeddappe attin, asaa ubbaa gidenna; hayquwaappe I denddeeddawaappe guyyiyan, nuuni aananna meeddonne usheeddo. ⁴² Xoossay wonggalaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni odanawunne, paxa de7iyaawanttu bollaninne hayqqeeddawanttu bollan pirdanaw I suntheeddawe Yesuusa gideeddawaa nuuni markkattanaw nuuna azazeedda. ⁴³ Xoossay aani ammaniyaa ubbaa nagaraa A sunthan atto gaanawaa nabatuu ubbatuu markkattiino” yaageedda.

Ayihuda Gidenna Asatuu Ammaniide Geeshsha Ayyaanaa Akkeeddino

⁴⁴ Phexiroosi biro he yewuwaa odishshin, qaalaa sisiyaa ubbaa bolla Geeshsha Ayyaanay wodhdhii aggeedda. ⁴⁵ Phexiroosanna Yoophpheppe yeedda, ammaniyaa qaxxaretteedda Ayihuda ubbatuu Ayihuda gidennawanttu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imotay gukkeedda diraw maalaletteeddino. ⁴⁶ Ayissi gooppe, untunttu dumma dumma qaalaan haasayishshiinne Xoosaa darotethaa sabbishshin siseeddino.

He wode Phexiroosi zaariide, ⁴⁷ “Hawanttu qassi nuunaadan Geeshsha Ayyaanaa akkeeddawanttu xammaqettennaadan, haathaa untuntta digganaw danddayiyaawe oonee?” yaageedda. ⁴⁸ Unttuntu Yesuusi Kiristoosa sunthan xammaqettana mala, untuntta azazeedda; hewaappe guyyiyan, untunttu barenttunna amareedda gallassaa uttana mala, A woosseeddino.

11*Phexiroosi Ayihuda Gidenna Asaappe Ammaneeddawanttu Soy Ayaw Geleeddentto Odeedda*

¹ Yesuusi kiitteeddawanttunne Yihudaa ubbaan de7iyaa ishatuu, Ayihuda gidennawanttukka Xoossaa qaalaa akkeeddawaa siseeddino.

² Phexiroosi Yeerusalaame beedda wode, qaxxarettedda asatuu aananna palumettiide, ³ A, “Neeni qaxxarettibeennawanttukko gelaade, untuntunna qumaa maadda” yaageeddino.

⁴ Shin Phexiroosi haneeddawaa koyruwaappe doommiide, maaran maaran hawaadan yaagiide odeedda; ⁵ “Taani Yoophphe katamaan Xoossaa woossishshin, taani ayyaanaani gidaade saxaa be7aaddi; wolqqaama mayuwaa malatiyaawe oyduu bagganna oyqettiide, saluwaappe wodhdhiide, taakko yeedda. ⁶ Hewaa gidduwaa taani cadda xeelliyaa wode, oyduu gedi de7iyaa mehiyaa, du7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be7aaddi. ⁷ Qassi, ‘Phexiroosaa, dendda; shukka ma’ giyaa qaalaa taani sisaaddi.

⁸ “Shin taani, ‘Ta Godaw, hanenna! Tunabay woy sheneyiyaabay ubbakka ta doonaakko shiiqi erenna’ gaaddi.

⁹ “Qaalay saluwaappe laa7ethuwaakka, ‘Xoossay geeshsheeddawaa neeni tunaa gooppa’ yaagiide taw zaaredda.

¹⁰ “Hewe heezzu gede hanina, wurssethaan ubbabay saluwaa pude gooshettedda. ¹¹ He man77iyankka heezzu asatuu Qiisaariyaappe taakko kiitettiide, taani de7iyaa golliyaa gakki aggeeddino. ¹² Taanikka sidhennaani untuntunna baana mala, Geeshsha Ayyaanay taw odeedda. Qassi ha usuppun ishatuu Yoophpheppe taananna Qiisaariyaa biina, nuuni Qornneliyoosa soy geleeddo. ¹³⁻¹⁴ Kiitanchchay bare soyin eqqiide barena, ‘Phexiroosa geetettiyaa Simoona xeesanaw asaa Yoophphe kiitta; neeninne ne golle asay ubbay attiyaa qaalaa I new odanawaa’ geeddawaa Qornneliyoosi wooti siseeddentto, nuussi odeedda.

¹⁵ “Taani haasayanaw doommiyaawan Geeshsha Ayyaanay koyro nu bolla wodhdheeddawaadan, untunttu bollaakka wodhdhii aggeedda. ¹⁶ Goday, ‘Yohaannisi haathan xammaqeedda; shin hinttenttu Geeshsha Ayyaanaan xammaqettanita’ yaageedda qaalaa taani hassayaaddi. ¹⁷ Xoossay nuussi Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaneeddawanttussi immeedda imotaa malaa Ayihuda gidennawanttukka qassi immooppe, simmi Xoossaa digganaw taani oonee?” yaageedda.

Ammaniyaawanttu Kiristtaane Geetetteeddino

¹⁸ Untunttu hawaa siseedda wode barenttu palumaa aggiide, “Yaatina, Xoossay Ayihuda gidennawanttukka qassi nagaraappe simmiide de7anaadan, untuntta qaadeedda” yaagiide Xoossaa galateeddino.

¹⁹ Isxxifaanoosa bolla gakkeedda waayiyaa geeduwan laaletteedda ammaniyaawanttu qaalaa Ayihudatuwaa xalalaappe attin, haraassi ittuwaassinne odennaan, Pinqqe, Qophiroosanne Anxxookiyaa gakkanaw yuuyeeddino. ²⁰ Shin Qophiroosappenne Qereenappe yeedda itti itti ammaniyaa asatuu Anxxookiyaa biide, Godaa Yesuusa

wonggalaa mishiraachchuwaa odiidde, Giriike asaassikka * odeeddino. ²¹ Godaa wolqqay untuntunna de7ee; qassi cora asay ammaniide, Godaakko simmeeddino.

²² Ha yewuu Yeerusalaaamen de7iyaa ammaniyaa asaassi sisettina, ammaniyaa asay Barnaabaasa Anxxookiyaa kiitteedda. ²³ Barnaabaasi Anxxookiyaa beedda wode, Xoossaa aadho keekatethaa oosuwaa be7iide nashetteedda; untuntu ubbay Godan barenttu kumentha wozanaappe minni de7anaadan, untunta zoreedda. ²⁴ Ayissi gooppe, Barnaabaasi Geeshsha Ayyaanayenne ammanuu kumeedda lo77o asaa; he gaasuwan cora asay Godaakko yeeddino.

²⁵ Hewaappe guyyiyan, Barnaabaasi Saa7oola koyyanaw Xersseese beedda. ²⁶ Yaatiide Saa7oola demmeedda wode, Anxxookiyaa aheedda. Barnaabaasinne Saa7ooli ammaniyaa asaanna itti laythaa kumenthaa uttiide, cora asaa tamariseeddino; kaalliyaa wanttu Anxxookiyan Ammaniyaa asaa geetettiide, koyro xeesetteeddino.

²⁷ Nabatuu Yeerusalaaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdheeddino. ²⁸ Untuntu giddoppe Agaaboosa giyaawe dendiide, sa7aa ubbaan wolqqaama koshay dendanawaa Ayyaanaa wolqqaan timbbitiyaa odeedda; hewe haneeddawe Qalawudeyoosa kawutethaa wodiyaana. ²⁹ Kaalliyaa wanttu huuphiyan huuphiyan barenttu wolqqa keena miishshaa kessiide, Yihudaan de7iyaa barenttu ishatuwaassi maaduwa yeddanaaw qofaa qachcheeddino. ³⁰ Untuntu hewaadan oothiide, miishshaa Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bolla woosa golle cimatio yeddeeddino.

12

Woosa Gollen Wolqqaama Iita Yedesay Doommeedda

¹ Kaatiyaa Heroodise * he wode woosa golle asaappe amareed-dawantta waayissuwaa doommeedda. ² Yohaannisa ishaa Yayiqooba mashshaan wodhisseedda. ³ Hewe Ayihudatuwaa nashechcheeddawaa be7iide, gujji Phexiroosakka oyqqeedda; hewe Maagage Ukithaa Baalaa bonchchiya gallassatuwana. ⁴ Phexiroosa oyqqiide qachcheedda. Paasi-gaa Baalaa Bonchchiya gallassatuwaappe guyyiyan, gade asaa sintha aathanaw qoppiide, oyddu oyddu wottaaddaratuu A naaganaadan, tammanne usuppun wottaaddaratuwaassi aathiide immeedda. ⁵ Hewaa diraw, Phexiroosi qasho golliyaan naagetee; shin woosa golle asay aw minissiide Xoossaa woossee.

Kiitanchchay Phexiroosa Qasho Golleppe Kesseedda

⁶ Heroodise Phexiroosa asaa sintha aathanaw qoppaanaappe kase qamma, Phexiroosi laa77u santhalataan qashettiide, laa77u wottaadaratuwaappe gidduwan gemi77isheedda; naagiyaawanttukka qasho golle penggiyaan eqqiide naagiino. ⁷ Akeekennaan de7ishshin, Godaa kiitanchchay hewaan eqqi aggeedda; qasho gollenkka poo7uu poo7ii aggeedda. Kiitanchchay Phexiroosa miyyiyaa dechchi beegothiide A, “Elle dendda” yaageedda; he man77iyankka santhalatay A kushiyaappe wodhdhii aggeedda. ⁸ Kiitanchchay A, “Ne suriyaa

* 11:20 Griike asaa: Hawaa guussay Griike qaalaa haasayiyaa Ayihude woy hara asaa. * 12:1 Heroodisa: Hawaa guussay Heroodise Agriiphpha koyruwaa gidiide, Paalastine giyaa gadiyaa ubbaa mooddiyaawaa. Hewenneekka wogga Heroodise heezzeetha yeletaa. 12:4 Kes 12:1-27

dancca; ne caammaakka wotha” yaagina, Phexiroosi hewaadan oothedda; kiitanchchay, “Ne mayuwaa mayyaade taana kaalla” yaageedda.

⁹ Phexiroosi qasho golliyaappe kesiide, kiitanchchaa kaalleedda; aw saxaa be7iyaawaa malateeddappe attin, kiitanchchay oothiyaabay tuma gideeddawaa eribeenna. ¹⁰ Kiitanchchaynne Phexiroosi koyro wottaaddaraappenne laa7entho wottaaddaraappe aadhdiide, kata-maa afiyaa birataa penggiyaakko gakkeeddino; penggiikka untunttoo barekka dooyetti aggeedda; untuntu kesiide itti ogiyaanna biishshin, kiitanchchay ellekka Phexiroosappe shaaketti aggeedda.

¹¹ Phexiroosi barena gakkeeddabaa akeekiide, “Taana Goday bare kiitanchchaa kiittiide, Heroodisa kushiyaappenne Ayihuda asay naagi utteedda ubbabaappe ashsheeddawaa ha77i tumu eraaddi” yaageedda.

¹² I hewaa akeekedda wode, cora asay ittippe shiiqiide Xoossaa woossiyaasaa, Marqqoossa giyaa Yohaannisa dayi Mayraami soy ¹³ biide penggiyaan xeesina, itti Roodo giyaa ashikkaratta dooyanaw yaaddu. ¹⁴ Rooda Phexiroosa qaalaa gideeddawaa ereedda wode, barena nashechchina, penggiyaa dooyennan guyye woxxaadde, Phexiroosi karen eqqeeddawaa asaassi odaaddu.

¹⁵ Asay izo, “Hanne, neeni gooyaa” yaageedda. Rooda Phexiroosa gideeddawaa geeshshaade odaaddu. Untuntu, “Hewe A kiitanchchaa” † yaageeddino.

¹⁶ Shin Phexiroosi karen xeesiide aggennaan ixgina, asay kariyaa dooyyi, A be7iide maalaletteeddino. ¹⁷ Shin untuntu co77u gaana mala, Phexiroosi bare kushiyan xorssiide, Goday qasho golliyaappe A wooti kesseeddentto, untunttoo qonccissi odiide, “Hawaa Yayiqoobassinne ‡ ishatuwaassi § odite” giide, kesi harasaa beedda.

Heroodisa Hayquwaa

¹⁸ Sa7ay wontteedda wode, Phexiroosi haqa bidiggeeddentto giina wottaaddaratuwaa gidдон daro walassay keseedda. ¹⁹ Heroodise Phexiroosa koyyishshin, I dhayedda wode, naagiyaawantta qoriide, untuntta wodhana mala azazeedda; hewaappe guyyian, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhiide, hewaan amareedda wodiya utteedda.

²⁰ Heroodise Xiiroosa asaassinne Sidoonaa asaassi loythi hanqqettedda; untuntu gade asay kathaa Heroodisa gade asaappe demmiyaa diraw, untuntu ittippe gidiide, A golliyaa kaappuwaa Bilasxxoosa barenttu bagga oothiide, sigettana mala woossanaw Heeroodisakko beeddino.

²¹ Heroodise sunthetteedda gallassi, bare kawutethaa mayuwaa mayyiide, kawutethaa oydiyan uttiide, asaassi haasayeedda. ²² Asay, “Hawe Xoossaa qaalaa; asaa qaalaa gidenna” yaagiide kooshshaa dhoqqisside haasayeedda. ²³ Heroodise Xoossaa bonchchibeenna diraw, he man77iyankka Godaa kiitanchchay A dechchina, guxuniyan meetettiide, hayqqi aggeedda.

²⁴ Shin Xoossaa qaalay diccenne dar dar bee.

† 12:15 A kiitanchchaa: A naagiya kiitanchchaa gidennaan aggenna guussaa. ‡ 12:17 Yayiqooba: Godaa ishaa. § 12:17 ishatuwaassi: Ammaniya haratuwaassi.

²⁵ Barnnaabaasinne Saa7ooli barenttu oosuwaa poliide, Marqqoossa giyaa Yohaannisa barenttunna akkiide, Yeerusalaameppe simmeeddino.

13

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanay Doorina, Tamaaris-sanaw Kiitetteeddino

¹ Anxxookiyan de7iyaa ammaniyaa asaa gidдон nabatuunne tamarssiyaawanttu de7iino; untunttukka Barnaabaasa, Karethaa giyaa Simoona, Qereenappe yeedda Luuqiyoosa, gadiyaa mooddiyaa Heroodisanna * dicceedda Minaahanne Saa7oola. ² Untunttu Godaassi goyinnishshinanne xoomishshin, Geeshsha Ayyaanay, “Taani xeeseedda oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola taw dummayite” yaageedda.

³ Untunttu xoomeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, barenttu kushiya Barnaabaasa bollaninne Saa7oola bollan wothiide, untuntta yeddeeddino.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Qophiroosa Beeddino

⁴ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay untuntta kiittina, Seeluuyiyaa wodhdheeddino; hewaappe wonggiriyaan geliide, Qophiroosa haathaani doodetteeddasaa beeddino. ⁵ Untunttu Silmaana gakkiide, Ayihuda woosa golletuwaan Xoossaa qaalaa odeeddino; untuntta maaddanaw Yohaannisi † untuntunna de7ee.

⁶ Untunttu Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aa ubbaa Phaafu gakkanaw yuuyyiide, nabiya itti worddanchchaa, Ayihuda asaa Bar-Yesuusa giyaa shareechchuwa demmeeddino. ⁷ He sharechchu gadiyaa mooddiyaa Sarggiyoosa Phawuloosa giyaa akeekanchcha bitaniyaanna de7ee. Sarggiyoosa Phawuloosa Barnnaabaasanne Saa7oola barekko xeesiide, Xoossaa qaalaa sisanaw koyyeedda. ⁸ Shin shareechchuwa Elimaasi (Giriike qaalaan hewe A sunthaa) gadiyaa mooddiyaawaa ammanuwaa digganaw koyyiide, untunttu haasayaa phalqqeedda.

⁹ Shin Phawuloosa giyaa Saa7ooli barenan Geeshsha Ayyaanay kumina, shareechchuwa caddi xeelliide, ¹⁰ A, “Laa ha xalahiyaa kaappuwaa na7aw, genetethay ubbayne iitatethay ubbay kumeeddawoo, xillotethaa ubbaa morkkew, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyawaa aggikkii? ¹¹ Be7a; ha77i Godaa kushii ne bolla de7ee; neeni qooqa gidana; amareedda wodii gakkanaw, awaa poo7uwaa be7akka” yaageedda.

He man77iyankka shaannochchayenne dhumay A ayfiyaa goozzina, bare kushiya oyqqiide, kaaletthiyaa uraa koyyiide yuuyyeedda. ¹² He wode gadiyaa mooddiyaawe hewaa be7eedda wode, Goday tamarisiyaawaan maalalettiide ammaneedda.

Barnnaabaasinne Phawuloosi Phiisiidiyan De7iyaa Anxxookiyaa Beeddino

¹³ Phawuloosinne aananna de7iyaawanttu Phaafuppe dendiide, Phinifliyan de7iyaa Phergge wonggiriyaan beeddino; Yohaannisi untuntuppe shaaketti, Yeerusalaame simmeedda. ¹⁴ Shin untunttu

* **13:1** Heroodisa: Herood Anttiphaasa geetettiyaa wogga Heroodise na7aa. Hewenneekka Galiilaa giyaa gadiyaa mooddiyaawaa. Luq 3:1 xeellite. † **13:5** Yohaannisa: Hara sunthay Marqqoossa. 12:12,25 xeellite.

Pherggeppe aadhdiide, Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa gakteed-dino; Sambbata gallassan Ayihuda woosa golle geliide utteeddino. ¹⁵ Muse higgiinne nabatuwaa maxaafay † nabbabetteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda woosa golle kaappatuu, “Nu ishatoo asaa minissiyaa qaalay hinttentoo de7ooppe, asaw haasayerikkitee” yaagiide untunt-too kiitteeddino.

¹⁶ Phawuloosi dendi eqqiide, bare kushiyan xorssiide, hawaadan yaageedda; “Israa7eeliyaa asatoo, Xoossaassi yayyiyaawanttoo sisite.

¹⁷ Ha Israa7eeliyaa asaa Xoossay nu aawatuwa dooriide, Gibxe gadiyan imathatethaan untunttu de7ishshin, untunta corisseedda; bare wolqqaama wolqqaanikka Gibxe gadiyaappe untunta kesseedda.

¹⁸ Bazuwan oytamu laythaa keenaa nu aawatuwa I danddayeedda.

¹⁹ Kanaane giyaa gadiyan Ayihuda gidenna laappu kawutethaa dhayissiide, untunttu gadiyaa bare asaa laatisseedda. ²⁰ Hewaappe guyyiyan, nabiyaa Saameela wodiya gakkanaassi, oyddu xeetanne ishatamu laythaa keenaa daannatuwaa untunttoo immeedda.

²¹ Hewaappe guyyiyan, untunttu barenttoo kaatiyaa immana mala woossina, Xoossay Biiniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oytamu laythaw kawutana mala, untunttoo immeedda. ²² Xoossay Saa7oola shaareeddawaappe guyyiyan, untunttu bolla Daawite kawutana mala, A dentheedda; Daawitebaa markkattiidde, ‘Taani koyiyaa ubbabaa ta wozanaadan oothiyaa Issey na7aa Daawita demmaaddi’ yaageedda.

²³ “Xoossay, ‘Taani Daawita zariyaappe Israa7eeliyaa asaa ashshiyaawaa ahana’ qaalaa geleeddawaadankka, Yesuusa aheedda.

²⁴ Yesuusi yaanaappe kase Israa7eeliyaa asay ubbay barenttu nagaraappe simmiide xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa odeedda.

²⁵ Qassi Yohaannisi bare oosuwaa wurssana haniidde asaa, ‘Taana oona giide qoppiitee? Taani hintte naagiyaawaa gidikke; shin be7ite, A gediya caammaa qashuwaakka gediyaappe billanaw taw bessennawe taappe guyyenna yee’ yaageedda.

²⁶ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Abraahaame zerethatoo, qassi hawaan Ayihuda gidennawanttoo Xoossaassi yayyiyaawanttoo, ha atothaa qaalay nuussi kiitteedda. ²⁷ Ayissi gooppe, Yeerusalaamen de7iyaa asayne untunttu kaappatuu Yesuusanne Sambbata gallassaa ubbaan nabbabettiyaa nabatuwaa qaalaa akeekibeenna diraw, A bolla pirddiide, nabatuwaa qaalaa poleeddino. ²⁸ Yesuusa wodhissanaw itti gaasuukka untunttoo beettannaan ixgina, Philaaxoosi A wodhana mala woosseeddino.

²⁹ “Untunttu Yesuusabay Xoossaa Maxaafan xaafetteeddawaa ubbaa poleedda wode, masqqaliyaappe A wothiide moogeddino. ³⁰ Shin Xoossay hayquwaappe Yesuusa dentheedda. ³¹ Hewaappe guyyiyan I barenanna Galiilaappe Yeerusalaame yeedda asatoo cora gallassaa beettedda untunttu ha77i aabaa asaassi markkattiino.

³² “Xoossay nu aawatuwassi immana geedda wonggalaa mishiraachchuwaa nuuni hinttenttoo odeetto. ³³ Daawite Mazimuriyaa Maxaafaan laa7etho shemppuwaan, ‘Neeni Ta Na7aa.

† **13:15** Muse higgiyaanne nabatuwaa maxaafaa: Ayihudatuwaa maxaafaa, Eca Caaquwaa Maxaafaa. **13:17** Kes 1:7; 12:51 **13:18** Pay 14:34; Zar 1:31 **13:19** Zar 7:1; Iya 14:1 **13:20** Daa 2:16; 1Sa 3:20 **13:21** 1Sa 8:5; 10:21 **13:22** 1Sa 13:14; 16:12; Maz 89:20 **13:24** Mar 1:4; Luq 3:3

Hachche Taani ne Aawuwaa gidaaddi'

geetettiide xaafetteeddawaadan, Xoossay Yesuusa denthiide, nu aawatuwassi immana geeddawaa nuussi untunttu naanaassi poleedda. ³⁴ Laa7enthuwaa I hayqqenna mala, hayquwaappe A dentheeddawaassi Xoossay, 'Taani Daawitew immana geedda ammanetteedda geeshsha anjuwaa hinttentoo immana' yaagiide haasayeedda. ³⁵ Hewaa diraw, Mazimuriyaa Maxaafaan harasaan qassi, 'Ne Geeshsha Na7aa anhaakka musissakka' yaageedda. ³⁶ Ayissi gooppe, Daawite bare wodiyaan Xoossaa qofaa ootheeddawaappe guyyiyan hayqqiide, bare aawatuwanna hayqqi museedda. ³⁷ Shin Xoossay hayquwaappe dentheeddawe musibeenna.

³⁸⁻³⁹ "Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nagaraa atto geetetteeddawe hinttentoo Yesuusa bagganna odetteeddawenne, Muse higgiiyan xillanaw hinttentoo danddayettenna ubbabaappe aani ammaniya ubbay xillanawe hinttentoo eretto. ⁴⁰ Hewaa diraw, nabatuu geeddawe hintte bolla gakkenna mala naagettite;

⁴¹ 'Xoossay geeddabaa qilliicciyaawanttoo,

be7ite; haray atto itti uray hinttentoo odintokka,

hintte ammanenna oosuwaa taani hinttenttu wodiyaan

oothiyaa diraw, poora giite; hayqqite'

geeddino" yaageedda.

⁴² Phawuloosinne Barnaabaasi Ayihuda woosa golliyaappe kesishshin, asay untuntta laa7enthuwaa Sambbatankka hewaa gujjiide odana mala woosseeddino. ⁴³ Shiiquu laaletteeddawaappe guyyiyan, cora Ayihudatuunne Ayihudatuwaa ammanuwan geliide Xoossaw yayiyaa coratuu, Phawuloosanne Barnaabaasa kaalleeddino; Yesuusi kiitteeddawanttu Xoossaa aadho keekatethaan minni de7ana mala, untunttoo odiide minisseeddino.

⁴⁴ Laa7enthuwaa Sambbataan amareedda asatuwaappe attin, kata-maa asay ubbay Xoossaa qaala sisanaw shiiqeedda. ⁴⁵ Shin Ayihudatu cora asaa be7eedda wode, Phawuloosa qanaateeddino; A haasayaa phalqqiide, A boreeddino.

⁴⁶ Phawuloosinne Barnaabaasi xaliide, "Xoossaa qaalay kasetiide hinttentoo odettanaw koshshee; shin qaala hintte ixceedda dirawunne medhinaa de7uwaa akkanaw hinttentoo bessenna giide, hintte hinttenttu huuphiyan pirddeedda diraw, be7ite, nuuni Ayihuda gidennawanttukko simmeetto. ⁴⁷ Ayissi gooppe, Goday nuuna,

" 'Asay ubbay hintte bagganna attana mala,

hinttentta taani Ayihuda gidennawanttoo poo7uwaa oothaaddi'

yaagi azazeedda"

yaageeddino.

⁴⁸ Ayihuda gidennawanttu hewaa siseedda wode, nashettiide Xoossaa qaala bonchcheeddino; qassi medhinaa de7uwaassi dooretteedda ubbay ammaneeddino.

⁴⁹ Godaa qaalay he gadiyaa ubbaa gakteedda. ⁵⁰ Shin Ayihudatu Xooosaw goyinniyaa bonchchetteedda maccawantanne katanaa de7iyaa wolqqaama asatuwaa Phawuloosa bollanninne Barnaabaasa bolla denthethina, asatuu untuntta yederssuwaa doommiide, barenttu gadiyaappe keseeddino. ⁵¹ Shin Yesuusi kiitteeddawanttu untuntta ixxiyaawanttussi malaata gidana mala, barenttu gadiyaappe baanaa shociide, § Iqooniyoone katamaa beeddino. ⁵² Qassi Anxxookiyan de7iyaa kaalliyaawanttunikka Geeshsha Ayyaanaynne nashechchay kumeedda.

14

Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Beeddino

¹ Kasewaadankka Phawuloosinne Barnaabaasi Iqooniyoone Ayihudatuwaa woosa golle geliide, qaala odeeddino; hewaappe guyyiyan cora Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ammaneeddino. ² Shin ammanibeenna Ayihudatu Ayihuda gidennawanttu wozanaa laamiide, ishatawaa bolla hanqqetheeddino. ³ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaan daro wodiya gami77eeddino; untunttu Godaabaayayyenna odeeddino; Goday malaataanne oorathabaa untunttu oothana mala, untunttu wolqqa imeeddawaan bare aadho keekathaa qaalaabay tuma gideeddawaa markkatteedda. ⁴ Shin katamaa asay shaaketti, baggay Ayihudatuwakko, baggay Yesuusi kiitteeddawanttukko simmeeddino.

⁵ Ayihuda gidennawanttunne Ayihudatu barenttu kaappatuwaanna ittipe Yesuusi kiitteeddawantta qohanawunne shuchchan caddanaw qoppeedda wode, ⁶ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa eriide, Lisxxiraanne Derbbe geetettiyaa Liqaa7ooniyaa katamatuwaanne untunttu heeraan de7iyaa gadiyaa bii aggeeddino; ⁷ hewaan wonggalaa mishi-raachchuwa odiino.

⁸ Bare dayi uluwaappe yelettoodeppe doommiide, laa77u gedi silina, ubbakka hamettenna itti bitani Lisxxiraan de7ee. ⁹ He bitani Phawuloosi odishshin sisee; Phawuloosi A caddi xeelliyaa wode, paxanaw aw ammanuu de7iyaawaa be7iide, ¹⁰ kooshshaa dhoqqissiide A, “Sitti gaadne gediyaan eqqa” yaageedda; guppi denddiide, hametaa doommeedda.

¹¹ Phawuloosi ootheeddawaa asay be7iide, bare kooshshaa Liqaa7ooniyaa qaalaan dhoqqu oothiide, “Xoosatu asaa malatiide nuukko wodhdheeddino” yaageedda. ¹² Asay Barnaabaasa, “Diyaa” * giide, Phawuloosi haasayaassi waannatiyaa diraw, A, “Hermeesa” giide suntheedda. ¹³ Geeshsha Golli katamaa matan de7iyaa Diyaa qeesaynne asay korumatuwaanne darii lo77iyaa ciishshatuwaa Yesuusi kiitteeddawanttussi yarshshuwaa yarshshanaw koyyiide, penggiyaa aheeddino.

¹⁴ Shin Yesuusi kiitteedda Barnaabaasinne Phawuloosi hewaa siseedda wode barenttu mayuwaa peedhiide, asaa giddo woxxiide, ¹⁵ barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, hawaadan yaageeddino; “Asaw, hawaa ayissi oothiitee? Nuunikka hinttenttuwaadan medhetteedda asaa; ha pathenna yewuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne untunttu gidon de7iyaa ubbabaa medhdheedda de7uwaa Xoosaakko

§ 13:51 barenttu gediyaappe baanaa shociide: Hawe asay akkennaan ixxowaa bessiyaa ogiyaa.

* 14:12 Diyaa: Guussay Griikatuwaa xoosatuwaa ubbatuwaappe bolla geetetti paydettiyaa untunttu eeqa.

hintte simmana mala, hinttentoo nuuni wonggalaa mishiraachchuwaa odeetto. ¹⁶ I beni asaa zerethay ubbay barenttu ogiyaa baana mala yeddii aggeedda. ¹⁷ Hinttentoo iraa saluwaappe bukisseedda; kathaakka I wodiyaan immeedda; qassi qumaa immiide, hinttentta loythi nashechchee; yaatiide hinttentoo lo77obaa oothiide, ubba wodekka barew markkaa dhayibeenna” yaageeddino. ¹⁸ Yesuusi kiitteeddawanttu hewaa giide, barenttoo asay yarshshenna mala, metootiide diggeeddino.

¹⁹ Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yeedda Ayihudatuu asaa barenttu bagga zaariide, shuchchan Phawuloosa caddeeddino; untunttoo hayqqeeddawaa malatina, katamaappe karew A goochchi kesseeddino. ²⁰ Shin kaalliyaawanttu A matan yuuyyi aadhdiide eqqishshin, I denddiide, katamaa geleedda. Wonttetha gallassi Barinabaasanna ittippe Derbbe beedda.

Phawuloosinne Barnaabaasi Anxxookiyaa Simmeeddino

²¹⁻²² Unttuntu Deribe katamaan wonggalaa mishiraachchuwaa odiide, cora asay Yesuusa ammanana mala ootheeddawaappe guyyiyan, Lisxxiraa, Iqooniyooneppe Phiisiidiyan de7iyaa Anxxookiyaa simmeeddino; yaatiide hewaan kaalliyaawantta minissiidenne unttuntu ammanuwan minni de7ana mala zoriidde, “Nuuni Xoossaa kawutethaa gelanaw loythi waayyettana bessee” yaageeddino. ²³ Qassi ammaniyaawanttoo de7iyaasan de7iyaasan cimatuwaa dooriide, xoommeeddawaappenne woosseeddawaappe guyyiyan, unttuntu ammaneedda Godaassi unttunta hadaraa immeeddino.

²⁴ Phiisiidiyaa gadiyaappe aadhdiide, Phinifiliyaa yeeddino; ²⁵ Pherggen qaalaa odeeddawaappe guyyiyan, Axaaliyaa beeddino. ²⁶ Hewaappe unttuntu barenttu poleedda oosuwaa diraw, asay unttuntu hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeedda Anxxookiyaa Markkabiyan simmeeddino.

²⁷ Anxxookiyaa gakkeedda wode ammaniyaa asaa shiishshiide, Xoosay barenttunna ittippe otheedda ubbabaanne, Ayihuda gidenna asay ammanana mala, unttunttoo penggiyaa dooyeeddawaa, asaw odeeddino. ²⁸ Yaatiide hewaan kaalliyaawanttunna daro wodiyaaw gami77eeddino.

15

Yeerusalaame Shiiquwaa

¹ Itti itti asatuu Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhiide, “Muse wogaadan, hintte qaxxarettennawaa gidoope, attanaw danddaykkita” yaagiide ishatuwaa tamarissuwaa doommeeddino. ² Phawuloosinne Barnaabaasi untuntunna darissi walaqettiide palumettina, Anxxookiyan de7iyaa itti itti hara asatuu he palumaa diraw, Phawuloosannanne Barinabaasanna Yeerusalaame biide, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuwaanna gaketanaw qofay qashetteedda.

³ Ammaniyaa asatuu unttunta kiittiide ogiyaan maaddishshin, Ayihuda gidennawanttu Xoossaakko simmeeddawaa odiidde, Pinqqiyaannanne Sammaariyaanna aadhheeddino; hewe ishatuwaa ubbaa loythi

nashechcheedda. ⁴ Unttuntu Yeerusalaame gakteedda wode, ammaniyaawanttu, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu untunttu mokeddino; Xoossay barenttun ootheeddawaa ubbaa odeeddino. ⁵ Shin Parisaawatuwaa baggappe ammaneedda itti itti asatuu denddi eqqiide, “Hinttentu untunttu qaxxaranawunne Muse higgiiyaa naagana mala azazanaw bessee” yaageeddino.

⁶ Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu hewaa zoretanaw shiiqeeddino. ⁷ Loythi haasayeeddawaappe guyyiyan, Phexiroosi denddi eqqiide, untunttu hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, Ayihuda gidennawanttu wonggalaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe sisiide ammanana mala, taana Xoossay hintte gidoppe beni dooreeddawaa hinttentu eriita. ⁸ Asaa wozanaa eriyaa Xoossay Geeshsha Ayyaanaa nuussi immeeddawaadan, untunttookka immiide tumayeedda. ⁹ Unttuntu ammaneedda diraw, I untunttu wozanaa geeshshiide, nu gidduwaaninne untunttu gidduwan dummatethaa wothibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, nu aawatuunne nuuni tookkanaw dand-dayibeenna wolqqaama tooquwaa kaalliyaawanttu morggiyan wothiiide, ha77i hintte ayissi Xoossaa paaciiitee? ¹¹ Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaan untunttu atteeddawaadan, nuunikka atteeddawaa ammaneeetto” yaageedda.

¹² Asay ubbay co77u giide, Barnnaabaasinne Phawuloosi Ayihuda gidenna asaa giddon barenttu bagganna Xoossay ootheedda malaataanne oorathabaa ubbaa odishshin sisee.

¹³ Unttuntu haasayaa wursseeddawaappe guyyiyan, Yayiqoobi hawaadan yaagiide zaareedda; “Ishatoo, taani giyaawaa sisite. ¹⁴ Xoossay Ayihuda gidennawanttu gidoppe barew haniyaa asaa akkanaw Ayihuda gidennawanttoo koyro wooti qoppeeddentto Simooni odeedda. ¹⁵⁻¹⁸ Nabiyaa qaalay hawaanna giigee; Goday daro wodiyaappe doommiide, asaa hawaa erissiide, Xoossaa Maxaafan hawaadan yaageedda;

‘Hawaappe guyyiyan, sa7aan de7iyaa
hara asay ubbaynne tawaa gidanaw
taani xeeseedda Ayihuda gidenna asay ubbay
Godaa koyyana mala, taani simmana.
Taani kolettiide kunddeedda golliyaadan
haneedda Daawite kawutethaa denthana.
Koletteeddawaakka zaaraade keexxana;
taani laa7ethuwaa A essana’
yaageedda.

¹⁹ “Hewaa diraw, ta qofaa gidoppe, Ayihuda gidennawanttuppe Xoossaakko simmiyaawantta nuuni metothanaw koshshenna. ²⁰ Shin untunttu eeqaani tuneeddawaa meenna mala, woshummenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, untunttoo nuuni dabidaabbiyaa xaafanaw koshshee. ²¹ Ayissi gooppe, Muse higgiiyaa kase yeletaappe doommiide Sambbataan Sambbataan Ayihuda woosa golletuwaan nabbabiidde, A qaalaa katamaa ubbaan odiyaawanttu de7iino” yaageedda.

²² Hewaappe guyyiyan, Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu woosa golle asaa ubbaanna ittippe barenttu gidoppe amareedda asatuwaa

dooriide, Phawuloosannanne Barinabaasanna Anxxookiyaa yeddanaw qofaa qachcheeddino; untunttu daro bonchchetteedda laa77u asatuwaa Barssaabaa geetettiyaa Yihudaanne Sillaasa dooreeddino. ²³ Yaatiide hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafiide, untunttu bolla kiitteeddino; “Nuuni Yesuusi kiitteeddawanttunne cimatuu hintte ishataa, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyaan de7iyaa Ayihuda bagga gidenna ishatawaassi nu sarotaa kiitteetto.

²⁴ “Nuuni azazibeenna asatu nu giddoppe biide, ‘Hinttentu qaxxarettanawunne Muse higgiiyaa naaganaw bessee’ giide, hinttentta metootheeddawaanne yiloyeeddawaa sisiide, ²⁵⁻²⁶ nu Godaa Yesuusi Kiristoosa sunthaa diraw, barenttu shemppuwaa oleedda nuuni siiqiyaa Barnnaabaasannanne Phawuloosanna dooretteedda asatuwaa hinttenttukko kiittanaw itti wozanaan nu qofaa qachcheeddo. ²⁷ Hewaa diraw, nuuni xaafeeddawaa untunttu barenttu huuphew barenttu doonaan hinttenttoo odana mala, Yihudaanne Sillaasa kiitteeddo.

²⁸⁻²⁹ “Ayissi gooppe, eeqaw yarsheeddawaa mooppite; suuthaa ushoppite; bakuteedda mehiyaa ashuwaa mooppite; woshummoppite. Ha kosshiyaawanttuppe attin, hara deexiyaa yewuwaa hinttentta toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanay yewuwaa eeno giide akkeeddo; ha ubbabaappe hintte huuphiyaa naagooppe, hinttenttu lo77obaa oothiita. Simmi saro de7ite” yaageeddino.

³⁰ Hewaa diraw, kiitetteeddawanttu moyizzetti, Anxxookiyaa wodhdhiide, ammaniyaa asaa shiishshiide, dabidaabbiyaa asaassi immeeddino. ³¹ Untunttu he minissiyaa dabidaabbiyaa nabbabeedda wode, nashetteeddino. ³² Qassi Yihudayenne Sillaase barenttu huuphew nabatuwaa gidiyaa diraw, ishatawaa loythi maqqiide miniseeddino. ³³ Untunttu Anxxookiyan amareedda gallassaa utteeddawaappe guyyiyan, ishataa sarotethaan moyizzina, barentta kiitteeddawanttukko simmeeddino. ³⁴ Shin Sillaase yaani attanaw bare qofaa qachcheedda.*

³⁵ Qassi Phawuloosinne Barnaabaasi hara cora asatuwaanna ittippe Godaa qaalaa tamarissiiddenne wonggalaa mishiraachchuwaa odidde, Anxxookiyan utteeddino.

Phawuloosinne Barnaabaasi Shaaketteeddino

³⁶ Amareedda gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Barnaabaasa, “Nuuni Godaa qaalaa odeedda katamaa ubbaan nu ishataa wooti de7iinontto, guyye simmiide, xomoosi be7oytte” yaageedda. ³⁷ Hewaappe guyye Barnaabaasi Marqqoossa geetettiyaa Yohaannisa barenttunna afanaw koyyeedda. ³⁸ Shin Phawuloosi Marqqoossa barenttunna afanaw koyyibeenna; ayissi gooppe, I untunttuppe Phinifiliyan shaaketteedda; qassi untunttunna oosuwaassi bibeenna. ³⁹ Untunttu gidduwan lo77enna walassay kesina, ittu ittuwaappe shaaketteedda; Barnaabaasi Marqqoossa akkiide, markkabiyaan Qophiroosa beedda. ⁴⁰ Shin Phawuloosi Sillaasa akkina, ishataa A hadaraa Xoossaa aadho keekatethaw immeeddawaappe guyyiyan beedda. ⁴¹ Yaatiide ammaniyaa asatuwaa minissiide, Sooriyaannanne Kilqqiyaanna aadhdheedda.

* **15:34** Sillaase Anxxookiyan attanaw bare qofaa qachcheedda, giyaawe cora hara qaalaa bilethaan baawa.

16

Ximootoose Phawuloosannanne Sillaasenna Gaketteedda

¹ Phawuloosi qassi Derbhenne Lisxxiraa beedda; hewaan Ximootoosa geetettiyyaa kaalliyaaawe, itti ammaniyyaa Ayihuda mishiratti na7ay de7ee; A aabbu Giriike asa. ² Lisxxiraaninne Iqooniyooneen de7iyaa ishatauu Ximootoosabaa loythi markkateeddino. ³ Phawuloosi Ximootoosa barenanna afanaw koyyiide, A aabbu Giriike * asa gideeddawaa hewaan de7iyaa Ayihuda ubbay eriyaa diraw, A oyqqiide qaxxareedda. ⁴ Unttuntu katamatuwaanna biidde, Yesuusi kiitteedda Yeerusalaamen de7iyaawanttunne cimatauu wotheedda higgiiyaa ammaniyaawanttu naagana mala, unttunntoo odiidde aadhdheeddino. ⁵ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu ammanuwan minni, payduwanka gallassaappe gallassan dari dari beeddino.

Phawuloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegetteedda

⁶ Iisiyan qaalaa odenna mala, Geeshsha Ayyaanay untntunna diggeedda diraw, Pirggiyaa gadiyaannanne Galaatiyaa gadiyaanna aadhdheeddino. ⁷ Unttuntu Miisiyyaa zawaa gakeedda wode, Biitiiniya baanaw koyyeeddino; shin Yesuusa Ayyaanay untntunna diggeedda. ⁸ Hewaa diraw, untntunna Miisiyyaa mataanna aadhdhiide, Xiro7aadaa wodhdheeddino. ⁹ Phawuloosi qamma saxaan itti Maqidooniyaa bitani barena, “Maqidooniyaa pinnaade nuuna maaddaarikkii” yaagiidde eqqi woossishshin be7eedda. ¹⁰ Saxaa I be7eeddawaappe guyyiyan, nuuni ellekka Maqidooniyaa baanaw koyyeeddo; ayissi gooppe, wonggalaa mishiraachchuwaa yaani de7iyaa asaassi odanaw, Xoossay nuuna weeseeddawaa nuussi malateedda.

Liidiyaa Piliphphisiyoosan Kiristtoosa Ammanaaddu

¹¹ Hewaa diraw, Xiro7aadappe denddiide, sitti giide markkabiyaan Saamootiraage beeddo; wonttetha gallassi Naaphphule beeddo. ¹² Hewaappe Piliphphisiyoosa beeddo; Piliphphisiyoosi Maqidooniyaa biittaw huuphe katamaa; qassi Roome asay de7iyaa katamaa; nuuni he katamaan amareedda gallassaa utteeddo.

¹³ Sambbata gallassi, katamaappe gaxaan shaafaa doonaan Ayihudatu Xoossaa woossiyaa sa7ay de7iyaawaa akeekiide beeddo; hewaan uttiide shiiqeedda macca asaassi qaalaa odeeddo.

¹⁴ Itti Liidiyaa geetettewunna, Tiyaaxiroona katamaappe yaade Xoossaa ammanewunna, zo7o mayuwaa zali77iyaa mishiratta, nuuni odiyaawaa sisaaddu; Phawuloosi odiyaawaakka iza sisana mala Xoossay I wozanaa doyyeedda. ¹⁵ Liidiyaa bare soy asaanna ittippe xammaqetteeddawaappe guyyiyan nuuna, “Hinttentu taana Godaa tumatethaan ammanaw giide qoppooppe, ta soyin de7ishshite” gaade woossaaddu; minissaade shoobbaaddu.

Phawuloosinne Sillaase Qashetteeddino

¹⁶ Nuuni Xoossaa woossiyaasaa biishshin, iita ayyaanay izi bolla aqina kaayiyaa itti ashikkare naatta nuunanna gakettaaddu; he naatta kaayaade daro miishshaa bare godatuwaassi demmaaddu. ¹⁷ Gakettaade Phawuloosanne nuuna kaallaadde, “Hawanttu

* 16:3 A aabbu Griike ... A oyqqiide qaxxareedda: Griike asay barenttu naanaa qaxxarikkino. Shin Ximootoose qaxxarettana dhayooppe, Ayihude asay A akkenna diraw, Phawuloosi A oyqqiide qaxxareedda.

hinttentoo attana ogiyaa odiyaawanttu, Ubbaappe Bolla Xoossaa ayilletuwaa” gaade kooshshaa dhoqqu oothaade haasayaw.

¹⁸ Ubba gallassi hewaadan gaw; shin Phawuloosi yilotiide guyye simmi, he iita ayyaanaa, “Neeni iippe kesana mala Yesuusi Kiristtoosa sunthan neena azazay” yaageedda; he man77iyankka iita ayyaanay iippe kesi aggeedda.

¹⁹ Shin izi godatuu barenttu miishshaa demmana ogii dhayeeddawaa be7iide, Phawuloosanne Sillaasa oyqqiide, geyaa sa7aan de7iyaa daannatuwaa sintha goochchi kesseeddino. ²⁰ Daannatuwaa sintha untuntta afiide, “Hawanttu Ayihuda asaa gidiide, nu katamaa asaa loythi metoothiino. ²¹ Nuuni Roome gadiyaa asaa gidiide, akkanawunne oothanaw woga gidennabaa tamarissiino” yaageeddino.

²² Asay itti bagga gidiide, Phawuloosa bollaninne Sillaasa bolla dendeedda; daannatuukka untunttu mayuwaa qaari akkiide, xam77aan untuntta shocana mala azazeeddino. ²³ Untunttu darissi wadhdheeddawaappe guyyiyan, qasho golliyaan yeggeeddino. Qasho golliyaa naagiyaawekka untuntta minissi naaganaadan azazeeddino. ²⁴ Qasho golliyaa naagiyaawe he azazuwaa akkiide, Phawuloosanne Sillaasa qasho golliyaa qol77o gelisseedda; untunttu gediyaakka mithaanna gathi daraxiide qachcheedda.

²⁵ Shin qamma bilahe gidiyaa heeran Phawuloosinne Sillaase Xoossaa woossiide, mazimuriyaa yexxiide Xoossaa galatiino; qashetto asay untunttu giyaawaa sisee. ²⁶ Qasho golliyaa xaphuu qaaxxana gakkanaw wozanaa aathennaan biittay darissi qaaxxeedda; he man77iyankka penggiikka ubbay dooyetti aggina, qashetteedda asaa ubbaa santhalatay biletti wodhdheedda. ²⁷ Qasho golliyaa naagiyaawe gemi77ishuwaappe beegottiyaa wode, qasho golliyaa penggiikka ubbay dooyetteeddawaa be7iide, qashetto asay kessi akkiide bidiggeeddawaa aw malatina, barena wodhanaw qoppiide, cubiyaa akkeedda. ²⁸ Shin Phawuloosi kooshshaa dhoqqu oothiide, “Neeni neena ayanne udoppa; ayissi gooppe, nuuni ubbay hawaan de7eetto” yaageedda.

²⁹ Qasho golliyaa naagiyaawe xomppiyaa woossi akkiide, ellekka qol77o woxxeedda; kokkoriide Phawuloosa sinthaaninne Sillaase sinthan guufanneedda; ³⁰ untuntta kare kessiide, “Ta godatoo, taani attanaw ayaa oothana bessii?” yaageedda.

³¹ Phawuloosinne Sillaase A, “Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne soy asaykka” yaageeddino. ³² Untunttu awunne A soyin de7iyaa ubbaw Godaa qaalaa odeeddino. ³³ Qamma he saatiyankka qasho golliyaa naagiyaawe untuntta afiide untunttu maythaa meeceedda; he man77iyankka bare soy asaa ubbaanna xamaqetti aggeedda. ³⁴ Phawuloosanne Sillaasa pude bare soy afiide, untunttoo qumaa aatheedda; I bare soy asaa ubbaanna Xoossaa ammaneedda diraw, nashetteedda.

³⁵ Wonttina daannatuu, “He asatuwaa billa” yaagiide, polisiyaa kaappatuwaa aakko kiitteeddino. ³⁶ Hewaappe guyye qasho golliyaa naagiyaawe, “Hinttentu bilettana mala, daannatuu taw kiitteeddino; simmi ha77i kesiide sarotethaan biite” yaagiide he kiitaa Phawuloosaw odeedda.

³⁷ Shin Phawuloosi he polisiyaa kaappatuwaa, “Nuuni Roome gade asaa † gidishshin, untunttu nuuna pirdday baynnaan asaa sinthan wadhdhiide, qasho golliyaan yeggeeddino. Ha77i nuuna geeman kessi yeddiinoo? Hanenna; untunttu barenttu huuphew yiide, nuuna kessino” yaageedda.

³⁸ Polisiyaa kaappatuu daannatuwaassi hewaa odina, Phawuloosinne Sillaase Roome gade asa gideeddawaa siseedda wode, yayyeeddino. ³⁹ Hewaa diraw, daannatuu yiide untunttu, “Nuuni hinttenta naaqqeeddo” geeddino. Qasho golliyaappe kare untunttu kessiide, katamaappe kesiide baana mala woosseeddino. ⁴⁰ Phawuloosinne Sillaase qasho golliyaappe kesiide, Liidiyaa soy beeddino; yaani ishātuwaanna gaketiiide, untunttu minissiide hewaappe beeddino.

17

Teselonqgen Denddeeda Walassaa

¹ Phawuloosinne Sillaase, Amppipholiisaannanne Apholooniyanna aadhdhiide, Teselonqqe yeeddino; Teselonqgen Ayihuda woosa golli de7ee. ² Phawuloosi bare dooyaadanka yaa geleedda; hewaan heezzu Sambbata gallassatuwan Xoossaa Maxaafatuwaappe asaanna haasayeedda; ³ Kiristtoosi waayyiyaa akkanawunne hayquwaappe denddanaw bessiyaawaa untunttu billiide odiiddinne tuma gideeddawaakka untunttu erissiide, “Yesuusi ha taani hinttentoo odiyaawe Kiristtoosa” yaagee. ⁴ Untunttuppe ittu ittuu yewuu tuma gideeddawaa akeekiide, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino; hawaadanka, Xoossaassi goyinniyaa cora Giriike asayne cora bonchcheteedda maccawanttu, Phawuloosannanne Sillaasenna gaketteddino.

⁵ Shin Ayihudatuu qanaatiide, itti itti oosuu bayinna iita asatuwaa go-caappe shiishshiide katamaa asaa walasseeddino; Phawuloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyyiide, Yaasoonna golliyaa doodeeddino. ⁶ Phawuloosinne Sillaase untunttu beettinnaan ixgina, Yaasoonanne itti itti ishātuwaa katamaa kaappatuwaakko afiide, “Hawanttu gadiyaa ubbaa metooteeddawanttu, hawaakka yeeddino. ⁷ Yaatina Yaasooni untunttu bare soyin wotheedda; hawanttu ubbay, ‘Yesuusa giyaa hara kaatii de7ee’ giide Qeesaare azazuwaa minissiino” yaagiide, kooshshaa dhogqisside haaseyeeddino.

⁸ Shiiqueedda asayne katamaa kaappatuu hewaa sisiide metooteeddino. ⁹ Kaappatuu Yaasoonanne haratuwaa waasiyan billeeddino.

Phawuloosinne Sillaase Beeriyaa Beeddino

¹⁰ Ammaniyaawanttu Phawuloosanne Sillaasa sa7ay qammiyaawaani ellekka Beeriyaa yeddeeddino. Yaa gakkiiide, Ayihuda woosa golle geleeddino. ¹¹ Beeriyaa asatuu Teselonqgen de7iyaa asatuwaappekka aadhdhi dooyetto wozanay de7iyaa diraw, “Phawuloosi geeddawe tumenttonne” yaagiide, ubba gallassi Xoossaa Maxaafatuwaa tamaariidde, qaalaa kumentha laamotaan akkeeddino. ¹² Hewaa diraw, untunttuppe coratuu, Giriikatuwappe

† 16:37 Roome gade asa: Roome kawutethaan erettiide de7iyaa guutha asay he gade asatuwaa geetettiino. Hewanttookka qay haratuwaappe dummatiyaa maataynne kaacay de7ee.

bonchchettedda cora maccawanttunne cora attuma asatuu ammaneeddino.

¹³ Shin Teselonqgen de7iyaa Ayihudatu Phawuloosi Xoossaa qaalaa Beeriyancka odeeddawaa siseedda wode, Beeriya yiide, asaa aananna walasseeddino. ¹⁴ Hewaappe guyyiyan, ishatuu ellekka Phawuloosa abbaa mataan yeddi aggeeddino; shin Sillaasenne Ximootoose Beeriyan atteeddino. ¹⁵ Phawuloosa moyizzeedda asatuu Ateenaa gatheeddino; he asatuu Sillaasenne Ximootoose barenttoo danddayetteeddawaadan, ellekka barekko yaana mala, Phawuloosi kiitteedda kiitaa akkiide, Beeriya simmeeddino.

Phawuloosi Ateenaa Beedda

¹⁶ Phawuloosi Ateenaan Sillaasenne Ximootoosa naagiidde, katamaan eeqay kumeeddawaa be7iide yiloteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, Ayihuda woosa golliyaan Ayihudatuwannanne Xoossassi goyinniyaa Ayihuda gidenna asatuwana palumettee; qassi ubba gallassi geyaana barenanna gaketiyaa asaannakka palumettee. ¹⁸ Qassi Eppiqoroosappenne * Isxxo7ikiyaappe † yeedda itti itti eranchchatuu Phawuloosanna palumetteeddino; untuntuppe ittu ittuu, “Ha toofinay ayaa haasayanaw koyyii?” yaageeddino.

Haratuu Phawuloosa Yesuusabaanne hayquwaappe I denddeedawaa barenttoo odiyaa diraw, “Ooratha xoossatubaa odiyaawaa malatee” yaageeddino.

¹⁹⁻²⁰ Phawuloosa oyqqiide, “Ha neeni tamarissiyaa ooratha yewuu ayentto nuuna erissarikkii? Ayissi gooppe, neeni nuussi oorathabaa odaasa; simmi hawe ayentto nuuni eranaw koyyeetto” yaagiide Phawuloosa Ariyosppaagoosa geetettiyaasaa afeeddino. ²¹ Ateenaa asay ubbayenne hewaan de7iyaa immathatuu oorathabaa haasayiiddinne sisiidde peeshiyaawaappe attin, harabaan peeshikkino.

²² Phawuloosi Ariyosppaagoosan de7iyaa shiiquwaa sinthan eqqiide, hawaadan yaageedda; “Ateenaa asatoo, xoossatuwassi ubbabaani hinttenttu darii yayyiyaawaa taani be7ay. ²³ Ayissi gooppe, taani hinttenttu goyinniyaawaa xeellaadde aadhdhishshin, ‘Erettenna Xoossaassi’ geetettiide xaafetteedda yarshshuwaa sa7aa qassi demmaaddi; hewaa diraw, ha hintte erennaan goyinniyaawaa taani hinttenttoo oday.

²⁴ “Alamiyaanne alamiyaan de7iyaa ubbabaa medhdheedda Xoossay saluwaanne sa7aa Goday, asay keexxeedda Geeshsha Gollayan de7enna.

²⁵ Ayentto pacceddada asaadan, asaa kushiya I xeellenna; ayissi gooppe, I bare huuphew de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asaa ubbaw immeedda. ²⁶ Xoossay asaa zariyaa ubbaa itti uraappe meddhiide, gadiyaa ubbaan wotheedda; I bare huuphew untunttu de7ana wodiyaanne sa7aa kase zawayeedda.

²⁷ “I hewaa ootheeddawe untunttu oyqqi oyqqi xeelliide, barena koyyiidde, ooni eri demmanawanteeshsha giyaawaana; gidooppenne,

* **17:18** Eppiqoroosa: Hawe gadiyaa gidiide, ha gadiyaan de7iyaa asatuu nashechchiya asaa de7uwaassi koyro sa7aa oyqqeedda yaagi tamarissiyaa Eppiqoroosa giyaa bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaa wantta. † **17:18** Isxxo7ikiya: Hawekka gadiyaa gidiide, ha gaden de7iyaa asatuu, barena moodussaanne bare qofaan kaalesettiyaawaa asay tamarana bessee, yaagiyaa timirttiyaa taamarissiyaa Zeeno yaagettiya bitaniyaa timirttiyaa kaalliyaa wantta. **17:24** 1Ka 8:27; Isa 42:5; Kit 7:48

Xoossay nuuppe oossinne haako gidenna. ²⁸ Ayissi gooppe, hinttentuppe itti itti eranchchatuu, ‘Nuuni A naanaa’ geeddawaadan, nuuni aani paxa de7eettonne qaaxetteetto. ²⁹ Simmi nuuni Xoossaa naanaa gideedda diraw, Xoossay asaa cinctatethaaninne qofaan worqqaappe woy biraappe woy shuchchaappe oosetteeddawaa malatee yaagiide, qoppanaw bessenna. ³⁰ Hewaa diraw, Xoossay asay eribeenna wodiya aatheedda; shin ha77i ubbasan asay ubbay nagaraappe simmana mala azazeedda. ³¹ Ayissi gooppe, Xoossay wodiya keeri wotheedda; he wodiyaan bare dooreedda uraan sa7aan de7iyaa asaa ubbaa bolla xillo pirddaa I pirddana; asaa ubbaw hayquwaappe Yesuusa dentheeddawaan hewaa tumayeedda” yaageedda.

³² Unttuntuppe itti itti asatuu hayquwaappe dendduwaabaa Phawuloosappe sisiide, A bolla qilliicceeddino; shin hara asatuu A, “Nuuni hawaa neeppe gujjiide sisana koyyeetto” geeddino. ³³ Hewaa diraw, Phawuloosi unttuntu giddoppe keseedda. ³⁴ Shin itti itti atuma asatuu Phawuloosanna gakettiide ammaneeddino; unttuntu giduwan Ariyospaagoosan de7iyaa pirdda golle daannay Diyoonaasiyoosi, Damaariiso geetettiyaa itti mishirattinna hara asatuu de7iino.

18

Phawuloosi Qoronttoosa Beedda

¹ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi Ateenaappe kesiide, Qoronttoosa beedda. ² Hewaan Aqiilaa giyaa itti Ayihuda bitaniyaa demmeedda; Aqilay Phanxxoossan yeletteedda; Ayihuda asay ubbay Roomeppe kesana mala, Qalawudeyoosi azazeedda diraw, amareedda wodiyaappe kase, I bare machchatti Phirisqqillaanna Xaaliyappe yeedda; Phawuloosi unttuntunna gakettanaw beedda. ³ A oosuunne unttuntu oosuu itti mala dunkkaaniyaa sikaa gidiyaa diraw, unttuntunna uttiide, ittippe ootheedda. ⁴ Phawuloosi Sambbataa ubbaan Ayihudatuwaana Giriikatuwaa ammanthanaw Ayihuda woosa golliyaan palumettee.

⁵ Sillaasenne Ximootoos Maqidooniyaappe yeedda wode, Phawuloosi Ayihudatuwaassi Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideedda-woo qaalaa oduwaa toleedda. ⁶ Shin unttuntu Phawuloosa haasayaa phalqqinanne A borina, Phawuloosi bare mayuwaappe baanaa qoqqofiidde, * “Hinttenttu iitatethay hinttentta oyqqo; taani hewaan gelikke; hawaappe hini baggan taani Ayihuda gidenna asaakko bay” yaageedda.

⁷ Hewaappe kesiide, Xoossaassi goyinniyaa Yosxxoosa giyaa bitaniyaa soy beedda; Yosxxoosa gollu Ayihuda woosa golliyaa matan de7ee. ⁸ Ayihuda woosa golle kaappuu Qarisiphphoosi bare soy asaa ubbaanna Godaa ammaneedda; Qoronttoosa asatuwaappekka coratuu Xoossaa qaalaa siseedda wode, ammaniide xammaqetteeddino.

⁹⁻¹⁰ Goday itti qamma saxaan Phawuloosa, “Yayyoppa; oda; co77u gooppa. Taani neenanna de7iyaa diraw, neena qohanaw iitabaan yeggana asay ooninne baawa; ayissi gooppe, taw ha katamaan cora asay de7ee” yaageedda. ¹¹ Phawuloosi Xoossaa qaalaa asaa tamarissiide, itti laythanne usuppun agenaa unttuntunna utteedda.

* **18:6** mayuwaappe baanaa qoqqofee: Hawaa guussay gediyaappe baanaa qoqqofiyaawaanna itta.

¹² Gaaliyoose Akaayiyaa gadiyaa mooddiyaa wode, Ayihudatuu ittippe Phawuloosa bolla denddiide, pirdda golle A afiide, ¹³ “Ha bitani Muse higgiiyaa ixxiide, asay Xoossaassi goynnana mala cimnee” yaageeddino.

¹⁴ Phawuloosi haasayana hanishshin, Gaaliyoose Ayihudatuwaa, “Ayihudatoo, hewe bala oosuwaa woy iita naaqqo gidoope, taani hinttentubaa danddayaade sisanaw bessee. ¹⁵ Shin qaalaassi sunthaassinne hintte huuphe higgiiyaassi hinttenttu palumettooppe, hintte huuphew erite; hawaa taani pirddikke” yaageedda. ¹⁶ Pirdda golliiyaappe karew untuntta kesseedda. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Giriike asay ubbay Ayihuda woosa golle kaappuwaa Sostteniisa oyqqiide, pirdda golliyaa sinthan shoceeddino; shin Gaaliyoosa hewe aynne metibeenna.

Phawuloosi Anxxookiyaa Beedda

¹⁸ Phawuloosi daro wodiyaa Qoronttoosan utteeddawaappe guyyiyan, ishatuwaa sarotiide, Phirisqqillinnan Aqilaanna markkabiyaan Sooriyaa beedda; barew shiiqqeedda gasuu de7iyaa diraw, Kinkkiriyaa katamaan bare huuphiyaa meedetteedda. † ¹⁹ Unttuntu Efesoone gakeedda wode, Phawuloosi Phirisqqillonne Aqilaa yaani yeggi yeedda; shin barew Ayihuda woosa golle geliide, Ayihudatuwaanna palumetteedda. ²⁰ Unttuntu barenttunna daro wodiyaa uttana mala Phawuloosa woossina I ixceedda. ²¹ Shin unttuntuppe shaakettiide, “Xoossay gooppe, laa7ethuwaa hinttentukko simmana” yaagiide Efesoonaappe markkabiyaan beedda. ²² Qiisaariyaa gakeedda wode Yeerusalaame biide, ammaniyaa asaa saroteeddawaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdheedda.

²³ Yaani amareedda wodiyaa gami77iide beedda; kaalliyaaawantta ubbaa minissiide, Galatiyaannanne Pirggiyaanna aadhdheedda.

Aphiloosi Efesoonaanne Qoronttoosa Beedda

²⁴ Iskkinddiriyan yeletteedda Ayihuda asaa itti Aphiloosa giyaa lo77o haasayyaawe Efesoone beedda; Xoossaa Maxaafatuwaa I darissi eriyaa asa. ²⁵ Godaa ogiyyaakka tamaareedda asa; Yohaannisa xinqqataa xalalaa eriide, ayyaan bare garssan eexettiide, Yesuusabaa suurissiide haasayeeddanne tamaarsseedda. ²⁶ Yaatiide Ayihuda woosa golliyaan yayyennaan haasayaa doommeedda. Phirisqqillaynne Aqilay I odiiyaawaa siseedda wode, barenttunna soy A afiide, Xoossaa ogiyyaa kaseppe suurissiide, aw geeshshi odeeddino.

²⁷ Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyyina, ishatuu A minissiide, Akaayiyaan de7iyaa kaalliyaaawanttu A morkkana mala, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeddino; I yaa gakkiiide, Xoossaa aadho keekatethaan ammaniyaaawantta daro maaddeedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Yesuusi bare huuphew Kiristtoosa gideeddawaa Ayihudatuwaassi Xoossaa Maxaafatuwaappe qonccissiide, asaa sinthan minissiide odeedda.

† **18:18** huuphiyaa meedetteedda: Phawuloosi guutha wodiyaassi “dummatana” giide caaqeedda. Hawaa guussaa, bare huuphiyaakka meedettenna; woyiniyaakka ushenna guussaa. Shin I caaqeedda wodi wuroode, bare huuphiyaa meedettiide Xoossaw yarshshuwaa yarshshanaw bessee guussaa. **18:18** Pay 6:18

19

Phawuloosi Efesoone Beedda

¹ Aphiloosi Qoronttoosan de7ishshin, Phawuloosi qommo bagganna aadhdiide, Efesoone beedda; itti itti kaalliyaa wantta demmeedda. ² Phawuloosi untuntta, “Hinttenttu ammaneedda wode Geeshsha Ayyaanaa akkeedditee?” yaagiide oochcheedda.

Untunttu, “Tuytti, akkibeykko; haray atto, Geeshsha Ayyaanay de7iyaawaakka sisibeykko” yaageeddino.

³ Phawuloosi untuntta, “Yaatina, Ayaan xammaqetteedditee?” * yaageedda.

Untunttu, “Nuuni Yohaannisa xinqqataani xammaqetteeddo” yaagiide zaareeddino.

⁴ Phawuloosi, “Yohaannisi bareppe guyyiyan yiyaa Yesuusi Kiristtoosan asay ammanana mala, asaassi odiidde, nagaraappe simmiyaa xinqqataani xammaqeedda” yaageedda.

⁵ Untunttu hewaa siseedda wode, Godaa Yesuusi Kiristtoossassi gidanaw xammaqetteeddino. ⁶ Phawuloosi bare kushiya untunttu bolla wotheedda wode Geeshsha Ayyaanay untunttu bolla wodhdhina, dumma dumma qaalaan haaseyeeddino; qassi timbbitiyaakka odeeddino. ⁷ Hewaan tammanne laa77u asatuwaa gidiyaawanttu de7iino.

⁸ Phawuloosi Ayihuda woosa golle geliide, Xoossaa kawutethaabaa palumettiiddinne akeekissiidde, asaanna heezzu agenaa gidiyaawaa keenaa yayyennaan haasayee. ⁹ Shin untuntuppe ittu ittuu makkaliide, cora asaa sinthan Godaa ogiyaa boriidde ammanennaan ixgina, Phawuloosi untuntuppe shaaketti, barena kaalliyaa wantta barenanna afeedda; Xiraanoosa giyaa timirtte golliyaan ubba gallassi palumettee. ¹⁰ Phawuloosi laa77u laythaa gakkanaw qaala odeedda; hewaa diraw, Iisiyan de7iyaa asay ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka Godaa qaala siseeddino.

Xoossay Phawuloosa Kushiyan Ootheedda Oorathabaa

¹¹ Xoossay Phawuloosa bagganna dumma malaataa ootheedda. ¹² Hewaa diraw, asay A bollay bochcheedda maarabiyaa woy mayuwaa hargganchchatuwassi afee; hargganchchatuukka paxiino; iita ayyaanatuukka untuntuppe kesiino.

¹³ Iita ayyaanatuwaa kessiidde yuuyiyaa Ayihudatuwaappe ittu ittuu, “Phawuloosi qaala odiyaa Yesuusa sunthan nuuni hinttentta kesiide giide azazeetto” yaagiide, iita ayyanatu de7iyaa asatuwaa bolla Godaa Yesuusa sunthaa xeesi be7eeddino. ¹⁴ Qeesatuwaa kaappuwaa Asqqeewa giyaa itti Ayihuda bitaniyaassi hewaa ootheedda laappu naanay de7iino.

¹⁵ Iita ayyaanay untunttoo zaariide, “Taani Yesuusa eray; Phawuloosakka eray. Shin hinttenttu oonee?” yaageedda.

¹⁶ Iita ayyaanay de7iyaa bitani untunttu bolla guppi wodhdhina, untunttu masunxxiide, he golliyaappe kallo woxxana gakkanaassi, wolqqaamiide xoneedda. ¹⁷ Efesoonen de7iyaa Ayihudatuunne Ayihuda gidennawanttu ubbay hewaa sisiide ubbay daro yayyeeddino; Godaa Yesuusa sunthaykka daro bonchchetteedda. ¹⁸ Ammaniyaawantuppe cora asatuu barenttu ootheeddawaa

* **19:3** Ayaan xammaqetteedditee? Hawaa guussay O sunthaan xammaqetteedditee, guussaa.

paaxiidinne qoncciyaan odiidde yiino. ¹⁹ Bitiyaawanttuppe coratuu barenttu maxaafatuwaa shiishshiide, asaa ubbaa sinthan guuddeeddino; he maxaafatuwaa gatiyaa heettiyaa wode, ishatamu sha77a Biraa santtimiyaa gideedda. ²⁰ Hewaa mala wolqqaama ogiyaan Xoossaa qaalay dicceenne aakkee.

Efesoone Katamaan Walassay Denddeedda

²¹ Hewe poletteeddawaappe guyyiyan Phawuloosi, “Taani Yeerusalaame baade Roomekka qassi be7anaw bessee” † yaagiide, Maqidooniyaannanne Akaayiyaanna aadhdhiide, Yeerusalaame baanaw qofaa qachcheedda. ²² Qassi barena maaddiyaawanttuppe laa77atuwaa Ximootoosanne Erasxxoosa Maqidooniyaa kiittiide, barew Iisiyan amareedda wodiyaan gami77eedda.

²³ Godaa ogiyaa diraw, he wode daro walassay keseedda. ²⁴ Ayissi gooppe, xagaraa biraa muushissiide tigi medhdhiyaa Dimexiroosa giyaa itti bitani Arxxemiisi Geeshsha Golliyyaa misiliyaa biraappe tigi tigiide, oosanchchatuwaassi daro wodhiyaa demmee. ²⁵ Hewanttanne untuntuwaa mala oosuwaa oothiyaawantta ittipe shiishshiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, nu duretethay ha oosuwaanna gidiyaawaa hintte eriita. ²⁶ Hewe Phawuloosi, ‘Asaa kushii medhdheeddawanttu xoosatuwaa gidikino’ yaagiide, Efesoone xalalaan gidennaan amareedda gadatuwaappe attin, Iisiyan ubbaan cora asaassi odi ammantheeddawaa hinttenttu be7eedditanne siseeddita. ²⁷ Lo77ennabay, nu oosuu kadhettanawaa xalalaa gidenna; shin Iisiyan de7iyaa ubbatuunne sa7aa ubbaan de7iyaawanttu goyinniyaa wolqqaama xoossatto geetetiyyaa Arxxemiisi geeshsha golli bonchchettennan attanawaanne, izi darotethay kunddanawaa” yaageedda.

²⁸ Asay hewaa siseedda wode loythi hanqqettiide “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino. ²⁹ Katamaa ubbaan walassay denddeedda; Phawuloosanna hamettiyaa Maqidooniyaa asatuwaa Gaayoosanne Arisxxirokoosa barenttunna oyqqi akkiide, ittipe kaassaa sa7aa woxxeeddino. ³⁰ Phawuloosikka asay shiiqeeddasaa gelanaw koyyeedda. Shin kaalliyaawanttu A diggeeddino. ³¹ Iisiyaa gadiyaa kaappatuwaappe Phawuloosa laggethatuwaappe ittu ittuu Phawuloosaw kiittiide, kaassaa sa7aan qoncciyaa kesiide I beettenna mala, A woosseeddino.

³² Shiiquwaan walassay denddina, dariya bagga asay haray atto ayissi shiiqeeddentto erenna diraw, ittu ittibaw walaqettiyyaa wode, yokkuu qay arabaw walaqettee. ³³ Ayihudatuu Iskkinddira aathi bessina, itti itti asay I haasayana mala, asaa giddoppe sinthaw A aatheedda; asay co77u gaana mala, I bare kushiyan xorssi bessiide, asaassi mootettanaw koyyeedda. ³⁴ Shin Iskkinddire Ayihuda asaa gideeddawaa asay ereedda wode, laa77u saate gidiyaawaa keenaa ubbay itti qaalaan, “Efesoone Arxxemiisa wolqqaama” yaagiide cabbotteeddino.

³⁵ Katamaw xaafe gideeddawe asaa co77u oothiide, hawaadan yaageedda; “Efesoone asaw, Efesoone katamay wolqqaama Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdheedda eeqaa shuchchaassi eeqaa golliyyaa naagiyaawaa gideeddawaa erenna asay oonee? ³⁶ Hawaa kaddiyaa

† 19:21 Phawuloosi hawaa Ayyaanaa Geeshshaan kaalesettiide hasayeeddawaa.

asay baynna diraw, hinttenttu woppu gaanawunne dirbbennan ag-ganaw bessee. ³⁷ Ayissi gooppe, hawanttu Geeshsha Golliyaa miishshaa wuu77ibeennawantta nu xoossatuwaakka boribeennawantta ahead-dita. ³⁸ Hewaa diraw, Dimexiroosinne aananna de7iyaa oosanchchatuu asaa mootanaw koyyoope, pirdda golli dooya de7ee; qassi gadiyaa mooddiyaawanttukka de7iino; untunttu barenttu gidдон mootettiino. ³⁹ Shin hintte hara yewuwaa koyyoope, higgiiyaa shiiquwaan yewuwaa qachchana. ⁴⁰ Ayissi gooppe, hachche haneeddawaa shabbirethaa giide, Roome gadiyaa asatuu nuuna mootana; ha shiiqookka gaasuu bayinna diraw, nuuni gaasuwa odanaw danddayokko” ⁴¹ yaagiide shiiquwaa laaledda.

20

Phawuloosi Maqidooniyaanne Giriike Beedda

¹ Walassay irxxeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi kaalliyawantta ahissiide zoreedda; untuntta, “Saruwan de7ite” giide, Maqidooniyaa baanaw kaseedda. ² He gadiyaanna aadhdiidde, qaalaa odiide, asaa loythi minisseeddawaappe guyyiyan, Giriike gade yeedda. ³ I hewaan heezzu agenaa uttiide, markkabiyaan Sooriyaa baanaw qop-pishshin, Ayihudatuu barena wodhanaw koyyiyaawaa be7iide, Maqi-dooniyaanna guyye simmanaw bare qofaa qachcheedda.

⁴ Phawuloosa moyizzeeddawanttu, Beeriyaappe Pharihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Teselonqqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Derbbeppe Gaayoosanne Iisiyappe Tikiqoosanne Xirofimoosa, qassi Ximootoosa. ⁵ Hewanttu sinthaw biide, nuuna Xiro7aadan naagiino. ⁶ Nuuni Ukithaa Baalaa gallassaa bonchchowaappe guyyiyan, Piliphphisiyoosa giyaa gadiyaappe markkabiyaan denddiide, ichcheshu gallasan Xiro7aadan untuntta gakkiiide, yaani laappu gallassaa utteeddo.

Phawuloosi Xiro7aadaa Beedda

⁷ Nuuni Woggaa gallassi * ukithaa menthanaw shiiqide7ishshin, Phawuloosi wonttina baanaw qoppeedda diraw, untunttoo qaalaa odi-idde, qamma bilahii gakkanaw yewuwaa adusseedda. ⁸ Nuuni shiiqi utteedda pooqiyan cora xomppii de7ee. ⁹ Ewuxikoosa giyaa itti wodal-lay maskkootiyaa bolla uttiide, darissi gemi77isheedda. Phawuloosi haasayaa adusseedda wode, Ewuxikoosi gemi77ishuwan hayreddawe heezzenhiyaa pooqiyaappe sa7aan kunddiide hayqqeeddawaa asay dentheedda. ¹⁰ Shin Phawuloosi wodhdhiide, A bolla guufanneedda. A idimmiide, “A shemppuu kesibeenna diraw hirggoppite” yaageedda. ¹¹ Yaatiide pude pooqiya kesiide, ukithaa menthiide meedda; sa7ay wonttana gakkanaassi, daro wodiya haasayeeddawaappe guyyiyan beedda. ¹² Wodallay paxina, soy afiide, darissi nashetteeddino.

Phawuloosi Xiro7aadaappe Miliixe Beedda

¹³ Shin Phawuloosi barena yaappe nuuni mukkana mala, nuussi odeedda diraw, kasetiide markkabiyaakko biide, Asoosa baanaw denddeeddo; ayissi gooppe, gediyaan baanaw I qoppeedda diraw nuuna hewaadan azazeedda. ¹⁴ I nuunanna Asoosan gaketina, markkabiyaan A akkiide Mixiliine yeeddo. ¹⁵ Wonttetha gallassi yaappe

* **20:7** Woggaa gallassi: Griikiyaa maxaafaan, Sambbatatuwaappe ittuwan yaagee.

markkabiyaan dendiide, Kiyooosa heeraa gakteeddo; qassi wonttetha gallassi Saamoosa pinneeddo; Tirogiliyoomen aqiide, wonttina Miliixe yeeddo. ¹⁶ Ayissi gooppe, Phawuloosi Iisiyan darii gami77ennaan Efesoone lanqqiyanna aadhdhanaw bare qofaa qachcheedda; barew danddayettooppe, Phenxxeqostte geetettiyaa gallassi Yeerusalaame gakkanaw elleellee.

Phawuloosi Efesoone Cimatoow Wursethaa Haasayaa Haasayeedda

¹⁷ Phawuloosi Miliixeppe Efesoone kiittiide, ammaniyaasaa kaalethiyaawantta xeegisseedda. ¹⁸⁻¹⁹ Woosa golle cimatu Phawuloosakko yiina, untuntta I hawaadan yaageedda; “Taani Iisiya geledda koyro gallassaappe doommin, kawushshatethaaninne daro afothaani Godaassi oothaadde, Ayihudatuwaa shiiquwaappe taana gakteedda paace gideedda wodiya ubbaan hinttentunna waanaade de7aadditantto hinttenttu eriita. ²⁰⁻²¹ Nagaraappe Xoossaakko simmiyaawaanne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaa Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo markkattaadde, shiiquwanka hinttenttu gollen gollenka hinttenttoo odaadde tamarisseeddawaappe attin, hinttentta go77iyaabaappe ittibaanne pacissa beykke.

²² “Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettaade, Yeerusalaame bay; yaani taw ayee kesanenttonne erikke. ²³ Geeshsha Ayyaanay qashuunne waayyii taana naagiyaawaa katamaa ubbaan taw odee. ²⁴ Shin ta wothaa polanawunne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe taani akkeedda oosuwaa Xoossaa aadho keekatethaa wonggalaa mishiraachchuwaa markkattiyaawaa polanaw, ta shemppuwaa maaddennawaadan payday.

²⁵ “Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawutethaabaa odaadde, hinttenttu ubbaa gidдон yuuyyaaddi; simmi hawaappe sinthaw hinttentuppe ooninne taana be7ennawaa eray. ²⁶ Hewaa diraw, hinttentuppe itti uray bayooppekka taani hewaan gelennawaa hachche hinttenttoo geeshshaade oday. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossay oothanaw qoppeeddawaa ubbaa hinttenttoo aynne ashshennaan odaaddi.

²⁸ “Yesuusi bare suuthaan wozeedda Xoossaa ammaniyaawantta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanay hinttentta kaappatuwaa oothiide suntheedda wudiyaa ubaanne hinttenttu huuphiyaa naagite. ²⁹⁻³⁰ Taani beeddawaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettenna iita worakanatuu hinttenttu gidдо gelanawanttanne, kaalliyaawantta barenttu geeduwaa kaalethanaw wordduwaa haasayiyaa asatuu hinttenttu gidдоppe dendanawaa eray. ³¹ Hewaa diraw, taani heezzu laythaa qammanne gallassaa afothaani hinttentta huuphiyan huuphiyan minissiyaawaa aggabeennawaa qoppiide gencite.

³² “Ha77ikka hinttentta minissanawunne geeshsha asaa ubbaa gidдон laatissanaw danddayiyaa Xoossaassinne A aadho keekatethaa qaalaassi hinttentta hadaraa immay.

³³ “Taani oppenne biraa woy worqqaa woy mayuwaa amottabeykki; ³⁴ taani ha ta kushiyan taananne taananna ittippe de7iyaawantta kooshsheeddawaa otheeddawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ³⁵ Hinttenttu hawaadan daaburi oothiide, daaburanachchatuwaa maaddanaassinne Godaa Yesuusi bare huuphew, ‘Akkiyaawaappe immiyaawe anjjetteddawaa’ geeddawaadan, A qaalaa hinttenttu

wozanaa aathanaw bessiyaawaa taani cora ogiyaan hinttentta bessaaddi” yaageedda.

³⁶ Phawuloosi hewaa haasay wurssiide, untunttu ubbaana ittippe gulbbatiide, Xoossaa woosseedda. ³⁷ Untunttu ubbay Phawuloosa idimmiide, yeekkiidde yereeddino. ³⁸ Ubbappe I, “Taana laa7ethuwaa ubbakka be7ikkita” yaageedda gaalay untuntta daro garethina markkabiyya gakkanaaw A moyizzeeddino.

21

Phawuloosi Yeerusalaame Beedda

¹ Nuuni Efesoone cimatuwaappe shaakettiide, Qoosa geetettiyya haathan doodetto sa7aa yii aggeeddo; wonttissa gallassi Rooda gakeeddo; hewaappe Phaaxira beeddo. ² Pinqqe pinniyaa markkabiyya demmiide, aani geliide baanaw denddeeddo. ³ Nuuni Qophiroosappe be7anaw danddayiyaasaa yiide, away kesiyaasaa xeelliyaa wode Qophiroosa haddirsa bagga yeggiide, Sooriyaa beeddo; hewaappe guyyiyaan Xiiroosa gakeeddo; ayissi gooppe, markkabii bare caanaa Xiiroosan wothee. ⁴ Yaani kaalliyawantta demmiide, untunttunna laappu gallassaa utteeddo; Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala, untunttu aw Ayyaanaan odeeddino. ⁵ Nuuni untunttunna uttiyaa wodii wurina, kesiide beeddo; untunttu ubbatuu barenttu maccawanttunne barenttu naanaana ittippe katamaappe karew kessana gakkanaassi, nuuna moyizzeeddino; nuuni abbaa doonaan gulbbatiide, Xoossaa woosseeddo. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ittu ittuwaa sarotiide, markkabiyaan geleeddo; untunttu barenttu soy simmeeddino.

⁷ Nuuni abbaa ogiyaa wurssiide, Xiiroosappe Phexelemayse gakeeddo; ishatuwaa sarotiide, untunttu matan itti gallassaa peesheeddo. ⁸ Wonttissa gallassi kesiide, Qiisaariyaa beeddo; wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa Piliphphoosa soy gakkiiide, A matan utteeddo; Yeerusalaamen dooretteedda laappunatuwappe I ittuwaa. ⁹ Piliphphoosassi nabatuwaa gideedda oyddu wodoro macca naanatu de7iino.

¹⁰ Nuuni unddenneedda gallassaa utteedda wode, nabiyaa Agaaboosa giyaa bitani Yihudaappe Qiisaariyaa yeedda. ¹¹ Nuukko yiide, Phawuloosa saqqiyaa akkiide bare kushiyaanne bare gediyya qachchiide, “Geeshsha Ayyaanay giyaawe hawaa; ha saqqiyaa godaa Yeerusalaamen Ayihudatu hawaadan qachchiide, Ayihuda gidenna asatuwaassi aathiide immana” yaageedda.

¹² Nuuni hewaa siseedda wode, nuuninne yaani de7iyaa asatuu Phawuloosi Yeerusalaame beenna mala woosseeddo. ¹³ Shin Phawuloosi zaariide, “Hinttenttu yeekkiidenne ta wozanaa qaretissiidde waaniitee? Taani Godaa Yesuusa sunthaa diraw qashettanawaa xalalaa gidennaan, haray atto Yeerusalaamen hayqqanawukka giiga uttaaddi” yaageedda.

¹⁴ Zoriyaa I akkenaan ixxina, “Goday geeddawe hano” yaagiide co77u geeddo.

¹⁵ Yaani amareedda wodiyya gami77eeddawaappe guyyiyan, giigettiide Yeerusalaame baanaw keseedda. ¹⁶ Qiisaariyaan de7iyaa kaalliyaawanttuppe amareeddawanttu qassi nuunanna beeddino; untunttu nuuni aqanasaa Minaasoona giyaa Qophiroosa bitaniyaa soy nuuna afeeddino; Minaasooni daro wodiyaappe doommiide kaalliyaawaa.

Phawuloosi Yeerusalaamen Yayiqooba Oochcheedda

¹⁷ Nuuni Yeerusalaame gakteedda wode, ishatuu nuuna nashechchaan mokkeeddino. ¹⁸ Wonttissa gallassi, Phawuloosinne nuuni Yayiqoobanna gaketanaw beeddo. Woosa golle cimatuu ubbatuukka de7iino. ¹⁹ Phawuloosi untuntta saroteeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidenna asaa giddon bare bagganna Xoossay ootheeddawaa untunttoo wurssiide odeedda.

²⁰ Untunttu hewaa siseedda wode Xoossaa galatiide, Phawuloosa hawaadan yaageeddino; “Nu ishaw, Ayihudatuwaa giddon Xoossaa ammaneeddawantuppe aappun sha77ay de7iinontto be7aasa; untunttu ubbay higgiiyaa minissi naagiino. ²¹ Yeerusalaame Ayihudatu, Ayihuda gidennawanttu gadiyan de7iyaa Ayihuda ubbatuu barenttu naanaa qaxxarena mala, woy Ayihudatu oothiyaawaa kaallenna mala, Muse higgiiyaakka bayizzana mala neeni tamarssiyaawaa siseeddino. ²² Yaatina, ayee lo77uu? Neeni yeeddawaa coratuu sisiyaa diraw, shiiqennaan aggikkino.

²³ “Hewaa diraw, hawaa nuuni new odiyaawaa ootha; ittippe shiiquu de7iyaa oyddu asatuu nu matan de7iino. ²⁴ Untuntta akkaade untunttunna geeyya; qassi untunttu barenttu huuphiyaa meedettana mala, untunttoo miishshaa imma; untunttu ubbay newaa siiseeddawe tuma gidennawaanne neeni ne huuphewukka qassi Muse higgiiyaa naagaade maaran de7iyaawaa erana.

²⁵ “Shin ammaneedda Ayihuda gidenna asatuwaa gidoope, untunttu eegaw yarsheeddawaa meenna malanne suuthaa ushenna mala, bakuteedda mehiyaa ashuwaa meenna malanne woshummenna mala, nuuni yewuwaa qachchiide, untunttoo dabidaabbiyaa xaafeeddo” yaageeddino.

²⁶ Hewaappe guyyiyan, Phawuloosi wonttissa gallassi asatuwaa akkiide, untunttunna geeyyedda; I barentta geeshshussaa awude polintto erissanawunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan awude imanentto erissanaw Geeshsha Golliiyaa geleedda.

Phawuloosi Geeshsha Golliyaan Oyqetteedda

²⁷⁻²⁸ Laappu gallassay wurana hanoode, Iisiyappe yeedda Ayihudatu Geeshsha Golliyaan Phawuloosa be7iide, asaa ubbaa hanqqethiide, “Israa7eeliyaa asaw, nuuna maaddite; Israa7eeliyaa asaa, Muse higgiiyaanne ha Geeshsha Golliiyaa ixxiide, ubbasan asaa ubbaa tamarssiyaawe ha bitaniyaa; gujjiide qassi Giriike asaakka Geeshsha Golliiyaa gelissiide, ha geeshsha sa7aa tunisseedda” yaagi waassiide, Phawuloosa oyqqeeddino. ²⁹ Untunttu kase Efesoonen de7iyaa Xirofimoosa Phawuloosanna katamaan be7eedda diraw, Geeshsha Golliiyaa Phawuloosi A gelisseeddawaa untunttoo malateedda.

³⁰ Katamaa ubbay shabbiretteedda; asay ubbay shiiqqiide Phawuloosa oyqqiide, Geeshsha Golliyaappe karew goochchi kesseedda; he man77iyankka Geeshsha Golliiyaa penggetuu qashettii aggeeddino. ³¹ Asay Phawuloosa wodhana hanishshin, “Yeerusalaame katamay mulekka shabbirettidiggeedda” giyaa haasayay Roome gadiyaa olaa kaappuwaassi gakteedda. ³² He olaa kaappuu wottaaddaratuwaanne xeetatuwaa kaappatuwaa ittippe akkiide, woxxiide asaa bolla kesi

wodhdheedda; asay olaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa be7eedda wode, Phawuloosa shociyaawaa bashi aggeedda.

³³ He wode, he olaa kaappuu shiiqi, Phawuloosa oyqqiide, laa77u santhalataan qashettana mala azaziide, I oonenttonne qassi ayaa ootheekdenttonne asaa oochcheedda. ³⁴ Asaappe baggay ittibaw waassiyaa wode, baggay harabaw waassee; waasuu coreedda diraw, olaa kaappuwaassi tumuwaa eranaw danddayettennan ixxina, wottaaddaratu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala, untuntta azazeedda. ³⁵ Yedhdhiide kesiyaa dethaa Phawuloosi gakkeedda wode, asaa sugethaa diraw, wottaaddaratu A tookkeeddino. ³⁶ Ayissi gooppe, cora asay, “A wodha!” yaagiiddinne waassiidde kaallee.

Phawuloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Immeedda

³⁷ Wottaaddaratu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana hanishshin Phawuloosi olaa kaappuwaa, “Taani new ittibaa odoo?” yaageedda.

He olaa kaappuu Phawuloosa, “Neeni Giriike qaala eray? ³⁸ Neeni hawaappe kase wode, walassaa kessaade shemppuwaa wodheeddawanttuppe oyddu sha77a asatuwaa asay bayinna mela sa7aa kaaletheedda Gibxe bitaniyaa gidikkii?” yaageedda.

³⁹ Shin Phawuloosi, “Taani Ayihuda asa; qassi Kilqqiyaan de7iyaa Xerssees yellettaade huphe katamaan de7iyaa asa. Hayyanaa taana asaasi haasayissarikii?” yaageedda.

⁴⁰ Olaa kaappuu A, “Haasaya” yaagina, Phawuloosi yedhdhiide kesiyaa dethaan eqqiide, asay co77u gaana mala, bare kushiyan asaakko xorsseedda. Asay co77u giina, Ibraayisxxe qaalaan haasayiidde, hawaadan yaageedda.

22

¹ “Taanaadan ammaniyaawanttoo, ta aawatoo, taani ha77i hinttenttoo odiyaa yewuwaa sisite!” ² Phawuloosi untunttoo Ibraayisxxe qaalaan haasayiyaawaa sisiide, kaseppe loythi co77u giina I hawaadan yaageedda.

³ “Taani Kilqqiyaan de7iyaa Xerssees yellettaade, ha katamaan Gamaaliyaali taana tamarissina diccaade, nu aawatuwa higgiaakka minissa tamaaraade, hachche hintte ubbay haniyaawaadankka, taani Xoosaa yewuwaassi seelettiyaa Ayihuda asa. ⁴ Taani macca asaanne attuma asaa oyqqa oyqqaade qasho gollen yeggeedda asaanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa wodhissana gakkanaassi metootheedda asa. ⁵ Hawaadankka, qassi, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuunne cimaa ubbaa shiiquu tawaa markkattanaw danddayee; taani Damasqqon de7iyaa untunttu ishatuwaa Ayihudatuwaassi, untunttuppe dabidaabbiyaa akkaade, hewaan de7iyaa asatuu qashettiide murettanaadan, Yeerusalaaame untuntta ahanaw yaa baaddi.

Phawuloosi Kiristtoosakko Simmeedda Bare Simaabaa Odeedda (Kit 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Taani baade Damasqqo mateedda wode, seeta gallassaa gidishshin, goppennaan saluwaappe wolqqaama poo7uu ta matan yuuyyi aadhdhiide poo7eedda. ⁷ Taani sa7aan kundda uttaade, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yederssay?’ giyaa qaala sisaaddi.

⁸ “Taani zaaraade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Hewaappe guyye, ‘Taani neeni yederssiyaa Naazireetiyaa Yesuusa’ yaageedda. ⁹ Taananna ittippe de7iyaawanttu poo7uwaa be7iide yayyeeddino; shin taw haasayiaawaa qaala sisibeykkino.

¹⁰ “ ‘Ta Godaw, taani ayaa udoo?’ yaagaaddi.

“Goday taana, ‘Denddaade Damasqqo ba. Neeni oothanaw Xoossay qoppedda ubbabay new yaani odettanawaa’ yaageedda. ¹¹ He wolqqaama poo7uwaa diraw, ta ayfii qooqina, taananna de7iyaa asatuu ta kushiyaay oyqqiide, taana goochchina, Damasqqo g akkaaddi.

¹² “Damasqqon de7iyaa Ayihuda ubbay loythi bonchchiya itti Hanaaniyaa giyaa bitani, nu higgiiyaassi azazettiide, Xoossaw imetteedda asa. ¹³ Hanaanii taakko yiide, ta matan eqqiide taana, ‘Ta ishaw Saa7oolaa, xeella’ yaageedda. Taani he wode he man77iyanka aakko xeellaa aggaaddi.

¹⁴ “I taana hawaadan yaageedda; ‘Nu aawatuwa Xoossay neeni A qofaa eranaw, A xillo Na7aa be7anawunne A doonaappekka haasayaa sisanaw neena kasenna dooreedda. ¹⁵ Ayissi gooppe, neeni be7eeddabaanne siseeddabaa asaa ubbaa sinthan aw markkattanaassa. ¹⁶ Ha77ikka ayaw gami77ay? Denddaade xammaqetta; A sunthaa xeesaadde, ne nagaraappekka meecetta’ yaageedda.

¹⁷ “Taani guyye Yeerusalaame simmaade Geeshsha Golliyan woosishshin, ta ayyaanaan gidaaddi. ¹⁸ Goday taana, ‘Elleellaade, Yeerusalaame kesa ayaw gooppe, neeni taw hawaan markkattiyaawaa asay akkenna’ yaagishshin taani A be7aaddi.

¹⁹ “Taani, ‘Ta Godaw, Ayihuda woosa golliyaa ubbaan neena ammaniyaawantta oyqqaade wadhdheeddawaanne qasho golliyaan yeggeeddawaa untunttu eriino. ²⁰ Untunttu ne markkaa Isxxifaanoosa wodhiyaa wode, taani he yewuwaa eeno gaaddi. Qassi untunttu miyyiyaan eqqaade, A wodhiyaawanttu mayuwaa naagay’ yaageedda.

²¹ “Goday taana, ‘Taani neena Ayihuda gidenna asaakko haakosaa kiittiyaa diraw ba’ geedda” yaageedda.

Phawuloosi Roome Asa Gidiyaawaa Qonccisseedda

²² Phawuloosi he qaala haasayana gakkanaw asay I giyaawaa sisee; hewaappe guyyiyan, barenttu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Hawaa gadiyaappe dhayissa; I de7anaw bessenna” yaageeddino.

²³⁻²⁴ Untunttu waassishshin, barenttu mayuwaa bollaw olishshininne baanaa carckuwan laalishshin, olaa kaappuu wottaaddaratuu Phawuloosa barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda. Qassi asay ayissi hewaadan aabolla waasseeddinontto eranaw, Phawuloosa lissuwan shocana mala, untunttu azazeedda. ²⁵ Shin wottaaddaratuu Phawuloosa dafuwan minissi qachcheedda wode, Phawuloosi bare matan eqqeedda xeetatuwaa kaappuwaa, “Roome gadiyaa asaa pirdday baynnaan shociyaawe hinttentoo wogee?” yaageedda.

²⁶ Hewaa xeetatuwaa kaappuu siseedda wode, olaa kaappuwaakko biide, “Ha bitani Roome asa. Neeni ayaa oothana qoppay?” yaagiide oochcheedda.

²⁷ Olaa kaappuu Phawuloosakko shiiqiide, “Neeni Roome ase? Taw oda” yaageedda.

Phawuloosi, “E” yaageedda.

²⁸ Olaa kaappuu Phawuloosaw zaariide, “Taani ha zaretethaa daro miishshaan shammaaddi” yaageedda.

Shin Phawuloosi, “Taani he zerethaappe yelettaaddi” yaageedda.

²⁹ Hewaa diraw, Phawuloosa biddanaw qooppeeddawanttu man77iyan aappe shaaketti aggeeddino. Olaa kaappuukka Phawuloosi Roome asa gideeddawaa ereedda wode yayyeedda; ayissi gooppe, santhalataan A qashissi wotheedda.

Phawuloosi Ayihudatuwaa Shanggatuwaakko Shiiqueedda

³⁰ Wonttetha gallassi olaa kaappuu, Ayihudatuu Phawuloosa ayissi mooteeddinonttonne geeshshiide eranaw koyyiide, Phawuloosa billeedda. Yaatiide qeesatuwaa kaappatuunne asay ubbay shiiqana mala azazeedda; qassi Phawuloosa duge wothiide, untunttu sinthan esseedda.

23

¹ Phawuloosi hewaan shiiqueedda asaa caddi xeelliide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hachche gakkanawukka Xoossaa sinthan ta de7uwaa ubbaan tilla wozanaan de7aaddi” yaageedda. ² Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Hanaanii, Phawuloosa doonaa baqqana mala, A matan eqqeeddawantta azazeedda. ³ Phawuloosi he wode A, “Laa ha booshinchchaan okkeedda * godaw, Xoossay neena baqqana. Neeni ta bolla higgiiyan pirddanaw uttaade, wogay baynnaan taana baqqana mala azazay?” yaageedda.

⁴ Phawuloosa matan eqqeeddawanttu A, “Neeni Xoossaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa boray?” yaageeddino.

⁵ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, I qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gideeddawaa taani erabeykke; ayissi gooppe, ‘Ne gadiyaa mooddiyaawaa bolla iita qaalaa haasayoppa’ geetettiide Xoossaa Maxaafan xaafetteedda” yaageedda.

⁶ Shin Phawuloosi baggatuu Saduqaawanatuwaa; baggatuu Parisaawatuwaa gideeddawaa be7iide, “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Parisaawiyaanne Parisaawiyaa na7aa; ‘Hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddanawantta’ gaade taani nashechchaan naagiyaa diraw, untunttu ta bolla pirddiino” yaagiide, dhoqqu oothiide haasayeedda.

⁷ Phawuloosi hewaa yaagina, Parisaawatuwaa giddoninne Saduqaawanatuwaa giddon walassay kesina, shiiqueedda asay laaletteedda. ⁸ Ayissi gooppe, Saduqaawanatuu, “Hayqqeedda asay denddenna; kiitanchchaykka ayyaanaykka baawa” yaageeddino; Parisaawatuu qassi laa77uukka de7iyaawaa ammaniino. ⁹ Wolqqaama walassay denddeedda; Parisaawatuwaa baggappe Muse higgiiyaa tamarssiyaawanttu denddi eqqiide, “Ha bitaniyaa bolla aynne balaa demmibeykko; aw ayyaanay woy kiitanchchay haasayennan aggenna” yaagiide palumetteeddino.

¹⁰ Walassay darina, olaa kaappuu Phawuloosa untunttu menthereethanenttonne gi yayyiide, bare wottaaddaratuu wodhdhiide, untunttu gidloppe A ellekka kesiide, barenttu de7iyaasaa afana mala azazeedda.

¹¹ He qamma Goday Phawuloosa matan eqqiide, “Phawuloosaa, neeni taw Yeerusalaamen markkatteeddawaadan, Roomenkka markkattanaw bessee; minna; aynne baawa” yaageedda.

* **23:3** booshinchchaan okkeedda: Itti uray lo77a malatana mala oosussaa, shin gidenna. **23:5** Kes 22:28

Phawuloosa Wodhanaw Oosetteedda Maquuwaa

¹² Wonttissa gallassi, Ayihudatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, meennaadaaninne ushennaadan, caagettiide giigetteeddino.

¹³ Phawuloosa bolla hewaa maqqetteedda asatuu oytamuwaappe dariino. ¹⁴ Unttuntu qeesatuwaa kaappatuwakkonne cimatuwaakko yiide, “Nuuni Phawuloosa wodhana gakkanaassi, aynne baarennaadan, giigetti utteeddo. ¹⁵ Hewaa diraw, hinttenttunne shiiqeedda asay Phawuloosabaa geeshshiide biddiyaawaa malatiide, olaa kaappuu A hinttenttukko duge wothana mala oochchite; nuuni I haa shiiqanaappe kasenna A wodhanaw giigi utteeddo” yaageeddino.

¹⁶ Shin Phawuloosa michchatti na7ay he maquuwaa siseedda wode, biide wottaaddaratuu de7iyaasaa geliide, Phawuloosaw odeedda.

¹⁷ Phawuloosi xeetatuwaa kaappatuwaappe ittuwaa xeesiide, “Ha na7aa olaa kaappuwaakko afa; ayissi gooppe, olaa kaappuwaassi I odiyaawe de7ee” yaageedda.

¹⁸ Hewaa diraw, xeetatuwaa kaappuu na7aa olaa kaappuwaakko afide, “Qasho gollen de7iyaa Phawuloosi, ha na7ay new ayentto odiyaabay de7iyaa diraw, taana barekko xeesiide, A neekko ahanaadan, taana woosseedda” yaageedda.

¹⁹ Olaa kaappuu na7aa kushiyaa oyqqiide, dumma gaxaa kessiide, “Neeni taw odanabay ayee?” yaagiide oochcheedda.

²⁰ Na7ay olaa kaappuwaassi, “Ayihudatuu Phawuloosabaa kaseppe minissi oochchiyaawaa malatiide, neeni shiiquwaa A utissanaadan, neena wontti woossanaw zorettaa qachcheeddino. ²¹ Shin neeni unt-tuntu giyaawaa sisoppa; ayissi gooppe, oytamuwaappe dariya asatuu Phawuloosa wodhana gakkanaassi, qumaa meennaadaaninne haathaa ushennaadan, caagettiide geemetti uttiide A naagiino; neeni giyaawaa sisanaw ha77ikka giigetti uttiide naagiino” yaageedda.

²² Hewaa diraw, olaa kaappuu na7aa, “Ha yewuwaa neeni taana erisseeddawaa oossinne odoppa” yaagiide azazeeddawaappe guyyiyan, A yeddeedda.

Phawuloosi Gadiyaa Mooddiyaa Filikisa Sintha Shiiqeedda

²³ Olaa kaappuu xeetatuwaa kaappatuwaappe laa77uwaa xeesiide, “Qiisaariyaa baanaw, laa77u xeetu wottaaddaratuwaa, laappun tammu paraa oyqqeedda asatuwaanne laa77u xeetu tooranchchatuwaa qammaappe heezzu saatiyaan giigissite; ²⁴ gadiyaa mooddiyaa Filikisakko Phawuloosa sarotethaan gathanaw togissiyaa mehiyaanne giigissite” yaagiide, unttunta azazeedda. ²⁵ Olaa kaappuu hawaadan giyaa dabidaabbiyaa xaafeedda.

²⁶ “Qalawudeyoosa Luusiyoosappe; gadiyaa mooddiyaa bonchcheteedda Filikisaa! Sarotethay new gido. ²⁷ Ayihudatuu ha bitaniyaa oyqqiide wodhana hanishshin, Roome katamaa asa I gideeddawaa eraade, wottaddaratuwanna gakkaade A ashshaaddi. ²⁸ Unttuntu A ayissi mooteeddinontto eranaw koyyaade, duge unttuntu shiiquwaassi A afaaddi. ²⁹ Unttuntu barenttu higgsiyaabaa I oochcheeddawaassi A mooteeddawaappe attin, A wodhissiyaa woy qashissiyaa mooto gidenna. ³⁰ Unttuntu ha bitaniyaa bolla maqqetti utteedda zigirissay taana gakkina, taani he man77iyankka A neekko yeddaa aggaaddi; A mootiyaawanttukka biide, ne sinthan mootana mala odaaddi; saro de7a” yaageedda.

³¹ Hewaa diraw, wottaaddaratuu azazetteeddawaadanka Phawuloosa akkiide, qamma Anttiphaaxiriisa gatheeddino. ³² Wonttissa gallassi aananna baana mala paraa toggo asatuwaa wothiide, gediyaan biyaawanttu guyye wottaaddaratuu de7iyaasaa simmeeddino. ³³ Paraawanttu Qiisaariyaa geliide, dabidaabbiyaa gadiyaa mooddiyaawoo immiide, Phawuloosa A sintha aatheeddino. ³⁴ Gadiyaa mooddiyaawe dabidaabbiyaa nabbabeeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi haqa awuraajjaa asentto A oochcheedda; Kilqqiyaa asa I gideeddawaa ereedda wode, ³⁵ “Taani nebaa neena mootiyaawanttu yiyaa wode sisana” yaagiide, wottaaddaratuu Heroodisa kawutethaa gollen A naagana mala azazeedda.

24

Phawuloosa Ayihudatuu Mooteeddino

¹ Ichcheshu gallasaappe guyyiyan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, Hanaaniyaa, cimatuwaannanee Xarxxaluusa giyaa itti xabaqaanna duge Qiisaariyaa wodhdheedda; untunttu gadiyaa mooddiyaawaa bolla Phawuloosa mooteeddino. ²⁻³ Phawuloosi xeesetteedda wode, Xarxxaluuse A hawaadan yaagiide, mootuwaa doommeedda.

“Bonchchetteedda Filikisaa, nuuni ne bagganna daro sarotethaa demmeeddoshshin, ne qofaan ha gadiyaassi ubbabaani ubbasankka lo77o laamii beettiyaawoo neena loythi galatiide, hawaa akkeetto. ⁴ Shin taani neena gami77ethennaan, dooya gideedda ne keekatethaan nubaa neeni qanthaan sisana mala, neena woossay. ⁵ Ayissi gooppe, ha bitani dhubo gidiide, sa7aa ubbaan de7iyaa Ayihudatuwaa gidдон walassaa dentheedda, Naaziraawatu bagga asaa kaalethiyaawaa gideeddawaa ereeddo. ⁶ Haray atto Geeshsha Golliyaakka tunissanaw koyyishshin A oyqqiide, nu higgiiyaadan, A bolla pirddanaw qoppeeddo; ⁷ shin olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiide, wolqqaan nu kushiyaappe A wothi akkeedda. ⁸ A mootiyaawanttukka neekko yaana mala azazeedda; neeni ne huuphew ha bitaniyaa biddaade, nuuni A mootiyaa yewuwaa ubbaa eranaw danddayaa” yaageedda.

⁹ Ayihudatuukka qassi, “Ha yewuu tuma” giide, A qofaa akkeeddino.

Phawuloosi Filikisa Sinthan Mootoo Zaruwaa Immeedda

¹⁰ Gadiyaa mooddiyaawe Phawuloosa yaanaadan wuttina, I hawaadan yaagiide zaareedda; “Neeni daro wodiyaappe doommaade, ha asaassi pirddaadde de7iyaawaa taani eraade, ta yewuwaa nashechchaan zaaray. ¹¹ Taani Yeerusalaame goyinnanaw kesooeppe tammanne laa77u gallasaappe darennawaa neeni ne huuphew erana danddayaa. ¹² Ayihudatuu taana Geeshsha Golliyan gidina, Ayihuda woosa gollen gidina, katamaan gidina, oonannanne palumettishshin woy asaa shiishshaade maqqishshin, itti uraannanne be7ibeykkino. ¹³ Untunttu ha77ikka taana mootiyaawaa shatimmanaw danddaykkino.

¹⁴ “Shin taani hawaa new oday; taani Muse higgiiyan de7iyaawaanne nabatuu xaafeedda ubbabaa ammananaadan, nu aawatuwa Xoossaassi untunttu worddo giyaa ogiyaan goshetay. ¹⁵ Hawanttu barenttu huuphew, ‘Asay ubbay, wordduukka xilluukka hayquwaappe denddanawantta’ giyaawaadan, taanikka untunttu denddiyaawaa Xoosaani hidootaa wothaade amuwaani naagay. ¹⁶ Hewaa diraw, taani

qassi, Xoossaa sinthaninne asaa sinthan ubba wode, pokkuu baynna tilla wozanay taw de7ana mala minnay.

¹⁷ “Taani Yeerusalaameppe kesodeppe cora laythaappe guyyiyan, ta gade hiyyeesaassi miishshaa immanawunne yarshshuwaa yarshshanaw Yeerusalaame baaddi. ¹⁸ Hewaa oothishshin, asay shiiqennaan, walassay denddenaan, taani Geeshsha Golliyan geeyyishshin, untunttu taana demmeeddino. ¹⁹ Shin Iisiyappe yeedda itti itti Ayihudatu hewaan de7iino; untunttu ta bolla yewuwaa koyyoope, yiide taana ne bollan mootanaw bessee. ²⁰⁻²¹ Woy taani untunttu gidдон eqqaade, ‘Hayqqeeddawanttu denddanawaa ammaniyaa diraw, hachche hintte sinthaan ta bolla pirddiino’ gaade haa dhoqqissaade hasayeedda itti qaalaappe attin, shiiquwaa sinthan eqqishshin, ta bolla itti bayizzuwaa demmeeddawaa gidoope, hawanttu barenttu huuphew hawaan odanawantta” yaageedda.

²² Shin Filikise Xoossaa ogiyaabaa geeshshi ereedda diraw, “Taani hintte yewuwaa olaa kaappuwaa Luusiyoosi yiya wode ogiyaa oythana” yaagiide, pirddiyaa wodiya sinthaw keereedda. ²³ Filikise qassi Phawuloosa qachchennaan naagana malanne A dabbatuwaappe ooninne aw oothishshin, woy aakko yiishshin diggenna mala, xeetatuwaa kaappuwaa azazeedda.

Phawuloosi Filikisanne Dirusilla Sintha Shiiqeedda

²⁴ Amareedda gallasaappe guyyiyan, Filikise Ayihuda asaa zare gideedda bare machchatti Dirusillinna yiide, Phawuloosa kiitti ahissiide, Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaa ogiyaa I haasayishshin siseedda. ²⁵ Phawuloosi xillotethaabaa, bare huuphiyaa naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishshin, Filikise yayyiide, “Neni ha77iw ba; taw miikkeedda wode, neena kiittaade xeeqissana” yaageedda. ²⁶ He wode qassi Phawuloosi biletanaw, barew maganxxaa immanddeeshsha giide qoppeedda; hewaa diraw, daro wode A ahissi ahissiide, aananna haasayee.

²⁷ Laa77u laythaa kumeeddawaappe guyyiyan, Filikisa kotaa Phorqqiyoosa Pisxxoosi akkeedda. Filikise Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide, qasho gollen Phawuloosa bashi ageedda.

25

Phawuloosi Roome Kaatiyaakko Bare Yewuwaa Akkiide Baanaw Oochcheedda

¹ Pisxxoosi awuraajjaa geleedda heezzenhiyaa gallasaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe Yeerusalaame beedda. ² Yaani qeesatuwaa kaappatuunne Ayihudatuwaa kaaletthiyaawanttu Phawuloosa mooteddino. ³ Untunttu Phawuloosa wodhanaw ogiyaan qosetti uttanaw, barenttoo lo77obaa udiide A Yeerusalaame ahana mala, Pisxxoosa woosseeddino. ⁴ Pisxxoosi untunttoo, “Phawuloosi Qiisaariyaan qashetti utteedda; taani ta huuphewukka ellekka yaa guyye simmanaw qoppa uttaaddi. ⁵ Hewaa diraw, I ayentto bayizzeeddawe de7ooppe, hinttenttu gidдон aawotiyawanttu taananna Qiisaariyaa biide, A mootino” yaagiide zaareedda.

⁶ Pisxxoosi Yeerusalaamen hosppun woy tammu gallasaappe aathennaan uttiide, Qiisaariyaa beedda; wonttissa gallassi pirddiyaasan uttiide, Phawuloosa ahana mala azazeedda. ⁷ I gakkeedda wode,

Yeerusalaameppe yeedda Ayihudatu A matan yuuyyi aadhdi eqqiide, barenttoo shatimmanaw danddayettenna daro deexo mootuwaa A bolla wotheeddino. ⁸ Phawuloosi mootettiidde, “Taani Ayihudatuwaa higgiaakka Geeshsha Golliyaakka Roome Kaatiyaa Qeesaarakka aynne naaqqabeykki” yaageedda.

⁹ Pisxxoosi Ayihudatuwaa nashechchanaw koyyiide Phawuloosa, “Pude Yeerusalaame kesaade, ha yewuwaabaa yaani ta sinthan ooshettanaw koyyay?” yaagiide oochcheedda.

¹⁰ Shin Phawuloosi, “Taani ooshettanaw bessiyaa Qeesaara pirdda gollen eqqaaddi. Neenikka loytha eriyawaadan, taani Ayihudatuwaa aynne naaqqabeykki. ¹¹ Simmi taani naaqqeeddawaa woy hayqqanaw bessiyaawaa ootheeddawaa gidoope, hayquwaappe attana giikke; shin untunttu taana mootiyaa mootuu mela gideeddawaappe hini baggan, oonin taana untunttoo aathiide immanaw danddayenna; Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchay” yaageedda.

¹² Hewaappe guyyian, Pisxxoosi barenanna zorettiyaawanttunna zoretti simmiide A, “Neeni Qeesaare tabaa pirddo gaade oochchaadda; Qeesaarakko baanaassa” yaagiide zaareedda.

Pisxxoosi Phawuloosabaa Agriphaanna Maqqetteedda

¹³ Amareedda gallasaappe guyyian, Kaatiyaa Agriiphphaynne Bariniqe Pisxxoosa sarotanaw Qiisaariyaa beeddino. ¹⁴ Yaani untunttu cora gallassaa utti de7ishshin, Pisxxoosi kaatiyaassi Phawuloosabaa hawaadan yaagiide odeedda; “Hawaan Filikise qachchiide bashi beedda itti bitani de7ee. ¹⁵ Taani Yeerusalaamen de7ishshin, qeesatuwaa kaappatuunne Ayihuda cimatu A bolla pirddana mala, taana woosiidde, aabaa taw odeeddino. ¹⁶ Taani, ‘Mootetteedda uray barena mootiyaawanttunna ittippe eqqennaaninne barena mooteedda yewuwaassi zaaruwaa immennaan, oona gidooppenne aathiide immiyaawe Roome asaassi woga gidenna’ yaagaade untunttoo zaaraaddi.

¹⁷ “Hewaa diraw, untunttu hawaan shiiqeedda wode, taani gami77ennaan wonttissa gallassi, pirdda golle gelaade Phawuloosa ahana mala azazaaddi. ¹⁸ A mootiyaawanttu eqqiide, iitabaan A mootennaan aggikkino gaade taani qoppeeddawaadan, aynne A mootibeykkino. ¹⁹ Shin untunttu barenttu ammaneeddabantubaanne Phawuloosi, ‘Paxa de7ee’ giyaa hayqqeedda itti Yesuusa geetetiyyaa bitaniyaabaa aananna palumetteeddino. ²⁰ Taani ha yewuwaa wootaade bidda demmanitantto, qofaa qachchennaan de7aadde, Phawuloosi Yeerusalaame biide, ha yewuwaa yaani ooshettanaw koyyinttonne gaade A oochchaaddi; ²¹ shin Phawuloosi bare yewuwaa Awugisxxoose Qeesaare ogiyaa oythana gakkanaw naagettanaadan oochchina, taani A Qeesaarakko yeddana gakkanaassi, I qashettana mala azazaaddi” yaageedda.

²² Hewaappe guyye Agriiphphay Pisxxoosa, “Taani ta huuphewukka gassi he bitani giyaawaa sisana koyyay” yaageedda.

Pisxxoosi A, “Neeni wontti I giyaawaa sisanaassa” yaageedda.

²³ Wonttissa gallassi, Agriiphphaynne Bariniige daro bonchchuwan olaa kaappatuwaannanne katamaan de7iyaa wolqqaama asaanna yiide, pirdda golle geleeddino; Pisxxoosi Phawuloosa ahana mala azazina aheeddino. ²⁴ Pisxxoosi hawaadan yaageedda; “Kaatiyaa Agriiphphaa, hawaan nuunanna de7iyaa asaa ubbaw, Ayihuda asay ubbay Yeerusalaamenikka hawankka waassiidde, ‘I hawaappe sinthaw paxa de7anaw bessenna’ yaagiide, taana woosseedda bitaniyaa hawaa be7iita. ²⁵ Shin I aynne hayqqanaw bessiyaawaa otheeddawaa taani demmabeykke; I bare huuphew, ‘Awugisxxoose Qeesaare tabaa pirddo yaagaade oochchaaddi’ geedda diraw, Qeesarakko A yeddanaw taani qoppaaddi. ²⁶ Taani aabaa ta godaa Awugisxxoose Qeesaaressi xaafanaw tumu yewuu taw aynnee baawa; hewaa diraw, I loythi ooshettowaappe guyyiyan, taani xaafiyaabaa demmana mala, hinttenttu sintha, Kaatiyaa Agriiphphaa, ubba ne sintha A ahaaddi. ²⁷ Ayissi gooppe, qashetteedda uraa kiittiyaa wode, A ayaw mooteeddentto, erisennaan co77u gi bashiyaawe taw eeyatethaa malatee” yaageedda.

26

Phawuloosi Agriiphphaa Sinthan Haasayeedda Haasayaa

¹ Agriiphphay Phawuloosa, “Neeni nebaa haasayanaw danddayaa” yaageedda. He wode Phawuloosi bare kushiya micciide hawaadan yaagi zaareedda.

²⁻³ “Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatuwaa wogaanne palumaa ubbaa neeni loythaade eriyaa diraw, taana Ayihudatu mootiyaa yewuwaa ubbaa hachche taani ne sinthan zaariyaawoo ta qaaday darissi lo77a yaagaade qoppay; hewaa diraw, neeni ta haasayaa salettennaan sisana mala, neena woossay.

⁴ “Taani na7atethaappe doommaade ta asaa giddoninne Yeerusalaamen de7eedda ta de7uwaa Ayihuda ubbatuu kaseppe doommiide eriino. ⁵ Taani koyroppe doommaade, nu ammanuwaa higgiiya ooppenne minissiide naagiya Parisaawatuwaa bagga Parisaawe gidaade de7iyaawaa, untuntu markkattanaw koyyoope eriino. ⁶ Taani ha77ikka Xoossay nu aawatuwassi immana geeddawaa nashechchaan naagiya diraw, pirddettanaassi hawaan eqqay. ⁷ Qassi tammanne laa77u nu aawatuwa zaratuu Xoossaw qammanne gallassi ubbaade minissi goyinniide, Xoossay immana geeddawaa akkanaw nashechchaan naagiino; Kaatiyaa Agriiphphaa, Ayihudatu taana mootiyaawe taani hewaa nashechchaan naagiya diraassa. ⁸ Ayihudato, Xoossay hayqqeeddawannta denthiyaawaa ayissi ammanikkitee?

⁹ “Taani ta huuphewukka Naazireetiyaa Yesuusa eqettanaw bessee gaade kase qoppaaddi. ¹⁰ Taani Yeerusalaamen otheeddawe hawaa; qeesatuwaa kaappatuwaappe maataa akkaade, Xoossaa asatuwaappe coratuwaa qashissaaddi; untuntta wodhiyaa wodekka untunttu hayqqiyaawaa dosaaddi. ¹¹ Ayihuda woosa golle ubbaan daro wode untuntta muraadde, barentu ammanuwaa untunttu aggana mala godetaaddi; taani wogay baynnawaa untunttoo hanqqettaade, haray atto, hara gadiyaa katamaa gakkanawukka untuntta metoothay.

Phawuloosi Bare Huuphew Kiristtoosa Wooti Ammaneeddentto Odedda

(Kit 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Taani ha yewuwaassi qeesatuwaa kaappatuwaappe maataanne azazuwaa akkaade Damasqqo baaddi. ¹³ Kaatew, taani seeta gallassi ogiyaan de7ishshin, awaa poo7uwaappe loythi aadhdiyaa poo7uu taananne taananna beeddawantta yuuyyi aadhdiide, saluwaappe poo7ishshin be7aaddi. ¹⁴ Nuuni ubbay sa7aan kunddedda wode, Ibraayisxxe qaalaan, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, taana ayaw yedesaan metoothay? Neeni taana ixussaan neena qohaasa’ yaagiide taw odishshin sisaaddi.

¹⁵ “Yaataade, ‘Ta Godaw, neeni oonee?’ yaagaaddi.

“Goday, ‘Taani neeni yedesaan metoothiyaa Yesuusa. ¹⁶ Shin dendda eqqa; ayissi gooppe, hachche neeni taana bee7eeddawaanne taani neena sinthappe bessanawaa haranttoo markkattana mala, taw oothiyaawaa udaade neena sunthanaw new qonccaaddi. ¹⁷⁻¹⁸ Unttuntu taana ammanina, unttuntu nagaray atto geetettanaadan, Xoossay dooredda asaa giddon unttuntu barenttu de7iyaasaa demmanaadan, qassi dhumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatethaappekka Xoossaakko simmanaadan, unttuntu ayfiyaa neeni dooyyana mala, Israa7eeliyaa asaappenne taani neena unttuntukko kiittiyaa Ayihuda gidennawantuppe neena ashshana’ yaageedda.

¹⁹ “Kaatiyaa Agriiphphaa, hewaa diraw, taw saluwaappe beetteedda saxaassi taani azazettanawaa ixxabeykke. ²⁰ Shin taani kasetaade, Damasqqoninne Yeerusalaamen hewaappe guyyiyan, Yihudaa gadiyaa ubbaan de7iyaawantussinne Ayihuda gidennawantoo barenttu nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanaw bessiyaawaa oothiide, Xoossaakko simmana mala qaala odaaddi. ²¹ Hewaa diraw, Ayihudatu taana Geeshsha Golliyan oyqqiide wodhanaw koyy-eeddino. ²²⁻²³ Hewaa diraw, taani Xoossaa maaduwa akkaade, daroonne guuthaw hachche gakkanawukka eqqaade markkattay. Nabatu-unne Muse, ‘Kiristtoosi metootanaw bessee; qassi hayquwaappe koyro denddiide, Ayihudatuwassinne Ayihuda gidennawanttoo atotethaa poo7uwaa odanaw bessee’ geeddawaadan, taanikka unttuntu haasay-eeddawaappe haraa ittibaanne haasayeeddabay baawa” yaageedda.

²⁴ Phawuloosi barenttubaa hawaadan yaagiide zaarishshin, Pisxxoosi kooshshaa dhoqqu udiide A haasayaa dhubbanaw, “Phawuloosaa, neeni gooyaa; neeni darii tamaareeddawe neena gooshshana hanee” yaageedda.

²⁵ Shin Phawuloosi hawaadan yaageedda; “Bonchchetteedda Pisxxoosaa, taani tumatethaan lo77o yewuwaanne wozanaa qofaa haasayiaawaappe attin gooyikke. ²⁶ Taani Kaatiyaa Agriiphphaassi ha yewuwa qoncciyaan odiyaaawaa I eree; ayissi gooppe, ha yewuu geeman oosettibeenna diraw, hawaappe ittuunne aappe geemmennawaa taani geshshaade eray.

²⁷ “Kaatiyaa Agriiphphaa, neeni nabatuu geeddawaa ammanay? Neeni unttuntu geeddawaa ammaniyaawaa taani eray” yaageedda.

²⁸ Kaatiyaa Agriiphphay Phawuloosa, “Ha77i ha qantha wodattinkka taana ammanthanaw koyyay?” yaageedda.

²⁹ Hewaappe guyye Phawuloosi, “Daro wode gidina, guutha wode gidina, ne xalalaa gidakka; shin hachche taani odiyaawaa sisiyaa ubbay qassi tawaadan qashettoppino attin, ta mala gidanaadan Xoossaa woosay” yaageedda.

³⁰ Hewaappe guyyiyan kaatii, mooddiyaa Pisxxoose, Bariniqenne, untuntunna de7iyaa ubbay denddi, ³¹ itti bagga simmiide, ittu ituwaanna, “Ha bitani hayqussay atto shin, qashuwaassikka bessiyaabaa oothibeenna” yaagi haaseyeeddino. ³² Agriiphphay Pisxxoosa, “Ha bitani, ‘Qeesaari tabaa pirddo’ gibeennetto, biletanaw danddayee shin” yaageedda.

27

Phawuloosi Roome Beedda

¹ Nuuni markkabiyaan Xaaliya baanaw qoppi utteedda wode, Phawuloosanne hara amareedda qashetteedda asatuwaa Awugisxxoosa wottaaddaratuwaa giyaawantuppe itti Yuuliyooosa giyaa xeetatuwaa kaappuwaassi aathiide immeeddino. ² Iisiya gaxaan de7iyaa gadatuwaa biyaa Adiraamixiyoonaa markkabiyaan geliide beeddo; Maqidooniyaa asa gidiyaa Teselonqqe Arisxxirokoosi nuunanna de7ee.

³ Wonttissa gallassi nuuni Sidoonaa gakkishshin, Yuuliyooosi Phawuloosaw daroppe A, “Ne dabbatuu neena koshshiyaabaa maaddana mala, neeni untunttukko baanaw danddayaa” yaageedda. ⁴ Hewaappe denddiide, sinthanna nu bolla carkkiyaa diraw, Qophiroosa haathan doodetteedda sa7aan carkkenna bagga beeddo. ⁵ Kilqqiyaa mataaninne Phinifiliyaa matan de7iyaa abbaa pinniide, Liqiyaa de7iyaa Muura gakeeddo. ⁶ Hewaan xeetatuwaa kaappuu Xaaliya biyaa Iskinddiriyaa markkabiyyaa demmiide, aani nuuna gelisseedda.

⁷ Nuuni cora wodiyaa loddaan biidde, daro metuwan Qenidoosa katamaa gakeeddo; hewaanna baanaw nuuna carkkuu diggina Salmoonanna aadhdiide, haathan doodetteedda Qarxxeesan carkkuwaappe te7ettiidde beeddo. ⁸ Qassikka daro metuwan gaxanna gaxanna aadhdiide, Laasiya katamaa matan de7iyaa abbaa doonaan Markkabii Woppu Giide Shemppiyasaa geetettiyaasaa yeeddo.

⁹ Nuuni hewaan cora wodiyaa gami77eeddawaappe guyyiyan, Xoomay biletidiggeedda diraw, markkabiyaan biyaawekka hirggishshin Phawuloosi untuntta zoriidde, ¹⁰ “Asaw, nu buussan wolqqaama boshayne daro bashshay de7anawe taw beettee; bashshay yiyaawe caanaa bollanne markkabiyyaa bolla xalalaan gidenna; nu shemppuwaa bollaakka yaanawaa” yaageedda. ¹¹ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosi geeddawaappe aathiide, markkabiyaan de7iyaawantta azaziyaawenne markkabiyyaa goday giyaawaa ammanee. ¹² He abbaa mataa katamay balguwaa shaaccanaw untunttoo miikkenna katamaa; hewaa diraw, cora asatuu barenttoo danddayettooppe, Pinqqe giyaa katamaa gakiide, balguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanaw zoretteeddino; Pinqqen de7iyaa markkabii shemppiyaa miikko sa7ay doyetteddawe, away wulliyaasaappenne ushechcha baggappe gidduwan, qassi wulliyaasaappenne haddirssappe gidduwana.

Abbaa Bollan Gotuu Denddeedda

13 Away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dughehaa bagga carkkuu loddaan carkkeeda wode, barenttu qoppeeddawaadan haneeddawaa untunttoo malatina denddeeddino; markkabii beenna mala oyqqiyaa birataa pude dafiide, Qarxxeesa matattiide, lanqqiyanna aadhdheeddino. 14 Shin darii gami77ennaan, “Awuraaqiis” * giyaa daro wolqqaama gotuu haathaa gidдон de7iyaa sa7aappe duge untunttu bolla denddeeda. 15 He gotuu markkabiyyaa dechchiide aathennaan diggina, baanaw nuussi danddayettennan ixceedda diraw, markkabiyyaa I afiyaasaa aggiide beeddo.

16 Nuuni Qeeda giyaa haathan doodetteeda carkkuwaappe geemmedda saanna aadhdhiyaa wode, darissi metootiide markkabiyyaa wonggiriyaan naagi ashshanaw danddayeeddo. 17 Untunttu wonggiriyyaa pude kesseeddawaappe guyyiyan, gaadiyaan markkabiyyaa xaaxiide, minissi qachcheeddino; Sirxxisa giyaa shafii kumeedda saan barentta kunddissanenttonne giide hirggiide, markkabiyyaa afiyaa sharaa wothiide, carkkuwan markkabiyyaa coo yeddii aggeeddino.

18 Gotuu wolqqaamiide nu bollan wolqqaameedda diraw, wonttissa gallassi caanaappe abbaan oluwaa doommeeddino. 19 Heezzenthiyaa gallassikka markkabiyaan de7iyaa miishshaa untunttu barenttu kushiyan oleeddino. 20 Nuuni daro wodiyyaa awaanne xoolinttiyaa be7ennaan, wolqqaama uushuu nu bolla bukkishshin, sinthappe dhayanaan attokko giide qoppeeddo.

21 Untunttu daro wodiyyaa qumaa meennaan gami77eeddawaappe guyyiyan, Phawuloosi he wode untunttu gidдон denddi eqqiide, hawaadan yaageedda; “Asaw, hinttenttu ta zoriyyaa akkeeddenttonne Qarxxeesappe denddenaan atteeddentto, hawaa mala bayethaynne qohuu nuuna gakkenna. 22 Shin ha77ikka taani hinttentta yayyoppite gaade zoray; ayissi gooppe, ha markkabii bayanaappe attin, hinttenttuppe itti uraa shemppuukka bayenna. 23 Ayissi gooppe, Xoossaa kiitanchchay, taana mooddeedda taani goyinniyyaa Xoossaawe, zino gamma ta matan eqqiide, 24 Phawuloosaa, yayyoppa; neeni Roome gadiyyaa Kaatiyyaa Qeesaara sinthan eqqanaw bessee; be7a, Xoossay bare keekatethaan neenanna biyaa asaa ubbaa shemppuwaa ashshana’ yaageedda. 25 Hewaa diraw asaw, yayyoppite. Ayissi gooppe, he kiitanchchay taw odeeddawaadan hananawaa taani Xoossaa ammanay; 26 shin carkkuu nuuna itti haathan doodetteeda sa7aan abbaa doonaan dom77issana” yaageedda.

27 Tammanne oydentho gallassi Meediteraaniyyaa Abbaan nuuna carkkuu yaanne haanne sugishshin, markkabiyaan oothiyaawanttussi gamma bilahii biittaakko mateeddawaa malateedda. 28 Untunttu likkiyyaa gaadiyyaa xeeraan dexiyaabaa qachchiide, haathan yeggina, haathay oytamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa ereeddino. Guuthaa gami77iidde, laa7ethuwaa yeggiide, hattamu mitiriyyaa ciimmateeddawaa ereeddino. 29 Untunttu shuchchattiyaasan kunddena mala yayyiide, markkabii beenna mala oyqqiyaa oyddu birataa markkabiyaappe guyyenna abbaan yeggiide, sa7ay wonttana mala, barenttu xoossatuwaa woossiino. 30 Markkabiyan oothiyaawanttu markkabiyaappe kichchanaw koyyiide, markkabii

* 27:14 “Awuraaqiis” geetettiyyaa wolqqaama gotuu killi pudehaappe wulaa bagga carkkiyaawaa gidyaawaa beessee.

beenna mala oyqqiyaa amareedda biratatuwaa markkabiyaappe sintha bagganna abbaan yeggiyaawaa malatiide, wonggiriya abbaan wotheedda wode,³¹ Phawuloosi xeetatuwaa kaappuwaanne wottaaddaratuwaa, “Hawanttu markkabiya gidдон de7ana dhayooppe, hinttenttu attanaw danddaykkita” yaageedda.³² Hewaappe guyyiyan, wottaaddaratuu wonggirii qashetteedda gaadiyaa qanxxiide, yeddii aggeeddino.

³³ Sa7ay wonttana hanishshin, Phawuloosi ubbay qumaa maana mala, hawaadan yaagiide woosseedda; “Hinttenttu hachchenna tammanne oyddu gallassaa naageeddita; qassi he ubbankka qumaa mibeykkita.³⁴ Hewaa diraw, guutha qumaa hinttenttu maana mala, taani hinttentta woosay; ayissi gooppe, hinttenttu paxa de7anaw guutha qumaa maana koshshee; haray atto hinttenttu huuphiyaa binnanaappe ittuukka bayenna” yaageedda.³⁵ Phawuloosi hawaa giide, ukithaa akkiide, ubbaa sinthan Xoossaa galateedda; menthi Muussaa doommeedda.³⁶ Hewaappe guyyiyan ubbay loythi, barenttoo qassi qumaa meeddino.³⁷ Nuuni markkabiyaan de7iyaawanttu laa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna.³⁸ Unttuntu miide kaalleedda wode, caanaa zargaa abbaan oliide markkabiya deexuwaa kawushisseeddino.

Markkabiya Me7ussaa

³⁹ Sa7ay wontteedda wode, markkabiyaan oothiyaawanttu gadiyaa eribeykkino; shin haathay goggiide abbaan geleeddassaa miyyiyan de7iyaa shafiyaa akeekaana xelleeddino. Barenttussi danddayettintto, markkabiya he shafiyaakko laagganaw barenttu qofaa qachcheeddino.⁴⁰ Yaatiide markkabii beenna mala oyqqiyaa biratatuwaa billiide, abbaa giddo yeggeeddino; he wode, markkabiya koyyeeddassaa zaariide laaggiyaa mithaa qachcheedda gaadiyaa billeeddino; hewaappe guyyiyan, carkkuu markkabiya sinthaw sugana mala, markkabiya afiyaa sharaa sintha bagganna dhoqqu udiide, buussaa doommeeddino.⁴¹ Shin markkabii ciimmuu de7iyaasaappe aadhhiide haathan doodetteedda sa7aa matan de7iyaa dethasaan dom77etti eqqeedda; markkabiyaassi guyye baggay beetaa sugethaan me7erettishshin, sintha baggay duge dhishettiide, qaaxxennaan ixxi aggeedda.

⁴² Wottaaddaratuu qashetteedda asaappe ittuunne haathaa wadhhiide kessi akki beenna mala, untuntta wodhanaw zoretteeddino.⁴³ Shin xeetatuwaa kaappuu Phawuloosa ashshanaw koyyiide, wottaaddaratuwaa maqquwaa ixxeedda; haathaa wadhaa eriyaa ubbay markkabiyaappe haathan guppi guppiide kasetiide gaxaa kesana mala azazeedda.⁴⁴ Atteeddawanttuppe amareeddawanttu sanqqaan, amareeddawanttu qay markkabiya me7uwan kesana mala azazeedda; hawaadan ubbatuukka gaxaa sarotethaan keseeddino.

28

Phawuloosi Maltaa Giyaa Haathan Doodetteedda Sa7aa Beedda

¹ Nuuni gaxaa sarotethaan keseedda wode, he haathan doodetteedda sa7ay Maltaa geetettiyaawaa ereeddo.² Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu nuussi daro keekatethaa keekeeddino; iray

bukkanaw doommeedda dirawunne meeguwaaw diraw, tamaa eethiide, nuuna ubbaa mokkeeddino.

³ Phawuloosi daro qayxeeriyaa mithaa mixiide tamaan yeggishshin, marzzaama shooshshay seelaa diraw kesiide, A kushiyan xaaxettiide, A dukkeedda. ⁴ Haathan doodetteedda sa7aan de7iyaa asatuu qirccantiyaa shooshshay Phawuloosa kushiyan xaaxetteeddawaa be7eedda wode ittu ittuwaassi, “Tumu ha bitani shemppuwaa wodhiyaa asa; haray atto abbaappe I attinakka nu Xoossaa pirdday A paxa de7o gibeenna” yaageeddino.

⁵ Shin Phawuloosi bare kushiyaappe qirccantiyaa shooshshaa wuxakkiide, tamaan oleedda; A aynne oothiibeenna. ⁶ Unttuntu, “A bollay gaafee; woy akeekennaan kunddiide hayqqee” yaagiide A naagiino; shin cora wodiya naagiide, A bollan aynnee dummateeddabay dhayina, “Hawe xoossaa” yaagiide barenttu qofaa bashi aggeeddino.

⁷ Hewaa heeran haathan doodetti utteedda sa7aa kaappuwaa Pupiliyoosa giyaawaassi gadii de7ee; I nuuna imathatethaa, heezzu gallassaa siiquwan mokki moyizzeedda. ⁸ Pupiliyoosa aabbu qoxuwaa, seelanne uluwaa kadhaa saketti gisiide de7ee; Phawuloosi A soy geliide, aw Xoossaa woosseedda; bare kushiya A bolla wothiide, A patheedda. ⁹ Hewaappe guyyiyan, he haathan doodetteedda sa7aan harggiyaa hara ubba asaykka qassi yiide paxeedda. ¹⁰ Hewaappe simmina nuuna daro bonchchuwaa bonchcheeddino; nuuni markkabiyaan baanaw denddeedda wode, ogew nuuna koshshiyaabaa nuussi immeeddino.

Phawuloosi Malttappe Roome Beedda

¹¹ Heezzu agenaappe guyyiyan, haathan doodetteedda sa7aan balgguwaa aathiide, “mantte xoossaa” * giyaa Iskkindiriyaa markkabiyaan baanaw denddeeddo. ¹² Nuuni Siraakuse giyaa katamaa geliide, yaani heezzu gallassaa utteeddo. ¹³ Hewaappe yuuyyiide, Regiiyume giyaa katamaa gakeeddo. Itti gallasaappe guyyiyan, away kesiyaasaa xeelliyaa wode ushechcha dugehaa bagga carckuu carckina, wonttissa gallassi Putiyaaluusa giyaa katamaa yeeddo. ¹⁴ Hewaan nuuni itti itti ammaniyaawantta demmina, barenttunna laappu gallassaa uttana mala, nuuna woosseeddino; hewaappe qassi Roome yeeddo.

¹⁵ Roomen de7iyaa ammaniyaawanttu nubaa sisiide, Afiyaasaa Geyaanne “Heezzu Aqiyaasaa geetettiyaasaa” gakkanaassi nuuna mokkanaw yeeddino; Phawuloosi untuntta be7eedda wode Xoossaa galatiide, wozanaan minisseedda.

Phawuloosi Roomen Tamaarisseedda

¹⁶ Nuuni Roome geleedda wode, Phawuloosi barena naagiya wotaaddaraanna barekka de7anaadan udetteedda.

¹⁷ Heezzu gallasaappe guyyiyan, Phawuloosi Ayihudatuwaa kaapatuwaa barekko xeeseedda; untuntu shiiqeedda wode, untuntta hawaadan yaageedda; “Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani nu asaa woy nu aawatuwa wogaa iitabaa aynne oothennaan, taana Yeerusalamen qachchiide, Roome asaassi aathiide immeeddino. ¹⁸ Unttuntu taana biddeeddawaappe guyye, hayqqanaw bessiyaabay ta bolla aynne

* **28:11** mantte xoossaa: Hawanttu laa77u attuma naanatu, Kastoorinne Paalokisa geetettiyaawanttu Zewusse naanatuwaa gidiide, markkabiyaan de7iyaa asatuwaa naagiya xoossatuwaa geetettiide xeessetiino.

bayinna diraw, taana billanaw koyyeeddino. ¹⁹ Shin hewaa Ayihudatu eeno geennaan ixceedda wode, ‘Tabaa Qeesaare pirddo’ gaanawe taana koshsheeddappe attin, taani ta zariyaa mootiyaabay taw de7ina gidenna. ²⁰ Taani hinttentunna gaketanawunne haasayanaw hinttentta xeseeddawe hewaassa; ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asay nashechchaan naagiyaawaa diraw taani ha santhalataan qashettaaddi” yaageedda.

²¹ Ayihuda cimatu Phawuloosa, “Nuuni Yihudaappe nebaw dabidaabbiyaa akkibeykko. Nu ishatuwaappekka haray atto, ittuukka yiide, nebaw odibeenna; woy ne sunthaa bayizziide, nuussi odibeenna. ²² Shin he asaa sunthaa ubbasan asay bayizziide haasayiyaawaa nuuni eriyaa diraw, ne qofaa sisanaw koyyeetto” yaageeddino.

²³ Unttuntu barenttu yaana gallassaa Phawuloosaw keeriide, he gallassi coriide I de7iyaasaa yeeddino; ikka unttuntu Xoosaa kawutethaaba markkatteedda. Qassi unttuntu Yesuusabaa ammanana mala, Muse higgiaappenne nabatu xafeeddawaappe akkiide unttunta tamarissiidde, wonttappe omarssi gakkanaw loythi odeedda. ²⁴ Baggatuu Phawuloosi geeddawaa ammaneeddino; shin baggatuu ammanibeykino. ²⁵ Unttuntu barenttu giddon yewuwaa eeno geennaan ixceedda wode, Phawuloosi ittibaa geeddawaappe guyyiyan beeddino; I hawaadan yaageedda; “Geeshsha Ayyaanay nu aawatuwassi nabiya iisiyaasa maxaafaan,

²⁶ ‘Neeni he asaakko baade hawaadan ga;

“Hinttentu sissaa sisana,
shin hinttentoo gelenna;
hinttentu xeelaa xeellana,
shin be7ikkita.

²⁷ Ayissi gooppe, ha asaa wozanay guzumeedda;
barenttu haythaa tullisseeddino;

barenttu ayifiyaakka ciilummeeddino.
Hewe baawentto, barenttu ayfiyaan be7ana;
unttuntu haythaykka sisana;
unttuntu wozanaykka akeekana;
unttuntu taakko Xoossaakko simmana.

Qassi taanikka unttunta pathana”
yaaga’ yaageedda.

²⁸ “Simmi hawe Xoosaa atosethay, Ayihuda gidennawanttoo kiitetteeddawe hinttentoo eretto. Qassi unttuntukka sisana” yaageedda.

²⁹ [Phawuloosi hewaa geeddawaappe guyyiyan, Ayihudatu barenttu giddon daro palumettiidde beeddino.] †

³⁰ Phawuloosi kiraa golliyaan laa77u laythaa kumenthaa de7iidde, barekko yiyaa ubbaa mokkee. ³¹ Barena ooninne diggennan Xoosaa kawutethaabaanne Godaa Yesuusi Kiristoosabaa odiidde, yayyennaan darii qonccissiide tamarssseedda.

Phawuloosi Roome Asaw Xaafedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phawuloosi Roome asaw xaafedda kiitay, Phawuloosi Roomen de7iyaa woosa golliyaa xomoosanaw qoppeedda diraw, I baanaassi untunttu giigiide naaganaadan oothanaassa. Phawuloosa qofay Roomen de7iyaa ammaniyaawanttunna guutha wodiya ootheeddawaappe guyyiyan, untunttu maaddina Isippeene baanaassa. Kiristinnaa ammanuwaabaa bare ereeddawaanne hewaa qassi ammaniya asay oosuwan peeshshana hanotaa qonccissiide xaafedda. Phawuloosa qofay kumentha hanotaan beettiyaawe ha kiitaana.

Phawuloosi Roomen de7iyaa ammaniyaawanttussi sarotaa aathowaappenne untunttoo woossanawaakka hidootaa immowaappe guyyiyan, kiitaassi giddo qofay “Mishiraachchuwaa qaalay Xoossay asaa xillissiyaawe, koyruwaappe wurssethaa gakkanaw ammanuwaana gidiyaawaa odee” (1:17)

Hewaappe guyyiyan Phawuloosi ha qofaa aassiide xaafee. Ayihudatuwaa gidinakka Ayihuda gidenna asaa gidinakka ubbay nagaraw moodettiyaawantta gidiyaa diraw, untunttu Xoossaanna sigetanaw koshshee. Asay Xoossaanna sigettanaw danddayiyaawe Yesuusi Kiristtoosan ammaniyaawaana. Xoossaanna medhdhiyaa ooratha ittippetetha ayfi ooratha de7uwaa gidiyaawaa Phawuloosi aassiide odeedda. Ammaniya asay Xoossaanna saro de7ee. Qassi Xoossaa Ayyaanaa bagganna nagaraanne hayquwaa wolqqaappe bilettee. Phawuloosi Xoossaa qofayenne ammaniya asaa de7uwaa gididon oothiyaa Xoossaa Ayyaanaa wolqqa qofay ayentto odee (5-8). Hewaappe kaalliide qassi Phawuloosi, “Xoossay asaa naanaassi qoppeedda qofaa gididon Ayihudatuunne Ayihuda gidenna asatuu waaniide ittipe waaxettanaw danddayanawantteeshsha?” yaagiyaa ooshaa zaaranaw baaxetiidde de7ee.

Qassikka Phawuloosi, Ayihudatu Yesuusa akkennaan aggeeddawe Xoossaa qofaa gidiyaawaa odee. Ayissi gooppe, hawaa mala hanotaan asaa zerethay ubbay Xoossay Yesuusa bagganna qoncciseedda aadho keekatethaan ittippetetha oothanaassa. Gidoshshin, Ayihudatu Yesuusa akkanaw wodii yaanawaa Phawuloosi ammanee. Wurssethaan Phawuloosi Kiristinnaa de7uwaa waaniide de7anaw bessinto odee. Xoossaassi oothanabaa, ammaniya asatuu barenttu gadiyaassinne barenttu gididon ittu ittuwaassi siiquwaaninne maataan oothanabaanne qofaa gaasuwan dendiya ooshatuwaabaa qonccissiide odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Roome kiitaa huuphe qofaa geluwaa (1:1-17)

Atotethay asaw koshshiyaawaa gidiyaawaa (1:18-3:20)

Xoossaa ashshuwaa ogiyaa (3:21-4:25)

Yesuusan beettiya oratha de7uwaa (5:1-8:39)

Isra7eeliya asaw de7iyaa Xoossaa qofaa (9:1-11:36)

Kiristinnaassi bessiyaa oosuwaa (12:1-15:13)

Wursethaa qofaanne sarotaa (15:14-16:27)

¹ Bare mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xoossay dooriide xeeseedda Kiristoosa Yesuusa goomay, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phawuloosi, taani ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossay daro wodeppe kase bare nabatuwaa bagganna mishiraachchuwaa qaalaa immana yaageeddawe Xoossaa Geeshsha Maxaafatuwan xaafetteedda; ³ he mishiraachchuwaa qaalay asa gidiide Daawite zariyaappe yeletteedda Xoossaa Na7aa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosabaa. ⁴ Qassi I bare Geeshsha Ayyaanaan * hayquwaappe dendeeddawaan, Xoossaa Na7aa gidiyaawaa wolqqaama wolqqaan besseedda. ⁵ Ayihuda gidenna asay ubbay ammananaadaaninne azazettanaadan, nuuni untuntta kaaletana mala, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw, Kiristtoosa bagganna aadho keekatethaanne Yesuusi kiitteeddawantta gidiyaa maataa nuussi immeedda. ⁶ Yesuusi Kiristtoosawaa gidanaadan, Xoossay xeeseedda hinttentukka hewanttu gidдон de7iita.

⁷ Xoossay siiqiyaawanttoonni geeshshabaa oothanaw xeeseedda Roome gadiyan de7iyaa ubbatoo Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayenne sarotethay hinttenttoo gido.

Galataa Woosaa

⁸ Kasetaade taani hinttenttu ammanuu sa7aa ubbaan sisettedda diraw, Yesuusi Kiristtoosa bagganna hinttenttoo taani Xoossaa galatay. ⁹⁻¹⁰ Ayissi gooppe, taani ubba wode ta woosaan hinttentta hassayissiyawoo, Xoossay, taani A Na7aa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaan ta ayyaanan aw oothiyaawe markka. Xoossay, bare sheniyaan, taani ha77i hinttenttukko baanaw ta ogiyaa miikkoyanaadaan, ubba wode woosay. ¹¹ Ayissi gooppe, taani hinttentta minissanaw, hinttenttunna itippe Ayyaanaa imotaa shaakkana mala, hinttentta be7anaw laamotay. ¹² Taani giyaawe, hinttenttukka takka itti wode minettana. Hinttenttu ta ammanuwan, qassi taanikka hintte ammanuwan minettana.

¹³ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ubba wode hinttenttukko baanaw qoppaaddi. Shin taana diggiyaabay de7iyaawaa hintte eranaw bessee; taani haray atto Ayihuda gidenna hara asaappekka ayfiyaa demmeeddawaadan, hinttenttuppekka ayfiyaa demmanaw koyyay. ¹⁴ Taani asaa ubbaw, Giriike asawunne tamaribeenna asaw qassi aadho eranchatoonni eeyatoo qanxxana acuu de7ee.

¹⁵ Hewaa diraw, taw danddayetteedda keenaan Roomen de7iyaa hinttentussikka mishiraachchuwaa qaalaa odanaw amottay.

Mishiraachchuwaa Qaalay Xoossaa Wolqqa

¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalay taana yeellayenna; I ammaniya ubbaa, kasetiide Ayihuda asaa qassi Ayihuda gidenna asaa ashshanaw Xoossaappe yiyaa wolqqa. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xilluu Xoossaan ammanettiide de7ana” yaagiyaawaadan, Xoossay asaa koyroppe wurssethaa gakkanaw, ammanuwan xillissiyawaa mishiraachchuwaa qaalay qonccissee.

Asaa Iita Oosuwaa

¹⁸ Tumatethay erettanawaa barenttu iita hanotaan diggiyaa nagaraa oosuwaa ubbaa bollannee asaa iita oosuwaa ubbaa bollan, Xoossaa

* 1:4 bare Geeshsha Ayyaanan: woy “Aani de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa” 1:17 Ibr 2:4

hanqquu saluwaappe wodhdhiide qonccana. ¹⁹ Unttuntu Xoossaabaa erana danddayiyaawe untntntoo qonccee; ayissi gooppe, Xoossay untntntoo qoncciseedda. ²⁰ Beettenna A hanotay, hewekka A medhinaa wolqqayanne A Xoossatethay ittippe Xoossay ha alamiyaa medhdheeddawaappe doommiide, untntntoo qoncciiide beettedda; untntntu hewaa Xoossay medhdheeddabaappe be7anaw danddayiyaa diraw, untntntoo gaasoyiyaabay baawa.

²¹ Ayissi gooppe, untntntu Xoossaa erooppekka, aw bessiyaa bonchchuwaa immibeykkino; qassi A galatikkino. Shin untntntu allaalle kessennabaa qooppiino; qassi untntntu akeekenna wozanay dhumeedda. ²² Untntntu barentta aadhdheedda eranchcha giino; shin untntntu eeya. ²³ Untntntu hayqqenna Xoossaassi goyinniyaawaa ixxiide, hayqqiyaa asaa medhetaa, kafatuwaa medhetaa, do7atuwaa medhetaanne tiraan gooshettiyaawanttu medhetaa medhetteeddawanttussi goyinneeddino.

²⁴ Hewaa diraw, untntntu ittu ittuwaanna pokkobaa oothana mala, Xoossay untntntu wozanay amottiyaa tunabaa oothanaadan untntnta aggeedda. ²⁵ Ayissi gooppe, untntntu Xoossaa tumatethaa wordduwan laammeeddino; qassi medhdheedda Xoossaa aggiide, I medheeddabaw goyinneeddinonne ootheeddino. Xoossay medhinaw galatetteeddawaa. Amen77i.

²⁶ Hewaa diraw, Xoossay untntntu pokkobaa amottana mala, untntnta aggeedda; haray atto untntntu maccawanttu barenttoo bessiyaawaa aggiide, bessennawaa haneeddino. ²⁷ Hawaadankka, attuma asay qassi barenttoo bessiyaawaadan maccawanttunna gakettiyaawaa aggiide, ittu ittuwaanna gaketanaw koyyeeddino; attuma asay ittu ittuwaanna pokkobaa oothiide, barenttu ootheedda balaan barenttoo bessiyaa pirddaa akkeeddino.

²⁸ Untntntu Xoossaa eranaw dosennaan ixxeeddawaa keenaa Xoossay untntntu bessennawaa oothana mala, untntntoo pathenna qofaa immedda. ²⁹ Untntntun tunatethay, iitatethay, yoratethayenne iita hanotay kumeedda; qassi untntntun qanaatii, shemppuwaa wodhiyaa qofay, palumay, cimmussayenne iita qofay kumeedda; qassi untntntu soqiyaawantta, ³⁰ zigiriyaawantta, Xoossaa ixxiyaawantta, boriyaawantta, otorettiyaawantta, ceqettiyaawantta, iitabaa oothanaw koyyiyaawantanne barenttu aawoonne aatiw azazettennawantta, ³¹ qofay baynnawantta, ammanuu baynnawantta, haranttoo qarettennawanttanne maarennawantta. ³² Untntntu hawanttu malaa oothiyaawanttussi hayquu bessee giyaa Xoossaa higgiiyaa eriidde, hawantta oothiino; hewaa xalalaa gidennaan, hawantta oothiyaawanttakka oothite giide minissiino.

2

Xoossaa Pirddaa

¹ Hewaa diraw, neenoo haranttu bolla pirddiyaawoo, new gaasoyiyaabay baawa; ayissi gooppe, neeni haranttu bolla pirddaade, he neeni untntntu bolla pirddiyaawaa malaa udooppe, ne bolla pirddaasa. ² Nuuni hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla Xoossay xillo pirddaa pirddiyaawaa eretto. ³ Neenoo, hawaa mala oosuwaa oothiyaawanttu bolla pirddiyaawoo, qassi he neeni pirddiyaawaa

malaa oothiyaawoo, neeni Xoossaa pirddaappe attiyaawaa malatii?
⁴Woy Xoossaa wolqqaama keekatethaa, gencuwaanne danddayaa kad-
 hayishsha? Xoossay neena nagaraappe zaaranaw koyyiya diraw, I
 keeka gidiaawaa neeni eraasa.

⁵ Shin hinttentoo guzuma wozanayne nagaraappe simmenna
 wozanay de7ee; hewaa diraw, Xoossaa hanqquunne xillo pirdday
 qoncciyaa gallassi, neeni ne bolla hanqquwaa kasewaappe darissaasa.

⁶ Xoossay asaa ubbaw A oosuwaa malaa immanawaa. ⁷ Itti itti
 asatuu lo77obaa danddayan oothiino; qassi galataa, bonchchuwaanne
 bayenna de7uwaa koyyiino; untuntntoo Xoossay medhinaa de7uwaa
 immana. ⁸ Shin haranttu iitabaa oothanaw yaaretiinonne tumatethaa
 ixxiino; Xoossay untuntntu bolla bashshaanne hanqquwaa yeddana.
⁹ Iitabaa oothiyyaa asay ubbay metootananne waayyettana; hewe
 kasetiide, Ayihuda asaa gakkana; hewaappe qassi Ayihuda gidenna
 asaa gakkana. ¹⁰ Shin Xoossay lo77o oosuwaa oothiyyaa ubbato galataa,
 bonchchuwaanne sarotethaa immana. Kasetiide Ayihudatoo immana;
 hewaappe qassi Ayihuda gidennawantntoo immana. ¹¹ Ayissi gooppe,
 Xoossaa Ayifiyan asay ubbay itti mala.

¹² Muse higgii baynnaan nagaraa ootheedda ubbay higgii baynnaan
 dhayana. Muse higgii de7ishshin, nagaraa ootheedda ubbay higgiiyan
 pirddeetana. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawantntoo
 xilliinoppe attin, higgiiyaa sisiyaawantntoo xillikkino. ¹⁴ Ayihuda gidenna
 asaw higgii baawa; shin barenttu tilla qofaan higgii azaziyaawaa oothi-
 ino; untuntntoo higgii dhayooppekka, untuntntu barenttu huuphew
 higge. ¹⁵ Higgii azaziyaawe untuntntu wozanaa gidдон xaafetteeddawaa
 untuntntu hanotay bessee; itti itti kaalla untuntntu tilla qofay untuntntoo
 markkattiyaa dirawunne qassi itti itti kaalla untuntntu qofay untuntntu
 mootiyaa diraw, woy qassi untuntntunna gaaddatiyaa diraw, hewe
 tuma gidiaawaa erissee. ¹⁶ Taani tamarisseedda mishiraachchuwaa
 qaalaadan, asaa wozanaan geemmeedda qofaa Xoossay Yesuusi Kirist-
 toosa bagganna hawaadan pirddana.

Ayihudatuwaanne Muse Higgiiyaa

¹⁷ Shin neeni neena Ayihuda gaasa; higgiiyan zemppaade Xoossaan
 ceeqettaasa. ¹⁸ Neeni oothana mala, Xoossay koyyiyaawe ayentto eraa;
 qassi tuma gidiaawaa dooranaw higgiiyaappe tamaaraadda. ¹⁹⁻²⁰ Neeni
 qooqatuwaa kaaletthiyaawaa, qassi dhumaani de7iyaawantntookka
 poo7issiyaawaa, erennawantnta erissiyaawaanne naanatuwaa
 tamararissiyaawaa gidiaawaa eraaddi; higgiiyaappe neeni kumentha
 eratethaanne tumatethaa demmiyaawaa eraasa. ²¹ Yaatina, neeni
 haratuwaa tamararissiyaawe neena ne huuphew ayissi tamararissikkii?
 Neeni, “Wuu77oppa” yaagaade qaalaa odaasa. Shin neeni ne huuphew
 wuu77ayee? ²² Neeni, “Woshummoppa” yaagaa. Shin neeni ne
 huuphew woshummy? Neeni eeqaa shenetaa. Shin eeqay de7iyaa
 golliyyaa bonqqay? ²³ Xoossaa higgii new de7iyaa diraw, neeni
 ceeqettaasa; shin he higgiiyaa menthaade Xoossaa yeellayay? ²⁴ Ayissi
 gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Ayihuda asatoo, hintte gaasuwan Ayihuda
 gidenna asatuwaa gidдон Xoossaa sunthay bayee” yaagee.

²⁵ Neeni higgew azazettooppe, ne qaxxaray maaduwanna de7ee; shin neeni higgiiyaa menthooppe, neeni qaxxaretteeddawe qaxxaret-tibeennawaadan paydettee. ²⁶ Ayihuda gidenna asay qaxxaretten-nan higgii azaziyaawaa naaگووپpe, Xoossay A qaxxaretteeddawaadan paydennee? ²⁷ Hinttenttu, Ayihuda asatuu, hinttenttoo xaafettedda higgii de7ooppekka qassi hintte qaxxarettooppekka, higgiiyaa hintte menthiyaa diraw, Ayihuda gidenna asay bollaa qaxxarettana dhay-oooppekka, higgew azazettiide, hintte bolla pirddana.

²⁸ Ayissi gooppe, Ayihuda asaa malatiyaa ubbay tumu Ayihuda asa gidenna; qassi asay bare ashuwaa asatethaa qaxxaretteedda diraw, tumu Ayihuda asa gidenna. ²⁹ Shin tumu Ayihuda asa giyaa uray garssa bagganna Ayihuda asa * gideeddawaa; qaxxarettiyaawaa Xoos-saa Ayyaanana oosettiyyaa wozanaa qaxxaraappe attin, xaafetteedda hig-giyaana gidenna; he uray bare galataa Xoossaappe akkiyawaappe attin, asaappe akkibeenna.

3

Ayihudatuu Ammanennaan Aggussaan Bayizzeeddino

¹ Yaatina, Ayihuda asatuu ayaani Ayihuda gidenna asaappe aadh-hiino? Woy qaxxarettiyaawaan ay maaduu de7ii? ² Hawe Ayihu-datuwaa ubbabaani loythi maaddee; ubbabaappe kase Xoossay bare kiitaa hadaraa Ayihudatoo immeedda.

³ Yaatina untuntuppe ittu ittuu ammanettennawaa gidooppe, waanii? Hewaa diraw, Xoossay ammanettenna yaagiyaawee? ⁴ Hewaa gidenna; asay ubbay worddanchchaa gidooppekka, Xoossay giyaawe tuma gidanaw bessee. Xoossaa Maxaafay, “Neeni haasayiyya wode, neeni xillo gidiyaawaa erissanaw koshshee; neeni mootettiyya wode, shatimmanaw bessee” yaagee.

⁵ Shin nu bayizzuu Xoossaa xillo oosuwaa erissintto, nuuni waagane? Nu bolla hanqquwaa ahiyaa Xoossay bayizzanchchee? Taani asay giyaawaadan gay. ⁶ Hewe waayyii hanana. Ayissi gooppe, hewaadan gidooppe, Xoossay ha alamiyaa bolla wooti pirddanee?

⁷ Shin ta wordduwan Xoossaa tumatethay A bonchchoo darooppe, yaatina, hawaa gakkanaw ayissi ta bolla nagaranchchaadan pirddii? ⁸ Yaatina nuuni, “Lo77uu yaanaadan, ane iitabaa oothoytte” ayissi gookkoo? Itti itti asay hawaa taana mootiide boreeddino; untunttu Xoossaappe bessiyya pirddaa akkana.

Asay Ubbay Nagarachchaa

⁹ Hewaa diraw, nuuni waagane? Nuuni Ayihudatuu, Ayihuda gidenna asaappe dareettoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, Ayi-hudatuukka Ayihuda gidenna asatuukka ubbay ittippe nagaraappe garssan de7iyaawaa taani kase hinttenttoo odaaddi.

¹⁰ Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Xillo asay ittuunne baawa.

¹¹ Akeekiyaa asaykka baawa;

woy Xoossaa koyyiyaawekka baawa.

¹² Asay ubbay ogiyaappe kare keseeddino;

* **2:29** Ayihuda guussay galattetiyaawaa gidiide sunthay Yihudaappe yeedda. **2:29** Zar 30:6
3:4 Maz 51:4 **3:10** Maz 14:1-3

ubbay mulekka maaddennawaa gideedda.

Lo77obaa oothiyaa ooninne baawa;

haray atto ittuunne baawa.

13 Unttuntu doonay dooya de7iyaa duufuwaa mala.

Barenttu inxxarssan worddoteeddino.

Unttuntu doonaappe asaa wodhiyaa shooshshaa
yishsha mala haasayay kese.

14 Unttuntu doonaan sheqayenne camobay kumeedda.

15 Unttuntu suuthaa gussanaw

darii elleelliino.

16 Bayzzuunne kolethay

unttuntu beeddasaan haqaninne dhayenna.

17 Unttuntu sarotethaa ogiyaakka erikkino.

18 Qassi Xoossaw yayyiyaabay

unttuntu qofaan baawa”

yaagee.

19 Asaa ubbaa haasayaa diggana malanne kumentha sa7aa Xoossaa
pirddaappe garsaw aathana mala, higgiiyaa gidдон odetteedda ub-
babay higgiiyaappe garssan de7iyaa asaw haasayiaawaa nuuni ereetto.

20 Xoossaa sinthan ooninne higgii azaziyaawaa oothiyaawaan xillenna;
higgii itti asay nagaraa ootheeddawaa eranaadan udee.

Asay Xilliyaa Ammanuwaana

21 Shin Xoossay asaa xillissiyaa ogii higgii baynnaan ha77i
qoncceedda; higgiiinne nabatuu he xillotethaabaa markkateeddino.

22 Xoossay asaa Yesuusi Kiristtoosa ammaniyaawaan xillisse; Xoossay
hewaa A ammaniyaa ubbaw oothe; ay shaakotethayenne baawa.

23 Ayissi gooppe, asay ubbay nagaraa otheedda; Xoossaa
bonchchuukka unttuntu guuxxeedda. 24 Shin unttuntu Xoossay

immiiyaa A aadho keekatethaan, barentta woziyaa Kiristtoosi
Yesuusa bagganna coo xilleeddino. 25 Yesuusa suuthaan asay A

ammaniide, bare nagaraw maarotethaa demmanaw, Xoossay A
immeedda; Xoossay hewaa bare xillotethaa bessanaw otheedda; I beni

wodiyaan asaa nagaraa danddayiide, kadhi bashi aggeedda; shin 26 ha
wodiyaan bare xillotethaa bessanaw asaa nagaraa aggenaa; Xoossay

hewaa oothiyaawaan I bare huuphew xillo gidiiyaawaanne Yesuusa
ammaniyaa ubbaa xillissiyaaawaa bessee.

27 Yaatina, nuuni ayaw ceeqettanee? Aynne baawa. Ayaa gasuwaan-
nee? Nuuni higgew eeno giyaawaanee? Gidenna; ammanuwaa hig-

giyaanappe attin. 28 Ayissi gooppe, asay ammanuwan xillanaappe attin,
higgii azaziyaawaa oothiyaawaana gidenna yaagiide qoppetto.

29 Woy Xoossay Ayihudatuwaa xalalay Xoosee? Ayihuda gidenna
asaw Xoossaa gidennee? Tuma, Ayihuda gidennawanttookka I qassi

Xoossaa. 30 Itti Xoossaa xalalay de7ee; Ayihudatuwaa unttuntu am-
manuwan I xillissana; qassi Ayihuda gidennawanttakka unttuntu am-

manuwan xillissana. 31 Yaatina, nuuni higgiiyaa ammanuwan gaxaa
suganee? Gidenna; higgiiyaa minissoyetteppe attin.

4

Abraahaamo Ammanuwan Xilleedda

¹ Yaatina, nuuni nuussi ashuwan zare gidiyaa Abraahaamo ayaa demmeedda gaanee? ² Ayissi gooppe, Abraahaamo oosuwan xilleed-dawaa gidooppe, aw ceeqettiyaabay de7ee; shin Xoossaa sinthan ceeqettana danddayenna. ³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay waagii? “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda” yaagee.

⁴ Oothiyaa uray akkiya miishshaa barew bessina akkeeppe attin, aw coo imettiyaawaadan paydettenna. ⁵ Shin oosuwaa oothennaan, nagaranchchaa xillissiyaa Xoossaa ammaniyaa uraa, Xoossay A ammanuwan A xillissee. ⁶ Hawaadankka, ay oosuunne baynnaan, Xoossay xilluwaadan paydeedda asaa nashechchiyaabaa Daawite haasayeedda wode geeddawe hawaa.

⁷ “Xoossay untuntu bayizzuwaa
atto geeddawantunne
untuntu nagaraa kammeeddawantu
anjjetteddawannta.

⁸ Goday A nagaraa paydenna asay
anjjetteddawaa”
yaagee.

⁹ Yaatina, ha Daawite hasayeedda anjjuu qaxxarettedda asaa xalalaasseyee? Woy qassi qaxxarettibeenna asatuwaassee? Ayissi gooppe nuuni, “Xoossaa Maxaafay, ‘Abraahaamo Xoossaa ammaneedda; Xoossay hewaa aw xillotethaan paydeedda’ yaagee” goytte. ¹⁰ Yaatina, hawe awude haneeddee? Abraahaamo qaxxaretti simmineyee? Woy qaxxarettanaappe kasennee? Qaxxarettanaappe kasennaype attin, qaxxarettina gidenna.

¹¹ Guyyeppe I qaxxarettedda; Xoossay A ammanuwaa diraw, I qaxxarettanaappe kase A xillo udeeddawaa erissanaw, A qaxxaray malla gideedda. Hewekka qassi qaxxarettennan Xoossaa ammaniyaa ubbatuwaa Xoossay xillo oothiide paydanaadan, untuntu Abraahaamo aawuwaa gidanaassa. ¹² I qaxxaretteddawanttookka aawuwaa; gidooppekka, untuntu qaxxarettedda diraassa gidenna; shin nu aawuwaa Abraahaamo qaxxarettanaappe kase ammaniyaa ammanuwaa malaa kaalliyawanttookka aawuwaa.

Xoossay Immana Geeddabay Ammanuwan Akettee

¹³ Abraahaamossinne A zerethaw Xoossay, “Ha sa7aa taani hinttent-too immana” yaageeddawe, Abraahaamo Xoossaa ammaniide xilleedda diraassappe attin, higgew I azazetteedda diraassa gidenna. ¹⁴ Ayissi gooppe, higgew azazettiyaawantu Xoossay immana geeddawaa laatiyaawantta gidooppe, asaa ammanuu maaddennabaa gideedda; Xoossay geeddawekka mela gideedda; ¹⁵ higgii Xoossaa boshaa ahee; shin higgii baynasaan higgiiya menthiyaabay baawa.

¹⁶⁻¹⁷ Hewaa diraw, higgiiya naagiyaawantu xalalaw gidennaan, qassi Abraahaamo ammaneeddawaadan, ammaniyaa Abraahaame zerethaa

ubbaw Xoossay immana geeddawe, woytaadan tumattanawe amanuwaana. Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa. Xoossaa Maxaafay, “Taani neena cora kawutethatoo aawo oothaaddi” giyaawaadan, hayqqeeddawatntoo de7uwaa immiyaa, bare azazuwan baynnabaa de7iyaabaadan oothiide xeesiyaa, I ammaneedda Xoossaa sinthan Abraahaamo nuussi ubbaw aawuwaa.

¹⁸ Xoossaa Maxaafay Abraahaamossi, “Ne zerethay hawaa keena gidana” yaageeddawaadan, hawaa keena gidana giide, nashechchaan naaganaw danddayenna wode, Abraahaamo ammaniidenne sinthappe demmana giide, nashechchaan naagiide, cora zerethaw aawuwaa gideedda.

¹⁹ He wode, Abraahaamo yelettoodeppe xeetu laythaa kumana haniyaa cimaa; shin bare daaburanchcha asatethaanne Saara na7aa yelanaw danddayennawaa qoppeedda wode, I bare ammanuwan daaburibeenna.

²⁰⁻²¹ Xoossaa I bonchchiidde, aw immana gedda Xoossay qassi polanaw danddayiyaawaa loythi eriide bare ammanuwan minneeddawaappe attin, ammanennaan ixxiide, Xoossay immana geeddawaa sidhibeenna. ²² Hewaa diraw, Xoossay qassi A ammanuwaa xillotethaan paydeedda.

²³ “Aw xillotethaan paydeedda” giyaa qaalay A xalalaw xaafetibeenna. ²⁴ He qaalay nu Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa ammaniyaa nuussikka xillotethaan paydettana mala xaafettedda. ²⁵ Xoossay A nu nagaraa diraw, hayqoo aathiide immina, I nuuna xillissanaw hayquwaappe denddeedda.

5

Ammanuwan Beettiyaa Sarotethaanne Sigatethaa

¹ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xilleeddawaan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuussi Xoossaanna sarotethay de7ee; ² qassi I nuuna ha77i nuuni de7iyaa Xoossaa aadho keekatethaa giddo ammanuwan aheedda; yaatina, nuuni Xoossaa bonchchuwaa shaakkanaw nuussi de7iyaa hidootaan ceqqetteetto.

³⁻⁴ Hewaa xalalaa gidenna; nuuni nu waayyiyankka nashetteetto; ayissi gooppe, waayyiyaappe danddayay, qassi danddayaappe paaciyaan minniyaawe, paaciyaan minotaappe hidootay yiyaawaa nuuni ereetto. ⁵ Xoossay nuussi immeedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna bare siiquwaa nu wozanaan guseedda diraw, he nuuni demmanaw nashechchaan naagi utteeddawe nuuna yeellayenna.

⁶ Ayissi gooppe, nuuni biro wolqqay baynnawantta gidiide de7ishshin, Xoossay dooreedda wodii gakkina, Kiristtoosi nagaranchchatuwaa diraw hayqqeedda. ⁷ Xillo uraa diraw, itti uray hayqqanawe daro metobaa; shin lo77o asaa diraw hayqqanaw, “Eeno” giyaa uray ooni eri beettennaan aggenaa. ⁸ Shin nuuni biro nagaranchcha gidiide de7ishshin, Kiristtoosi nu diraw hayqqeedda; hewe Xoossay nuuna ay keenaa siqinttonne A siiquwaa erissee. ⁹ Simmi nuuni ha77i A suuthaan xilleeddawaa gidoope, A bagganna Xoossaa hanquwaappe attana. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaanna kase morkke; shin A Na7aa hayquwan aananna sigetteeddo. Hewaappe aathiide, ha77i nuuni Xoossaanna sigetteeddaawaappe guyyiyan, I paxa gidiyaa diraw nuuna ashshana.

¹¹ Shin hewaa xalalaa gidenna; ha77i nuuna Xoossaanna sigetheedda nu Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna nuuna Xoossaabay nashechchee.

Hayquu Addaaman Yiina, De7uu Kiristoosan Yeedda

¹² Hewaa diraw, nagaray ha sa7aa itti asaa bagganna geleedda; he nagaray barenanna hayquwaa aheedda; hewaa gaasuwan, asay ubbay Addaama bagganna nagaraa ootheedda diraw, hayquu asaa zariyaa ubbaa gakkeedda. ¹³ Higgii imettanaappe kase, ha alamiyaan nagaray de7ee; shin higgii baynna wode nagaray paydettenna. ¹⁴ Shin Addaama wodiyaappe, Muse wodiya gakkanaassi, hayquu asaa ubbaa mooddeedda; haray atto Addaami Xoossaa higgew azazettennan ixceed-dawaadan, nagaraa oothibeennawanttakka hayquu mooddeedda.

Ayissi gooppe, Addaami yaanawoo leemisuwaa. ¹⁵ Shin Xoossaa imotay Addaama nagaraa keena gidenna diraw, untuntu itti mala gidikino; itti bitaniyaa nagaraa diraw, cora asay hayqqeeddawe tuma; shin Xoossaa aadho keekatethayne A imotay itti asaa aadho keekatethaa bagganna, Yesuusi Kiristoosa aadho keekatethaa bagganna cora asaw dareedda. ¹⁶ Xoossaa imotay nagaraa ootheedda bitaniyaa bagganna yeeddawaa mala gidenna; ayissi gooppe, Addaami itti nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan, Xoossay A bayizzeeddawaadan pirdeedda; shin asay daro nagaraa ootheeddawaappe guyyiyan Xoos-say, “Hinttentu bayizzibeykkita” giide, bare aadho keekatethaa untuntu bessee. ¹⁷ Ayissi gooppe, itti bitaniyaa nagaraa gaasuwan, A nagaraa bagganna, hayquu kawuteeddawe tuma; shin itti uray, Yesuusi Kiristoosi ootheeddabay ay keena daree; Xoossaa daro aadho keekatethaanne xillotethaa imotaa akkiya ubbay Kiristoosa bagganna xooniide de7ana.

¹⁸ Simmi itti uray nagaraa ootheedda gaasuwan asaa ubbaa bolla bayizzeeddawaadan pirdday yeedda. Hewaadankka itti uray xillobaa ootheedda gaasuwan, Xoossay asaa ubbaa, “Bayzzibeykkita” giide untuntu de7uwaa immeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, itti uray azazettennan ixceedda gaasuwan, daro asay nagarancha gideedda, hawaadankka qassi ittuu eeno geeddawaan cora asay xillana.

²⁰ Nagaraa darissanaw, higgii yeedda; shin nagaray dariyaa wode Xoossaa aadho keekatethay loythi dareedda. ²¹ Nagaray hayquwaa wolqqaan kawuteeddawaadan, hawaadankka qassi Xoossaa aadho keekatethay xillotethaa wolqqaan kawutiide, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa bagganna, nuuna medhinaa de7oo kaalethee.

6

Nagaraappe Shaakettiide Kiristoosan De7ussaa

¹ Yaatina, nuuni waagane? Xoossaa aadho keekatethay daranaadan, nagaraan minniide de7anee? ² Gidenna; nuuni nagaraa oothenna mala hayqqidiggeeddo. Yaatina, nuuni hawaappe sinthaw wooti A giddon de7anee? ³ Woy nuuni ubbatuu Kiristoosa Yesuusanna ittippe gidanaw, xammaqetteedda wode, A hayquwanka aananna ittippe gidanaw xammaqetteedda wode, A hewaa diraw, Kiristoosi bare Aawuwaa bonchcho wolqqaan hayquwaappe denddowaadan, nuunikka ooratha de7uwaa de7anaw, A hayquwaa aananna shaakkanaw xinqqataani aananna ittippe moogetteeddo.

⁵ Ayissi gooppe, nuuni I hayqqeeddawaadan hayqqiide, aananna ittuwaa gidoope, hawaadankka, hayquwaappe I denddowaadan nuunikka denddiide, aananna ittuwaa gidana. ⁶ Nuuni hawaappe sinthaw nagaraw aylle gidenna mala, nu eca asatethaa Kiristoosanna masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishetti kaqetteeddawaa ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, itti uray hayqqiyaa wode nagaraa wolqqay A mooddenna; shin ⁸ nuuni Kiristoosanna hayqqeeddawaa gidoope, aananna qassi de7anawaa ammaneeetto. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristoosi hayquwaappe dendeeddawaa, qassi laa7enthuwaa I hayqqennawaanne hayquu sinthappe A mooddennawaa nuuni ereetto. ¹⁰ I itti kaallakka hayqqeedda; nagaraw A bolla wolqqay baawa; shin I ha de7iyaa de7uwaa Xoossaw de7ee. ¹¹ Hawaadan qassi hintte nagaraa oothennaadan, hinttentta hayqqeeddawaadan qoppite; shin Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna Xoossaw hintte paxa de7iyaawaadan, hinttentta qoppite.

¹² Hewaa diraw, hintte hinttenttu asatethaa amuwaassi azazettana mala, nagaray hayqqiyaa hintte asatethaa mooddoppo. ¹³ Qassi hintte asatethaappe itti saanne iita oosuwa oothanaw nagaraw immoppite; shin hayquwaappe dendeedda asaadan hinttentta Xoossaw immite; qassi hintte kumentha asatethaakka xillo oosuwa oothanaw Xoossaw immite; ¹⁴ ayissi gooppe, nagaray hinttentta mooddanaw dandayenna; hintte Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iitappe attin, higgiaappe garssanna de7ikkita.

Xillotethaw Aylle Gidiyaawaa

¹⁵ Yaatina, waanane? Xoossaa aadho keekatethaa garssanna de7iinoppe attin, higgiaappe garssanna de7enna diraw, nagaraa oothanee? Gidenna; ¹⁶ hintte hinttentta itti uraw azazettanaw, aylliyaadan oothiide immiyaa wode, he hinttentta azaziyaawoo aylletuwaa gidiyaawaa eriita; woy hintte hinttenttoo hayquwaa ahiyaa nagaraw eeno giita; woy hintte hinttentta xillo oothiyaa azazoo eeno giita. ¹⁷ Shin Xoossaw galatay gido; ayissi gooppe, nagaraw kase hintte aylle; shin guyyeppe hintte akkeedda timirttiyaa gidдон de7iyaa tumatethaw hintte kumentha wozanaappe azazetteeddata. ¹⁸ Hinttenttu nagaraa aylletethaappe kesiide, xillotethaw aylle gideeddata.

¹⁹ Hinttenttu medhetaan daaburanchcha gidiyaa diraw, taani oosikka geliyaa haasayaa haasayay; hintte kase hintte kumentha asatethaa naaquwaa oothanaw, tunatethawunne naaqoo aylle udiide immeeddata; ha77i hewaadankka hintte kumentha asatethaa geeshshabaa oothanaw, xillotethaw aylle udiide immite.

²⁰ Hinttenttu nagaraw aylletiide de7iyaa wode, xillotethay hinttenttoo godaa gidenna. ²¹ Hinttentta ha77i yeellaiyaa yewatuwaa he wode ootheeddawaappe ay maaduwa demmeedditee? Ayissi gooppe, he yewatuwaa wurssethay hayquwaa. ²² Shin nagaraa aylletethaappe hintte kesiide, Xoossaw eenogeeddata; qassi hintte oothiyaa ubbabaani hinttentta ubbakka aw aathiide immeeddata. Hewe hinttenttoo wore; hewaa wurssethay medhinaa de7uwaa. ²³ Ayissi gooppe, nagaraa gatii hayquwaa. Shin Xoossay nu Godaa Kiristoosa Yesuusa bagganna immiyaa imotay medhinaa de7uwaa.

7

Muse Higgiyaa Qashuwaappe Bilettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttu ubbay higgiiyaa eriyaa diraw, taani giyaawaa loythi eriita; higgii itti asay paxa de7eedda wode xalalaan A mooddee. ² Ayissi gooppe, asinaa geleedda mishiratta izi asinay paxa de7eedda keenan, higgiiyan aananna qashetta uttaaddu; shin izi asinay hayqqooppe, aananna caaqqeedda higgii izo mooddenna. ³ Hewaa diraw, iza bare asinay paxa de7ishshin, hara attumawaa gellooppe, asay izo, “Woshummewunno” gaana. Shin izi asinay hayqqooppe, higgii izo mooddenna; iza hara asinaa gellooppenne izo ooninne, “Woshummewunno” geenna.

⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaadan hinttenttu qassi Kiristtoosa asatethaappe itti bagga gidiyaa diraw, hinttenttu aabagganna hayqqeedita. Qassi nuuni Xoossaa maaddiyaa oosuwa oothana mala, hinttenttu Xoossay hayquwaappe dentheedda Kiristtoosawantta. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu asatethay koyyeeddawaadan de7iyaa wode, higgii nuuni nagaraa oothanaadan, nuuna denthethee; nu asatethaa gididon iita amuu de7iyaa diraw, nuuni hayqoo ayfiyaa ayfeeddo. ⁶ Shin ha77i nuuni nuuna qachcheeddawoo hayqqeedda diraw, Xoossay nuuna higgiiyaa qashuwaappe billeedda. Hewaa diraw, nuuni Geeshsha Ayyaanay giigisseedda ooratha ogiyaan Xoossaw eeno gaanawaappe attin, xaafetteedda higgii nuussi giigisseedda eca ogiyaan eeno gookko.

Higgiyaanne Nagaraa

⁷ Yaatina, nuuni waagane? Higgii bare huuphew nagaree? Hewaa gidenna; shin higgii nagaray ayentto taana erisseedda. Ayissi gooppe, taani higgii, “Asaabaa amottoppa” gibeennentto, asaabaa amottiyaawe ayentto erikke. ⁸ Shin nagaray taani ubbabaa amottana mala, azazuwaa bagganna ta bolla ogiyaa demmeedda; ayissi gooppe, higgii baawentto, nagaraw wolqqay baawa.

⁹ Kase higgii baynna wode taani paxa; shin azazuu yeedda wode nagaray de7oo simmina, ¹⁰ taani qassi hayqqaaddi; taana paxa wothanaw Xoossay qoppeedda azazuu, taw hayquwaa aheedda. ¹¹ Ayissi gooppe, nagaray azazuwaa bagganna taana cimmiyaa ogiyaa demmiide, he azazuwan taana wodheedda.

¹² Hewaa diraw, higgii geeshsha; azazuukka geeshsha, xillanne lo77a.

¹³ Yaatina, lo77obay taw hayquwaa aheeddee? Hewaa gidenna; shin taw hewaa nagaray aheedda; asay nagaray ayentto shaakkiide erana mala, nagaray lo77obaa bagganna, taw hayquwaa aheedda. Qassi azazuu, “Ooninne nagaraa oothanaw bessenna” yaagiyaa diraw, nagaray kasewaappe aadhdi iiteedda.

Asaa De7uwaa Garssan De7iyaa Baaxiyaa

¹⁴ Nuuni higgii Xoossawaa gidiyaawaa ereetto; shin taani taana nagaraw zali77eedda hayqqiyaa asa; ¹⁵ taani oothiyaawaa wozanaa aathikke; ayissi gooppe, taani ixxiyaawaa oothayppe attin, taani oothanaw dosiyaawaa oothikke. ¹⁶ Taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidooppe, higgii lo77a gidiyaawaa markkattay. ¹⁷ Hewaa gidooppe, he yewuwaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i taani oothikke.

¹⁸ Taanan, hewenne ta asatethaan lo77obay de7ennawaa taani eray; ayissi gooppe, lo77obaa oothiyaa amuu ta bolla de7ooppekka, taani he lo77obaa oothananaw danddayikke. ¹⁹ Taani ixxiyaa iitabaa oothayppe attin, taani dosiyaa lo77obaa oothikke. ²⁰ Shin taani ixxiyaawaa oothiyaawaa gidoope, hewaa ta bolla de7iyaa nagaray oothiyaawaappe attin, ha77i hewaa oothiyaawe taana gidikke.

²¹ Simmi taani lo77obaa oothanaw dosishshin, iitabaa oothiyaawe taw higge gidiyaawaa demmaaddi. ²² Ayissi gooppe, taani ta wozanaa gidдон Xoossaa higgiiyan nashettay; ²³ shin ta bollaa gidдон de7iyaa ta wozanaa qofaa higgiiyaanna wadhettiyaa dumma higgiiyaa be7ay. He higgii ta bollaa gidдон de7iyaa nagaraa oosissiyaa higgiiyan taana qashissee. ²⁴ Taani ayba nashechchi baynna asee! Taana hayqoo afiyaa ha asatethaappe ashshanawe oonee? ²⁵ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaw galatay gido.

Simmi taani ta wozanaa qofaan Xoossaa higgew eeno gay. Shin ta asatethaan taana nagaraa oosissiyaa higgew eeno gay.

8

Geeshsha Ayyaanay Koyyiyaawaadan De7ussaa

¹ Hewaa diraw, Kiristtoosa Yesuusanna de7iyaawanttu bollan pirdday ha77i baawa; ² ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nuussi de7uwaa immiyaa Geeshsha Ayyaanaa higgii taana * nagaraa higgiiyaa aylletethaappenne hayquwaa higgiiyaa aylletethaappe kessedda. ³ Asaa asatethay daaburanchcha gidiyaa diraw, higgii oothanaw danddayibeennawaa Xoossay ootheedda; nagaranchchatuwaa asatethaa mala asatethaanna de7iyaa bare Na7aa, asay ootheedda nagaray yarshshuwaa gidanaw Xoossay kiittiide, asaa asatethaa gidдон de7iyaa nagaraa pirddedda. ⁴ Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttuppe attin, nu asatethay koyyiyaawaadan de7anawanttu bolla, nu bolla, higgiiyaa xillo azazuu polettana mala, Xoossay hawaa ootheedda.

⁵ Barenttu asatethay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu barenttu asatethaabaa qoppiino; shin Geeshsha Ayyaanay koyyiyaawaadan de7iyaawanttu Geeshsha Ayyaanaabaa qoppiino. ⁶ Asatethaabaa qoppussay hayquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanaabaa qoppussay de7uwaanne sarotethaa ahee. ⁷ Asatethaabaa qoppussay Xoossaw ixo; ayaw gooppe, asatethay Xoossaa higgew eeno geenna; qassi eeno gaanawukka aw danddayetenna. ⁸ Barenttu asatethaw eeno giyaawanttu Xoossaa nashechchanaw danddaykkino.

⁹ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentun de7ooppe, Geeshsha Ayyaanay giyaawaadan de7iitappe attin, hintte asatethay koyyiyaawaadan de7ikkita. Shin ooninne Kiristtoosa Ayyaanay baynnawaa gidoope, he uray Kiristtoosawaa gidenna. ¹⁰ Shin Kiristtoosi hinttentun de7ooppe, hintte asatethay nagaraa gaasuwan hayqqeeddawaa; shin hintte ayyaanay xillotethaa gaasuwan hinttentun paxa de7ee. ¹¹ Shin Yesuusa hayquwaappe dentheedda Xoossaa Ayyaanay hintte gidдон de7ooppe, hayquwaappe Kiristtoosa dentheedda Xoossay qassi hinttentun

* 8:2 taana: Itti itti Geeshsha Qaalaa bilethay, neena woy hinttentta yaagee; haray qay nuuna yaagee.

de7iyaa bare Geeshsha Ayyaanaan, hayqqiyaa hintte asatethawukka de7uwaa immana.

¹² Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni acuwaanna de7eetto; nu asatethay koyyiyaawaadan de7anaw nuussi bessenna. ¹³ Ayissi gooppe, hintte hintte asatethay giyaawaadan de7ooppe, hintte hayqqana; shin hintte hintte nagaraa oosuwaa Geeshsha Ayyaanan wodhooppe, paxa de7ana. ¹⁴ Xoossaa Ayyaanay kaaletiyaa ubbatuu Xoossaa naanaa. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni nu kooshshaa dhoqqu oothiide, “Abbaa! Ta Aabboo” yaagiide xeeyiyaa, nuuna Xoossaa naanaa kessiyaa Geeshsha Ayyaanaa Xoossaappe akkeeddoppe attin, laa7ethuwaa yayyanaw aylle kessiyaa ayyaanaa akkibeykko. ¹⁶ Xoossaa Ayyaanay bare huuphew nu ayyaanaanna gidiide, nuuni Xoossaa naanaa gidiyawaa markkattee. ¹⁷ Nuuni A naanaa gidooppe, I bare asaw minjjeedda anjuwaa laattana; qassi nuuni Xoossay Kiristoosaw minjjeeddawaakka aananna laattana; nuuni Kiristoosa waayiyaa aananna shaakkooppe, A bonchchuwaakka aananna shaakkana.

Xoossaa Naanaw Qonccanaw De7iyaa Bonchchuwaa

¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni ha77i waayettiyaa waayiyaa nuussi sinthappe qonccana bonchchuwaanna gathanaw, ubbakka danddayettenna gaade taani qoppay. ¹⁹ Xoossay medhdheedda medhetaa ubbay Xoossaa naanay qonccanawaa loythi laamoti utteedda. ²⁰ Ayissi gooppe, medhetaa ubbay maaduu baynabaa gidanaadan, Xoossay A bolla pirddeedda; sinthappe demmana giide nashechchaan naagi uttanaadan udeedda Xoossay koyyeedda diraw haneeddappe attin, medhetaa ubbay bare huuphew koyyeeddawaan gidenna. ²¹ Medhetaa ubbay bare huuphew bashshaa aylletethaappe itti gallassi kesianawaa; qassi he medhetatuu Xoossaa naanay aylletethaappe keseedda bonchcho kessaa shaakkana. ²² Ayissi gooppe, medhetaa ubbay ittippe hawaa gakkanaw, macca asaa yeluu oyqqina ooliyaawaadan, sakuwan ooliyaawaa nuuni ereetto. ²³ Qassi hewaa xalalaa gidenna; nuuni, Geeshsha Ayyaanaa Xoossaa bayra imotaadaan udiide akkeeddawanttu, nu huuphew qassi Xoossay nuuna bare naanaa oothanaadaninne nu kumentha asatethaa wozanaadan naagiidde, nu giddon ooleetto. ²⁴ Ayissi gooppe, nuuni Xoossay immana geeddawaan atteeddo. Shin nuuni Xoossay immana geeddawaa be7ooppe, yaatina, hewe nashechchaan naagiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, bare be7iyaawaa demmana giidde, nashechchaan naagiyaawe oonee? ²⁵ Shin nuuni be7ennawaa demmana giide, nashechchaan naagooppe, hewaa danddayiide naageetto.

²⁶ Hawaadan qassi Geeshsha Ayyaanay nu daaburaa maaddanaw yee; ayissi gooppe, nuuni Xoossaa wooti woossanaw bessintto erokko; shin Geeshsha Ayyaanay bare huuphew qaalaan qonccissanaw danddayettenna ooliyan nuussi gaannatee. ²⁷ Qassi asaa wozanaa biddiyaa Xoossay, Geeshsha Ayyaanay I koyyiyaawaadan, Xoossaa naatoo gaannatiyaa diraw, Geeshsha Ayyaanaa qofay ayentto eree.

²⁸ Xoossay barena siiqiyaawanttoo, bare qofaadan xeeseeddawanttoo, ubba yewuwaa lo77otethaw oothiyaawaa nuuni ereetto. ²⁹ Xoossay bare Na7ay cora ishatuwaa giddon bayra gidanaadan, I kase ereeddawantta qassi bare Na7aa malatanaadan, kasetiide qofaa qachcheedda. ³⁰ Xoossay kasetiide qoppeeddawantta,

unttunta qassi xeeseedda; he xeeseeddawanttakka geeshsheedda; he geeshsheeddawanttakka qassi bonchcheedda.

Xoosaa Siiquwaa

³¹ Yaatina, nuuni hawaa ubbaa waagane? Xoossay nu bagga gidoope, nuuna ooni eqettanawe? ³² I haray atto bare Na7aakka waayyiyaappe guyye ashshibeenna; shin A nuussi ubbaw aathiide immi aggeedda. I bare Na7aa immeeddawe qassi nuussi ubbabaa coo immennee?

³³ Xoossay dooreeddawantta oonee mootanawe? Xoossay bare huuphew untuntta xillisseedda. ³⁴ Yaatina, untuntu bolla pirddanaw danddayiyaawe oonee? Hewaa gooppe, hayquwaappe denddiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utteedda, Kiristtoosi Yesuusa; I qassi nuussi gaannatee.

³⁵ Simmi nuuna Kiristtoosa siiquwaappe shaakkanawe oonee? Waayyii woy metuu woy yederssuu woy koshay woy kalluu woy yashshay woy olay nuuna shaakkanee? ³⁶ Xoosaa Maxaafay, “Nuuni ne diraw, ubba gallassi hayqqeetto; shukaw afiyaa dorssaadan paydetteetto” yaagee. ³⁷ Shin nuuni nuuna siiqeedda aani ha yewuwaa ubbaan nuuna xooniyaawanttuppe aadhheetto.

³⁸⁻³⁹ Ayissi gooppe, hayquwaa gidina, de7uwaa, kiitanchchatuwaa gidina, mooddiyaawantta, ha77i de7iyaawantta gidina, sinthappe yaanawaa, wolqqaamatuwaa gidina, bolla saluwaa gidina, garssa sa7aa, ay medhetaa gidinakka, nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa Xoosaa siiquwaappe nuuna shaakkanaw danddayennawaa taani eraaddi.

9

Xoossay Kase Dooreedda Israa7eeliyaa Asaa

¹ Taani tumuwaa haasayay; taani Kiristtoosassa; qassi worddotikke. Geeshsha Ayyaanay mooddiyaa ta tilla wozanay taani worddotenawaa taw markkattee. ²⁻³ Taw ashuwan zare gidiyaa taanaan ammaniyaawanttoo, ta wozanaan daro qaretayne aggenna qofay de7ee. Ayissi gooppe, taani ta huuphew untuntu diraw, Xoosaa sheqaappe garssanna de7aarikkitaashsha! Qassi Kiristtoosappekka shaakettaarikkitaashsha! ⁴ Untuntu Israa7eeliyaa asatuwaa; Xoossay untuntta bare naanaa udiide, bare bonchchuwaa untuntunna shaakkeedda. Untuntunna qaalaa geliide, higgiiyaa untunttoo immeedda. Untuntu Xoossaw bessiyaa ogiyaan goyinniino; qassi Xoossay immana geeddawaakka akkeeddino. ⁵ Untuntu zerethaani kase aawatuwaa zare; qassi Kiristtoosikka ashuwan untuntu zare. I, ubbaappe bolla gidiiide mooddiyaa, medhinaw galatetteeddawe Xoosaa. Amen77i.

⁶ Shin taani, “Xoossay immana geeddawe attana” yaagikke. Ayissi gooppe, Israa7eeliyaa asaa ubbatuu Xoossay dooreeddawantta gidikkino. ⁷ Qassi Abraahaame zerethatuu ubbatuu Xoosaa naanaa gidikkino. Xoossay Abrahaamossi, “Ne zerethay Yisaaqa bagganna xeasettanawaa” yaageedda. ⁸ Hewaa guussay untuntu Xoossay immana geedda ogiyaan yeletteedda naanay zariyaadan paydettana; shin asaa qofaadan yeletteeddawanttu Xoosaa naanaa gidikkino guussaa. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay immana giide haasayeeddawe hawaa;

“Taani ha geetetteeddawaadan hewode yaana; Saarakka attuma na7aa yelana” yaageedda.

¹⁰ Hewaa xalalaakka gidenna; Irbbiqa yeleeedda mantte naanaa aawuu ittuwaa; ikka nu aawuwaa Yisaaqa. ¹¹⁻¹² Shin itti na7aa dooreedda Xoossay bare huuphew qoppeeddawaa gidanaadan, Xoossay Irbbiqiw, “Bayray teefaw azzettana” yaageedda; I hewaa untunttu yelettanaappenne iitabaa woy lo77obaa aynne oothanaappe kasenna geedda. Hewaa diraw, Xoossaa dooruu A xeeseeddawaadanippe attin, untunttu ootheeddawaana gidenna. ¹³ Xoossaa Maxaafay, “Yayiqooba siiqaaddi; shin Eesaa ixxaaddi” yaagee.

¹⁴ Yaatina, nuuni waagane? Xoossay deshissiide pirddii? Hewaa gidenna. ¹⁵ Ayissi gooppe, Musew I, “Taani maaranaw koyyiyaawantta maarana; qassi qarettanaw koyyiyaawantussikka qarettana”

yaageedda. ¹⁶ Simmi Xoossay asaa maariyaawe I maaranaw koyyiya diraassappe attin, asay koyyiya woy oothiyaa diraassa gidenna.

¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay Gibxe kaatiyaassi, “Taani ta wolqqaa neenaw bessanawunne ta sunthay alamiyaa ubbaan odetanaw, hewaassi taani neena kawuthaaddi” yaagee. ¹⁸ Simmi Xoossay maarana koyyiyaawaa maaree; qassi wozanaa gorddana koyyiyaawaa wozanaa gorddee.

Xoossaa Hanquwaanne Maarotaa

¹⁹ Simmi hintte taana, “Hewe tuma gidoope, Xoossay asaa bayizzuwaassi ayaw toshii? Xoossay geeddawaa ixxaaddi gaanawe oonee?” yaaganaw danddayiita.

²⁰ Shin ta laggew, Xoossaassi zaaranaw neeni oonee? Urqqaappe medhettedda miishshay guyye zaariide barena medhdheeddawaa, “Taana hawaadan ayissi medhdhaaddii?” giide oochchanaw dandday? ²¹ Woy urqqa medhdhiyaawe bare medhdhiyaa urqqa bare koyyiyaawaadan oothanawunne itti mala urqqaappe ittuwaa bonchcho miishshaa udiide, qassi ittuwaa toshetteedda oosuwaa oothiyaa miishshaa udiide medhdhanaw aw maati baawee?

²² Xoossay ootheeddawe hawaanna ittuwaa. I bare hanquwaa bessanawunne bare wolqqaa erissanaw koyyeedda; I bare hanquwan pirddanawantta, bayizzanaw giigi utteeddawantta, daro gencuwan danddayeedda. ²³ Qassi I maareeddawanttoo, bare bonchchuwaa akkanaw giigissi wotheeddawanttussi I ay keenaa bonchchettinttonne bessanaw koyyeedda. ²⁴ Nuuni I xeeseeddawantta; shin Ayihuda asaa xalalaappe gidennaan, Ayihuda gidenna asaa gidoppekka xeeseedda.

²⁵ Hoose7a maxaafan I giyaawe hawaa;

“Ta asaa gidennawantta,

‘Ta asa’ gaade xeesana.

Taani siiqabeenna zariyaakka,

‘Ta siiqaatoo’ gaade xeesana.

²⁶ ‘Hinttenttu ta asaa gidikkita’ giyaawaa

untunttu siseedda he sa7aan,

untunttu, ‘De7uwaa Xoossaa naanaa’ geetettiide xeestetanawantta”

yaagee. ²⁷ Isiyaasi Israa7eeliyaa asaabaa yaagiide haasayeedda;

“Israa7eeliyaa asay abbaa matan

de7iyaa shafiyaa keena gidoopeekka,

untuntuppe amareeddawanttu xalalay attana.

²⁸ Ayissi gooppe, Goday sa7aa bollan

de7iyaa asaa ubbaa bolla

ellekka pirddana”

yaageedda. ²⁹ Isiyaasi kasetiide,

“Ubbaappe Wolqqaama Goday nuussi

amareedda zereethaa ashshennentto,

nuuni Sodoomaa katamaadaaninne

Gamooraa katamaadan haneeddoshshin”

yaagi haasayeedda.

³⁰ Yaatina, nuuni waagane? Xillotethaa koyyibeenna Ayihuda gi-

denna asay ammanuwan xilleedda; ³¹ shin Israa7eeliyaa asay barentta

xillissiyaa higgiiyaa koyyeeddawanttu he higgiiyaa demmibeykkino.

³²⁻³³ Ayissi demmibeykkino? Untunttu oosuwaanappe attin, am-

manuwan xillotethaa koyyibeenna diraassa. Untunttu Xoossaa Max-

aafay,

“Akeekite; taani Xiyoonen asaa dhubbiyaa shuchchaa,

untunttu ogiyaan zaallaa wothana.

Shin aani ammaniyyaa ooninne yeellatenna”

yaagiide xaafettowaadan dhubbiyaa shuchchan dhubetteeddino.

10

Israa7eeliyaa Asay Xoossaa Ogiyaa Kaallibeenna

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Israa7eeliyaa asaw ta

kumentha wozanaappe amottiyaawenne Xoossaa woossiyaawe

untunttu attanaassa; ² ayissi gooppe, untunttu Xoossaw oothanaw

loythi koyyiyaawaa taani markkattay; shin untunttu Xoossaw

oothanaw loythi koyyiyaa koshshay tumu eratethaappe gidenna.

³ Ayissi gooppe, Xoossay asaa xillissiyaa ogiyaa untunttu erennaan,

barenttu huuphe xillotethaa essanaw koyyeeddino; qassi barenttu

huuphew Xoossay asaa xillissiyaa ogew eeno gibeykkino. ⁴ Ayissi

gooppe, ammaneedda ubbay xillanaadan, Kiristtoosi higgiiyaa qofaa

poleedda.

Atotethay Ubbaassa

⁵ Asay higgew azazettiide xilliyaabaw Muse, “Higgii azaziyaawaa

oothiyaa ooninne he higgiiyan paxa de7ana” yaagi xaafeedda; ⁶ shin

ammanuwan xilliyaabaw geetetteeddawe hawaa; “Ne wozanaan, ‘Ooni

saluwaa pude baanee?’ goppa. Hewe Kiristtoosa duge wothanaassa;

⁷ woy ‘Duge sa7aa garssa wodhdhanawe oonee?’ gooppa. Hewe Kirist-

toosa hayquwaappe denthanaassa. ⁸ Shin I giyaawe hawaa; ‘Xoossaa

qaalay ne mataana; ne doonaaninne ne wozanaan de7ee’ geetetteedda”

yaagee. Hewekka nuuni hinttenttoo odiyaa ammanuwaa qaalaa.

⁹ Neeni, “Yesuusi Godaa” gaade ne doonaan markkattooppe, qassi

Xoossay hayquwaappe A dentheeddawaa ne wozanaan ammanooppe,

neeni attana. ¹⁰ Ayissi gooppe, asay bare wozanaan ammaniide xillee;

bare doonanka markkattiide attee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Aani amaniyaa ooninne yeellatenna” yaagee. ¹² Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa giddon dummattethay baawa. Itti Xoossay ubbaa Godaa; I barena xeesiyaa ubbatoo daro keeka. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Godaa sunthaa xeesiyaa ooninne attana” yaagee.

¹⁴ Yaatina, untunttu A ammanibeennawantta gidooppe, wooti A xeesanaw danddayiinoo? Qassi qaalaa sisibeennawanttu waani ammananaw danddayiinoo? Qaalaa odiyaaawe dhayooppe, untunttu waani sisanaw danddayiinoo? ¹⁵ Qassi qaalaa odiyaaawanttu kiitetennan aggooppe, oosuu wooti odettanaw danddayii? Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Nashechchiyaa mishiraachchuwaa odiyaaawanttu yuussay wooti lo77ii!” yaagee.

¹⁶ Shin untunttu ubbay wonggalaw azazettibeykkino; ayissi gooppe Isiyaasi, “Ta Godaw, nuuni markkatteddawa ooni ammaneeddee?” yaageedda. ¹⁷ Simmi asay qaalaa sisiide ammanee; qassi itti uray Kiristtoosa qaalaa, odina sisee.

¹⁸ Shin untunttu qaalaa sisibeennawe tumee gaade taani oochchay. Tuma untunttu siseeddino; Xoossaa Maxaafay,

“Untunttu haasayaa kooshshay

sa7aa ubbaan laaletteedda;

untunttu qaalaykka sa7aa gaxaa gakeedda”

yaageedda. ¹⁹ Shin Israa7eeliyaa asatuu eribeykkinoyee gaade taani oochchay. Muse kase,

“Taani hinttentta asa gidenna asatuwan seelissana;

qassi eeya asatuwan taani hinttentta hanqqethissana”

yaageedda. ²⁰ Qassi Isiyaasi daro xaliide,

“Taana koyyibeennawanttoo beettaaddi;

taana oochchibeennawanttookka qonccaaddi”

yaagee. ²¹ Shin Israa7eelatuwabaa I haasayiidae,

“Gallassaa ubbaa azazettennawanttoonne

tawaa ixxiyaawanttoo ta kushiya miccaaddi”

yaagee.

11

Xoossay Israa7eeliyaa Asaa Wursi Olibeenna

¹ Yaatina, Xoossay bare asaa ixceedde gaade oochchoo? Hewaa gidenna; ayissi gooppe, taani ta huuphew Israa7eeliyaa asa; Abraahaame zare; Biiniyaama yaraa. ² Xoossay koyro dooreedda bare asatuwaa ixxenna; Xoossaa Maxaafay, Eelaasa taarikiyaa giddon, Eelaasi Israa7eelatuwaa Xoossaa sinthan wooti mootintto, hintte eriita. ³ “Godaw, untunttu he sunthan nabatuwaa wodheeddino; ne yarshshiyaasaakka koleeddino. Yaatina, taani ta xalalay attaaddi. Qassi untunttu taanakka wodhanaw koyyiino” yaageedda.

⁴ Xoossay aw waagi zaareeddee? “Taani Eeqaa Ba7aalaw gulbbati-beenna laappu sha77a asaa taw ashshaaddi” yaageedda.

⁵ Hawaadanka qassi ha wodiyaan, Xoossay bare aadho keekatethaan dooreedda amareedda asatuu de7iino. ⁶ Shin I bare aadho keekatethaan

dooreeddappe attin, untunttu oosuwan untuntta dooribeenna; hewe dhayooppe, A aadho keekatethay tumu aadho keekatetha gidenna.

⁷ Yaatina, ayee? Israa7eeliyaa asatuu barenttu koyyiyaawaa dem-mibeykkino; shin Xoossay dooredda amareeddawanttu demmeed-dino. Yokkonttu wozanay minneedda. ⁸ Hawaadankka, Xoossaa Max-aafay,

“Xoossay untunttu barenttu ayfiyaan be7ennaadaaninne
barenttu haythaan sisennaadan,
hawaa gakkanaw untunttoo
azalla ayyaanaa immeedda”

yaageedda. ⁹ Qassi Daawite yaageedda;

“Untunttu miyaa gaytay untuntta phiriyaadan oyqqo;
untuntta guufantho; untunttoo kushiya shiri ciggo.

¹⁰ Untunttu xeellennaadan, untunttu ayfii goozetto;
ubba wode barenttu metuwan quunniide de7iino”
yaageedda.

¹¹ Yaatina, Ayihudatuu dhubetteedda wode, denddenaan kund-deeddino? Hewaa gidenna; untunttu nagaraa ootheedda diraw, atosethay untunttu Ayihuda gidenna asatuwaa qanaatanaadan, Ayihuda gidenna asaw yeedda. ¹² Shin Ayihudatuu nagaraa ootheedda diraw, alamew daro anjjuu yeedda; qassi untunttu kunddethaykka Ayihuda gidenna asaw daro anjjuwaa aheedda. Yaatina, Ayihudatuu ubbay gujettiyaa wode, anjjuu woysa keena daranddeeshsha!

Ayihuda Gidenna Asay Attana Atotethaa

¹³ Shin taani ha77i hinttenttoo, Ayihuda gidenna asaw haasayay; taani Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaa diraw, ta oosuwaa bonchchana. ¹⁴ Taani ta zare gidiyaa asatuwaa qanatanchchatuwaa udooppe, ooni eri untunttuppe amareeddawantta ashshennaan ag-gikke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay untuntta ixceedda wode, ha alami Xoossaana sigetteedda. Yaatina Xoossay untuntta shiishshi akkiya wode, hayqqeeddawe de7uwaa demmanaappe attin, ayee hananee?

¹⁶ Koyro ayfe bagga munaqay anjjetteddawaa gidooppe, muume munaqaykka qassi anjjetteddawaa gidana; itti mithaa xaphuu an-jjetteddawaa gidooppe, haythay ubbaykka qassi anjjetteddawaa gi-dana. ¹⁷ Shin woraan doleedda wogaraa mithaa qankkaappe ittuwaa ittuwaa kareeddasaan, neena woraan doleedda wogaraa mithaa malaa he wogaraanna gathi qachcheeddo; neeni qassi zaytii kesiyaa woga-
raa mithaa xaphuwaanna ittippe de7aa. ¹⁸ Simmi neeni he karetti wodhdheedda qankkatuwaa bollan otoretanaw bessenna; shin neeni otorettiyaawaa gidoopekka, xaphuu neena tookkeeppe attin, neeni xaphuwaa tookkennawaa akeeka.

¹⁹ Hewaa diraw neeni, “E; shin qankkatuu taani untunttu sa7aan gelanaadan karetteddino” yaagana. ²⁰ Hewe tuma; untunttu amanibeenna diraw, karetteddino; neeni ammaneedda diraw, he sa7aan eqqaadda. Shin yayyappe attin, otoro qofaa qoppoppa. ²¹ Ayissi gooppe, Xoossay medhetaa qankkaa malatiyaawanttoo, Ayihudatoo qarettiibeennawaa gidoopee, new qarettiyaawaa malatii?

²² Simmi Xoossaa keekatethaanne xalatethaa be7a. Kund-deeddawanttoo I xalaa; shin neeni A keekatethaani minnaade

de7ooppe, I new keeka; hewe dhayooppe, neenikka qassi karettana. ²³ Ayihudatuukka qassi ammanennaan ixxiyaawaa aggooppe, Xoossay kase untunttu de7iyaasaan zaariide wothana; ayissi gooppe, I untuntta zaariide wothanaw danddayee. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta woraan de7iyaa koyro medhetaa wogaraa mithaappe qanxxiide, hinttenttu medhetaan woraan dolowanttudun gidennaan gaden tokkeedda wogaraa mithaanna gathi oytheeddawaa gidooppe, yaatina, he karetti wodhdheedda koyro medhetaa qankkatuwaa zarethiide, untuntta koyro medhetaan doleedda barenttu wogaraa mithaanna gathi qachchanaw, A aye xoonanawe?

Xoossaa Maarotay Ubbaassa

²⁵ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte eranaadan koyyiyaa tumu xuuraa yewuu de7ee; hewe hintte hinttentta hinterekka, nuuni aadhdheedda eranchcha yaagiide qoppiyaawaa diggee; Israa7eeliyaa asaappe baggay sisennaan ixceedda; shin he sisennaan ixxiyaawe Ayihuda gidenna asaa kumentha payduu Xoossaakko gakkanaassi gami77ana. ²⁶ Hawaadankka, Israa7eeliyaa asay ubbay attana; Xoossaa Maxaafay hawaadan yaagee;

“Ashshiyaawe Xiyoone geetettiyaa katamaappe
yiide, nagaraa oosuwa ubbaa Yayiqooba zariyaappe diggana.

²⁷ Taani untunttu nagaraa atto yaagiyaa wode,
untuntunna gelana qaala caaquu hawaa”
yaagee.

²⁸ Ayihuda gidenna asatoo, Ayihudatu wonggalaa mishi-raachchuwa bagganna hintte diraw, Xoossaanna morkke; shin Xoossaa dooruwa bagganna aawatuwa diraw, untunttu I siiqiyaawantta. ²⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare immeeddawaa guyye akkenna; qassi bare xeeseeddawaa ixxaaddi geenna. ³⁰ Ayihuda gidennawanttoo, Xoossaw hintte kasenna azazettibeykkita; shin Ayihudatu azazettennan ixceedda diraw, Xoossaa maarotethaa ha77i hintte akkeedda. ³¹ Hawaadana, hintte akkeedda maarotethaa diraw, Ayihudatu qassi Xoossaa maarotethaa ha77i akkanaadan, Xoossaw azazettennan ixceeddino. ³² Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa maarana mala, asay ubbay aw azazettennan ixxiyaa hanotaan qachcheedda.

³³ Xoossaa duretethay woysa keena daree? A aadho eratethayne A eratethay woysa keena ciimnee? A pirdaa odanawe oonee? I bare oothiyaawaa ayissi oohintto, oonee akeekiyaawee? ³⁴ Hewaa Xoossaa Maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee? A zoranaw dand-dayiyaawe oonee? ³⁵ Woy bare kushiya zaarana mala, aw ittibaa immeeddawe de7ii?” yaagee.

³⁶ Ayissi gooppe, ubbabaa I medhdheedda; qassi ubbabaykka A maataaninne awunne de7ee; Xoossaw medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

12

Xoossaw Oothanaadan Nuuni Waaniide De7anaw Bessii?

¹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte oonatethaa Xoossaa nashechchiyaa de7onne geeshsha yarshshuwaa udiide, Xoossaw shiishshanaadan, taani hinttentta Xoossaa maarotethaan woossay; Xoossaw hintte goyinnanaw bessiyaa tumu ogii hewaa. ² Xoossay hintte qofaa ubbanna dummayiide, hinttentta laammoppe attin, ha alamiyaa asaa malatoppite. He wode hintte, Xoossaa shenii, lo77obay, A nashechchiyaabayne qassi polo gideeddabay ayentto eranita.

³ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan taani hinttenttoo oday. Hinttenttu qoppanaw bessiyaawaappe aathiide, otoruwan qoppoppite; hewaa aggiide, wozanaama asaadan qoppite; Xoossay hinttenttoo huuphiyan huuphiyan immeedda ammanuwaa keenan hintte bolla pirdite. ⁴ Nu itti bollaa gidдон, cora bollaa qommotuu de7iino; he qommotuwaa ubbawukka dumma dumma oosuu de7ee. ⁵ Hawaadan, nuuni cora asaa gidoopekka, Kiristtoosa bagganna itti asa. Qassi nuuni itti asatethaa qommotuwaadan, ittu ittuwaanna oyqetti utteeddo. ⁶ Xoossay nuussi immeedda aadho keekatethaan dumma dumma imotay de7ee. Nu imotay nabetethaa gidoope, nuussi de7iyaa ammanuwaa keenaa odanaw bessee. ⁷ Haratuwaa maddussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee; tamarissussaa gidoope, he tamarissuwan minnanaw bessee. ⁸ Hara asatuwaa minissussaa gidoope, he oosuwan minnanaw bessee. Bare huuphew de7iyaabaappe haratuwassi immiyaa ooninne wozanaappe immo. Maatay de7iyaa uray minissi oothanaw bessee; haratuwassi keekiya uray nashechchaan keekanaw bessee.

⁹ Hinttenttu siiquu asaa bessanaw siiqettiyaawaa gidanaw bessenna. Iitabaa ixsite; lo77obaa minissiide oyqqite. ¹⁰ Ittu ittuwaanna ishatuwaadan siiqettite; ittu ittuwaa bonchchiyaawan nashettite. ¹¹ Minniide oothite; azaloppite; hintte kumentha wozanaappe Godaw oothite. * ¹² Xoossay hinttenttoo immana geeddawaan nashettite; waayyiyan genccite. Ubba wode Xoossaa woossite; ¹³ Xoossaa asatuwaa koshshiyaaban maaddite; imathaa morkkite.

¹⁴ Hinttentta yederssiyaawantta anjjite; untuntta anjjiteppe attin, sheqqoppite. ¹⁵ Nashettiyaawanttunna nashettite; yeekkiyaawanttunnakka yeekkite. ¹⁶ Asaa ubbaw itti mala qofaa qoppite; oothiyaabaan ubbaan hinttentta toochchiide de7iteppe † attin, otorettoppite; hinttentta hintterekka aadho eranchcha giide qoppoppite.

¹⁷ Ooninne hinttenttoo iitabaa oothoope, he uraw iitabaa oothi zaaroppite; asaa ubbaw lo77obaa oothanaw qoppite. ¹⁸ Asaa ubbaanna sarotethaan de7anaw, hintte bagganna, hinttenttoo danddayetteeddabaa ubbaa oothite. ¹⁹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte hintte huuphew asaw haluwaa kesoppite. Xoossay haluwaa kesanaadan, A bolla olite. Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Goday, ‘Taani haluwaa kesana; taani kushiyaa ciggana’ gee” yaagee.

²⁰ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ne morkkii koshattooppe, miza. Saamettooppe, ushsa.

* **12:11** kumentha wozanaappe Godaw oothite: Geeshsha ayyaanaani kaalesettiide kiitetiyaawantta gidite. † **12:16** hinttentta toochchiide de7ite: Ashikke gidite guussaa. **12:16** Lem 3:7 **12:19** Zar 32:35

Ayissi gooppe, neeni hewaa oothiyaawaan
A darissa yeellayaasa”
yaagee.

²¹ Iitabaa lo77obaa xoonappe attin, iitabay neena xoonoppo.

13

Gadiyaa Ayissiyaawanttussi Eeno Gaanaw Bessee

¹ Asay ubbay gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno gaanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay geennaan de7ishshin, gadiyaa ayissiyaawe de7anaw danddayenna. Ha77i de7iyaa ayissiyaawanttukka Xoossay wotheed-dawantta. ² Hewaa diraw, ha77i de7iyaa ayissiyaawantta ixxiyaa ooninne Xoossaa azazuwaa ixxee; bare bolla pirddaa ahee. ³ Ayissi gooppe, ayissiyaawanttu iitabaa oothiyaawantta yashshanawaappe attin, lo77obaa oothiyaawantta yashshikkino. Ayissiyaawoo yayyennaan agganaw koyyay? Yaatooppe lo77obaa ootha; I neena galatana. ⁴ Ayissi gooppe, I new lo77obaa oothanaw, Xoossaw qooma. Shin neeni iitabaa oothooppe, iitabaa ootheddawaa I seeriyaa diraw, aw yayya; I Xoossaa qoomaa. Qassi iitabaa oothiyaawanttu bolla Xoossaa hanqquwaa I ahee. ⁵ Hewaa diraw, gadiyaa ayissiyaawanttussi eeno giyaawe Xoossaa mura xalalaassa gidennaan, hinttenttu wozanaa qofaa dirawukka eeno gaanaw bessee.

⁶ Ayissi gooppe, gadiyaa ayissiyaawanttu barenttu oosuwaa oothiyya wode, Xoossaw oothiyya diraw, hintte qaraxaa qanxxiyaawe hewaassa. ⁷ Ubba asawukka bessiyaawaa immite. Giiraa giiranaw bessiyaawoo giirite; qaraxaa qanxxanaw bessiyaawoo qanxxite; yayyanaw bessiyaawoo yayyite; bonchchuu bessiyaawaa bonchchite.

Ittu Ittuwaanna Siiqettite

⁸ Hinttenttu ittu ittuwaanna siiqettanaappe attin, hara acuu O bol-laninne de7oppo. Ayissi gooppe, haraa siiqiyaa ooninne higgii giyaawaa poledda. ⁹ “Woshummoppa; wodhoppa; wuu77oppa; asaabaa amot-toppa” giyaa azazatuunne hara azazatuu ubbatuu, “Ne shooruwaa ne huuphiyaadan siiqa” giyaa azazuwan kumiino. ¹⁰ Bare shooruwaa siiqiyaa ooninne aw iitabaa oothenna; hewaa diraw, shooruwaa si-iqiyaaawe higgiiyaa ubbaw eeno giyaawaa.

¹¹ Gemi77ushuwaappe hintte beegottiyaa saati ha77i gakkeedda diraw, ha wodiyya akeekite. Ayissi gooppe, nuuni koyro ammaneedda wodiyaappe, nuuni attiyaa wodii ha77i nuukko matatteedda. ¹² Qammay aadhhanaw hanee; gallassay matatteedda. Simmi nuuni dhumaa oosuwaa aggiide, poo7uwan olettanaw, olaa miishshaa mayyoytte; ¹³ gallassi poo7uwan de7iyaa asaadan, ane maara de7oytte. Yethaaninne mathuwan gidoppo; woshummussaanne woshummanaw kajjeelussaana gidoppo; palumaanne qanaatiyaan gidoppo. ¹⁴ Shin Godaa Yesuusi Kiristoosa, olaa miishshaa A mayyite; hintte nagaranchcha asatethay bare wozanaa amuwaa polanaadan, aw qoppoppite.

14

Asaa Bolla Pirddennaan Aggussaa

¹ Ammanuwan azalliya uraa shiishshi akkite. Shin I bare huuphew qoppiyaabaan aananna palumettoppite. ² Itti uraa ammanuu I ayaa miinanne diggenna. Shin ammanuwan azalliya uray gaden mokkeed-dabaa xalalaa mee. ³ Ubbabaa miyaa uray ubbabaa meenna uraa kadhoppo; ubbabaa meenna uraykka ubbabaa miyaa uraa bolla pirddoppo. Ayissi gooppe, Xoossay A shiishshi akkeedda. ⁴ Hara asaa qoomaa bolla pirddiyaawe neeni oonee? I kunddina woy denddina bare Godaassa; shin Goday A denthanaw danddayiyaa diraw, I eqqana.

⁵ Itti uray, “Hiqqa gallassay hara gallassatuwappe aadhdhee” yaagiide qoppiyaa wode, haray, “Ubba gallassatuukka itti mala” giide qoppee. Asay ubbay huuphiyan huuphiyan hewaadan ayissi qoppinto akeeko. ⁶ Itti gallassaa hara gallassatuwappe aathiide bonchchiya uray Godaa bonchchoo bonchchee; qumaa miyaa uraykka Godaa bonchchoo mee. Ayissi gooppe, I he qumaa diraw, Xoossaa galatee. Qumaa meenawekka Godaa bonchchoo meennaan aggeedda; qassi Xoossaa galatee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuppe ooninne bare huuphe xalalaw de7enna; qassi ooninne bare huuphe xalalaw hayqqenna. ⁸ Nuuni paxa de7ooppe, Godaw de7eetto; qassi hayqqooppekka, Godaw hayqqeetto. Simmi nuuni paxa de7ooppe woy hayqqooppekka Godaassa.

⁹ Hewaa diraw, Kiristtoosi paxa de7iyaawanttoonni hayqqeed-dawanttoo Godaa gidanaw hayqqiide, hayquwaappe denddeedda. ¹⁰ Yaatina, neeni ne ishaa bolla ayissi pirdday? Woy neeni ne ishaa ayissi kadhay? Nuuni ubbaykka Xoossaa pirddaa oydiyaa sinthan eqqana. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Taani Goday ta de7uwan caaqqay;

asay ubbay ta sinthan gulbbatana.

Qassi taani Xoossaa gidiyaawaa

asay ubbay markkattana’ yaagay”

yaagee. ¹² Simmi nuuni huuphiyan huuphiyan nubaa Xoossaw odana.

Nagaraa Oosuwassii Gaasuwaawaa Gidoppa

¹³ Hewaa diraw, nuuni ittu ittuwa bolla pirddiyaawaa hawaappe sinthaw ane aggoytte. Shin ubbaappe aathiide, hintte ishaa dhub-biyaabaa woy nagaraan oliyaabaa oothennaadan qofaa qachchite. ¹⁴ Taani Godaa Yesuusi Kiristtoosanna de7iyaawaan, bare huuphew tuna gidiyaabay baynnawaa erayne akeekay. Shin itti uray ittibiaa tuna giide qoppooppe, hewe aw tuna gidee. ¹⁵ Neeni miyaabaa diraw, ne ishaa qohooppe, simmi neeni siiquwan de7akka. Kiristtoosi A diraw hayqqeedda asaa ne miyaa qumaan bayizzoppa. ¹⁶ Simmi neeni lo77obaa giyaawaa asay kadhoppo. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Geeshsha Ayyaanay immiyaa xillotethaa, sarotethaanne nashechchaa gidiyaawaappe attin, muussaanne ushshaa gidenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw hawaadan oothiyaa uray ooninne Xoossaa nashechchee; asaykka A galatee.

¹⁹ Yaatooppe, ane nuuni sarotethaa ahiyaabaanne nuuna ittuwaa ittuwaanna minissiyaabaa ubbaa koyyeetto. ²⁰ Xoossaa oosuwaawaa qumaa diraw bayizzoppa. Qumay ubbay geeshsha; shin hara uraa nagaraan yeggiyaawaa muussay iita. ²¹ Hewaassi ashuwaa meennaan woy ushshaa ushennaan aggiyaawe woy ne ishaa dhubbiyaabaa ayaanne oothennaan aggiyaawe lo77a.

22 Ha yewuwaan ne ammanuwaa neepenne Xoossaappe gidduwan naaga. Itti uray lo77a giide I ammanetteeddawaa oothiyaa wode, “Taani lo77uwaa oothaaddi” giide bare wozanaani ammanettooppe, he uray tumu anjetteeddawaa. 23 Shin I he miyaabaan sidhooppe, A muussay ammanuwaana gidenna diraw, Xoossay A bolla pirddee; qassi ammanuu baynnaan ootheeddawe ayayinneekka nagara.

15

Asaa Nashechchanaw Bessiyaa Ogiyaa

1 Nuuni ammanuwan minneeddawanttu daaburanachchatuwaa tookuwaa tookkanaw bessee; nuuni nu xalalaa nashechchanaw bessenna. 2 Nuuni huuphiyan huuphiyan nu ishaa maaddanaw, ammanuwan A minissanawunne nashechchanaw bessee. 3 Ayissi gooppe, haray atto Kiristtoosikka barena nashechchibeenna. Shin Xoossaa Maxaafay, “Neena boreeddawanttu boreedda borii ta bolla wodhdheedda” geeddawaadan haneedda. 4 Xoossaa Maxaafay nuussi immiyaa genccaaninne minotaan nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe de7ana mala, Xoossaa Maxaafan xaafetteedda ubbabay nuuna tamarssanaw xaafetteedda.

5-6 Hinttenttu ubbay itti wozana gidiide, itti qaalaan Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bonchchana mala, genccuwanne minotethaa immiyaa Xoossay, hinttenttoo Kiristtoosi Yesuusi ootheeddawaadan, ittu ittuwaanna ittippe de7iyaa itti qofaa immo.

Phawuloosa Oosuwaanne Ammanenna Asaw Gakkeedda Mishiraachchuwaa Qaalaa

7 Hewaa diraw, Kiristtoosi hinttentta mokkeeddawaadan, Xoossaa bonchchoo ittu ittuwaa morkite. 8-9 Ayissi gooppe, Xoossay ammanetteeddawaa gidiiyaawaa erissanaw, Xoossay aawatoo immana geeddawaa tumayanawunne Ayihuda gidenna asay Xoossaa A maarotethaa diraw bonchchanaw Kiristtoosi Ayihudatoo qooma gideeddawaa hinttenttoo oday. Hewaa Xoossaa Maxaafay,

“Hewaa diraw, taani neena

Ayihuda gidenna asaa gidon galatana;

ne sunthaakka sabbana”

yaagee.

¹⁰ Qassikka,

“Ayihuda gidenna asatoo,

Xoossaa asatuwaanna nashettite”

yaagee.

¹¹ Qassikka gujjiide,

“Hinttenttoo, Ayihuda gidenna asatoo ubbatoo,

Godaa galatite; asaw ubbaw, A galatite”

yaagee.

¹² Qassikka Isiyaasi,

“Issey zerethay yiide

Ayihuda gidenna asaa mooddanaw denddana.

Qassi untunttu A bagganna demmana

giide nashechchaan naagana”

yaagee.

¹³ Hinttenttu akkana giide nashechchaan naagiyaawe Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan diccanaadan, hinttenttoo immana geedda Xoossay, hintte A ammaniyaaw diraw, hinttenttoo nashechchaanne sarotethaa kunthiide immo.

Phawuloosi Xaliide Xaafeedda Gaasuwaa

¹⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttun lo77otethayne erathay ubbay kumeeddawaanne qassi ittu ittuwaa zoranaw dand-dayiyaawaa taani ta huuphew eraaddi. ¹⁵⁻¹⁶ Shin taani hinttentta ittibaa ittibaa gujja qofissanaw, ha dabidaabbiyaa gidдон aynne yayyennaan hinttenttoo xaafaaddi. Taani Kiristtoosa Yesuusa qooma gidaade, Ayihuda gidenna asaw oothanaadan, Xoossay taw aadho keekatethaa immeedda diraw, taani aynne yayyabeykke; Ayihuda gidenna asay Geeshsha Ayyaanaa bagganna Xoossaw geeshsha gidiide, A nashechchiyaa yarshshuwaa gidanaadan, Xoossaa wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaaawaan geeshshatethaan oothay.

¹⁷ Hewaa diraw, taani Kiristtoosa Yesuusan gidaade Xoossaw oothiyaabaan ceeqettanaw danddayay. ¹⁸⁻¹⁹ Ayihuda gidenna asay Xoossaw azazettanaadan, Kiristtoosi ta bagganna qaalaan, oosuwan, mallaan, malaataa wolqqaaninne Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan ootheeddawaa xalalaa taani odanaappe attin, harabaa odanaw xalikke. Hewaa diraw, Yeerusalaameppe doommaade, Iliwaariqoona geetettiyyaa gadiyaa gakkanaw yuuyyaade, Kiristtoosa wonggalaa mishiraachchuwaa wurssa odaaddi. ²⁰ Hawaadankka, taani hara asay doommeeddawaa bollan doommennaadan, Kiristtoosa sunthay xeesettibeennasan wonggalaa mishiraachchuwaa odanaw amottaaddi. ²¹ Shin Xoossaa Maxaafay,

“Aabay hawaa gakkanaw odettibeennawanttu A be7anawantta;
qassi aabaa sisibeennawanttu akeekanawantta”
yaagee.

Phawuloosi Roome Baanaw Qoppedda

²² Hewaa diraw, taani cora wode hinttenttukko yaanaw koyyay; shin yaanaw danddayabeykke. ²³ Shin taani ha77i ha heeraan ta oosuwaa wursseedda dirawunne cora laythaappe doommaade hinttentta baade be7anaw laamoteedda diraw ²⁴ ha77ikka hinttenttukko baana gaade qoppay; taani Isippeene geetettiyyaa gadiyaa baadde hinttentta be7anaw koyyay; qassi amareedda wodiyyaa hinttentta be7aade nashettowaappe guyyiyan, Isippeene biishshin, hintte taana maaddana mala koyyay.

²⁵ Shin ha77i taani Xoossaa asatuwaa maaddanaw, Yeerusalaame bay. ²⁶ Ayissi gooppe, Maqidooniyaanne Akaaiyyaa geetettiyyaa gadiyaan de7iyaa woosa golle asatuu Yeerusalaamen de7iyaa hiyyeesatuwaassi miishshaa immanaw koyyeeddino. ²⁷ Unttuntu barenttu huuphew hawaa oothanaw qofaa qachcheeddino. Unttuntu he hiyyeesatuwaa maaddanawe untunttoo acuu de7ee; ayissi gooppe, Ayihudatu barenttu ayyaanaa anjuwaa Ayihuda gidenna asatuwaanna shaakkeeddawaa gidoope, Ayihuda gidenna asatuukka qassi barenttoo de7eeddabaan Ayihudatuwaa maaddanaw bessee. ²⁸ Hewaa diraw, taani ha oosuwaa wursseeddawaappe guyyiyaaninne untunttoo shiiqeedda miishshaa ubbaa immeeddawaappe guyyiyan, Isippeene

baadde hintte mataanna aadhkana. ²⁹ Taani hinttentukko biyaa wode, Kiristtoosa anjjuu taanan kumina baanawaa eray.

³⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taw Xoossaa hintte woossiidae, woosan hintte taananna minnanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa baggannanne Geeshsha Ayyaanay immiyaa siiqotethan taani hinttentta woossay. ³¹ Taani Yihudaan de7iyaa ammanennawanttuppe attanaadaaninne qassi taani Yeerusalaamen oothiyaa oosuu yaani de7iyaa Xoossaa asatuwaa nashechchiyaawaa gidanaadan, Xoossaa woossite. ³² Qassi Xoossay gooppe, taani hinttentukko nashechchaan baade, hintte matan shemppana. ³³ Sarotethaa Xoossay hinttentunna ubbaanna gido. Amen77i.

16

Sarotaa

¹ Kinkkiriya geetettiyaa katamaan de7iyaa ammaniyaa asaanna oothiyaa nu michchatta Peeba lo77o macca asa gidiyaawaa taani hinttentta erissay. ² Hinttenttu izo geeshshatuu Godaa sunthan mokkiyaawaadan mokkite; qassi iza hinttentuppe koyyiyawe ayaa gidooppekka, izo maaddite; ayissi gooppe, iza bare huuphew cora asaa maaddaw; qassi taana ta huuphewukka darissa maaddaw.

³ Kiristtoosa Yesuusa oosuwaa taananna ittippe oothiyaa Phirisqqil-lissinne izi asinaa Aqillassi ta sarotowaa odite. ⁴ Unttuntu ta shempuwaa diraw, barenttu shempuwaa aathi immeeddino. Unttunta ta xalalaa gidennaan, Ayihuda gidenna asaa ammaniyaa asay ubbaykka galatee. ⁵ Qassi unttuntu golliya ammaniyaa asay shiiqiyaasaa udiide gaketiyaa asaa ubbaa saro giite. Iisiya gadiyan Kiristtoosa koyro amaneedda ta siiqiya Eppanetoosaw, ta sarotowaa odite. ⁶ Hinttentoo loythaa daabureedda Mayraamo sarotite. ⁷ Taananna qasho gollen de7eedda ta dabbo gideedda Ayihudatuwaa, Anddironiqoosanne Yuuniyaasa sarotite. Yesuusi kiiteeddawanttu gidдон unttuntu loythi eretteeddawantta. Qassi unttuntu Kiristtoosa taappe kasenna amma-needdino.

⁸ Godaanna ittippetethaan de7iyaa ta siiqo laggiyaa Amppiliyaatoosaw ta sarotowaa odite. ⁹ Kiristtoosa oosuwaa nuunanna ittippe oothiyaa Urbbaanoosanne taani siiqiya Isxxaakusa sarotite. ¹⁰ Kiristtoosanna I de7iyaawe erettina paaciya xoonedda Apheliisaw ta sarotowaa odite; Arisxxobiloosa soy asawukka ta sarotowaa odite. ¹¹ Ta dabbo gideedda Ayihudawiyaa Heeroodiyoosanne Kiristtoosa ammaniyaa Narssiisesa soy asaa sarotite.

¹² Godaa oosuan daaburiyaa Tirufaynanne Tirufooso geetettiyaa maccawanta sarotite; qassi Godaw daro daaburaade oothiyaa siiqiya Perssiiso sarotite. ¹³ Godaa oosuan loythi eretteedda Rufoosayewunne taana bare na7aadan maaddeedda A daayiw ta sarotowaa odite. ¹⁴ Ta sarotowaa Asinkkiriitoosaw, Pileegoonaw, Hermeesaw, Patirobaasawunne unttuntunna de7iyaa ammaniyaa ishātuwaa ubbaw odite. ¹⁵ Pileegoonaa, Yuulo, Neeriyaa, A michchatto, Olumppoosanne unttuntunna de7iyaa Xoossaa asatuwaa ubbaa sarotite.

¹⁶ Geeshsha asaw bessiyaa yeretaa yerettiidae, ittu ittuwaa sarotite; Kiristtoosan ammaniyaawanttu ubbatuu hinttentta saro yaageeddino.

Wurssethaa Zoriyaa

¹⁷ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asaa gidдон shaakotethaa medhdhiyaawantta, asaa ammanoo dhubo gidiyaawanttanne hintte tamaareedda timirttiyaanna gakettennawaa tamarissiyaawantta akeekanaadan, taani hinttentta woossay. Untunttukko shiiqoppite. ¹⁸ Ayissi gooppe, hewaa malabaa oothiyaawanttu barenttu uluwassi oothiinoppe attin, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosaw oothikkino; barenttu labiyaa haasayaaninne qidhiyan iitabaa qoppenna asaa wozanaa balethiino. ¹⁹ Wonggalaw hintte azazetteeddawaa asay ubbay siseedda. Hewaa diraw, taani hinttebaan nashettay; shin lo77otethaw hintte aadhheedda eranchcha gidanaadaaninne qassi iitabaw ashikke gidanaadan koyyay. ²⁰ Sarotethaa Xoossay Seexaanaa hintte gediyaappe garssanna haakkenna mata wode gaaccana.

Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

²¹ Taananna oothiyaa Ximootoose hinttentta saro yaagee; qassi hawaadankka, ta dabbatuu Luuqiyoosi, Yaasooninne Sosiiphaaxiroosi hinttentta saro yaagiino.

²² Taani, Xarxxiyoosi, ha dabidaabbiyaa xaafeeddawe, hinttenttoo Godaa sunthan sarotaa kiittay.

²³ Ammaniyaa asay ubbay A soyin shiiqiyaa ta siiraa Gaayoosi hinttentta saro yaagee; katamaa miishshaa oyqqiyaa Erasxxoosinne nu ishay Quwarxxoosi hinttentta saro yaagiino. ²⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttunna ubbaanna gido. Amen77i.

²⁵ Nuuni Xoossaa galateetto. Taani wonggalaa bagganna Yesuusi Kiristtoosabaa odeeddawaadaninne daro wodiyaappe geemmiide, ha77i qonceedda tumatethaadan, hintte ammanuwan hinttentta Xoossay minissanaw danddayee. ²⁶ Shin ha77i nabatuu xaafeeddawaa bagganna tumatethay qoncciyaan erettannaadan ootheedda; qassi asaa ubbay Xoossaa ammaniide azazettanaadan, medhinaa Xoossaa azazuwan, ha alamiyaan de7iyaa asaa zerethaa ubbaw qonceedda.

²⁷ Aadhdheedda eratethay A xalalaw de7iyaa itti Xoossaw Yesuusi Kiristtoosa bagganna medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qoronttoosa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qoronttoosa asaw xaafeedda koyro kiitay, Phawuloosi Qoronttoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttu gidдон Kiristinna de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaabaan dendeedda metuwaa dhayissanaw qoppiide xaafeeddawaa. He wode Qoronttoosa katamay he gaden de7iyaa asay go77ettiyya eretteedda Giriike katamaa. Hewaa bollaakka qassi Akaayiyaa geetettiyya Roomaa kawutethaassi huuphe katamaa. Ha katamay wolqqaama zali77iyaan, gami77iide minneedda wogaan, loythi aakki aakki biyaa yeda de7uwan woy giigennabaa haniyaawaaninne haymaanotiyaa coratethaan eretteeddawaa.

Yesuusi kiitteeddawe minissiide odanaw koyyeeddawe, he ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa shaakotethaabaanne yeda de7uwaabaa, woshummaabaanne geluwaa akaabaa, woosa golle wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatuwaabaanne hayquwaa dendduwaabaa. Yesuusi kiitteeddawe ha Mishiraachchuwaa Qaalaa ha ooshatuwaa bolla minnisiide odiyaaawaa naagiide shiishshee.

Siiquu Xoossay bare asaassi immeedda imotaa ubbaappe aadhdhiyaawaa gidiyaaawaa odiyaa shemppuwaa tammanne heezzuu, ha maxaafan daro eretteeddawaa geetettiide qofettee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-9)

Ammaniyaawanttu Gidдон dendeedda shaakotethaa (1:10-4:21)

Yeda de7uwaabaanne soy asaa de7uwaabaa (5:1-7:40)

Ammaniyaawanttanne kiristinna ammanuwaa akkibeennawantta (8:1-11:1)

Ammaniyaawanttu de7uwaanne goshetaa wogaa (11:2-14:40)

Kiristtoosi hayquwaa xooni denddowaanne ammaniyaawanttu dendduwaabaa (15:1-58)

Yihudaan de7iyaa meetootanchchatuwassi imetteedda maaduwaabaa (16:1-4)

Wurssethaa qutiyya (16:5-24)

¹Taani, Xoossaa sheniyaan Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gidanaw xeesetteedda Phawuloosinne, nu ishaa Sostteniisi, ² Qoronttoosan de7iyaa Xoossaa ammaniyaa asatuwaassi, Yesuusi Kiristtoosan geeyyeeddawanttussinne, nuussi Godaa gidiyaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaa ubba sa7aan xeesiyaa ubbatuwaanna geeshsha gidanaw xeesetteeddawanttussi ha dabidaabbiyaa xaafetto.

³ Xoossay, nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentussi aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

Xoossaa Galatussaa

⁴ Xoossay Kiristtoosa Yesuusa bagganna hinttentussi immeedda aadho keekatethaa diraw, taani ubba wode hinttentussi Xoossaa galatay. ⁵⁻⁶ Taani Kiristtoosassi markkattiyaawe hinttentun minneedda diraw, hintte ubbabaani, haasayaa ubbaan eratethaa ubbaan, aani

duretteeddit. ⁷ Hawaadan hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yu-
ussaa naagishshin, ayyaanaa imotaappe haray atto ittuunne hinttent-
tussi paccenna. ⁸ Qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa gallassan hintte
kadhee baynawantta gidanaadan, wurssethay gakkanaaw I hinttentta
minissanawaa. ⁹ Bare Na7aa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa ittippetethaw
hinttentta xeeseedda Xoossay ammanetteeddawaa.

Ammaniyaa Asaa Giddon Shaakotethay Medhettoppo

¹⁰ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, itti wozanaanne itti qofaan
ittippe gidanaappe attin, shaakotethay hintte giddon de7enna mala,
hintte ubbay itti haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa
sunthan taani hinttentta woossay. ¹¹ Ayissi gooppe, taanaadan am-
maniyaawanttoo, Qaloo7a soy asay hinttentubaa, hintte giddon walas-
say de7iyaawaa, taw odeeddino. ¹² Taani giyaawe hawaa; hinttenttu
huuphiyan huuphiyan, “Taani Phawuloosawaa. Taani Aphiloosawaa.
Taani Keefaawaa. * Taani Kiristtoosawaa” yaagiita. ¹³ Kiristtoosi
shaaketteeddee? Hinttenttu diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan
dhishettiide kaqetteeddawe Phawuloose? Woy hintte Phawuloosassi
gidanaw xammaqetteedditee?

¹⁴ Taani Qarisiphphoosappenne Gaayoosappe attin, hinttentuppe
oonanne xammaqabeenna diraw, Xoossaa galatay. ¹⁵ Hewaa di-
raw, ooninne hinttentta taw gidanaadan xammaqetteedditaa gaanaw
danddayenna. ¹⁶ Qassi, E, Isxxifaanoosa soy asaakka taani xam-
maqaaddi. Shin haraa guujaade xammaqaadditanttonne wozanaa
aathikke. ¹⁷ Ayissi gooppe, Kiristtoosi taana mishiraachchuwaa qaalaa
odana mala kiitteeddappe attin, xammaqana mala kiitibeenna; qassi
Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawe mela gidenna mala, taani
asaa aadhdheedda eratethaa qaalaan tamarissikke.

Kiristtoosi Xoossaa Aadhdheedda Eraanne Wolqqaa

¹⁸ Ayissi gooppe, Kiristtoosi masqqaliyaa bolla hayqqeeddawaa
odiyaa qaalay dhayiyaawanttussi eeyatethaa. Shin nuussi
attiyaawanttussi Xoossaa wolqqaa. ¹⁹ Xoossaa Maxaafay,
“Taani eranchchatuwaa aadhdheedda eratethaa
bayizzana;

qassi akeekanchchatuwaa akeekaakka dhayissana”
yaagee. ²⁰ Aadhdheedda eranchchay haqan de7ii? Higgiiyaa tamaris-
siyaawe haqan de7ii? Woy ha alamiyaa xoonanaw palumettiyaawanttu
waananddinoossha? Xoossay ha sa7aa aadho eratethay eeyatethaa
gidiyaawaa besseedda!

²¹ Ayissi gooppe, asay bare huuphe aadho eratethaan barena
Xoossaa erenna mala, Xoossay bare aadho eratethaan diggiide, nuuni
odiyaa eeya qaalaan ammaniyaawantta ashshanaw qoppedda.
²² Ayihudatu malaataa oochchiino. Qassi Giriike asatuu aadho
eratethaa wolqqaaama koshshaa koyyiino. ²³ Shin nuuni masqqaliyaa
bolla misimaariyan dhishettiide kaqetteedda Kiristtoosabaa odeetto.
Hewe Ayihudatuwaassi dhubo; qassi Ayihuda gidennawanttussi
eeyatethaa. ²⁴ Shin Xoossay xeeseeddawanttussi Ayihudatussikka
Giriikatussikka nuuni odiyaa Xoossaa wolqqayenne A aadho eratethay

* **1:12** Keefaa: Hawe Griike sunthaa gidiide, bilethay zaallaa giyaawaa. Hara Geeshsha
Maxaafatuwan Keefaa sunthay Phexiroosa. **1:19** Isa 29:14 **1:20** Yob 12:17; Isa 19:12;
33:18; 44:25

Kiristtoosa. ²⁵ Ayissi gooppe, Xoossaa eeyatethay asaa aadhdheedda eratethaappe aadhdhee; qassi A laafatethaa geetettiyaawekka asaa minotethaappe minnee.

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, Xoossay hinttentta xeesiyaa wode hintte woysa mala asentto qoppite. Asaa qofaan hintte gidдон aadho eranchchatuu, wolqqaamatuunne dhoqqa sheeshshatuu dara gidikkino. ²⁷ Shin Xoossay aadhdheedda eranchchatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa eeyatuwaa dooreedda; qassi minatuwaa yeellayanaw, alamiyaan de7iyaa laafatuwaa dooreedda. ²⁸ Xoossay ha alamiyaan wolqqaamabaa giide qoppiyaawaa dhayissanaw, ha alamiyaa maaddennabaa kadhettobaanne hanibeennabaa dooreedda. ²⁹ Hewaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan ceeqettanaw bessenna. ³⁰ Shin Xoossay hinttenttussi Kiristtoosi Yesuusa de7uwaa udi immeedda. Kiristtoosi nuussi aadho eratethaa, xillotethaa, geeshshatethaanne atotethaa gideedda. ³¹ Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay,
“Ceeqettiyaa uray
ooninne Goday ootheeddawaan ceeqetto”
yaagee.

2

Nuuni Kiristtoosa Kaqaabaa Markkatteetto

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Xoossaa tumatethaa xu-uraa * hinttenttussi odanaw hinttenttukko yeedda wode, dhoqqa qaalaaninne aadhdheedda eratethaan odanaw yabeykke. ² Ayissi gooppe, taani hinttenttunna de7aadde, Yesuusi Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide I kaqetteeddawaappe at-tin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ³ Taani daaburaaninne yashshaan daro kokkorssaan hinttenttunna de7aaddi. ⁴ Taani taaaris-siyaawaanne odiyaaawaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqaan qonccis-sayppe attin, ciimma gidiide aadhdheedda eratethaa qaalaana gidenna. ⁵ Hewaa diraw, hintte ammanuu Xoossaa wolqqaanappe attin, asaa aadho eratethaan zemppeenna.

Xoossaa Aadhdheedda Eraa

⁶ Nuuni ayyaanan wozanaamatuwaa gidдон aadho eratethaa hasay-eetto. Shin hewekka ha alamiyaa aadho eratethaa gidenna; woy ha alamiyaa mooddiyaa dhayiyaawanttu aadho eratethaa gidenna. ⁷ Shin nuuni odiyaa aadho eratethay, Xoossay kasetiide, cora wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi dooreedda asaappe geemmeedda A xuuraa aadho eratethaa. ⁸ Ha alamiyaa mooddiyaawantuppe ooninne ha aadho eratethaa eribeenna. Unttuntu ereeddawaa gidintto, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqikkino. ⁹ Shin Xoossaa Maxaafay,
“Ooninne ayfiyaan be7ibeennawe,
haythankka sisibeennawe,
qassi ooninne bare wozanaan qoppibeennawe
Xoossay barena siiqiyaawanttussi giigisseeddawaa”

1:31 Erm 9:24 * **2:1** Xoossaa tumatethaa xuuraa: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethatuu, Xoossaabaa markkatethaa, yaagiino.

giyaawaadan nuuni hasayeetto. ¹⁰ Xoossay bare xuura yewuwaa bare Ayyaanaan nuuna erisseedda; ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay Xoossaabaa haray atto geemmeedda yewuwaa ubbaa biddee. ¹¹ Ayissi gooppe, asaan de7iyaa asaa ayyaanaappe attin, asaabaa eriyaawe oonee? Hawaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. ¹² Nuuni Xoossay nuussi immeeddabaa ubbaa eranaw I nuussi yeddeedda Ayyaanaa akkeeddoppe attin, alamiyaa ayyaanaa akkibeykko.

¹³ Nuuni ayyaanaa yewuwaa † ayyaanaa yewuwaanna gathiide, Geeshsha Ayyaanay nuuna tamarisseedda qaalaan hawaa haasay-eettope attin, asaa aadho eratethay nuuna tamarisseedda qaalaan haasayokko. ¹⁴ Shin Geeshsha Ayyaanay bayinna asay Xoossaa Ayyaanaa yewuwaa akkenna; ayissi gooppe, hewe aw eeyatethaa. Yewuu Geeshsha Ayyaanay paacettiyyaa diraw, I eranaw danddayenna. ¹⁵ Shin Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asay ubbabaa shaakkee; shin I bare huuphew oonaninne shaakettenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Godaa wozanaa eriyaawe oonee?”

A zoranaw danddayiyaawe oonee?”

yaagee. Shin nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee. ‡

3

Xoossaa Kaalliyawanttu Oosuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani Geeshsha Ayyaanay de7iyaa asaassi haasayiyaawaadan, hinttenttussi haasayanaw danddayabeykke. Shin ha alamiyaa asaassi haasayiyaawaadaaninne ammanuwan minnibeenna Kiristtoosan de7iyaa guutha naanaa mala asaassi haasayiyaawaadan haasayaaddi. ² Hinttenttu biro mino qumaa maanaw danddaybeenna diraw, taani hinttentta maathaa pakaaddi; haray atto, ha77ikka danddaybeykkita. ³ Ayissi gooppe, hintte ha77ikka ha alamiyaa asaadan de7iita. Hinttenttu ha alamiyaa asaa gidiyawaa hintte giddon de7iyaa qanaatiinne palumay erissennee? Qassi ha alamiyaa asaadan simerettiita. ⁴ Ayissi gooppe, hinttenttuppe ittuu, “Taani Phawuloosawaa” gooppe, haray qassi, “Taani Aphiloosawaa” gooppe, ha alamiyaa asaa mala gidikkitee?

⁵ Yaatina, Aphiloosi oonee? Phawuloosi oonee? Nuuni hinttentta ammantheedda Xoossaa kaalliyawantta. Xoossay nuussi huuphiyan huuphiyan immeedda oosuwaa ootheetto. ⁶ Taani puutiyyaa tokkaaddi; Aphiloosi haathaa ushsheedda; shin Xoossay puutiyyaa dichcheedda. ⁷ Hewaa diraw, dichchiyyaa Xoossaappe attin, tokkiyaawekka haathaa ushshiyaawekka ayaanne gidenna. ⁸ Tokkiyaawenne haathaa ushshiyaawe itti mala; shin Xoossay huuphiyan huuphiyan A daaburaa keenaa aw woytana. ⁹ Nuuni Xoossaassi ittippe oothiyaa A oosanchchatuwaa gidiyaa diraw, hintte A oosuwaa sa7aa.

Qassikka hintte Xoossaa golliyaa. ¹⁰ Xoossay taw immeedda aadho keekatethaan eranchcha anaaxiyadan, golliyaa baasuwwa baasaaddi. Hara uray A bolla keexxee. Shin A bolla keexxiyyaa ooninne wooti keexxintto, bare huuphew naagetto. ¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay Yesuusi

2:9 Isa 64:4 † 2:13 ayyaanaa yewuwaa: Geeshsha Ayyaanay immeedda qaalaa. ‡ 2:16 nuussi Kiristtoosa wozanay de7ee: Hawaa guussay, nuuni Kiristtoosi qoppiyaawaadan qoppeetto guussaa. 2:16 Isa 40:13

Kiristtoosa xalalaa baaso oothiide wotheedda. Aappe hara baasuwaa baasanaw ooninne danddayenna. ¹² Shin ha baasuwaa bolla ooninne worqqaan gidina, biraan gidina, al77o shuchchan gidina, mithaan gidina, gattan woy maqaan keexxoope, ¹³ asaa ubbaa oosuu qoncciyaa kesanaawaa. Ayissi gooppe, tamaan qonccana diraw, he gallassay asaa ubbaa oosuwaa bessana. Asay ubbay bare oosuwaa wooti ootheeddentonne tamay paaccana. ¹⁴ Ooninne baasuwaa bolla keexxeedda oosuu minniide attooppe, I woytaa akkanaawaa. ¹⁵ O oosuunne guudettooppe, he uray qohettana. I bare huuphew attana; shin tamaa gidoppe kessi akkowaadan attana.

¹⁶ Hinttenttu Xoossay aqiyaa geeshsha golliyaa gidiyaawaanne Xoossaa Ayyaanay hinttenttun de7iyaawaa erikkitee? ¹⁷ Ooninne Xoossaa geeshsha golliyaa kolooppe, Xoossay A kolana. Ayissi gooppe, Xoossay aqiyaa geeshsha golli geeshsha; he geeshsha golliikka hinttentta.

¹⁸ Ooninne bare huuphiyaa cimmooppo. Hinttenttuppe ooninne barena ha alamiyaan aadho eranchcha yaagiide qoppooppe, aadho eranchcha gidanaw, eeya gido. ¹⁹ Ayissi gooppe, ha alamiyaa aadho eratethay Xoossaa sinthan eeyatethaa. Xoossaa maxaafay, “Xoossay aadho eranchchatuwaa

unttunta untunttu geniyan oyqqee”

yaagee. ²⁰ Qassi,

“Aadhdheedda eranchchatuwaa qofaykka

maaduu baynawaa gidiyaawaa Goday eree”

yaagee. ²¹ Hewaa diraw, ooninne asaan ceeqettoppo. Ayissi gooppe, ubbabaykka hinttewaa. ²² Phawuloosikka, Aphiloosikka, Keefaykka, * ha alamiikka, de7uukka, hayquukka, ha77i de7iyaawekka, sinthappe yaanawekk, ubbaykka hinttewaa. ²³ Hinttenttu Kiristtoosawantta; Kiristtoosikka Xoossawaa.

4

Kiristtoosa Kaalliyawantta

¹ Asay nuuna Kiristtoosaw oothiyaawanttudaninne Xoossaa gollen de7iyaa Xuuraa naagiyaa asaadan qoppo. ² Yaatiide he asatuu barenttu Godaassi ammanetteeddawantta gidiide, beettanaw koshshee. ³ Shin hintte woy haray ta bolla pirddooppe, aynne gidenna. Haray atto, taanikka ta huuphiyan pirddikke. ⁴ Ayissi gooppe, taani ta huuphiyan ayaanneekka eriyaabay baawa; shin taana hewe xillissenna. Taana pirddiyaawe Godaa. ⁵ Hewaa diraw, Goday dhumaani geemmeeddabaa poo7uwaa kessiyaawe, wozanaa qofaa qonccissiyaawe yaana wodii gakkanaassi O bollaninne oonanne pirddoppite. He wode, asay ubbay huuphiyan huuphiyan Xoossaappe sabaa demmanawaa.

⁶ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenttuppe ooninne ittuu tamarissiyaawaa sabbiide, haray tamarissiyaawaa borena mala, “Xoossaa maxaafan xaafetteeddawaa bonchcha” yaagiyaawaa hintte nuunanna tamarana mala, hintte diraw, tabaanne Aphiloosabaa leemisuwadan odaaddi. ⁷ Ayissi gooppe, haratuwappe neena oonee dhoqqisseeddawe? Neeni Xoossaappe akkabeennabay new

3:19 Yob 5:13 **3:20** Maz 94:11 * **3:22** Keefaa: 1:12 ha sunthaw xaafetteedda bilethaanna ittuwaa.

ayee de7iyaawe? Yaatina, neeni akkeeddawaa gidoope, ayissi akkabeennawaadan ceeqettay?

⁸ Ha77i hintte kalleeddita. Ha77i duretteeddita. Nuuni baynnaan hintterekka kawuteeddita. Nuunikka hinttentunna kawutanaadan, hintte kawuteedditentto lo77a shin. ⁹ Ayissi gooppe, taw malatiyaawaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatuwassinne asaassi kaassaa gideedda diraw, Xoossay nuuna Yesuusi kiitteeddawantta hayquwassi pirddetteedda asaadan, ubbaappe wurssethaa ootheedda.

¹⁰ Nuuni Kiristtoosa diraw eeya, shin hintte Kiristtoosan aadhdheedda eranchcha. Nuuni daaburanchcha, shin hintte mina. Hinttenttu bonchchetteeddawantta, shin nuuni tooshetteeddawantta. ¹¹ Ha wodii gakkanaassi, nuuni koshatteetto; saametteetto; kallotteetto; deshetteetto. Qassi de7iyaa sa7aa dhayiide yuuyyeetto. ¹² Nuuni nu kushiyan oothiide daabureetto. Nuuna asay sheqqiyaa wode, anjeetto. Nuuna yederssi yuuyiyaa wodekka danddayeetto. ¹³ Nu bolla iitabaa haasayiyaa wode, nuuni lo77o qaalaa zaareetto. Nuuni hawaa gakkanaassikka, ha sa7aa pituwanne ubbabaa buuraa gideeddo.

¹⁴ Taani ta siiqiyaa naanaadan, hinttentta seeranaw hawaa xaafaad-dippe attin, yeellayanaw xaafabeykke. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosan hinttentta dichchiyaa tammu sha77a asay hinttenttussi de7ooppekka, hinttenttussi itti aawuwaappe haray baawa. Ayissi gooppe, taani mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttussi aheeddawaadan, Kiristtoosa Yesuusan hinttenttussi aawuwaa gidaaddi. ¹⁶ Simmi taanaadan hanite yaagaade hinttentta woossay. ¹⁷ Hewaa diraw, Godan ammanetteedda ta siiqiyaa ta na7aa Ximootoosa hinttenttukko kiittaaddi. I ubba sa7aan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw taani tamarissiyaa Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa ta ogiyaa hinttentta hassayissanawaa.

¹⁸ Taani hinttentta be7anaw hinttenttukko yeennabaa malatina, otorettiyaa itti itti asatuu de7iino. ¹⁹ Shin Goday gooppe, taani hinttenttukko ellekka baade he otorettiyaa asatuwaassi haasayaa gidennaan, untunttu wolqqaqaa erana. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossaa kawutethay Xoossaa wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. ²¹ Taani hinttenttukko muriyaa xam77aanna yooyee woy siiquwaannanne ashikke ayyaanaanna yoo? Haqawaa dooriitee?

5

Ammaniyaa Asaa Giddon Oosetteedda Pokkobaa

¹ Hinttenttu giddon pokko woshummaa oosuu de7iyaawe zigiretee; hewaa mala pokko woshummaa oosuu haray atto, Xoossaa ammanenna asaa giddoninne baawa. Ayissi gooppe, bare aawuwaa machchatto akkeedda asay de7ee. ² Hinttenttukka otoretteeddita. Hewaappe hintte kayyottanaw bessennee? Hewaa mala pokko oosuwaa ootheedda bitani hintte gidoppe kichchanaw bessee.

³⁻⁴ Ayaa gidinakka taani ta asatethaan hinttenttunna de7ennaani dhayooppekka, ayyaan hinttenttunna de7ay. Ha77i hinttenttunna de7iyaawaadan hanaade, hewaa mala oosuwaa ootheedda bitaniyaa bolla nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan pirddadiggaaddi. Hinttenttunne ta ayyaanay nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa wolqqaanna ittippe shiqiide, ⁵ he bitaniyaa ayyaanay Godaa Yesuusi pirddaw yiyaa gallassan

attana mala, nagaraan kumeedda A bollaa kolanaadan Seexaanaassi hintte immanaadan, taani pirddaaddi.

⁶ Hinttentu ceequu lo77a gidenna. Guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthiaawaa erikkitee? ⁷ Hinttentu ooratha gidana mala, nagaraa irshshuu caaleeddawaa kessite. Hinttentu irshshuu baynna munaqaa mala. Ayissi gooppe, nu Paasigaa dorssay, Kiristtoosi yarshshetteedda.

⁸ Hewaa diraw, nuuni Ukithaa Baalaa suuretethaaninne tumatethaan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iitatethaa irshshuwaaninne geellatethaa irshshuwan bonchchokko.

⁹ Woshummanaw qoppiyaawanttunna hintte ittippe gaytenna mala, hinttentussi dabidaabbiyaa xaafaaddi. * ¹⁰ Taani giyaawe ha alamiyaan de7iyaa woshummanaw qoppiyaawanttuppe woy yorattiyaawanttuppe, kayisotiyaawanttupenne woy eeqaw goyinniyaawanttuppe ubbakka shaakettana mala gidenna. Hewaa gidoope, ha alamiyaappe hintte shaaketti baanaw bessee guussaa. ¹¹ Shin ishatuwaa ha77i geetettiyaawanttuppe ittuunne woshummanaw qoppiyaawantu woy miishshaw yorattiyaawantu woy eeqaw goyinniyaawantu woy asaa sunthaa bayzziyaawantu woy mathottiyaawantu woy wuu77iyaawanttunna hinttentu ittippetethaa oothenna mala, taani hinttentussi xaafaaddi. Hewantu malaanna haray atto, qumaakka ittippe mooppite.

¹² Ayissi gooppe, woosa golleppe karenna de7iyaawantu bolla pirddanaw taana aye gathii? Hinttentu gidдон woosa gollen de7iyaawantu bollan hintte pirddikkiteeyee? ¹³ Shin karenna de7iyaawantu bollan Xoossay pirddana. He iitabaa oothiyya uraa hintte gidдоppe kessidiggite.

6

Ammaniyya Asaa Giddon De7iyaa Walassaa Wootiide Dhayissanaw Bessii?

¹ Hinttentuppe itti uraassi bare ishaanna mootuu de7iyaabaa gidoope, ammaniyaawantu bolla pirddettanawaa bashiide, ammanenawantu bolla pirddettanaw waani xaliide bii? ² Ammaniyaawantu alamiyaa bolla pirddanawaa erikkitee? Yaatina, alamiyaa bolla hintte pirddanawanta gidoope, ubbabaappe guuxxiyaawaa pirddanaw danddaykkitee? ³ Ha de7uwaabay atto shin, ammaniyaawantu kiitanchchatuwaa bolla pirddanawaa erikkitee? ⁴ Yaatina, hinttentta ha alamiyaa de7uwaabaw pirdda golle buussay koshshooppe, ammaniyya asay kadheedda asaan pirddissanaw afiitee? ⁵ Taani hinttentta yeellayanaw hawaa gay; hawaa gidanaw bessii? Hinttentu gidдон ishatuwaa sigethanaw danddayiyaa lo77o eranchcha asay ittuunne baawee? ⁶ Shin itti ishay yokko ishaa pirdda gollen mootiidde, he yewuwaa ammanenna asaan pirddissii?

⁷ Simmi ittu ittuwaa mootiyaawe hintte gidдон de7ooppe, hewe hintte kundeeddawaa bessee. Hewaappe hintte naagettiyaawenne cimetiyyaawe lo77ennee? ⁸ Shin hintte hintte huuphew ittu ittuwaa haray atto, hintte ishatuwaakka naaqqiitanne cimmiita.

^{5:7} Kes 12:5 ^{5:8} Kes 13:7; Zar 16:3 * ^{5:9} dabidaabbiyaa xaafaaddi: Hawaa xaafanaappe kassenna Phawuloosi Qoronttoosa asaassi xaafeedda hara qoncciyaan erettibeenna dabidaabii de7ee guussaa. ^{5:13} Zar 13:5; 17:7

⁹ Woy makkalanchchatuu Xoossaa kawutethaa laattennawaa erikkitee? Baloppite. Woshummanaw qoppiyaawanttu woy eeqaw goyinniyaawanttu woy woshummiyaawanttu woy attumawaa gidiide, attumawaanna gisiyaawanttu, ¹⁰ woy kayisatuu woy miishshaw yorattiyaawanttu woy mathottiyaawanttu woy asaa sunthaa bayzziyaawanttu woy bonqqiyaawanttu Xoossaa kawutethaa laattikkino. ¹¹ Hinttentuppekka itti itti asay hewanttu mala. Shin Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthaaninne nu Xoossaa Ayyaanaan hintte meecettiide geeyeeddita; qassi xilleeddita.

Hinttenttu Asatethaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

¹² Itti uray, “Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay” gaana danddayee. Shin ubbaykka taana maaddenna. Taani koyyeeddabaa ubbaa oothanaw danddayay. Shin ayeenneekka taana mooddenna. ¹³ Qay haraykka, “Qumay uluwassa; uluukka qumaassa” gee. Shin Xoossay uluwaakka qumaakka dhayissana. Asaa asatethay Godaa Yesuusassappe attin, woshummaassa gidenna. Godaa Yesuusikka asaa asatethaassa. ¹⁴ Xoossay Godaa Yesuusa hayquwaappe dentheedda; qassi nuunakka hayquwaappe bare wolqqaan denthana.

¹⁵ Hinttenttu asatethay Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gidiyaawaa hintte erikkitee? Yaatina, taani Kiristtoosa asatethaanna ittuwaa gideeddawaa afaade, caaratti asatethaanna ittuwaa oothanaw bessii? Bessenna! ¹⁶ Woy caarattinna ittipetethaa medhdhiyaa uray izinna itti asatetha gidiyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, Xoossaa maxaafay, “Unttuntu laa77atuu itti asho gidana” yaagee. ¹⁷ Shin Godaanna ittipetethaa medhdhiyaa uray ayyaanan aananna ittuwaa gidee.

¹⁸ Woshummaappe haakkite. Itti uray oothiyyaa hara nagaraa ubbay A asatethaappe karenna de7ee; shin woshummiyaawe bare bolan nagaraa oothee. ¹⁹ Woy hintte bollay Xoossay hinttenttussi immeedda hinttentun de7iyaa Geeshsha Ayyaanay aqiyya geeshsha goliyya gidiyaawaa erikkitee? Qassi hintte hintte huuphiyaassa gidikkita. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Hewaa diraw, hintte asatethaan A bonchchite.

7

Geluwaa Akaabaassi Ooshetteedda Ooshaanne Imetteedda Zaaruwaa

¹ Hinttenttu taw xaafeedda yewuwaassi attuma asay maccawunno bochchennetto lo77a. ² Shin woshummaa gaasuwwa diraw, attuma asaassi huuphiyan huuphiyan machchatta de7uu. Qassi macca asaasikka huuphiyan huuphiyan asinay de7o.

³ Asinay bare machchattiw asinatethaan bessiyaabaa udo; qassi hewaadan, machchattakka bare asinaassi machchetethaan bessiyaabaa oothu. ⁴ Machchatta bare asatethaassi goda gidukku; shin izi asinay goda. Hawaadankka, qassi asinay bare asatethaassi godaa gidenna; shin A machchatta goda. ⁵ Hinttenttu hintte giddon Xoossaa woosaan gencanaw he wodiyaa zoretan digettanaappe attin, ittu ittuwaa diggoppite. Hinttenttu hinttentta naagenna diraw, Seexaanay hinttentta paaccennaadan, ittippe de7ite. ⁶ Shin taani hinttentta hewaa hintte dosowaadan hanite gayippe attin, azazikke. ⁷ Taani asay ubbay taanaadan hanintto dosay. Shin Xoossay asaw huuphiyan huuphiyan

dumma dumma imotaa immi wotheedda; ittuwaassi hawaadan, qassi yokkowassi hewaadan immi wotheedda.

⁸ Hewaa diraw, taani machchatto akkibeennawanttunne asinay hayqqo maccawanttu taanaadan coo de7iinonto, untunttoo lo77a gay. ⁹ Shin amuwan guudettiyaawaappe akkiyawenne geliyaawe lo77a gidiyaa diraw, untuntu barentta naaganaw danddayana dhayooppe, akkinonne gelino.

¹⁰⁻¹¹ Machchatta bare asinaappe shaakettuppu. Shin shaakettooppenne gelennaan de7uu; woy bare asinaanna sigettu. Asinaykka bare machchatto yeddoppo yaagaade, akkeeddawanttanne geleeddawantta azazay. Shin hawaa azaziyaawe Godaappe attin, taana gidikke.

¹² Taani haratuwaa hawaadan gay; Godaa gidenna. Ammanenna machchatta de7iyaa ammaniyaa asay ooninne de7ooppe, A machchatta aananna ittippe de7iyaawaa I dosooppe, izo yeddoppo. ¹³ Qassi ammanenna asinay de7iyaa ammaniyaa machchatta de7ooppe, izi asinay izinna ittippe de7iyaawaa iza dosooppe, aappe shaakettuppu. ¹⁴ Ayissi gooppe, ammanenna asinay bare ammaniyaa machchattinna de7iide geeyyeedda. Qassi ammanenna machchatta bare ammaniyaa asi-naanna de7aade geeyyaaddu. Hewe baawentto, hinttentu naanay tunaa; shin ha77i untuntu geeshsha. ¹⁵ Shin ammanennawe shaaket-tana koyyoope shaaketto. Ammaniyaa machchatto gidina, woy asinaa gidina, hawaa mala yewuwaan qashettikkino. Ayissi gooppe, Xoossay nuuna sarotethaan de7anaw xeeseedda. ¹⁶ Ammaniyaa machchattee, neeni ne asinaa ashshaninttonne O eri? Woy ammaniyaa asinaw neeni ne machchatto ashshaninttonne O eri?

Xoossay Hinttentta Koyro Xeesiyaa Wode Hinttenttu De7iyaa Hano-taan De7ite

¹⁷ Gidooppenne, asay huuphiyan huuphiyan Goday aw immeed-dawaadaninne qassi Xoossay barena xeeseddawaadan de7o. Hewe ammaniyaa asaa ubbaa taani tamarisseedda higgiiyaa. ¹⁸ Ooninne qaxxaretti uttiide, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope, bare qaxxaraa mallaa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iidde, Xoossaa ammaneeddawaa gidoope qaxxarettoppo. ¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettina qaxxarettana dhayina al-laallii baawa.

²⁰ Asay huuphiyan huuphiyan Xoossay barena xeesiyaa wode de7iyaawaadan de7o. ²¹ Xoossay neena xeesiyaa wode neeni ayllee? Aynne baawa; shin neeni aylletthaappe kesianaw danddayooppe kesa. ²² Ayissi gooppe, ayle gidi utteedda asaa Goday xeesooppe, I Goday aylletthaappe kesseedda asa. Hawaadankka, ayle gidenna asaa Kiristoosi xeesooppe, I Kiristoosa ayle. ²³ Xoossay hinttentta gatiyaan shammeedda. Asaa ayle gidoppite. ²⁴ Taanaadan ammaniyaawanttoo, asay huuphiyan huuphiyan Xoossay A xeesiyaa wode de7iyaa de7uwaadan, Xoossaanna de7o.

Geletti Akettibeennawanttubanne Am77etuwaabaassi Ooshetteedda Ooshaa

²⁵ Wodoratuwassi Goday taana azazeeddabay baawa. Shin taani Godaassi ammanetteeddawaa gideedda diraw, aappe maarotethaa ak-keeddawaadan, hinttentta zoray. ²⁶ Simmi ha77i metuwassi taw hawe lo77a malatee; asay hawaadan haniide de7ooppe lo77a. ²⁷ Neeni

machchatto akkadiggeeddawaa gidoope, izo yeddanaw koyyoppa. Machchatto akkabeennawaa gidoope, akkanaw koyyoppa. ²⁸ Shin neeni machchatto akkooppe, nagaraa oothabeykka. Wodorattaakka asinaa geloope, nagaraa oothabeykku. Shin akettiyaawanttoonne gelettiyaawanttoo untuntu de7uwan wolqqaama metuu de7ee. Taani hinttentta he metuwaappe ashshanaw koyyay.

²⁹ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; wodii wureedda. Hawaappe sinthaw akkeedda asatuu, akkibeenna asaadan hanino. ³⁰ Yeekkiyaawanttu yeekkennawaadan, nashettiyaawanttu nashettennawaadan, shammiyaawanttukka shammiide aynnee baynawaa, ³¹ ha alamiyaa de7uwan maadettiyaawanttu ubbakka maadettennawaadan hanino. Ayissi gooppe, ha alamiyaa de7uu atiyaawaa.

³² Hinttenttu hirggennan de7anawaa taani dosay. Akkibeennawe Godaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, A oosuwaabaa qoppee. ³³ Shin akkeeddawe bare machchatto nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppee. ³⁴ A qofay shaaketteedda. Asinaa gelabeenna wodoratta bare ashuwaaninne bare shemppuwaan geeyyanaw koyyiyaa diraw, Godaa oosuwaabaa qoppaw. Shin asinaa geleeddawunna bare asinaa nashechchanaw koyyiyaa diraw, sa7aabaa qoppaw.

³⁵ Taani hawaa hinttentta maaddana mala gayippe attin, hinttentta dhubbanaw giikke. Shin hintte bessiyaawaadan de7iidde, Godaa oosuwaa hinttena immiide oothana mala koyyay.

³⁶ Ooninne bare giigisseedda wodoratto akkiya wodii gakkina, barena naaganaw aw danddayettennaan ixxoope, izo akko. I izo akkooppe, hewaan nagaray baawa. ³⁷ Shin I bare wozanaan minnooppe, akkennaan gami77ana danddayee. Qassi barena naagiide, bare giigisseedda wodoratto akkennaan gami77ana gooppe, ooninne wolqqanthennaan bare wozanaan qofaa qachcheeddawaa gidoope loytheedda. ³⁸ Hewaa diraw, wodoratto akkiya uray loytheedda; qassi akkennawe ubba aathi loytheedda.

³⁹ Asinaa geleedda mishiratta bare asinay de7eedda keenan aananna itteppe de7anaadan qashetta uttaaddu. Shin I hayqqooppe, Godaa ammaniya asaa oonanne gidoope, bare doseedda asinaa gelanaw danddayaw. ⁴⁰ Ta qofaa gidoope, gelennaan de7antto, iza nashechchaan de7ana. Qassi taanan Xoossaa Ayyaanay de7iyaawaa taani eray.

8

Eeqaassi Yarshshetteedda Qumaabaa

¹ Eeqaassi yarshsheedda qumaabaa gidoope, nuuni ubbaykka ereetto. Eray otorssee; shin siiquu ammanuwan dichchee. ² Ooninne barew ittibaa eriyaawaa malatoope, I biro eranaw bessiyaawaa eribeenna. ³ Shin ooninne Xoossaa siiqooppe, Xoossay A eree.

⁴ Hewaa diraw, eeqaw yarshsheedda qumaa muussaabaa gidoope, eeqaa ubbay alamiyaan ayaanne gidennawaanne, itti Xoossaappe attin, haray baynnawaa nuuni ereetto. ⁵ Ayissi gooppe, cora xoossatuunne cora godatuu de7iino. Shin haray atto, saluwan gidina sa7aan gidina, xoossatuwaa geetettiyaawanttu de7ooppekka, ⁶ ubbabaa medhdheeddawe nuuni aw de7iyaawe, itti Xoossay, Aawuu, nuussi de7ee. Qassi

ubbabay aani medhetteddawenne nuuni aani de7iyaawe itti Goday, Yesuusi Kiristtoosikka nuussi de7ee.

⁷ Shin ha eray asaa ubbaw de7enna. Itti itti asatuu eeqaa doyyeedda diraw, ha77i gakkanawukka, “Eeqaw yarshsheedda qumaa” yaagiidde miino. Qassi untunttu wozanay shuga gideeddawaan, untunttoo ha qumaan tuneeddawaa malatee. ⁸ Shin qumay nuuna Xoossaakko shi-iganaadan maaddenna. Nuuni maana dhayinttokka nuussi aynnee paccenna; mooppennee nuussi aynnee gujettenna.

⁹ Shin hawe hintte hintte dosowaadan haniyaawe shugo ammanuwanna de7iyaawantta nagaraan yeggenna mala naagettite. ¹⁰ Ayissi gooppe, neeni eranchchay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaw eeqaa golliyaan utteedda wode, shugo ammanuwanna de7iyaa itti asay neena be7ooppe, eeqaw yarshsheedda qumaa I maanaw A wozanay goppenneeyee? ¹¹ Hewaa gidoope ha shugo ammanuwanna de7iyaa ne ishay, Kiristtoosi A diraw hayqqeeddawe, ne eraan bayee. ¹² Hawaadanka, hintte hintte ishatawaa naaqqiyaawaaninne untunttu shugo wozanaa maythiyaawaan Kiristtoosa naaqqiita. ¹³ Hewaa diraw, qumay ammaniyaa ta ishaa dhubbiyaawaa gidoope, A dhubbenna mala, ta de7iyaa laythaan mulekka ashuwaa miikke.

9

Yesuusi Kiitteeddawanttussi De7iyaa Maataanne Untunttu Oothanaw Bessiyaabaa

¹ Taani aylletethay baynna asa gidikkita? Yesuusi kiitteeddawaa gidikkita? Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa be7abeykkita? Hinttenttu taani Godaassi ootheedda ta oosuwaappe beetteeddawantta gidikkiteeyee? ² Taani haranttussi Yesuusi kiitteeddawaa gidana dhayooppekka, hinttenttoo Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawe eretteeddawaa; ayissi gooppe, taani Godan Yesuusi kiitteeddawaa gidiyaawoo hintte markka.

³ Taana boriyaawanttussi taani immiyaa zaaruu hawaa. ⁴ Maanawunne ushanaw nuussi maati baawee? ⁵ Yesuusi kiitteedda haratuwaadaaninne Godaa ishatawaa, qassi Phexiroossawaadan, eeno giyaa machchatto ittippe akkiide baanaw nuussi maatay baawee? ⁶ Woy nu de7uwassi oothiidde baaxetanaw bessiyaawe taananne Barnaabaasa xalalee? ⁷ Ay wodenne bare miishshaa miidde, wottaaddaratethaa oothiyaawe oonee? Woy woyiniyaa turaa tokkiide, A ayfiyaa meennawe oonee? Woy miizza wudiyaawe heemmiidde, he miizza wudiyaawe maathaa ushennawe oonee?

⁸ Taani hawaa asaa qofaa xalalaan gaytaa? Woy higgii qassi hawaa geennee? ⁹ Ayissi gooppe, Muse Higgiyan, “Kathaa yedhdiyaa mehiyaa doonaa qachchoppa” geetettiide xaafetteedda. Xoossay mehiyaabaa qoppiide hawaa gii? ¹⁰ Woy I hewaa giyaawe mulekka nu diraassa gidennee? Tumakka nu diraw xaafetteedda; goshiyaa bitaniikka kathaa bukkiyaa bitaniikka, “Taana gakkiiyawaa akkana” yaagiidde oothanaw bessee. ¹¹ Nuuni hintte gidдон ayyaanaa yewuwaa zereeddawantta gidiide, nu ashuwaassi maado gidiyaawaa hinttentuppe cakkooppe darabee? ¹² Haratuu hewaa hinttentuppe akkanaw untunttoo maatay de7ooppe, nuussi untunttuwaappe aadhdiyaa maatay baawee?

Shin nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaassi dhubo gidennaadan, ubbabaa gencciyaawaappe attin, he maataan go77ettibeykko. ¹³ Geeshsha Golliiyan oothiyaa asatuu barenttu qumaa Geeshsha Golliiyaappe akkiyawaa erikkitee? Qassi yarshshiyaasaan oothiyaawanttu yarshshuwaappe akkiyawaa erikkitee?

¹⁴ Hawaadankka, qassi mishiraachchuwaa qaalaa oodiyaawanttu barenttu de7uwaassi koshshiyaabaa aappe demmanaadan, Goday azazeedda.

¹⁵ Shin taani ha maataa ubbaan aynne go77ettabeykke. Taani hawaa xaafeeddawe hewaa mala maatay taw de7anaw bessee yaagiyaawaana gidenna. Ayissi gooppe, ta ceequwaa ooninne mela kessiyaawaappe hayqqiyaawe taw lo77a. ¹⁶ Mishiraachchuwaa qaalaa odanaw taani azazetta utteedda diraw, A odooppekka taw ceeqettiyaabay baawa. Mishiraachchuwaa qaalaa odennaan aggooppe, taw aayyero. ¹⁷ Ayissi gooppe, taani hawaa dosaade oothooppe, taw woytay de7ee. Shin taani dosennaan ixxooppekka, mishiraachchuwaa qaalaa diraw hadaraa Xoossay taw immeedda. ¹⁸ Yaatina, ta woytay aye? Mishiraachchuwaa qaalaa odaadde, taw wonggalaan de7iyaa kumentha maataan go77ettennan, mishiraachchuwaa qaalaa coo oodiyaawaa.

¹⁹ Taani oossinne ayle gidikke shin, coratuwaa zaaranaw taana ubbaw ayle kessaaddi. ²⁰ Taani Ayihudatuwaa zaaranaw untuntunna untuntta gidaade de7aaddi. Ta huuphew higgiiyaappe garssanna de7ikke. Shin higgiiyaappe garssanna de7iyaawantta zaaranaw higgiiyaappe garssanna de7iyaa asaa mala gidaaddi. ²¹ Taani higgii baynna asatuwaanna de7aadde, higgii baynna asaadan hanaaddi. Xoosaa higgii dhayina gidenna. Shin higgii baynnawantta zaaranaw, Kiristtoosa higgiiyaappe garssanna de7aaddi. ²² Taani ammanuwan daaburiyaawantta zaaranaw, untunttu mala gidaaddi. Taani ay ogiyaaninne amareedda asatuwaa ashshanaw, ubba asatuwaanna ubbabaani untunttu mala gidaaddi. ²³ Taani mishiraachchuwaa qaalaa anjjuwaa shaakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa diraw, ubbabaa oothay.

²⁴ Wothaan xoonana giide woxxiyaa ubbay ittippe woxxee. Shin ittuwaa xalalay woytaa akkiyawaa erikkitee? Hawaadann hinttenttukka woytaa akkanaw woxxite. ²⁵ Kaassaw barena giigissiyaa ooninne ubbabaani barena naagee. Asay hewaa daaburiyaawe xooneeddawoo imettiyaa bayiyaa akliliyaa demmanaassa. Shin nuuni daaburiyaawe medhinaw de7iyaawaanne bayenna akliliyaa demmanaassa. ²⁶ Hewaa diraw, taani qofi baynnaan woxxiyaawaadan woxxikke. Carkkuwaa yimppiyaa asaadankka coo olettikke. ²⁷ Shin taani haranttoo odeeddawaappe guyyiyan, ta huuphew woytaappe antenna mala, ta asathaa naagettanaadan oothay.

10

Eeqaw Goyinnanaw Bessenna

¹ Hewaa bollan taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hintte hawaa erana mala koyyay. Nu aawotuu ubbay shaariyaappe garssanna de7eeddino; ubbaykka abbaa gidonna pinneeddino. ² Untunttu

ubbay Mussenna itteppe gidanaw, shaariyaaninne abbaan xammaqet-teeddino. ³ Unttuntu ubbay he itti ayyaanaa qumaa meeddino.

⁴ Qassi ubbaykka he itti ayyaanaa ushshaa usheeddino. Ayissi gooppe, untuntu barenta kaalethiyaa ayyaanaa zaallaappe pultowaa usheeddino; he zaallaykka Kiristtoosa. ⁵ Shin Xoossay untuntuppe dariya baggatuwan nashettibeenna diraw, untuntu anhay asay baynna saan laalettettedda.

⁶ Unttuntu iitabaa amotteeddawaadan, nu wozanay qassi iitabaa amuwaappe naagettanaadan, hewe ubbay nuussi timirtte gideedda.

⁷ Xoossaa maxaafay, "Asay maanawunne ushanaw utteeddino; qassi duroo dendi eqqeeddino" yaagiyaawaadan, untuntuppe ittu ittu eeqaw goyinneeddawaadan, hintte goyinnoppite. ⁸ Unttuntuppe

ittu ittu woshummeeddawaadan, nuuni woshummanaw bessenna. Hewaa gaasuwan untuntuppe itti gallassi laatamanne heezzu sha⁷⁷ay hayqqeedda. ⁹ Unttuntuppe ittu ittu Godaa paaciiide, shooshshaan duketti hayqqeeddawaadan, nuuni Godaa paaccanaw bessenna.

¹⁰ Unttuntuppe ittu ittuu zuuzummina, wodhiyaa kiitanchchaan untuntta dhayisseeddawaadan zuuzummoppite.

¹¹ Hawe ubbay haratussi timirtte gidanaadan untuntu bolla gakeedda. Qassi nuuna wodiya wurssethay gakkana mateeddawantta seeranaw xaafetteedda.

¹² Hewaa diraw, minna eqqaaddi giide qoppiyaa uray ooninne kundennaadan, barena naago. ¹³ Hinttentta gakkiiyaa paacii, asaa ubbaa gakkiiyaa paaciyaa malappe attin, aynne dummatenna. Hinttenttu wolqqay danddayiawaappe aadhdhiyaa paaciiyaan hintte paaccetanaw koyyenna Xoossay ammanetteeddawaa. Shin hinttentta paacii gakkiiyaa wode, he paaciyaa I hinttentta danddayissana. Qassi he paaciyaa hinttenttu kesiyaa ogiyaakka I immana.

¹⁴ Hewaa diraw, ta dosiyaawanttoo, eeqaw goyinnoppite. ¹⁵ Hinttenttu wozanaama asaa gideedda diraw, taani hinttenttoo oday.

Taani giyaawaa hintte pirddite. ¹⁶ Nuuni Xoossaa galatiide shaakkiiyaa anjuwaa xuu⁷ay Kiristtoosa suuthaanna ittippetethay de⁷iyawaa gidennee? Qassi nuuni menthiyaa ukithay Kiristtoosa ashuwaanna ittippetethay de⁷iyawaa gidennee? ¹⁷ Itti ukithay de⁷iyaa diraw, nuuni cora gidooppekka, itti asatetha. Ayissi gooppe, nuuni ubbaykka he itti ukithaa shaaketteetto.

¹⁸ Israa⁷eeliyaa asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaawanttu yarshshiyaasaanna ittippetethay de⁷iyawantta gidikkinoo? ¹⁹ Simmi taani waagaytaa? Eeqaassi yarshshetteedda qumay maaddii woy eeqay maaddii? ²⁰ Maaddenna; shin taani giyaawe Xoossaa ammanenna

asatuu iita ayyaanatuwassi yarshshiyaawaappe attin, Xoossaw yarshshikkino. Iita ayyaanatuwaanna hintte ittippe zuppetana mala, taani koyyikke. ²¹ Godaa xuu⁷aappe ushiidde qassi iita ayyaanatuwaa xuu⁷aappe ushanaw hintte danddayikkita. Godaa gaytaappe hintte gishettiidde qassi iita ayyaanatuwaa gaytaappe maanaw danddayikkita.

²² Hewaa udiide nuuni Godaanna xiinottanaw koshshii? Nuuni aappe minneetto?

²³ Hintteppe ittu ittuu, “Ubbabaa oothanaw taana diggiyaabay baawa”; shin ubbabay maaddenna. “Ubbabaa oothanaw diggiyaabay baawa; shin ubbabay geeshshenna” yaagiino. ²⁴ Ooninne hara asaa maaddiyaabaa qoppoppe attin, haray atto ittuunne barena maaddiyaabaa qoppoppe.

²⁵ Geyaan axaare taraan zali⁷⁷ettiyyaa ashuwaa hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan miite. ²⁶ Ayissi gooppe, alamiinne aani de⁷iyaabay ubbay Godaabaa.

²⁷ Itti ammanenna asay hinttentta immatha udi shoobbanaw xeesina baanaw koyyoooppe, hintte wozanaa qofaan, aynne sidhennaan hintte sintha I aathiyaabaa ubbaa miite. ²⁸ Shin itti uray hinttenttoo, “Hawe eeqaw yarshsheeddawaa” gooppe, he hinttenttoo odeedda bitaniyaa dirawunne qassi hintte wozanaa qofaa diraw, he qumaa mooppite. ²⁹ Taani giyaawe ne wozanaa qofaa diraassa gidenna; shin yokko bitaniyaa wozanaa qofaa diraassa.

Taani ta hananaw danddayiyaa ta hanotaa hara asaa wozanay ayaw pirdii? ³⁰ Taani Xoossaa galataade qumaa mooppe, Xoossaa galataade meedda qumaw ayaw borettaytaa?

³¹ Simmi hintte ayaanne mooppe, woy ayaanne ushoooppe, woy hintte ayaanne udooppe, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oothiite.

³² Hinttenttu Ayihuda asatuwaassi woy Giriike asatuwaassi woy Xoossaa ammaniyaawantussi dhubo gidoppite. ³³ Taani qassi coratuu atana mala, untunttu ubbaa maaddanaadaanippe attin, ta huuphew maaduwaaw koyyennaan, asaa ubbaa ubbabaani nashechchiyaawaadan, hinttenttukka hewaada udite.

11

¹ Taani Kiristtoosa leemisuwaa kaalliyawaadan, hinttenttukka tawaa kaallite.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

² Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte ubbabaani taana hassayiyya dirawunne, wogaa taani hinttenttoo immeeddawaadan, hintte minissiide naagiyaa diraw, hinttentta galatay. ³ Shin Kiristtoosi attumawaa ubbaw huuphe gidiyawaa, attuma asay macca asaassi huuphe gidiyawaanne qassi Xoossay Kiristtoosassi huuphe gidiyawaa hintte erana mala koyyay. ⁴ Xoossaa woossiidae, woy timbbitiyaa odiidae, bare huuphiyaa goozziyaa attuma asay ubbay Kiristtoosa toochchee. ⁵ Qassi Xoossaa woossaadde woy timbbitiyaa odaadde, bare huuphiyaa goozzena maccawunna bare asinaa toochchaw; ayaw gooppe, iza bare huuphiyaa meedettadiggoonninna itti mala.

⁶ Maccawunna bare huuphiyaa goozzana dhayooppe, qanxxissu. Shin iza bare huuphiyaa qanxxissanawe woy meedissanawe pokkooppe, bare huuphiyaa goozzu. ⁷ Attumawe Xoossaa leemisuwanne bonchchuwaa gidiyaa diraw, bare huuphiyaa goozzanaw bessenna; shin maccawunna attumawaassi bonchcho. ⁸ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe beettaadduppe attin, attumawe maccawunnippe beettibeenna.

⁹ Ayissi gooppe, maccawunna attumawaa diraw medhettaadduppe attin, attumawe maccawunni diraw medhettibeenna. ¹⁰ Hewaa diraw, maccawunna bare

asinaa ayissuwaappe garssanna de7iyaawaa erissanawunne kiitanchchatuwaa diraw, izi huuphiyan goozziyaabay de7anaw bessee.

¹¹ Shin Godaan maccawunna attumawe baynnaan de7ukku; attumawekka maccawunna baynnaan de7enna. ¹² Ayissi gooppe, maccawunna attumawaappe medhetteeddawaadan, qassi attumawekka maccawunnippe yelettedda. Qassi ubbabaykka Xoossaappe yee.

¹³ Hinttenttu hintte huuphew pirddite. Maccawunna bare huuphiyaa goozzenaan Xoosaa woossanaw bessii? ¹⁴⁻¹⁵ Attumawe bare huuphiyaa dichchooppe, aw pokko. Shin maccawunna bare huuphiyaa dichchooppe, iziw bonchcho gidiyaawaa haray atto, medhetenttonne hinttentta tamarissennee? Ayissi gooppe, maccawunni huuphii izo kammanaw iziw imettedda. ¹⁶ Shin ooninne ha yewuwaan palumetanaw koyooppe, nuussi gidina woy Xoosaa ammaniyaawanttoo gidinakka, hawaappe hara wogay baawa.

Godaa Kawuwaa Akkiya Wogaa

(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luq 22:14-20)

¹⁷ Hintte shiiqiyaawe iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna diraw, taani ha azazuwaa immaadde hinttentta galatikke. ¹⁸ Shin hintte woosa gollen shiiqiyaawode, hintte giddon phalqgethay de7iyaawaa taani sisay. Qassi hewe itti bagganna tuma gidiyaawaa ammanay. ¹⁹ Ayissi gooppe, hintte matan ammanetteeddawanttu qonccii erettana mala, hintte giddonikka qassi shaakuu de7anaw bessee. ²⁰ Hewaa diraw, hintte ittippe shiiqiyaawode, hintte shiiquu Godaa kawuwaa maanaassa gidenna. ²¹ Ayissi gooppe, hintte qumaa miyaa wode, ubbay huuphiyan huuphiyan barewaa barewaa miyaa diraw, ittuu koshatee; ittuu qassi mathottee. ²² Maanawunne ushanaw hinttenttoo golli baawee? Woy Xoosaa woosa golliyaa kadhiitee? Qassi aynnee baynnawantta yeellayiitee? Taani hinttentta waagoo? Ha yewuwaan taani hinttentta galatoo? Galatikke.

²³ Ayissi gooppe, taani qassi hinttenttoo immeedda timirttiyaa Godaappe akkaaddi. Godaa Yesuusi untunttu A aathiide immeedda gamma daabbuwaa akkiide, ²⁴ Xoosaa galateedda; daabbuwaa mentiide, “Heyte; miite. Hawe hintte gishshataw barena immeedda ta ashuwaa. Hawaan taana qoppite” yaageedda. ²⁵ Hawaadankka, kawuwaa miide simmina, xuu7aa qassi akkiide, “Hawe xuu7ay ta suuthaan taani caaqeedda ooratha caaquwaa. Hinttenttu aappe usheedda wode ubbaan hewaan taana qoppite” yaageedda. ²⁶ Ayissi gooppe, hintte ha daabbuwaa meedda wode ubbaaninne ha xuu7aappe usheedda wode ubbaan Goday yaana gakkanawukka, A hayquwaa odiita.

²⁷ Hewaa diraw, bessennaan de7iidde Godaa daabbuwaa miyaawe, woy Godaa xuu7aappe ushiyaawe ooninne A ashuwaanne A suuthaa acotee. ²⁸ Shin asay bare huuphiyaa paacco. Yaatiide daabbuwaa mo. Xuu7aappekka usho. ²⁹ Ayissi gooppe, Godaa ashuwaa shaakkiide erennaan daabbuwaa miyaawenne xuu7aappekka ushiyaawe bare huuphewa pirddaa meennee ushee. ³⁰ Hewaa diraw, hintte giddon

coratuu daaburanchchanne hargganchcha gideeddino; qassi unddenneeddawanttu hayqqeeddino. ³¹ Shin nuuni nu huuphiyaa tumu paaceeddentto, Xoossay nuuna pirddenna. ³² Nuuni pirddettiyyaa wode, ha alamiyaanna ittippe pirddettenna mala, Goday nuuna seeree.

³³ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, Godaa kawuwaa maanaw hintte shiiqiyaa wode, ittu ittuwaa naagite. ³⁴ Ooninne koshatteeddawaa gidoope, ittippe shiiqiyaa wode Xoossaa pirddan hintte gelenna mala, bare soyin mo.

Atteeddawaa taani yaa baade giigissana.

12

Geeshsha Ayyaanaa Imotatuwaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanaa imotaabaa hintte eranaw koyyay. ² Hinttenttu Xoossaa ammanenna wode, ubba wode kaalliyaawaadankka, haasayenna eeqatuwaakko hintte beeddawaa eriita. ³ Hewaa diraw, Xoossaa Ayyaanay kaaletthiyaa asay ooninne, “Yesuusi sheqetto” yaagiide haasayeennawaanne qassi Geeshsha Ayyaanay kaaletthooppeppe attin, haray atto itti asayenne, “Yesuusi Godaa” gaanaw danddayennawaa taani hinttentta erissay.

⁴ Ayyaanaa imotay dumma dumma; shin immiyaa Ayyaanay ittuwaa. ⁵ Qassi oothiyaa oosuu dumma dumma; shin Goday ittuwaa. ⁶ Oosuwaa oothanaw dumma dumma ogii de7ishshin, he oothiyaa ogiyaa ubbaa asaa ubbaw qonccissiyaa Xoossay ittuwaa. ⁷ Shin asaa ubbaa maaddanaw, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyaa wolqqay ubbaw huuphiyan huuphiyan imetteedda.

⁸ Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi aadho eratethaa haasayaa immeedda; qassi ittuwaassi eratethaa haasayaa immeedda. ⁹ He Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi ammanuwaa immiide, yokkowassi hargganchchaa pathiyaa wolqqaa immeedda. ¹⁰ Geeshsha Ayyaanay ittuwaassi malaataa oothiyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi timbbitiyyaa odiyaa wolqqaa immeedda. Ittuwaassi ayyaanatuwaa gidduwan de7iyaa dummatethaa eriyaa wolqqaa immiide, ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayiyaa wolqqaa immeedda. Qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa billiyaa wolqqaa immeedda ¹¹ Shin ha ubbabaa oothiyaawe he itti Geeshsha Ayyaanaa. Asaa ubbaw I bare koyyiyaawaadan, dumma dumma imotaa shaakki shaakkiide immeedda.

Itti Bollaana De7iyaa Dumma Dumma Asatethatuwaa

¹² Kiristtoosi cora asatethatuu de7iyaa itti bolla mala. Bollay cora asatethatuwaappe medhetteeddawaa gidoopeekka, itti bolla. ¹³ Ayissi gooppe, nuuni Ayihuda asaa gidooppenney woy Giriike asaa gidoope, woy ayye gidooppenney woy womanno gidoope, ubbay itti Geeshsha Ayyaanaan itti bolla gidanaw xammaqetteeddo. Qassi nuuni ubbay itti Geeshsha Ayyaanaa usheddo.

¹⁴ Ayissi gooppe, bollaassi asatethay cora gidiyaawaappe attin, ittuwaa gidenna. ¹⁵ Gedi, “Taani kushiyaa gidenna diraw, bolla qommo gidikke” gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁶ Haythaykka, “Taani ayfiyaa gidenna diraw, bolla qommo gidikke”

gooppe, I hewaa giyaawe bolla qommo gidiyaawaa digganee? ¹⁷ Bolla ubbay ayfiyaa xalalaa gidintto, wootiide sisanaw danddayii? Qassi bolla ubbay haythaa xalalaa gidintto, wootiide singanaw danddayii?

¹⁸ Shin Xoossay bare koyyeeddawaadan, bolla asatethatuwaa ituwaa ituwaa bolla wotheedda. ¹⁹ Ubbay itti qommo gidintto, bolla haqan de7anee? ²⁰ Shin asatethatuu cora gidooppekka, bolla ituwaa.

²¹ Ayifi kushiya, “Neeni taana koshshakka” gaanaw danddayenna. Woy qassi huuphii gedatuwaa, “Hinttentu taana koshshikkita” gaanaw danddayenna. ²² Shin laafa malatiyaa bolla asatethatuu loythi koshshiyaawantta. ²³ Bolla asatethatuwaappe bonchchettennawantta nuussi malatiyaawantta nuuni loythi bonchcheetto. Qassi nuuna yeellayiyaa bolla asatethatuwaakka loythi bonchcheetto. ²⁴ Nu bollaappe beettiyaa baggaw mayuu koshshenna; shin pokkiyaa bagga asatethatuwaa loythi mayizzanaadan, Xoossay asatethaa ittipe gath-eedda. ²⁵ Bolla asatethatuu ittu ittuwaassi itti mala qofaa qoppaanaappe attin, bolla dummatethay de7anaw bessenna. ²⁶ Bolla asatethatuwaappe ittu seelettooppe, bolla asatethatuu ubbaykka aanana seelettiino; bolla asatethatuwaappe ittu bonchchettoppe, bolla asatethatuu ubbay aananna nashettiino.

²⁷ Hinttentu ubbay Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbaykka A bolla asatethatuwaa. ²⁸ Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezzenhuwan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta ootheedda.

²⁹ Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa oothiino? ³⁰ Ubbassii pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatuu dumma dumma qaalaan haasayiino? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiino? ³¹ Shin ubbaappe aadhdiyaa imotaa loythi koyyite.

Qassi ubbaappe loythi aadhdiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

²⁷ Hinttentu ubbay Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan hintte ubbaykka A bolla asatethatuwaa. ²⁸ Xoossay woosa gollen itti itti asatuwaa, koyruwaan Yesuusi kiiteeddawantta, laa7enthuwan nabatuwaa, heezzenhuwan tamarissiyaawantta, hewaappe guyyiyan, malaataa oothiyaawantta, hewaappe guyyiyan, pathiyaa wolqqay de7iyaawantta, maaddiyaawantta, woosa golliyaa ayissiyaawantta dumma dumma qaalaan haasiyaawantta ootheedda.

²⁹ Ubbatuu Yesuusi kiiteeddawanttee? Ubbatuu nabatee? Ubbatuu tamarissiyaawanttee? Ubbatuu malaataa oothiino? ³⁰ Ubbassii pathiyaa wolqqay de7ii? Ubbatuu dumma dumma qaalaan haasayiino? Qassi dumma dumma qaalaan haasayeeddawaa ubbatuu billiino? ³¹ Shin ubbaappe aadhdiyaa imotaa loythi koyyite.

Qassi ubbaappe loythi aadhdiyaa ogiyaa taani hinttentta bessana.

13

Tumu Siiquwaa

¹ Taani asaa qaalaaninne kiitanchchaa qaalaan haasayooppekka taw siiquu dhayooppe, ta hasayay coo waassiyaa dawalaa mala; woy qolc-cakattiyaa xinaaxiliyaa mala. ² Nabetethaa imotay taw de7ooppekka, taani geemmeedda yewuwaa ubbaanne eratethaa ubbaa erinttokka, qassi deriyaa denthii diggiyaa ammanuu taw de7ooppekka, siiquu dhayooppe, taani ayaanne gidikke. ³ Taw de7iyaawaa ubbaa hiyyeesatuwaa mizanaw imminttokka haray atto, ta bolla tamaan guddanaw aatha imminttokka siiquu dhayooppe, taana aynne maaddenna.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekke. Siiquu qanaatenna. Ceeqetenna; qassi otorettena. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqqetteddawaakka paydenna. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani genccee.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekke. Siiquu qanaatenna. Ceeqetenna; qassi otorettena. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqqetteddawaakka paydenna. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani genccee.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekke. Siiquu qanaatenna. Ceeqetenna; qassi otorettena. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqqetteddawaakka paydenna. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani genccee.

⁴ Siiquu danddayanchchaa. Siiquu keekke. Siiquu qanaatenna. Ceeqetenna; qassi otorettena. ⁵ Siiquu barew bessennawaa oothenna; Uzettenna; Yilotenna; Siiquu naaqqetteddawaakka paydenna. ⁶ Siiquu tumatethaan nashettiyaawaappe attin, wordduwan nashettenna. ⁷ Siiquu ubbabaa danddayee. Ubbabaykka hananawaa giide, nashechchaan naagee. Ubbabaani genccee.

⁸ Siiquu mulekka dhayenna. Shin nabetethaykka attana. Dumma dumma qaalaan haasayiyaawekka attana. Eratethaykka dhayana. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni eratethaappe paca a ereetto; timbbitiyaappekka paca a odeetto. ¹⁰ Shin kumentha gideeddawe yiyaa wode, pacay dhayana.

¹¹ Taani na7atethaan de7iyaa wode, na7aadan haasayay. Na7adan qoppay. Qassi na7adankka akeekay. Wodalla gidedda wode, na7atethaa hanuwaa aggaaddi. ¹² Nuuni ha77i be7iyaawe masttootiyan be7iyaa lem77i lem77iyaa malaa mala; shin he wode nuuni nu ayfiyaan qoncciyaan be7ana. Ha77i taani eratethaappe paca eray; shin Xoossay taana wurssiide eriyaawaadan, he wode taanikka wurssa erana.

¹³ Shin hewaa gidoope, ammanuu, hananawaa giide nashechchaan naagiyaawenne siiquu, hawanttu heezzatuu minniide de7iino. Hawanttuppe aadhdiyaawe siiquwaa.

14

Geeshsha Ayyaanaa Imotaanne Unttuntu Maaduwa

¹ Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imotaakka loythi koyyite. Shin ubbaappe aathiide, nabetethaa koyyite. ² Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyyaa uray Xoossaw haasayeeppin attin, asaassi haasayenna. Ayissi gooppe, I haasayiyaawaa oonin akeekenna. Shin asaassi qonccibeenna yewuwaa Ayyaanaa wolqqaan haasayee. ³ Shin nabii asaa maaddanaw, zoranawunne minissanaw asaassi haasayee. ⁴ Dumma dumma qaalaan haasayiyyaa uray barena maaddee. Shin nabii woosa golliyyaa maaddee.

⁵ Hinttenttu ubbay dumma dumma qaalaan hasayaanawaa taani dosay. Shin nabetethaa hewaappe aathaade dosay. Ayissi gooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe he haasayeeddawaa woosa golliyyaa maaddanaw billiyyaa asay dhayoope, dumma dumma qaalaan haasayiyaawaappe nabetethay aahdhee.

⁶ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, ha77i taani hinttenttukko baade, dumma dumma qaalaan haasayaadde, saxaan woy eratethaan woy nabetethaan woy tamarissiyaawaan hinttenttussi odana dhayoope, taani hinttentta ayaa maaddaytaa? ⁷ Haray atto, shemp-puu baynnabay suusulliyaa gidina woy diithaa gidina kaa7iidde, bare kaassaa dummatethaa erissana dhayoope, suusulliyaa punnooppenne, woy diithaa diixxoope, asay wootiide eranee? ⁸ Qassi xurumbbaa waasuu loythi erettana dhayoope, olaw oonee giiget-tanawee? ⁹ Hawaadankka, qassi dumma dumma qaalaan hintte haasaayiyaawe qoncce gidennaan dhayoope, hintte haasayiyaawaa asay wooti akeekanee? Ayissi gooppe, carckuwaassi hintte haasayiita.

¹⁰ Ha alamiyaan cora qaalay de7ee; shin bilethay baynna qaalay ittuunne baawa. ¹¹ Shin itti asay haasayiyyaa qaala taani erana dhayoope, he haasayiyaawe taw imathaa gidee; taanikka aw imathaa giday. ¹² Hawaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imotaa hintte akkanaw loythi koyyiyaawantta gidiyaa diraw, woosa golliyyaa dichchanaw maaddawaa ubbaappe aathiide koyyite.

¹³ Hewaa diraw, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe bare haasayeeddawaa billanaw danddayana mala, Xoossaa woosso. ¹⁴ Ayissi gooppe, taani dumma dumma qaalaan Xoossaa woosoope,

ta ayyaanaykka woossee; shin ta garssa qofay aynne go77ettenna. ¹⁵ Yaatina, taani wootoo? Taani ta ayyaan Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaan yexxana; qassi ta qofankka yexxana. ¹⁶ Hewaa gidana dhayooppe, neeni ne ayyaanaa xalalaan Xoossaa galatiyaawaa gidooppe, he sa7aan neeni giyaawaa erenna asay neeni Xoossaa galatiyaawaa erennaan, neeni galateeddawaan wootiide, “Amen77i” gaanee? ¹⁷ Neeni Xoossaa galatiyaawe lo77a; shin hewe yokko bitaniyaa maaddenna.

¹⁸ Taani dumma dumma qaalaan hintte ubbaappe aathaade haasayiyaa diraw, Xoossaa galatay. ¹⁹ Shin taani woosa gollen haratuwaa tamarssanaw dumma dumma qaalaan tammu sha77a qaalatuwaa haasayiyaawaappe ichcheshu qaalatuwaa ta wozanaa qofaan haasayanaw dosay.

²⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hintte iita yewuwaan guutha naanaa mala gidanaappe attin, qofaan guutha naanaa mala gidoppite; hintte garssa qofaan wozanaamatuwaa gidite. ²¹ Xoossaa Maxaafan, “Goday, ‘Taani ha asaw,

dumma dumma qaalaan haasayiyaa asaaninne
imathatuwaa doonaan haasayana.

Shin hewankka,

taani giyaawaa untunttu sisikkino’ yaagee”

geetettiide xaafetteedda.

²² Simmi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe ammanennawanttussi malaata gidiyaawaappe attin, ammaniyaawanttussi malaata gidenna. Qassi nabatuwaappe haasayettiyaawe ammaniyaawanttussi malaata gidiyaawaappe attin, ammanennawanttussi malaata gidenna.

²³ Hewaa diraw, ammaniyaa asay ubbay ittippe shiiqiide, qassi ubbaykka dumma dumma qaalaan haasayooppe, tamaribeenna asay woy ammanenna asay geliide, hinttentta ubbaa, “Gooyiita” geennee? ²⁴ Shin tamaribeenna asay woy ammanenna asay woosa golle geliyaa wode, asay ubbay timbbitiyaa odooppe, I bare sisiyaawaan bare nagaraa akeekke. Qassi he siseeddabaa ubbankka I pirddeetana. ²⁵ A wozanaan geemmeedda qofaykka qonccana. Hawaadankka qassi, “Xoossay tumu hintte giddon de7ee” yaagiide markkattiidde, guufanniide Xoossaw goynnana.

Asay Ittippe Woossiyaa Wode De7anaw Bessiyaa Wogaa

²⁶ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, ayee? Hinttenttu ittippe shiiqiyaa wode, huuphiyan huuphiyan, ittuwaassi mazimuri de7ee; ittuwaassi tamarissiyaawe de7ee; ittuwaassi saxay de7ee; qassi ittuwaassi dumma dumma qaalaan haasaayiyaawe de7ee; ittuwaassi billiyaawe de7ee. Ubbaykka woosa golliyaa maaddiyaawaa gidanaw bessee. ²⁷ Ooninne dumma dumma qaalaan haasayooppe, laa77u gidiide, woy darooppe heezzu gidiide, kaallaan kaallaan haasayanaw bessee. Qassi hara ittuu untunttu haasayeeddawa billo. ²⁸ Shin billiyaa asay dhayooppe, dumma dumma qaalaan haasayiyaawe woosa golliyaan co77u go. Bare huuphewunne Xoossaw haasay.

²⁹ Nabatuukka laa77u gidiide woy heezzu gidiide haasayino. Qassi haranttu untunttu giyaawaa shaakkino. ³⁰ Shin Xoossay he sa7aan utteedda haraassi ittibaa qonccissooppe, kasenna haasayiyaawe co77u

go. ³¹ Ayissi gooppe, ubbay tamarana malanne ubbay minnana mala, kaallaan kaallaan timbbitiyaa odanaw danddayiita. ³² Timbbitiyaa odiyaawanttu imotay untunttoo azazettee. ³³ Ayissi gooppe, Xoossay sarotethaa Xoossaappe attin, cabbuwaa Xoossaa gidenna.

Geeshshatuu woosa golletuwaa ubbaan, ³⁴ maccawanttu shiiquwaa garssan co77u giino. Ayissi gooppe, Ayihudatuwaa higgii giyaawaadankka untunttu moodettanaappe attin, shiiquwaa garssan haasaanaw untunttu maati baawa. ³⁵ Maccawanttu shiiquwaa garssan haasaayyaawe pokko gidiyaa diraw, ayentto eranaw koyyooppenne soyin barenttu asinaa oochchino.

³⁶ Xoossaa qaalay koyro hintteppe yeeddee? Woy hintte xalalaakko yeeddee? ³⁷ Ooninne barena nabiya woy Xoossaa Ayyaanay de7iyaa asaa yaagiide qoppoeppe, taani hinttentoo xaafiyaawe Godaa azazuwaa gidiyaawaa akeeko. ³⁸ Shin ooninne akekana dhayooppe, akekoppo bashi aggo.

³⁹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, timbbitiyaa odanaw loythi amottite. Qassi dumma dumma qaalaan haasiyaawaakka diggoppite. ⁴⁰ Shin ubbabaykka wogaaninne maaran hano.

15

Kiristtoosi Hayquwaappe Denddeedda

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttentoo odeeda mishiraachchuwaa qaala hintte akkeeddawaanne qassi hintte ammanuu aani eggeeddawaa hinttentta qopethay. ² Hinttenttu ammanuu mela gidana dhayooppe, qassi taani hinttentoo odeeda qaala loythi oyqqooppe, hintte he mishiraachchuwaa qaalaan atteedda.

³ Ayissi gooppe, taani qassi akkeeddawaa ubbabaappe aadhhide kosshiyawaa kasetaade hinttentussi immaaddi. Hewe ayee gooppe, Xoossaa maxaafay giyaawaadan, Kiristtoosi nu nagaraa diraw ⁴ hayqqiide moogetteeda. Xoossaa Maxaafay giyaawaadankka, heezenthiiyaa gallassi hayquwaappe ⁵ denddiide, Phexiroosaw qonceedda. Hewaappe guyyiyan, bare kiiteedda tammanne laa77atoo qonceedda. ⁶ Hewaappe guyyiyan, ichcheshu xeetuwaappe dariya barena kaalliyaa asaw itti kaalla qonceedda. Untunttupe dariya baggay hanno gakkanaassikka paxa de7iino; shin amareddawanttu hayqqeeddino. ⁷ Hewaappe guyyiyan, Yayiqoobaw qonceedda; guyyeppe bare kiiteedda ubbatoo qonceedda.

⁸ Qassi ubbaappe wurssethaan, wodii gakkennaan yeletteeda tawukka qonceedda. ⁹ Ayissi gooppe, Yesuusi kiiteedda ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa golliya waayisseedda diraw, Yesuusi kiiteeddawaa geettaade xesettanawukka bessikke. ¹⁰ Shin Xoossaa aadho keekatethaan taani taan akka. Qassi taw I immeeda aadho keekatethay mela gidibeenna; shin taani untunttu ubbaappe aathaade othaaddi. Shin taananna de7iyaa Xoossaa aadho keekatethay otheeddappe attin, taana gidikke. ¹¹ Simmi taana gidoopekka, woy untunttu gidoopekka, nuuni ubbay odiyaawe hawaa; hinttenttukka hawaa ammaneeddita.

Asay Hayquwaappe Dendanabaa

¹² Kiristtoosi hayquwaappe dendeeddawaa odiyaaawaa gidoope, hinttentuppe itti asatuu yaatina wootiide, “Hayqqeedda asay hayquwaappe dendenna” yaagiinoo? ¹³ Hayqqeedda uray hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina hekko Kiristtoosikka hayquwaappe denddibeenna giyaawaa. ¹⁴ Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, yaatina nuuni odiyaaawekka mela; qassi hintte ammanuukka mela. ¹⁵ Qassi nuuni, “Kiristtoosa hayquwaappe dentheedda” yaagiide Xoossaabaa markkatteedda diraw, A worddo markkatuwaa gidiide beetteddo. Shin hayqqeeddawannta hayquwaappe I denthibeennawaa gidoope, Kiristtoosakka denthibeenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqeeddawanntu hayquwaappe dendennawaa gidoope, simmi Kiristtoosikka denddibeenna. ¹⁷ Kiristtoosi hayquwaappe denddibeennawaa gidoope, hintte ammanuukka mela; qassi hintte hawaa gakkanawukka nagaraanna de7iita. ¹⁸ Simmi Kiristtoosa ammaniide hayqqeeddawanntukka qassi dhayeeddino giyaawaa. ¹⁹ Nuuni ha de7uwaaw xalalaw Kiristtoosan hidooteedda * gidoope, ha alamiyaan de7iyaa asaa ubbaappekka nubay lo77enna.

²⁰ Shin Kiristtoosi hayqqeeddawanntu denduwaassi bayra gidiide, hayquwaappe dendeeddawe tuma. ²¹ Ayissi gooppe, hayquu itti asaa bagganna ha alamiyaa yeedda, hayqqeeddawanntu denduukka qassi itti asaa bagganna yeedda. ²² Ayissi gooppe, asay ubbay Addaamanna ittippetethaa medhdheedda diraw hayqqeeddawaadan, Kiristtoosanna ittippetethaa medhdheedda diraw, ubbay de7uwaassi denda. ²³ Shin ubbaykka bare kaallaan kaallaan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetiide dendeedda; hewaappe guyyiyan, Kiristtoosawanntu Kiristtoosi yiyaaw wode denddana.

²⁴ Hewaappe guyyiyan, Kiristtoosi maataa ubbaa, godatethaa ubbaanne woliqqaa ubbaa dhayissiide, Xoossaw bare Aabboo kawutethaa immiyaa wode, wodiyaaw wurssethay yaanawaa. ²⁵ Ayissi gooppe, Xoossay A morkketuwaa ubbaa A gediyaappe garssanna wothana gakkanaw, Kiristtoosi mooddanaw bessee. ²⁶ Ubbaappe wurssethaan dhayiidde de7iyaa morkkii hayquwaa. ²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda” yaagee. Shin ubbabaa A gediyaappe garssanna wothiide moodisseedda giyaa wode, ubbabaa otheedda Xoossaappe attin, yokko ubbay moodetteedda giyaawe qoncce. ²⁸ Shin ubbabay Kiristtoosaw moodetteedda hewaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi bare huuphew ubbabaa barena moodisseedda Xoossaw moodettana. Xoossay qassi ubbabaa wurssiide mooddana.

²⁹ Hewaa gidana dhayooppe, hayqqeeddawanntu kotaa xammaqettiyaawanntu ayaa oothiinoo? Hayqqeeddawanntu ubbakka dendenawaa gidoope, asay hayqqeeddawanntu kotaa ayissi xammaqettii?

³⁰ Yaatina, nuuni ubba wode ayissi hassayenna metuwan geleettoo? ³¹ Taanaadan ammaniyaawantoo, taani nu Godaa Kiristtoosa Yesuusan taw de7iyaa hinttan ceeqettaadde, gallasaan gallasaan hayqqay. ³² Taani Efesoonen asaa qofaadan du7aanna baaxeteeddawe taana ayaa

* **15:19** hidootaa: Kiristtoosan nu wotheedda nu ubbaa hidootay, ha alamiyaan de7uwaassa gidoope, ha alamiyaan de7iyaa hara asatuwaa ubbaappekka nubay aadhhiide iita, guussaa. **15:25** Maz 110:1 **15:27** Maz 8:6 **15:31** Isa 22:13

maaddii? Shin hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddenawaa gidoope,

“Simmi moyttennee ushoytte;

ayissi gooppe, nuuni wontti hayqqana” giyaawaa mala.

³³ Cimettoppite; iita laggetthay lo77o hanotaa bayizzee.

³⁴ Xillotethaakko simmite. Nagaraa oothoppite. Hinttenttuppe itti itti asay Xoossaa erenna; taani hawaa hinttentta yeellayanaw gay.

Hayquwaappe Denddeeda Bollaa Hanotaa

³⁵ Shin itti asay, “Hayqqeedda asay waaniide denddanee? Unttuntu ayaa mala bollaana yaanee?” yaagennaan aggenna. ³⁶ Neenoo eeyaw, neeni gadiyan zeriya zerethay hayqqennan morkenna. ³⁷ Neeni zeriyaawe zargaa gidina woy hara qommo kathaa gidina, ayfiyaa xalalaappe attin, lammi doliide kesiyaawaa gidenna. ³⁸ Shin Xoossay zerethaw bare dosedda bollaa immee; qassi zerethaa ubbaassikka huuphiyan huuphiyan unttuntu bollaa immee. ³⁹ Medhetaa ubbaa ashuu ittuwaa gidenna. Shin asaa ashuu ittuwaa; mehiyaa ashuu dumma; kafatuwaa ashuukka dumma; qassi moliyaa ashuukka dumma.

⁴⁰ Qassi saluwaa asatethatuunne sa7aa asatethatuu de7iino. Shin saluwaa bollaa bonchchuu dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchuu dumma. ⁴¹ Awayfiyaassi A huuphe bonchchuu de7ee. Agenaassikka A huuphe bonchchuu de7ee. Qassi xoolinttatuwassikka dumma bonchchuu de7ee; ayaw gooppe, itti xoolinttii yokko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatee.

⁴² Qassi hayqqeeddawanttu hayquwaappe denddiyaa wode hewaadan hanana; hayqqiyaa bollay moogettiide, hayqqenna bollaa gidiide denddana. ⁴³ Bollay tooshiyan moogettiide, bonchchuwan denddana. Qassi daaburaan moogettiide, wolqqaan denddana. ⁴⁴ Medhetaa bollay moogettiide, Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaa gidiide denddana. Medhetaa bollay de7ooppe, qassi Geeshsha Ayyaanan kaalesettiyaa bollaykka de7ee.

⁴⁵ Hawaadanka, qassi Xoossaa Maxaafan, “Koyro bitani, Addaami, paxa de7iyaa asa gidiide medhettedda” yaagee. Shin wurssethaa Addaami de7uwaa immiyaa asa gideedda. ⁴⁶ Shin medhetaa asay koyro yiina, geedoppe ayyaanaa asay yeeddappe attin, ayyaanaawe koyro yibeenna. ⁴⁷ Koyro Addaami biittaappe medhettedda; I biittaappe medhetteddawaa. Laa7enthuwaa Addaami saluwaappe yeedda. ⁴⁸ Ha sa7aa asatuu biittaappe medhetteddawaa malatiino. Qassi saluwaa asatuu saluwaappe yeeddawaa malatiino. ⁴⁹ Nuuni biittaappe medhetteddawaa malaa mayyeeddawaadan, saluwaappe yeeddawaa malaakka qassi mayyana.

⁵⁰ Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani giyaawe hawaa; ashuunne suuthay † Xoossaa kawutethaa laattana danddayenna. Qassi wooqqiyaawe wooqqennawaa laattenna.

⁵¹⁻⁵² Sisite! Taani hinttenttoo ittibaa xuuray. Nuuni ubbay hayqqokko. Shin wurssethaa xurumbbay punettiyaa wode, lipheedda ayfii xeellanaassi wozanaa aathennaan laamettana. Ayissi gooppe, xurumbbay punettiyaa wode, hayqqeedda asay wooqqenna asa gidiide denddana;

nuunikka laamettana. ⁵³ Ayissi gooppe, hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyanaw bessee; qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyanaw bessee.

⁵⁴ Shin hawe wooqqiyaawe wooqqennawaa mayyiyaa wode, qassi hawe hayqqiyaawe hayqqennawaa mayyiyaa wode, he wode, Xoossaa Maxaafay,

“Hayquu xoonettiide mitetteedda.

⁵⁵ Hayqoo, ne yishshay haqanee?

Hayqoo, ne xoonuu haqanee?”

geedda qaalay polettana. ⁵⁶ Hayquu dukkiyaa wolqqaa nagaraappe demmee; qassi nagaray wolqqaa higgiiyaappe demmee. ⁵⁷ Shin nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna xoonissiyaa Xoossaa galatay gakko.

⁵⁸ Taani siiqiyaa taanaadan ammaniyaawanttoo, hewaa diraw, qaaxxennaan minni eqqite. Hinttenttu daaburay Godaa bagganna mela gidennawaa eriide, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oothite.

16

Yeerusalaamen De7iyaa Ammaniyaa Asaw Shiiqueedda Miishshaa Maaduwwaa

¹ Xoossaa asatoo miishshaa shiishshanaw Galatiyaan de7iyaa ammaniyaa asatoo taani qaala geleeddawaadan, hinttenttukka qassi hewaadan oothite. ² Hinttenttu taani yaa biyaa wode, miishshaa shiishshenna mala, hintte ubbay Woggaa gallassi gallassi, hintte demmiyaa keenaappe hintte gollen dagayite. ³ Taani yaa gakkiiyaa wode, hintte ammaniyaa asaa oona gidooppenne, hintte immeeddawaa gathana mala, dabidaabbiyaanna untuntta Yeerusalaame kiittana. ⁴ Qassi taani untuntunna baanaw koshshooppe, untunttu taananna ittippe baanawantta.

Phawuloosa Qofatuwaa

⁵ Taani Maqidooniyaanna aadhdhaadde, hinttenttukko baana; ayissi gooppe, taani Maqidooniyaanna aadhdhay. ⁶ Taani biyaasaa haqa gidooppenne, ta buussan hintte taana maaddana mala, hintte matan amareedda wodiya gami77ennaan aggikke. Woy balgguwaakka hintte matan shaaccennan waayya aggana. ⁷ Ayissi gooppe, taani ha77i yaanna aadhdhaadde he ogiyaanna hinttentta be7anaw koyyikke. Goday gooppe, hintte matan amareedda wodiya takkanaw qoppay.

⁸ Shin taani Phenxeqostte giyaa gallassay gakkanaw Efesoonen gami77ana. ⁹ Taw oosuu kumeedda aako penggiikka yaani dooyetteedda. Qassi taw cora morkketuu de7iino.

¹⁰ Ximootose hinttenttukko yooppe, hintte matan I yayyennaan de7anaadan, A loythi oyqqite. Ayissi gooppe, ikka qassi Godaa oosuwaa oothee. ¹¹ Hewaa diraw, ooninne A kadhoppo. Shin I taakko saro simmana mala, A maaddiide sarotethaan moyizzite. Ayissi gooppe, taani I ishatuwaanna simmanawaa naaga uttaaddi.

¹² Shin nu ishaa Aphiloosi yokko ishatuwaanna hinttenttukko baana mala, taani A minissa woossaaddi. Shin ha77i hinttenttukko baanaw koyyibeenna; I barew miikkiyaa wode hinttenttukko baanawaa.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹³ Beegottite. Ammanuwan minni eqqite. Xalite. Goobite. ¹⁴ Oosuwaa ubbaa siiquwan oothite.

¹⁵⁻¹⁶ Taanaadan ammaniyaa wanttoo, Isxxifaanoosinne A soy asay Giriiken koyro ammaneeddawannta gidiaawaanne Xoossaa asatuwaassi oothanaw barentta immeeddawaa hintte eriita. Hinttentukka untuntu mala asaassinne, untuntunna oothiyaa ubbaw daaburiyaa ubbaw eeno gaanaadan, taani hinttentta woossay.

¹⁷ Isxxifaanoosi, Parddonaaxisinne Akayqoosi hintte baynasaan taana boorasissibeenna diraw, untuntu yuusaan taani nashettay.

¹⁸ Untuntu hinttentta ayyaanan miniseeddawaadan, taanakka ayyaanan miniseedda diraw, hewanttu mala asatuwaa dogoppite.

¹⁹ Iisiyan de7iyaa ammaniyaa asay hinttentta, “Saree, lo77ee” giino. Aqilaynne Phirisqqilla barenttu soyin shiiqiyaa woosa golle asaanakka hinttenttoo Godaa sarotaa wozanaappe kiittiino. ²⁰ Ishatuu ubbay hinttenttussi sarotaa kiittiino.

Ittu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite. ²¹ Taani Phawuloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi.

²² Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqenna asay de7ooppe, I sheqetteed-dawaa gido. Nu Godaw, haaya.

²³ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttentunna gido.

²⁴ Kiristtoosa Yesuusan de7iyaa hinttenttu ubbaanna ta siiquu gido. Amen77i.

Phawuloosi Qorontoosa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qorontoosa asaw xaafeedda laa7entho kiitay xaafetteed-dawe, Phawuloosaw Qorontoosan de7iya ammaniyaa asaanna de7iya gakkethay daro metuwaa giddo geli utteedda wodiyaana. Itti itti ammaniyaa asatuu itti itti tooshiyaa Phawuloosa bolla wotheeddino; gidooppenne Phawuloosi sigatethaa medhdhanaw laamotay barew de7iyaaawaa bessiide, hewe haniyaa wode wolqqaama nashechchaa nashettanaw danddayiyaawaa qonccissee.

Ha kiitaa koyro doomethaan Phawuloosi Qorontoosan de7iya ammaniyaawanttunna barew de7iya gakotethaa qonccissiide, ammaniyaawanttu gidдон dendeedda tooshiyaassinne phalqqethaassi, I untunttoo ayaassi mino zaaruwaa immeeddentto odee. Hewaannakka gathiide hawe A seeray untuntta nagaraappe simaassinne sigatethaw kaaletheedda diraw, sisettedda nashechchaa untunttussi qonccissee. Kaalliide qassi Yihudaan de7iya ammaniyaawantta maaddiyaawaa barentuwaappe coo immana mala, untuntta hassayissee. Wurssethaa shemppatuwaan Phawuloosi Yesuussappe Kiitetteeddawaa gididiyaawaa bolla shiiqeedda mootuwaassi zaaruwaa qaalaa immee. Ayissi gooppe, Qorontoosa ammaniyaawanttu gidдон itti itti asatuu barentta tumu Yesuusi Kiitetteeddawantta kessiide, “Phawuloosi Yesuusi Kiitetteeddawaa gidenna; I wordduwaa” yaagiide, A mootiino.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Ubbaappe sinthatiyaa yewuwaa (1:1-11)

Phawuloosanne Qorontoosan de7iyaa ammaniyaawantta (1:12-7:16)
Yihudaan de7iyaa ammaniyaawanttoo imetteedda maaduwaa (8:1-9:15)

Phawuloosi bare kiitetteedda maataw eqettanaw shiishsheedda qaalaa markkaa (10:1-13:10)

Wursethaa qutiyyaa (13:11-14)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan, Kiristtoosi Yesuusi kiitetteeddawenne nu ishaya Ximootoosi Xoossaw goyinniyaa Qorontoosa katamaan de7iyaa ammaniyaawanttoonni Akaayiyaan de7iya Xoossaa naanattoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

³ Xoossaa nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, maarotethaa Aawuwaanne menthetuwaa ubbaa Xoossaa galatay gakko; ⁴ Xoossay nuuna nu huuphew menthetheedda menthetuwaadan, daro waayiyaa waayyettiyaawantta nuunikka menthetanaadan, nu waayiyaa ubbaan I nuuna menthethee. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa bagganna daro waayiyaa waayyettiyaawaadan, hewaadankka, qassi nuuna A bagganna daro menthetuwan menthethee. ⁶ Nuuni waayyettooppe, hewe hinttena menthetanaassanne hinttena

ashshanaaassa; qassi nuuni minettooppe, nuuni danddayeedda waayyiya mala hintteikka gencciide danddayana mala, Xoossay hinttewukka qassi menthethuwaanne danddayaa immanaassa. ⁷ Hintte demmana giide, hidootaan naagi utteeddawe daro mina; ayissi gooppe, hintte nuunanna waayyetteeddawaadan, hewaadan menthethuwaakka nuunanna akkanawaa nuuni ereetto.

⁸ Nu nuunaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, nuuni Iisiya gadiyan waayyetteedda waayyiya hinttena hassayissanaw koyyeetto; nu waayyii nu wolqqaappe darina, nuuna wodhee giide, hirggana gakkanaw, nuuna wogay bayinnawaa dexeedda. ⁹ Nuuni nu bolla hayiquwaa pirdday pirddetteedda yaagiide qoppeeddo; shin hewe haneeddawe hayqqeedda asaa hayquwaappe denthiiya Xoossaan nuuni ammanettanappe attin, nu huuphiyan ammanetteennaadaana. ¹⁰ Xoossay hawaa mala iita hayiquwaappe nuuna ashsheedda; I nuuna ashshana; sinthappekka I nuuna ashshanawaa giide, hidootaan naagi utteeddo. ¹¹ Hintte woosseedda daro woosan nuussi anjjuu simmeedda diraw, daro asay nu diraw Xoossaa galatana mala, hintteikka qassi nuuna woosan maaddana koshshee.

Laametteedda Phawuloosa Qofaa

¹² Nuuni ceeqettiyaawe hawaa; ha sa7an nuuni de7iya de7uu, ubba qassi hinttenanna nuussi de7iya ittippetethay Xoossaa aadho keekatethaanappe attin, asaa aadhdheedda eratethaana gidennawaa, qassi Xoossay immeedda geeshshatethaaninne suuretethaan nuuni de7iyaawaa wozanaa qofay nuussi markkattee. ¹³⁻¹⁴ Ayissi gooppe, hintte nabbabanawunne akeekanaw danddayiyaawaa xalalaa hinttentoo xaafiyaawaappe attin, nuuni harabaa hinttentoo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni hinttenan ceeqettanawaadan, hintteikka nuunan ceeqettana mala, hintte ha77i wurssi akeekenna yewuwaa gidini wurssi akeekana gaade qoppay.

¹⁵ Hewaa taani loytha ereedda diraw, hintte laa77u gede go77ettana mala, ubbaappe kasetaade hintteikko baanaw qofaa qachchaaddi. ¹⁶ Taani Maqidooniya baadde hinttenanna gaketanawaanne qassi yaappe simmaadde hintte mataanna Yihudaa aadhdhishshin, hintte taana maaddanawaa qoppa uttaaddi. ¹⁷ Hewaa diraw, taani hewaa qoppaadde taanan ammanettabeykkita? Taani ta qofaa qachchiya wode, sa7aa asaadan itti kuthaan, “E, E” woy, “Gidenna, gidenna” gaanaw giiga uttaadditaa?

¹⁸ Shin Xoossay ammanetteeddawaa gidiyaawe tuma gidiyaawaadan, nuuni hinttentoo odiiya qaalay “E” giyaawaanne “Gidenna” giyaawaa gidenna. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani, Sillaasenne Ximootoosi hintte gidдон odeedda Xoossaa Na7ay, Yesuusi Kiristtoosi “E” giyaawaappe attin, “Gidenna” giyaawaa gidenna. Shin Xoossaa bagganna I ubba wodekka “E”. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay immana geeddabaw ubbaw eeno geeddawe Kiristtoosa bagganna polettana; hewaa diraw, nuuni Kiristtoosa bagganna Xoossaa bonchchoo, amen77i * geetto. ²¹ Xoossay Kiristtoosa bagganna nuunanne hinttena menthethenne okkee. ²² Nuuni aawaa gidiyaawaa erissiyaa maatafaa I nu bolla wothiide, bare Geeshsha Ayyaanaa waasiyaadan, nu wozanaa gidдон wotheedda.

* **1:20** Amen77i: “Amen77i” giya qaalay hawaan “E” yaagettiya bilethaa oyqqee.

²³ Qassi taani Qoronttoosa beennaan aggeeddawe hinttana Qohen-naadaana. Hewe worddo gidoope taana muranaw ta shemppuwaan Xoossay markka. ²⁴ Nuuni hinttana nashechchanaw hinttenanna ittippe oothiyaawanttappe attin, hintte ammaniyaawan hinttana godetanaw koyyiyaawantta gidokko; ayissi gooppe, hinttenttu hintte ammanussan minniide de7iita.

2

¹ Taani laa7enthuwaa hinttana kayyoyenna mala, hinttekko beennaadan, ta qofaa qachchaaddi. ² Ayissi gooppe, taani hinttana kayyoyiiaawaa gidoope, ha taani kayyoyeedda hintte taana nashechchaanappe attin, oonee taana nashechchanawe? ³ Taani hinttenttoo he dabidaabbiyaa xaafeeddawe, taana nashechchanaw bessiyaa asatuwan taani kayyottanaw hinttekko baanaw koyyabeennawaassa; taani nashettiyaa wode, hintte ubbaykka qassi nashettanawaa hintte ubbaan ammanettay. ⁴ Ayissi gooppe, taani hinttenttoo daro waayyiyaaninne tuggaan qassi daro afothaanna xaafeeddawe, hinttana kayyoyanaassa gidenna; shin taani hinttana ubbatuwaa ay keenaa siiqaytantto hintte eranaadaana.

Bayizzanchaw Atto Giyaawaa

⁵ Shin itti uray haraa kayyoyeeddawaa gidoope, taani A yewuwaa darissanaw koyyikke; I hinttana ubbatuwaa kayyoyeeddappe attin, ta xalalaa kayyoyibeenna. ⁶ Hintteppe dariya bagga asay he bitaniyaa mala asaa hewaadan murooppe, he muray aw gidanawa. ⁷ Hewaa diraw, he bitani loythi kayyottenna mala, hintte aw atto gaanawunne A menthetanaw bessee. ⁸ Hewaa diraw, hintte A minissiide siiqiyaawaa I erana mala, taani hinttana woossay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte taw azazettanaw ubba wode giigi utteedditenttonne qassi paacyiia hintte danddayintto eranaw, he dabidaabbiyaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁰ Itti uray naaqqeeddawaa hintte atto giya wode, taanikka qassi atto gay; taani atto geeddawaa gidoope, atto geeddawaa ayaanne Kiristtoosa sinthan hintte diraw, atto gaaddi. ¹¹ Seexaanay nuukko yiide, nuuna cimmena mala, taani aatto gaaddi; ayissi gooppe, nuuni A qofaa ereetto.

Ooratha Caaquwaa Oosanchchatuwaa Xoonuwaa

¹² Taani Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw Xiro7aadaa beedda wode, Goday yaani taw penggiyaa dooyyi wotheedda. ¹³ Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna diraw, taw ayyaanay shemppibeena. Hewaa diraw, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaade Maqidooniyaa baaddi.

¹⁴ Shin Kiristtoosa bagganna ubba wode nuuna xoonoo kaaletthiyaa Xoossaa, qassi Kiristtoosa timirttiyaa nu bagganna shittuwaadan, ubbasaa gathiyaawaa galatay gakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni attiyaa asaa gidduwaaninne dhayiyaa asaa gidдон Kiristtoosi Xoossaw yarshshiyaa sawuwaa toshikku giyaa shittuwaa mala. ¹⁶ Nuuni dhayiyaawanttoo zee77iyaa hayquwaa; qassi attiyaawanttoo de7uwaa immiyaa sawiyaa shittuwaa; yaatina, hewaa oothanaw danddayiyaawe oonee? ¹⁷ Nuuni Xoossaa qaalaa gelobaadan, walakkiide zali77iyaa hara cora asatuwaa mala gidokko; shin Xoossay nuuna kiittina, ammanettiide Xoossaa sinthan Kiristtoosa bagganna qaalaa odeetto.

3

Xoossaa Ooratha Caaquwaa

¹ Nuuni shirettiide, nu huuphiyaa sabbanaw doommeeddooyee? Woy hara asatuwawaadan, sabaa dabidaabbiyaa hinttenttoo yeddanaw woy hintteppe akkanaw koyyeetoo? ² Hinttenttu hintte huuphiyan asay ubbay eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanaan xaafetti utteedda nu dabidaabbiyaa. ³ Ha dabidaabbiyaa Kiristtoosi bare huuphiyan xaafiide, nu bolla kiitteeddawe tuma; ha dabidaabbii de7uwaa Xoossaa Geeshsha Ayyaanay asaa wozanaan xaafetteeddawaappe attin, shuchchaa bolla qalamiyaan xaafettibeenna.

⁴ Nuussi Kiristtoosa bagganna Xoossaan hawaa mala ammanuu de7ee. ⁵ Nu danddayay Xoossaappe yiyaawaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphiyan oothanaw danddayeetto giyaawe nuussi ayayinne baawa. ⁶ Nuuni Ooratha Caaquoo oothana mala, Xoossay nuuna danddayisseedda; he Ooratha Caaquoo Geeshsha Ayyaanawaappe attin, xaafetteedda higgiiyaawaa gidenna. Xaafetteedda higgii hayiquwaa ahee; shin Geeshsha Ayyaanay de7uwaa ahee.

⁷ Shuchchaa woociide xaafeedda higgii imettiyaa wode, Xoossaa bonchchuu beetteedda; Muse som77iyaan de7iyaa phoolethay dhayiyaawaa gidooppekka, he phoolethay daro wolqqaama gidiyaa diraw, Israa7eeliyaa asay A som77iyaa tishshshi oothi xeellanaw danddayibeenna. Hayiquwaa ahiyaa higgii oothiyaa oosuu hawaa mala bonchchuwaanna yiyaawaa gidooppe, ⁸ Geeshsha Ayyaanay oothiyaa oosuwaa bonchchuu ay keenaa daranee? ⁹ Ayissi gooppe, asay pirddaa akkiya oosuu bonchcho gidooppe, asay xilliyaa oosuwaa bonchchuu waaniide daranddeeshsha? ¹⁰ Ayissi gooppe, kase bonchchuu ha77i bareppe loythi aadhdiyaa bonchchuwaa gaasuwan bonchuwaa dhayeeddawe tuma. ¹¹ Ayissi gooppe, he dhayeeddawan bonchchuu de7iyaawaa gidooppe, medhinaw de7iyaawaan ay keenaa wolqqaama bonchchuu de7anddeeshsha?

¹² Nuuni hidootaan naagiyaa hawaa malabay nuussi de7iya diraw, qoncciyaan xaliide haasayeetto. ¹³ Israa7eeliyaa asay dhayiyaa bonchchuwaa wurssethaa be7enna mala, bare som77iyaa naxalaan kammeedda Muse mala gidokko. ¹⁴ Shin untunttu wozanay donccilleedda; ayissi gooppe, untunttu Eca Caaquwaa nabbabiyaa wode, hachche gakkanaassikka, he naxalay untunttu wozanaa kammi wotheedda; ooninne Kiristtoosanna gaketiyaa wode xalalaan he naxalay kichchee. ¹⁵ Shin untunttu Muse maxaafaa nabbabiyaa wode ubbaan hachche gakkanaassikka, he naxalay untunttu wozanaa kammi wotheedda. ¹⁶ Shin Xoossaa Maxaafay, "Ooninne Godaakko simmiyaa wode, awudenne he naxalay qaarettee" yaagee. ¹⁷ Goday Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanay de7iyaasaan ayilletethay baawa. ¹⁸ Nuuni ubbaykka naxalaan kamettibeenna som77iyaan Godaa bonchchuwaa be7ana * qassi Geeshsha Ayyaana gidiyaa Godaappe yiyaa he bonchchuu nuuna barena malattisiide, bonchchuwaappe bonchchoo laammana.

3:3 Kes 24:12; Erm 31:33; Hiz 11:19; 36:26 **3:6** Erm 31:31 **3:7** Kes 34:29 **3:13** Kes 34:33 **3:16** Kes 34:34 * **3:18** naxalaan kamettibeenna som77iyaan: Itti asaa de7uwan sintha hananabay, kahaa garssan pholqqi beettiyaawadan guussaa.

4

Phawuloosi Bare Oosuwan Ammanetteedda Asa

¹ Simmi Xoossay nuussi ha oosuwaa bare maarotethan oothanaadan immeedda diraw, nuuni salettokko. ² Nuuni geeman oothiyaa yeelayiyaa oosuwaa ubbaa aggoytte; qassi geniyaa oosuwaakka oothokko; woy Xoossaa qaala wordduwaanna walakkokko. Hewaadankka, tumuwaa qoncciyaan haasayiide, Xoossaa sinthan suure wozanaw nuuna shiishshoytte.

³ Nuuni odiyaa wonggalaa mishiraachchuu geemmeeddawaa gidoopekka, dhayiyaa asatuwaa xalalaw geemmeedda. ⁴ Ha sa7aa xoossay ammanenna asatuwaa qofaa jollisseedda; Kiristtoosa bonchchuwaa, wonggalaa mishiraachchuwaa poo7uwaa barenttoo poo7iyaawaa, Xoossaa malatiyaawaa untunttu be7enna mala, untuntta diggeedda. ⁵ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi Godaa gidiyaawaanne A diraw nuuni nu huuphiyan hinttenttoo qooma gidiyaawaa odettoppe attin, nubaa odokko. ⁶ Ayissi gooppe, “Dhumaappe poo7uu poo7ana” geedda Xoossay nu wozanaan bare poo7uwaa poo7isseedda; qassi I bare bonchcho eratethaa poo7uwaa Kiristtoosa sinthan poo7iyaawaa nuussi immanaw poo7isseedda.

⁷ Shin ubbaappe aadhdiyaa wolqqay Xoossawaappe attin, nuussa gidennawaa bessanaw nuussi ha minjjay urqqaappe medhetteedda miishshaa gideedda nu gidдон de7ee.

⁸ Nuuni ubba baggannakka un77etteeddo; shin me7erettibeykko; qassi itti itti wode sidheetto; shin nu ubbannakka aggibeykko. ⁹ Nuuni yederssetteeddo; shin Xoossay nuuna olibeenna; qassi nu morkketuu nuuna oli aggeeddino; shin nuuni dhayibeykko. ¹⁰ Qassi Yesuusa de7uu nu asatethan beettana mala, nuuni ubba wode A hayiquwaa nu asatethan tookki yuuyyeetto. ¹¹ Ayissi gooppe, hayiqqiyyaa nu asatethaa bolla Yesuusa de7uu beettana mala, paxa de7iya nuuni A diraw, ubba wode hayqqeetto. ¹² Hewaa diraw, hayquu nu gidдон oothee; shin de7uu qassi hintte gidдон oothee.

¹³ Xoossaa Maxaafay, “Taani ammaneedda diraw haasayaaddi” yaage; he ammanuwaa ayyaanay nuussikka de7iya diraw, nuunikka ammaneetto; hewaa diraw, haasayeetto. ¹⁴ Xoossay, Godaa Yesuusa hayiquwaappe dentheeddawe, nuunakka qassi Yesuusanna hayiquwaappe dentiide, hinttenanna ittipe bare sintha shiishshanawaa ereetto. ¹⁵ Hawe ubbay hintte diraassa; Xoossaa aadho keekatethay daro asaa gakkiiya wode, asay Xoossaa bonchchoo daro galataa immana.

Ammanuwan De7ussaa

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni salettokko; nuussi haray atto, bolla bagga asatethay wooqqinttokka, garssa bagga asatethay gallassan gallassan ooraxxee. ¹⁷ Ayissi gooppe, ha77iw waayyettiyaa ha guutha waayyii, ubbaappe loythi dariyaa medhinaa bonchchuwaa nuussi beetissana. ¹⁸ Nuuni beettennawaa xeelleettoppe attin, beettiyaawaa xeellokko; ayissi gooppe, beettiyaabay ha77issa; shin beettennawe medhinaw de7iyaawaa.

5

¹ Ayissi gooppe, nuuni de7iya ha sa7aa dunkkaanii kolettooppe, nu-
 ussi asay keexxibeenna gollii, Xoossay keexxeeddawe, saluwan medhi-
 naw de7iyaawaa nuuni ereetto. ² Nuuni ha alamiyaan de7iidde daro
 ooleettonne saluwan de7ana nu golliyaa mayyanaw loythi amotteetto.
³ Nuuni hewaa mayyiide, kallottokko; ⁴ nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan
 de7iidde, deexettiide ooleetto; ayissi gooppe, hayiqqiyaa asatethay
 de7uwan mitettana mala, nuuni mayyanaw koyeettoppe attin, kallot-
 tanaw koyyokko. ⁵ Nuuna hawoo giigisseeddawe Xoossaa; qassi I bare
 Geeshsha Ayyaanaa waase udiide, immeeddawe A.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ubba wode ammanetteetto; qassi nuuni
 nu gollen ha asatethan de7eedda keenan, Godaappe shaakettiide
 de7iyaawaakka ereetto. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ammanuwaan
 de7eettoppe attin, be7iyaawan de7okko. ⁸ Nuuna ammanthee; qassi
 ha asatethan nu golliyaa aggi golle biide Godaanna ittippe de7iyaawe
 nuuna nashechchee. ⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi ashuwaan de7ina
 de7ana dhayina, nu qofay A nashechchanaassa. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni
 huuphiyan huuphiyan ootheedda oosuu lo77a gidina, woy iita gidina,
 nuussi bessiyaawaa akkanaw, Kiristtoosa pirdda oydiyaa sinthan
 ubbaykka shiiqanaw bessee.

Asaa Xoossaanna Dabboyiyaa Oosuwaa

¹¹ Hewaa diraw, nuuni Xoossaw yayyussay ayentto eriide, hewaadan
 qassi asaakka ammantheetto; Xoossay nuuna ubbanna eree; qassi
 hintteikka hintte wozanaa qofaan nuuna eriita yaagaade qoppay.
¹² Beettiyaaban ceeqettiyaawantuppe attin, wozanaan de7iyaawan
 ceeqettenna asatoo hintte odi zaariyaabay de7ana mala, hintte
 nuunan ceeqettanaadan, nuuni hinttentoo gaasuwa gidanaw
 koyyiyaawaappe attin, nuuna galatanaw koyyokko. ¹³ Nuuni
 gooyiyaawaa gidoope, Xoossaa bonchchuwaassa; woy qassi
 wozanaanna de7iyaawaa gidoopekka, hinttena go77anaassa.
¹⁴ Kiristtoosa siiquu nuuna giddee; ayissi gooppe, itti asay asaa
 ubbaw hayiqqeeddawaa nuuni akeekeeddo; hewaa gidoope asay
 ubbay aananna hayiqqeedda. ¹⁵ Paxa de7iyaawanttu barenttu
 diraw hayiqqeeddawoonne qassi hayiquwaappe denddeeddawoo
 de7anaappe attin, sinthappe barenttu huuphew de7enna mala, I asaa
 ubbaa diraw hayiqqeedda.

¹⁶ Hewaa diraw, nuuni hawaappe sinthaw oonanne asaa qofaan pird-
 dokko; haray atto, nuuni Kiristtoosa kase asaa qofaan pirddeeddawaa
 gidoopekka, simmi sinthappe hewaadan pirddokko. ¹⁷ Hewaa diraw,
 ooninne Kiristtoosanna de7ooppe, ooratha medhetaa; cimay aadhd-
 heedda; be7ite, ubbaykka ooraxxeedda. ¹⁸ Kiristtoosa bagganna nu-
 una barenanna sigetheedda Xoossay ubbabaakka ootheedda; qassi I nu-
 ussi haratuwaa barenanna sigethiyaa oosuwa immeedda. ¹⁹ Xoossay
 Kiristtoosa bagganna asaa ubbaa barenanna sigethee; asaa nagaraakka
 asaa bolla paydena; qassi asaa barenanna sigethiyaa kiitaakka nuussi
 immeedda.

²⁰ Simmi Xoossay nu bagganna hinttentoo haasayyaawaadan, nu-
 unikka Kiristtoosa diraw haasayyaa I kiitteeddawantta; qassi nuuni
 hinttena, "Xoossaanna sigettite" giide, Kiristtoosa diraw woossetto.

21 Nuuni Xoossaa xillotethaa Kiristtoosa bagganna akkana mala, nagaraa erenna Kiristtoosa nu diraw, Xoossay nagaranchcha ootheedda.

6

¹ Hintte nuunanna Xoossaa oosuwaa oothiidde, A aadho keekatethaa akkiide hanenna ogiyaan go77ettenna mala, nuuni hinttena woosseetto.

² Ayissi gooppe Xoossay,

“Taani injje wodiyaan

neeni giyaawaa sisaaddi;

qassi atotethaa gallassi

neena maaddaaddi”

yaagee. Be7ite, injje wodii ha77a. Be7ite, atotethaa gallassay hachcha.

³ Nuuni nu oosuwaa ooninne boranawaa koyyokko; qassi oonanne dhubbanawaa koyyokko. ⁴ Shin ubbabaani nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; daro gencan, waayyiyaan, metuwan, wolqqaama tuggaan, ⁵ lissuwan shocettiyaawaan, qashuwan, shabbirettusaan, daaburaan, gemi77ishuwaa dhayiyaawan, xoomaan, ⁶ geeshshatethan, eratethan, danddayan, keekatethan, Geeshsha Ayyaan, tumu siiquwan, ⁷ tumuwaa haasayyaawan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa oosanchchatuwaa gidiyaawaa nu huuphiyan besseeddo; qassi xillotethaa toraa ushechcha kushiyan, gondalliyaa haddirssa kushiyan oyqqana. ⁸ Nuuni bonchchetteeddonne tooshetteeddo; boretteeddonne galatetteeddo. Qassi tumuwaa haasayeetto; shin asay nuuna wordduwaa giide qoppee. ⁹ Nuuni asay erenna asaa mala; shin asay ubbay nuuna eree; nuuni hayqqeedda asaa mala; shin hintte be7iyaawaadankka de7eetto; muretteedda asaa mala; shin hayiqqibeykko. ¹⁰ Nuuni kayyottiyaawantta gidoopekka, ubba wode nashetteetto. Hiyyeesaa malateetto; shin daro asaa dureyeetto; qassi ayayenne baynna asaa malateetto; shin ubbabaykka nuwaa.

¹¹ Qoronttoosan de7iya asaw, nuuni hinttenttoo qoncciyaan odeeddo; nu uluwaakka hinttena besseeddo; ¹² Nuuni hinttenttoo dhibibeykko; dhibeeddawanttu hinttena. Nuuni nu uluwaa hinttenttoo genthibeykko; shin hintte uluwaa nuussi gentheeddawanttu hinttena. ¹³ Ha77i taani ta naanaw haasayyaawaadan, hinttenttoo haasayay; nuuni hinttena nu uluwaa besseeddawaadan, hintteekka nuuna hintte uluwaa aassi dooyyiide bessite.

Ammanenna Asaanna Zuppetenna Mala Seeraa

¹⁴ Ammanenna asatuwaanna zuppetiide, giigenna oosuwaa oothop-pite. Ayissi gooppe, xillotethawunne nagaraw ayaan gakethay de7ii? Poo7oonne dhumaw ayaan ittippetethay de7ii? ¹⁵ Kiristtoosanne Daabiloosa * ittippe gathiyaabay ayee? Qassi ammaniyaawenne ammanen-nawe koxxiyaawe ayee de7ii? ¹⁶ Xoossaa Geeshsha Gollewunne eeqaw aybe zuppetethay de7ii? Ayissi gooppe Xoossay,

“Taani untunttu gidдон de7ananne

untunttu gidдон hamettana.

Taani untunttu Xoossaa gidana;

qassi untunttukka ta asatuwaa gidana”

6:2 Isa 49:8 * **6:15** Daabiloosa: Griikiyaa maxaafay “Beliyar” gee. Hewaa guussay Ibrayisxxiyaan “Beliyal” giyaawaa. Laa77uwaa bilethaykka “Makkalanchchaa” woy “Maadden-nawaa” guussaa.

geeddawaadan, nuuni de7uwaa Xoossaa geeshsha golliyaa.

¹⁷ Hewaadankka, qassi Goday,

“Unttuntu giddoppe kesite;
unttuntuppe shaakettite.

Tunabaakka bochchoppite.

Taani hinttena mokka akkana.

¹⁸ Qassi taani hinttentoo aawuwaa gidana;

hinttekka taw attuma naanatuwaanne
macca naanatuwaa gidanita.

Taani Ubbaappe Wolqqaama Goday

hawaa oday”

yaageedda.

7

¹ Hewaa diraw, ta siiqatoo, Xoossay ha ubbabaa nuussi immana geeddawaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunisiyaa ubbabaappe nu huuphiyaa ane geeshshoytte; qassi Xoossaw yayyiyaawaan ubbanna geeyyiide de7eetto.

Phawuloosa Nashechcha

² Hintte uluwaa nuuna bessite; nuuni oonanne naaqqibeykko; oonanne qohibeykko; qassi oonanne cimmibeykko. ³ Taani hewaa hintte bolla pirddanaw giikke; ayissi gooppe, taani kase hinttentoo geeddawaadankka, hinttentu nu wozanaan de7iita; nuuni de7inakka hayqqinakka, ittippe de7eetto. ⁴ Taani haasayyaawaa hintteppe qosikke; taani hinttenan ceeqettay; nu waayiyaa ubbaan taani loytha minnayne nashettay.

⁵ Ayissi gooppe, haray atto nuuni Maqidooniyaa beedda wode, ubba baggankka waayyetteddoppe attin, shemppibeykko; hara asaanna walassay de7ee; nu wozanankka yashshay de7ee. ⁶ Shin kawusheeddawantta menthethiyaa Xoossay, Tiito yuussaan nuuna menthethedda. ⁷ Nuuna kasewaappe aathi nashechchiyaawe, Tiito yuussaa xalalaa gidenna; shin hintte A menthetheddawe, hintte taana be7anaw amotteeddawaanne taw qaretteeddawaa qassi hintte taana maaddanaw giigetteeddawaa I nuussi odeedda.

⁸ Ayissi gooppe, ta dabidaabbii hinttena kayyoyeeddawaa gidoopekka, ayissi xaafaaditaashsha giikke; ayissi xaafaaditaashsha goopekka, ta dabidaabbii hinttena guuthaa wodiya kayyoyeeddawaa be7ay. ⁹ Ha77i taana nashechchiyaawe taani hinttena kayyoyeedda diraassa gidenna; shin hintte kayyuu hinttena nagaraappe zaareeddawaa diraassa; ayissi gooppe, nuuni hinttena ayaaninne qohennaadan, Xoossay bare koyyeeddawaadan, hinttena kayyoyeedda.

¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay koyyiyaa kayyuu nagaraappe zaariide atatethaakko ahee; hewekka taani bayizzaaddi geenna wozanaa; shin alamiyaa kayyuu hayiquwaa ahee. ¹¹ Xoossay he hintte kayyuwan ay ayifiyaa immeeddentto be7ite. Hinttena ay keenaa denthetheddenttonne hintte geeshshatethaa tumayanaw hinttena ay keenaa zaaruwaa imiseeddentto, ay keenaa hanqqetheeddenttonne ay keenaa taw yashiseeddentto, ay keenaa seeliseeddentto, ayaa keenaa taana laamotiseeddenttonne naaqqo oosuwa oothawantta muranaw

ay keenaa giigisseeddentto paacci be7ite; hintte hintte huuphiyan geeshsha gideeddawaa ubbankka erisseeddita.

¹² Hewaa diraw, taani he dabidaabbiyaa hinttentoo xaafeddawaa gidoopeppikka, naaqqeetta uraa woy naaqteedda uraa diraassa gidenna; shin hintte nuussi woyisaa qoppintonne Xoossaa sinthan hinttentoo qonccissanaw taani xaafaaddi. ¹³ Nuuni minneeddawe hewaa diraassa; he nu minotaa bolla, Tiito nashetteeddawaassi nuuni ubbaappe dariya nashechchaa nashetteeddo. Ayissi gooppe, hintte ubbay A hirggaappe shemppiseeddita. ¹⁴ Taani hinttewaa sabbaade aw odina, hintte taana yeellayibeyikkita; shin nuuni hinttentoo ubba wode tumuwaa haasayeeddo; hewaadankka, nuuni Tiito sinthan hinttewaa sabbeeddawe tuma gideedda. ¹⁵ Hewaa diraw, hintte ubbay aw yayyiide kokkoriidde, A wooti mokkeeditenttonne qassi aw ay keenaa azazetteeditentto I hassayiya wode, hinttena loythi siiqee. ¹⁶ Taani ubbabaani hinttena ammaniyaa diraw nashettay.

8

Xoossaa Asatuwaa Keekatethaa Imotaa

¹ Nuwaan Xoossaa asatoo, Xoossaa aadho keekatethay Maqidooniyaa ammaniyaa wanttu gidдон otheeddawaa hinttena erissanaw koyyeetto. ² Unttuntu aadhdheedda waayyiyan wolqqaama paaciyaa paacetteeddino; shin unttuntu hiyyeessa gidoopeppikka, barenttu immiyaawan daro keekinonne qassi wolqqaama nashechchaa nashettiino. ³ Ayissi gooppe, unttuntu barenttu wolqqaama keenaa qassi haray atto barenttu wolqqaappeppikka dariyaawaa dosiide immeeddawoo taani markka. ⁴ Unttuntu Xoossaa asatuwaa maaddiyaa lo77o oosuwaa nuunanna oothanaw nuuna daro woosseeddino. ⁵ Unttuntu nuuni qoppeeddawaappe aathiide otheeddino; kasetiide unttuntu barenttu huuphiyaa Godaw immeeddawaappe guyyiyan, Xoossaa sheeniyaadan, nuussikka barenttu huuphiyaa immeeddino.

⁶ Hewaa diraw, nuuni ha lo77o oosuwaa doommeedda Tiito gujji oothanaadaninne hinttena maaddiide, he oosuwaa polissanaadan A woosseeddo. ⁷ Shin hintte ubbabaani, ammanuwan, haasayan, erathethan, wolqqaama lo77o amuwan, nuuna siiqiyaawankka duretteeddawaadan, ha lo77o oosuwankka hinttenttu keeka gidanawaa nuuni koyyeetto.

⁸ Taani hewaa azazanaw giikke; shin haratuwaa wolqqaama lo77o amuwaa bagganna hintte siiquu ay keenaa tumentto eranaw gay. ⁹ Ayissi gooppe, hintte nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaa eriita; Kiristtoosi dure gidi de7iide, hintte A hiyyeesathethan durettanaadan, hintte diraw hiyyeeseedda.

¹⁰ Taani ha yewuwaa hinttena zoriyaawe hawaa; zillaythi hintte doommeeddawaa ha77i wurssiyaawe hinttentoo lo77a; hintte ooso xalalaw gidennaan, oothana qofawukka kaseteeddawannta. ¹¹ Hintte oothanaw loythi amotteeddawe oothiide poleeddawaanna giiga gidana mala, hinttentoo danddayetteeddawaadankka oosuwaa polite. ¹² Ayissi gooppe, itti uray immanaw loythi koyyoope, I barew de7eedda keenaa immanaappe attin, aw baynawaa aappe akkenna.

¹³ Ayissi gooppe, taani haranttu waayyiyaappe shemppina, hintte waayyettite giikke; hintte ubbaykka qaraa de7anaadanappe attin.

14 Unttuntu palahay hintte paca kunthana mala, hinttentoo ha wodiyaan de7iya palahay untuntu paca kunthana koshshee; laa77uukka hewan qaraan go77ettiino. 15 Xoossaa Maxaafan, “Darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; qassi guuthaa shiishsheeddawookka paccibeenna” geetettiide xaafettedda.

Tiitanne A Laggethaa

16 Shin nuuni hinttentoo qoppiyaawaa mala, wolqqaama qofaa Tiita qofissedda Xoossaa galatay gakko. 17 Tiito hinttekkoo baanaw bare qofaa qachcheeddawe, bare huuphiyan hinttena maaddanaw daro amotteedda gishshaappe attin, nu zoriyaa xalalaa akkeeddawaana gidenna. 18 Mishiraachchuwaa gaalaa odiyaa bare oosuwan ammanettiya ammaniyaawanttu sinthaa ubbaan daro bonchchetteedda ishaa nuuni aananna ittippe kiitteetto. 19 Hewaa bollan qassi, ha nuuni oothiyaa lo77o oosuwaa I nuunanna ittippe oothanawunne Godaa bonchchoo nuuni haratuwaa maaddanaassi loythi amottiyaawaa bessanaw ammaniyaasatuu A dooriide suntheeddino.

20 Nuuni oothiyaa ha keeka imotaa diraw, ooninne nuuna zigireenna mala naagetteetto. 21 Ayissi gooppe, nuuni Godaa sinthaan lo77obaa oothanawaa xalalaa gidenna; shin asaa sinthankka lo77obaa oothanaw qoppeetto.

22 Nuuni daro gedde paacci be7eedda nu ishaa, ubba wode hinttena maaddanaw daro amottiyaawaa, ha asatuwaanna hinttekkoo kiitteetto; qassi ha77i I hinttena daro ammaniyaasatuu diraw, hinttena maaddanaw kasewaappe aathiide loythi amottee. 23 Tiitowaa gidooppe, I hinttena maaddanaw taananna ittippe oothiyaa ta laggiyaa; yokko ishatuwaabaa gidooppe, untuntu ammaniyaasatuu kiitteeddawantanne untuntu de7uu Kiristtoosa bonchchissiyaawaa. 24 Simmi ammaniyaawanttu ubbatuu hintte siiquu tuma gidiyaawaa erana mala, qassi nuuni hinttewaa sabbiiyaawe likke gidiyaawaa erana mala, hintte siiquwaa untuntta bessite.

9

Pacay De7iyaawantta Maadussaa

1 Yihudaan de7iya geeshsha asatuwaa maaddanaw yeddiyaabaw taani hinttentoo xaafanaw koshsenna. 2 Hintte maaddanaw loythi amottiyaawaa taani eriya diraw, Maqidooniyan de7iya asaw hinttewaa sabbaaddi. Taani untuntu, “Akaayiyaan de7iya ishatuu zillaythippe doommiide, maaddanaw giigetteeddino” yaagaade odaaddi; qassi hintte wolqqaama amuukka untuntuppe dariya baggaa denthetheedda. 3 Shin taani untuntu geeddawaadanka nuuni ha yewuwaa hinttenan ceeqettiyaawe mela gidenna mala, hintte giigetteeddawantta gidanaadan, ha ishatuwaa hinttekkoo kiittay. 4 Maqidooniyaa asatuu taananna yiide, hintte giigettennan de7ishshin, hinttena demmooppe, nu xalalaa gidennaadan, hintte nuuppe aadhuwaa yeellatanita; shin nuuni hinttena loythi amaniide ceeqetteeddawaassa. 5 Hewaa diraw, taani ha ishatuu taappe sinthati hinttekkoo biide, hintte immana geedda imotaa kasetiide giigissana mala, untuntta woossanaw koshsiyaawaa akeekaaddi. Hewaappe

guyyiyan, he imotay taani gakkiiya wode giigi uttanawaa; hewe qassi wolqqaan hintte immiyaawaa gidennaan, dosiide immiyaawaa erissee.

⁶ Hawaa akeekite; guutha zerethaa zeriyaay uray guutha kathaa cakkana; daro zerethaa zeriyaay uray qassi daro kathaa cakkana.

⁷ Xoossay nashechthan immiya uraa siiqiyaa diraw, qarettiidde woy dosennan immiyaawaa gidennaan, immiya uray huuphiyan huuphiyan bare wozanaan qoppeeddawaa immo. ⁸ Xoossay hinttenttoo gidiaawe ubba wode de7anaadaaninne qassi haratookka hintte immanaw gidiaawe de7anaadan hinttena koshshiyaa ubbabaa hinttenttoo immanaw danddayee. ⁹ Xoossaa Maxaafay,

“I hiyyeesaa asaw darissiide immee;

qassi A xillotethay medhinaw de7anawaa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay, zeriyaawoo zerethaanne maanaw qumaa immiyaawe, hinttena koshshiyaa zerethaa ubbaa hinttenttoo immana; qassi hintte xillotethaappe daro ayfiyaa ayifissanaw he zerethaa dichchanawaa.

¹¹ Daro asay hintte immiya imotaa nuuppe akkiide, Xoossaa galatanaan, hintte ubba wode darissiide immiyaawantta gidana mala, Xoossay hinttena ubba bagganna dureyana. ¹² Ayissi gooppe, ha hintte oothiyaa oosuu Xoossaa naanaw koshshiyawaa kunthi immiyaawaa xalalaa gidenna; shin Xoossaw daro galataa immiyaawan kumiide goggee. ¹³ Ha hintte oosuu hintte ammanuwaa erissiyaa diraw, daro asay Kiristtoosa wonggalaa hintte ammaniide markkattiyaawoonne hintte maaduwaa untuntunanne haraa ubbatuwaanna shaakkiide, darissi immiyaawoo Xoossaa bonchhana. ¹⁴ Untuntu hinttenttoo Xoossaa woossiide, hinttenan de7iya Xoossaa aadho keekatethay zaway bayinnawaa diraw, hinttena laamoteetto. ¹⁵ Zaway bayinna Xoossaa aadho keekatethaa diraw, Xoossaa galatay gakko.

10

Phawuloosi Mootiyaawanttussi Zaaredda Zaaruwaa

¹ Taani Phawuloosi, hintte, “I nuunanna de7iya wode ashikke” giyaawe, qassi, “Nuuppe haakki de7iya wode nu bolla xalee” giyaawe, lo77anne ashikke gideedda Kiristtoosa bagganna hinttena woossay.

² Nuuna ha sa7aa dooyaadan de7iino giide qoppiyaa itti itti asatuwaa bolla taani xalanawaa eray; shin taani hinttekkoo biya wode hintte taana xalissenna mala, hinttena woossay. ³ Ayissi gooppe, nuuni ha sa7an de7ooppekka, ha sa7aa asaadan olettokko. ⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, nuuni olettiiyaa tooray ha sa7aawaa gidenna. Shin geessuwaa laalanaw wolqqaana de7iya Xoossaa tooraa. Nuuni asaa qofaa dhayisseeetto; qassi Xoossaa eratethaa bolla denddiide dhubbiyaa ooro qofaa ubbaa laaleetto. He qofaa ubbay Kiristtoosaw azazettana mala omoddeetto. ⁶ Hintte azazettiyaawaa poleeddawaappe guyyiyan, azazettenan ixxiyaawaa ubbaa nuuni muranaw giigetana.

⁷ Hintte sinthan de7iyaawaa xeellite; ooninne barena Kiristtoosawaa giide qoppooppe, hewaa gujji qoppo; Kiristtoosawaa I gideeddawaadan, nuunikka qassi aawaa. ⁸ Ayissi gooppe, Goday nuussi immeedda nu aawotethaani taani loytha otorettiyaawaa gidooppekka, hewan

yeellatikke; he nuussi immeedda aawotethay hinttana keexxanaasappe attin, kolanaassa gidenna. ⁹ Taani ta dabidaabbiyaan hinttana yashissanaw xaafu asa malaataade beettanaw koyyikke. ¹⁰ Ayissi gooppe, itti itti asay, “Phawuloosa dabidaabbii deexonne wolqqaama; shin xeelliyaa wode I daaburanchcha; A haasayaykka pathenna” yaagee. ¹¹ Hewaa mala asay nuuni haakuwan de7iidde xaafiyaa dabidaabbiyaaninne yaani hinttanna de7iidde oothiyaa oosuwan dummatethi bayinnawaa akeekana koshshee.

¹² Nuuni barena nashshiyaa itti itti asatuwaanna nuuna paydanaw woy likkissanaw koyyokko; shin untuntutu barena ittuu ittuwaanna likkissiidinne qassi barena ittuu ittuwaanna qarayiidde, ubbanna eeyeeddino.

¹³ Shin nuuni Xoossay nuussi esseedda zawaa gidдон ceeqetiyaawaappe attin, he zawaappe pinniide ceeqettokko; he zaway hinttekkokka gakkee. ¹⁴ Nuuni hinttekkokka gakkibeennawaa malatiide, zawaa pinnokko; ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttekkokka kase gakkeeddo. ¹⁵ Nuuni Xoossay esseedda zawaa pinniide, hara asay ootheedda oosuwan ceeqettokko; shin hintte ammanuu dicci dicci biya wode, nuuni hintte gidдон oothiyaa oosuwaa zaway kasawaappe loythi aakki aakki baanawaa giide qoppeetto. ¹⁶ Nuuni mishiraachchuwaa qaalaa hintte de7iyaasaappe hini baggan odana; qassi hara zawaan ooseettidiggeedda oosuwaankka ceeqettokko. ¹⁷ Shin Xoossaa Maxaafay, “Ceeqettiyaa uray ooninne

Godaa lo77otethaabaan ceeqetto”

yaage. ¹⁸ Ayissi gooppe, Goday nashshiyaa uraappe attin, barena nashshiyaa uray galatettenna.

11

Phawuloosanne Barena Yesuusi Kiitteedda Giya Worddanchchatuwaa

¹ Hintte ta eeyatethaa guuthaa danddayintto lo77a. Hayyanaa danddayite. ² Xoossay qanaattiyawaadan, taanikka hinttew qanaatay; ayissi gooppe, taani hinttana itti attumawoo, Kiristtoosaw immana gaade, attumawaa erenna geeshsha wodorattiidan giigissa wothaaddi.

³ Shin shooshshay bare makkalaan Hewaano baletheeddawaadan, Kiristtoosaw hintte immeedda hintte suure qofay bayibeennawe wora banddeeshsha gaade hirggay. ⁴ Ayissi gooppe, itti uray yiide, nuuni hinttenttoo odeedda Yesuusappe hara Yesuusa hinttenttoo odooppe, woy hintte akkeedda Ayyaanaappenne wonggalaappe dumma ayyaanaanne wonggalaa hintte akkooppe, hintte eeno giide akkeeddita guussa.

⁵ Yesuusi kiitteedda ha waannatuwaappe taani ayankka laafiyaawaa taw malattana. ⁶ Taani haasayiyaa haasayan tamarabeenna asaa gidoopekka, eratethan gidikke; shin nuuni hinttenttoo ha yewuwaa asaa ubbaa gidдон ubba bagganna qoncciseeddo.

⁷ Woy taani hinttana miishshaa oochchennan, Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttoo coo odeeddawenne hinttana dhoqqu oothanaw ta huuphiyaa toochcheeddawe taw nagaraa gidanddeeshsha? ⁸ Taani hinttenttoo oothanaw hara ammaniyaa asaappe miishshaa akkeeddawoo, hewantta bonqqaaddi. ⁹ Qassi

taani hinttenanna de7ishshin, taana metina, hintteppe itti uraakka wayissabeykke. Ayissi gooppe, Maqidooniyaappe yeedda ishatuu taana koshsheedda ubbabaa taw immeeddino; taani hinttena waayissenna mala, kase tooko gidabeenawaadankka sinhawukka tooko gidikke. ¹⁰ Kiristtoosa tumatethay taanan de7ishshin, ha ta ceequu Akaayiyaa gadiyan haqaninne attenna. ¹¹ Taani hawaa ayissi gaytaa? Hinttena siiqenna diraassee? Taani hinttena siiqiyaawaa Xoossay eree.

¹² Shin he barenttu ceeqettiyaawaan nuuni oothiyaawaadan oothanaw gaasottiyaawanttu gaasuwa digganaw, ha77i taani oothiyaa oosuwa gujjaade oothana. ¹³ Ayissi gooppe, untunttu Yesuusi kiittibeenna worddo asatuwaa; hewanttu mala asatuu Kiristtoosi kiitteeddawantta malatanaw barenttu malaa laamerethiyaa kiitettibeenna worddanchchatuwaanne labanchchaa oosanchchatuwaa. ¹⁴ Hewe maalalissiyaawaa gidenna; ayissi gooppe, Seexaanay bare huuphew poo7uwaa kiitanachchaa malatanaw bare malaa laamnee. ¹⁵ Hewaa diraw, Seexaanaa oosanchchatuu xillotethaa oosanchchatuwaa malatanaw barenttu malaa laamoope, hewe wolqqaamabaa gidenna; untunttu wurssethaan barenttu oosuwa malaa akkana.

Phawuloosa Gakkeeda Metuwaa

¹⁶ Taani laa7ethuwaakka gay; taana ooninne eeya giide qoppoppo; shin hintte taana, I eeya goopekka, taani guuthaa ceeqettanaadan, taana eeya giite. ¹⁷ Taani hawaadan xalaade ceeqettaadde haasayiyawe, eeyatethaa haasayaappe attin, taana Goday azazina gidenna. ¹⁸ Daro asay ha sa7aaban ceeqettiyaaw diraw, taanikka ceeqettana. ¹⁹ Hintte aadhdheedda eranchcha gidiyaa diraw, eeya asaawaa nashechchan danddayiita. ²⁰ Ayissi gooppe, ooninne hinttena ayilleyooppe, woy hinttewaa mooppe, woy hinttewaa bonqqooppe, hintte bolla otorettooppe, woy hintte shayyiyaa baqqooppe, danddayiita. ²¹ Nuuni hewaa oothanaw daro daaburanchcha gideeddawaa taani yeellataadde oday.

Shin ooninne ittiban xaliide ceeqettooppe, taanikka ceeqettanaw xalay; taani eeya asaadan haasayay. ²² Untunttu Ibraawee? Taanikka Ibraawe. Untunttu Israa7eeliyaa asee? Taanikka Israa7eeliyaa asaa. Untunttu Abraahaame zaree? Taanikka qassi Abraahaama zare. ²³ Untunttu Kiristtoosa qoomatee? Taanikka untunttuppe aadhdiyaa qoomaa; taani gooyiyaa asaadan haasayay; taani daro ootha daaburaaddi; daro wodiya qashettaaddinne lissuwan shocettaaddi; qassi daro wodiya hayiqqaadde attaaddi. ²⁴ Ayihudatuu taana ichcheshu gede, hattamanne uddupunuwaa lissuwan shoceeddino. ²⁵ Roome asay taana heezzu gede xam77aan shoceedda; itti gallassi shuchchan caddi caddiide aggeedda; markkabii heezzu gede me77ina, abbaa giddon itti qammaanne itti gallassaa aqaade peeshaaddi. ²⁶ Taani daro ogiyaa hamettaaddi; taana kuntho haathayinne bonqqanchchatuu bonqqi digiide ashsheedda; qassi ta biittaa asayne Ayihuda gidenna asay bonqqi digiide ashsheeddino. Qassikka katamay, bazzuu, abbay, taana yashisseedda; wordduwaa dabbatuukka taana bonqqi digiide ashsheeddino. ²⁷ Taani daaburaaddinne metootaaddi. Daro gede gemi77ishuwaa dhayaaddi; koshattaaddi; saamettaaddi. Daro gede xoomaaddi; qassi meegettaaddinne kallottaaddi.

²⁸ Harabaa ubbaappekka ubba gallassi taw tookuwaa gideeddabay, woosa golliyaa ubbaw hirggiyaawaa. ²⁹ Daaburiyaawe oonee? Taani daaburikkitaayee? Nagaraan geliyaawe oonee? Taani un77ettaade aw qarettikkitaayee?

³⁰ Taani ceeqettanaw koshshiyaawaa gidoope, taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaawan ceeqettana. ³¹ Medhinaw anjjettedda Xoossay, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuu, taani worddotennawaa eree. ³² Damasqgo katamaan Aretaasa giya kaatiyaappe garssanna gadiyaa mooddiyaawe, taana oythanaw Damasqgo Katamaa naagissee. ³³ Shin Katamaa gimbbiyaa dirssaa maskkootiyaanna taana taayyiyan duge wothina, aappe kessa akkaaddi.

12

Phawuloosa Saxaa

¹ Ceeqettiyaawe taw ayinne go77ennawaa gidoopekka, taani ceeqettanaw bessee. Shin taani saxaabaanne Godaappe qoncceddawaa haasayana. ² Tammanne oydu laythaappe kase, heezzenotho saluwaa pude beedda itti bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaawaa, taani eray; he bitani bare asatethaan beedde woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ³ He bitaniyaa, heezzenotho saluwaa pude beeddawaa, eray; I bare asatethaan beeddenttonne woy saxaan beeddentto, taani erikke; Xoossay eree. ⁴ Hewan he bitani asay haasayanaw danddayennawaa, asaa inxxarssayikka haasayanaw danddayennawaa siseedda. ⁵ Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daaburanchcha gidiyaawaa erissiyaa diraw, ta huuphiyaan ceeqetikke. ⁶ Taani ceeqettanaw koyyiyaawaa gidoopekka eeya gidikke; ayissi gooppe, taani tumuwaa haasayay. Shin asay tawaa taanan be7iyaawaappenne taappe sisiyaawaappe aathiide qoppenna mala naagettay.

⁷ Qassi Xoossay taw daro qoncceddada wolqqaama yewuwaappe denddeeddawaan otorettennaadan digganaw taana caddi oyqqiyaa, Seexaanaa kiitanchchay, taana metootheranawunne taani otorettenna mala, taana naaganaw taw imetteedda. ⁸ Hewaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzu gede woossaaddi. ⁹ Goday taana, “Ta aadho keekatethay new gidanawa; ayissi gooppe, ta wolqqay ne daaburan polettee” yaageedda; hewaa diraw, Kiristtoosa wolqqay taanan de7ana mala, ta daaburan ceeqettanaw taani daro nashettay. ¹⁰ Taani Kiristtoosa diraw daaburiyaawaan, asaan borettiyaawan, waayyettiyaawan, yederssettiyaawaan, metootiyaawan nashettay; ayissi gooppe, taani daaburiyaa wode, he wode minnay.

Phawuloosi Qorontoosa Asaassi Un77ettiide Qoppeedda

¹¹ Taani ceeqetteeddawaan eeyaaddi; shin hewaa hintte taana wolqqan oosiseeddita; ayissi gooppe, hintte taana galatanaw bessee; taani ayaaninne erettanaan dhayooppekka, Yesuusi kiitteedda dhoqqa geettedda ubbatuwaappe laafikke. ¹² Taana Yesuusi kiitteeddawe tuma gidiyaawaa erissiyaa mallay, oorathabaynne wolqqaama oosuu hintte gidдон daro gencan oosetteedda. ¹³ Taani ta huuphiyan hinttena waayyissabeennawaappe attin, hara ammaniyaasaatuwaappe hintte ayaani laafiitee? Hayyanaa taani hinttena naaqpeeddawaa taw atto giite.

¹⁴ Taani hintteikko baanaw giigoodeppe, hawe taw heezzenho wode; taani hinttena waayissikke. Taani hinttena koyyiyaawaappe attin, hintte miishshaa koyyikke; ayissi gooppe, aawuunne aatta barenttu naanaw miishshaa minjiyaawaappe attin, naanay barenttu aawoonne aattiw minjikkino. ¹⁵ Taani hintte shemppoo taw de7iyaawaa taananna gathaade nashechchaan immana; yaatina, taani hinttena loytha siiqiyaad diraw, hintte taana laafaa siiqiitee?

¹⁶ Gidooppekka, taani hinttena wayissabeykke; shin hintte taana, “Neeni nuuna cimmaade makkalaan oyqqaadda” yaaganita. ¹⁷ Taani haray atto, hintteikko kiitteennda itti asaa baggannakka hintteppe go77ettaadditaa? ¹⁸ Tiito hintteikko baana mala, taani woossaaddi; qassi ammaniyaa ishaakka aananna yeddaaddi. Tiito hintteppe go77etteeddee? Nuuni nu oosuwa itti qofaan oothibeykkoo? Qassi nu hanuukka ittuwaa gidenneeyee?

¹⁹ Nuuni ubba wodekka hintte sinthaan nu huuphew mootettiyaawaa hinttentoo malatii? Nuuni Kiristoosan de7iyaawanttudan, Xoossaa sinthan ha77i gakkanaassikka haasayeetto. Nu siiqatoo, nuuni oothiyaa ubbayaykka hinttena maaddanaassa. ²⁰ Ayissi gooppe, taani hintteikko biya wode, ooni eri taani koyyiyaawaa mala hintte gidennaan agganttonne; qassi taanikka hintte koyyiyaawaa mala gidennaan agganttonne. Qassi ooni eri hewan palumii, qanaatii, hanqquu, yoray, zigirssay, sarotethaa digussay, otoruu, metuu de7ennaan waayyii aggana; taana yashshee. ²¹ Taani hintteikko laa7ethuwaa biya wode, ta Xoossay hintte sinthan taana kawushshanenttonne yayyay; taani nagaraa kase oothiide, barenttu ootheedda tunatethaappe, woshummiyaawaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatoo yeekkennaan aggikke gaade yayyay.

13

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹ Hawe taw hintteikko yuussay heezzenho wode. Ay mootuukka laa77u woy heezzu markkay markkattina pirddettanaw koshshee.

² Taani laa7enthuwaa hinttenanna gakettedda wode, hinttena naaget-tite gaaddi; ha77ikka haakuwan de7ooppekka, hinttena naagettite gay. Taani qassikka hintteikko biya wode, nagaraa kase ootheddawanttakka qassi haratuwaa ubbatuwaakka murennan aggikke.

³ Ayissi gooppe, Kiristoosi ta bagganna haasayiyaawaa erissiyaawaa hintte koyyiita. I hinttenanna haasayiyya wode A wolqqaappe attin beettiyaawe A daaburaa gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Kiristoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide, daaburan kaqettedda; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ee. Ayissi gooppe, I daaburanchcha gideeddawaadan, nuunikka daaburanchcha; shin hinttenanna haasayiyaawan nuuni Xoossaa wolqqaan aananna de7ana.

⁵ Ammanuwan hintte minni de7into ane hinttena paaccite; hinttena biddite. Kiristoosi hinttenan de7iyaawaa hintte erikkitee? Hewe dhayooppe paaciyaan kunddeeddita guussa. ⁶ Nuuni paaciyaan kund-dibeennawaa hintte eriyaawaa ammanay.

⁷ Hintte iitabaa mulekka oothenna mala, nuuni Xoossaa woosseetto. Nuuni paaciyaan danddayiyaawantta gidiide beettanaassa gidenna;

shin nuuni paaciyaa danddayennawantta malatiide beettooppekka, lo77obaa hintte oothanaassa. ⁸ Ayissi gooppe, nuuni tumuwaa xalalaw oothanaappe attin, tumuwaappe haraa ayinne oothanaw danddayokko; ⁹ nuuni daaburanchcha shin hintte wolqqaama gidoode nashetteetto. Hintte polo gidana mala nuuni Xoossaa woosseetto.

¹⁰ Taani hintteppe haakuwan de7aadde xaafeddawe hewaa diraassa; taani hinttekko biya wode, Goday taw immeedda maataani zemppaade, hinttena metoothanaw taana waayyii koshshana. He maatay taani hinttena keexxanaw taw imetteeddawaappe attin, hinttena kolanaw imettibeenna.

¹¹ Wurssethaan taanaadan Xoossaa kaalliyaa wantto, saro de7ite; bali baynnaan de7ite; ta zoriyaa sisite; itti wozana gidiide de7ite; sarotethaan de7ite. Siiquwaanne sarotethaa Xoossay, hinttenanna ittippe de7ana.

¹² Ittuu ittuwaanna geeshsha yeretaa yerettiidde sarotettite.
¹³ Xoossaa asaa ubbatuu hinttena saro saro giino.

¹⁴ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, Xoossaa siiquu, Geeshsha Ayyaanaa ittippetethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen77i.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yesuusi Ashshiyaawaa gidiaawaa odiyaa mishiraachchuwaa qaalay, dumma dumma sa7aan odettishshiinanne Ayihuda gidenna asaykka ammaniide akki akki biishshin, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshiiyee koshshennee?” giyaa walassay ittippe dendeedda. He wode Phawuloosi, “Ammaniyaa asa gidanaw Muse higgiiyaa polanaw koshshenna; Yesuusan ooratha de7uwaa demmanaw aani ammano asay, Xoossaa sinthan xillanaw danddayiyaawe ammano xalalaana” yaagiide tamarissuwaa doommedda. Shin Qeeri Iisiyaa gidдон, “Asay Xoossaa sinthan xillanaw Yesuusan ammaniyaawaa xalalaa gidennaan, Muse higgiiyaakka polanawunne qaxxarettanaw koshshee” yaagiide Phawuloosa timirttiyaa phalqqiyaa asatuu de7iino.

Phawuloosi hawaa Galatiyaa kiitaa xaafeeddawe ha bala timirttiyaan cimetteedda asaa suure ammanuwaassinne Ammanuwaa de7uwaassi zaariide kaaalethanaassa. Phawuloosi koyro doommiidde, I barena, “Taani Yesuusi Kiitteeddawaa” yaagi erissiidde doommee. Yesuusi Kiitteeddawaa oothiide A xeeseeddawe Xoossaappe attin, asaa gidennawaanne qassi I kiitetteeddawe Ayihuda gidenna asatuwaassa gidiaawaa qonccissiide odee. Hewaannakka oyqettiide, asay xillanaw danddayiyaawe ammanuwaa xalalaana gidiaawaa odee. Wurssetha shemppatuwaan Ammanuwaa eeshshay Yesuusa ammaniyaa ammanuwaappe kesiyaa siiquwaappe pulttiyaawaa gidiaawaa odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-10)

Phawuloosi Xoossaappe kiitetteedda maataa (1:11-2:21)

Xoossaa aadho keekatethaa mishiraachchuwaa qaalaa (3:1-4:31)

Kiristinnaa la77atethaanne ammanuwaa (5:1-6:10)

Wurssethaa qutiyaa (6:11-18)

¹ Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosinne qassi hayquwaappe A dentheedda Xoossay Aawuu kiitteeddawaappe attin, asaappe woy asaa bagganna kiitetteeddawaa gidikke. ² Ha taaninne taananna de7iyaa ammaniyaa ishatuu ubbay, Galaatiyaa gadiyan de7iyaa ammaniyaa asaa ubbaw sarotaa kiitteenno.

³ Xoossay nu Aawuunne nu Goday Yesuusi Kiristtoosi hinttentto aadho keekatethaanne sarotethaa immo.

⁴ Nu Xoossaa, nu Aawuwaa sheniyaan Kiristtoosi ha iita oosuu oosettiyyaa wodiyaappe nuuna ashshana mala, nu nagaraa diraw, bare huuphiyaa immeedda. ⁵ Xoossaw medhippe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Mishiraachchuwaa Qaalaa Tumuu Ittuwaa Xalalaa

⁶ Kiristtoosa aadho keekatethaan hinttentta xeeseedda Xoossaa aggidde, hara wonggalaakko, hintte elleelliide, wooti simmeeditentto taw oorathabaa gideedda. ⁷ Hinttentta bul77akkiyaawanttunne Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa geellayanaw koyyiyaa amareedda asatuu de7iinoppe attin, tumuppe hara mishiraachchuwaa qaalay baawa.

⁸ Shin haray atto nuuna gidina, woy saluwaappe kiitanchchaa gidina, nuuni hinttenttoo kase odeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa hinttenttoo odiaawaa gidoope, I medhinaw sheqetteeddawaa gido. ⁹ Kase nuuni geeddawaadan, ha77ikka laa7enthuwaa taani oday; hintte akkeedda mishiraachchuwaa qaalaappe dummatiyaawaa ooninne hinttenttoo odooppe, he uray medhinaw sheqetteeddawaa gido.

¹⁰ Hawe taana asaappe sabaa koyyiyaawaa malatissii? Malatissenna! Taani Xoossay lo77a giyaawaa koyyay. Woy taani asaa nashechchanaw koyyaytaa? Taani ha77ikka asaa nashechchanaw koyyiyaawaa gidoope, Kiristtoosa aylle gidikke.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gideedda Hanuwaa

¹¹ Ta ishatoo, taani hinttenttoo odeedda mishiraachchuwaa qaalay asaappe gidennawaa hinttenttoo oday. ¹² Ayissi gooppe, taw Yesuusi Kiristtoosi qonccisseeddappe attin, taani mishiraachchuwaa qaalaa asaappe akkabeykke; asay taana tamarissibeenna.

¹³ Kase taani Ayihuda ammanuwan de7iyaa wode, waanaade de7aadditanto, hintte siseeddita; taani Kiristtoosa ammaniyaawantta qaretay baynnaan yedersaaddinne dhayissanaw baaxetaaddi. ¹⁴ Ta wode de7eedda asatuwaappe coratuwaa Ayihuda ammanuwaa higgiiyaa naaguwaan aadhdhay; nu aawotuwa wogaa ooppenne aadhdhaade siiqaaddi.

¹⁵⁻¹⁶ Shin Xoossay bare aadho keekatethaan, taani biro ta dayi uluwaan de7ishshin, barew oothanaw taana xeeseedda; aabaa odiaawaa mishiraachchuwaa qaalaa Ayihuda gidenna asaw taani odana mala, Xoossay bare Na7aa taw qonccissanaw koyyeedda wode, zorettanaw ookkonne babeykki. ¹⁷ Woy taappe kase Yesuusi kiitteeddawantunna gaketanaw Yeerusalaame babeykki; shin taani ellekka Arabiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. Hewaappe Damasqqo giyaa katamaa simmaaddi. ¹⁸ Heezzu laythaappe guyyiyan, Phexiroosanna * gaketanaw Yeerusalaame baade, aananna tammanne ichcheshu gallassaa uttaaddi. ¹⁹ Shin Yesuusi kiitteeddawantuppe Godaa ishaa Yayiqoobappe attin, haratuwaanna gakettabeykki.

²⁰ Taani hinttenttoo xaafiyaawaan worii baawa; taani hinttenttoo wordduwaa odennawaa Xoossay marka!

²¹ Hewaappe guyyiyan, Sooriyaa geetettiyaa gadiyaanne Kilqqiyaa geetettiyaa gadiyaa baaddi. ²² Yihudaan de7iyaa Kiristtoosan ammaniyaawanttu taananna ereta gidikkino. ²³ Shin hara asay, “Nuuna yederssi yuuyiyaa bitani hawaappe kase I dhayissanaw koyyiya ammanuwaabaa ha77i odee” giyaawaa untunttu ²⁴ sisiide tabaan Xoossaa galateeddino.

2

Phawuloosi Kiiteettowaa Gidiyaawe Haratuwaa Mataan Eretteedda

¹ Hewaappe simmaade taani tammanne oyddu laythaappe guyyiyan, Barinabaasanna laa7enthuwaa Yeerusalaame baadde, Tiitakka taananna akkaade baaddi. ² Xoossay taw saxaan qonccisseedda diraw baade taani ha77i oothiyaa oosuu woy kase ootheeddawe mela attenna

* **1:18** Phexiroosa: Griike maxaafay Keefaa yaagee. Bilethaykka Aramaayike qaalaan “Zaallaa” giyaawaa.

mala, Kiristtoosan ammaniyaawantta kaaletthiyaawantta dumma shiishshaade, Ayihuda gidenna asaw taani odiyaa mishiraachchuwaa qaalay ay malentto untunttoo odaaddi. ³ Shin haray atto taananna de7iyaa Tiita I Giriike gadiyaa asa gidishshin, qaxxaretto giide godetibeykkino. ⁴ Gidooppenneekka, wordduwaan nuussi ishatawaa malati yiide, nuunanna walaketteedda cora asatuu A qaxxaranaw koyyeeddino. He asatuu Kiristtoosa Yesuusaa nuussi de7iyaa nuuni koyyeeddawaadan hanana danddayiyaa la77atethaa wochchiide dhiishanaw, wuu7ettiide nu giddo geliide nuuna ayye oothanaw koyyeeddino. ⁵ Shin mishiraachchuwaa qaalaa tumatethay hinttentunna minni de7ana mala, nuuni haray atto guutha wodiyaakka untunttoo moodettibeykko.

⁶ Shin kaappatuwaa malatiyaawanttu taw aynne ooratha qofaa immibeykkino; hawaa ayissi gaytaa gooppe, hawaappe kase untunttu oona gidinakka taana metiyaabaa gidenna; Xoossay asaa som77iyaa xeelliide pirdenna. ⁷ Shin guyyeppe Xoossay Phexiroosaw, Ayihudatoo mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaadan, tawukka Ayihuda gidenna asaw mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa hadaraa immeeddawaa untunttu be7eeddino. ⁸ Ayissi gooppe, Phexiroosi Ayihudatoo Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawaadan, taanikka Xoossaa wolqqaan Ayihuda gidenna asaw Yesuusi kiitteeddawaa gidaaddi. ⁹ Qassi kaaletthiyaawantta malatiide beettiyaawanttu, Yayiqoobi, Phexiroossinne Yohaannis, taw imetteedda aadho keekatethaa eriide, taananne Barnaabaasa nu kushiya oyyiide saroteeddino. Taaninne Barnaabaasi Ayihuda gidenna asaa giddon oothanaadan, qassi untunttu Ayihudatuwaa giddon oothanaadan qachchiide denddeeddo. ¹⁰ Untunttu nuuna kaseppekka taani oothanaw qoppaadde de7iyaa hiyyeesatuwaa maaddanawaa xalalaa qofisseeddino.

Phawuloosi Anxxookiyaa Phexiroosa Timirttiyaa Phalqqeedda

¹¹ Shin Phexiroosi Anxxookiyaa giyaa katamaa yeedda wode, I bayizeedda diraw, qoncciyaan taani A, “Neeni bayizzanchchaa” yaa-gaaddi. ¹² Ayissi gooppe, Yayiqooba matappe kiitetteedda amareedda asay yaanaappe kase Ayihuda gidenna asatuwaanna qumaa mee; shin untunttu yeeddawaappe guyyiyan, Ayihuda gidennawanttu ammaniyaawantta gidanaw qaxxarettanaw koshshee giyaawanttoo yayyeedda diraw, miyaawaa essiide, Ayihuda gidennawanttupe shaaketteedda. ¹³ Qassi yokko ammaneedda Ayihudatuu Phexiroosanna yashshaa doommeeddino; haray atto Barnaabaasikka untunttunna yashshanchcha gideedda.

¹⁴ Shin untunttu mishiraachchuwaa qaalaa tumatethaadan, suure hamettennawaa be7aade, Phexiroosa he ubba asaa sinthan, “Neeni Xoossaa asaa Ayihuda gidaadde, untunttuudan gidennaan Xoossaa asaa gidenna Ayihuda gidennawanttudan de7aa; shin yaatina, wootaade Ayihuda gidennawantta, ‘Ayihudatuwaadan de7ite’ gaade gidday?” yaa-gaaddi.

Ayihudatuukka Ayihuda Gidennawanttukka Attiyaawe Amanuwaana

¹⁵ Nuuni yeletaan Ayihuda; “Nagaranchcha gideedda Ayihuda gidenna asatuwaa” gidokko. ¹⁶ Hewaa gidooppekka, asay Yesuusi Kiristoosa ammaniide Xoossaa sinthan xillanaappe attin, Muse higgiiyaa naaguwaan xillennawaa ereeddo; ashuwaa mayyeedda asay ubbay Muse higgiiyaa naaguwaan xillenna diraw, nuuni nu huuphewukka Muse higgiiyaa naaguwaan gidennaan, Kiristtoosan ammaniide xillana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammaneeddo.

¹⁷ Shin nuussi Kiristtoosan de7iyaa ittippetethaan xillanaw koyyiyaawantta gidiide, nu huuphew nagaranchcha gidiide beettooppe, yaatina Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaawe? Hewe mulekka worddo! ¹⁸ Ayissi gooppe, itti kaallakka agga diggeeddawaa taani laa7ethuwaa oothiyaawaa gidooppe, taani ta huuphew higgiiyaa menthiyaawaa gidiyaawaa erissay. ¹⁹ Taani Xoossaw paxa de7ana mala, higgiiyaa bagganna higgew hayqqaaddi. ²⁰ Taani Kiristtoosanna A masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettaade kaqettaaddi; simmi, ha77i paxa de7iyaawe taana gidikke. Shin Kiristtoosi ta giddon de7ee; taani ha77i de7iyaa de7uu, taana siiqiide, ta diraw, bare huuphiyaa immeedda Xoossaa Na7an de7iyaa ammanuwaana. ²¹ Taani Xoossaa aadho keekatethaa ixixikke; asay higgiiyaa bagganna xillotethaa demmiyaawaa gidooppe, Kiristtoosi coo mela hayqqeedda guussaa.

3

Xillotethay Ammano Xalalaan Beettee

¹ Akeekay bayinna Galaatiyaa asattoo, taani hinttena Kiristtoosi masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide kaqetteeddawaa qonccissaade tamarissaaddi. Yaatina, tumoo hintte eeno geenna mala, hinttentta biteeddawe oonee? ² Ane taw ha itti yewuwaa xalalaa odite: Xoossaa Ayyaanaa, higgii giyaawaa naagiide akkeeddite woy ammanuwan sisiide akkeedditee? ³ Hinttenttu hewaa keena eeyee? Xoossaa Ayyaanan de7uwaa doommiide, ha77i hintte wolnqaan poliitee? ⁴ Hinttenttu daaburaa ubbaw aynne maaduu baawee? Tuma maaduu de7ee. ⁵ Yaatina, Xoossay hinttenttoo Geeshsha Ayyaanaa immiyaawenne hintte giddon malaataa oothiyaawe, Muse higgiiyaa hintte ootheedda dirassee? Woy mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, hintte ammaneedda dirassee?

⁶ Hawaadankka, Abraahaamo Xoossaa ammaneedda diraw, Xoossay A xilluwaadan xeelleedda. ⁷ Hewaa diraw, ammaniyaawanttu Abraahaame zare * gidiyaawaa erite. ⁸ Xoossay Ayihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanawaa Xoossaa Maxaafay kaset be7iide, “Ha alamiyaan de7iyaa asay ubbay neenan anjjettana” yaagiide, mishiraachchuwaa qaalaa Abraahaamossi kasetiide odeedda. ⁹ Hewaa diraw, Abraahaamo ammaniide anjjetteeddawaadan, ammaniyaawanttu aawaad akka anjjettana.

¹⁰ Higgiiyaa oosuwan ammanettiide de7iyaawanttu ubbay sheqaa giddon de7iino; ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Higgiiyaa maxaafan xaafetteedda ubbabaani de7ennawenne polennawe ooninne sheqetteeddawaa” yaagee. ¹¹ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa sinthaan xillatuu

2:16 Maz 143:2; Rom 3:20,22 * **3:7** ammaniyaawanttu Abraahaame zare: Xoossay Abraahaama dooreedda; he diraw ooninneekka Abraahaame na7aa geetteeddawe, Xoossaa na7aa gidiyaawe ammanetteedda. **3:29** xeellite. **3:7** Rom 4:16 **3:8** Dom 12:3

aani ammanettiide de7uwan de7ana” † giyaa diraw, ooninne Xoossaa sinthan higgiiyaa naagiyaawaan xillennawe eretteeddawaa. ¹² Higgii ammanuwan baasetti eqqi beenna; shin Xoossaa Maxaafay, “Higgii giyaawaa poliyaawe aani de7uwan de7ana” yaagee.

¹³ Xoossaa Maxaafan, “Mithaa bolla kaqetti hayqqiyaa ooninne sheqetteeddawaa” geetetti xaafettedda diraw, Kiristtoosi nu diraw sheqetteeddawaa gidiide, nuuna higgiiyaa sheqaappe wozi akkeedda.

¹⁴ Kiristtoosi hewaa ayissi ootheeddee gooppe, Xoossay immana gooppe, Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan akkanaadaninne Abraahaame anjjuu bare bagganna Ayihuda gidenna asaa gakkana mala giide ootheedda.

Higgii Hidootaa Qaalaa Kolenna

¹⁵ Taanaadan ammaniyaawantoo, taani asay giyaawaadan hinttentoo gay; haray atto laa77u asatuu itti yewuwaa haasayiide, caaquwaa wotheeddawaappe hini baggan, ooninne he caaquwaa billanaw woy harabaa he caaquwaa bolla gujjanaw danddayenna. ¹⁶ Abraahaamonne A zarii Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa siseeddino. Xoossaa Maxaafay cora asaw haasayiyaawaadan, “Ne zerethatuwassii” geenna; waagii gooppe, “Ne zarew” yaagee. Hewenne, itti asa xalalaa gee; ikka Kiristtoosa.

¹⁷ Taani giyaawe hawaa; Xoossay Abraahaamossi caaqiidde, ha caaquwaa taani naagana yaageedda. Oyddu xeetanne hattamu laythaappe guyyiyan yeedda Muse higgii Xoossay wotheedda ha caaquwaa dhayissanawunne sinthappe immana giide haasayeeddawaa digganaw danddayenna. ¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossay immiyaa laatay higgiiyan beettiyaawaa gidoope, yaatina Xoossay sinthappe immana giide, qaalaa geleeddawaana gidenna giyaawaa; shin Xoossay immana giide qaalaa geleeddawaan laataa Abraahaamossi immeedda.

¹⁹ Yaatina, higgii ayissi de7ii? Higgii bayizzo oosuwwa gidiyaabay ayentto bessanaw Xoossay immana giide haasayeedda Abraahaame zarii yaana gakkanaw gujetteedda; kiitanchchaa bagganna Muse gaannatiyaawaan imetteedda. ²⁰ Gaannay itti uraa xalalaassa gidenna; shin Xoossay ittuwaa.

Higgiiyaa Qofaa

²¹ Yaatina, Xoossay sinthappe immana giide haasayeeddawaa, itti higgii, “Hanenna” yaagii? A77a! Hewaa geenna. Ayissi gooppe, higgii asaw de7uwaa immanaw danddayiyaabaa gidoope, xillotethaykka tumu higgiiyaa azazettiyaawaappe beettee giyaawaa. ²² Shin Yesuusi Kiristtoosa ammanina, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda la77atethay, ammaniyaawantoo imettana mala, asay ubbay nagaraassi moodettiide de7iyaawaa, Xoossaa Maxaafay odee.

²³ Shin kase ha ammanuu yaanaassi, sinthappe qonccana ammanoo higgii nuuna qashetteedda asaadan gorddi wotheedda. ²⁴ Hewaa diraw, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristtoosi yaana gakkanaw higgii nuuna naagiyaawaa gideedda. ²⁵ Shin ha77i simmi ammanuu yeedda diraw, higgii hawaappe sinthaw nuuna naagiyaawaa gidenna.

† **3:11** “Xoossaa sinthaan xillatuu aani ammanettiide de7uwan de7ana”: Xoossay akkeedda asay ammanuwaappe dendeeddawaan de7uwan de7ee. **3:12** Wog 18:5 **3:13** Zar 21:23 **3:16** Dom 12:7 **3:17** Kes 12:40

²⁶ Hinttenttu ubbay ammanuwaa bagganna Kiristtoosa Yesuusan ituwaa gideedda Xoossaa naanaa. ²⁷ Ayissi gooppe, hintte Kiristtoosanna ituwaa gidana mala xammaqetteedda ubbatuu Kiristtoosa mayyeed-dita. ²⁸ Hewaa diraw, Ayihuda asaa giddonuunne Giriike asaa gid-don dummatethay baawa; ayliyyaa woy womaannuwaa giddon dum-matethay baawa; attumawaa woy macca asaa giddon dummatethay baawa. Ayissi gooppe, hinttenttu ubbaykka Kiristtoosa Yesuusan itti asa. ²⁹ Hinttenttu Kiristtoosawaa gidoooppe, simmi hinttenttu Abraahaame zare; † qassi Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaa laattiyaawantta.

4

Nuuni Xoossaa Naanaa Gidiyaawaa

¹ Shin akeekite; bare aabbuwaa laattiyaa na7ay na7atethaan de7iidde, de7iyaawaa ubbaw godaa gidoooppekka, ayllatuwaappe aw dummatiyaasay baawa. ² Shin bare aabbu geedda wodii wurana gakkanaw, A hadaraa akkeeddawanttu kushiyaaninne A miishshaa naagiyaawanttu kushiyan de7ee. ³ Hawaadan nuunikka qassi na7atethaan de7iyaa wode, ha alamiyaa mooddiyaa ayyaanatuwassi ayllateeddo. ⁴ Shin yaanaw bessiyaa wodii gakeedda wode, Xoossay maccawunnippe yelettowaa, Muse higgew moodettiyaa asaa garssan yeletteeddawaa, bare Na7aa kiitteedda. ⁵ Ayissi kiitteeddee gooppe, higgiiyan moodettiide de7iyaawantta wozanawunne nuuna bare naanaa oothanaw kiitteedda.

⁶ Xoossay hintte A naanaa gidiyaa diraw, “Abbabboo, ta Aabboo” giide waassiyaa bare Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiitteedda. ⁷ Hewaa diraw, hawaappe sinthaw neeni Xoossaa na7aa gidiyaawaappe attin, ayle gidakka; qassi neeni A na7aa gidoooppe, Kiristtoosa bagganna Xoossay qaalaa geleeddabaa laattiyaawaa.

Phawuloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggeedda

⁸ Shin hintte hawaappe kase Xoossaa erennaan de7iidde, tuma gi-denna xoossatuwaassi ayle gidiide eeno geeddita. ⁹ Shin ha77i Xoossaa eriide, ubbaakka Xoossaan erettiide, laafanne qassi kadhetteedda ha ayyaanatuwaakko waaniide simmiitee? Shiretti simmi, ayle gidiide, laa7ethuwaa untunttoo eeno gaanaw koyyiitee? ¹⁰ Dummateedda gallassattuwaa, agenatuwaa, wodetuwaanne laythatuwaa hintte loythi naaguwaan ayllateeddita. ¹¹ Taana hinttebay yashshee; taani hinttent-too coo gaade mela daaburaadditaashsha?

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hinttenttuudan haneedda diraw, “Hinttenttukka taanaadan hanite” gaade, hinttenta woossay; hintte taana aynne naaqqibeykkita. ¹³ Taani koyro hinttenttoo mish-raachchuwaa qaalaa odeeddawe taana harggissishshiina gidiyaawaa hintte eriita. ¹⁴ Taw paxatethay dhayiide, hinttenttoo paace gidinakka, taana kadhibeykkita; shenetikkabeykkita. Hewaa diraa ubba taana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyaawaadan, woy Kiristtoosa Yesuusa mokkiyaawaadan mokkeeddita.

† 3:29 Abraahaame zare: Ha77i nuuni Abraahaame golle asa. Hewaassa Phawuloosi Galaatiyaa asaw odiidde, itti asay Yesuusa ammaneedda ammanuwan Abraahaamew tumu na7aa yaagettiide xeegettee. Hewaa guussay Xoossaa na7aa guussaa. 3:7 xeellite.

¹⁵ Yaatina, hekko hintte nashettiyaawe beettenna! Taana gidoope, hinttenttoo danddayettiyaabaa gidina, taw hintte hinttenttu ayfiyaa wooci immintonne ixxennawaa markkattay. ¹⁶ Yaatina taani hinttenttoo tumuwaa odiyaa diraw, hintte morkke gidaytaa?

¹⁷ Hara asatuu hinttenttoo qarettiyaawaa malatiino; shin untunttu qofay lo77enna; ayissi gooppe, hintte untunttoo qarettana mala, taappe hinttentta shaakkanaw koyyiino. ¹⁸ Shin taani hintte matan de7iyaa wode xalalaan gidennaan, ubba wodekka lo77obaan hintte koyettiyaawantta gidoope lo77a.

¹⁹ Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa medhetay hinttenttun beettana gakkanaw, maccawunno oythay sakkiyaa keenaa, taani hintte diraw sakettay. ²⁰ Shin taani hinttenttoo hirggiyaa diraw, ha77i hintte mata baade hinttenttunna doonan haasayantto, darii dosay.

Aggaarinne Saari Leemisuwaa

²¹ Muse higgiiyan moodettiide de7anaw koyyiyaawanttoo, higgii giyaawaa siskkitee? Ane taw odite. ²² Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Abraahaamossi danggaaxirattipenne godattippe yeletteedda laa77u naanay de7iino” yaagee. ²³ Shin danggaaxiratti na7ay asay na7aa yeliyaa maaraadanka yeletteedda; qassi godatti na7ay, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleeddawaan yeletteedda.

²⁴ Ha laa77u maccawanttu laa77u caaquwassi gidiyaa leemiso. Untuntuppe itinna, Musessi higgii imetteedda Siinaa Deriyaappe caaquu yeeddawunna, bare naanaa aylletethaw yelaaddu; izakka Aggaaro.

²⁵ Ha Aggaara Arabiyaa geetettiya gadiyan de7iyaa Siinaa Deriyaan leemisettaw; qassikka ha77i de7iyaa Yeerusalaamen leemisettaw; ayissi gooppe, Yeerusalaame katamay bare gidдон de7iyaa asaa ubbaana Muse higgiiya aylletethaan de7ee. ²⁶ Shin saluwan de7iyaa Yeerusalaame aylletethaan de7ukku; iza nuussi aatto gideedda Saaro.

²⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Hannee, yelabeenna manthattee, nashetta;

yeluwaa oythay oyqqi erennawunnee,

ne kooshshaa dhoqqu oothaade ilila!

Ayissi gooppe, bare asinaana

de7iyaa maccawunnippe,

barekka de7iyaa maccawunniw

cora naanay de7ana”

yaagee.

²⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nuunikka Saari na7aa Yisaaqaadan, Xoossay sinthappe immana giide qaalaa geleedda naanaa.

²⁹ Shin he wode asaa maaraadan yeletteeddawe, Xoossaa Ayyaanay geeddawaadan yeletteeddawaa yederssi diggowaadan, ha77ikka hewaa mala. ³⁰ Shin Xoossaa Maxaafay waagii? “Danggaaxiratti na7ay godatti na7anna ittippe laattenna diraw, danggaaxiratto izi na7anna ittippe kessa yedda” yaagee. ³¹ Hewaa diraw, taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni godatti naanaa gidiyawaappe attin, danggaaxiratti naanaa gidokko.

5

Kiristtoosan Aylletethaappe Kesussaa

¹ Nuuni aylletethay baynnaan, de7ana mala, Kiristtoosi nuuna aylletethaappe kesseedda; simmi minniide eqqite; laa7enthuwaa aylletethaa morgge mithaan waaxettoppote.

² Sisite, taani Phawuloosi, hinttentta yaagay; hintte qaxxarettiyaawaa gidoope, Kiristtoosi hinttentta aynne maaddenna. ³ Qaxxarettiyaawaa ubbatuu higgii giyaawaa ubbaa poliide naaganaw bessiyaawaa guujaade qopethay. ⁴ Higgiiyaa naagiide xillanaw koyyiyaawanttoo, Kiristtoosappe shaaketteeddit; Xoossaa aadho keekatethaappekka kundeeddit. ⁵ Nuuna gidoope, nuuni Xoossaa Ayyaanaa bagganna amanuwan xillanaw nashechchaan naageetto. ⁶ Ayissi gooppe, nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe de7ooppe, siiquwan oothiyaa amanuwaappe attin, qaxxarettinakka, qaxxarettennaani agginakka nuuna aynne maaddenna.

⁷ Kase lo77o woxxiita; shin tumatethaw hintte eeno geenna mala, oonee hinttentta diggeeddawe? ⁸ Ha cimuu hinttentta xeeseedda Xoosaappe yibeenna. ⁹ Asay giyaawaadan, guutha irshshuu munaqaa ubbaa denthee. ¹⁰ Hinttenttu harabaa qoppennawaa taani Xoossaan ammanettay; shin hinttentta metiyaa uray oona gidooppenne, Xoosaappe bare pirddaa akkanawaa.

¹¹ Shin taanaadan ammaniyaawanttoo, taani hawaa gakkanaw qaxxaray koshshiyaawaa odiyaaawaa gidoope, taana ayissi yederssiinoo? Hewe tuma gidoope, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tumaarissina aynne metiyaabay baawa. ¹² Hinttentta metoohiyaawanttu barentta barenttookka goyreerikkinooshsha!

¹³ Hinttentta gidoope, taanaadan ammaniyaawanttoo, aylletethaappe kesanaw xesetteeddit. Gidooppennekka aylletethaappe hintte keseeddawaan, hintte asatethaa amuu hinttentta mooddoppo. Hewaa diraa siiquwan ittuu ittoo moodettite. ¹⁴ Ayissi gooppe, higgii ubbay itti haasayan qashetteedda; ikka, “Ne shooruwwa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaawaa. ¹⁵ Shin hintte ittu ittuwaanna sa7ettiyaawaanne meetettiyaawaa gidoope, hintte hintte giddon wureenna mala naageettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

¹⁶ Shin sisite; Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, hintte ashuwaa amuwaa mulekka polikkita. ¹⁷ Ayissi gooppe, nu ashuu amottiyaawaa Geeshsha Ayyaanay ixxee; qassi Geeshsha Ayyaanay amottiyaawaa nu ashuu ixxee; hawanttu ittuu ittuwaanna ixettiino. Hewaa diraw, hintte dosiyaawaa oothanaw danddaykkita. ¹⁸ Shin Xoossaa Ayyaanay hinttentta kaaletthiyaawaa gidoope, Muse higgii hinttentta mooddenna.

¹⁹ Ashuwaa oosuu eretteeddawaa; ikka ayee gooppe, woshummiaawaa, tunatethaa, aadhdheedda tunatethaa oosuwaa, ²⁰ eeqaw goyinniyaawaa, bitiyaawaa, morkketethaa, palumaa, qanaatiyaawaa, hanqquwaa, barena dosiyaawaa, walaqettiyaawaa, ittuu ittuwaappe shaakettiyaawaa, ²¹ asawaa amottiyaawaa, mathottiyaawaa, yethanchchaa gidiyaawaanne hawantta malatiyaawantta. Kasekka

taani hinttentoo odeeddawaadan, hawantta malatiyaawantta oothiyaawanttoo Xoossaa kawutethaan geliyaasay baawa.

²² Shin Geeshsha Ayyaanaa ayfii, siiquwaa, nashechchaa, sarotethaa, danddayaa, keekatethaa, lo77otethaa, ammanettiyaawaa, ²³ ashikketethaa, bare huuphiyaa naagiyaawaa. Hewantta malatiyaawantta diggiyaa higgii baawa.

²⁴ Kiristtoosa Yesuusabaa gidiaawanttu barenttu asatethaa A iita qofaannanne A amuwaanna ittippe masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishiide kaqqeeddino. ²⁵ Nuussi Geeshsha Ayyaanay de7uwaa immowaappe guyyiyan, nuuna qassi I kaaaletho. ²⁶ Ane otorettiyaawaa, woy ittuu ittuwaa hanqqethiyaawaa, woy ittuu ittuwaa qanaatiyaawaa aggoytte.

6

Ittu Ittuwaanna Maadettiyaawaa

¹ Taanaadan ammaniyaawanttoo, hinttenan Geeshsha Ayyaan de7iyaawanttu itti uray ay bayizzuwaa oothiide, beettooppekka, ashikketethaa ayyaan A suurissite; qassi hintte paacettenna mala, hintte huuphiyaa naagite. ² Ittu ittuwaa tookuwaa tookkite; hewaa oothiyaawaan Kiristtoosa higgew azazettiita. ³ Ayissi gooppe, itti uray aynne hanennaan de7iidde, ittibaa I haneeddawaa aw malatooppe, bare huuphiyaa cimmee. ⁴ Shin asay ubbay huuphiyan huuphiyan bare oosuwaa paacco; hewaappe guyyiyan, hara asawaanna likkennaan, bare huuphe oosuwaa xalalaan ammanettiyaawaa demmana. ⁵ Ayissi gooppe, asay ubbay huuphiyan huuphiyan bareppe naagettiyaawaa oothana bessee.

⁶ Shin Xoossaa qaalaa tamaariyaawe barew de7iyaa lo77obaa ubbaa barena tamarissiyaawaanna shaakko.

⁷ Hinttentta hinterekka cimmooppite. Ooninne Xoossaa bolla qilliiccanaw danddayenna; ayissi gooppe, asay bare zeriyaawaa zarethiide qoycana. ⁸ Bare ashuwaa amuwan zeriyaawaa gidoope, ashuwaa amuwaappe hayquwaa qoycana. Shin Xoossaa Ayyaan zeriyaawaa gidoope, Xoossaa Ayyaanaappe medhinaa de7uwaa qoycana. ⁹ Ane lo77o oosuwaa oothanaw minnoyite. Ayissi gooppe, nuuni minni oothoeppe, qoyciyaa wodii sinthappe yaanawaa. ¹⁰ Hewaa gidoope ha oothanaw nuuni danddayiyaawaan, asaa ubbaw lo77obaa oothoytte; shin ubbaappe aathiide, nuunanna ammanuwan de7iyaawanttoo lo77obaa oothoytte.

Wurssethaa Zoriyaanne Sarotaa

¹¹ Taani ta kushiyan, ay mala wolqqaama pidolatuwan, hawaa hinttentoo xaafaadditanto be7ite. ¹² Asaa sinthan lo77iide beettanaw koyiyaa ubbatuu, hintte qaxxarettana mala koyiino; shin hewaa untuntu oothiyaawe barenttoo Kiristtoosa masqqaliyaa diraw yederssettennaan attana xalalaassa. ¹³ Ayissi gooppe, untuntu hintte qaxxareteeddawaan ceeqettanaw hinttentta qaxxarettino giinoppe atin, haray atto qaxxareteeddawanttukka barenttu huuphew Muse higgiiyaa naagikino.

¹⁴ Shin alami taw kaqettina, taanikka alamew kaqettedda Yesusi Kiristtoosa masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyaabay harabay

taappe haakko. ¹⁵ Ayissi gooppe, Kiristtoosi Yesuusan ooratha med-hetaa gidiyaawe maaddeeppe attin, qaxxarettin akka qaxxarettennaan aggin akka aynne maaddenna. ¹⁶ Ha wogaan hamettiyaa ubbatuwaa bollanne Xoossaa asaa ubbaa bolla, sarotethayne maarotethay gido.

¹⁷ Taani Yesuusaw mayteedd mallaa ta bollan tokkeedda diraw, hawaappe sinthaw itti asaykka taana metoohoppo.

¹⁸ Taanaadan ammaniyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttentunna gido. Amen⁷⁷i.

Phawuloosi Efesoona Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Efesoonaan de7iya asaassi xaafeedda kiitaan ubbabaappe aathiide I xeelleeddawe, “Xoossaa qofaa oosuwan peeshshanawe saluwaaninne sa7an de7iyaabay ubbay ittippe shiiqiide, itti Kiristtoosa maataa garssan aqiyaa wodii gakkana” yaagiyaa qofaa (1:10). Hewaa bollankka gujay Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gidiide, asaa zariyaa ubbay ittuwaa gidana mala, ha wolqqaama qofaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee.

Efesoona Kiitay koyro saan xaafii ittippetethaawaa xaafanaw doommeeddawaa aassiide, Xoossay Aawuu bare asaa wooti dooreeddentto, untuntukka A na7aa, Yesuusi Kiristtoosan barenttu nagaraappe maarettiide, waani la77a keseeddenttonne Xoossaa wolqqaama hiidootaa qaalay Geeshsha Ayyaanaa bagganna wooti ertteeddentto odee. Laa7ethiyaa shaakuwan qassi xaafii ha kiitaa nabbabiyaawanttu barenttu ittippetethaa de7uwan Kiristtoosan untuntussi de7iya ittippetethay tuma gidana mala untuntu waaniide de7anaw bessintto qofissee.

Asay Kiristtoosan de7iya ittippetethaan waaniide de7anaw danddayintto dumma dumma hiilla haasayan qoncceedda. Ammaniyaa asay itti asatethaa leemisuwaa gidiyaa wode, Kiristtoosi he asatethaw huphiyaa gidee. Ammaniyaa asay gimbbiyaa golliyaan leemissetiyaa wode, Kiristtoosi he gimbbiyaa gollew godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchaa gidee. Ammaniyaa asay machchiyaadan leemissetiyaa wode, Kiristtoosi asinaadan gidee. Xaafiyaawe Kiristtoosa bagganna qoncceedda Xoossaa aadho keekatethaa daro dhoqqissi nashshi haasayiide, ciimmateedda qofaa shiishshee. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwan, I yarshshettowan, A maarotethan, A aadho keekatethaaninne A sarotethaa bagganna xeellee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Kiristtoosanne ammaniyaa asaa (1:3-3:21)

Kiristtoosan beettiyaa oratha de7uwaa (4:1-6:20)

Wursethah qutiyaa (6:21-24)

¹ Taani Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteedda Phawuloosi, Efesoonaan de7iya Xoossaa naanaw qassi Kiristtoosa Yesuusaw amanettiide de7iyaawanttoo ha dabidaabbiiyaa xaafay.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Kiristtoosappe Beettiyaa Ayyaanaa Anjuwaa

³ Ayyaanaa anjuwaa ubbaan Kiristtoosa bagganna bolla saluwaan nuuna anjeedda Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, nuuni galateetto. ⁴ Nuuni A sinthan geeshshatuwaanne pokkuu bayinnawantta gidana mala, Xoossay nuuna sa7ay medhettanaappe kase, Kiristtoosa bagganna bare siiquwan dooreedda. ⁵ Xoossay bare

sheniyaan bare doseeddawaadan, Yesuusi Kiristtoosa bagganna nuuna bare naanatuwaa oothanaw kasetiide qoppi wotheedda. ⁶ Xoossay bare siiqiyaa Na7aa bagganna nuussi coo immeedda aadho keekatethaa bonchchuwaa diraw, nuuppe galataa akkanaw hewaa ootheedda.

⁷ Nuuni Xoossaa aadho keekatethaa daruwaadan, Kiristtoosa suuthan wozetteeddo; hewan Xoossay nu nagaraa atto geedda. ⁸ Xoossay bare aadhdheedda eratethaa ubbaaninne bare wozanaa qofaa ubbaan bare aadho keekatethaa nuussi darissiide immeedda. ⁹ Ayissi gooppe, Xoossay bare qoppeeddawaa ootheedda; qassi Kiristtoosa bagganna polanaw qoppi wotheedda xuura yewuwaa nuuna erisseedda. ¹⁰ Xoossay wodiyaaw wurssethay gakkiiya wode polanaw qoppeedda qofay Kiristtoosa waanna udiide, saluwaaninne sa7an de7iya medhetaa ubbaa ittippe aani shiishshanawaa.

¹¹ Ubbabay Xoossaa qofaadaaninne I geeddawaadan haneedda; Xoossay kasetiide qoppi wotheeddawaadan, Kiristtoosa bagganna nuuni aawantta gidanaadan, nuuna dooreedda. ¹² Nuuni kasetiide, Kiristtoosa bagganna akkana giide nashechchan naagiyaawanttu, Xoossaa bonchchuwaa galateetto. ¹³ Hinttewukka qassi hewaadan haneedda; tumu kiitaa, hinttenttoo atotethaa aheedda mishiraachchuwaa qaala, hintte siseedda wode Kiristtoosa ammaneeddita; Xoossay hinttenttoo immana geedda Geeshsha Ayyaanaa bagganna, hintte Aawaa gidiaawaa erissiyaa maatafaa hintte bolla wotheedda. ¹⁴ Xoossay bare asaw immana geeddawaa nuuni laattana gakkanaw, Geeshsha Ayyaanaa waasetethaa oyqqeeddo. Hewe qassi A bonchchuwassi, galataa gidanawa.

Phawuloosi Efesoona Asaw Woosseedda

¹⁵ Hewaa diraw, Godaa Yesuusa hintte ammaniyaawaanne geeshshatuwaa ubbaa hintte siiqiyawaa taani sisoodeppe doommaade, ¹⁶ hinttenttoo Xoossaa galatiyaawaa aggabeyikke; Xoossaa woossaadde hinttewukka woossay. ¹⁷ Qassi Godaa Yesuusi Kiristtoosa Xoossay, bonchchuwaa Aawuu, Xoossaa hintte eranaadan, hinttena aadhdheedda eranchcha oothiyaa qassi Xoossaa hinttenttoo qonccissiyaa Geeshsha Ayyaanaa hinttenttoo immanaadan, taani woossay. ¹⁸ Xoossay hintte akkana giide, nashechchan naagi utteeddawoo hinttena xeeseeddawaanne I bare asaw immana giya anjjuu ay keenaa durentto hintte eranaadan, Xoossay hintte wozanaa dooyyina, A poo7uwaa hintte be7anaadan, taani Xoossaa woossay.

¹⁹⁻²⁰ Qassi A ammaniyaa nuunan A wolqqay loythi oothe. Ha nuunan de7iya wolqqayenne hayiquwaappe Kiristtoosa dentiide, saluwaa sa7an Xoossaappe ushechcha bagganna * utisseedda wolqqaama wolqqay ittuwaa. ²¹ Kiristtoosi saluwaa sunthatuwaappe, godatethay de7iyaawantuppe, wolqqaamatuwaappenne godatuwaa ubbaappe bolla giidiide mooddee; I ha77i de7iyaa yeleta xalalaan gidennaan, sinthaappe yaana yeletaanikka hara sunthatethaa ubbaappe dhoqqee. ²² Xoossay ubbaba Kiristtoosa gediyaappe garssan moodissiide, qassi Xoossay I ubbabaani ubbaappe bollanna Godaa gidanaadan, woosa gollew A immeedda. ²³ Woosa gollii Kiristtoosa asatethaa; woosa gollii Kiristtoosi ubbasan ubbaba kunthiyaa A poluwaa.

* **1:19-20** ushechcha bagga: Wolqqaanne bonchchuwaa sa7aa. **1:19-20** Maz 110:1 **1:22** Maz 8:6 **1:22** Qol 1:18

2

Kiristoosan Hayiquwaappe De7oo Pinniyaawaa

¹ Hintte azazettennan ixceedda dirawunne hintte nagaraa diraw, kase wodiyaan ayyaana hayiquwaa hayiqqeeddita. ² He wode hintte ha alamiyaa yeletaa iita ogiyaa hametteeddita; carkkuwaa giddon de7iya wolqqaama ayyaanatuwaa kaappoo qassi Xoossaw azazettenna asaa ha77i mooddiyaa ayyaanaw azazetteeddita. ³ Nuunikka qassi ubbay he asaa mala; qassi nuuni nu ashuwaa amuwaadan de7eeddo; nu ashuunne nu wozanay koyyeeddawaa ootheedo. Nuunikka haratuwawaadan, nu medhetaan Xoossaa hanqquwaa akkanaw de7eetto.

⁴ Shin Xoossaa maarotethay dara gidiyaa diraw, bare siiquwaa daruwaadan, ⁵ Nuuni aw azazettennan ixxiide, haray atto ayyaanay hayiqqeeddawantta gidinakka, I Kiristoosanna nuussi de7uwaa immeedda. Xoossaa aadho keekatethan hintte atteeddita. ⁶ Nuuni Kiristoosi Yesuusanna saluwaanne sa7aanne mooddanaadan, Xoossay nuuna aananna ittippe hayiquwaappe dentheedda. ⁷ I sinthappe yaana wodiyaan, nuussi Kiristoosi Yesuusan de7iya keekatethan, ubbaappe aadhdiyaa bare aadho keekatethaa dhoqqatethaa bessanaw hewaa ootheedda. ⁸ Ayissi gooppe, hintte Xoossaa aadho keekatethan, ammanuwan atteeddita; hawe Xoossaa imuwaappe attin, hintte oosuwaanna gidenna. ⁹ Hintte daaburan beettibeenna diraw, hintte ceeqettiyaabay ayayiinne baawa. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa medhetaa; I nuussi kasetiide giigissi wotheedda lo77o oosuwaa nuuni oothanaadan, Kiristoosi Yesuusa bagganna nuuna medhdheedda.

Kiristoosan Beettiyaa Ittippetethaa

¹¹ Hewaa diraw, hinttenoo zariyaan Ayihuda gidenna asatoo, barenttu asatethaa bolla kushiyan oosetteeddawan, barena qaxxaretteddawantta giya Ayihudatu, qaxxarettibeennawantta giide xeesiyaawanttoo, hintte kase oonentto akeekite. ¹² He wode hintte Kiristoosappe shaaketteeddita; imatha gidiide, Israa7eeliyaa asaappe haakkiide de7eeddita; Xoossay bare asaw immana giide caaqqeedda caaquwaappe ayinne demmibeykkita; ha sa7aa bolla hintte demmana giide, nashechchan naagi utteeddawaa demmennaaninne qassi Xoossay bayinnaan de7eeddita. ¹³ Shin hintte kase haakkiide de7iyaawanttu ha77i Kiristoosa Yesuusanna de7iide, Kiristoosa hayiquwan mataa shiiqqeeddita.

¹⁴ Ayissi gooppe, Kiristoosi Ayihuda asaanne Ayihuda gidenna asaa ittuwaa udiide, nuussi sarotethaa aheedda. Untuntu laa77uwaa shaakkiide, morkke oothi wotheedda morkketethaa godaa bare asatethan koli yeggeedda. ¹⁵ I bare huuphew ha laa77u zaretuwaappe itti ooratha asaa medhdhiide sarotethaa wothanaw, Ayihuda asatuwaa higgiiyaa A azazatuwaanne wogatuwaanna ittippe dhayisseedda. ¹⁶ Kiristoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqeedda bare hayiquwan morkketethaa dhayiseedda; qassi masqqaliyaa bagganna laa77u zaretuwaakka itti asaa oothi sigethiide, Xoossaakko aheedda. ¹⁷ Kiristoosi yiide, Xoosaaappe haakkiide de7iya hinttentoo Ayihuda gidennawanttoonni, A matan de7iya Ayihudatoo ubbaw, mishiraachchuwaa qaalaa sarotethaa odeedda. ¹⁸ Ayissi gooppe,

nuuni ubbay, Ayihudatuukka Ayihuda gidennawanttukka, itti Geeshsha Ayyaanan Kiristtoosa bagganna Aawuwaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹⁹ Simmi hintte Ayihuda gidenna asatuu hawaappe sinthaw allagaa woy imathaa gidikkita; ha77i hinttenne geeshshatuu itti biittaa asaa; qassi Xoossaw hintte soy asaa. ²⁰ Yesuusi kiitteeddawanttunne timbbitiyaa odiyaawanttu baaseedda baasuwa bolla hintteikka ke-xetteedita; godaa xaphuwaa minissiyaa waanna shuchchay Kiristtoosi Yesuusa. ²¹ I golliyaa ubbaa ittippe shiishshi oyqqiide, Xoossaa bagganna Geeshsha, Xoossaa Geeshsha golle gidana mala dichchee. ²² Hintte qassi Xoossay bare Ayyaanan de7iya golliyaa gidanaw, haratuwaa ubbaanna ittippe Kiristtoosan keexettiita.

3

Phawuloosi Ammanenna Asaw Ootheedda Oosuwaa

¹ Hewaa diraw, hinttenoo Ayihuda gidenna asatoo, taani Phawuloosi hintte diraw Kiristtoosi Yesuusa qasho asaa gideeddawe, Xoossaa woosay. ² Xoossay bare aadho keekatethan, taani hinttena maaddanaadan, ha oosuwaa taw immeeddawaa hintte loythi siseeddita. ³ Xoossay bare xuura qofaa taw qonccissiide, taana erisseedda; taani hewaa qanthaan xaafaaddi. ⁴ Qassi taani xaafeddawaa hintte nabbabiyaa wode, Kiristtoosa xuuraa taani woota akeekaadditanttonne eranaw danddayiita. ⁵ Beni wode asay he xuura yewuwaa sisibeenna; shin Xoossay hewaa Yesuusi kiitteedda Xoossaa naanatoonne timbbitiyaa odiyaawanttoo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccisseedda. ⁶ Xuura yewuu hawaa; Ayihuda gidenna asay wonggalaa bagganna, Xoossaa anjuuwaa Ayihudatuwaana ittippe laattiino; untuntu itti asatethan shaakettannaan de7iino; qassi Kiristtoosi Yesuusa bagganna Xoossay immana geeddawaa Ayihudatuwaana shaakkiino.

⁷ Xoossay bare oosuwaa wolqqaa bagganna taw immeedda aadho keekatethan taani ha wonggalaw qooma gidaaddi. ⁸ Taani geeshshatuwaa ubbaa giddon laafiyaawaa gidooppekka, Ayihuda gidenna asaw zaway bayinna Kiristtoosa duretethaa mishiraachchuwaa qaala odiyaa ha qaadaa Xoossay taw immeedda. ⁹⁻¹⁰ Qassi taani hewaa Xoossaa xuura qofaa asaa ubbaw qonccissa odana; ubbabaa medhdheedda Xoossay bare xuura yewuwaa beni wode genthi wotheedda. Xoossay ha77i hewaa woosa golliyaa bagganna saluwaa sa7an de7iya kaappatoonne godatethay de7iyaawanttoo zaway bayinna bare aadhdheedda eratethaa qonccissanaw ootheedda. ¹¹ Xoossay hewaa nu Godaa Kiristtoosi Yesuusa bagganna I poleedda bare medhinaa qofaadan ootheedda. ¹² Nuuni Kiristtoosi Yesuusanna ittippe gidiide, A ammaniya ammanuwan ammanettiide, ayinne yayyennaan Xoossaa sintha shiiqanaw danddayeetto.

¹³ Hewaa diraw, taani hinttewaan metootiyaawan hintte hirggenna mala, hinttena woosay; ayissi gooppe, taani hintte bonchchoo metootay.

14-15 Hewaa diraw, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniya golliyaa asay ubbay aappe yeedda * Xoossaa sinthan gulbbatay. 16-17 Xoossay bare bonchchuwaa daruwaadan, bare Geeshsha Ayyaan, hinttenttoo hintte garssa asatethan hintte minniyaa wolqqaa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa bagganna Kiristoosi hintte wozanaa bare golliyaa medhdhanaadan, taani Xoossaa woossay; qassikka hintte xaphuwaa yeddiide, tokettiide siiquwan minnanaadan, Xoossaa woossay. 18 Qassi geeshshatuwaa ubbaanna Kiristtoosa siiqu ay keenaa aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto † eriyaa wolqqaa hinttenttu demmanaadan, taani Xoossaa woossay. 19 Eratethaappe aadhdhiyaa Kiristtoosa siiquwaa hintte eranaadaaninne qassi Xoossawaa gidiyaa ubbabaani hintte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossay.

20-21 Simmi nu gidдон oothiyaa bare wolqqaa bagganna nuuni woossiyaawaa woy qoppiyaawaa ubbaappe loythi darissi oothanaw dand-dayiyaa Xoossaw, woosa golliyaaninne Kiristtoosi Yesuusan ubba wode medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

4

Bollaa Ittipetethaa

1 Hewaa diraw, taani Godaw oothiyaa diraw qashetteeddawe Xoossay hinttena xeseedda xeessaw bessiyaa de7uwaa hintte de7anaadan, taani hinttena woossay. 2 Ubba wode hintte hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta, ashikketuwaanne danddayanchchatuwaa gidite; ittuu ittuwaa maaddiyaawan hintte siiquwaa bessite. 3 Hinttena ittippe gathi qachchiyaa sarotethaan, Geeshsha Ayyaanay hinttenttoo immiya ittipetethaa naaganaw minnite. 4 Xoossay hinttena xeseedda hidootay, hintte demmana giide naagi utteeddawe mexxi ittuwaa gidowaadan, itti asatethayne itti Geeshsha Ayyaanay de7ee. 5 Itti Goday, itti ammanuunne itti xingqatay de7ee. 6 Ubbaa Goday, ubbaa bagganna oothiyaawe, ubbaa gidдон de7iyaawe, itti Xoossay, ubbaa Aawuu de7ee.

7 Shin Kiristtoosi immeedda imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa akkeeddo. 8 Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “I pude dhoqqasaa keseedda wode,

omoddetteeddawantta afeedda;

asawukka imotaa immeedda”

yaage. 9 Yaatina, “Pude keseedda” giyaawe waagiyaawe? I koyiro duge wodhdheedda; hewe sa7aw hirkki wurssethasaa wodhdheedda giyaawaa. 10 Ha duge wodhdheeddawe bare huuphew A; he I ubbaba kumanaadan, saluwaa ubbaappe dhoqqiyaasaa pude keseedda.

11 Asaw imotaa immeeddawe A; I ittuwaa ittuwaa Yesuusi kiitteeddawantta, haratuwaa timbbitiyaa odiyaawantta, qassi haratuwaa mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawantta, qassikka haratuwaa woosa golliyaa kaaletthiyaawanttanne tamarissiyaawantta oothi suntheedda. 12 I hewaa geeshshatuu ubbay ammaniya

* 3:14-15 aappe yeedda: Aappe denddowaan, ittuwa ittuwaa huuphiyan huuphiyan eriyaawaassa. † 3:18 aakentto, adussentto, dhoqqenttonne ciimmentto: Hawe bessiyaawe saluwan de7iyaa Yeerusalaamo woy Xoossaa siiquwaa woy Xoossaa aadho eraa woy Yesuusa masqqalew de7iyaa bilethaa. 4:8 Maz 68:18

asaa oosuwaa oothanaadaninne Kiristoosa bollan keexettanaadan giigisanaw ootheedda. ¹³ Qassi nuuni ubbay Xoossaa Na7aa ammaninanne erina beettiyaa ittippetethaakko gakkana; nuuni Kiristoosa polo dichchaa keenaa dicciide, donza asa gidanaadana.

¹⁴ Nuuni beetan yaanne haanne shocettiide, barenttu cimmiyaa hanotaan asaa balaa ogiyaa kaaletiyaa geniyaa asaa timirttiyaa carkkuwaa ubbaan sugettiide, hawaappe sinthaw na7a gidanaw bessenna. ¹⁵ Shin nuuni siiqotethan tumuwaa haasayiide, huuphe gidiyaa Kiristoosakko ubbabaani diccanaw bessee. ¹⁶ Bollaa giddon de7iya dumma dumma shaakotay aani ittippe oyqetteeddino; qassi kumentha bollay barew imetteeddasaa ubbaan ittuu ittuwaanna gakeettiide, ittippe oyqqetti utteedda; he dumma dumma shaakotay oothanaw bessiyaawaa oothiyaa wode, kumentha bollay siiquwan diccenne barena keexxee.

Kiristoosan Beettiyaa Ooratha De7uwaa

¹⁷ Hewaa diraw, taani hawaa hinttenttoo Godaa sunthan odaynne markkattay. Hintte go77i bayinna qofaa qoppiyaa Ayihuda gidenna asatuwaadan de7oppite. ¹⁸ Unttuntu wozanay dhumaani de7ee; unt-tuntu ayinne erennawantanne azazettenna diraw, Xoossay immiyaa de7uwaappe haakkeeddino. ¹⁹ Unttuntu matan yeella giyaawe baawa; unttuntu woshummaw kajeelanaw barenttu huuphiyaa aathi immiino; qassi tunabaa ubbaa paci bayinnaan oothanaw loythi yoratiyaawantta.

²⁰ Shin hintte Kiristoosawaa hewaadan tamaaribeyikkita. ²¹ Aabaa tumu siseeddita; qassi tumatethaykka Yesuusan de7iyaawaa, aappe tamaareeddita. ²² Hintte kase de7iya de7uwaa aggite; qassi bare cimmiyaa amuwan dhayiyaa hintte eca asatethaa dhayissite. ²³ Hintte wozanaynne qofay ubbanna ooraxxanaw bessee. ²⁴ Tumu xillotethaaninne geeshshatethan Xoossaa leemisuwana medhettedda ooratha asatethaa mayyite.

²⁵ Simmi worddotoppite. Nuuni ubbay Kiristoosa asatethan itti asaa gidiyaa diraw, asay ubbay bare ishaw tumuwaa haasayanaw bessee.

²⁶ Hanqqettite; shin hintte hanquwan nagaraa oothoppite. Hintte hanquwan de7ishshin, away wulloppo. ²⁷ Xalahew xoo77iyaa immoppite. ²⁸ Wuu77iyaa uray hawaappe sinthaw wuu77oppo; shin hewaa aggiide, hiyyeesatuwaa maaddanaw, bare kushiyan lo77obaa oothiide daaburo.

²⁹ Hintte haasayay sisiyaawantta go77ana mala, koshshiyaawaadan menthethiyaa lo77o qaalay hintte doonaappe kesoppe attin, iita qaalay mulekka kesoppo. ³⁰ Xoossay hinttena woziyaa gallassaw hintte attametti utteedda Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa kayyoyoppite. ³¹ Ixxiyaa hanotaa, yiilluwaa, hanquwaa, waasuwanne cashshaa ubbaa iitatethaa ubbanna hintteppe dhayissite. ³² Ittuu ittoo keekitenne qarettite; qassi Xoossay Kiristoosa bagganna hinttenttoo atto geddawaadan, hintteikka ittuu ittuwaa atto giite.

5

Poo7uwaan De7ite

¹ Simmi Xoossay siiqiyaa naanatuwaadan, A malatite. ² Qassi Kiristtoosi nuuna siiqiide, bare huuphiyaa Xoossaw nashechchiyaa yarshshuwaadaaninne imotaa udiide immeeddawaadan, hintteikka si-iqowan de7anaw bessee.

³ Shin Xoossaa naanaw bessiyaawaadan, hintte gidдон woshummiyaawennee tunatethaa ubbay, woy miishshaa amottiyaawe mulekka sisettoppo. ⁴Yeellayiyaawenne eeya haasayay woy pathenna qidhii hinttentoo bessennawaa gidiyaa diraw, hintte matan ubbakka de7oppo; hintte hewaa ubbaa aggiide, Xoossaa galatanaw bessee. ⁵ Hawaa erite; ooninne woshummiyaawaa woy tunabaa oothiyaawaa, woy miishshaa amottiyaawaa gidoope, Kiristtoosa kawutethaanne Xoossaa kawutethaa laattanaw danddayenna; miishshaa amottiyaawe eeqaw goyinniyaawaappe dummattenna.

⁶ Hinttena ooninne pathenna haasayan cimmoppo; ayissi gooppe, hawaa gaasuwan Xoossaa hanqquu azzettenna asaa bolla yaana. ⁷ Simmi hewaa mala asaana zuppetoppite. ⁸ Ayissi gooppe, kase hintte dhumaani de7eeddita; shin Godaa bagganna ha77i poo7uwan de7iita; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hamettite. ⁹ Ayissi gooppe, poo7uu lo77otethaa, xillotethaanne tumatethaa ubbaa ayiffee.

¹⁰ Godaa nashechchiyaabay ayentto tamarite. ¹¹ Go77i bayinna dhuma oosuwa qonccissi bessiteppe attin aananna walakettoppite. ¹² Untuntu geeman oothiyaawe haray atto haasayiaawekka pokkee. ¹³ Shin ubbabay poo7uwaa kesiyaa wode, qoncciyaan beettana; ayissi gooppe, qoncciyaan beettiyaa ubbabay poo7uwaa. ¹⁴ Hewaa diraw, “Gemi77ishiyaawoo, beegotta;

hayiquwaappekka dendda;
Kiristtoosi new poo7issanawaa”
yaagee. *

¹⁵ Simmi hintte waani de7intto akeekite; aadhdhedda eratethaanna de7iya asaadan de7iteppe attin, aadhdhedda eratethay bayinna asaadan de7oppite. ¹⁶ Wodii iita gidiyaa diraw, hintte wodiya hintte danddayettowaadan lo77otethaw go77ettite. ¹⁷ Hewaa diraw, Goday koyiyaawe ayentto akeekiteppe attin, eeya gidoppite.

¹⁸ Qassi hinttenan Geeshsha Ayyaanay qanxxennaan kumoppe attin, hinttena bayizziyaa woyiniyaa giyaa eessaa ushiide mathottoppite. ¹⁹ Mazimuriyaa yethaan, galatiidde yexxiyaawaaninne ayyaana yethaan ittuu ittuwaanna haasayite; qassi galatiyaa yethaaninne mazimuriyaa yexxiyaawaan hintte wozanaan Godaa galatiidde yexxite. ²⁰ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan, Aawuwaa Xoossaa ubbabaw ubba wode galatite.

Asinaabaanne Machchattibaa

²¹ Kiristtoosaw yayyiidde, ittuu ittoo moodettite.

²² Machchetoo, Godaw moodettiyaawaadan, hintte asinaw moodettite. ²³ Ayissi gooppe, Kiristtoosi qassi woosa gollew huuphe gidiyaawaadan, asinaykka bare machchattiw huuphe; qassi Kiristtoosi bare huuphiyan, bare bollaa gidiyaa woosa golliya ashshiyawaa. ²⁴ Shin woosa golli Kiristtoosaw moodettiyaawaadan, machchetuu qassi barenttu asinaw ubbabaani moodettanaw bessee.

²⁵ Asinatoo, Kiristtoosi woosa golliyaa siiqiide, bare huuphiyaa iziw immeeddawaadan, hintteikka hintte machchatuwaa siiqite. ²⁶ I woosa golliyaa bare qaalaaninne haathan meecci geeshshiide, Xoosaw dummayanaw hawaa oothedda. ²⁷ Kiristtoosi woosa golliyaa qitay woy deemuwaa cidhdhissiyaawe woy hewaa malatiyaawe bayinaan, A kumentha bonchchuwaanna geeshshaanne borettennawaa udiide, bare huuphew shiishshanaw koyyeedda. ²⁸ Simmi qassi asinay bare machchatto bare bollaadan siiqanaw bessee; bare machchatto siiqiyaawe barena siiqee. ²⁹ Ayissi gooppe, bare bollaa ixxiyaa asay mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa golliyaa muziyaawaadaaninne naagiyaawaadan ooninne bare bollaa muzeenne naagee. ³⁰ Ayissi gooppe, nuuni A bollaa dumma dumma asatethaa.

³¹ Xoossaa Maxaafay; “Hewaa diraw, attumawe bare aawuwaanne bare daayo aggiide, bare machchattina ittippe de7ana; untunttu laa77uukka itti ashuwaa gidana” yaagee. ³² Ha xuuray wolqqaama tumatethaa; shin taani hawe Kiristtoosabaanne woosa golliyaabaa odee yaagay. ³³ Gidooppekka, qassi asinay huuphiyan huuphiyan machchiyaa bare huuphiyaadan siiqanaw bessee; machchattakka bare asinaa bonchchanaw bessee.

6

Yeleddawanttubaanne Yeletteedda Naanatuwaabaa

¹ Naatoo, hinttina yeleddawanttoo Godaa bonchchiyaawaadan azazettite; ayissi gooppe, hawe oothanaw bessiyaawaa. ²⁻³ “New ubbabay lo77anaadaaninne sa7an ne laythay aduqqanaadan, ne aawuwaanne ne daayo bonchcha” giya azazuu Xoossay immana geedda hidootaana de7iya koyiro azazuwaa.

⁴ Aawatoo, hintte hintte naanatuwaa Godaa seeraaninne zoriyaan dichchiteppe attin, untuntta hanqqethoppite.

Godatuwaabaanne Ayillatuwaabaa

⁵ Ayillatoo, Kiristtoosaw oothiyaawaadan, hintte godatoo yashshatethaaninne kokkorssaan suure wozanaappe azazettite.

⁶ Xoossay geeddawaa oothiyaawanttudan, Kiristtoosa ayillatuwaadan, wozanaappe oothiteppe attin, asaa nashechchanaw oothiyaawaadan, asay be7o giide oothoppite. ⁷ Asaw gidennaan Godaw oothiyaawaadan, dhibennaan wozanaappe oothite. ⁸ Ayille gidina woy womaanuwaa gidina, I oothiyya lo77o ooso ubbaw Goday huuphiyan huuphiyan woyitanawaa eriita.

⁹ Godatoo, hintte ayilletuwaa naassiyaawaa aggiide, untunttoo hewaadan oothite; hinttenanne untuntta gathi mooddiyaa Goday, oonanne maaddi pirddennawe, saluwan de7iyaawaa eriita.

Xoossaa Olaa Miishshatuwaabaa

¹⁰ Wurssethaan, Godaaninne A wolqqaama wolqqan ubba wode minite. ¹¹ Xalahiyaa iita cimuwaa te77anaw hintte danddayana mala, Xoossay hinttentoo immiya ollaa mayuwaa ubbaa mayyite. ¹² Ayissi gooppe, nuuni bolla saluwaa de7iya iita ayyaana wolqqatuwaanna, mooddiyaawanttunna, godatethay de7iyaawanttunanne ha dhuma biittaa mooddiyaawanttunna olettiaawaappe attin, asaanna olettokko.

¹³ Hewaa diraw, iita gallasaan * te77anawunne qassi wurssethay gakkanaw wadhettowaappe guyyiyan, minni eqqanaw hintte danddayana mala, Xoossaa olaa miishshaa ubbaa oyqqite. ¹⁴⁻¹⁵ Hewaa diraw, xeessan saqqiyaa dancciyaawaadan tumatethaa dancciide, tiraan wothiyaa olaa miishshaadan xillotethaa mayyiide, hintte gediyaan caammaa wothiyaawaadan sarotethaa mishiraachchuwaa qaalaa odanaw giigiide, minni eqqite. ¹⁶ He ubbaappe aathiide, xalahii yeddiyaa wondaafiyaa tamaa ubbaa toyissanaw, ammanuwaa ubba wode gondalliyaadan oyqqite. ¹⁷ Atotethaa huuphiyan wothiyaa birataa qoobiyaadan wothite; qassi Geeshsha Ayyaanaa mashshaa gideedda Xoossaa qaalaa oyqqite. ¹⁸ Xoossaa woossiiddinne A maaduwwaa oochchiidde, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hewaa diraw, minnite; salettoppote; geeshshatuwaa ubbaw Xoossaa ubba wode woossite.

¹⁹ Qassi taani yayyennaan wonggalaa xuuraa odanaw, Xoossay ta doonaa dooyyiide, haasayiyaawaa immanaadan, tawukka Xoossaa woossite. ²⁰ Taani ha77i qashuwan de7ooppekka, ha wonggalaa diraw taani kiitetteeddawaa; taani aabaa taw bessiyaawaadan yayyennaan odana mala, taw Xoossaa woossite.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Shin taani waana de7inttonne ayaa oothaytantto hinttekka eranaadan, nu siiqo ishay, Godaa oosuwan ammanetteedda qoomay Tik-iqoosi, tawaa ubbaa hinttentoo odanawaa. ²² Nuuni ubbay waani de7intto hinttentoo odiide, hinttena minissana mala, taani A hinttekkoo kiittaaddi.

²³ Xoossaa Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe sarotethayenne siiqotethay ammanuwaana ittippe ishatuwaa ubbaw gido; ²⁴ Dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa siiqiyaa ubbatuwaanna Xoossaa aadho keekatethay gido. Amen77i.

* **6:13** iita gallasaan: Ha77i de7iyaa wodiya woy hayquwaa gallassaa woy wurssethaa pirda woy mura gallassaa giyaawaa. **6:14-15** Isa 52:7 **6:17** Isa 59:17 **6:21** Kit 20:4; 2Xi 4:12 **6:21** Qol 4:7-8

Phawuloosi Piliphphisiyoosa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Piliphphisiyoosa asaw xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Maqidooniya gidduwan de7iyaa Roomen omoddetteedda Piliphphisiyoosa geetettiyaa gadiyaan de7iyaa ammaniyaawantussa. Hawanttu Phawuloosi koyro ammanthiide shiishsheeddawanta. Untunttu Roome gade yeleta gido dirawunne qassikka kare gadeppe yeedda wogaaninne ammanuwan daroppe ayyiino. Phawuloosa bollan unntunttu daroppe hanqqteedda gaasuukka hawaa (Kit 16:20). Ha kiitay xaafetteeddawe, hara ammaniyaa oosanchchatuu Phawuloosa qofaa phalqqi phalqqiide waayissiyaa wodiyaananne Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttu gidдон dendeedda worddo timirttiyaa gaasuwan A wozanay daro kayyottiide me77eedda wodenne qasho golliyaan I de7iyaa wodiyaana. Gidoshshin, Phawuloosi Yesuusi Kiristtoosa minissiide ammaniyaa asaa gideedda diraw, ha kiitaa bollan qoncciide beettiyaawe nashechchaanne kumentha ammanettiyaawaa.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeedda koyro gaasuu A metuwaa wode A maaddanaw Piliphphisiyoosa ammaniyaa asay imotaa aw kiitteedda diraw, untuntta galatanaassa. A bollankka untunttu bollankka dumma dumma metuu gakeeddawaa gidoopekka, untunttu xalana malanne kumentha ammanettiide de7ana mala, ha gakteedda injjiyan untuntta menthethee. Ayyuwaanne otoruwaa diggiide, Yesuusi Kiristtoosa ashikketethan untunttu kumana mala, minissiide untuntta hassayiseedda. Yesuusi Kiristtoosanna ittippe gideeddawaan untunttu demmeedda de7uu Xoossaa aadho keekatethaappe pulteeddawaanne untunttu ammanuwan akkeeddawaa gidiaawaappe attin, Ayihudatuwaa wogatuwaa poliyaawan beetteeddawaa gidennawaa untuntta hassayisee. Yesuusi Kiristtoosanna ittuwaa gidiide de7iyaa ubbatoo Xoosay immiyaa sarotethaabaanne nashechchaabaa untunttussi xaafee.

Ha kiitay erettiyaawe nashechchaa, ammanettiyaawaa, ittipetethaanne Kiristinnaa ammanuwaaninne de7uwan minniide de7iyaawaa geeshshiide bessiyaawaana. Hewaa bollakka gujjiide, Phawuloosi Piliphphisiyoosan de7iyaa ammaniyaa asatuwaa siiqiyaa wolqqaama siiquwaa qonccissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-11)

Phawuloosassi de7eedda de7uwaa hanotaa (1:12-26)

Kiristinnaa de7uwaa leemisuwaa (1:27-2:18)

Ximootoosassinne Ephafiroodiituussassi de7iyaa qofaa (2:19-30)

Ammanuwaa eqettiyaawantuppe naagettana mala odetteeddawaa (3:1-4:9)

Phawuloosi Piliphphisiyoosa ammaniyaawanttussi shiishsheedda galataanne maqquwaa (4:10-20)

Wurssethaa qutiyaa (4:21-23)

¹ Nuuni Yesuusi Kiristtoosa oosanchchatuu Phawuloosinne Ximootoosi, Kiristtoosa Yesuusan de7iyaawanttoo, Piliphphisiyoosa giya katamaan de7iya geeshshatoo ubbatoo, ammaniyaawantta kaaletthiyaawanttoonne maaddiyaawanttoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

² Nu Aawuwaa Xoossaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayinne sarotethay hinttentoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Taani hinttena hassayiya wode ubbaan ta Xoossaa galatay. ⁴⁻⁵ Hintte koyiro gallasaappe hanno gakkanaw, mishiraachchuwaa qaalaa odiyaawaan taana maaddeedda diraw, taani ubba wode hinttentoo ubbaw nashechchan Xoossaa woossay. ⁶ Qassi hinttenttu gidдон lo77o oosuwaa doommeedda Xoossay, Kiristtoosi Yesuusi simmiyaa gallassay gakkanaw polanawaa eray.

⁷ Taani hinttentoo ubbaw hewaadan qoppanaw bessee; ayissi gooppe, taani hinttena ubba wode hassayay. Ha77i taani qashuwan de7iyaawaaninne wonggalaw mootettiyaawan, qassi wonggalaa minissa essiyaawaaninne, Xoossay taw qaadeedda qaadaa hinttekka taananna gishi akkeedita. ⁸ Ayissi gooppe, taani hinttena ubbatuwaa Kiristtoosi Yesuusappe yiyaa siiquwan ay keenaa siiqintto, Xoossay taw markka.

⁹⁻¹⁰ Qassi taani hinttentoo Xoossaa woossiyaawe hawaa; lo77obaa ayaanneekka dooranaw hinttenttu danddayanaadaaninne, qassi hinttenttu siiquu tumu eratethaananne akeeka ubbaanna ittippe gujji gujji diccanaadan, Xoossaa woossay; yaatiide Kiristtoosi simmiyaa gallassan hinttenttu suurene pokkuu baynnawantta gidana. ¹¹ Qassi hinttenttu shemppuukka Xoossaa bonchchoonne galataw Yesuusi Kiristtoosa bagganna beettiyaa xillotethaa ayfiyaa ayifana.

Phawuloosi Qashuu Wonggalay Aakkanawaa Diggibeenna

¹² Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, ha taana gakkeeddawe mishiraachchuwaa qaalay aakkanaan tumu maaddeeddawaa hinttenttu erana mala koyyay. ¹³ Taani Kiristtoosa diraw qashetteeddawaa, kaatiyaa golliyaa naagiyaa ubbatuunne hawaan de7iya haratuu ubbatuu eriino. ¹⁴ Qassi taani qashetteeddawe nu ishatuwaappe dariyaawaanttu Godan loythi ammanettiide, Xoossaa qaalaa yashshi baynnaan kasewaappe xaliide odanaan maaddeedda.

¹⁵ Tumuppe ittuu ittuu qanaatiyaa dirawunne palumiyaa diraw, Kiristtoosawaa odiino; shin haranttu lo77o amuwan odiino. ¹⁶ Hawanttu Xoossay taw wonggalaa naagiyaa oosuwaa immeedda diraw, siiqiide qaalaa odiino. ¹⁷ Shin yokkonttu taani qashuwan de7ishshin, ta bolla waayiyaa ahanawaa untunttoo malatina, barena siiqiyaa wolqqaama amuwan Kiristtoosawaa odinoppe attin, wozanaappe odikkino.

¹⁸ Aynne baawa; malatissiyaa odonne gido woy tumu odonne gido, ay ogiyaaninne Kiristtoosawaa odooppe, taani hewan nashettay. Sinthanawukka qassi taani nashettana. ¹⁹ Ayissi gooppe, taani hinttenttu woosaaninne Yesuusi Kiristtoosa Ayyaanaappe yiyaa maaduwan attanawaa eray. ²⁰ Ta wolqqaama amuunne Xoossaappe akkana gaade taani nashechchan naagiyaa naagu ayee gooppe, taani paxa de7inakka woy hayiqqinakka yayyennaan, kasewaadan ha77ikka ta

kumentha asatethan Kiristtoosi bonchchettanawaappe attin, taani haray atto ittibankka yeellatennaan attanaassa. ²¹ Ayissi gooppe, taw de7uu Kiristtoosa; qassi hayiquukka taw go77a. ²² Shin taani paxa de7iyaawaan daro go77iyaawaa oothanawaa gidoope, haqawaa dooranento taw eretenna. ²³ Taani ha laa77u yewatuwan meetooy; ha de7uwaappe shaakettanawunne qassi Kiristtoosanna ittippe de7anaw amottay; Kiristtoosanna ittippe de7iyaawe ubbaappe aadhdhedda daro lo77obaa. ²⁴ Shin taani hayiqqiyaawaappe hinttenttu diraw paxa de7iyaawe hinttena daro koshshiyaawaa.

²⁵ Hawe tuma gidiyaawaa taani geeshshaade eray; qassi ammanuwan hinttenttu diccanaadaaninne nashettanaadan, taani hinttenanna ubbaanna paxa de7ana. ²⁶ Hewaa diraw, taani hinttenanna laa7ethuwaa yiyaa wode, Kiristtoosa Yesuusanna hintte de7iya de7uwan, tabaan ceeqettiyaabay hinttenttoo darana.

²⁷ Gidooppekka, hinttenttu hinttenttu huuphew Kiristtoosa wongalaw bessiyaa de7uwaa de7ite; taani hinttena baade woy be7ana dhayina, hinttenttu itti qofaan minniide eqqeeddawaanne, qassi wongalaa ammanoo itti wozanaa gidiide ittippe baaxetiyaawaa sisana. ²⁸ Hintte morkketuwassi ayankka yayyoppite; hewe untunttoo untunttu dhishissee; shin Xoossay hinttena xoonissiyaa diraw, hinttenttoo atatethaa dhishissee. ²⁹ Ayissi gooppe, Kiristtoosaw oothiyaa qaaday hinttena gakeeddawe hinttenttu aani ammanana xalalaassa gidennaan A diraw waayyiyaakka akkanaassa. ³⁰ Taani kase baaxetishshin hinttenttu be7eeddawaa mala baaxiinne qassi ha77ikka taani baaxetiyaawaa hinttenttu sisiyaawaa malay hinttena gakeedda.

2

Kiristtoosi Barena Kawushsheeddawaa Leemisuwaa

¹ Kiristtoosan hinttenttu de7iyaa de7uu hinttena wozanthii? A siiquu hinttena menthethii? Geeshsha Ayyaananna hinttenttoo ittippetethay de7ii? Hintte ittuu ittuwassi keekitennee qarettiitee? ² Yaatooppe, hinttenttu qofaan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan ittuwaa gidiide, taana polo nashechchite. ³ Hinttena siiqiyaawaan woy ceeqettanaw koyyiyaa mela amuwan ittibaanne oothoppite; shin ittuu ittuwaappe dhoqqay yaagiide qoppennaan, ittuu ittuwassi hinttenttu huuphiyaa kawushshite. ⁴ Qassi ittuu ittuwaa go77iyaawaa koyyanaappe attin, hinttenttu huuphe xalalaa go77iyaawaa koyyoppite.

⁵ Kiristtoosa Yesuusan de7iya ha ashikketethaa qofay qassi hinttenankka de7anaw bessee.

⁶ I ubba wode Xoossaa gidiide de7eedda;

shin I wolqqaan Xoossaa keena gidiyaa maatay de7iyaawaa bessiyaawaadan paydibeenna.

⁷ Shin I bare sheniyaan ubbabaa aggiide, *

ayllyyaa medhetaa akkeedda;
qassi asaa malatiide qonceedda.

⁸ I barena kawushsheedda;

hayqoo, ubba haray atto,
masqqaliyaa bolla hayqqanawukka azazetteedda.

⁹ Hewaa diraw, Xoossay A loythi dhoqqu dhoqqu ootheedda;

* 2:7 ubbabaa aggiide: I barena mela udeedda guussaa.

qassi sunthaa ubbaappekka aadhdiyaa
dhoqqa sunthaa aw immeedda.

¹⁰ Hewaa diraw, saluwaaninne sa7an
sa7aappe garssan de7iya ubbay
Yesuusa sunthaa bonchchanaw gulbbatana.

¹¹ Qassi asay ubbay Yesuusi Kiristtoosi Godaa yaagiide,
Xoossaa Aawuwaa bonchchoo markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyaawaa

¹² Hewaa diraw, ta dabbatoo, taani hinttenanna de7iyaa wode ubbaan hinttenttu taw azazetteeddawaadan, ha77i taani hinttenttu matan de7enna wodekka, hinttenttu kasewaappe aathiide taw azazettanaw bessee; yashshatethaaninne kokkorssaan hinttenttu atothetaa polanaw oothite. ¹³ Ayissi gooppe, Xoossay hinttena barew eeno giissanaadaaninne qassi I qoppeeddawaa hinttenttu oothanaadan hinttenttu gidдон ubba wode oothee.

¹⁴⁻¹⁵ Geellanne nagaranchcha asaa gidдон pokkuu baynnawantta, geeshshatuwaa, Xoossaa naanatuwaadankka pokkuu baynnawantta gidite; qassi zuuzummennan woy itabaa qoppennaan ubbabaa oothite. He asaa gidдонikka saluwan poo7iya xoolinttiyaadan poo7iidde,

¹⁶ de7uwaa mishiraachchuwaa qaalaa untunttoo odite; he wode ta daaburayinne ta oosuu mela dhayibeennawe erettiyaa diraw, Kiristtoosi simmiyaa gallassi taani hinttenan ceeqettana.

¹⁷ Haray atto hinttenttu ammanuu Xoossaw yarshshiyaa yarshshuwaa bolla ta suuthay ushshaa yarshshuwaadan gukkooppekka, taani nashettay; hinttenanna ubbaanna ittippe nashettay. ¹⁸ Hewaadan hinttekka qassi nashettanaw bessee; taananna ittippe nashettite.

Ximootoosinne Eppafiroditoosi Ootheedda Oosuwaa

¹⁹ Shin taani hinttenttu de7uwaabaa sisaade nashettanaadan, Ximootoosa hinttekko ellekka yeddanaawaa Godaa Yesuusan ammanettay.

²⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu de7uwaabaw wozanaappe hirggiyaa A mala asay haray ooninne taw baawa. ²¹ Ayissi gooppe, haratuu ubbatuu barenttu huuphe go77aa koyyiino; Yesuusi Kiristtoosawaa koyyikkino.

²² Shin na7ay bare aabbu oothiyaawaadan, Ximootoosi taananna ittippe gidide, wonggalaa oosuwaa ootheeddawan, ammanettiya asaa gididiyaawaa erisseeddawaa hinttenttu eriita. ²³ Hewaa diraw, taani yewuu haniyaawaa be7aade, elekka A hinttekko yeddana gaade qoppay. ²⁴ Taani ta huuphew mata wodiyaan hinttekko baanawaa Godan ammanettay.

²⁵ Shin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, taananna ittippe ta bagga gidide ootheeddawaa, oletteeddaawaanne, qassi taana maaddiyaawan hinttenttoo kiitettiide ootheeddawaa hinttekko kiittanaw koshshiyaawaa qoppaaddi. ²⁶ Ayissi gooppe, I hinttena ubbaa be7anaw laamotee; qassi I saketteeddawaa hinttenttu siseedda diraw, bare wozanaan daro metootee. ²⁷ I tumu sakettiide, hayiqqi atteedda; shin Xoossay aw qaretteedda; A xalalaw gididnaan kayyuu kayyuwaa bolla gujettennaadan, tawukka qaretteedda.

²⁸ Simmi hinttenttu laa7enthuwaa A be7iide nashettanaadan, tawukka ta wozanaa kayyuu irxxanaadan, taani ellekka A hinttekko

yeddana. ²⁹ Hewaa diraw, Godan de7iya ishaadan, kumentha nashechchan A mukkite; qassi A malatiyaa asaa ubbaakka bonchchite. ³⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu hinttenttu huuphew taana maaddana danddayenna maaduwwa maaddanaw, Kiristtoosa oosuwwa diraw, bare shempuwwa shenekoo giide, hayiqqi atteedda.

3

Tumu Xillotethaa

¹ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyawantto, Goday hinttentoo nashechchaa immo. Taani kase xaafeeddawaa zaarethaade xaafiyaawe taana waayissenna; qassi he xaafiyaawe hinttena naagana.

² Iitabaa oothiyaawantuppe, he kanatuwwa eeshshay de7iyaawantuppe, qaxxaray koshshee giya asatuwaappe naagettite. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanaw Xoossaw goyinniyya dirawunne nu de7uwan Godaa Kiristtoosa Yesuusan nashettiyya diraw, tumu qaxxaraa qaxxaretteddawantta; asatethaa bolla oosettiyaawan ammanokko.

⁴ Qassi taw ta huuphiyankka ta asatethan ammanettiyaawe de7ee. Ay asayenne bare asatethan ammanettiyaawe barew de7ee giide qoppoippe, taani aappe loythaa aadhdhay. ⁵ Taani yelettoodeppe hospuntha gallasaan * qaxxarettaaaddi. Taani yeletan Israa7eeliyya; Biiniyaama zare; walakay bayinna Ayihuda asaa. Ayihuda higgiiyya naagiyaawan gidooippe, taani Parisaawe; ⁶ Ayihuda ammanoo see-laa gidooippe, taani ammaniyaawantta waayissaaddi; itti uray Muse higgew azazettiide xilliyawaa baggaa gidooippe, taanan pokkobay beetibeenna.

⁷ Shin taana go77iiyya he ubbabaa Kiristtoosa diraw bayeeddawaadan payday. ⁸⁻⁹ Tumakka, hewanttu xalalaa gidenna; taani ta Godaa Kiristtoosi Yesuusa eriyaawe ubbabaappe loythi aadhdhiyya diraw, ubbabaa taana mulekka go77ennawaadan payday; taani A diraw ubbabaa yegga bashaaddi. Kiristtoosa demmanawunne aananna de7anaw ubbabaa wora oleeddawaadan payday; taani Muse higgew azazettaade demmiyya ta huuphe xillotethay taw baawa. Kiristtoosa ammanina, Xoossay immiyya xillotethay, ammanuwan Xoossaa matappe yiyya xillotethay taw ha77i de7ee. ¹⁰⁻¹¹ Taani Kiristtoosanne A dendduwwa wolqqaa eranaw koyyay; yaataade taani ta huuphew hayiquwaappe denddana yaagiyaawan, A waayiiyya aananna waayyetanawunne A hayquwan A malatanaw amottay.

Gakkiyaasaa Gakkanaw Woxxiyaawaa

¹² Taani ha77i demma diggaaddi woy taanan bali baawa giikke. Shin Kiristtoosi Yesuusi taana barew ootheedda woytaa demmana gaade elleellay. ¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyawantto, taani hewaa demma diggaaddi gaade qoppikke; shin taani ittibaa oothay; taappe guyyenna de7iyaawaa dogaa sinthan de7iyaawaa oyqqanaw wadhetay. ¹⁴ Xoossay Kiristtoosi Yesuusa bagganna bolla de7uwassi xeesiiyya woytaa akkanaw, ta gakkanaw woxay.

¹⁵ Simmi nuuni Ayyaanaw minneeddawanttu ubbatuu hawaa qoppanaw bessee; qassi hintteppe amareeddawanttoo ayaaninne

* 3:5 Taani yelettoodeppe hospuntha gallasaan: Hawe Ayihudiyaa attuma naanay yelettoodeppe hospuntha gallasaan qaxxarettiyaawaa bessee.

dumma qofay de7ooppe, hewaakka Xoossay hinttenttoo qonccissana. ¹⁶ Gidooppekka, nuuni hanno gakkanaw de7eedda maaraadan, ane sinthaw he maaraa kaalloytte.

¹⁷ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, taani haniyaawaadan hanite. Nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideeddo; hewaadan hinttekka nuuni hinttenttoo leemisuwaa gideedda maaraa kaalliyaawantta akeekite. ¹⁸ Ayissi gooppe, taani hewaa hinttenttoo kase coratoo odaaddi; qassi ha77i laa7ethuwaakka afoxxaadde hinttenttoo oday; Kiristtoosi masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayiggeeddawoo barenttu shemppuu barena morkke ootheedda daro asatuu de7iino. ¹⁹ Unttuntu wurssethay bashshaa; unttuntu uluu unttunttoo Xoossaa; yeellatanaw bessiyaawan unttuntu otorettiino; qassi ha sa7aabaa xalalaa qoppiino. ²⁰ Ayissi gooppe, nu biittay saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuuna ashshiya Godaa Yesuusi Kiristtoosa naageetto. ²¹ Kiristtoosi ubbabaa bareppe garssan wothanaw danddayiyaa bare wolqqan, nu daaburanchcha asatethaa laammiide, bare bonchcho asatethaa malatissiide oothana.

4

Wurssetha Zoriyaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, taani siiqiyaawanttoo, laamotiyaawanttoo, taana nashechchiyawaanttoo, taana dhoqqu oothiyaawanttoo, ta dabbatoo, simmi Godan hinttenttu minni eqqanaw bessee.

² Ewoodenne Sinxxiikee, hinttenttu laa77uukka qofaan ittuwaa gidide, Godan de7anaadan, taani hinttena zoray. ³ Qassi taananna oothiyaa ammanetteeddawoo, neeni ha macca asatuwaa maaddanaadan, taani neena woossay; ayissi gooppe, unttuntu taanannanne unttuntu sunthay Xoossaa de7uwaa maxaafan * xaafettedda Qaleminxxoosanna qassi taananna ittippe oothiyaa haratuwaa ubbaanna wonggalaa ubbasaa gathanaw daabureeddino.

⁴ Godaanna hinttenttu de7iya de7uwan ubba wode nashettite; taani hawaa gujjaadekka gay; nashettite.

⁵ Asay ubbay hinttenttu ashikketethaa ero; Goday matan yaana. ⁶ Xoossaa hinttenttu woossiyaa woosaa ubbaan A loythi galatiidde, hinttena koshshiyawaa ubbaw woossiteppe attin, ittibawukka hirggopite. ⁷ Qassi asaa eratethaa ubbaappe aadhdiyaa Xoossaa sarotethay hinttenttu wozanaanne hinttenttu qofaa Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna naagana.

⁸ Wurssethaan, taanaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttenttu wozanaan lo77obaanne galatissiyaawaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaawaa ubbaa, bayizzuwaa gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiquwaa ubbaa, suure gidiyaabaa ubbaa qoppite. ⁹ Hinttenttu taappe tamaareeddawaa, akkeeddawaa, siseeddawaanne be7eeddawaa ubbaa oothite; qassi nuussi sarotethaa immiya Xoossay hinttenanna ittippe gidanawa.

Barew Kiitettedda Imotaw Phawuloosi Galateeddawaa

¹⁰ Shin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i hinttenttu tawaa laa7enthuwaa qoppanaw doommeedda diraw, taani Godan loythaa

* **4:3** Xoossaa de7uwaa maxaafan: Xoossaa asaa sunthay xaafettiya maxaafaa.

nashettay; taw qoppanaw hinttentoo injjetennan ixceeddawaappe attin, taw gofaa qoppiita. ¹¹ Taani hawaa taana meteedita diraw giikke; ayissi gooppe, taw de7iyaabay taw gidana † giyaawaa taani tamaaraaddi. ¹² Taani metootiide wooti de7anentto eray; qassi duretitiide de7iyaawekka ayentto eray; haqan gidinakka awude gidinakka, taani kaluwaanne koshshaa qassi pacaanne palahaa tamaaraaddi. ¹³ Kiristtoosi taw immeedita wolqqan, ubbabaa oothanaw taani danddayay.

¹⁴ Gidooppekka, hinttenttu ta metuwaa taananna metootiide daro loytheedita; ¹⁵ Piliphphisiyoosa asaw, wonggalaa mishiraachchuu koyro hintte gidon odetteedita; shin taani Maqidooniyaappe keseedita wode, taana ammaniyaa hinttenttuppe attin, haray maaddibeennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita; qassi immiyaabankka akkiyaabankka hintteppe attin, haray taana maaddibeenna. ¹⁶ Ayissi gooppe, taana metuu oyqqeedda wode, haray atto taani Teselonqqiyaan de7ishshinkka taana zaari zaariide maaddeedita. ¹⁷ Taani hinttewaa bolla harabay gujettanawaa koyyiyaawaappe attin, woyitaa xalalaa akkanaw koyyikke.

¹⁸ Shin taani hinttenttu immeeditawaa ubbaa akkaaddi; qassi taw palahiide gidiyaawe de7ee. Hintte kiitteedita ubbabaa Eppafiroditoosappe akkaaddi; koshshiyaa ubbay taw de7ee. Hintte taw kiitteedita imuu Xoossaw sawuwaa toshikku giyaanne I dosiyaa, A nashechchiyaa yarshshuwaa mala. ¹⁹ Qassi ta Xoossay bare bonchcho duretethaa daruwan Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena koshshiyawaa ubbaa hinttentto immanna. ²⁰ Nu Xoossaw, nu Aawoo medhinaappe medhinaa gakkanaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

²¹ Kiristtoosi Yesuusawaa gidiyaa Xoossaa asatuwaa ubbatuwaa saro giite. Taananna hawaan de7iya ishatuu hinttena saro giino. ²² Hawaan de7iya Xoossaa asatuwaa ubbatuu, ubbaappekka aathiide Kaatiyaa Qeesaare golliyaan de7iyaawanttu hinttena saro giino.

²³ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna gido.

† **4:11** taw de7iyaabay taw gidana: Taw de7iyaabaan taani shemppay, kallay, woppugay. **4:15**
2Qo 11:9 **4:16** Kit 17:1 **4:18** Kes 29:18

Phawuloosi Qolaasiyaasa Asaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Phawuloosi Qolaasiyaasa asaassi xaafeedda kiitay xaafetteeddawe, Efesoone asaw xaafettedda kiitaanna itti wodiyaana malatee. Hewekka Qeeri Iisiyan, Efesooneppe away doliyaa bagganna beettiyaa Qolaasiyaasan de7iyaa ammaniyaa asatuwaassa gidii de laa77uwaa gidдон de7iyaa dummatethay, Qolaasiyaasa asaw xaafettedda kiitay Kiristtoosi medhetaa ubbaassi huuphe gidiyaa wode Efesoona asaassi xaafettedda kiitay qassi Kiristtoosi woosa gollew huuphe gidiyaa bessee. Ha asatuwaassi qaala markkatteddawe Phawuloosa gidana dhayooppekka, Roome gadiyan, Iisiyaa waanna katamaa gidiyaa Efesooneppe untuntussi oothiyaa asatuwaa kiittiyawe A gidiyaa diraw, Qolaasiyaasawukka aawotiyaa hanotay aw de7ee. Qolaasiyaasa ammaniyaawanttu gidдон, “Xoossaa eranawunne kumentha atotethaa demmanaw, asay ubbay ayyaana wolqqatuwaassinne maata de7iyaawanttussi goyinnanaw koshshee” yaagiya worddo astamaaratuu de7iyaawaa Phawuloosi siseedda. Ha astamaaratuu harabaa qassi, “Asay ubbaykka qaxxaraa malatiyaa wogatuwaassi moodettanawunne qumaa wogaanne hara wogatuwaa ubbaa naaganaw koshshee” yaagiino.

Phawuloosi ha kiitaa xaafeeddawe tumanchcha gidiyaa Kiristinnaa kiitaa odiyaaawaan, untuntu worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaareedda zaaruwaappe waannatiyaawe “Yesuusi Kiristtoosi kumentha atotethaa immanaw danddayee; ha hara ammanatuunne oosatu aappe haassanaw danddayiino” yaagiyaawaa. Xoossay Kiristtoosa bagganna ha alamiyaa medhdheedda. Qassi A bagganna zaariide A barekko ahana. Ha alamiyassi Kiristtoosa wozanappe ammaniyaawa xalalaan atotethaa hidootay de7ee. Hawaa maaran Phawuloosi ha wolqqaama timirtti ammaniyaa asaa de7uwan waaniide oosuwan peeshanaw danddayintto odee.

Ha kiitaa Phawuloosappe akkiide, Qolaasiyaasa gathanaw kiitettedda Tiikiigoosanna ittippe beeddawe Anaasimoosa gidiyaa be7iyaawe go77iyaawaa. Waaniide gooppe, Phawuloosi ha Anaasimoosa geetettiyaa bare oosanchchaabaa dentiide, Pilimoonaw hara kiitaa xaafeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Kiristtoosa eeshshaanne oosuwaa (1:9-2:19)

Yesuusan beettiyaa oratha de7uwaa (2:20-4:6)

Wursethaa qutiya (4:7-18)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossaa sheniyaan Kiristtoosi Yesuusi kiitteeddawaa gideeddawenne nu ishay Ximootoosi, ² Qolaasiyaasa giyaa kamaan de7iyaa Xoossaa naanattoo, Kiristtoosan ammanetteedda ishattoo ha dabidaabbiyaa xaafetto.

Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethayinne sarotethay hinttenttoo gido.

Phawuloosi Woosseedda Galataa Woosaa

³ Nuuni hinttenttoo woossiigde, nu Godaa Yesuusi Kiristoosa Aawuwaa, Xoossaa ubba wode galateetto. ⁴ Ayissi gooppe, nuuni Kiristoosi Yesuusa hinttenttu ammaniyaawaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa siiqiyaawaa siseeddo. ⁵ Tumu kiitay wonggalay koyiro hinttekkoo yeedda wode, Xoossay sinthaappe immana geeddawaa siseeddita. Simmi hinttenttu ammanuunne siquu saluwan giigiide naagiya, Xoossay sinthappe immana geeddawan doometteedda. ⁶ He wonggelii hinttekkoo gakteedda; hinttenttu A sisodeppenne Xoossaa aadho keekatethaa tumatethaan eroodeppe doommiide, hinttenttu giddon de7iyaawaadankka, biittaa ubbaan anjuwaa aheenne ubbasaa aakkee.

⁷ Hinttenttu hewaa nuunanna ittippe qooma gideedda siigo Eppaafiraappe tamaareeddita; I nu diraw Kiristoosaw ammanettiide oothiyaawe, ⁸ Xoossaa Ayyaan haratuwaa hinttenttu siiqiyaawaa nuussi odeedda.

⁹ Hewaa diraw, nuuni qassi hewaa siseedda gallasaappe doommiide, Xoossay hinttenttoo bare sheniya eriyaa eratethaa, Xoossaa Ayyaanay immiya aadhdheedda eratethaanne akeekaanna ittippe kunthiide immanaadan, ubba wode balenna Xoossaa woossetto. ¹⁰ Hewaappe guyyiyan, Goday koyyiyaawaadan hinttenttu de7anawunne, ubba wode A nashechchiyaabaa oothanaw danddayana; hinttenttu oothiyaalo77o oosuwaa ubbaan hinttenttu de7uu go77ana de7iyaawaa gidanawa; qassi Xoossaa eriyawaan dicci dicci baanita.

¹¹ Hinttenttu ubbabaani nashechchan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossay bare bonchchuwaa gitatethaadan immiya wolqqaa ubbaan minnite. ¹² Qassi Xoossaa naanattoo giigeedda poo7o kawutethaa laatanaw, nuuna danddayisseedda Xoossaa Aawuwaa galatite. ¹³ I nuuna dhumaa wolqqaaappe ashshiide, bare siiqiya Na7aa kawutethaakko pintheedda. ¹⁴ Qassi I bare Na7an nuuna woziide, nu nagaraa atto geedda.

Kiristoosa Xoosatethaanne A Oosuwaa

¹⁵ Kiristoosi beetenna Xoossaa qonccissiyaawaa; I medhetteddawaa ubbaappe aadhdhiyaa bayra Na7aa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ubbabaykka aani medhetteedda; beettiyaawanttu, beettennawanttu, ayyaanatuwaappe beettiya wolqqayenne godatethay, dhoqqatethayenne maatay, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaykka Aaninne Aw medhetteedda. ¹⁷ I ubbabaappe kase de7eedda; ubbabaykka Aani bare sa7aa sa7aa oyqqiide de7ee. ¹⁸ I bare huuphew, woosa gollew huuphenne de7o; I ubbaappe bolla gidana mala, kasetiide hayiquwaappe denddeedda Bayira Na7aa gideedda.

¹⁹ Ayissi gooppe, Xoossay koyyeeddawaadan, Aani Xoosatethaa kumenthay de7ee. ²⁰ Yaatina Xoossay Kiristoosa bagganna ubbabaa bare-nanna sigethanaw yewuwaa qachcheedda; bare Na7ay masqqaliyaa bollan gusseedda suuthan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa bare-nanna sigetheedda.

²¹ Hawaappe kase, hinttenttu iitabaa qooppeedda dirawunne ootheedda diraw, Xoosaappe shaakettiide, Aananna morkketteeddita. ²² Shin Xoossay ha77i hinttentta pokkobay bayinnawantanne qassi geeshshatuwaa oothiide, bare sintha shiishshanaw, bare Na7aa hayiqqeeddawaa asatethan barenanna hinttentta sigetheedda. ²³ Hewe

hinttenttu tumu ammanuwan minni eqqiide, mishiraachchuwaa qaalaa sisiide, sinthaappe akkana geeddawaappe qaaxxennan minniide de7ooppe hanana; he wongalaa mishiraachchuu sa7an de7iya medhetaa ubbaa matan odetteedda. Taani Phawuloosikka mishiraachchuwaa qaalaa odiyaa waa gidaaddi.

Phawuloosi Yesuusi Kiitteeddawaa Gidiide Ootheedda Oosuwaa

²⁴ Taani hinttenttoo waayyetteedda diraw, ha77i nashettay; Kiristoosi bare huuphew, hewaa giyaawe woosa gollew, waayyettishin pacceddawaa taani ta bollaa sakuwan kunthay. ²⁵ Xoossay taana hinttentta maaddiyaawaanne A qaalaa polaade odiyaa ashikkaretethaa kiitaa taw immeedda. ²⁶ Ha qaalay hawaappe kase bagga ubbaan, asaa ubbaw erettennaan geemmiide de7ee; shin barena ammaniyaawanttoo Xoossay ha77i qonccisseedda. ²⁷ Xoossay Ayihuda gidenna asaw wotheedda ha asaw qonccibeenna bonchchuwaanne dure yewuu ayentto geeshshatuwaa erissanaw koyyeedda; ha asaw ha77i qoncceddawe ayee gooppe, Kiristoosi hinttentun de7iyaawaa; hewaa giyaawe Xoossaa bonchchuwaa aananna hinttenttu akkanawaa.

²⁸ Hewaa diraw, nuuni asaa ubbaw Kiristoosawaa odeetto; asaa ubbaa Kiristoosan kumentha asaa oothiide, Xoossaakko shiishshana mala, nuussi aadhheedda eratethaa ubbaan hinttentta seeretonne tamarisheetto. ²⁹ Taani hawaa polanaw, taanan oothiyaa Kiristoosi taw inniya wolqqan baaxetaynne daaburay.

2

¹ Taani hinttenttoonni Lodoociyaa giya katamaan de7iya asatoonne qassi taana be7ibeenna ammaniyaawanttoo ubbatoo ay keenaa baaxetaadditanto hinttenttu erana mala koyyay. ² Unttuntu wozanay minnana mala, siiquwan ittippe gidiide, tumu akeekan beettiyaa duretethaa ubbaa unttuntu akkana malanne qassi unttuntu Xoossay asaw qonccissibeennawaa, Kiristoosa A huuphew erana mala, taani daaburay. ³ Geeman Xoossay minjjeedda eraynne aadhheedda eratethay ubbay Aani de7ee.

⁴ Ooninne hinttentta cimmiyaa qaalaan balethenna mala, taani hinttentta hassayissay. ⁵ Ayissi gooppe, taani hinttenttu matappe haakkaade de7ooppeka, ayyaan hinttenttunna de7ay; hinttenttu de7iya maaraanne Kiristoosa hinttenttu minniide ammaniyaawaa be7aade nashettay.

Kiristoosan Beettiyaa Kumentha De7uwaa

⁶ Simmi hinttenttu Godaa Kiristoosi Yesuusa akkeeddawaadan, Aani de7ite. ⁷ Aani xaphuwaa yeddiide diccite; hinttenttu tamaareeddawaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

⁸ Kiristoosappe gidenna timirttiyaan, ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaa timirttiyaaninne, asaappe yeedda eratethan, qassi mela cimuwun hinttentta ooninne omoddenna mala naagettite. ⁹ Ayissi gooppe, Kiristoosa asatethaa bollan Xoossatethaa medhetaa kumenthay de7ee. ¹⁰ Qassi ubbaa ayyaanatuwaa kaappotethawunne godatethaw ubbaw huuphe gidiyaa Kiristoosappe kumentha de7uwaa demmeedda.

¹¹ Hinttenttu Kiristoosanna itti asaa mala gidiide, asaa qaxxaraa mala gidennaan, hinttenttu nagaranchcha medhetaa diggiyaa qaxxaraa, hawekka asuwaa qaxxaraa gidennaan Kiristoosi

ootheeddawaa. ¹² Hinttenttu xammaqetteedda wode, Kiristtoosanna moogettiide, Kiristtoosa hayiquwaappe dentheedda Xoossaa wolqqaa ammaneedda diraw, ooratha de7uwaassi xinqqatan Kiristtoosanna ittippa denddeeddita.

¹³ Hinttenttu hinttenttu naaquwaaninne hinttenttu eca asatethaa qaxxarettennan aggeeddawan hayiqqiide de7iya wode, Xoossay hinttenttu naaquwaa atto giide, Kiristtoosanna hinttentta paxa wotheedda. ¹⁴ Nuuna ixxiyaa, acuwaa paramaa A caaquwaanna ittippe Xoossay daakkeedda; masqqaliyaa bollan dhishiide, ogiyaappe diggeedda. ¹⁵ Kiristtoosi he masqqaliyan kaappatuwaappenne godatuwaappe wolqqaa wothi akkiide, bare xoonuwaanee omoddetteeddawanta qoncciyaan besseedda.

¹⁶ Hewaa diraw, muusnaan woy ushshaan, baalaa gallassaa woy agenay xeeriyaa wodiya bonchchiyaawan, woy Sambbataa bonchchiyaawan, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁷ Hawanttu sinthaappe yaana yewatuwassii eeshuwaa; shin tumatethay Kiristtoosawaa. ¹⁸ Wordduwaa ashikke malatanawunne kiitanchchaw goyinnanaw koyiyyaawe, be7ibeennawaa saxaan be7aaddi giide otorettiyaawe, asatethaa qofaan coo ayyiyaawe, ooninne hinttenttu bolla pirddoppo. ¹⁹ Hewaa mala asay huuphe gidiyaa Kiristtoosa minissi oyqqeeddawaa leppissee. Bollaa ubbay he huuphiyaappe wolqqaa demmiide, bollan de7iyaa kuriyaannanne xaphuwaanna ittippe oyqqettiide, Xoossay dichchiyaa dishuwaadan diccee.

Hayquwanka Paxanka Kiristtoosanna De7iyaawaa

²⁰⁻²¹ Hinttenttu ha sa7aa mooddiyaa ayyaanatuwaappe haakkiide, Kiristtoosanna hayiqqeeddita; yaatina, ayissi ha sa7aa wogaan de7iya asaadan de7iitee? “Oyqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa” yaagiyaa higgetoo ayissi azazettiitee? ²² Ha ubbabaykka asay medhdheedda higgenne timirtte gidiyaa diraw, wodiyaappe guyyiyan dhayana. ²³ Unttuntu kiitanchchaw goyinniyaawaaninne wordduwaa ashikke malatiyaawan qassi barenttu asatethaa gilqqissiyaawan aadhdheedda eranchcha malatiino; shin ashuwaa amuwaa digganaw go77enna.

3

¹ Simmi hinttenttu Kiristtoosanna hayiquwaappe denddeeddawaa gidoope, Xoossaaappe ushechcha bagganna utteedda Kiristtoosi de7iyaasaan saluwan de7iyaawaa minissi koyyite. ² Saluwan de7iyaawaa hinttenttu qoppaanaappe attin, sa7an de7iyaawaa qoppoppite. ³ Ayissi gooppe, hinttenttu hayiqqeedita; qassi hinttenttu shemppuu Xoossaan Kiristtoosanna geemmeedda. ⁴ Hintteew de7o gideedda Kiristtoosi qoncciyaa wode, he wode hintteikka aananna bonchchuwan qonccana.

Ecaanne Ooratha De7uwa

⁵ Hewaa diraw, hinttenttun de7iya ha sa7aa amotuwaa wodhite; hewanttukka woshummiyaawaa, tunatethaa, woshumanaw koyiyaawaa, iita amuwaa, miishshaa amottiyaawaa. Yoranchchaa gidussay eeqaw goyinniyaawaappe dummatenna. ⁶ Hawanttu gaasuwan, Xoossay azazettenna asatuwaa hanqqettanawaa. ⁷ Kase hinttenttu ha iita qofatuwaan de7iya wode untuntun moodetteeddita.

⁸ Shin ha77i hinttenttu qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, hinttenttu doonaappe kesiya cashshaanne yeellayiyaa haasayaa hawantta ubbaa hintteppe dhayissite. ⁹ Ittuu ittoo worddotoppite; ayissi gooppe, nagarancha medhetaa A oosuwaanna hintteppe dhayissi diggiide,

¹⁰ Xoossay, A medhdheeddawe, barena malatissanawunne barew de7iya eratethaa ubbaa immanaw, ubba wode oorathiyaa ooratha medhetaa mayyeeddita. ¹¹ Ha ooratha medhetaan, Giriike asaa woy Ayihuda asaa, qaxxaretteddawaa woy qaxxarettibeennawaa, imathatuwaanne aynne tamaaribeennawaa, ayilliyaa woy womaanuwaa giide shaakkiyaabay baawa; huuphe allaalli Kiristoosa; I ubbankka de7ee.

¹² Hewaa diraw, Xoossay dooreeddawanttudan, geeshshanne siiqiyaawantta giidiide, maarotethaa, qaretaa, keekatethaa, hinttenttu huuphiyaa kawushshiyawaa, ashikketethaanne danddayaa mayyite.

¹³ Ittuu ittuwaawaa danddayite; ooninne bare laggiyaa bolla hanqqetteeddawe de7ooppe, ittuu ittoo atto yaago. Kiristoosi hinttenttoo atto geeddawaadan, hinttekka atto giite. ¹⁴ Hewaa ubbaa bolla, ubbabaa ittipe shiishshi qachchiyaa siiquwaa mayyite. ¹⁵ Kiristoosi immiya sarotethay hinttentta mooddo; ayissi gooppe, Xoossay hinttentta itti asaa udiide, he sarotethaw xeeseedda Xoossaa galatite.

¹⁶ Kiristoosa qaalay hinttenttu wozanaan kumiide de7o; hinttenttoo de7iya aadhdheedda eratethaa ubbaan ittuu ittuwaa tamarissitenne zorite; hinttenttu wozanaan Xoossaa galatiidde, woosaanne mazimuriyaa, Xoossaa sunthaa dhoqqu oothiyaa yethaa yexxite. ¹⁷ Hintte ay haasayiaawaa woy ay oothiyawaa gidoopekka, Aawuwaa Xoossaa Yesuusa bagganna galatiidde, oothiyawaa ubbaa Godaa Yesuusa sunthan oothite.

Ammaniyaa Asatuwaa Gollen De7anaw Bessiyaa Wogaa

¹⁸ Machchetoo, ammaniyaa asaw bessiyawaaadan, hinttenttu asinaw moodettite.

¹⁹ Attuma asatoo, hinttenttu macca asaa siiqite; untuntunna woppu giide de7ite.

²⁰ Naatoo, hinttentta yeledawanttoo ubbabaani azazettite. Ayissi gooppe, hinttenttu untunttoo azazettiyaawe Xoossaa daro nashechchee.

²¹ Aawatoo, hinttenttu naanay wozanaa bayenna mala, untunta yiloyoppite.

²² Ayilletoo, sa7an hinttenttoo godaa gidiyaawanttoo ubbabaani azazettite; Godaw yayyiide, suure wozanaan oothiteppe atin, asaa nashechchanawunne asay be7o giyaawaan azazettiyaawantta gidoppite. ²³ Hintte oothiyaa oosuu ubbaa asaw gidennaan Godaw oothiyawaaadan, wozanaappe oothite. ²⁴ Godaa Kiristoosaw hinttenttu oothiyaa diraw, I barewanttoo immanaw giigissi wotheeddawaa hinttenttu laattanawaa akeekite. ²⁵ Balabaa ootheedda uray ooninne, bare ootheedda balaadan woytaa akkana; ayissi gooppe, Xoossay pirdiidde, oonanne maaddenna.

4

¹ Godatoo, hinttewukka saluwan Goday de7iyaawaa eriide, hinttenttu ayilleto xillotethaaninne suuretethaan koshshiyaawaa oothite.

Zoriyaa

² Xoossaa aggennaan woossite; qassi woossiide azallennan, A galatidde woossite. ³ Qassi hinttenttu woossiyaa wode ubbaan, kaseedeppe asaw qonccibeennawaa, Kiristtoosawaa nuuni odana mala, Xoossay nuussi injjeyanaadan, nuussikka Xoossaa woossite; ayissi gooppe, ha77i taani qasho golliyaan de7iyaawe hewaassa. ⁴ Qassikka taani bessiyaawaa keenaa qonccissaade ha yewuwaa odana mala, taw Xoossaa woossite.

⁵ Hinttew de7iya wodiyaa go77i bayinnasaan dhayissennan, ammannawanttu matan cinccatethaan de7ite. ⁶ Hinttenttu asaa ubbaw wooti zaaranaw bessintto erana mala, hinttenttu haasayay ubba wode, sisanaw lo77iyaawaanne nashechchiyaawaa gidanaw bessee.

Wurssetha Sarotaa

⁷ Nu siiqo ishay Tikiqoosi, taananna ittippe Godaa oosuwan qoomaa gideedda ammanettiya oosanchchay, ta de7uwaabaa hinttentta erissana. ⁸ Taani A hinttekkoo kiittiyaawe, nuuni waani de7intto hinttenttoo I odiide, hinttentta menthethana diraassa. ⁹ Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishay, hinttenttu gadewe, aananna ittippe hinttekkoo bee; untunttu hawaan haniyaa ubbabaa hinttentta erissana.

¹⁰ Taananna qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasaw awuwaa gideedda Marqqoossi hinttentta sarotiino; taani hinttentta kase azazeedawaadan, Marqqoossi hinttekkoo booppe, wozanaappe A mokkite. ¹¹ Yosxxoosa giyaa Yesuusikka hinttentta saro saro gee; Ayihuda asatuwaappe taananna Xoossaa kawutethaw oothiyaawe, ha heezzu asatuwaappe haray baawa; hawanttu taana daro maaddeed-dino.

¹² Eppaafiri, hinttenttu gadewe, Kiristtoosi Yesuusa qoomay, hinttentta saro saro gee. I hinttenttu Xoossaan minniide eqqanaadaaninne Xoossay koyyiyaawe ubbay ayentto eriide, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa minissi woossee. ¹³ Ayissi gooppe, I hinttenttoo, Loodooqiyaa asawunne Hirapoliisa giya katamaa asaw daro daaburiyaawaa taani markkattay.

¹⁴ Nu siiqo dottorii Luqaasinne Deemaasi hinttentta saro de7iitee yaagiino. ¹⁵ Loodooqiyaan de7iya nu ishatoonne Nimppiw qassi izi golliyaan shiiqiyaa ammaniyaa asatoo nu sarotaa odite.

¹⁶ Ha dabiddaabbiiyaa hinttenttu nabbabeeddawaappe guyyiyan, Loodooqiyaa ammaniyaawanttookka nabbabissite; hinttekkoo Loodooqiyaa ammaniyaawanttookka hinttenttoo yeddiyaa dabidaabbiiyaa nabbabite. ¹⁷ Qassi Arkkiposaw, “Goday new immeedda oosuwaa polanawaa dogoppa” yaagiide odite.

¹⁸ Taani Phawuloosi, ta kushiyan sarotaa xaafeeddawaa hawaa be7ite; taani qashuwan de7iyaawaa dogoppite.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenttunna gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Teselonqqiyaa Maqidooniyaa geetettiyaa Roomaa biittaw waanna katamatto. Phawuloosi Teselonqqiyaan ammaniyaawanttoo shiishsheeddawe, Piliphphisiyoosa biittaa yeggi beeddawaappe guyyiyaana. Gidoppe attishshin, Ayihudatuwaa ammanuwaa akkanaw mateedda Ayihuda gidenna asatuu Phawuloosi tamaarissiyaa, ammanuwaa timirttiyaa doseedda diraw (1:8-10), Ayihudatuu Phawuloosa qanaatiide, phalqqethaa dentheeddino. Hewaa diraw Phawuloosi Teselonqqiyaa yeddiide, Beeriyaa geetettiyaa gadiyaa beedda. Takkiidde I Qoronttoosa gakteedda wode, matan A maaddiyaa Ximootoosi Teselonqqiyaa biide simmowaappe guyyian ammaniyaaw asaa hanotaa aw qonccissiide odeedda.

Phawuloosi koyro kiitaa Teselonqqiyaa asaassi xaafeddawe, ammaniyaawantta minissanaassanne menthethanaassa. I untunttu ammanuwaabaanne siiquwaabaa lo77o woriyaa siseedda diraw, Xoos-saa galatee. Kase I untunttu gidдон heezzu saaminttaa (Kit 17:1-9) de7eedda wode, ay mala de7uwaa de7eeddentto untuntta akeekissee. Hewaappe guyye Kiristoosa laa7ethuwaa yuussaa xeelleeddawaan dendeedda ooshatuwaassi zaaruwaa immee. He ooshatuwaappekka amareeddawanttu: “Kiristoosi ha alamiyaa simmanaappe kasetiide hayqqeedda ammaniyaaw asay, Kiristoosa simmay immiyaa medhinaa de7uwaa shaakki akkanaw danddayii? Kiristoosi simmiide yaanawe awudee?” yaagiyaawantta. Phawuloosikka he gakteedda wodiyaaw go77ettiide, “Kiristoosa laa7enthuwaa yuussaa timirttiyaa hidootaan naagiidde I yaana gakkanaw woppu giide hinttenttu oosuwaa oothite” yaagiide untuntta zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Phawuloosa nashechchaanne galataa (1:2-3:13)

Ammaniyaawanttu de7uwaa kaaalethiyaa ogiyaa (4:1-12)

Yesuusa laa7ethuwaa yuussaa timirttiyaa (4:13-5:11)

Wurssethaa maqquwaa (5:12-22)

Qutiyaaw (5:23-28)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi Teselonqqen de7iyaa ammaniyaaw asatoo ha dabidaabbiyaa xaafheetto; hewanttu Xoos-saa nu Aabbuwanttoonni Godaa Yesuusi Kiristoosawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido.

Teselonqqiyaa Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

² Nuuni woosaan Xoos-saa galatiidde, ubba wode hinttena ubbatuwaa hassayheetto. ³ Nuuni nu Xoos-saa, nu Aawuwaa sinthan ammanuwan hinttenttu ootheedda oosuwaanne, siiquwan hinttenttu daabureedda daaburaa, qassi nu Godaa Yesuusi Kiristoosan hinttew de7iyaa hidootaan gencciyaa genccuwaa ubba wode hassayheetto.

⁴ Nuunaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, Xoossay hinttena siiqiyaawaanne hinttena barew naanaa oothanaw dooreeddawaa nuuni ereetto. ⁵ Ayissi gooppe, nuuni wonggalaa, wolqqaan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelii tuma gideeddawaa wurssi ammaniyaawan hinttenttoo aheeddawaappe attin, asaa qaalaa xalalaan ahibeykko. Nuuni hinttenanna de7iya wode, hinttenttu diraw waani de7eeddentto, hinttenttu eriita. ⁶ Qassi hinttenttu daro waayyettooppekka, Geeshsha Ayyaanay immeedda nashechchaan kiitaa akkeeddita; hewan nu leemisuwanne Godaawaa kaalleeddita. ⁷ Hewaa diraw, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa giya gadiyan de7iya ammaniyaa ubbatoo leemisuwaa gideeddita. ⁸ Ayissi gooppe, Godaa qaalay hintteppe kesiide, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa xalalaan sisetibeenna; shin Xoossaa hinttenttu ammaniyaawe ubbasan sisettedda. Simmi nuuni haasayanaw koshshishshin attowe aynne baawa. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hinttekkoo beedda wode, hinttenttu nuuna wooti mokkeedentonne qassi hinttenttu hinttenttu eeqaw oothiyaawaa aggiide, worddotenna de7uwaaw Xoossaw oothanaw waani Xoossaakko simmeeditentto, untunttu barenttu huuphiyan haasayiino. ¹⁰ Qassi Xoossaa Na7ay Yesuusi, Xoossay hayiquwaappe dentheeddawe, nuuna sinthaappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaawe saluwaappe yaanawaa hinttenttu naagiyaawaa untunttu haasayiino.

2

Phawuloosi Teselonqiyaa Ootheedda Oosuwaa

¹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyawantto, nuuni hinttekkoo beeddawe mela gidennawaa hinttenttu hinttenttu huuphew eriita. ² Shin nuuni hinttekkoo yaanaappe kase Piliphphiyoosa giya katamaan waayyetteddawanne boretteddawaa hinttenttu eriita; daro phalqqethay de7ooppekka, hinttenttoo A mishiraachchuwaa qaalaa odana mala, Xoossay nuusi minotethaa immeedda. ³ Nuuni hinttena woossiyaawe baliide woy tunatethaan woy geniyan gidenna.

⁴ Shin Xoossay wonggalaa hadaraa akkanaw nuuni amanettiyaawantta gidina, nuussi he hadaraa immeedda; he immeeddawaadanka nuuni haasayeetto. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiyaa Xoossaa nashechchiyaawaadan haasayeettoppe attin, asaa nashechchiyaawaadan haasayokko. ⁵ Nuuni hinttekkoo cimmiyaa haasayaanna, woy nuuni yoraa genthiyaa hanotaan yibeennawaa hinttenttu loythi eriita; Xoossaykka nuussi markka. ⁶ Nuuni asaappe, woy hintteppe, woy haranttu ooppenneekka bonchchuwaa akkanaw koyyibeykko. ⁷ Nuuni Kiristtoosi kiitteeddawantta gididde, bonchchuwaa hinttenttuppe oochchanaw danddayeetto. Shin aatta bare naanatuwaa siiquwan dichchiyaawaadan, hinttenttu giddon ashikke gideeddo. ⁸ Hinttenttu nuussi daro al77o gideedda diraw, Xoossaa wonggalaa hinttenttoo immanaawaa xalalaa gidennaan, nu de7uwaakka hinttenttoo immanaw giigi utteeddo; ayissi gooppe, hinttena nuuni loythi siiqeeddo. ⁹ Nuunaadan Xoossaa kaalliyawantto, nu oosuwaanne nu daaburaa hinttenttu akeekiita; hinttenttoo Xoossaa mishiraachchuwaa qaalaa odiidde, hinttena ayinne waayissenna mala, qammanne gallassi nuuni ootheeddo.

¹⁰ Nu de7uu hinttentu matan, ammaniyaawanttu matan, geeshsha, xillonne borettenawaa gidiaawoo hinttenne Xoossay markka. ¹¹ Nuuni hinttentoo huuphiyan huuphiyan aawuu bare naanaw haniyaawaadan haneeddawaa eriita. ¹² Nuuni hinttena zoreeddo; menthetheeddonne hinttentoo markkateeddo. Hewenneekka hinttena xeseedda Xoossaa nashechchiyaa de7uwaa hinttentu de7anaadananne A kawutethaanne A bonchchuwaa gelanaadaana.

¹³ Hintte nuuppe Xoossaa qaala tuma gideeddawaadan akkeedda wode, Xoossaa kiitaadan akkeeddawaappe attin, asaa kiitaadan akkibeenna diraw, Xoossaa gaalay ammaniyaa hinttenan oothee; he gaasuwan nuuni Xoossaa ubba wode galateetto.

¹⁴ Ayissi gooppe, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Kiristtoosi Yesuusan ittuwaa gideedda Yihudaa giya gadiyan de7iya ammaniyaawantta, hinttentu leemissettiita; hewanttu Xoossaa ammaniyaawantta. Ayihudatuu untuntta wayisseeddawaadan, hinttentu biittaa asaykka hinttena waayisseedda. ¹⁵ He Ayihudatuu Godaa Yesuusanne nabatuwaa wodheeddino; qassi nuuna yedersseeddino. Untunttu Xoossaa nashechchikkino; asaa ubbaakka ixxiino. ¹⁶ Ayihuda gidenna asay attana mala, nuuni untunttoo qaala odiyaaawaa diggiino. Qassi untunttu nagaraykka ubba wode dari dari bee. Shin wurssethaan Xoossaa hanqquu untunttu bolla wodhdheedda.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaa laa7enthuwaa Xomoosanaw Amotteedda Amuwaa

¹⁷ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni nu qofaan gidenaadan, asatethaa xalalaan hintteppe guuthaa wodew shaaketteedda wode, hinttena daro laamotiide, ayfiyan be7anaw loythi koyyeeddo. ¹⁸ Ayissi gooppe, nuuni hinttekkoo simmiide baanaw koyyeeddo. Ubba taani Phawuloosi zaara zaaraade hinttekkoo baanaw mala be7aaddi; shin Seexaanay nuuna diggeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaawe, woy nu nashechchay, woy nuuni ceeqettiyaa akililii oonee? Hinttena gidikkiteeyee? ²⁰ Ayissi gooppe, hinttentu nu bonchchuwaanne nu nashechchaa.

3

¹ Hewaa diraw, nuussi gencanaw danddayettennan ixxeedda wode, Ateenaa giya katamaan nuurekka attanaw qofaa qachcheeddo. ² Hinttena zoranaadaaninne hinttentu ammanuwan hinttena minissanaadan, Xoossaw oothiyaa nu ishaa, nuunanna ittippe Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaala odiyaa Ximootoosa hinttekkoo kiitteeddo. ³ Ha waayiyaa gaasuwan hintteppe ooninne guyye simmenna mala, A kiitteeddo. Nuuni hewoo dooretteeddawaa hinttentu hinttentu huuphew eriita. ⁴ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iidde, nuuni waayettanawaa kasetiide hinttentoo odeeddo; qassi hinttentu eriyaawaadanka kase hewaadan haneedda. ⁵ Hewaa diraw, qassi gencanaw taw danddayettennan ixxeedda wode, "Ooni eri xalahiyaa kaappuu hinttena paaccennan aggenna. Nu daaburayikka mela gidennaan aggenna" yaagaade hinttentu ammanuwaa eranaw Ximootoosa hinttekkoo kiitaaddi.

⁶ Shin ha77i Ximootoosi hinttenttu matappe nuukko yiide, hinttenttu ammanuwaabaanne hinttenttu siiquwaabaa hinttenttoo mishi-raachchu giide nuussi odeedda. Qassi nuuni hinttena be7anaw laamotiyaawaadan hintteikka nuuna be7anaw laamotiidde, ubba wode nuussi lo77obaa qoppiyaawaa I odeedda. ⁷ Hewaa diraw, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, nu waayyiyaaninne nu tuggaan ubbaan hinttenttu ammanuwaa bagganna hinttewan nu minetteeddo. ⁸ Godan minniide hinttenttu de7ooppe, nuunikka ha77i de7eetto. ⁹ Ayissi gooppe, nuuni hinttebaw Xoossaa galateeto. Nuuni nu Xoossaa sinthan hinttenttu diraw de7iya nashechchaa ubbaw A daro galateeto. ¹⁰ Nuuni hinttena be7anawunne hinttenttu ammanoo pacceddawaa kunthanaw, qammanne gallassi nu kumentha wozanaappe Xoossaa woossetto.

¹¹ Nu Aawuu, nu Xoossay bare huuphew, qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi nuuni hintteikko biya ogiyaa nuussi giigisso. ¹² Nuuni hinttena loythi siiqiyaawaadan, Goday hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiya siiquwaanne qassi asaa ubbaa siiqiya siiquwaa hinttenttoo darissonne gujjo. ¹³ Nu Goday Yesuusi bare geeshshatuwaa ubbaanna yiyaa wode, nu Xoossaa, nu aawuwaa sinthan hintte wozanay geeshshanne pokkuu baynnawaa udiide, hinttena I menthetho.

4

Xoossaa Nashechchiyaa De7uwaa

¹ Simmi wurssethaan, nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Xoossaa nashechchanaw hinttenttu waani de7anaw bessintto, nuuppe tamaareddita. Hewe hinttenttu kaseedeppe de7iya maaraa; shin ha77i hinttenttu kasewaappe loythiide oothanaadan, Godaa Yesuusa sunthan hinttena woossettonne zoreetto. ² Ayissi gooppe, nuuni Godaa Yesuusa maataa bagganna hinttenttoo immeedda azazu haqawentto, hinttenttu eriita.

³ Ayissi gooppe, Xoossay hintteppe koyyiyaawe ayee gooppe, hinttenttu geeshsha gidanawaanne woshummiyaawaa ubbanna agganawaa koyyee. ⁴ Hinttenttu huuphiyan huuphiyan geeshshatethaaninne bonchchuwana hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto * eranaw besseeppe attin, ⁵ Xoossaa erenna ammanenna asatuwaadan, loythi amottiyaawaan akkanaw bessenna. ⁶ Nuuni qassi kase hinttenttoo odeeddawaadaninne hinttena minissi zoreeddawaadan, Goday hawaa malaban ubbaan haluwaa kesiyaawaa gidiyaa diraw, ooninne ha yewuwaan bare ishaa naaqqanawunne cimmanaw bessenna. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna geeshshatethan de7anaw xeeseeddawaappe attin, tunatethaan de7anaw xeesibeenna. ⁸ Hewaa diraw, ha timirttiyaa ixxiyaa ooninne hinttenttoo bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixxeeppe attin, asaa ixxenna.

⁹ Hintte hinttenttu huuphiyan ittuu ittuwaa siiqanaadan, Xoossay hinttena tamarisseedda diraw, hinttenttu hinttenttu ishatuwaa wooti siiqanaw bessintto, nuuni xaafanaw koshshenna. ¹⁰ Qassi Maqidooniyaa biittaa ubbaan de7iya ishatuwaa ubbatuwaa tumu hinttenttu siiqiita. Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu hewaappe gujji gujjiide untuntta siiqana mala, hinttena woossetto.

* 4:4 Geeshshatethaaninne bonchchuwana hinttenttu machchiyaanna wooti de7anentto: Guussay bare asatethaa naagiide geeshshatethaan de7anaw koshshiyawaa bessee.

¹¹ Nuuni kase hinttentoo odeeddawaadan, woppu geedda de7uwaa de7ite. Qassi hinttena kosshiyaawaa demmanaw, hintte kushiyan oothite. ¹² Hewaa gidoope, ammanennawanttu matan hinttentu bonchchettanne qassi hinttena kosshiyaabaw oonanne awuddashikkita.

Goday Yiyaa Wode hayiqqeedda Asaynne Paxa De7iya Asay Hanan-abaa

¹³ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, hinttentu hidootay baynna asatuwaadan kayyottenna mala, hayqqeedda asatuwaabaa hinttentu erana mala koyetto. ¹⁴ Nuuni Yesuusi hayiqqeeddawaanne qassi hayiquwaappe I denddeeddawaa ammaneetto; hewaadankka, Xoossay Yesuusa ammaniide hayiqqeeddawantta Yesuusanna ahanawaa ammaneetto.

¹⁵ Ayissi gooppe, nuuni hinttentoo odiyaa Godaa qaalay hawaa; nuuni, Godaa laa7enthuwaa yuussaa gallassay gakkanaw hawaan paxa de7iyaawanttu, hayqqeeddawanttuppe kasetokko. ¹⁶ Ayissi gooppe, Goday bare huuphiyan azazuwaanna, kiitanchchatuwaa kaappuwaa kooshshaanna, Xoossaa malakataa giirethaanna saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammaniide hayiqqeeddawanttu kasetiide hayiquwaappe denddana. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaawanttu, Godaanna carckuwaa giddon gakkettanaw untuntunna ittippe shaariyaan denddana. Hewaa diraw nuuni Godaanna ittippe ubba wode de7ana. ¹⁸ Hewaassi, ha qaalaan ittuu ittuwaa menthethite.

5

Godaa Yuussaa Giigiide Naagite

¹ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, ha yewatuu awude hananentto, wodiyaanne agenaa hinttentoo xaafanaw kosshenna. ² Ayissi gooppe, Godaa gallassay kayisuu gamma yiyaawaadan yaanawaa hinttentu loythi eriita. ³ Asay, “Ubbabay sara; ayaykka hanenna” giishshin, macca asaa yeluu oyqqiyaawaadan, bashshay untunttu qoppennaan untunttu bolla yaana. Untunttu mulekka kessi akkikkino.

⁴ Shin nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, he gallassay hinttentoo kayisuu yiyaawaadan yaanaw hinttentu dhumaani de7ikkita. ⁵ Hintte ubbay poo7uwaa asanne gallassaa asaa; nuuni gammaa asaa woy dhumaasaa gidokko. ⁶ Hewaa diraw, nuuni haratuu gemi77ishiyaawaadan gemi77ishanaw bessenna. Nuuni beegottanawunne wogaan de7anaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, gemi77ishshiyaawanttu gamma gemi77ishiino; mathottiyaawanttukka gamma mathottiino. ⁸ Shin nuuni gallassaa asaa gidiyaawanttu wogaan de7anaw bessee. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiraan wothiyaa olaa miishshaadan oyqqiide, nuuni hidootaan naagiyaa atotethaa, birataa qoobiyaadan, huuphiyan wothanaw bessee.

⁹ Ayissi gooppe, Xoossay nuuna nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna atotethaa demmanaw dooreedawaappe attin, A hanqquwaa akkanaw dooribeenna. ¹⁰ Nuuni paxa gidina woy hayiqqeeddawantta gidina, Kiristtoosanna ittippe de7ana mala, Kiristtoosi nu diraw hayiqqeedda.

11 Hewaa diraw, hinttenttu qassi ha77i oothiyaawaadan, haratuwaa menthethitenne ittuu ittuwaa dichchite.

Wurssetha Zoriyaanne Sarotaa

12 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu gidдон oothiyaawantta, hinttena ammanuwaa ogiyaan kaaletthiyaawanttanne zoriyaawantta, hinttenttu bonchchana mala, hinttena woossetto.

13 Unttuntu oothiyyaa oosuwaa diraw, unttunta loythi bonchchitenne siiqite. Ittuu ittuwaanna sarotethaan de7ite.

14 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni hinttena zoreetto; maaray bayinna de7uwaa de7iyaawantta seerite. Yayyiyaawantta menthethite. Wolqqi baynnawantta maaddite. Asa ubbaa danddayite.

15 Ooninne iitaa diraw iitaa zaarena mala naagettite; shin ubba wode, ittuu ittoonне qassi asaa ubbaw lo77obaa oothanaw minnite.

16 Ubbaa wode nashettite. 17 Ubbaa wode qanxxennaan Xoossaa woos-site. 18 Ubbabaani galatite. Ayissi gooppe, Kiristtoosa Yesuusa bagganna Xoossay hintteppe koyyiyaawe hewaa.

19 Geeshsha Ayyaanaa tamaa toyissoppite. 20 Timbbitiyaa qaalaa kadhoppite. 21 Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oyqqite. 22 Iita oosuwaa ubbaappe haakkite.

23 Sarotethaa Xoossay bare huuphew hinttena ubbabaani polo geeshsho; qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi yiyaa wode, Xoossay hinttenttu ayyaanaa, shemppuwaanne asatethaa ittippe borettennawaanne polo udiide naago. 24 Hinttena xeesiyaawe ammanetteeddawaa; qassi hewaa I polana.

25 Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuussi Xoossaa woossite.

26 Ishatuwaa ubbaa geeshsha yeruwaa yeriide sarotite.

27 Hintte ha dabiddaabbiiyaa geeshsha ishatuwaa ubbaw nabba-banaadan, Godaa sunthan hinttena woossay.

28 Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna it-tippe gido.

Phawuloosi Teselonqqiyaa Asaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Kiristoosa laa7entho yuussaa xeelliyaawaan dendeedda ooshay walassaa medhdhiidde beedda diraw, Teselonqgen de7iyaa ammaniyaa asaa gidдон metuu dariidde beedda. Phawuloosi Teselonqqiyaa asaasi xaafeedda laa7entho kiitay, “Goday yaana gallassay mateedda” yaagiyaa ammanuwaa minissiide odee. Phawuloosi untuntussi odiidde, “Kiristoosi yaanaappe kasetiide Kiristoosa timirttiyaa phalqqiyaa itti, ‘Makkala asa’ geetettiyaa Kiristoosa ixxiyaawe kaaletthina alamiyaa bollan iitatethaynne makkalay dariidde baana” yaagiide untunttu ammanuwaa suurissanaw malee.

Yesuusi Kiitteeddawe nabbabiyaawantussi, “Metuunne waayyii darooppekka untunttu barenttu ammanuwan minnanaadan, ikka aananna ittippe oothiyaawantukka oothiyaawaadan, untunttu barenttu de7uwaassi koshshiyaawaa demmanaw, minniide oothanaadan, hewaadankka qassi lo77o oosuwa oothanaw dhibennaadan” yaagi untunttu minissiide zoree.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Galataanne hadaraa (1:3-12)

Yesuusa laa7enthuwaa yuussaw imetteedda timirttiyaa (2:1-17)

Ammanuwan de7uwaabaa maqquwaa (3:1-15)

Wursethaa qutiyyaa (3:16-18)

¹ Nuuni Phawuloosi, Sillaasenne Ximootoosi, Teselonqgen de7iyaa ammaniyaa asatoo ha dabidaabbiiyaa xaafetto. Hewantu Xoossaa nu Aabbuwantanne Godaa Yesuusi Kiristoosawantta.

² Xoossaa nu Aawuwaappenne Godaa Yesuusi Kiristoosappe, aadho keekatethaynne sarotethay hinttentoo gido.

Kiristoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirdaa

³ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu ammanuu loythi dicciyaa dirawunne, hinttenttu ittuu ittuwaa siiqiyaa siiquu dariya diraw, nuuni hinttenttoo bessiyaawaadan, Xoossaa ubba wode galatanaw bessee. ⁴ Hewaa diraw, hinttentta yedesaynne waayyiyaa ubbay gakkinakka hinttenttu gencciyaawaanne ammaniyaawaa nuuni nu huuphew Xoossaa ammaniyaawanttoo odiidde, hinttewan ceeqetteetto.

⁵ Hinttenttu waayyettiyaa Xoossaa kawutethaw bessiyaawantta gidide paydettana mala, Xoossay pirddiyaa xillo pirddaa bessiyaa mallaa. ⁶⁻⁷ Xoossay tumu pirddaa pirddana. Goday Yesuusi bare wolqqaama kiitanchchatuwaanna tamaa lacuwaa gidдон saluwaappe yiyaa wode, Xoossay hinttentta waayissiyaawanttu bolla waayyiyaa ahana. Qassi waayyettiyaa hinttenanne nuuna shemppissana. ⁸ Qassi Xoossay barena erennawantanne nu Godaa Yesuusi Kiristoosa wonggalaa mishiraachchoo azazettennawantta murana. ⁹⁻¹⁰ He gallassi I bare geeshshatuwaan bonchchettanawunne qassi barena ammaniyaa ubatuwaan sabettanaw yiyaa wode, untunttu Godaa sinthappenne A

wolqqaa bonchchuwaappe shaakettiide, medhinaa bashshaan muretana. Gaasuunneekka, nuuni hinttentoo odeedda kiitay ammanetteedda.

¹¹ Nuuni hinttentoo ubba wode Xoossaa woossiyaawe hewaassa. Nu Xoossay xeeseedda de7oo hinttentta bessiyaawantta giide paydanaadan, nuuni A woossetto; hinttenttu lo77obaa ubbaa amottiyaawaanne hinttenttu ammanuwaa oosuwaa I bare wolqqan polo. ¹² Hewaan nu Xoossaa aadho keekatethaaninne qassi nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethan, Godaa Yesuusa sunthaa hinttenttu bonchchana; hinttenakka I bonchchana.

2

Yesuusa Laa7ethuwa Yuussaabaa

¹ Ha77i nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa yuussaabawunne nuuni aananna de7anaw aakko shiiqanabaw, ² timbbitiyaa asay hinttentoo odiyaawaan woy hara asaappe siseedda qaalaan, woy ooninne nuuppe yeedda kiitaadan haasayiyaawan, “Godaa gallassay gakkedda” giide hinttenttu ellekka dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni hinttentta woossetto. ³ Hinttentta ooninne ay ogiyaaninne balethoppo. Ayissi gooppe, kasetiide makkaliyaawenne qassi nagaranchchay, bashshaana7ay qonccennaan de7ishshin, he gallassay gakkenna. ⁴ Asay goyinniyyaa ubbabaanne asay Xoossaa giya ubbabaa I ixkana. I barena untunttu ubbaappe dhoqqu oothana. Qassi haray atto Xoossaa Geeshsha Golliyaa geli uttiidekka, “Taani Xoossaa” gaana.

⁵ Hinttenttu hassayikkitee? Taani hewaa hinttenttoo hinttenanna de7aadde odaaddi. ⁶ I bare wodiyaan yaanaappe attin, ha77i yaanawaa ayay A teqqintto, hinttenttu eriita.

⁷ Ayissi gooppe, xuuraa gideedda makkalay ha77i oothee; shin he te77iyaawe ogiyaappe kichchana gakkanaw, I qonccenna. ⁸ Hewaappe guyyiyan, he makkalanchchay qonccina, Goday Yesuusi bare doonaa peenuwan A wodhana. Qassi Yesuusi bare laa7entho bonchcho yuussaan A mulekka dhayissana. ⁹ He makkalanchchay Seexaanaa oosuwan yiide, daro wolqqaan worddo malaataanne maalalissiyaawaa oothana. ¹⁰ Hewaadankka, qassi dhayiyaa asatuwaa dumma dumma iita cimuwana balethana. Dhayiyaawanttu attanaw tumatethaa siiqide akkibeenna diraw dhayana. ¹¹⁻¹² Hewaa diraw, tumatethaa amanibeenna ubba asatuu, nagaraa oothiyaawan nashettiyaawanttu ubbay pirdettanaadaaninne worddo gidiaabaa ammananaadan, Xoossay wolqqaama balaa untunttu giddo yeddana.

Atotethaw Dooretteedda Asatuwaa

¹³ Shin Goday siiqiyaa nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, nuuni Xoossaa hinttenttu diraw, ubba wode galatanaw bessee. Ayissi gooppe, Geeshsha Ayyaanaa wolqqaninne tumatethaa hinttenttu ammaniyaawan hinttentta ashshanaw, Xoossay hinttena bayraadan dooreedda. ¹⁴ Xoossay hinttentta nuuni hinttenttoo odeedda nu mishiraachchuwaa qaalaa bagganna xeeseeddawe, hinttenttu nu Godaa Yesuusi Kiristtoosanna ittippe bonchchettanaassa. ¹⁵ Simmi nuunaadan Xoossaa kaalliyaawantto, minniide eqqite; nuuni hinttena

nu doonan gidina, woy nu dabidaabbiyan gidina, tamaarisseedda wogaa oyqqite.

¹⁶⁻¹⁷ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi bare huuphiyan qassi Xoossay, nu Aawuu nuuna siiqiide, bare aadho keekatethan nuussi medhinaa dandayaanne lo77o hidoootaa immeeddawe, qassi hinttenttu lo77obaa ubbaa oothanaadaninne haasayanaadan, hinttenttu wozanaa minissonne menthetho.

3

Phawuloosi, “Nuussi Woosite” Yaageedda

¹ Wurssethaan nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, Godaa gaalay hinttenttu gidдон, ellekka aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuussi Xoossaa woosite. ² Qassi asay ubbay ammanenna diraw, Xoossay nuuna nagaranchcha asatuwaappenne iita asatuwaappe ashshana mala, nuussi woosite.

³ Shin Goday ammanthiyawaa; I hinttena menthethananne qassi iitaappekka naagana. ⁴ Nuuni hinttena azaziyaawaa hinttenttu ha77i oothiyaawaanne qassi sinthappekka oothanawaa Goday nuuna hinttewaan ammanthee.

⁵ Goday hinttenttu wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiya dandayaakko kaaaletho.

Kiitaa Kiitetti De7anawe Gidde

⁶ Nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hinttenttu nuuppe akkeedda wogaa kaallennaan azalla de7uwaa de7iya ishaa ubbaappe hinttenttu shaakettanaadan, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan hinttena azazeetto. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni hinttenanna de7iya wode azallibeenna diraw, hinttenttu nuwaadan haniide de7anaw bessiyaawaa hinttenttu hinttenttu huuphiyan eriita. ⁸ Nuuni hintteppe oossinne tookuwaa gidenna mala, qammanne gallassi daaburiiddenne jaamiidde oothiide de7eeddawaappe attin, ooppenne qumaa coo mibookko. ⁹ Nuuni hewaa ootheeddawe hinttenttu nuwaadan haniide de7anaadan, nuuni hinttenttoo leemisuwaa gidanaadappe attin, hewaa hinttena oochchanaw nuussi maatay dhayina gidenna. ¹⁰ Ayissi gooppe, nuuni haray atto hinttenanna de7iiddeikka, “Oothanaw koyyenna uray ooninne mooppo” yaagiide hinttena azazeeddo.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa yewuwaan geliyaawaappe attin, ayinne oohenawaanttu, azalla de7uwaa de7iya amareedda asatuu hinttenttu gidдон de7iyaawaa nuuni siseeddo. ¹² Nuuni hewanttu mala asatuu maara de7uwaa de7anaadaaninne oothiide qumaa maanaadan, Godaa Yesuusi Kiristtoosa sunthan azazeettonne zoreetto.

¹³ Shin hinttenttu nuunaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, lo77o oosuwaa oothanaw azaloppite. ¹⁴ Qassi nuuni ha dabidaabbiyan kiitteedda kiitaw azazettenna uray ooninne de7ooppe, he uraa akeekite. I yeellatana mala, aappe shaakettite. ¹⁵ Shin ishaadan A seeriteppe attin, morkkiyaadan xeelloppite.

Wurssetha Sarotaa

¹⁶ Sarotethaa Goday bare huuphiyan hinttenttoo ubba wodenne ubba bagganna sarotethaa immo. Goday hinttenanna ubbaanna gido.

¹⁷ Taani Phawuloosi, ha sarotaa ta kushiyan xaafaaddi; ta dabiddaabbiyaa ubbaw hawe ta firmaa. Hawe taani xaafiyaa ogiyaa.

¹⁸ Nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenanna ub-
baanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Ximootoosa geetettiyyaa, ammaniyaa yalagay, Qeeri Iisiyaa geetettiyyaa sa7an yeletteedda. I bare daayi bagganna Ayihude asa; bare aabbu bagganna qassi Giriike asa. I Phawuloosanna kiitaan ittippe zup-petiyyaa asa; mishiraachchuwaa qaalaa kiitaakka aananna maadettiide oothiyaawaa. Phawuloosi Ximootoosaw xaafedda koyro kiitay heezzu ayfe yewatuwan shaaketee.

Ubbaappe kasetiide ha kiitay ammaniyaa asaa gidдон dendeedda worddo timirttiyaabaa minissiide odee. Ha imatha gideedda timirtii Ayihuda asatuwaa qofaappe baggaanne hara asatuwaa qofaappe baggaa oyqqeeddawaa; “Hawe beettiyyaa alami nagaraan hambbal-aachetti diggeeddawaa gidiyaa diraw, asay atotethaa demmanaw dumma gideedda xuura eratethaa eranaw, itti itti qumatuwaa meennaan agganawunne machchiyaa akkennaaninne asinaa gelennaan de7anaw koshshee” yaagiyaa qofaa baaso udiide oyqqeeddawaa. Hewaa bollaakka gujjiide A kiitay ammaniyaa asaa ayissuwaabaanne goynuwwaa wogaabaa tamarissiyaa timirttiyyaa; hewaadankka qassi ammaniyaa asaa kaaletthiyaawantunne untuntta maaddiyaawanttu ay mala eeshshaanna de7iyaawantta gidданaw bessintto odiyaabaa oyqqeedda. Wurssethaan Ximootoosi Yesuusi Kiristtoosassi oothiyyaa lo77o oosanchchaa waaniide gidанaw danddaynttonne qassi dumma dumma ammaniyaa asaa maabaraa sinthan aw de7iyaa awotethaassi, Phawuloosi A zoreedda zoriyyaa be7eetto.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaabaanne untunttu gidдон oothiyyaa Xoossaa oosanchchatuwaabaa (1:3-3:16)

Ximootoosaw A oosuwaassi imetteedda timirttiyyaa (4:1-6:21)

¹ Nuuna ashshiya Xoossayenne nuuni be7ana giide nashechchan naagiyaa Yesuusi Kiristtoosi azazeedda azazuwadan, Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawaa gideedda taani Phawuloosi, ² ammanuwaa bagganna ta tumu na7aw, Ximootoosaw ha dabidaabbiyyaa xaafay.

Worddo Timirttiyaappe Naagettussa

Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Kiristtoosa Yesuusappe aadho keekatethay, maarotethayenne sarotethay new gido.

³ Taani Maqidooniyaa baade new geeddawaadan, neeni Efesoonen gami77ana mala koyyaaddi. Itti itti asatuu wordduwaa timirttiyyaa tamarissiino; hewanttu tamarissenna mala, aggite gaade oda. ⁴ Untunttu tossaa odiyaawaanne barenttu zariyyaa gayriyaawaa agganaadan oda. Ayissi gooppe, hewaa malabay palumaa kaalethee; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaawaa oothikkino. ⁵ Ha azazoo waanna qofay geeshsha wozanaappe, lo77o suure wozanaappe, asay be7o giyabay bayna ammanuwaappe beettiyyaa siiquwaa den-thethanaassa. ⁶ Itti itti asatuu hawaa aggiide, maaddenna haasayaakko

simmeeddino. ⁷ Unttuntu ayaa haasayinttonne woy barenttun ammanettiide odiyaabay ayentto erikino; shin Xoossaa higgiiyaa tamaris-siyaawantta giddanaw koyyiino.

⁸ Asay bessiyaawaadan higgiiyan go77ettooppe, higgii lo77a gidiaawaa nuuni ereetto. ⁹ Ittiba akeekanaw koshshee. Higgii lo77o asaw medhettibeenna. Shin higgiiyaa menthiyaawanttoo, azazettennawanttoo, makkalanchchatoo, nagaranchchatoo, geeshshatethay baynnawanttoo, tunatoo, barenttu daayo woy aabba wodhiyaawanttussi, shemppuwaa wodhiyaawanttussi, ¹⁰ woshummanaw kajeeliyaawanttoo, attuma asay attuma asaanna woshummiyaawanttoo, asaa zali77iyaawanttoo, worddanchchatoonne wordduwan caaqqiyaawanttoo, woy tumu timirttiyaanna gakettenna ay oosuwaa gidinakka oothiyaawanttoo keseedda. ¹¹ He tumo timirttii anjjettedda Xoossay taani awaajjana mala, taw hadaraa immeedda bonchcho wonggalaa gidduwan de7ee.

Phawuloosi Xoossaw Shiishsheedda Galataa

¹² Taani oothiyaa kiitaan taw wolqqaa immeedda nu Godaa Kiristtoosa Yesuusa galatay. Taana bare oosanchchaa sunthiide, taana he oosoo bessiyaa ammanettowaa giide paydeedda dirawukka A galatay. ¹³ Taani hawaappe kase A boriyaawaa, A yederssiyaawaanne tug-gaiyaawaa gidooppenne, taw hawaa I ootheedda. Shin taani erennaan ootheedda dirawunne ammanabeenna diraw, Xoossay taana maareedda. ¹⁴ Qassi nu Goday zaway baynna bare aadho keekatethaa ta bollan gussiide, Kiristtoosa Yesuusa bagganna nubaa gideedda ammanuwaanne siiquwaa taw immeedda.

¹⁵ Kiristtoosa Yesuusi nagaranchchatuwaa ashshanaw ha sa7aa yeedda giya haasayay ammanetteeddawaanne asay ubbay tuma giide akkanaw bessiyaawaa. Ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchay taana. ¹⁶ Shin medhinaa de7uwaa akkanaw Aani ammananaw bessiyaa asaw taani leemisuwaa gidanaadan, ubbaappe aadhdhiyaa nagaranchchaw taw Yesuusi Kiristtoosa daro danddayaadan, Xoossay taana maareedda. ¹⁷ Ayfiyan beettenna medhinaa Xoossaw Ittuwassi, medhinaa Kaatew, medhinaappe medhinaa gakkanaw galataynne bonchchuu gido. Amen77i!

¹⁸ Ta na7aa Ximootoosaa, kase nebbaa timbbitiyaa odeeddawaadan, he odeeddawaadan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa new hadaraa immay. ¹⁹ Ammanuunne lo77o suure wozanay new de7o. Ittu ittuu barenttu suure wozanaa yeggi aggiide, laaggiyaawe baynna markkabii bayiyaawaadan, barenttu ammanuwaa bayizzeed-inno. ²⁰ Xoossaa boriyaawaa aggana mala, hewaa tamaanaw taani Seexaanaw aatha immeedda Hemeneyoosinne Iskkinddiri unttuntu gidдон de7iino.

2

Woosa Golliyaa Woosaa

¹⁻² Nuuni Xoossaa malatiyaawan, geeshshatethaa ubbaan, sarotethaaninne ashikketethan de7ana mala, asaa ubbaw, kaatetoonne sunthatethay de7iyaa ubatoo, Xoossaa oochchanaw, woossanaw, gaannatanawunne galatanaw bessiyawaa ubbabaappe kasetaade taani neena erissay. ³⁻⁴ Asay ubbay attanaadaaninne tumatethaa eranaadan

koyyiyaa nuuna ashshiya Xoossaa sinthan hawe lo77iyaabaanne nashechchiyaawaa. ⁵ Ayissi gooppe, itti Xoossay de7ee; Xoossaappenne asaappe gidduwan gidiide gaannatiyaa ittu de7ee. Hewekka Kiristoosi Yesuusa giya asaa. ⁶ I asaa ubbaa wozanaw barena ubbaw immeedda. Xoossay bare wodiyaaan asaa ubbaa wozanaw koyiyaawaa bessiyaa markkay hawaa. ⁷ Taani Xoossaa qaalaa odiyaaawaa, Yesuusi kiitteeddawaanne qassi ammanuwaaninne tumatethaan Ayihuda gidenna asaa tamarissiyaawaa gidaade suntheteeddawe hawaassa. Taani worddotikke; tumuwaa haasayay.

⁸ Hewaa diraw, ubbasan de7iyaa attuma asay hanqqunne palumii baynnaan, bare geeshsha kushiya pude denthiide, Xoossaa woosanaadan, taani koyyay.

⁹⁻¹⁰ Hewaadan qassi maccawanttukka bessiyaa mayuwaa yashshatethaaninne barentta mooddiyaawan mayyino. Xoossaw yayyay giya macca asaa bessiyaawaadan, lo77obaa oothiyaawaanappe attin, huuphiya shurubbaa daddiyaawan, worqqaan woy inqquwaan, woy daro al77o afilaan barena alleeqqissoppino.

¹¹ Maccawunna ubbabaani moodettaadde, co77u gaade tamaaru. ¹² Taani maccawunna co77u gaade de7uu gayippe attin, attuma asaa tamarissunne woy untuntu bolla aawotuu giikke. ¹³ Ayissi gooppe, Addaami koyro medhettedda; Hewaana guyyeppe medhettaaddu.

¹⁴ Hewaana cimettaade Xoossaa higgiiyaa menthaadduppe attin, Addaami cimettebeenna. ¹⁵ Shin maccawunna ammanuwan, si-iqowan, geeshshatethaaninne barena mooddaade de7ooppe, naanaa yeliyaawaan attana. *

3

Woosa Golliyaa Kaaletthiyaawantta

¹ Ooninne woosa golliya kaaletthiyaawaa gididanaw koyyoooppe, lo77obaa amotteedda giya haasayay tuma. ² Woosa golliya kaaletthiyaa uray borissennawaa, itti machchatti xalalay de7iyaawaa, barena mooddiyaawaa, barena naagiyaawaa, barew bessiyaawaa oothiyaawaa, imathaa mokkiyaawaa, tamarissanaw danddayiyaawaa, ³ mathottennawaa, ashikketethaappe attin walaqettennawaa, palumettennawaa, shaluwaa siiqennawaa, ⁴ naanay aw azazettiyaawaanne bonchchiyaawaa, qassi bare golliyaa ayissanaw danddayiyaawaa gididanaw bessee. ⁵ Ayissi gooppe, itti uray bare golliyaa ayissanaw danddayennawaa gidoooppe, Xoossaa ammaniyaawantta wooti ayissanaw danddayii?

⁶ Otoruwan sugettiidi, xalahiyaa kaappuu Xoossaa pirddan kund-deeddawaadan kundenna mala, ooratha ammaneedda asaa gididanaw bessenna. ⁷ Xalahiyaa kaappuwaa boriyaaninne phiriyaan gelenna mala, he uray woosa golliyaappe karenna de7iyaa asaan nashshet-tiyaawaa gididanaw bessee.

Woosa Gollen Maaddiyaawanttubaa

⁸ Hewaadan qassi woosa golliyaa maaddiyaawanttu asay bonchchiyaawantta, laa77u doonaa haasayennawantta, daro

woyiniyaa eessaa ushennawantta, miishshaw yaaretennawantta,
 9 ammanuwaa xuuraa geeshsha wozanaa qofaan naagiyaawantta
 gidanaw bessee. 10 Hewanttu kasetiide paacettanaw koshshee.
 Paaciyaa aadhdhowaappe guyyiyan, woosa gollen oothiyaawantta
 gidiide oothino.

11 Hewaadankka qassi untuntu machchatuu asay
 bonchchiyaawantta, zigirennawantta, barena mooddiyaawantta,
 ubbabaani ammanettiyaawantta gidanaw bessee.

12 Woosa golliyaa maaddiyaawe itti machchatti xalalay
 de7iyaawaanne qassi bare naanaanne bare golliya loythi ayissiyaawaa
 gidanaw bessee. 13 Ayissi gooppe, woosa golliya maaddiyaawantta
 gidiide, lo77o oosuwaa oothiyaawanttu barenttu huuphew wolqqaama
 bonchchuwaa demmiino; qassi Kiristtoosa Yesuusan barenttoo de7iyaa
 ammanuwaa loythi xaliide haasayanaw danddayiino.

Wolqqaama Xuuraa

14 Taani neekko ellekka baana gaade hawaa new xaafay. 15 Shin taani
 beennaan gami77ooppe, Xoossaa gollen neeni woota de7anaw bessintto
 erana mala xaafay. He gollii tumatethaw tuussaanne baaso gidiyaa
 de7uwa Xoossaa woosa golliya. 16 Nu ammanuwaa xuurray wolqqaama
 gidiyaawaa ooninne sidhanaw danddayenna.

Kiristoosi ashuwan qonceedda;

I xilluwaa gidiyaawaa Geeshsha Ayyaanay markkatteedda.

Kiitanchchatuukka A be7eeddino;

Ayihuda gidenna asay aabaa odina siseedda.

Sa7an de7iyaa asay A ammaneedda;

bonchchuwan I saluwaa beedda.

4

Worddo Asttamaaratuwaa

1 Itti itti asay wurssethaa wodiyaan ammanuwaa agganawaa
 Geeshsha Ayyaanay qoncciyaan odeedda. Untuntu worddo
 ayyaanatuwassii azazettana; qassi xalatuwaa timirttiyaa kaallana.
 2 Hawaa mala timirttii, tilla wozanaa tamaan bonqqeedda birataan
 guddeeddawaadan donccilleedda worddo asatuwaa bagganna
 yeedda.

3 Hawanttu mala asatuu akkiyawaanne geliyaawaa qassi itti itti
 qommo kathaa miyaawaa diggiino. Shin ammaniyaawanttunne tu-
 matethaa eriyaawanttu Xoossaa galateeddawaappe guyyiyan maana
 mala, Xoossay kathaa medhdheedda. 4 Ayissi gooppe, Xoossay medhd-
 heeddabay ubbabaykka lo77a. Xoossaa galatiide akkooppe, olettiyaawe
 ayayne baawa. 5 Ayissi gooppe, he ubbabay Xoossaa qaalaaninne
 woosan anjjetteddawa.

Kiristtoosassi Lo77o Oosanchcha Gidiyaawaa

6 Hewaa diraw, neeni ishaturwaa hewaa hassayissiyaawaa gidooppe,
 ammanuwaanne neeni kaalleedda lo77o timirttiyaa qaalaan eqooppe
 neeni Kiristoosi Yesuusaw lo77o oosanchcha gidanaassa. 7 Shin
 ammaniyaawaa asaw lo77enna haasayaappenne qassi cima macca asaa
 tossaappe baqata. Qassi Xoossaa malatiyaawan neena loohissa. 8 Ayissi
 gooppe, asay bare bollaa minissiyaawe laafa go77ee. Shin Xoossaa
 malatiyaawan loohissiyaawe ha77ikka sinthappekka de7uwaa immana

giya diraw, ubbabawukka go77ee. ⁹ Ha haasayay asay ubbay akkanaw bessiyaa tumu haasaya. ¹⁰ Nuuni hewaa demmanaw daabureettonne loythi ootheetto; hewaassi nuuni hidootaa wotheeddawe asaa ubbaa, ubbaappe aathiide, ammaniyaawantta ashshiya de7uwa Xoossaa.

¹¹ Hawaa azazanne tamaarissa. ¹² Neeni yalaga gidiyaa diraw, neena ooninne kadhoppo. Shin ammaniyaawanttoo ne haasayan, hanotethan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatethan leemisuwaa gida. ¹³ Taani yaana gakkanaw asaassi Xoossaa maxaafaa nab-babiyaawaani, Xoossaa qaalaa odiyaawaaninne tamarissiyaawaani minna. ¹⁴ Timbbitiyaa odiyaawanttu haasayinanne cimatuu barenttu kushiya ne bolla wothina, neeni akeedda, neenan de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochoppa.

¹⁵ Ne dichchay asaa ubbaw qonccana mala, hewaa minissa qoppa. Hawaa ubba wode ootha. ¹⁶ Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hewaa oothoeppe, neenanne neeni giyaawaa sisiyaawantta ashshiya diraw, aggennaan ootha.

5

Am77etuwaa Zoreedda Zoriyaa

¹ Cima asaa ne aabba bonchchiyawaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yalagatuwaa ne ishaadan, ² qassi cima macca asaa ne aattiidan, yalaga macca asaa ne michchattiidan, kumentha geeshshatethan bonchcha.

³ Bare xalalaa gideedda tumu am77etuwaa bonchcha. ⁴ Shin am77attiw naanay woy naanaa naanay de7ooppe, he naanay Xoossaa malatiyaawaa barenttu soy asaa bessiyaawaaninne qassi hewaa oothiyaawan barentta yeleeddawanttu kushiya zaariyaawaa tamarino. Ayissi gooppe, hewe Xoossaa nashechchiyaawaa.

⁵ Ayaa maaduukka baynna bare de7iyaa tumu am77atta Xoossay immana gaade nashechchan naaga uttaaddu. Qassi gallassinne gamma Xoossay izo maaddana mala, woossawunne oochchaw. ⁶ Shin barena ishalissiyaa am77atta paxa de7ooppekka, iza hayqqadiggaaddu. ⁷ Qassi ooninne untuntta boreenna mala, ha azazuwaa imma. ⁸ Shin barenttuwoo qassi ubbaappe aathiide, bare soy asaw qoppenna uray oonanne gidooppe, hewe bare ammanuwaa kaddeeddawaa. Ammanenna asaappekka aadhhiide aw iita.

⁹ Usuppun tammu laythay kumibeenna am77atti sunthaa maziggobiyaa xaafoppa. Hewaa bollan qassi iza itti asinaappe haraa gelabeennawunno gidanaw koshshee. ¹⁰ Naanaa dichchiyaawan, imathaa mokkiyaawan, geeshshatuwaa gediya meecciyaawan, waayyetteedda asaa maaddiyaawan, lo77o oosuwaa ubbaa kaalliyaawan, ha lo77o kiitaa kiitettiyaawan eretteeddawunno gidanaw bessee.

¹¹ Shin yalaga am77etuwaa yokkonttu sunthaanna gatha xaafoppa. Ayissi gooppe, untunttu barentta, asinaa gela gela giya wode, Kiristoosa agganawantta. ¹² Koyro ammanuwaa kadheedda diraw, untunttu pirdettana. ¹³ Hewe baynnaan oosuwaa dhayiide itti golliyaappe hara golliya yuuyyiide, hamettiyaawaa xalalaa gidennaan, barenttoo bessennabaa haasayiide, zigirssaanne yewuwaan coo geliyaawaa tamaariino. ¹⁴ Hewaa diraw, nu morkketuu nu bolla haasayiyyaa iitabaa

demmena mala, yalaga am77atuu asinaa geliide, na7a yeliide, bar-
enttu golliya ayissana mala zoray. ¹⁵ Ayissi gooppe, hawaappe kase
amareedda am77atuu Seexaanaa kaallanaw aggiide guye simmeeddino.

¹⁶ Ammaniyaa mishirattiw haqankka dabbo am77atuu de7ooppe, iza
untuntta maaddanaw bessee. Ammaniyaa asatuu maaduu bessiyaa
tumu am77etuwwa maaddana mala, untunttu ammaniyaawanttoo
tooko gidoppino.

¹⁷ Loythi heemmiyaa cimatu, qassi ubbaappe aathiide, qaalaa
odiyaawaanne tamarissiyaawaan daaburiyaawanttu, dakko
bonchchuwwa akkanaw bessiino. ¹⁸ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,
“Uddumaan kathaa yedhdiyaa booraa doonaa qachchoppa” qassi,
“Oosanchchay bare dirguwaa akkanaw bessee” yaagee.

¹⁹ Laa77u woy heezzu markkay baynnaan, woosa golliya cimaa
mootiyaawaa sisoppa. ²⁰ Haratuu yayyana mala, nagaraa oothiyaa
ubbatuwaa asaa ubbaa sinthan seera.

²¹ Neeni aynne asaa deemuwaa xeellennan, ittuwa ittuwaappe dum-
mayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossaaninne Yesuusi Kiris-
toosan dooretteedda kiitanchchatuwa sinthan neena taani zoray. ²² O
bollaanne elleellaade ne kushiyaa wothoppa. Haratuwwa nagaraan
geloppa. Neena geeshshatethan naaga.

²³ Neeni ubba wode sakettiyaa dirawunne ne uluwaa diraw, guutha
woyiniyaa eessaa ushappe attin, haathaa xalalaa ushoppa.

²⁴ Itti itti asatuwwa nagaray be7anaw qoncce; untunttu nagaray
untuntta pirddanaw untunttuppe sinthaw aadhdee. Shin haratuu
nagaray guyyeppe qonccce. ²⁵ Hewaadankka, lo77o oosuukka qonccce.
Qonccibeennabaa gidooppenne, geemmanaw danddayenna.

6

Aylletuwassi Imetteedda Zoriyaa

¹ Xoossaa sunthaynne nu timirttii borettenna mala, aylletethaa
morgge mithaa gidдон de7iyaawanttu barena mooddiyaa godatoo
bonchchuu bessiyawaa erino. ² Ammaniyaa asaa aylliya gideed-
dawanttoo untunttu godatuu untunttoo ishaa gidiyaa diraw, untuntta
kadhoppino. Shin barenttu kiitaan go77ettiyaawanttu untunttu si-
iqiyaa ammaniyaawantta gidiyaa diraw, untunttu kasewaappe aathi-
ide oothanaw bessee.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretethaa

Neeni ha yewatuwwa tamarissanawunne odanaw bessee.
³⁻⁴ Ooninne dumma timirttiyaa tamarissiyaawaa gidoope, qassi
nu Godaa Yesuusi Kiristoosa tumu qaalaanne nu ammanuwaa
timirttiyaanna gakettenna uray daro otorettee; aynne erenna. Qassi
qaalaa bollan palumettanawunne walaqqetanaw untunttoo giigenna
qofay de7ee. ⁵ Qassi untunttu huuphii oothenna. Tumatethay baynna
asatuwaannakka palumaa kaalethee. Untunttu Xoossaa malatiyaawan
durettana giide qoppiino. Neeni he asatuwaappe shaaketta.

⁶ Shin taw de7iyaabay taw gidana giya uraa Xoossaa malatiyaawe
dureyee. ⁷ Ayissi gooppe, nuuni ha alamiyaa aynne ahibeykko; qassi

aappe aynne afokko. ⁸ Shin miyaabayne mayyiyabay de7ooppe, hewe nuussi gidanawaa. ⁹ Shin durettanaw koyyiyaaawanttu paaciyaaninne phiriyaan geliino; qasi daro asaa bashshawunne dhayoo goochchi afiyaa daro eeyanne qohiyaa amuwan kunddiino. ¹⁰ Ayissi gooppe, shalluwaawaa siiqiyaawe iitatethaa ubbaw pulttuwaa. Ittu ittuu hewaa amottiiddi, ammanuwaappe balettiide, daro metuwan barentta qoheeddino.

Phawuloosi Ximootoosa Zoredda Zoriyaanne Azazeedda Azazuwaa

¹¹ Shin neenoo, Xoossaa asaw, hewaappe baqata. Xillotethaa, Xoossaa malatiyaawaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashikketethaa kaalla. ¹² Ammanuwaa baaxiyaa loythaa baaxeta. Daro asaa sinthan lo77o markkaa markkattaade, neena Xoossay xeeseedda medhinaa de7uwaa oyqqa. ¹³ Ubbabaw de7uwa immiya Xoossaa sinthaaninne, qassi Phenxxeenaawiyaa Philaaxoosa geetettiyaa gadiya mooddiyaawaa sinthan lo77o markkaa markkattedda Kiristoosi Yesuusa sinthan taani neena hawaa azazay. ¹⁴ Nu Godaa Yesuusi Kiristoosi qonccana gakkanaw, qitay bayinnaaninne borii baynnaan he azazuwaa naaga. ¹⁵ A qonccethaa, Itti sunthay de7iyaa anjjettedda Xoossay, kaatatuwaa Kaatii, godatuwaa Goday, bare bessiyaa wodiyaan bessana. ¹⁶ Hayqqennawe itti A xalalaa. Ooninne Aakko shiiqanaw danddayenna poo7uwan de7ee. Ooninne A be7ibeenna; qassi be7anawukka danddayenna. Bonchchuunne medhinaa wolqqay aw gido. Amen77i.

¹⁷ Ha77i ha wodiyaan dure gidiyaaawanttu otorettennaadaaninne qassi nuuni nashettanaadan, ubbabaa palahissiide Nuussi immiya de7uwa Xoossaan ammanettanawaappe attin, aadhdiyaa duretethaan untunttu ammanettennaadan, untuntta azaza. ¹⁸ Untunttu lo77obaa oothanaadan, lo77o kiitaan durettanaadan, keekiyaawantanne haratuwaanna shaakki akkiyawantta gidanaadan azaza. ¹⁹ Hewaa yaatiyaawan untunttu sinthaw barenttoo mino baaso gidiyaa shalluwaawaa barenttoo shiishshino. Hewaappe guyyiyan, untunttu tumu de7uwaa akkana.

²⁰ Ximootoosaa, itti itti asay balaan eratethaa giyaa eeya palumiyaapenne mela haasayaappe baqataadde, new imetteedda hadaraa naaga. ²¹ Ayissi gooppe, ittu ittuu nuussi eratethay de7ee yaagiidde, ammanuwaa baleeddino.

Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido.

Phawuloosi Ximootoosaw Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosi Ximootoosaw xaafeedda laa7entho kiitay, Phawuloosi mata barena maaddiyaanne oosuwaa barenanna ittippe oothiyaa wodalla, Ximootoosa zoreedda zoriyaa oyqqeeddawaa. A zoriyaappe dariyaa baggay danddayaan genccana bessee giyaawaa. Ximootoosaw zoriyaanne menthetuwaa gaalay imetteeddawe, Yesuusi Kiristoosabaa ammanettiyaawaa gidiide markattanaadan, Mishiraachchuwaa Qaalaanne Eca Qaalaa Caaquwaa timirttiyaa minissiide oyqqanaadaaninne metiyaabayne eqettiyaabay darooppekka tamarissiyaawaaninne Mishiraachchuwaa Qaalaa odiyaaawaan minnanaassa.

Ximootoosi eeyatethaan osettiyaa pathenna mela palumaappe haakkana mala, dumma mino oduu aw odetteedda. Ayissi gooppe, hewaa mala oduu sisiyaawantta bayizziyaawaappe attin, hara I immiia go77i baawa.

Hewan ubbaan Ximootoosi hassayanaw bessiyaabay Phawuloosa de7uwaanne A hanotaa lo77o qofaa, hewaappekka A ammanuwaa, A genccuwaa, A siiquwaa A danddayaanne yedesaan A gakteedda metuwaa leemisuwaa kaallanaadaana.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ximootoosaw imetteedda maquuwaa (1:3-2:13)

Asay kaddiyaa wode ammanetti beettussa (2:14-4:5)

He wode de7iyaabatuwaanne koshshiyaa kaaletthiyaa ogatuwaa (4:6-18)

Wursethaa qutiya (4:19-22)

¹ Taani Phawuloosi, Xoossay immana geedda Kiristoosi Yesuusaanna nuussi de7iyaa de7uwaabaa odanaw, Xoossay geeddawaadan, Kiristoosi Yesuusi kiitteeddawe, ² ta siiqo na7aa Ximootoosaw ha dabidaab-biyaa xaafay.

Ximootoosaw Imetteedda Zoriyaa

Xoossaa Aawuwaappenne nu Godaa Kiristoosi Yesuusappe, aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay new gido.

³ Ta zaratuu otheeddawaadan, taanikka taana zoriyaa geeshsha wozanaappe oothiyaa Xoossaa qammanne gallassi woossiyaa woosaan ubba wode neena hassayiyaa diraw, A galatay. ⁴ Taani ne afothaa hassaya hassayaade nashettana mala, neena be7anaw daro laamotay.

⁵ Neenan de7iyaa worddo bayna ammanuwaa hassayay. He ammanuu beni ne daay daay Loydininne ne daay Ewuniinqin de7iyaa ammanuwaa mala; qassi neenanikka hewe de7iyaawaa eraaddi. ⁶ Hewaa

diraw, taani ta kushiya laa77uwaa ne bolla wotheedda wode, * Xoossay new immeedda imuwaa neeni doshissenna mala, neena hassaysisay. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossay nuussi wolqqa, siiquwaanne nu huuphiya naagiyaawaa immiya Geeshsha Ayyaanaa immeeddappe attin, yashshaa ayyaanaa immibeenna.

⁸ Simmi, nu Godaw markkattiyaawan woy A diraw qashuwan de7iyaa tawankka yeellatoppa. Shin Xoossay new immiyaa wolqqa keenaan taananna mishiraachchuwa qaalaw waayyetta. ⁹ Xoossay bare qofaaninne bare aadho keekatethan nuuna ashshiide, bare asaa oothanaw xeesowaappe attin, nuuni otheedda oosuwaa diraw gidenna. I ha aadho keekatetha Kiristtoosi Yesuusa bagganna wodi doometanaappe kase nuussi immeedda. ¹⁰ Shin ha77i ha aadho keekatethay nuuna ashshiya Kiristtoosi Yesuusa yuussaan nuussi qoncceedda. Qassi hayquwaa wolqqaakka I dhayisseedda. Wonggalaa mishiraachchuwa bagganna bayenna de7uwaa nuussi qonccisseedda.

¹¹ Taani Yesuusi kiiteeddawaanne Ayihuda gidenna asaa tamaaris-siyaawaa gidaade, wonggalaa mishiraachchuwa odana mala, Xoossay taana dooredda. ¹² Qassi taani ha metuwaa akkiyawew hewaa diraassa. Shin taani ammaneeddawaa eriyaa diraw, yeellatikke. Qassi I taw immeedda hadaraa he gallassay gakkanaw, I naaganaw danddayiyaawaa eray.

¹³ Taani neena tamarisseedda tumu qaalaa leemisuwaa uda oy-iqqaade, Kiristtoosi Yesuusan nuussi de7iyaa ammanuwaaninne si-iqowan de7a. ¹⁴ Nu gidдон de7iyaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna new hadaraa immeedda lo77obaa naaga.

¹⁵ Iisiya giya biittaa de7iyaa ubbatuu taappe baqateeddawaa eraasa; untuntu gidдон Pigeluusinne Hermogeneesi de7iino.

¹⁶ Henesifooru taana daro wode menthetheedda diraw, Goday A soy asaw maarotethaa immo. Qassi taani qasho gollen de7iyaawaa I yeellatibeenna. ¹⁷ Shin Roome giya katamaa gakkeeddasaanna taana loythi koyyiide demmeedda. ¹⁸ He gallassi Godaappe maarotethaa demmanaadan, Goday aw immo. Qassi Efesoona giya katamaan I taana ay keenaa maaddeeddenttonne neeni loythaa eraasa.

2

Kiristtoosaw Lo77o Wottaaddara Gidiide Metuwaa Akkiyawaa

¹ Simmi ta na7aw, Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa aadho keekatethan minna. ² Qassi daro markkatuu de7iyaasaan taappe neeni siseedda yewatuwaa haratuwaa tamarissanaw danddayiyaa ammanetteedda asatuwaassi hadaraa imma.

³ Kiristtoosa Yesuusaw ammanetteedda wottaaddaraadan, taananna waayyetta. ⁴ Olaa biya wottaaddaray bare kaappuwaa nashechchanaw, wottaaddara gidenna asay oothiyaa kiitaan walakettenna. ⁵ Qassi wothaan keesettiyaa uraykka wogaadan woxxana dhayooppe, woy-taa akkenaa. ⁶ Daro daaburiide otheedda biittaa goshiyaa bitani shiiqeedda kathaappe barena gakkiyaawaa koyro akkanaw bessee.

* **1:6** Taani ta kushiya laa77uwaa ne bolla wotheedda wode: Hawe bessiyaawe, ammaniyaa asaa kaaletanaadan Geeshshaa Ayyaanay oosuwaassi doorina tumatethaan kaaletthiyaawanttu Qaalaa odanaw woy tamarissanaw Xoossay okkeeddawanttu bollan barenttu kushiyaa wothiide woossiyaawaa bessee. 1Xi 1:4 xeellite.

7 Neeni ubbabaa akeekanaadan, Goday neena danddayissana diraw, taani giyaawaa qoppa.

8 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaawaadan, hayquwaappe dendeedda Daawite zariyaa Yesuus Kiristoosa qoppa. 9 Taani wonggalaa mishiraachchuwaa odiyaa diraw, iitabaa otheeddawaadan, haray atto qashettana gakkanaaw waayyettay. Shin Xoossaa qaalay qashettenna. 10 Hewaa diraw, taani Xoossay dooreedda asatuukka Kiristtoosi Yesuusan de7iyaa atotethaa medhinaa bonchchuwaanna demmanaadan, untuntu diraw, taani ubbabaan waayyettay.

11 Hawe,
“Nuuni aananna ittippe hayqqeeddawaa gidoope,
aananna ittippe de7ana.

12 Nuuni genccooppe,
aananna ittippe kawutana.

Nuuni A kaddooppe,
ikka nuuna kaddana.

13 Nuuni ammanettennaan aggooppekka,
I ammanettiyaawaa gidiide de7anawaa.
Ayissi gooppe, I barena bare huuphew
erikke gaanaw danddayenna”
giyaawe tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa

14 Neeni ne asaa hawaa hassayissa; untuntu qaalaan palumettenna mala, Xoossaa sinthan zora. Hewe sisiyaa asaa bayizziyaawaappe attin, aynne go77enna. 15 Neeni Xoossaa tumatethaa qaala suuretethaan odiyaawaanne qassi A oosoo yeellatenna oosanchcha gidaade, Xoossay sabbiyaa asaadan, ne huuphiya Xoossaw immanaw minna. 16 Shin ha sa7aw injjetiyaa maaddenna haasayaappe neena naaga. Ayissi gooppe, hewe Xoossaappe asaa haasee. 17 Qassi untuntu tamarissiyaawe bollaa cittuwaadan ubbasaa gakkanaassa. He tamarissiyaawantuppe laa77atuu Hemeneyoosanne Piliixoosa. 18 Untuntu tumuwaa ogiyaa aggiide, “Hayquwaappe dendiyaawe kase aadhdhidiggedda” yaagiide amareedda ammaniyaa asatuwaa ammanuwaa bayizziino.

19 Gidoopekka, Xoossay esseedda mino tuussay qaaxxana danddayenna. Qassi A bollan, “Goday barewantta eree”; qassi “Godaawaa gidiyaa ooninne iita oosuwaa aggo” yaagiyaa qaalatuu xaafetteeddino.

20 Itti wolqqaama gollen worqqaappenne biraappe medhettedda miishshaa xalalaa gidennaan, mithaappenne urqqaappe medhettedda miishshatuukka de7iino. Hewantuppe baggatuu boncho oosuwaa untuntun oothanaw, qassi baggatuu tooshettiyaabaa untuntun oothanaw medhetteddino. 21 Hewaa diraw, ooninne ha iitabaa ubbaappe barena geeshshooppe, I bare Godaa go77iyaa oosuwaa oothanaw barena immeedda diraw, boncho oosuwaa oothiyaa miishshaa gidanawa. Qassi lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigetteedawaa gidanawa.

22 Shin neeni iita wodallatethaa amuwaappe baqata. Barentta maadanaw geeshsha wozanaappe Godaa xeesisiyaawantunna ittippe, xilotethaa, ammanuwaa, siiqotethaanne sarotethaa minissaade kaalla.

²³ Shin eeyatuwaa palumiinne aynne erennawanttu palumii walas-saa kaaletthiyaawaa eraade aappe baqata. ²⁴ Godaa qoomay ub-baw keekiyaawaa, loythi tamaarissiyaawaanne danddayanchcha gid-danaw besseeppe attin, walaqqetanaw bessenne. ²⁵ Qassi I barena ixxiyaawantta ashikketethan seeriyaawaa giddanaw bessee. Unttuntu barenttu nagaraappe simmiide, tumatethaa eranaadan Xoossay ootha-mentto, ooni eri. ²⁶ Qassi untunttu barenttu wozanaa qofaw simmiide, untunta bare koyyeeddabaw azazettana mala oyqqeedda xalahiyaa kaappuwaa dabbaappe kessi akkana.

3

Wurssetha Gallassatuwaan Hananaw De7iya Iita Yewatuwaa

¹ Shin wurssetha gallassi waayissiyaa wodii yaanawaa akeeka. ² Ayissi gooppe, asay barena siiqiyaawantta, shaluwaa siiqiyaawantta, ceeqet-tiyaawantta, ayyiyaawantta, boriyaawantta, barena yeleeddawanttoo azazettennawantta, galatennawantta, geeshshatethay baynnawantta, ³ siiquu baynnawantta, sigettennawantta, zigirssanchchatuwaa, barena naagennawantta, keekennawantta, lo77obaa dosennawantta, ⁴ ubbaa erikke giyaawantta, dirbbiyawantta, otoruwan sugettiyawantta, qassi Xoossaappe aathiide, ishaluwaa dosiyawantta gidana. ⁵ Unttuntu Xoos-saw goyinniyaawaa malatiino; shin A wolqqaa kaddeeddino. Hewanttu mala asatuwaakko shiiqoppa.

⁶⁻⁷ Ayissi gooppe, untuntuppe ittu ittuu asaa golliyya geliide, na-garay deexeeddawantta, dumma dumma amuwan sugettiyawantta, ubba wode tamaariide, tumatethaa era akkanaw mule danddayibeenna daaburanchcha maccawantta balethiino. ⁸ Yaaneesinne Yambbareesi * Muse yewuwaa phalqqowaadan, hewaadan qassi hawanttu, suure qofay baynnawantta ammanuwan kunddeeddawanttu, tumatethaabaa phalqqiino. ⁹ Shin Yaaneesa eeyatethaynne Yambbareesa eeyatethay qassi qoncceeddawaadan, untunttu eeyatethaykka asaa ubbaw qonc-cana diraw, untunttu kasewaappe aadhdiide diccikkino.

Wurssetha Zoriyaa

¹⁰ Shin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siiquwaanne ta gencuwwaa, ¹¹ ta yedesaanne ta waayiyaa be7aadda. Anxxookiyaanne, Iqooniyoonne Lisxxiraa giyaa katamatuwaan taana gakteeddabaanne taani danddayeedda yedesaa eraasa. Goday taana he ubbaappe ashshedda. ¹² Tumatethaan Kiristtoosi Yesuusan Xoossaa malatiide de7anaw dosiyaa ubbay yederssettana. ¹³ Shin iita asatuunne balethiyaawanttu haratuwaa balethiidenne barenttu huuphew baliidde, kaseppe iiti iiti biino.

¹⁴ Shin neeni he tumatethaa ooppe tamaareddenttonne eraade, neeni tamaareddawaaninne ereeddawaan minnaade de7a. ¹⁵ Neeni guutha naa7atethaappe doommaade Kiristtoosi Yesuusa ammanaade, atotethay beettiyya aadhdhedda eraa immanaw danddayiyaa Geeshsha Maxaafatuwaa eraadda. ¹⁶⁻¹⁷ Xoossaa Maxaafaa ubbaan Xoossaa Ayyaanay de7ee. Qassi he maxaafatuu Xoossaw oothiyaa

* **3:8** Yaaneesinne Yambbareesi: Ha sunthatuu Eca Caaquwaa Maxaafan baawa. Shin cora asay giyaa qofay, "Hawanttu Muse Isra7eeliyaa asaa Gibxeppe kessiide kaaletthanaw qoppeedda wode, aananna eqetteedda murunniyaawantta" yaagiyaawaanna. Kes 7:11, 12 xeellite. **3:8** Kes 7:11

asay kumenthanne lo77o oosuwaa ubbaw giigeeddawaa gidana mala, tumatethaa tamaarissanaw, balaa seeranaw, bayizzuwaa suurissanawunne xillotethaa de7oo zoriyaa immanaw maaddiino.

4

¹ Taani neena Xoossaa sinthaaninne, de7uwan de7iyaa asaanne hayqqeedda asaa pirddanaw de7iyaa Kiristtoosi Yesuusa sinthan, qassi A yuussaaninne A kawutethaan neena zoray. ² Qaalaa oda. Wodii injjetina injjetana dhayina, minnaade oda. Daro danddayan asaa tamaarissaadde suurissa, seeranne zora. ³ Ayissi gooppe, asay tumu timirttiyaa sisennaan ixxiyaa wodii yaanawaa. Shin asay barenttu amuwaa kaallide, sisanaw nashechchiyaawaa odiyaa tamaarissiyaawantta gujji gujji shiishshana. ⁴ Unttuntu tumu yewuwaa sisiyaawaa aggiide, tossaa sisanaw barenttu haythaa wora zaarana. ⁵ Shin neeni ubbabaani ne huuphiya naaganaw bessee. Waayiyaa danddaya. Wonggalaa mishi-raachchuwaa odiyaawe oothiyaa oosuwaa ootha. Xoossaa qoomaadan, ne oothiyaa oosuwaa ubbaa pola.

⁶ Taana gidoope, ta suuthay gukkiide yarshshettiyaa wodiinne qassi ha de7uwa aggaade biya wodii gakeedda. ⁷ Taani lo77o baaxiyaa baaxetaaddi; wothaa woxxaadde wurssaaddi; ammanuwakka naagaaddi. ⁸ Sinthappe taw xillotethaa akililii giigi utteedda. Hewaa xillo pirddaa pirddiyaa Goday he gallassi taw immana. Qassi Kiristtoosi qonccanawaa dosiyaa ubbaassappe attin, ta xalalaassa gidenna.

A Buzo Allaallatuwabaa

⁹ Taako ellekka yaanaw minna. ¹⁰ Ayissi gooppe, Deemaasi ha alamiyaa dosiide, taana aggiide, Teselonqqiyaa giya katamaa beedda. Qerqqiisi Galaatiyaa giya gadiya biina, qassi Tiito Dilmaaxiyaa giya gadiya beedda. ¹¹ Luqaasa xalalay taananna de7ee. Marqqoossi taana kiitaan loythi maaddanaw danddayiyaa diraw, A demmaade neenanna akkaade ya. ¹² Shin taani Tikiqoosa Efesoona giya katamaa kiittaaddi. ¹³ Neeni yaadde, Xiro7aadaa giya katamaan Karpposawan taani yeggaade yeedda ta gaabiyaanne qassi maxaafatuwaa taw akkaade ya. Shin dummayaade galbbaan xaafetteedda maxaafatuwaa ayaa giddoppene, akkennaan yooppa.

¹⁴ Birataa qoxxiyaa Iskkinddiri taana daro qoheedda; Goday aw A oosuwaadan zaarana. ¹⁵ I nuuni odiyaawaa loythi phalqqiyaa diraw, neeni aappe neena naaga.

¹⁶ Koyro taana mootiyaa wode, ubbaykka aggeeddawaappe attin, taana ooninne maaddibeenna. Xoossay hewaa untunttoo paydoppo. ¹⁷ Shin taani kumentha kiitaa Ayihuda gidenna asay ubbay sisanaw odana mala, Goday ta matan eqqiide, taw wolqqaa immeedda. Qassi gaammuwaa doonaappekka taana ashsheedda. ¹⁸ Goday taana iitabaa ubbaappe ashshiide, bare saluwaa kawutethaa sarotethaan afana; aw medhi medhinaw bonchchuu gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹⁹ Phirisqqillissi, Aqilaassinne Henesifooru soy asaw ta sarotaa oda. ²⁰ Erasxxoosi Qoronttoosa giya katamaan atteedda. Shin Xirofiimoosi saketteedda diraw, Miliixe giya katamaan A wothaaddi. ²¹ Balgguu wodhdhanaappe kase yaanaw minna.

Ewubuluusi, Phudeesi, Liinoosinne Qilawude qassi hara ishatuu ubbaykka neena saro saro giino.

²² Goday ne ayyaanaanna gido. Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna gido. Amen⁷⁷ⁱ.

Phawuloosi Tiitossi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Tiito Ayihuda gidenna asa gidiide, guyyeppe Kiristinnaa ammanuwan laamettiide Phawuloosi Mishiraachchuwaa Qaalaa kiitaa oothiyaa wode, matan de7iide, he oosuwaa maaddeedda asa. Phawuloosi ha kiitaa xaafeddawe, laythaan aappe guuxxiyaa ha barenanna oothiyaa Tiitossi gidishshin, he wode Tiito ammaniyaawantta xeellanawunne naaganaw, Qarixxeese giyaa haathan doodetteedda sa7an atteedda. A kiitaa qofay heezzu huuphe yewatuwaa bollaana.

Koyruu woosa golliya kaaalethiyaawanttu Qarixxeese asatuwaa iitaa oosuwaa xeelliyaaawaan ay mala eeshshay de7iyaawantta giddanaw koshshintto Tiita akeekissanaassa. Laa7ethuu ammaniyaawanttu gidдон de7iyaa dumma dumma citaa, cima attumawanttanne maccawawantta, yalaga attuma asatuwaanne Godaassi oothiyaa dumma dumma asaa wooti tamarissanaw bessintto Tiita zoreedda. Wurssethay qassi ammaniyaasaa eeshshaabaa, sarotethaaninne siiquwan de7ana de7uwaabaa, ammaniyaasaa giddoppe walassaa, palumiyaaanne shaakotethaa dhayissanabaa Tiito zoriyaa immeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Ammaniyaasatuwaa kaaalethiyaawantta (1:5-16)

Ammaniyaasatuwaa dumma dumma oosuwaa citaa (2:1-15)

Maqquwaanne naagettana mala imetteedda maaraa (3:1-11)

Wursethaa qutiya (3:12-15)

¹ Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda taani Phawuloosi, Xoossaa aylli, ha dabidaabbiyaa xaafay. Xoossay dooreedda asaw ammanuu de7anaadaaninne Xoossaa tumatethaa eraakko untuntta kaaalethanaadan taani doorettaade kiitettaaddi. ² Worddotenna Xoossay nuussi ha medhinaa de7uwaa daro wodiyaappe kase immana geedda. ³ Xoossay nuuna ashshiyaawe likke wodiyaan bare qaalaan hawaa qonccisseedda; I hadariide taana azazeeddawaadan, taani A qaalaa oday.

⁴ Ammanuwaa ittippetethaan ta tumu na7aa new Tiitoo, Xoossaa Aawuwaappenne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosappe, aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay gido.

Tiito Qarxxeesan Oothiyaa Oosuwaa

⁵ Taani neena Qarxxeesan aggaade yeeddawe, neeni attowaa giigisanaassanne, taani azazeeddawaadan, katamaa ubbaan woosa golliya cimatuwaa dooranaassa. ⁶ Cimay borettenawaanne itti machchatti xalalay de7iyaawaanne ammaniyaasaa naanay de7iyaawaa giddanaw bessee; A naanay shalluwaa bayizziyaabaaninne woy azazettennaan ixxiyaaban asay amassalennawantta gidanaw bessee. ⁷ Ayissi gooppe, he cimay Xoossaa oosuwaa azaziya kaappuwaa gidiidde, pokkissennawaa, otorettenawaanne elle hanqqettennawaa giddanaw

bessee; qassi mathottennawaa, sugennawaanne yorattennawaa gid-danaw bessee. ⁸ Shin imatha mokkiyaawaanne lo77obaa dosiyaawaa gid-danaw bessee; qassi akeekanchchaa, xilluwaa, geeshshaanne barena naagiyaawaa gid-danaw bessee. ⁹ Ammanettiya de7uu beettiya timirt-tiyaanna giigiyaa qaalaa I loythi oyqqo. Yaatooppe haratuwaa tumu ammanuwaa tamaarissiyaawaani mentethanawunne qassi hewaa ixxiyaawanttakka zoranaw danddayanawa.

¹⁰ Ayissi gooppe, azazettennawanttu, maaddennawaa haasayiyaawanttu, haratuwaa cimmiyaawanttunne qaxxaretteedda Ayihuda ammaniyaawanttu bagga gideedda daro asatuu de7iino. ¹¹ Unttuntu tamaarissanaw bessenna pokkiyaa ogiyaan miishshaa demmanaw tamaarissiyaawaan golliyaa ubbaa bayzziyaa diraw, unttuntu haasayaa te77ana bessee. ¹² Unttuntu giddoppe ittuu, timbbitiyaa odiyaawe unttunttoo, “Qarixxeese asay ubba wode, worddatuwaa, iita du7atuwaanne yoranchchaa; qassi azalla asaa” yaageedda. ¹³⁻¹⁴ I markkattowe tuma; hewaa diraw, neeni unttuntussi mino ammanuu de7anaadaaninne qassi Ayihudatuwaa tossaanne tumuwaa ixxeedda asatuwaa azazuwaa unttuntu sisennaadan, unttunta minissaade seeranaw bessee. ¹⁵ Barenttu huuphew geeshsha gideeddawanttussi ubbabaykka geeshsha; shin tunatuwaassinne ammanennawanttussi unttuntu wozanaa qofaynne unttunta suure wozanay tuneedda diraw, unttunttoo ayaynne geeshsha gidenna. ¹⁶ Unttuntu barenttu Xoossaa eriyaawaa qoncciyaan odiino; shin unttuntu sheneyiyaawantta, azazettennawanttanne oosuwaa ubbawukka giigennawantta gidiyaa diraw, barenttu kiitaan A erokko giino.

2

Geeshsha Timirttiyaabaa

¹ Shin neeni de7uwa demmanaw giigiyaa timirttiyaa tamaarissanaw bessee. ² Cima attuma asay ammanuwan, siiquwaaninne danddayan mino gidanaadan, qassi mathottennawaa, bonchchettiyaawaanne barenakka naagiyaawaa gidanaadan zora. ³ Hewaadankka cima macca asay geeshsha de7uwa de7iyaawantta, zigirennawantta, woyiniyaa eessaassi moodettennawanttanne lo77obaa tamaarissiyaawantta gidanaw bessee. ⁴⁻⁵ Unttuntu Xoossaa qalay borettenna mala, barenttu asinatuwaanne barenttu naanaa siiqiyaawantta, barenttakka naagiyaawantta, geeshshatuwaa, barenttu gollen oothiyaawantta, keekatuwaanne barenttu asinatuwaasikka azazettiyaawantta gidana mala, yalaga maccawantta tamaarissa.

⁶ Hewaadankka yalaga attuma asatuu barentta naagana mala zora. ⁷ Neeni ne huuphewukka lo77o oosuwaa ubbaan unttunttoo leemiso gida; neeni tamaarissiyaawankka ammanettiyaawaanne bonchchettiyaawaa gida. ⁸ Ne morkketuu nuuna zigiriyaabay unttuntussi dhayiyaa wode unttuntu yeellatana mala, neeni borettenna lo77o haasayaa haasaya.

⁹ Ayilletuu barenttu godatuwaassi azazettana malanne, unttunt-tunna palumettennan ubbabaani unttunta nashechchana mala zora. ¹⁰ Unttuntu barenttu godatuwaappe wuu77enna mala, qassi nuuna

ashshiyaa Xoossawaa tamaarissiyawaa ubbabaani galatissanaw, bar-enttu oothiyaa kiitaan ubba wode lo77anne ammanettiyaawantta gidiaawaa bessana mala, untuntta zora.

¹¹ Ayissi gooppe, Xoossay asaa ubbaa ashshiya bare aadho keekatethaa qonccisseedda. ¹² He aadho keekatethay nagaraa oosuwaanne ha alamiyaa amuwaa nuuni agganaadaaninne nu huuphiya naagiide, Xoossaa malatiide, xillotethan de7anaadan, nuuna tamaarissee. ¹³ Nuuni nu wolqqaama Xoossay, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristoosi beettana geedda anjetteedda bonchcho gallassaa naageetto. ¹⁴ Iita oosuwaa ubbaappe I nuuna wozanawunne lo77obaa oothanaw amottiyaa bare geeshsha asaa kessanaw, nu diraw, bare huuphiya immeedda.

¹⁵ Neeni hawaa tamaarissa, ne kumentha maataani zoranne seera; ooninne neena kadhoppo.

3

Xoossaa Asay Oothiyaa Oosuwaa

¹⁻² Untunttu mooddiyaawanttussinne maatay de7iyaawanttussi moodettanaw, azazettanawunne lo77o oosuwaa ubbaa oothanaw giigettanaadan untuntta hassayissa; qassi untunttu O bollaninne iita qaala haasayenna mala, oonannanne walaqettenna mala, asaa ubbaa ashikketethaanne sigatethaa bessiyaawantta gidanaadan zora. ³ Ayissi gooppe, nuuni kase nu huuphewukka eeyatuwaa, azazettennawantta, baliyaawanttanne amuwaassinne dumma dumma nashechchaassi ayilliyaadan moodettiyaawantta; qassi iitatethaaninne qanaatiyaan de7iyaawantta; asaan ixettiyaawanttanne ittu ittuwakka ixxiyaawantta. ⁴ Shin nuuna ashshiya Xoossaa keekatethayne asaa I siiqiyaa siquu qoncceedda wode, ⁵ I bare maarotethaadankka, ooratha yelettusnaan haneedda geeyuussaaninne Geeshsha Ayyaanan ooraxxeeddawan nuuna ashsheeddawaappe attin, nuuni xillo oosuwaa ootheeddawaana gidenna. ⁶⁻⁷ Xoossay bare aadho keekatethan nuuni xillanaadaaninne, I immana geedda medhinaa de7uwaa laattanaadan, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristoosa bagganna Geeshsha Ayyaanaa nu bolla darissiide tigeedda. ⁸ Ha haasayay ammanetteeddawaa; Xoossaa asatuu lo77o oosuwaa oothanaw giiganaadan, ha yewuwaa untunttussi neeni minissaade odanaw koyyay; hawanttu asaw lo77anne go77iyaawantta. ⁹ Shin eeyatethaa palumaappe, zariyaa paydiyaawaappe, walassaappenne higgiiyaaban walaqettiyaawaappe naagetta. Ayissi gooppe, hewanttu go77ennawanttanne maaddennawantta. ¹⁰⁻¹¹ Shaakotethaa medhdhiyaa uray geella asa gidiaawaanne bare huuphiyaan pirdiide nagaraa oothiyaawaa eraade, itti gede woy laa77u gede A seereeddawaappe guyyiyan, hewaa malatiyaa asaappe shaaketta.

Wurssetha Zoriyaa

¹² Taani Arxxemaasa woy Tikiqoosa neekko kiittiya wode, neeni taakko Niqoophiliyoona yaanaw minna. Ayissi gooppe, taani balgguwaa * yaani shaaccanaw qofaa qachchaaddi. ¹³ Higgiiyaa eriya Zeenaasinne

2:14 Maz 130:8; Kes 19:5; Zar 4:20; 7:6; 14:2; 1Ph 2:9 * **3:12** balgguwaa: Giriike qaalankka iray bukkiyaa wodiya gidiaawaa odee. Ingilizeethuwan 'Winter' giyaawaa.

Aphiloosi ogiyaa biya wode, untuntussi ayaynne paccenna mala, untuntta loytha maadda. ¹⁴ Nu asaykka maaddenna asa gidiide attenna mala, barentta loythi koshshiyaawaa demmanaw, lo77o oosuwaa minniide oothiyaawaa tamarino.

¹⁵ Taananna de7iyaa ubbatuu neena saro saro geeddino. Nuuna ammanuwan siiqiyaawantta saro saro ga. Xoossaa aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen77i.

Phawuloosi Pilimoonaw Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Pilimooni eretteedda ammaniyaa asa; I Qolaasiyaasa woosa golliaa asa gidennaan waayyii aggana. Pilimoonaw Anaasimoosa giya ayllii de7ee. He ayllii bare godaappe betiide beedda wode, qasho gollen de7iyaa Phawuloosanna gakettedda. Anaasimoosi Phawuloosa bagganna Yesuusa ammaneedda. Phawuloosi Pilimoonassi xaafeedda kiitay Pilimooni guyye simmi biidde de7iyaa bare qoomaanna sigetanaadan, hewaa hassayissiyawaa. Hewaa bollaakka ha77i Anaasimoosi ammaniyaa asa gideedda diraw, hawaappe sinthaw ammaniyaa ishaadan A mokki akkanaappe attin, qoomaadan A xeellenaadan aw odee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Pilimoonassi Phawuloosa galataa (4-7)

Phawuloosi Anaasimoosa diraw shiishsheedda mino ooshaa (8-22)

Wurssethaa qutiyyaa (23-25)

¹ Taani Phawuloosi, Yesuusi Kiristtoosa diraw qashuwan de7iyaawenne nu ishaa Ximootoosi, nuunanna oothiyaa nuuni siiqiyaa Pilimoonaw, ² ne gollen shiiqiyaa ammaniyaawanttoo, nu michchatti Afbissinne nuunanna ittippe de7iyaa Kiristtoosa wottaaddaraa Arkkipoosaw ha dabidaabbiiyaa xaafetto.

³ Xoossaa nu Aawuwaappenne nu Godaa Yesuusi Kiristtoosappe aadho keekatethayenne sarotethay hinttentussi gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

⁴⁻⁵ Neeni Xoossaa asatuwaa siiqiyaawaanne Godaa Yesuusa ammaniyaawaa taani sisiyaa diraw, Xoossaa woossaade neena has-sayiya wode ubbaan, ta Xoossaa galatay. ⁶ Neeni ne ammanuwaa haratuwaanna shaakkiyaawe nuussi Kiristtoosi Yesuusa bagganna yiyaa lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossay. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa asatuwaa wozanay ne kiitaan minneedda diraw, ta ishaw, taani ne siiquwan daro nashechchaanne menthethuwaa demmaaddi.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmeedda Simuwaa

⁸ Hewaa diraw, neeni oothanaw bessiyaawaa oothana mala, taani neena azazanaw Kiristtoosa bagganna xaloopekka, ⁹ Taani Phawuloosi cimeeddawe, Kiristtoosi Yesuusaw ha77ikka qashuwan de7iyaawe, siiquwaa diraw, neena woossay. ¹⁰ Taani qashuwan de7aadde aw aawuwaa gideedda ta na7aa Anaasimoosa * diraw, neena woossay. ¹¹ I kase neena go77enna; shin ha77i neenakka taanakka tumu go77ee.

¹²⁻¹³ Taani wozanappe dosiyaa Anaasimoosa neekko yeddowe ta wozanaa yeddowaa. Taani wonggalaa diraw qashetta utta de7ishshin, neena kochchiide, taana maaddana mala, ta matan A ashshanaw

1:2 Qol 4:17 * **1:10** Anaasimoosa: Giyaa sunthaa bilethay, Griikiyaa qaalaan go77iyaawaa woy maaddiyaawaa guussaa. **1:10** Qol 4:9

koyyay. ¹⁴ Shin neeni ne sheniyaadan oothanaawaa koyyayppe attin, neenanna zorettennan wolqqan aynne oothanaw koyyikke.

¹⁵ Anaasimoosi guutha wodiya nEEPPE shaaketteeddawe, ooni eri simmiide, ubba wodekka neenanna de7anaassenttonne. ¹⁶ Simmi hawaappe sinthaw Anaasimoosi aylliya gidenna; shin aylliyaappe I loythi aadhdhee; I taw ay keena siiqo ishee! Qassi I new asaa baggaannakka Godaa baggaannakka ay keena aadhdheedda ishaa gidand-deeshsha!

¹⁷ Simmi neeni taana ne laggethaa giyaawaa gidooppe, taana mokkiyaawaadan, A mokka. ¹⁸ I new bayizzeeddabay woy A bolla new acuu de7ooppe, taappe cigaa akka. ¹⁹ He acuwaa taani ciggana gaade, taani Phawuloosi ta kushiyan xaafay. Neeni taw ne shemppuwaa acota utteeddawaa taani neena hassayissanaw koshshenna.

²⁰ E, ta ishaw, Godaa bagganna neeppe maaduwaaw demmanaw koyyay. Kiristtoosa bagganna taana menthetha. ²¹ Taani geeddawaappe daruwaa neeni oothanaawaa eraade, qassi ne taw azazettanawaakka ammanaade, hawaa new xaafay.

²² Qassi hinttenttu ellekka taw imathay shemppiyaa golliya giigissite. Ayissi gooppe, Xoossay hinttenttu woosan taana hinttenttussi guyye zaariide immana gaade qoppay.

Wurssethaa Sarotaa

²³ Kiristtoosi Yesuusa diraw, taananna qashuwan de7iyaa Eppaafiri neena saro saro gee. ²⁴ Qassi taananna ittippe oothiyaa Marqqoossi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi neena saro saro giino.

²⁵ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenttu ayyaanaanna gido.

Ibraawe Asaw Xaafetteedda Kiitaa Geluwaa

Hawe Phawuloosinne Phexiroosi xaafeeddawaadan kiitaa gidenaan timirtte gidiide xaafetteeddawe, wolqqaama tuggay gakkina, ammanuwaa agganaw mateedda ammaniyaa asatuwaassa (10:32-39). Ha maxaafaa xaafeeddawe oonentto eretenna. Ha Xaafiyaa huuphe qofay koyrottiide untuntun de7iyaa siquwakko simmanaadan Yesuusa dhoqqatethaa bessiide untuntta zoree. He xaafii Ibraawe ammaniyaawantussi minisi odiyaawe Yesuusi Kiristoosi tumanne Xoossaa polo qonccethaa gidiaawaana. Ha ammaniyaawanttu barenttu ammanuwan minnana mala, untuntta menthethee. I hewaa oothiide heezzu tumatuwaa qonccissiide bessee:

- 1@ I akkeedda metuwaa bagganna bare Aawuwaassi tumu azazetteedda Yesuusi Xoossaw medhinaa Na7aa. I Xoossaa Na7aa gideedda diraw, Eca Qaalaa Caaquwaa wodiyaan timbbitiyaa odiyaawanttuppe, kiitanchchatuwaappenne, haray attin, Museppekka loythi aadhdiyaawaa.
- 2@ Yesuusi Eca Qaalaa Caaquwaa qeesatuwaappe loythi aadhdiyaa, medhinaa qeesa gidiaawaa Xoossay bare huuphew odeedda.
- 3@ Yesuusa bagganna ammaniyaawe nagaraappe, yashshathaapenne hayquwaappe attee. Yesuusi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa diraw, kase Ibraawatuwaa ammanuwaa wogatuwaaninne mehetuwaa yarshshuwan kuwaadan beettiyaa atotethaa ha77i tuma gidanaadan udeedda.

Xaafii Isra7eeliyaa asaa taarikiyaan daro eretteedda asaa ammanuwaa leemisuwaaadan go77ettiide (Shemppuwaa 11), ha maxaafaa nabbabiyaa asatuu barenttu ammanuwan minnanaadan qofissee. Hewaadankka (Shemppuwaa 12) nabbabiyaaawanttu barenttu ayfiyaa Yesuusa bollan tishshi udi wothiide, barenttu ammanuwan minnanaadaaninne ay mala metuunne waayyii gakkoopekka, untunttu genccanaadan zoree. Wurssethaan qassi zoriyaanne akeekissuwaa qaalaa immiyaawan wurssee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

- Geluwaa: Xoossay Yesuusan qoncceddawaa (1:1-3)
 Kiristoosi kiitanchchatuwaappe bolla gidiaawaa (1:4-2:18)
 Kiristoosi Museppenne Iyaasuppe bolla gidiaawaa (3:1-4:13)
 Kiristoosa qeesatethaa dhoqqatethaa (4:14-7:28)
 Kiristoosa qalaa caaquwaa dhoqqatethaa (8:1-9:23)
 Kiristoosi yarshshetteeddawe oowaappenne dariyaawaa (9:23-10:39)
 Ammanuwaa darotethaa (11:1-12:29)
 Xoossaa nashechchussaa (13:1-19)

Xoossay Bare Na7aa Bagganna Haasayeedda

¹ Xoossay beni wode, nu aawotuu nabatuwaa bagganna dumma dumma ogiyaaninne daro wodiyaan haasayeedda. ² Shin ha wursetha wodiyaan, ubbabaa A laatissiide, yeletaa A bagganna medhdheedda bare Na7aa bagganna nuussi haasayeedda. ³ Na7ay Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoolee; qassi kumentha Xoossaa eeshshaa akkiide, bare wolqqaama qaalaan ha sa7aa naagee; yaatiide asaa nagaraappe geeshshiide, Ubbaappe Bolla Xoossaappe ushechcha bagganna * saluwan utteedda.

Xoossaa Na7ay Kiitanchchatuwaappe Bolla

⁴ Xoossay aw immeedda sunthatethay kiitanchchatuwaappe dhoqqa gidiyaawadankka, untuntuppe A loythi dhoqqu ootheedda. ⁵ Ayissi gooppe, Xoossay bare kiitanchchatuwappe oona,

“Neeni ta Na7aa;

taani hachche new aawuwaa gidaaddi”

geeddee? Woy qassi oona,

“Taani aw aawuwaa gidana;

ikka taw na7a gidana”

geeddee? ⁶ Qassi Xoossay bare bayra Na7aa ha sa7aa yeddana haniidde,

“Ta kiitanchchatuwaa ubbatuukka aw goyinnino”

yaageedda. ⁷ Xoossay kiitanchchatuwaabaa haasayiide,

“Taani ta kiitanchchatuwaa carckuwaa kessay;

qassi ta oosanchchatuwaakka tamaa lacuwaa kessay”

yaagee. ⁸ Shin bare Na7aawaa haasayiide,

“Xoossaw, ne kawutethaa oydi

medhi medhinaw de7ee.

Ne kawutethaa xillotethaan ahasaa.

⁹ Neeni xillotethaa siiqaade;

naaquwaa ixxaadda.

Xoossay, ne Xoossay neena

ne laggetuwaappe aathiide,

nashechchaan ililissiyaa zaytiyaa okkeeddawe hawaassa”

yaagee. ¹⁰ Xoossay hawaadan yaagee;

“Godaw, koyro neeni sa7aa medhdhaadda;

saluwaakka ne kushiyan medhdhaadda.

¹¹ Hewanttu ubbay dhayana;

shin neeni de7ana.

Untunttu ubbaykka afileadan wurana.

¹² Neeni untuntta gaabiyaadan dakkoyana;

qassi untunttu afileadan laamettanawantta.

Shin neeni neenakka;

ne laythay ubbaakka wureenna”

yaagee. ¹³ Shin Xoossay bare kiitanchchatuwappe ittuwaanne,

“Taani ne morkketuwaa neeni

gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw,

hawaan taappe ushechcha baggan utta”

gibeenna. ¹⁴ Kiitanchchatuu ubbay Xoossaw oothanawunne atotethaa demmana asatuwaa maaddanaw Xoossay kiitteedda ayyaanatuwaa gidikkinoooyee?

* **1:3** ushechcha bagganna: Bonchchuwaanne wolqqaasa gidiyaawaa bessee. **1:5** Maz 2:7; 2Sa 7:14; 1Od 17:13 **1:6** Zar 32:43 **1:7** Maz 104:4 **1:8** Maz 45:6-7 **1:10** Maz 102:25-27 **1:13** Maz 110:1

2

Wolqqaama Anjuwaa

¹ Hewaa diraw, nuuni siseedda tumu yewuwaappe sugetti wora beenna mala, he yewuwaa loythi oyqqanaw bessee. ² Ayissi gooppe, kiitanchchatuu odeedda qaalay tuma gidiyaa diraw, naaqqiyaa woy azazettenna asay ubbay muretteeddawaa gidoooppe, ³ Yaatina, nuuni ha wolqqaama atotethaa sheneko gooppe, waaniide attanee? Goday koyro bare huuphew ha atotethaa odeedda; qassi I odeeddawaa siseeddawanttu nuussi geeshshiide odeeddino. ⁴ He siseeddawanttu markkatteeddawe bolla Xoossaykka mallaa, oorathabaanne dumma dumma malaata kiitettiyaawan gujji markkatteedda; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka bare koyyeeddawaadan, gishi gatheedda.

Atotethaw Kaaletthiyaawaa

⁵ Ayissi gooppe, Xoossay nuuni haasayiyaa sinthaappe yaana alamiyaa, kiitanchchatuwa moodissibeenna. ⁶ Shin Xoossaa Maxaafay itti saan hawaadan yaagee;

“Xoossaw, neeni asaawaa qoppanaw asay aye?

Woy neeni aw hirrganaw I ayee?

⁷ Neeni kiitanchchatuwappe amareedda wodiya A guuthaadda.

A huuphiyankka bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wothaadda.

⁸ Qassi ubbabaa A gediyaappe garssanna wothaade moodissaadda”

yaagee. Ayissi gooppe, Xoossay ubbabaakka A moodisseeddawaadan aani moodettibeennawe ayaynne baawa; shin ha77i ubbabay aw moodettiyaawe nuussi beettenna. ⁹ Shin nuuni Yesuusa be7eetto; Yesuusi Xoossaa aadho keekatethaa bagganna asa ubbaw hayqqana mala, amareedda wodiya kiitanchchatuwappe garssa gideedda. Qassi hayquwaa waayyiyaa I waayyettedda diraw, poo7iya bonchchuwaanne sabaa akililiyaa wotheeddawaa ha77i nuuni be7eetto. ¹⁰ Xoossay ubbabaa medhdheeddawe, ubbabaakka naagiyawe, Yesuusi daro naanaa ahiide, barenanna bonchchissana mala, waayyiyaa bagganna Yesuusa balay baynnawaa ootheeddawaa bessee; ayissi gooppe, he naanaa atotethaw kaaletthiyaawe Yesuusa.

¹¹ Ayissi gooppe, asaa geeshshiyaa Yesuusawukka qassi he geeyyeedda asaa ubbawukka Aawuu ittuwa. Yesuusi untuntta, “Ta ishatawaa” giide yeellatennaan xeesiyaawe hawaassa. ¹² Yesuusi, “Taani ne sunthaa ta ishatao awaajjana.

Maabaraa shiiquwankka neena galatana”

yaagee. ¹³ Qassi I, “Taani ta ammanuwaa Xoossaan wothana” qassikka, “Xoossay taw immeedda naanatuwaanna taani hawaan de7ay” yaagee.

¹⁴ Naanaa giide I xeesiyaawanttu, ashuwaappenne suuthaappe medhettedda asatuwaa gidiyaa diraw, Yesuusi bare huuphew untuntta malatiide, untunttu medhetaa akkeedda; qassi I hewaa ootheeddawe, xalahiyaa kaappuwaa hayquwaa bolla maatay de7iyaawaa bare hayquwan dhayissanaassa. ¹⁵ Qassi barenttu de7uwaa ubbaan hayqoo

yayyiide, hayqoo aylletiide de7iyaawantta ubbatuwaa aylletethaappe kesseedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, Abraahaama zariyaa I maaddiyawaappe attin, kiitanchchatuwa maaddennawe eretteedda. ¹⁷ Hewaa diraw, asaa nagaray atto geetettana mala, Xoossaa kiitaan ammanetteedda maariyaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, ubbabaani I bare ishatuwaa malatanaw bessee. ¹⁸ Ayissi gooppe, I bare huuphew paacetteedda dirawunne waayyetteedda diraw, paacettiyaawantta maaddanaw danddayee.

3

Yesuusi Museppe Bolla

¹ Hewaa diraw, Xoossay xeeseedda geeshsha ishato, nu markkatethaa Xoossay kiitteeddawaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa, Yesuusi Kiristoosa qoppite. ² Muse bare kiitaan Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteeddawaa gideeddawaadan, Yesuusikka barena dooriide, ha oosoo yeddeedda Xoossaw ammanetteeddawaa. ³ Ayissi gooppe, keexettiya golliyaappe keexxiyaa bitani bonchchettiyaawaadan, Musewaappe aadhdhiyaa bonchchuwaa I akkanaw bessiyaawe eretteeddawaa. ⁴ Ayissi gooppe, golliyaa ubbaa keexxeeddawe itti asaa; shin ubbabaa keexxeeddawe Xoossaa. ⁵ Muse Xoossaa golliyaa ubbaan ammanetteedda oosanchchaa gidiide, Xoossay sinthaappe gaanawaa markkatteedda. ⁶ Shin Kiristoosi Xoossaa gollen na7adan ammanetteeddawaa; nuuni akkana giide nashechchaan naagiyaawaa xalathaaninne ammanuwan naagooppe, Xoossaw golliyaa gideetto.

Xoossaa Asay Shemppuwaa Demmana

⁷ Hewaa diraw, Geeshsha Ayyaanay hawaadan yaagee; “Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaabaa gidooppe,

⁸⁻⁹ hinttenttu aawotuu taw ixxi makkaliide, oytamu laythaa ta oosuwaa be7eedda bazzuwaa paaciyaa gallasaadan, hinttentukka zoriyaa akkennaan ixxoppite.

¹⁰ Hewaa diraw, taani he asaa hanqqettaade,

‘Unttunttu ubba wode barenttu wozanaan baliino. Ta ogiyaakka eribeykkino’ yaagaaddi.

¹¹ Hewaadankka qassi, taani hanqqetta caaqqaaade,

‘Taani shemppiyaasaa unttunttu ubbakka gelikkino’ yaagaaddi” yaagee.

¹² Taanaadan ammaniyaawanttoo, de7uwa Xoossaappe hinttentta shaakkiyaa iita ammanenna wozanay hinttenan oonaninne de7enna mala naagettite. ¹³ Shin Xoossay hinttentta ubba gallassi hachche giide xeesishin, hintteppe oonanne nagaray balethina, zoriyaa akkennaan ixxenna mala, ittu ittuwa zorite. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuuni koyro nuussi de7iya ammanuwaa wurssethay gakkanaw loythi naagooppe, Kiristoosanna ittippe shaakkana. ¹⁵ Xoossaa Maxaafay, “Xoossaa qaalaa hinttenttu

hachche sisiyaawaa gidooppe,
he wode untunttu ixxi makkaleeddawaadan,
zoriyaa akkennaan ixxoppite”
yaageedda.

¹⁶ Xoossay giyaawaa sisiide, aw makkaleedda asatuu oonee? Muse Gibxeppe kaaletihina keseedda ubbatuwaa gidikkinoooyee? ¹⁷ Xoossay oytamu laythaa oonan hanqqetteeddee? Anhay woraan atteedda asatuwaa, nagaraa ootheeddawantta gidikkinoooyee? ¹⁸ Qassi Xoossay barew azazettennan ixceeddawatantu I shemppiyyaa sa7aa ubbaakka gelenna mala, untunttussi caaqqeeddawaappe attin, oossi caaqqeeddee? ¹⁹ Untunttu ammanibeenna diraw, shemppiyaasaa gelanaw danddayibeennawaa nuuni be7eetto.

4

¹ Simmi Xoossay nuuna bare shemppiyaasaa, “Gelissana” geeddawe bira gidooppe, hintteppe ooninne he shemppiyaasaa gelennaan attenna mala naagetto. ² Ayissi gooppe, untunttu wonggalaa mishiraachchuwaa siseeddawaadan, nuunikka siseeddo; untunttu siseed-dino, shin ammaniide akkibeenna diraw, aynne untunttu go77ibeenna. ³ Gidooppekka, Xoossaa kiitay sa7ay medhettoodeppe doommina poletteeddawaa gidooppenne, Xoossay, “Taani hanqqetta caaqqaade,

‘Untunttu taani shemppiyaasaa
ubbaakka gelikkino’ yaagaaddi”

geeddawaadan, nuuni ammaneeddawatantu I shemppiyaasaa gelana. ⁴ Ayissi gooppe, laappuntha gallassaabaa ittisa7an Xoossaa Maxaafay, “Xoossay laappuntha gallasan bare oosuwaa ubbaappe shempeedda” yaageedda. ⁵ Qassi he sa7an, “Untunttu taani shemppiyaasaa ubbakka gelikkino” yaageedda. ⁶ Wonggalaa mishiraachchuwaa koyro siseeddawatantu azazetibeenna diraw, shemppuwaa sa7aa gelibeeykino; itti itti asatuu yaa gelanawatantu de7iino. ⁷ Xoossay daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita bagganna laa7enthuwa itti gallassaa, “Hachche” giya qaalan keeriide,

“Xoossaa qaalaa hinttenttu hachche sisiyaawaa gidooppe,
zoriyaa akkennaan ixxoppite”

yaageedda. ⁸ Xoossay shemppiyaasaa asaa afiide Iyaasu shemp-piseeddawaa gidintto, Xoossay hara gallassaawaa guyye keerenna.

⁹ Hewaa diraw, Xoossaa asaw Sambbataa shemppuu naagetti utteedda.

¹⁰ Ayissi gooppe, Xoossay shemppiyaasaa geliyaa ooninne, Xoossay bare oosuwaappe shempeeddawaadan, ikka bare oosuwaappe shemppana.

¹¹ Simmi Israa7eeliyaa asay azazettennan ixxiide, Xoossaanna ittippe shemppiyaasaa gelennaan atteeddawaadan, nuuppe ooninne hewaa mala ixuwan yaa gelennaan attenna mala minnoyyte.

¹² Ayissi gooppe, Xoossaa qaalay midhinaw de7iyaawaannee oothiyaawaa; laa77u bagganna leefetteedda mashshaappekka aadhdiide kuusee. He qaalay shemppuunne ayyaanay, kuriinne kolzzii ittippe gakettiyaasaa shaakkana gakkanaw caddee. Qassi asaa wozanaan de7iyaa koshshaanne qofaa I shaakkee.

¹³ Nuuni oothiyaawaa wochchiyaa Xoossaa sinthan ubbabaykka

beettiyaawaappenne qoncciyaan de7iyaawappe attin, A ayfiyan geemmiya medhetay ayaynne baawa.

Yesuusi Qeesatuwaa Ubbatoo Wolqqaama Kaappuwaa

¹⁴ Simmi saluwaa beedda, qeesatuwaa ubbatuwaa wolqqaama kaappuu, Xoossaa Na7ay Yesuusi, nuussi de7iyaa diraw, nu ammanuwaa loythi naageetto. ¹⁵ Ayissi gooppe, nu qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nuuni daaburiyaa wode nuussi qarettanaw danddayee; nagaraa I oothibeennaawaappe attin, nuunaadan ubbabankka paacetteedda. ¹⁶ Simmi nuuna koshsiiyaa wode maaddiyaa maarotethaa akkanawunne aadho keekatethaa demmanaw, aadho keekatethay de7iya sa7aa Xoossaa araataakko, yayyennaan shiiqoytte.

5

¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuu huuphiyaan huuphiyaan bare asaa giddoppe doorettiide, he asaa gishshataw Xoossaw oothanaw, imuwaa immanawunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaw sunthetteeddino. ² I bare huuphew daaburanchcha gidiyaa diraw, tamaribeennawanttoonne baliyaawanttoo qarettanaw danddayee. ³ Hewaa diraw, he qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu asaa diraw yarshshuwaa yarshshiyaaawaadan, bare huuphe nagaraa dirawukka yarshshanaw bessee.

⁴ Xoossay Aaroonaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa giddana mala xeeseeddawaadan, Xoossay xeesanaappe attin, ooninne qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkanaw danddayenna. ⁵ Hewaadankka, Kiristtoosi qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiyaa bonchchuwaa barew akkibeenna; shin Xoossay A, “Neeni ta Na7aa.

Taani hachche new Aawuwaa gidaaddi”
yaageedda. ⁶ Hewaadankka qassi harasaan,
“Malkki-Xedeqi * qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidana”
yaageedda.

⁷ Yesuusi sa7an de7iyaa wode, barena hayquwaappe ashshanaw danddayiyaa Xoossaa loythi yeekkiidenne afoxxiidde woosseeddanne oochcheedda; Xoossay A woosaa siseeddawe, I barena toochcheeddawaassanne aw yayyeeddawaassa. ⁸ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidoppenne, bare waayyetteedda waayyiyaan azazettiyaawaa tamaareedda. ⁹ Yesuusi bare oosuwwa poleedda wode, barew azazettiya ubbaw medhinaa atatethaa demmanaw gaaso gideedda. ¹⁰ Qassi Xoossay Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidana mala, A suntheedda.

Asay Balennaadan Odetteedda Mino Oduwaa

¹¹ Nuuni ha yewuwaan haasayanabay darobay de7ee; shin hinttenttu akeekanaw azalla gidiyaa diraw, hinttenttussi odi gelissanaw waayisse.

5:3 Wog 9:7 5:4 Kes 28:1 5:5 Maz 2:7 * 5:6 Malkki-Xedeqi: Ha sunthay Eca Caaquwaan xeessetteeddawe, I Qeesaa Aaroneppe kasenna de7eeddawe eretto diraassa. A guyye zariyaabaassinne A hayquwaabaassi aynne geetettowe baawa. 7:3; Dom 14:17-20 xeellite. 5:6 Maz 110:4

¹² Ayissi gooppe, hinttenttu ha wodiyaan tamaarissiyaawantta gidanaw bessooppekka, Xoossaa qaalaa koyro timirttiyaa hinttentta zaari tamaarissiyaa itti uraa koshshee; hinttentta ushiyaa maathaa koshsheepe attin, coommiyaa qumaa koshshenna. ¹³ Maathaa paketii de7iyaa ooninne gacino na7aa gidiyaa diraw, xillotethaa timirtiyaawaa erenna. ¹⁴ Shin mino qumay iitanne keeka de7uwa daruwan shaakki ereedda wozanaama asaassa.

6

¹⁻² Hewaa diraw, Kiristtoosa timirttiyaa biro doommiyaawa aggiide, wozanaama asaa timirttew sinthaw boytte; koyro nuuni tamaaranaw koshshiyaa timirttiyaa wodhdhii eqqiide tamaanaw nuussi bessenna; he timirttii aye gooppe, maaddenna oosuwaappe simmiyaawaa, Xoossaa ammaniyaawaa, xinqqatatuwaabaa, * kushiyaa wothuwaabaa, hayquwaappe denduwaabaanne medhinaa pirddaabaa. ³ Xoossay oothite gooppe, hewaa nuuni oothana.

⁴⁻⁵ Ayissi gooppe, ittoodekka poo7uu poo7eeddawanntanne saluwaa imuwaa baari be7eeddawannta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki akkeeddawanntanne Xoossaa qaalay lo77a gideeddawaa sisi ereeddawannta, sinthaappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeelleeddawannta, ⁶ hewaappe guyye simmiide kaddeeddawaantta nagaraappe laa7enthuwa zaaranawe danddayettenna. Ayissi gooppe, hewanttu Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishiide kaqqiyaawantanne asa sinthan kawushshiyaawanttu mala.

⁷ Ubba wode bukkiyaa iraa ushina, gosheedda uraa go77iyaa kathaa mokkiyaa biittaa Xoossay anjee. ⁸ Shin buluwaanne buuzzuwaa mokkooppe, aynne go77enna; sheqaw shiiqi utteedda. Qassi wurssethaan guudettana.

⁹ Shin nu siiqatoo, nuuni hawaadan haasayaawaa gidooppenne, hinttenttu atotethaw gidiyaa lo77obay hinttenttussi de7iyaawaa ereetto. ¹⁰ Ayissi gooppe, hinttenttu ootheedda oosuwaanne qassi ammaniyaawantta maaddeeddawaaninne ha77ikka maaddiyaawan Xoossaa siiqeedda siiquwaa Xoossay doganaw makkala gidenna. ¹¹ Hinttenttu huuphiyaan huuphiyaan demmana giide, hidootaan naagi utteedda kumentha tumatethaa wurssethay gakkanaw, kasewaadan minissiide oothana mala amotteetto. ¹² Xoossay immana geeddawa ammanuwaaninne gencan laattiyawanttu mala hinttenttu gidanawaa nuuni koyyiyaawaappe attin, azalla gidanawaa koyyokko.

Xoossay Immeedda Hidootay Sidhissennawaa

¹³ Xoossay Abraahaamoo immana giide caaqqeedda wode, bareppe aadhdiyaa wolqqaamay bayinna diraw, bare huuphiyan caaqqeedda. ¹⁴ Xoossay A,

“Taani neena anjjana;

ne zerethaakka corissana”
yaagiide caaqqeedda. ¹⁵ Hewaadankka, Abraahaamo gencii naagiide, Xoossay immana geeddawa akeedda.

¹⁶ Ayissi gooppe, asay bareppe dhoqqiyaa uraan caaqqee; qassi he caaquu palumiyaa ubbaakka te77ee. ¹⁷ Hewaa diraw, Xoossay bare

* **6:1-2** Xinqqatatuwaabaa: Meechchatuwabaa giyaawaa giidiide geeshshatethaabaa Griiken dumma dumma wogaa gidiaawaa bessee. **6:8** Dom 3:17-18 **6:14** Dom 22:16-17

immana geeddawa laattanawanttoo bare qofaa ubbaakka laammen-nawaa geeshshi odanaw loythi koyyiide, hewe tuma gideeddawoo caaqqedda. ¹⁸ Xoossay worddotanaw danddayenna ha laa77u laametenna yewatuwan, I immana geedda nu sinthan de7iyaawaa oyqqanaw aakko baqatedda nuussi wolqqaama menthethu de7ee.

¹⁹ Ha nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawe, nu shemppoo markkabiyaay oyqqiyaa qaaxxenna birataa mala; he nuuni demmana giide, nashechchaan naagi utteeddawe eretteedda mino gidiide, gaariiduwwaa † giddo geeshshasaa gelee. ²⁰ Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa sunthatethaadan, medhinaw qeesatuwwaa ubbatuwwaa kaappuwwaa gidiide, nu gishshataw nuuppe kasetiide, he sa7aa geledda.

7

Qeesaa Malkki-Xedeqa

¹ Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kaatii, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesay, Abraahaamo kaatetuwa wodhiide olaappe simmishshin, aananna gaketiiide, A anjeeedda. ² Abraahaamo bare omoddeedda ubbaappe asirataa kessiide, aw immeedda; Malkki-Xedeqa sunthaw koyro

bilethay xillotetha kaatiyaa giyaawaa; qassi Saleema kaatiyaa I gidiyaa diraw, laa7etho bilethay sarotethaa kaatiyaa giyaawaa. ³ Malkki-Xedeqaw daaya woy aawuu, woy aw zariyaa payduu baawa; qassi A yeletaw doomethay woy A hayqoo wurssethay baawa; shin Xoossaa Na7aa malatiide, medhinaw qeesa gideedda.

⁴ Nu aawotuwa kaappuu Abraahaamo olaan omoddiide, aheeddawaappe asirataa immeedda Malkki-Xedeqi ay keena dhoqqu giyaawentto be7ite. ⁵ Qeesaa gidiyaa Leewiyaa zaratuu Isra7eeliya asaappe, hewenne barenttu gade asaappe haray atto untuntu Abraahaamo zare gidooppenne, asirataa akkana mala, higgayan azazetteeddino. ⁶ Malkki-Xedeqi Leewiyaa zare gidenna; shin Abraahaamoppe asirataa akkiide, Xoossay immana geeddawaa naagiyaa Abraahaama anjeeedda. ⁷ Qassi anjjiyaawe anjjetiyaawaappe dhoqqu giyaawe palunthenna.

⁸ Itti bagganna, hayqqiyaa asay asirataa kessee; shin hara bagganna qassi, hayqqenna giide markkattiyaa uray asirataa kessee. ⁹ Hawaadan haasaanaw haray atto, asirataa kessiyaa Leewiikka Abraahaamo bagganna asirataa immeedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Malkki-Xedeqi Abraahaamonna gaketiyaa wode, Leewii biro yelettibeenna; shin bare zariyaa Abraahaama gulbbatan de7ee.

¹¹ Isra7eeliyaa asaw higgii Leewiyaa * zerethatuwwaa qeesetethaa bagganna imetteedda. He qeesetethaa kiitay balay baynnawaa gidoope, Aaroonawaa mala gidennaan Malkki-Xedeqa mala hara qeesay sunthetanaw ayissi koshshii? ¹² Ayissi gooppe, qeesetethay laamettiyaa wode, higgsikka qassi laamettanaw koshshee. ¹³ Ha yewuu haasayetteedda

† **6:19** gaariduwwaa: Hawe dunkkaaniyaa gidduwan goynaw maaddiyaawaa. Hewekka “Geeshshasaa” geetteeddeeddaappe “Geeshshaappe Geeshshasaa” shaakkanaw go77iyaawaa gidiide qeesatuwwaa kaappo xalalay gelanaw danddayiyaasaa. **6:19** Wog 16:2 **6:20** Maz 110:4 **7:1** Dom 14:17-20 **7:5** Pay 18:21 * **7:11** Leewiyaa: Ha sunthaa xeesettiyaawanttu qeesatuwaappenne untunta maaddiyaawanttupe dooretteeddawantta.

uray hara zarii; A zariyaappe ooninne yarshshiyaasaan qeesaadan oothibeenna. ¹⁴ Nu Goday Yihudaa zariyaappe yeeddawe eretteeddawaa gidiyaa diraw, Muse qeesatuwaabaa haasayiidde, he zariyaabaa aynne haasayiibeenna.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeesaa

¹⁵ Malkki-Xedeqa mala hara qeesay yeeddawaa gidintto, hawe aadhhiide erettanawaa. ¹⁶ I asaa higgiiyaaninne wogaan qeesa gidibeenna; shin wurena de7uwa wolqqaan qeesa gideedda. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay,

“Malkki-Xedeqi qeesa gideeddawaadan,
neenikka medhinaw qeesa gidanawa”

yaagiide markkattee. ¹⁸ Beni de7iyaa higgii laafanne maaddennawaa gidiyaa diraw atteedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, Muse higgii ayanne balay baynawaa oothanaw danddayenna; qassi nuuni A bagganna Xoossaakko shiiqana giide nashechchaan naagi utteedda ubbaappe aadhhiyaawe yeedda.

²⁰ Hewaa bollan qassi Xoossaa caaquukka de7ee; haratuu qeesa gideedda wode, hewaa mala caaquu baawa. ²¹ Shin Yesuusi caaquwaan qeesa gideedda; Xoossay A,

“Goday caaqeedda; I bare qofaa laammenna.

‘Neeni medhinaw qeesa gidana’ geedda”

yaageedda. ²² Hewaa diraw, Yesuusi ubbaappe aadhhiyaa caaqoo waase gideedda.

²³ Kase qeesatuwaa payduu cora; ayissi gooppe, untunttu oothana oosuwaa hayquu diggeedda. ²⁴ Shin Yesuusi medhinaw de7iyaa diraw, A qeesetethay laamettenna. ²⁵ Hewaa diraw, I untunttu gishshataw gaannatanaw medhinaw de7iyaa diraw, Xoossaakko bare bagganna yiyaawantta ubbatuwaa ashshanaw danddayee.

²⁶ Nuussi giigiyaa hawaa mala, qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu de7anaw koshshee; I geeshsha; aani geniinne kadhethiyaabay baawa; nagaranchchatuwaanna I gakettenna; qassi dhoqqa saluwankka I bonchchetteedda. ²⁷ Hara qeesatuwaa ubbatuwaa kaappatuwaadan, I koyro bare huuphe nagaraassi yarshshiide, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachche hachche yarshshanaw koshshenna; I barena yarshsheedda wode, laa7enthennaan itti gede yarshsheedda. ²⁸ Ayissi gooppe, Muse higgii daaburanchcha asaa qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa udiide sunthee; shin Xoossay immana giide caaqeedda higgiiyaappe guyye yeedda qaalay medhinaw balay baynawaa, Xoossaa Na7aa sunthee.

8

Yesuusi Ooratha Qaalaa Caaquwaa Qeesatuwaa Ubbatuwaa Kaappuwaa

¹ Nuuni haasayiyaa wolqqaamay hawaa; saluwan Ubbappe Bolla Xoossay uttiyaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu, hawaa malay nuussi de7ee.

² Geeshsha Sa7aaninne tumu Dunkkaaniyan I oothee; he Dunkkaanii asay esseeddawaa gidennaan, Xoossay esseeddawaa.

³ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu ubbay imuwaanne yarshshuwaa Xoossaw immanaw sunthetteedda diraw, ha qeesatuwaa ubbatuwaa kaappookka yarshshanaw ittibay de7anaw koshshee. ⁴ Simmi sa7an I de7iyaa waa gidoope, ubbakka qeesa gidenna; ayissi gooppe, higgii azaziyaawaadan, imuwaa immiya qeesatuu de7iino. ⁵ Unttuntu qeesatuwaadan oothiyaa kiitay saluwan de7iyaa oosoo tumu leemisuwanne eeshuwaa; ayissi gooppe, Muse Dunkkaaniyaa essana hanishshin, Xoossay A, “Akeeka; ubbabaakka taani neena deriyaa huuphiyaan besseedda leemisuwaa kaallaade ootha” yaageedda. ⁶ Shin Yesuusi gaannatiyaa caaquu kasewaappe aadhdiyaawaadankka, aw imetteedda oosuukka untuntuwappe aadhdee; ayissi gooppe, he caaquu Xoossay immana geedda ubbaappe aadhdiyaa kiitaan oosetteedda.

⁷ Ayissi gooppe, koyro caaquwaan balay baynnawaa gidintto, laa7entho caaquwaa koshshenna. ⁸ Shin untuntta boriidde, Goday hawaadan yaagee;

“Taani Israa7eeliyaa asaannanne Yihudaa asaanna ooratha caaquwaa caaqettiyaa gallassatuu yaanawaa.

⁹ He caaquu taani Gibxe gadiyaappe untunttu aawatuwaa kushiyaa oyiqqaade, goochcha kesseedda wode,

untuntunna caaqetteedda caaquwaa mala gidenna.
Untunttu ta caaquwaan ammanettibeenna diraw,
taanikka untuntta aggaaddi.
Taani, Goday, hawaa oday.

¹⁰ Ayissi gooppe, he gallassatuwaappe guyyiyan,
taani Israa7eeliyaa asaanna caaqettana caaquu hawaa:

Taani ta higgiiyaa untunttu qofaan wothana;
qassi untunttu wozanankka xaafana.

Taani untunttu Xoossaa gidana; untunttukka ta asaa gidana.

¹¹ Unttuntuppe ooninne bare shooruwaa
woy bare ishaa,
‘Godaa era’ yaagiide tamarissenna.

Ayissi gooppe, untunttu naa7aappe cimaa gakkanaw ubbay taana erino. ¹² Taani untunttu naaquwaa maarana;

untunttu nagaraakka laa7entho hassayikke”

yaagee. ¹³ Xoossay ooratha caaquwaa giide haasayiyaawan koyrowaa eciseedda; qassi eciyaabayinne wuriyaabay ellekka dhayana.

9

Saluwan Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuu Sa7an Oosettiyaa Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhee

¹ Koyro caaqoo Xoossaw goyinniyyaa wogaynne asay ootheedda Geeshsha Gollii de7ee. ² Ayissi gooppe, koyro Dunkkaanii eqqeedda; A gidduwan muqaaddaa wothiyaawe, xaraphpheezaynne Godaa sinthan wothiyaa ukithay de7ee; he sa7ay Geeshshasaa giide xeeseettee.

³ Laa7entho gaariduwaa guyye bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha Sa7aa geetettiyaa Dunkkaanii de7ee. ⁴ A gidduwan ix-anaa cuwayanaw worqqaappe ootheedda saaxiniinne ubbasaanna

worqqaan sheeshsheedda Qaalaa caaquwaa Taabootay de7ee. He Qaalaa caaquwaa Taabootan mannay de7iyaa worqqaaxaaruu, Aaroon xam77ay aaceeddawenne qassi Muse higgii xaafetteedda laa77u masetteedda shuchchatuu de7iino. ⁵ He Qaalaa caaquwaa Taabootaappe bolla bagganna atto giya sa7aa qum77iyaa barenttu qefiyan genthiyaa bonchcho kiruubetuu de7iino; shin ha ubbabaa ha77i wurssi odanaw danddayokko.

⁶ Hewe hewaadan giigi de7ishshin, qeesatuu ubba wode, barenttu oosuwaa oothanaw koyro Dunkkaaniyaa geliino. ⁷ Shin qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa xalalay laa7entho Dunkkaaniyaa laythaappe itti gede geliidde bare dirawunne erennaan asay ootheedda nagaraa diraw, Xoossaw yarshshiyaa suuthaa akkiide gelee. ⁸ Koyro Dunkkaanii eqqi de7ishshin, ubbaappe aadhhiyaa geeshsha sa7aa afiyaa ogii biro dooyettibeennawaa Geeshsha Ayyaanay hewan erissee.

⁹ He Dunkkaanii ha wodew leemisuwaa; hewaa giyawe Xoossaw immiya imuunne yarshshuu goyinniyaawaa sure wozanaa balay baynnawaa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Hewanttu muussaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa odiyaa kare bagga wogatuwaa; untunttu ooraxxiyaa wodii gakkanaw oosettiyyaa wogatuwaa.

¹¹ Shin Kiristtoosi hawaan de7iyaa lo77obaw qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuwaa gidiide yidiggeedda. I geliide oothiyaa Dunkkaanii ubbaappe aadhhiyaawaanne balay baynnawaa; qassi he Dunkkaaniyaa asay oothiibeenna; ha medhetteedda sa7aabaakka gidenna. ¹² Kiristtoosi Ubaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa geliyaa wode, deeshshaa suuthaanne galo maraa suuthaa oyqqiide gelibeenna; shin bare suuthaa oyqqiide, nuussi medhinaa atatethaa immiide, laa7ethennaan itti gede gelleedda. ¹³ Tunnedda asaa bolla korumaa suuthaanne deeshshaa suuthaa caccafiide, guudetteedda ussatti bidintha golina, he uraa tunatethaappe geeshshanaw danddayooppe, ¹⁴ Medhinaa Geeshsha Ayyaanaa bagganna balay baynna yarshshuwaadan, Xoossaw barena immeedda Kiristtoosa suuthay, nuuni de7uwaa Xoossaw oothana mala, kase nu hayqqeedda oosuwaappe nu suure wozanaa wooti geeshshand-deeshsha!

¹⁵ Hewaa diraw, Xoossay xeeseeddawanttu I immana geedda medhinaa anjuwaa laattana mala, Kiristtoosi ooratha caaqoo gaannateedda; hewe hanana danddayiwaawe, asay koyro caaquwaappe garssan de7iidde ootheedda balaa ayilletthaappe kessiyaa hayquu de7iyaa diraassa.

¹⁶ Ayissi gooppe, hayqqiyaa uray woyteeddawe de7ooppe, he uray hayqqowe eretanaw koshshee. ¹⁷ Ayissi gooppe, woyteedda uray hayqqeedda wode, I woyteeddawe poletteedda; he woyteeddawe paxa de7ishshin, aynne polettenna.

¹⁸ Haray atto, koyro caaquukka suuthay baynnaan injjetibeennawe hawaassa. ¹⁹⁻²⁰ Ayissi gooppe, higgiiyan de7iyaa azazuwa ubbaa Muse asaa ubbaw odeedda; hewaappe guyyiyan, galo maraa suuthaanne deeshshaa suuthaa, haathaanna, zo7o dorssaa isikiyaananne hisoophiyaa giya mithaa boncciyaanna ittippe akkiide, "Hawe

hinttentta Xoossay azazeeda caaquwaa suuthaa” yaagiide, higgiiya maxaafaa bollanne asaa ubbaa bolla caccafeedda. ²¹ Hewaadankka, Dunkkaaniyaa bollanne oothiyaa miishshaa ubbaa bolla suuthaa Muse caccafeedda. ²² Higgii giyawaadan, tumukka amareeddawaappe attin, ubbabaykka suuthan geeyyee; suuthay gukkana dhayooppe, atotethay baawa.

Kiristoosi Yarshshetteeddawe Nagaraa Qucci Dhayissee

²³ Hewaa diraw, saluwan de7iyaawantta malatiyaawanttu he yarshshuwan geeyyanaw koshshee; shin saluwan de7iyaawaanttukka barenttu huuphew geeyyanaw aadhdiyaa yarshshuwaa untuntta koshshee.

²⁴ Ayissi gooppe, Kiristoosi tumu geeshshasan leemisettiyaa asay ootheedda geeshshasaa gelibeenna; shin I ha77i nu gishshataw Xoossaa sinthan beettanaw yaa saluwaa geleedda. ²⁵ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu laythaan laythaan bare suuthaa gidennawaa oyqqiide, Geeshsha sa7aa geliyaawadan, Kiristoosi barena ubbaade yarshshanaw gelibeenna. ²⁶ Hewaa gidintto, Kiristoosi sa7ay medhettoodeppe doommiide daro gede waayyetanaw koshshee; shin ha77i wodiya wurssethaan nagaraa dhayissanaw barena yarshshiide, laa7ethennaan ittigede beetteedda.

²⁷ Asay ubbay itti gede hayqqanaw bessee; hewaappe guyyiyan Xoossay asaa pirddana. ²⁸ Hewaadankka, qassi Kiristoosi daro asaa nagaraa dhayissanaw itti gede yarshshetteedda; qassi I barena loythi naagiyaawanta ashshanaw beettanaappe attin, laa7entho nagaraa tookkanaw beetenna.

10

¹ Ayissi gooppe, higgew yaana lo77obaa eeshuwaa xalalay de7ee; aw tumu leemisuu baawa. Ubba wode laythan laythan itti mala yarshshuu yarshshettee; hewaa diraw, higgii Xoossaakko shiiqiyaa asaa he yarshshuwan balay bayinna asa oothanaw aynne danddayenna. ² Xoossaw goyinniyaa asay bare nagaraappe ubbanna geeyyeddaabaa gidintto, sure wozanaan laa7ethuwaa nagaraa qoppenna; qassi yarshshiyaawaakka aggana. ³ Shin asay laythan laythan he yarshshuwan bare nagaraa hassayee. ⁴ Ayissi gooppe, korumaa suuthayenne deeshshaa suuthay nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna.

⁵ Hewaa diraw, Kiristoosi ha alamiyaa yaana haniidde, hawaadan yaageedda;

“Neeni yarshshuwanne imuwaa koyyabeykka;
shin taw bollaa giigissaadda.

⁶ Neeni xuuggiyaa yarshshuwaaninne
nagaraa yarshshuwan ubbaakka nashetakka.

⁷ Taani he wode, ‘Xaatha maxaafan tabay xaafetteeddawaadankka,
Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi’ yaagaaddi”
yaageedda. ⁸ Yarshshuu yarshshettana mala, higgii azaziyaawaa gi-
dooppenne, Kiristoosi koyro, “Neeni yarshshuwaa, imotaa, xuug-
giyaa yarshshuwanne nagaraa yarshshuwaa ubbaakka koyyabeykka;

hewaanttun nashettakka” yaageedda. ⁹ Hewaappe guyyiyan Kiristtoosi, “Xoossaw, taani neeni koyiyaawaa oothanaw yaaddi” yaageedda. Hewaa diraw, Kiristtoosi laa7enthuwa essanaw koyrowaa dhayissee. ¹⁰ Yesuusi Kiristtoosi Xoossay koyyeeddawaa ootheedda diraw, bare ashuwaa laa7enthennaan itti gede yarshsheeddawan nuuni nu nagaraappe geeyyi aggeeddo.

¹¹ Qeesatuwaa ubbatuu hachche hachche eqqiide, bare oosuwaa oothiino; qassi nagaraa dhayissanaw ubbaakka danddayenna itti mala yarshshuwaa zaari zaariide yarshshiino. ¹² Shin Kiristtoosi nagaraa diraw, ubba wodew gideedda itti yarshshuwaa yarshshiide, Xoossaappe ushechcha bagganna utti aggeedda. ¹³ Xoossay sinthappe Kiristtoosa morkketuwaa Kiristtoosaw gediyan yedhdhiyaawaa oothana gakkanaw, yaani naagee. ¹⁴ Ayissi gooppe, I itti gede yarshsheeddawan, nagaraappe geeyyeeddawantta medhinaw balay baynnawantta ootheedda.

¹⁵ Qassi Geeshsha Ayyaanay nuussi markkattiidde, hawaadan yaagee; ¹⁶ “Taani he gallassatuwaappe guyyiyan,
untuntunna caaqettiya caaquu hawaa:
Taani ta higgiiyaa untunttu gofaan wothana;
qassi untunttu wozanankka xaafana”

yaagee. ¹⁷ Qassi hewaappe guyyenna,
“Taani untunttu nagaraanne
untunttu makkala oosuwaa laa7entho hassayikke”

yaagee. ¹⁸ Xoossay he nagaraa atto geedda wode, nagaraa dhayissanaw hawaappe sinthaw yarshshuwaa koshshenna.

Xoossaakko Shiiqanaw Koshshee

¹⁹ Simmi taanaadan ammaniyaawanttoo, nuuni Yesuusa suuthaa bagganna Ubbaappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa gelanaw nuussi xalatethay de7ee. ²⁰ Kiristtoosi nuussi ooratha ogiyaanne de7uwa ogiyaa gaariduwwaa bagganna, hewaa guussay bare bollaa bagganna dooyyeedda. ²¹ Nuussi Xoossaa gollen sunthetteedda wolqqaama qeesay de7iyaa diraw, ²² Nuuni suure wozanaanna, tumu ammanuwaanna, iita wozanaappe geeyyeedda wozanaannanne qassi xillo haathanan meecetteedda bollaanna Xoossaakko shiiqoytte.

²³ Nuussi immana geedda Xoossay ammanthiya diraw, nuuni demmana giide nashechchaan naagi utteeddawaa loythi oyqqoytte. ²⁴ Ittu ittuwanna waani siiqettanenttonne qassi lo77o oosuwaa wooti oothanentto, ittu ittuwassii qoppeetto. ²⁵ Ittu ittuu shiiquwaa dooya udiide shiiqiyaawaadan, nuunikka ittippe shiiqiyaawaa aggokko; shin Godaa gallassay matattiyaawaa hinttenttu be7iyaa diraw, ittu ittuwaa mentheetto.

²⁶ Nuuni tumatethaa era akkidiggiide, eriidde nagaraa oothiyaawaa gidoope, hawaappe sinthaw nagaraa dhayissiyaa yarshshuu ittibaynne baawa. ²⁷ Shin yashshiyaa pirddaa naagiyaawenne Xoossaa ixxiyaa ubbaa maanaw wolqqaama tamay de7ee. ²⁸ Muse higgew azazettenna uray, laa77u uray woy heezzu uray A bolla markkattooppe, qareti baynnaan hayqqee. ²⁹ Xoossaa Na7aa kadheedda uray, barena nagaraappe geeshsheedda Xoossaa caaquwaa suuthaa tunabaadan

qoppedda uray, qassi aadho keekatethaa Geeshsha Ayyaanaa boriyaa uray, ay keena iita pirddaa akkanaw bessinttonne ane qoppite.

³⁰ Ayissi gooppe, “Taani haluwa kesianne kushiya zaarana” geeddawaa nuuni ereetto; qassikka, “Goday bare asaa pirddana” yaagedda. ³¹ De7uwa Xoossaa kushiyan kunddanawe daro yashshiyaawaa.

³² Hinttentussi Xoossaa poo7uu poo7eeddawaappe guyyiyan, hinttentu daroban waayyettiide, wolqqaama wadhetaan genceedda beni wodiya hassayite. ³³ Itti itti gede hinttentta asaa sinthan boreeddi-nonne paxa kaa7eeddino; qassi hara wode hewaadan ootheeddawant-tunnanne ittippe de7eeddita. ³⁴ Ayissi gooppe, qashuwan de7iyaa asatuwaassi hinttentu qareteeddita; yaatiide hinttentussi medhinaw wurena ubbaappe aadhdiyaa shaluu saluwan de7iyaawaa hinttentu huuphew ereedda diraw, hinttebaa ubbaa akkidigooppe hidootaan genceeddita.

³⁵ Hewaa diraw, wolqqaama woyitaanna de7iyaa hinttentu xalatethaa oloppite. ³⁶ Xoossay koyyiyaawaa udiide, I hinttentussi immana geeddawaa akkanaw genccana koshshee. ³⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Amareedda wodii atteedda.

Yiyaawe yaanawaa; gami77enna. ³⁸ Ta xilluu ammanettiide de7anawaa.

Shin ooninne guyye simmooppe, taana nashechchenna”

yaagee. ³⁹ Nuuni ammanettiide atteeddawanttu bagga gidiyaawaappe attin, guyye simmiide dhayeeddawanttu bagga gidokko.

11

Ammanuwaa

¹ Ammanuwaa giyawe, demmana giide nashechchaan naagi utteed-dabay ammanthiyaawaanne be7anaw danddayennabaa erissiyaawaa.

² Xoossay beni cima asaw markkattawe, untunttu ammaneeddawaana.

³ Saluunne sa7ayenne Xoossaa qaalaan medhetteeddawaa ammanuwan nuuni ereetto; hewaa diraw, beettiyaabay beettennabaappe medhetteedda.

⁴ Aabeel Qaa7eelawaappe aadhdiyaa yarshshuwaa Xoossaw yarshsheeddawe ammanuwaana. Xoossay A imuwaabaa markkattiide, I xilluwaa gideeddawaakka markkatteedda; Aabeel haray atto hayiqqeeddashshinkka, bare ammanuwan ha77i gakkanaw haasayee.

⁵ Heenooki hayqqennan saluwaa beeddawe ammanuwaana; Xoossay afeedda diraw, ooninne A be7anaw danddayibeenna. Xoossaa Maxaafay, “Heenooki saluwaa baanaappe kase Xoossaa nashechcheedda” yaagee. ⁶ Ammanuu baynnaan ooninne Xoossaa nashechchanaw danddayenna; ayissi gooppe, Xoossaakko yiyaa ooninne Xoossay de7iyaawaanne barena koyyiyaawanttoo woytaa immiyaawaa ammananaw koshshee.

⁷ Nohe be7anaw danddayenna sinthaappe hananabaw Xoossay, “Neena naaga” giina, Xoossaw yayyiide, barenanne bare soy asaa ashshanaw markkabiya medhdheeddawe ammanuwana; yaatiide

hewaan ha sa7aa bolla pirddiide, ammanuwan beettiyaa xillotethaakka Xoossaappe akeedda.

⁸ Abraahaamo laattanaadan, Xoossay barew immana geedda gadiya baana mala, Xoossay barena xeeseedda wode, azazetteeddawe ammanuwaana; I bare gadiyaappe kesiide biya wode, haqa binttonne erennaan kesseedda. ⁹ Abraahaamo Xoossay barew immana geedda gadiyan hara biittaa asaadan de7eeddawe ammanuwaana; Xoossay he immana geeddawaa barenanna ittippe laattana Yisaaqannanne Yayiqoobanna Dunkkaaniyan de7eedda. ¹⁰ Ayissi gooppe, Abraahaamo Xoossay lo77o baasuwan qoppiide keexxeedda katamaa naagee.

¹¹ Saara bare huuphew haray atto ecaadekka, immana geedda Xoossay ammanetteeddawaa gideeddawaa ereedda diraw, na7aa sha-haaranaw wolqqaa demmeeddawe ammanuwaana. ¹² Hewaa diraw, hayqqeedda asaa malatiyaa itti bitaniyaappe saluwan de7iyaa xoolint-tiyaa keena, abbaa gaxaan de7iyaa payduu bayinna shafiyaa keena zaretuu yeletteeddino.

¹³ He asatuu baatuu ammanuwan hayqqeeddino; barenttoo Xoossay immana geeddawaakka akkibeykkino; shin haakuwan hewaa be7iide, saroteeddino. Qassi untunttu sa7an imathanne yederissettiide kesseedda asatuwaa gideeddawaa ereeddino. ¹⁴ Ayissi gooppe, hewaadan giya asatuu barenttu huuphe gadiya koyiyaawaa erissiino. ¹⁵ Untunttu he yeggiide kesseedda gadiyaa simmanaw qoppeeddawaa gidintto, guyye simmiyaa kaaca demmennaan aggikkino; shin ¹⁶ untunttu hewaa aggiide, lo77iyaa gadiya laamotiino; hewe saluwaa gadiya. Hewaa diraw, Xoossay untunttu Xoossaa geetettanaw yeellatenna. Ayissi gooppe, I untunttoo katamaa giigissi wotheedda.

¹⁷⁻¹⁸ Abraahaamo Yisaaqa yarshshanentto woy yarshshennentto, Xoossay eranaw xomooseedda wode, Abraahaamo ammanuwan A yarshsheedda. Xoossay Abraahaama, “Ne zarii Yisaaqa bagganna xeessettanawaa” geeddashshinkka, Abraahaamo bare na7aa Yisaaqa yarshshanaw giigeedda. ¹⁹ Abraahaamo Xoossay Yisaaqa haray atto, hayquwaappekka pathanaw danddayiyaawaa ereedda; hewaa diraw, hayquwaappe guyye A zaariide akeedda.

²⁰ Yisaaqi sinthappe hananabaw Yayiqoobanne Eesaa anjeeddawe ammanuwaana.

²¹ Yayiqoobi hayqqana haniidde, Yooseefo naanaa huuphiyaan huuphiyaan anjeeddawenne gatiman guufetiide, Xoossaw goyinneed-dawe ammanuwaana.

²² Yooseefo hayqqanaw matiidde, Israa7eeliyaa asay Gibxeppe kes-anawaa haasayeeddawenne bare meqethaa oothanabaa untunttu azazeeddawe ammanuwaana.

²³ Muse yeletteeddawaappe guyyiyan, aawuunne aatta malaa lo77o na7a gideeddawaa be7iide, heezzu agenaa qoseeddawe ammanuwaana; untunttu kaatiyaa awaajjookka yayyibeykkino.

²⁴ Muse dicceeddawaappe guyyiyan, Gibxe kaatiyaa naatti na7aa geetettanawaa ixceeddawe ammanuwaana. ²⁵ Nagaraan Muse gu-utha wodiyaan nashettanawaappe, Xoossaa asaanna waayyettanawaa

dooredda. ²⁶ Wodeppe demmana woytaa I tishshi udiide xeello diraw, Gibxe gadiyaa shaluwaa ubbaappe Kiristoosa diraw borettiyaawe daro aadhdiyaa duretethaa gideeddawaa qoppedda.

²⁷ Kaatiyaa hanqqoo Muse yayyennaan, Gibxe gadiyaappe keseeddawe ammanuwaana; ayissi gooppe, beettenna Xoosaa be7eeddawaadan, gencciide sinthaw bedda. ²⁸ Hayquwaa kiitanchay Israa7eeliyaa asaw bayra naanaa bochennaadan, Muse Paasigaa bonchcheeddawenne gubaniyan suuthaa caccafisseeddawe ammanuwaana.

²⁹ Israa7eeliyaa asay mela biittan hamettiyaawaadan, Zo7o Abbaa pinneeddawe ammanuwaana; shin Gibxe asatuu paacew gelishshin, haathay untuntta mitti aggedda.

³⁰ Israa7eeliyaa asay Iyyarkko giyaa katamaa shuchchaa dirssaa laappu gallassaa yuuyyi yuuyyi aadhhowaappe guyyiyan, he shuchchaa dirssay kunddeeddawe ammanuwaana. ³¹ Caaratta Ra7aaba yewuwaa qoriyaawanta loytha mokkedda diraw, Xoossaw azazetennan ixceedda asaana hayqqennan atteeddawe ammanuwaana.

³² Simmi harabaa gujjaade ayaa odoo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samisoonabaa, Yoftaahebaa, Daawitebaanne Saameelabaa, qassi nabatuwaabaa odanaw taw wodii gidenna. ³³ Untunttu kaatiyaa ubbaanna olettiide xooneeddawenne xillobaa ootheeddawe ammanuwaana; yaatiide Xoossay immana geeddawa akkeeddino; gaammotuwaa doonaakka gorddeeddino. ³⁴ Wolqqaama tamaa toyisseeddino; kuussa mashshaappe atteeddino; untunttu daaburanchcha; shin minneeddino; qassi olaan minniide, hara gadiyaa olaa asaa yedersseeddino. ³⁵ Maccawanttu barenttu hayqqeeddaawanta hayquwaappe denddina akkeeddino.

Qassi haranttu qashuwaappe biletanawaa ixxiide, keekkiyaa de7oo hayquwaappe dendanaw, ugatiide hayqqeeddino. ³⁶ Haratuwaa bolla asay qilliicci kaa7eedda; lissuwan shocetteeddinonne santhalaatan qashettiide, qasho golliya geleeddino. ³⁷ Shuchchan cadetteeddino; magaaziyan laa77u kesiide phalqqetteeddino; paacetteeddino; mashshaan hayqqeeddino; untunttoo ubbabaykka dhayina, waayyettiide tuggattiide, dorssaa calaanne deeshshaa calaa mayyiide yuuyyeeddino. ³⁸ Untunttussi ha alamii giigennaan ixxina, woraan, deriyaan, gonggoluwaa giddoninne ollaa gidduwan yuuyyeeddino.

³⁹ Xoossay untunttu ammanuwaa markkattooppekka, hewanttu ubbatuu I, immana geeddawa akkibeykkino. ⁴⁰ Xoossay nuussi itti lo77o qofaa qoppi wotheedda diraw, untunttu nuuni baynnaan balay baynawanta gidikkino.

12

Xoossay Nuussi Aawuwaa

11:28 Kes 12:21-30 **11:30** Iya 2:1-21; 6:22-25 **11:32** Daa 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7; 1Sa 16:1-1Ka 2:11; 1Sa 1:1-25:1 **11:33** Dan 6:1-27 **11:34** Dan 3:1-30 **11:35** 1Ka 17:17-24; 2Ka 4:25-37 **11:36** 1Ka 22:26-27; 2Od 18:25-26; Erm 20:2; 37:15; 38:6 **11:37** 2Od 24:21

¹ Simmi nuussi hawaa keena daro asay, shaariyaadan nu matan yuuyyi aadhdiide markkattiyaawe de7ishshin, nuuna dhubbiyaa ub-babaanne baqqi oyqqiyaa nagaraa diggiide nu sinthan de7iyaa nu-ni woxxana wothaa gencciide woxxoytte. ² Nuuni nu ammanoo ogiyaa dooyeeddawaanne polissiyaawaa gideedda Yesuusa xeelloyte. Yesuusi yeellaa kadhiide, sinthappe aw de7iyaa nashechchaa diraw, masqqaliyaa bolla misimaariyan dhishettiide hayqqanaawaa gencciide, Xoossaa kawutethaa oydiyaappe ushechcha bagganna utteedda.

³ Hinttenttu hinttenttu wozanaa bayizziide daaburena mala, na-garanchchatuu barena daro ixxinakka genceedda Yesuusa qoppite. ⁴ Nagaraanna hinttenttu baaxetiidde, suuthaa gussana gakkanaw biro oletti diggibeykkita. ⁵ Xoossay bare naanaadan, hinttentta zoriyaawaa dogeedditee? Xoossay hinttentta, "Ta na7aw, Xoossay neena muriyaa wode, laafabaadan qoppoppa.

I neena seeriyaa wodekka yayyoppa.

⁶ Ayissi gooppe, I bare siiqiyaa uraa muree;

qassi bare na7adan akkiya ubbaakka lissuwan shocee"

yaageedda. ⁷ Xoossay hinttentta muriyaa wode genccite. Ayissi gooppe, I hinttentta naanaadan oothee. Aawuu seerenna na7ay de7ii? ⁸ Naanaa ubbaa seeriyaawaadan, hinttentta murrennaan aggooppe, karen yelet-teeddaawaantta gidiitappe attin, tumu naanaa gidikkita. ⁹ Hewaa bollan qassi, nuuna yeledda nu aawotuu nuuna mureedda wode, nuuni untuntta bonchcheeddo. Yaatina, nuuni waaniide ayyaanaa Aabboo loythi darissi moodettiide de7okkoo? ¹⁰ Ayissi gooppe, nu-una yeledda nu aawotuu barentta lo77owaadan, amareedda wodiyaawaa nuuna mureeddino; shin Xoossay nuuni A geeshshatethaa akkana mala, nuuna maaddanaw muree. ¹¹ Nuuni murettiyyaa wode, ha77iw yiloyee; nashechchenna. Shin mureeddawanttoo guyyeppe he muray xillotethaa de7uwaa sarotethaa woytaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

¹² Hewaa diraw, hinttenttu arggaacedda kushiyaanne hinttenttu daabureedda gulbbataa menthethite. ¹³ Wobbiyaa gedi paxanaappe attin, burqqenna mala, suure ogiyaan hamettite.

¹⁴ Asaa ubbaanna saro de7anaw minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Ayissi gooppe, geeshshatethay baynnaan ooninne Godaa be7anaw danddayenna. ¹⁵ Xoossaa aadho keekatethaa ooninne akken-naan antenna mala naagettite; qassi dolaade, bare marzziyaan asaa waayissiyaa camo mithaadan haniide, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite. ¹⁶ Woshummanaw kajeeliyaa asay ooninne de7enna mala, woy qassi itti gede miyaabaw bare bayrathethaa zali77eedda, ayyaanaabaa kawushissiyaa Eesaa mala asaykka de7enna mala naaget-tite. ¹⁷ Hewaappe guyyiyan, Eesay bare aabbu anjjuwaa akkanaw koyyeeddawaa eriita; shin A aabbu A anjjennan ixceedda; ayissi gooppe, nagaraappe simmiyaa ogiyaa I haray atto, afoxxi koyyiidekka dem-manaw danddayibeenna.

¹⁸ Hinttenttu bochchanaw danddayiyaa deriyaakkonne eexxiyaa tamaakko, dhumaakko, shaariyaakkonne gotuwaakko, ¹⁹ qassi

malakataa waasuwaakonne qaalaa kooshshaakko yibeykkita. Asay he kooshshaa siseedda wode, haraa gujji sisenna mala woosseedda. ²⁰ Ayissi gooppe, Xoossay untunttu, “Haray atto, do7aykka he deriyaa bochchooppe, shuchchan cadettiide hayqqo” yaageedda azazuwaa untunttu genccanaw danddayibeykkino. ²¹ Ayfiyan beettiyaawe daro daganthiyaawaa gidiyaa diraw Muse, “Taani yashshaan kokkoray” yaageedda.

²² Shin hinttenttu Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossay de7iyaa katamaa, ittippe shiiqiide nashettiya daro sha77a kiitanchchatuwaakko saluwaa Yeerusalaame yeeddita. ²³ Xoossaa bayra naanatuwaakko, ittippe shiiqeeddawatukko, untunttu sunthay saluwan xaafetteeddawatukko yeeddita; qassi asaa ubbaa pirddiyaa Xoossaakonne, balay baynnawantta otheedda xillo asatuwaa ayyaanatuwaakko yeeddita. ²⁴ Ooratha caaqoo gaannatiyaa Yesuusanne Aabeela suuthaappe aadhdhiyaawaa odiyaa gukkeedda suuthaakko yeeddita.

²⁵ Hinttentussi odiyaa uraa yewuwaa sisiyaawaa hinttenttu ixxenna mala, hinttentta naagite. Xoossaa kiitaa sa7an barenttoo odiyaa we odiyaa waa sisenna ixceeddawantu attana dhayooppe, saluwan, “Hinttena naagite” giya Xoossaappe nuuni waaniide attanee? ²⁶ He wode A kooshshay sa7aa qaatheedda; shin I ha77i, “Taani sa7aa xalalaa gidennaan, itti gede gujjaade saluwaakka qaathana” yaageedda. ²⁷ “Itti gede gujjaade” giyaa qalay qaaxxennabay minniide de7ana mala, medhetteddabay qaaxxanawaanne kichchanawaa geeshshiide bessee.

²⁸ Nuuni qaaxxanaw danddayenna kawutethaa akkiya diraw, ane Xoossaa galatoyttenne A nashechchoypte; aw bessiyaawaadan bonchchuwaaninne yashshatethaan aw goyinnoytte. ²⁹ Ayissi gooppe, nu Xoossay tumu bayizziyaa tamaa.

13

Xoossaa Nuuni Wooti Nashechchanaw Bessintto

¹ Hinttenttu ishatuwaa siiqiyaawaa aggoppite. ² Imathaa mokkiyaawaakka dogoppite. Ayissi gooppe, yaatiyaawan itti itti asay erennaan kiitanchchatuwa mokkeedda. ³ Qasho gollen de7iyaawantubaa hinttentukka untunttunna ittippe qasho gollen de7iyaawaadan qoppite; qassi hinttenttu hinttenttu huuphew waayyettiyaawaadan, waayyettiyaawantubaa qoppite.

⁴ Akkiyawaanne geliyaawaa asay ubbay bonchchanaw bessee; qassi asinayenne machchatta ittu ittuwassi ammanettanaw bessee; ayissi gooppe, Xoossay woshummanaw kajeeliyaawanttanne woshummiyaawantta pirddana.

⁵ Miishshaa siiquwaappe hinttentta naagite; hinttentussi de7iyaawe hinttentussi gido. Ayissi gooppe, Xoossay bare huuphew, “Taani neena ubbaakka yeggikke

woy aggikke”

yaageedda. ⁶ Hewaa diraw, nuuni xaliide,

“Goday taana maaddiyaawaa;

taani yayyikke.

Asay taana ay oothii?”

yaageetto.

⁷ Xoossaa qaalaa hinttentussi odeedda hinttentta kaaletheeddaawantta hassayite; untuntu waani de7eeddinonttonne hassayite; qassi untuntuwaadan ammanite.

⁸ Yesuusi Kiristoosi zinokka hachchekka medhinawukka laametenna. ⁹ Dumma dumma ooratha timirttiyaan wora booppite. Nu wozanay Xoossaa aadho keekatethan minnooppe lo77o gidiaawappe attin, qumaa wogaroo azazettiyaawaa gidenna; hewoo azazetteed-dawanttukka maadettibeykkino.

¹⁰ Nuussi yarshshiyaasay de7ee; Dunkkaaniyaa gidдон oothiyaawanttu he yarshshiyaasaappe maanaw untunttoo maatay baawa. ¹¹ Qeesatuwaa ubbatuwaa kaappuu nagaraa diraw, mehiyaa suuthaa yarshshanaw Ubbappe Aadhdhiyaa Geeshsha sa7aa afee; shin he mehiyaa ashuwaa qassi dirsaappe karenna guuddee. ¹² Hewaa diraw, Yesuusikka qassi nagaraappe asaa bare suuthan geeshshanaw, katamaa penggiyaappe karenna waayyetteedda. ¹³ Simmi nuuni I boretteedda boriyaa akkiide, dirsaappe kare aakko kesoytte. ¹⁴ Ayissi gooppe, nuussi hawaan medhinaw de7iyaa katamay baawa; shin nuuni yaana katamaa naageetto.

¹⁵ Simmi Xoossaw Yesuusa bagganna ubba wode galataa yarshshuwaa immoytte; hewaa giyawe mettershshay A sunthaw immiya galataa giyaawaa. ¹⁶ Lo77obaa oothiyaawaanne ittu ittuwa maaddiyaawaa dogoppite. Ayissi gooppe, Xoossaa nashechchiyaawe hewaa mala yarshshuwaa.

¹⁷ Hinttena kaaletthiyaawanttoo azazettite; qassi untuntu azaziyaawaakka oothite. Untuntu barenttu otheeddawaa Xoossaw odana diraw, hinttenttu shemppuwaa loythi naagiino; hinttenttu untunttoo azazettooppe, barenttu oosuwaa nashettiidde oothana; hewe dhayooppe, untuntu yilottiidde oothana; hewe hinttentta aynne maaddenna.

¹⁸ Nuussi Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oothanaw koyyiyaa diraw, nuuna zoriyaa lo77o wozanay nuussi de7ee. ¹⁹ Xoossay taana hinttentukko ellekka zaarana mala, Xoossaa hinttenttu loythi woossanaadan, taani hinttentta loytha woossay.

Woosaa

²⁰ Sarotethaa Xoossay, nu Godaa Yesuusa, dorssatuwaa henthanchchaa wolqqaamaa, medhinaa caaquwaa suuthan hayquwaappe dentheedda. ²¹ Xoossay Yesuusi Kiristoosa bagganna bare sinthan barena nashechchiyaawaa hinttentta oosissidde, hinttentukka I koyyeeddawaa oothana mala, lo77o oosuwaa ubbaan hinttentta I giigisso; Xoossay medhi medhinaw bonchchetto. Amen77i.

Qutethaa Qaalaa

²² Taanaadan ammaniyaawanttoo, taani ha dabidaabbiyaa hinttenttussi qanthaan xaafedda diraw, hinttenttu ha zoriyaa salettennaan sisana mala, taani hinttentta woossay.

²³ Nu ishay, Ximootoosi qashuwaappe biletteeddawaa erite. Elleli I haa yooppe, taani aananna baade hinttentta be7ana.

²⁴Hinttana kaaletiyaa ubbatuwaanne Xoossaa asatuwaa ubbaa saro saro giite. Xaaliyappe yeedda ammaniyaawanttu hinttentta saro saro giino.

²⁵Aadho keekatethay hinttenanna ubbaanna ittippe gido. Amen⁷⁷i.

Yayiqoobi Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Ha kiitaa xaafeedda Yayiqoobi Godaa Yesuusa ishaappe attin tammanne laa77u Yesuusa kaalliyaaawanttuppe ittuwaa gidenna. Ikka Yeerusaalaamen de7iyaa ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa (Gal 2:9). Ha kiitay xaafetteeddawe itti woosa gollattiw gidennaan Roome kawutethaa gidдон laaletteedda Ayihuda ammaniyaawanttu ubbatuwaassa gideedda, nuunakka hachche hachche de7uwaa kaaletthiyaa qofatuwaa oyqqeedda. Xaafetteeddawekka “Alamiyaa ubbaan laaletteedda Xoossaa asaassa”. Ha maxaafaa xaafeeddawe aadhdheedda eratethaa nuuni oosuwan peeshshiyaa hiillaanne ammaniyaa asaa eeshshaanne hanootaa tamarissiyaa ogiyaa kaalesuwaa immiyaa yewatuwaa misiliyaadan qoncciyaan bessee.

Hiyyeesatethaabaa, duretethaabaa, paacciyaaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdheedda eratethaabaa, ittuu ittuwanna walaqettiyaabaa, otoruwaabaanne ashikketethaabaa, hara asaa bolla pirddiyaawaa, ceequwaabaa woy ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniyaa asay de7anaw bessiyaa ogiyaa ubbaa xaafeedda.

Kiitaykka kiristinnaa de7uwan ammanuu oosuwan peeshshana hanotaabaa qonccissiide bessee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1)

Ammanuwanne aadhdheedda eratethaa (1:2-8)

Hiyyeesatethabaanne duretethaa (1:9-11)

Paaciyaa (1:12-18)

Xoossaa qaalaa sisussaanne oosuwaa bolla peeshussaa (1:19-27)

Hanenna ogiyaan ittu haraassi maaddenna mala imetteedda oduwaa (2:1-13)

Ammanuwanne oosuwaa (2:14-26)

Ammaniyaa asaanne inxxarssaappe kesiyaa haasayaa (3:1-18)

Ammaniyaa asaanne ha alamiyaa (4:1-5:6)

Dumma dumma yewuwaassi imetteedda maqquwaa (5:7-20)

¹ Taani Yayiqoobi Xoossaa ayliinne Godaa Yesuusi Kiristtoosa ayllii, biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo * sarotaa kiitay.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdheedda Eratethaa

²⁻³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaaawantto, hintte ammanuu paacettiyaawe hinttenttoo danddayaa immanaawaa eriiide, dumma dumma paacii hinttena gakkiiya wode, hewaa kumentha nashechchaadan paydite. ⁴ Hintte danddayay aynne bali baynnaan hinttena minneeddawanttanne paci bayinnawantta oothiide, bare oosuwaa polo. ⁵ Shin hintteppe ooninne barew aadhdheedda eratethay

* **1:1** biittaa ubbaan laaletteedda tammanne laa77u zerethatoo: Yayiqoobi giidde de7iyaa qofay, Godaa kaalliyaa ammaniyaawantta gidiide tammanne laa77u Isra7eeliyaa zerethatuwaadan barenttu morkketuwan biittaa ubbaa laaletti gakkkeeddawantta guussaa.

dhayooppe, kadhennaani ubbaw keekatethan immiya Xoossaa woosso. I aw immana. ⁶ Shin I ayaaninne sidhennaan ammanuwan Xoossaa woosso. Ayissi gooppe, sidhiyaa uray carkkuu sugina qaaxxiyaa abbaa beetaa mala. ⁷⁻⁸ Ayissi gooppe, laa77u qofay de7iya uray, bare ogiyaa ubbaan bare qofaa qachchennawe, he uray Godaappe ayinne demmanaw qoppoppo.

Hiyyeesa Asaanne Dure Asaa Nashechchaa

⁹ Shin hiyyeesaa ishay Xoossay A dhoqqu oothedda wode nashetto. ¹⁰ Qassi dure ishaykka Xoossay A kawushiseedda wode nashetto. Ayissi gooppe, dure bitani maataa gidдон dicciyaa ciishshaadan dhayana.

¹¹ Ayissi gooppe, away bare seelaanna kesiide, maataa melissina, ciishshay dhayee; qassi A malaa lo77otethaykka dhayee; hewaadankka qassi dure bitani barewaa oothiide dhayana.

Asaa Bolla Gakkiya Paaciyaa

¹² Waayyiyan gencciyaa uray anjjetteddawaa; ayissi gooppe, he waayyiya xooneddawaappe guyyiyan, Xoossay barena siiqiyaawanttoo immana geedda de7uwaa akililiyaa † I akkana. ¹³ Ooninne paacetteedda wode, “Taana Xoossay paaccee” gooppo. Ayissi gooppe, Xoossay iitan paacettanaw danddayenna; qassi I bare huuphew oonanne paaccenna. ¹⁴ Shin asay huuphiyan huuphiyan bare huuphe iita amuwan gooshettiya wodenne cimettiya wode paacettee. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, amuu shahaariide, nagaraa yelee; qassi nagaray dicciide, hayquwaa yelee.

¹⁶ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, cimettoppite. ¹⁷ Lo77o imuwaa ubbayinne kumentha woytaa ubbay saluwaappe yee. Saluwaa poo7uwaa medhdheedda Aawuwaappe yee; Xoossay bare huuphew dummatennanne woy bare kuwaa laammenna. ¹⁸ Nuuni I medhdheedda medhetatuwaa gidдон dhoqqasaa akkanaadan, nuuna bare sheniyaan tumu qaalaan yeleedda.

Siseeddawaa Oosuwan Peeshshiyaawaa

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hawaa hassayite; asay ubbay sisanaw elleello; shin haasayanawunne hanqqettanaw elleelloppo. ²⁰ Ayissi gooppe, asaa hanqquu Xoossay koyyiyaa xillotethaa ahenna. ²¹ Hewaa diraw, tuna hanotaa ubbaanne iitatethaa ubbaa hintteppe dhayissiide, Xoossay hintte wozanaan tookkeedda hintte shemppuwaa ashshanaw danddayiyaa qaalaashikketethan akkite.

²² Shin Xoossaa qaalaawosuwan peeshshiteppe attin, sissa xalalaan hintte huuphiyaa cimmoppite. ²³ Ayissi gooppe, qaalaawosuwan oothenna uray de7ooppe, I bare malaa masttootiyaa xeelliyaa uraa mala. ²⁴ I barena xeelliide bee; ellekka I ay malenttonne dogi aggee. ²⁵ Shin ooninne ayilletethaappe kessiyaa bali bayinna higgiiyaa xeelliide, aani aqiyaawe qassi A naagiyaawe, siseeddawaakka dogennawe, he uray bare oothiyaa oosuwan anjjetana.

²⁶ Bare inxxarsaa naagennan barena cimmiide, barew Xoossaa goyinniyaawaa malatiyaa uray de7ooppe, A goynay mela. ²⁷ Xoossaa Aawuwaa sinthan pokkuu bayinna geeshsha goynay hawaa; hewe haqawe gooppe, aatta aawuu bayinna naanatuwaanne waayyettiyaawaa

am77etuwa maaddanawaanne sa7aa nagaraa qitaappe bare huuphiyaa naaganawaa.

2

Hiyyeesaa Kadhanaw Bessenna

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wanttoo, hintte nu bonchcho Goo daa Yesuusi Kiristtoosa ammani de7iidde, deemuwaa xeelliide, asaa bonchchoppite. ² Ayissi gooppe, worqqaa migiduwaawo thiide, lo77o mayuwa mayyeedda itti asay hintte shiiquwaa yooppe, qassi curqqa mayuwa mayyeedda hiyyeesaa asikka yooppe, ³ lo77o mayuwa mayyeedda bitaniyaa hintte aathi bonchchiide A, “Neeni hawaan ubbaappe lo77iyaa oydiyan utta” giide qassi hiyyeesaa bitaniyaa, “Neeni hininna eqqashsha; woy hawaan ta gediya matan sa7an utta” gooppe, ⁴ yaatina hintte hintte giddon shaakotethaa medhdhiyaawanttanne iita qofaanna de7iyaa daannatuwaa gidikkiteeyee?

⁵ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wanttoo, sisite; Xoossay ha sa7an de7iya hiyyeesa asay ammanuwan durretanawunne barena siiqiyaawanttoo immana geedda saluwaaw kawutethaa laattanaw dooribeenneyee? ⁶ Shin hintte hiyyeesatuwaa toochcheedita. Duretuu hinttena tuggayiyaa wantta gidikkinoooyee? Unttuntu hinttena daannan mootiyaawantta gidikkinoooyee? ⁷ Hinttew imetteedda lo77o sunthaa boriyaawanttu untuntta gidikkinoooyee?

⁸ Shin Xoossaa Maxaafan, “Ne shooruwaaw ne huuphiyaadan siiqa” geetettiide xaafetteedda kaatiyaa higgiiyaa * hintte polooppe, lo77obaa oothiita. ⁹ Shin hintte asaa deemuwaa xeelliide bonchchooppe, nagaraa oothiita; qassi higgii hintte bolla, higgiiyaa mentheeddawanttudandana. ¹⁰ Ayissi gooppe, ooninne higgiiyaa ubbaa naagiide, ittinno menthiyaawaa gidooppe, he uray higgiiyaa ubbaa menthee. ¹¹ Ayissi gooppe, “Woshummoppa” geeddawe qassi “Wodhoppa” geedda; shin neeni woshummana dhayooppeka, wodheeddawaa gidooppe, higgiiyaa menthaadda. ¹² Asa ayyilethaa kessiyaa higgiiyan, pirddaa akkana asatuwaadan haasayitenne untunttuwaadan oothite. ¹³ Ayissi gooppe, asaa maariibenna uraa Xoossay maarennan pirddana; maarotethay pirddaa xonee.

Ammanuwaanne Oosuwaaw

¹⁴ Taanaadan Xoossaa kaalliyaa wanttoo, itti uray barew ammanuu de7ee gooppe, qassi A ammanuwaaw A oosuu erissana dhayooppe, A ay go77anee? A ammanuu A ashshanaw danddayii? ¹⁵ Itti ishaya, woy itti michchatta kallottooppe, qassi untunttoo ubba gallassi miyaabay dhayooppe, ¹⁶ hintteppe itti uray untuntta, “Saro biite. Tamaa ho77ite. Kalliide miite” giide, untunttoo koshshiyaawaa immana dhayooppe, untuntta ay go77anee? ¹⁷ Hewaa diraw, ammanuu oosuu baynnaan barekka de7ooppe hayqqeeddawaa.

¹⁸ Shin itti uray, “New ammanuu de7ee; qassi taw oosuu de7ee. Neeni ne ammanuwaaw ne oosuwaappe shaakkaade taana bessa; taanikka ta ammanuwaaw ta oosuwan neena bessana” gaana. ¹⁹ Neeni itti Xoossay de7iyaawaa ammanaasa; hewe lo77a. Xalahuuukka qassi ammaniino;

* **2:8** kaatiyaa higgiiyaa: Ubbaappe aadhuwan go77iyaa higgiiyaa; hawaa bilethay, kaatiyaappe imetteeddawaa guussaa. Kaatii oonee gooppe Xoossaappe imetteedda higgiiyaa. **2:8** Wog 19:18 **2:11** Kes 20:13,14; Zar 5:17,18

yashshaan kokkoriino. ²⁰ Neeni eeyay! Ammanuu oosuwaappe shaakettiide go77ennawaa † eranaw koyyay? ²¹ Nu aabbu Abraahaamo bare na7aa Yisaafa yarshshiyaa sa7aa bolla wotheedda wode, bare oosuwan xillibeennee? ²² A ammanuunne A oosuu ittippe ootheeddawaanne A ammanuu A oosuwan poletteeddawaa be7ikkii? ²³ Xoossaa Maxaafay “Abraahaamo Xoossaa ammaneedda. Xoossaykka hewaa aw xillotethan paydeedda” geeddawe poletteedda; qassi Xoossaa dabbo geetettiide I xeasetteedda. ²⁴ Asay ammano xalalaana gidennaan, oosuwan illiyyaawaa hintte be7iita.

²⁵ Hewaadankka qassi caaratta Ra7aaba kiitettowantta mokkaade hara ogiyaanna untuntta moyizzeedda wode, bare oosuwan xillabeykee?

²⁶ Ayissi gooppe, shemppuu shaaketteedda bollay hayiqqeeddawaa gidiyaawaadan, hewaadankka qassi oosuu shaaketteedda ammanuu hayqqeeddawaa.

3

Inxxarssaa Naagiyaawaa

¹ Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, nuuni haratuwaappe aadhdhiyaa pirddaa akkanawaa hintte eriya diraw, hintteppe coratuu tamaarissiyawantta gidoppite. ² Nuuni ubbayikka daroban baleetto; itti uray bare haasayan mulekka balana dhayooppe, I barena naaganaw danddayiyaa bali bayinna asaa. ³ Paratuu nuussi azzettana mala, bixaalaa barssiide, nuuni koyyiyaasaa ubbaa untuntta afeetto. ⁴ Be7ite, markkabetuukka qassi hewaa keenaa wolqqaama gidiidde, gotuwaa carckuwan laagettoopekka, untuntta laaggiyaawe barewaa koyyiyaasaa zaariide laaggiyaa qeeri guuthaa mithaan laagettiide biino. ⁵ Hewaadann inxxarssay bollaa gidдон guutha asatethaa gidoopekka, daro wolqqaamaban ceqettee.

Guutha tamay waaniide wolqqaama woraa guuddii! Akeekite. ⁶ Inxxarssaykka tamaa mala. I nu asatethaa gidдон ittabaa ubbaa oothana danddayee; asatethaa ubbaa tunissee. Qassi nu de7uwaa wothaakka tamaan guuddee; Gaannamiyaa tamaan I guudettanawaa. ⁷ Ayissi gooppe, do7atuwaa, kafatuwaa zariyaa, tiraan gooshettiya shooshatuu zariyaanne abbaan de7iya medhetatuwaa zariyaa ubbaa asay aadiseedda; qassi untunttukka aadeeddino. ⁸ Shin ooninne inxxarssaa aadissanaw danddayibeenna; inxxarssay wodhiyaa marzzii kumeedda co77u geenna iita medhetaa. ⁹ Nuuni inxxarssan nu Godaanne Aawuwaa galateetto; qassi aanikka Xoossaa malatiide medhettedda asaa sheqqeetto. ¹⁰ Itti doonaappe galataynne sheqay kesee. Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hewe hewaadan hananaw bessenna. ¹¹ Pulttuu itti ollaappe mal77iyaa haathaanne cammiyaa haathaa pulttanaw danddayii? ¹² Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, balasiyaa giya mithay wogaraa ayifanaw danddayii? Woy woyiniyaa turay balasiyaa giya mithaa ayifanaw danddayii? Maxine maxine giya haathaappekka mal77o haathay kesana danddayenna.

Saluwaa Aadhdheedda Eraanne Sa7aa Aadhdheedda Eraa

† 2:20 go77ennawaa: Hawaa guussay hayqqeeddawaa guussaa. 2:21 Dom 22:1-14 2:23 Dom 15:6; 2Oд 20:7; Isa 41:8 2:25 Iya 2:1-21 3:9 Dom 1:26

13 Hintte giddon aadhdheedda eranchchayinne akeekanchchay oonee? Bare lo77o de7uwan oosetteedda bare oosuwa aadhdheedda eratethaappe yiyaa ashikketethaan bessu. 14 Shin hintte wozanaan cammiyaa qanaatiinne yirggii de7oppo. Qassi tumatethaa bollaakka worddotoppitenne otorettoppite. 15 Hewaa mala aadhdheedda eratethay saluwaappe wodhdhiyaawaa gidenna; shin hewe sa7aabaa, asaawaa, xalahatuwawaa. 16 Ayissi gooppe, qanaatiinne yirggii de7iyaasaan walassayinne iita ooso ubbay de7ee. 17 Shin bollappe yiyaa aadhdheedda eratethay ubbaappe kase geeshsha. Qassi sarotethaa dosiyaawaa, ashikkenne eeno giyaawaa; qassi maarotethayinne lo77o ayfii kumeeddawaa. Sidhiinne lo77o malatiyaa iitatethay bayinnawaa. 18 Xillotethaa ayfii sarotethaa oothiyaawanttu sarotethaan zereedda zerethaappe beetteedda.

4

Ha Alamiyaa Iitatethaa Dosennan Agganawaa

1 Olaynne walassay hintte gidduwaa haqappe yii? Unttuntu yedasay hintte bollaa giddon oletiyaa hintte nashettanaw wolqqaama amuwaa amottiyaawaappe gidennee? 2 Hintte amottiita; shin demmikkita; wodhiita. Loythi koyyiita; shin demmanaw danddayikkita; walaqqetiitanne oletiita. Shin Xoossaa woossenna diraw, hintte koyiyaawaa demmikkita. 3 Xoossaa woossiita, shin demmikkita; gaasuukka balaa ogiyaan woossiita. Hewaa hinttena nashechchiyaawaan peeshshanaw koyyiyaa diraassa. 4 Simmi woshummiyaawanttoo, ha alamiyaanna dabbotiyaawe Xoossaw morkke gidyaawaa erikkitee? Ayissi gooppe, ha alamiyaanna dabbotanaw koyyiyaaawe ooninne Xoossaanna morkkettee. 5 Woy Xoossaa Maxaafay, “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa nuussi amottee” * giyaawaa hinttenttoo coo giyaawaa malatii? 6 Shin Xoossay aadho keekatethaa aathiide immee. Hewaa diraw, Xoossaa Maxaafay, “Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee” yaage.

7 Simmi, hintte Xoossaw moodettite. Yaatiide xalahiyaanna eqettite; I hintteppe baqatana. 8 Xoossaakko shiiqite; ikka hinttekkko shiiqana. Hinttenoo nagaranchchatoo, hintte kushiyaa meecettite. Laa77u qofay de7iyaawanttoo, hintte wozanaa geeshshite. 9 Tuggattite; kayyottitenne yeekkite. Hintte miichchaa yeekoo laammite; hintte nashechchaakka kayyoo laammite. 10 Godaa sinthan hintte huuphiyaa toochchite; qassi I hinttena dhoqqu dhoqqu oothana.

Asaa Bolla Pirddenaan Agganawaa

11 Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ittuu ittuwaa zigiroppite. Bare ishaa zigiriyaawenne A bolla pirddiyaawe higgiiyaa zigireenne higgiiyaa bolla pirddee. Neeni higgiiyaa bolla pirddooppe, higgiiyaa bolla pirddiyaawaa gidaasappe attin, higgew azazettiyaawaa gidakka. 12 Higgiiyaa immiyaawenne pirddiyaawe Xoossaa xalalaa; I ashshanawunne dhayissanaw danddayee; shin ne shooruwaa bolla pirddiyaawe neeni oonee?

* 4:5 “Xoossay nuunan wotheedda Ayyaanay wolqqaama amuwaa amottee”: Xoossay nuunan bare Ayyaanaa wotheeddawe, nuussi lo77o qofaa amottiyaawaana. 4:6 Lem 3:34

Ceeqettennaadan Imetteedda Zoriyaa

¹³ Hinttenoo, “Nuuni hachche woy wontti he katamaa baana; hewan laythaa uttana; zali77ananne qassi miishshaa wodhissana” giyaawanttoo, be7ite. ¹⁴ Wontti hintte de7uu aya hanaanenttonne erikkita; guutha wodew hintte beettiide, guyyeppe dhayiyaa peenuwa mala. ¹⁵ Hewaa aggiide, “Goday gooppe, nuuni de7ana; hawaa woy hewaa oothana” gaanaw bessee. ¹⁶ Shin hintte ha77i hinttenttu dhoqqatethaan ceeqettiita; hewaa mala ceequu ubbay iita.

¹⁷ Hewaa diraw, lo77obaa oothanaw eriidde oothenna uraw hewe nagaraa.

5

Dure Asaassi Imetteedda Mino Zoriyaa

¹ Ha77ikka hinttenoo dure asatoo, hintte bolla yiyaa tuggaw “Aayyee! Aayyee!” yaagiide yeekkitenne zilalite. ² Hintte duretethay baydiggeedda; qassi hintte afilaakka bil77ay midiggeedda. ³ Hintte worqqayenne hintte biray shi7i diggeedda. Qassi he shi7ay hintte bolla markkattana; hintte bollaakka tamaadan maana. Hintte hintte miishshaa sinhaw dagay de7iita. ⁴ Akeekite; hintte gaden kathaa qoyceedda asatoo ciggibeenna kiraa miishshay waassee; untunttu waasuu wolqqaama Godaa hayithan sisettedda. ⁵ Hinttew injjetina, sa7an ishaliide de7eeddita; shukaa gallassaw dhiikkiyaawaadan, hintte bollaa dhiikkeedditaa. ⁶ Xillo asaa bolla pirddeedditaa; qassi A wodheedditaa; I hinttenanna eqettenna.

Godaa laa7entho Yuussaa Danddayan Naagiyaawaa

⁷ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, Goday yaana gakkanaw genccite; biittaa goshiyaawe adilliyaa irayenne assuuraa iray yaana gakkanaw gencciide, al77o kathaa I wooti naagiide gathi akkintto be7ite. ⁸ Hinttekka qassi genccite; hintte wozanaa minissite. Ayissi gooppe, Godaa yuussay matattedda.

⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, Xoossay hintte bolla pirdenna mala, ittuu ittuwaa bolla zuuzummoppite. Be7ite, pirdiyaawe penggiyan eqeedda. ¹⁰ Taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, waayyiyaassinne genccaassi leemisuwaa gideeddawantta, Godaa sunthan haasayeedda nabatuwaa hassayite. ¹¹ Be7ite, danddayiide genceeddawantta nuuni anjjetteddawantta geetto. Iyyooba genccaa hintte siseedditaa; qassi Goday aw wurssethaan immeeddawaakka be7eedditaa. Ayissi gooppe, Goday maarotayenne qaretay kumeeddawaa.

¹² Shin ubbaappe kase, taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, saluwan gidina, woy sa7an gidina, woy hara caaquwaan gidina, ayanka caaqqoppite. Shin Xoossaa pirddan hintte gelennaadan, hintte yewuu E giyaawaa gidoope, “E” giite; gidenna giyaawaa gidoope, “Gidenna” giite.

¹³ Hintte gidдон waayyettiyaa uray ooninne de7ooppe, Xoossaa woosso; nashettiyaa uray ooninne de7ooppe, yexxiide galato. ¹⁴ Hintteppe saketiyaa uray ooninne de7ooppe, ammaniyaa asaa kaalethiyaa cimatuwaa barekko xeeso; untunttu Godaa sunthan zaytiyaa A okkiide, aw Xoossaa woossino. ¹⁵ Ammanuwan

Xoossaa woosseedda woosay hargganchchaa pathana; Godaykka A harggiyaappe denthana; qassi nagaraa I ootheeddawaa gidoopekka Goday aw atto gaana. ¹⁶ Hewaa diraw, hintte paxana mala, hintte nagaraa ittuu ittoo paaxitenne ittuu ittoo Xoossaa woossite; xillo asaa woosay wolqqaama oosuwaa oothee. ¹⁷ Eelaas nu mala asaa. Iray sa7an bukkennaadan, I minissiide, Xoossaa woossina heezzu laythanne usuppun agenaa sa7an iray bukkibeenna. ¹⁸ Laa7enthuwaa Xoossaa I woossina, saluwaappe iray bukkeedda; sa7aykka bare kathaa mokkeedda.

¹⁹ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, hintteppe ooninne tumuwaappe wora booppe, qassi ittuu A guyye he tumuwaakko zaaroppe, ²⁰ nagaranchchaa A balaa ogiyaappe zaariyaa ooninne A shemppuwaa hayiquwaappe ashshanawaanne daro nagaraa kammanawaa ero.

Phexiroosi Xaafedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafedda koyro kiitay xaafetteed-dawe, he kiitaa gidдон “Dooretteedda Xoossaa asatuwaa” geetettiide xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphissa bagga shaakuwan laaletteedda ammaniyaawantussa. Ha kiitaa waanna qofay, ammanuwaa gaa-suwan metuunne waayyii gakeeddawantta minissanaassanne menthethanaassa. Xaafii hawaa oothiyaawe A hayquwaa, A denduwwaa, A laa7entho yuussaa odiyaa Yesuusi Kiristtoosa mishiraachchuwwaa qaalaa nabbabiyaawantta hassayissiyaawaana. Untunttu Yesuusi Kiristtoosa de7uwaa leemisuwaadan akkiide, metuwaa gencciide aadhdhanaadan hassayissee. Hawaanna ittippe gathiyaa wode, metuu untunttu ammanuwaa xalttatethaa paacciyaawaanne Yesuusi Kiristtoosi qoncciyaa gallassi untunttu bessiyaa gathiyaa akkanaw de7iyaawaa untuntta hassayissee.

Xaafii, untunttu metuwan genccana mala menthethiyaawaa bollaakka, Kiristtoosa kaalliyawanttu de7iyaawaadan untunttu de7anaadan qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Xoossaa ashshuwaabaa (1:3-12)

Geeyyeedda de7uwaa de7anaadan imetteedda maqquwaa (1:13-2:10)

Metuwaa wode ammaniyaa asay oothana bessiyaa aawotethaa (2:11-4:19)

Ammaniyaa asaa ashikketethaanne oosuwwaa (5:1-11)

Wursethaa qutiyaa (5:12-14)

¹ Taani, Yesuusi Kiristtoosi kiitteedda Phexiroosi, Xoossay dooreedda asatoo Phanxxoosa gadiyan, Galaatiyaa gadiyan, Qaphphadooqiyaa gadiyan, Iisiya biittiinininne Biitaaniyaa gadiyan betiyan de7iyaawanttoo dabidaabbiyaa xaafay. ² Yesuusi Kiristtoosaw hintte azazettana malanne A suuthan geeyyana mala, Xoossay Aawuu dooreedda hinttenttoo bare Ayyaanan geeshsheeddawanttoo, aadho keekatethayenne sarotethay gido.

De7uwaa Immana Geedda Hidootaa

³ Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa Aawuwaa, bare maarotethaa daruwaadanka nuuna laa7ethuwaa yeleeeddawaa, Yesuusi Kiristtoosa hayiquwaappe dentheeddawaan nuussi de7uwaa hidootaa immeeddawaa galateetto. ⁴ Qassi Xoossay hinttenttoo immana daro laatay wooqqennawe, bayennawenne dhayennawe saluwan naagee. ⁵ Hewekka hinttenttussi, Xoossaa wolqqaan ammanuwan naagetti uttiide, atatethaw giigeeddawanttussi wurssethaa wodiyaan qonccanawaa.

⁶ Ha77i guuthaa wodew haray atto duma duma paaciyaan hintte paaccetanaw koshshooppekka, hawaan daro nashettite. ⁷ Hewe haray atto, tamaan yeggina dhayiyaa worqqaappekka hintte ammanuu daro al77onne bali bayinnawaa gidiyawaa bessanaassa; yaatiide Yesuusi Kiristtoosi beettiyyaa wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa hintte

akkana. 8-9 Hintte A erana dhayooppekka, siiqiita; hintte ha77i A be7ana dhayooppekka, ammaniita. Qassi hintte hintte ammanoo polo gidiyaa hintte shemppuwaa atotethaa akkiya diraw, odanaw danddayettenna bonchchuu kumeedda nashechchaa nashettiita.

¹⁰ Xoossay hinttenttoo immana aadho keekatethaabaw timbbitiyaa odeedda nabatuu loythi biddiide, ha atotethaabaa koyyeeddino. ¹¹ Unttuntun de7iya Kiristoosa Ayyaanay Kiristoosa tuggaabaanne hewaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetiide markkattiide, awude woy waaneedda wodiyaan yaanenttonne akeekisseeddawaadan, untuntu koyyeeddino. ¹² He timbbitiyaa odiyaawanttu otheedda oosuu hinttessappe attin, untuntu huuphiyaassa gidennawaa Xoossay untunttoo qonccisseedda; ha77i hintte siseedda mishiraachchuwaa qaalaa hinttenttoo odeedda asatuu, barew saluwaappe kiiteteedda Geeshsha Ayyaanaa wolqqan odeeddino. Hewaa kiitanchchatuukka be7anaw amottiino.

Geeshshatethan De7iyaawaa

¹³ Hewaa diraw, oosuwaa oothanaw hintte wozanaan qofaa giigisiidde hintte huuphiya naagite. Yesuusi Kiristoosi qoncciyaa wode aadho keekatethaa hintte akkiya diraw, kumentha hidootaan naagite. ¹⁴ Xoossaw azazettiyaa naanaadan; hintte kase erennaan amotteedda amuwaa kaaloppite. ¹⁵⁻¹⁶ Shin hinttena xeeseedda Xoossay geeshsha gideeddawaadan, hinttekka hintte oosuwaa ubbaan geeshsha gidite. Xoossaa Maxaafan, “Taani geeshsha gidiyaa diraw, hinttekka geeshsha gidite” geetettiide xaafetteedda.

¹⁷ Asaa huuphiyan huuphiyan demuwaa xeellennan A oosuwaadan pirddiyaa Xoossaa woossiide hintte, “Nu Aabboo” giide A xeesiyaawaa gidoope, ha alamiyaan bete gidiide hintte de7iya wodiyaan yashshatethaan de7ite. ¹⁸⁻¹⁹ Hintte hintte aawatuwappe laatteedda pathenna de7uwaappe wozetteeddawe, dhayiyaa biraa woy worqqaa malaana gidennawaa eriita; borissiyaabay woy qitay bayinna dorssaa suuthaadan, al77o Kiristoosa suuthan hintte wozetteeddita. ²⁰ Xoossay sa7ay medhettanaappe kase Kiristoosa doori wotheedda; shin hintte diraw, ha wodiyaan wurssethaan I beetteedda. ²¹ Hintte ammanuunne hintte akkana giide nashechchan naagi utteeddabay Xoossaan de7ana mala, Xoossay hayiquwaappe A dentiide, aw bonchchuwaa immeeddawaa aani ammaniita.

²² Tumatethaw hintte azazettiyaawan, lo77a malatiyaa iitatethay bayinnaan hintte ishatuwaa siiqanaw hintte huuphiyaa geeshshiide, ittuu ittuwaanna minissiide wozanaappe siiqettite.

²³ Hintte hayiqqiyyaa zerethaappe laa7enthuwaa yelettibeykkita; shin medhinaw de7iyaawaanne sinhawukka de7ana Xoossaa qaalaan hayqqenna zerethaappe yeletteeddit. ²⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Asay ubbay maataa mala; A bonchchuu ubbayikka maataa ciishshaa mala. Maatay melee; ciishshayikka qoqqofettee. ²⁵ Shin Godaa qaalay medhinaw de7ee” yaage. Hawe hinttenttoo Goday odeedda mishiraachchuwaa qaalaa.

2

De7uwaa Shuchchaanne Geeshsha Asaa

¹ Hewaa diraw, hintteppe iitatethaa ubbaa, cimmiyaawaa ubbaa, lo77a malatiyaa iitatethaa, qanaatiyaanne zigirssaa ubbaa diggite. ²⁻³ Goday keeka gideeddawaa hintte de7uwan be7eeddawaa gidoope, ha77i yeletteedda gacino naanatuwaadan, ushiide diccanawunne atanaw xillo gideedda ayyaanaa maathaa laamotite.

⁴ Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asay A ixceedda; shin Xoossaa matan I dooretteedda al77o. ⁵ Hintteikka qassi de7o shuchchaadan, geeshsha qeesaa gidiide, Yesuusi Kiristtoosa bagganna Xoossaa nashechchiyaa ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaw yarshshanaw, hintte hintte huuphew ayyaana keethaadan keexettite. ⁶ Ayissi gooppe, Xoossaa Maxaafay, “Be7ite, taani Xiyoone giya katamaan golliyaa godaa xaphuwaa minissiyaa, dooretteedda, al77o shuchchaa wothay; aani ammaniyaa ooninne yeellatenna” yaage. ⁷ Hewaa diraw, ha shuchchay hinttenttoo ammaniyaawanttoo daro al77a; shin ammanennawanttoo, “Gimbbiyaawanttu kadheedda shuchchay godaa xaphuwaa minissiyaa, ubbaappe aadhdiyaa shuchchaa gideedda” yaage. ⁸ Qassikka, “Ha shuchchay asaa dhubbiiyaa shuchchaanne asaa kunddissiyaa zaallaa” yaage; untunttu Xoossaa qaalaa ammanenna diraw, untunttoo kassenna qofetteeddawaadan dhubetteeddino.

⁹ Shin Xoossay dhumaappe maalalissiyaa bare poo7oo hinttena xeeseedda; hintte A ooratha oosuwaa odanaw dooretteedda zare; hintte kaatiyaa qeesatuwaa; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa. ¹⁰ Hintte kase Xoossaa asa gidikkita; shin ha77i hintte A asa; hintte kase maarotethaa akkibeykkita; shin ha77i maarotethaa akkeeddita.

Xoossaa Ayllatuwaa

¹¹ Ta dabbatoo, hintte ha sa7an imathaanne bete gidiide de7iyaawantta gideeddawaadan, ubba wode hintte shemppuwaanna olettiiyaa asatethaa amuwaappe hintte haakkana mala, taani hinttena woossay. ¹² Amenenna asay hinttena iitabaa oothiyaawanttudan zigiriyaa wode, Kiristtoosi yiyaa gallassi hintte lo77o oosuwaa untunttu akeekiide, Xoossaa galatana mala, hintte de7uwaa untunttu gidдон loythi naagite.

¹³ Godaa diraw, asaa higgiiyaa ubbaw moodettite; kaatiikka ubbaappe bolla gadiyaa diraw, aw moodettite. ¹⁴ Qassi gadiyaa mooodiyaawanttookka moodettite. Ayissi gooppe, untunttu iitabaa oothiyaawantta muranawunne lo77obaa oothiyaawantta galatanaw kaatiyaappe kiitetteeddino. ¹⁵ Ayissi gooppe, Xoossay hintte hintte lo77o oosuwan kadhiyaa eeyaa asatuwaa haasayaa co77u udanawaa koyyee. ¹⁶ Aylletethaappe kesiide, Xoossaa ayilliyaadan de7iteppe attin, he aylletethaappe keseeddawaa iitatethaa genthiyaawaa oothoppite. ¹⁷ Asaa ubbaa bonchchite. Hintte ishatuwaa siiqite. Xoossaw yayyite. Kaatiyaa bonchchite.

Kiristtoosa Gakkeedda Metuwaa Leemisuwaa

¹⁸ Ayllatoo, hintte lo77o godatuwaa xalalawunne ashikke godatuwaa xalalaw gidennaan, iitatookka daro yayyiide moodettite. ¹⁹ Ayissi gooppe, asay naaqqiyaa wode waayyettiiyaa uray Xoossaa qoppiidde, oge baynnaan naaqqettoppe Xoossay A anjjana. ²⁰ Ayissi gooppe, hintte

nagaraa oothina, hinttena dechchiya wode, hintte danddayooppe, hinttentoo ay galatay de7ii? Shin lo77obaa oothiide waayyiyaa hintte danddayooppe, Xoossay hinttena hewoo anjjana. ²¹ Xoossay hinttena xeeseeddawe hewaa diraassa; ayissi gooppe, Kiristoosi hinttentoo waayyettee; hintte A qatamaa kaallana mala, hinttentoo leemisuwaa gideedda. ²² Nagaraa I oothibeenna; bare doonaappe wordduwaa haasayibeenna. ²³ Asay barena boriyaa wode, zaariide boribeenna; waayyettiyaa wodekka manddibeenna. Shin xilluwaa pirddiyaa Xoosaw barena aathiide immeedda. ²⁴ Nuuni nagaraw hayiqqiide, xillotethaw de7ana mala, Kiristoosi bare huuphew bare ashuwan nu nagaraa masqqaliyan tookkeedda; hintte A maythaan paxeeddita. ²⁵ Ayissi gooppe, hintte ogi baleedda dorssaa mala; shin ha77i hintte shemppuwaa heemmiyaawaakkonne naagiyaawaakko simmeedita.

3

Asinaawaanne Machchiyaawaa

¹⁻² Hewaadanka machchetoo, hintte asinatuwaappe Xoossaa qaalaw azazettenna ittuu ittuu de7ooppekka, hintte palumettennan, untunttu hintte yashshatethaanne hintte geeshsha de7uwaa be7iide xoonetana mala, untunttoo moodettite. ³ Hintte hintte huuphiyaa al77o baan giigissiyaawaaninne worqqaa wothiyaawan woy al77o mayuwaa mayiyaawan hinttentu bolla baggaa loythoppite. ⁴ Shin hintte garssan qosetteedda asatethaa lo77otethay Xoossaa sinthan hinttentoo daro al77o gidiide, dhayenna ashikkenne woppu geedda ayyaanaa gido. ⁵ Ayissi gooppe, hewaadan Xoossaan hidooteedda geeshsha macca asatuu beni wode barenttu asinaw moodettiide, barentta daro loytheed-dino. ⁶ Hewaadana Saara Abraahaama, “Ta godaw” yaaga xeesaadde, aw azazettaaddu; hintteikka ittibawunne yayyennaan lo77obaa oothooppe, Inaanatuwaa.

⁷ Hewaadana asinattoo, hintte macca asatuwaanna akeekan ittippe de7ite. Untunttoo daaburanchcha asatethay de7iyaa diraw, untuntta bonchchite; hintte woosay dhubettenna mala, Xoossay immeedda de7uwaa aadho keekatethaa untunttu hinttenanna ittippe laattino.

Lo77obaa Oothiide Metuwaa Akkiyawaa

⁸ Wurssethaan, ubbay itti qofaan de7ite. Ittuu ittoo qarettite; ishatuwaadan siiqettite; qassi ittuu ittoo keekiyaawanttanne hintte huuphiyaa kawushshiyaawantta gidite. ⁹ Iitaa diraw iitaa woy sheqaa diraw sheqaa zaaroppite; hewaa aggiide, Xoossay hinttentu anjjuwaa laattanaadan hinttena xeeseedda diraw, anjjite. ¹⁰ Ayissi gooppe, Xoosaa Maxaafay hawaadan yaage; “De7uwaa dosiyaawenne lo77o gallas-saa be7anaw koyyiyaawe oona gidooppenne bare inxxarssan iitabaa haasayiyaawaanne wordduwaa odiyaaawaa aggo.

¹¹ “Iitabaa oothiyaawaa aggiide, lo77obaa ootho; sarotethaakka loythi koyyonne kaallanaw baaxeto.

¹² “Ayissi gooppe, Godaa ayfii xillotuwaakko xeellee; qassi A haythay ubba wode untunttu woosaw dooya de7ee. Shin Goday iitabaa oothiyaawantta bare hanqquwaa som77iyaan xeellee” yaage.

13 Hintte lo77obaa oothanaw amottooppe, hinttena gohanawe oonee? 14 Shin haray atto, xillotethaa diraw hintte waayyettooppekka, anjjetteddawannta. Asaw yayyoppitenne hirgoppite. 15 Shin Kiristtoosa hintte wozanaan bonchchitenne A hintte Godaa oothite. Xoossay hinttenttoo hidooteedda de7uwaassi gaasuwa oochchiyaa oossinne zaaruwaa immanaw ubba wode giigi uttite; 16 shin hewaa ashikketethaaninne yashshatethaan oothite. Qassi Kiristtoosan hintte de7iya lo77o de7uwaa iitabaa ootheeddawaadan, hintte bollan iitabaa haasayyaa asay bare zigiriyaawan yeellatana mala, hintte wozanay geeshsha gido. 17 Ayissi gooppe, Xoossay geeddawaa gidoooppe, iitabaa ootheedda diraw waayyettiyaawaappe, lo77obaa ootheedda diraw waayyettiyaawe keeka. 18 Ayissi gooppe, Kiristtoosi nuuna Xoossaakko afanaw, barew xillo gidiidde, makkalanchchatuwaa diraw, itti gede ubbaa nagaraw hayiqqeedda; I bare asatethan hayiqqeedda; shin ayyaanax paxeedda. 19 Qassi he Ayyaanax, qashuwan de7iya ayyaanatuwaakko biide, untunttoo qaalaa odeedda. 20 He ayyaanatu amareedda, hospun asatuu haathan atteedda markkabiya Nohe keexshshin, Xoossay danddayiide gami77eedda wode, Xoossaw azazettibeenna asaa ayyaanatuwaa. 21 Hewe xinqqataw leemisuwaa gidiide, hinttena ha77i ashshee; suure wozanaappe Xoossaa woossiyaawaappe attin, bollaa qitaa meecciyaawaa gidenna; hewe hinttena Yesuusi Kiristtoosi hayiquwaappe denddeeddawaan ashshee. 22 Saluwaa biide Xoossaappe ushechcha baggan I uttiide, kiitanchchaa ubbaa, maataanna de7iyaawantanne wolqqaamatuwaa mooddee.

4

Geeshshatethan De7ana De7uwaabaa

1 Hewaa diraw, Kiristtoosi bare ashuwan nuussi waayyettedda diraw, hintteikka he qofaan dancettite. Ayissi gooppe, bare ashuwan waayyettedda uray nagaraa oothiyaawaa aggeedda. 2 Hawaappe sinthan, ha sa7an shemppuwaanna de7anaw atteedda wodiyaan, Xoossay koyyiyaawaadan de7anaw bessiyaawaappe attin, asaa amuwaadan de7anaw bessenna. 3 Ayissi gooppe, ammanenna asay oothanaw dosiyaawaa hintte oothiidde, woshummanaw kajjeeliyaawaan, amuwan, mathuwan, yethaan, ushshaan, pokkiyaa eegaw goyinniyaawan, de7eedda kase aadhdheedda wodii hinttenttoo gidanawa. 4 Ammanenna asaanna hintte shoray bayinna oosuwa ittippe oothenna diraw maalalettiide, hinttena boriino. 5 Shin untuntu paxa de7iya asaa bollanne hayqqeedda asaa bolla pirddanaw giigi utteedda Xoossaw zaaruwaa immana. 6 Hayqqeedda asay * bare asatethan asay pirddettiyaawadan pirddettanawunne qassi ayyaanax Xoossay de7iyaawaadan de7anaw, wonggalaa mishiraachchuu untunttoo hewoo odetteedda.

Xoossay Immeedda Imotatuwaa Loythi Ayissiyaawaa

7 Ubbabawukka wursethay matatteedda. Hewaa diraw, Xoossaa woossanaw qofaan geeyyiide, hinttena naagitenne minnite. 8 Siiquu daro nagaraa kammiyaa diraw, ubbabaappe aathiide ittuu ittuwaanna

wozanaappe siiqettite. ⁹ Zuuzummennan ittuu ittuwaa imath-atethaan mokkite. ¹⁰ Hintte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aadho keekatethaa akkeeddawaadankka, Xoossaa dumma imuwaa hadaraa loythi kesiyaawanttudan, ittuu ittoo oothite. ¹¹ Yesuusi Kiristoosa bagganna ubbabaani Xoossay galatettana mala, ooninne odiyaawaa gidoope, gaalaa Xoossaappe akkiide odiyaawaadan odo. Qassi ooninne maaddiyaawaa gidoope, Xoossay aw immiya wolqqan maaddo. Bonchchuunne godatethay Xoossaassi medhinaappe medhinaw gido. Amen77i.

Metuwaa Wode Minniyaawaa

¹² Ta siiqatoo, hintte gidдон tamaan guuddiidde paacciyaa waayyii yiyaawaa oorathabay haniyaawaadan malalettoppите. ¹³ Shin Kiristoosa bonchchuu beettiyaa wode hintte nashettana mala, aananna waayyettiyaawan nashetite. ¹⁴ Asay hinttena Kiristoosa sunthaa diraw boriyaawaa gidoope, hintte anjjetteddawannta; ayissi gooppe, bonchcho Ayyaanay, Xoossaa Ayyaanay, hintte bolla shemppana. ¹⁵ Hintteppe ooninne shemppuwaa wodheeddawaadan, woy kayisuwaadan, woy iitabaa ootheedda asaadan, woy hara asaa yewuwaa geleeddawaadan waayyettoppo. ¹⁶ Shin ooninne Kiristaaniyaa gidiyaa diraw waayyettoppo, Kiristoosa sunthaa diraw, Xoossaa galatanaappe attin, yeelatoppo.

¹⁷ Ayissi gooppe, pirdday Xoossaa golliyan doomettiyaa wodii gakkedda. Qassi he pirdday koyiro nu bolla doomettiyaawaa gidoope, A wonggalaw azazettennawanttu wurssethay ayaa gidanee? ¹⁸ Xillo asay tuggaan attiyaawaa gidoope, makkalanchchayenne nagaranchchay yaatina waananee? ¹⁹ Hewaa diraw qassi, Xoossay geeddawaadan waayyettiyaawanttu lo77obaa oothiidde, barenttu shemppuwaa hadaraa barena medhdheedda ammanettiya Xoossaw immino.

5

Xoossaa Asaa Ayissanaw Imetteedda Zoriyaa

¹ Simmi taani woosa golliyaa cimatuwaanna cima gidiyaaawenne, Kiristoosa waayyiyaa markkattiyaawe, qassi qonccana bonchchuwaa shaakkanawe hintte gidдон de7iya cimatuwaa zoray. ² Hintte gidдон de7iya Xoossaa wudiyaa Xoossay koyiyawaadan heemmite. Dosuwaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi hintte go77a xalalaa xeellennan, lo77o qofaan heemmite. ³ Wudew hintte leemisuwaa giditeppe attin, hintte heemmiyaawantta wolqqaan heemmoppite. ⁴ Qassi heemmiyaawanttu kaappuu qoncciyaa wode, bayenna bonchcho akililiyaa hintte akkana.

⁵ Hewaadankka yalaga asatoo, cimatoos moodettite. Ubbaykka ittuu ittoo oothanaw hintte huuphiyaa kawushshiyaawaa afileadan mayyite. Ayissi gooppe, Xoossay otorettiyaawantta ixxee; shin barena kawushshiyaawanttoo aadho keekatethaa immee. ⁶ Xoossay bare lo77o wodiyaan hinttena dhoqqu oothana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssanna hinttena toochchite. ⁷ I hinttentoo qoppiyaa diraw, hinttena hirgissiyaa ubbabaa A bolla olite.

⁸ Xalahiyaa kaappuu, hintte morkkii, mittiyaa uraa koyyiide, gudiyaagaammuwaadan hintte yuushshuwan yuuyiyaa diraw naagettitenne beegottite. ⁹ Sa7an de7iya hintte ishatuu hewaadan waayyettiyaawaa eriide, ammanuwan minniide, aananna egettite. ¹⁰ Aadho keekatethaa ubbaa Xoossay, bare medhinaa bonchchoo Kiristtoosi Yesuusa bagganna hinttena xeeseeddawe, amareedda wodiya hintte waayyetteddawaappe guyyiyan, I bare huuphew hinttena shiri orathananne minissana. Qassi I hinttena maaddananne baasi essana. ¹¹ Wolqqay medhinaappe medhinaa gakkanaw aw gido. Amen77i.

Wurssetha Sarotaa

¹² Hawe Xoossaa tumu aadho keekatethaa gidiyaawaa taani hinttentoo markkattaaddenne hinttena zoraadde, hinttentoo qanthaan xaafeedda dabidaabbiyaa ammanettiya ishaa gaade taani qoppiyaa Sillaase bolla kiittaaddi; he aadho keekatethan minneeddita.

¹³ Hinttenana ittippe dooretteedda Baabiloonen * de7iya woosa golliyaa asaynne ta na7ay Marqqoossi hinttena “Saro saro” giino. ¹⁴ Siiquwaa yeretaa yerettiidde, ittuu ittuwaa sarotite.

Hinttew, Kiristtoosanna ittuwaa gideeddawanttoo ubbatuwaassi sarotethay gido. Amen77i.

* **5:13** Baabiloone: Saxaa Maxaafaa qofaadan, ha sunthay Roome guussaa gidennaan aggenna.

Phexiroosi Xaafedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Phexiroosi xaafedda laa7entho kiitay xaafetteeddawe, dumma dumma sa7an de7iya, beni ammaniyaa asatuwaassa. Kiitaw huuphe qofay worddo asttamaaratuwaa iita oosuwaanne untunttu timirttiyaa gaasuwan medhetteedda pokko de7uwaa eqettiyaawaa. Medhetteedda metatuwaa qaaranaaw maado gidiaawe Yesuusa barenttu ayifiyan be7eeddanne I tamarissiyaa wode barenttu hayithan siseedda asatu tamarisseedda timirttiyaa bagganna Xoossaabaanne Godaa Yesuusi Kiristtoosawaa ammanthiyaa eraa demmiyaawaa. Xaafii dumma naagiide odeeddabay, “Kiristtoosi laa7entho yeenna” yaagiyaa wordduwaa timirttiyaabaa. Hewaa xeelliyawaan haasayiidde, “Kiristtoosi simmiide yeennaan gami77eeddawe, Xoossay, asay ubbay bare nagaraappe sinmanawaappe attin, ooninne dhayanawaa koyyenna diraassa” yaage.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-2)

Ammaniyaa asaa xeessaa (1:3-21)

Worddo Asttamaaratuwaa (2:1-22)

Yesuusa laa7entho yuussaa (3:1-18)

¹ Taani Simooni Phexiroosi, Yesuusi Kiristtoosa xillotethaa bagganna nuwaa mala ammanuwaa akkeeddawantoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Xoossaanne nu Godaa Yesuusa hintte eriyaawan aadh keekatethayenne sarotethay hinttentoo palahiide gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

³ Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otethaa laattana mala, nuuna xeeseeddawaa nuuni eriyaawan, de7uwaassinne Xoossaa malatussassi nuuna koshshiyawaa ubbaa Xoossaa wolqqay nuussi immeedda.

⁴ Hintte A imuwaa bagganna sa7an de7iya bayizziya amuwaappe kessi akkanaadaninne Xoossaa Xoossethaha laattanaadan, I bare immana geedda daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuussi immeedda.

⁵ Hewaa diraw, hinttena bessiyaawaa ubbaa minni oothiidde, hintte ammanuwaa bolla lo77otethaa, lo77otethaa bolla eratethaa, ⁶ eratethaa bolla hinttena naagiyaawaa, hinttena naagiyaawaa bolla genccaa, genccaa bolla Xoossaa malatiyaawaa, ⁷ Xoossaa malatiyaawaa bolla ishatethaa siiquwaa, ishatethaa siiquwaa bolla siiquwaa gujjite.

⁸ Ayissi gooppe, hawanttu hinttentoo loythi dariyaawaa gidoooppe, hinttena Godaa Yesuusi Kiristtoosa eratethan tishshanne ayifiyaanna de7iyaawanta oothana. ⁹ Shin hewanttu bayinna uray bare matan de7iyaawaa xalalaa demmee; qassi I qooqaa; I kase ootheedda nagaray atto geetteeddawaa dogeedda.

¹⁰ Hewaa diraw, taanaadan Xoossaa kaalliyawanttoo, hinttena Xoossay xeeseeddawaanne dooreeddawaa loythi erissanaw, kasewaappe aadhdhi minnite; ayissi gooppe, hintte hewaa oothiyaawaa gidoooppe, dhubettikkita. * ¹¹ Hewaadan qassi nu Godaanne nuuna ashshiyaa

* **1:10** dhubettikkita: Nagaraan kunddikkita.

Yesuusi Kiristtoosa medhinaa kawutethaa geliyaa kumentha maataa hinttentoo imettana.

¹² Hewaa diraw, hintte ha yewatuwaa eriyaawaa gidoopekka, qassi hintte oyqqeedda tumuwaan minneeddawannta gidoopekka, taani hinttena ha yewatuwaa ubbaa wode hassayissiyaawaa aggikke. ¹³ Taani paxa de7eedda keenan, hinttena hassayissaade qaasethanaw koshshiyaawaa taw malatee. ¹⁴ Nu Goday Yesuusi Kiristtoosi taw qoncciyaan odeeddawaadan, taani ha hayiqqiyaasatethaa gami77ennan qaara olanaawaa eray. ¹⁵ Taani hayqqeeddawaappe guyyiyan gidinakka, hintte ha yewatuwaa ubba wode qoppaanaw danddayana mala, taw danddayetteeddawaa ubbaa oothana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bare Ayifiyan Be7eedda Markkatuwaa

¹⁶ Nuuni A wolqqaama bonchchuwaa nu ayifiyan be7iide odettoppe attin, medhdhi akkeedda tossaan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa hinttentoo odibeykko. ¹⁷ Ayissi gooppe, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro nashettiya ta siiqo Na7ay hawaa” yaagiya kooshshay yeedda wode, Xoossaa Aawuwaappe bonchchuwaanne galataa I akkeedda. ¹⁸ Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aananna de7iidde, he kooshshay saluwaappe yeeddawaa siseeddo.

¹⁹ Asay hewaappe loythi aadhdhiyaa timbbitiyaa odiyaawanttu haasayeedda nuuna loythi ammanthiya qaalay nuussi de7ee; hintte he qaalaa naagiyaawaa gidoope loytheeddi. Ayissi gooppe, hewe sa7ay wontana gakkanaassinne wontta xoolinttiyaa poo7uu hintte wozanaan poo7ana gakkanaw, dhumaani poo7iya poo7uwaa mala. ²⁰ Ubbaaappe kasetiide, hawaa erite; Xoossaa Maxaafan xaafetteedda timbbitiyaa odeeddawaa ooninne barekka billanaw danddayenna. ²¹ Ayissi gooppe, timbbitiyaa odeeddawe ubbay geeshsha asatuu Geeshsha Ayyaanay kaaletthina, Xoossaa qaalaa haasayeeddinoppe attin, asaa sheniyaan haasayettiibeenna.

2

Worddo Asttamaaratuwaa

¹ Shin timbbitiyaa odiyaa worddatuu asaa gidдон kase de7iyaawaadan, hintte gidдонikka wordduwaa tamarissiyaawanttu de7ana. Unttuntu barena wozeedda, Godaa kaddiide, bayizziya worddo timirttiyaa ahana; qassi unttuntu akeekenna bashshaa barenttu bolla ahana. ² Qassi daro asay yeellayiyaa unttuntu iita ogiyaa kaallana; unttuntu gaasuwan tumuwaa ogii borettana. ³ Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu shaloo yaaretiyaawan barenttu medhdhi akkeedda tossaan hinttena bonqqana; benippe doommiide, unttuntu pirdday giigi utteedda; unttunta dhayissiyaawe beegottiide naagee.

⁴ Nagaraa ootheedda kiitanchchattoo Xoossay qarettennaan, pirddaa gallassay gakkanaw dhuma ollaan unttuntu qashetti utteedda Gaannamiyan yeggeedda. ⁵ Xoossay nagaranchchatuwaa bolla bashshaa haathaa yeddeeddappe attin, beni asaw keekibeenna; shin xillotethaabaa odeedda Nohanne hara laappu asatuwaa ashsheedda.

⁶ Xoossay Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaa biittaa bidintha udiide, guuddi dhayissiidde, nagaranchcha gidiyaaawantta

gakkanabaw leemisuwaa ootheedda. ⁷ Higgew azazettenna tunatethaa oothiyyaa asatuwaa gidдон tuggattiide de7iyaa xilluwaa Looxa Xoossay ashsheedda. ⁸ He lo77o bitani untunttu gidдон de7iidde, untunttu oothiyyaa iita oosuwaa gallassi be7eedda wodenne siseedda wode A lo77o wozanay un77etteedda. ⁹⁻¹⁰ Hewaa gidoope, Goday Xoossaw goyinniyaa asatuwaa paaciyaappe wooti ashshantto eree; nagaranchchatuwaa qassi ubbaappe aathiide, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyawanttanne qassi Xoossaa wolqqa kadhiyaawantta, pirdaa gallassay gakkanaw Goday muriidde wothanawaakka eree.

Wordduwaa tamarissiyaa hewanttu xalanne otoranchchaa gideeddawaan, bollan de7iya bonchcho medhetaa boriinoppe attin, bonchchikkino. ¹¹ He wordduwaa taamarissiyaa asatuwaappe daro minonne wolqqaama gidiyaa kiitanchchatuukka untuntta Godaa sinthan boriyan mootanaw koyyikkino. ¹² Shin he asatuu oyqgettiide dhayanaw yeletteedda barenttu medhetaan wozanay bayinna woraa do7atuwaadan haniino; untunttu erennabaa boriino; qassi barenttu bayizzuwan, untunttu coo dhayana. ¹³ Untunttu barenttu medhdheedda metuwan metootana; gallassi yexxiidde duriyaawaa nashechchiyaabaa giide qoppiino; untunttu kawushissiyaawanttanne tunatuwaa gidi uttiide, hinttenanna miyaa qumaa muusaa nashettiino. ¹⁴ Caaratiyyaa macca asaa xeelliyawaa aggenaa ayfii untunttoo de7ee; qassi nagaraa oothiyaawaakka aggikkino. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmiino. Amuwaa dooyeedda wozanay untunttoo de7ee; untunttu sheqetteeddawantta. ¹⁵ Suure ogiyaa aggiide baleeddino. Bi7oora na7aa Balaama ogiyaana beeddino; Balaami makkalaan miishshaa akkanaw koyyeedda. ¹⁶ I timbbitiyyaa oodiyaawaa; shin A nagaraa diraw, A harii asaadan haasayan seeriide, gooshshaa mala hanuwaappe A te77eedda.

¹⁷ He asatuu melidiggeedda pultuwaa mala; qassi gotuu tookkiide afiyaa shaariyaa mala; Xoossay untunttoo sakkana dhuma giigissi wotheedda. ¹⁸ Ayissi gooppe, untunttu melanne otoro haasayaa hasayiino; baliidde de7iyaa asaappe kesi yeeddawantta wolqqaama ashuwaa amuwan cimmiino. ¹⁹ Untunttu barew bashshaa amuwaana de7iidde untuntta, "Hintte ayilletethaappe kesana" yaagiino; ayissi gooppe, itti asay barena xooneeddabaw yawunne ayilliyaa. ²⁰ Untunttu nu Godaanne nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa eratethan ha sa7aa tunatethaappe kessi akkeeddawaappe guyyiyan, guyye simmiide, aani dhubettiide xoonettiyaawaa gidoope, kase de7iya de7uwaappe guyyewe untunttoo iitana. ²¹ Ayissi gooppe, untunttoo imetteedda geeshsha azazuwaa eriidde aggiyaawaappe untunttu xillotethaa ogiyaa erennaa aggingto lo77a shin. ²² "Kanay bare cooshshaakko guyye simmee" giya leemisunne qassi, "Meecetteedda gudunthay guyye simmiide, urqqaan gondorettee" giya leemisuu tuma gidiyawaa untuntta gakeeddawe bessee.

3

Goday Yesuusi Yaana Nashechchaa

¹ Ta siiqatoo, hawe taani hinttenttoo xaafeedda laa7entho dabidaabbiyaa; taani he laa77u dabidaabbatuwaakka hintte suure

qofaa qoppanaadan denthethanaw hinttena hassayissanaadan xaafaaddi. ² Geeshsha gideedda nabatuu beni odeedda qaalaa hintte hassayana malanne Goday hinttena ashshiyaawe, bare kiitteeddawanttu bagganna hinttena azaeedda azazuwaa hintte hassayana mala koyyay. ³ Wodiyaa wurssethaan, asaa toochchiyaa barenttu amuwaadan de7iyaawanttu asaa toochchiidde denddanawaa ubbaappe kasetiide erite. ⁴ Unttuntu, “I ‘Yaana’ yaageedda. Gibeennee? Yaatina haqan de7ii? Ayissi gooppe, nu aawotuu hayiqqi diggeeddino; shin ubbabaykka sa7ay medhettoodeppe doommiide de7iyaawaadankka de7ee” yaagana. ⁵ Daro wodiyaappe kase Xoossay haasayina, saluunne sa7ay medhetteddawaa eriide, unttuntu akeekennaan ixceeddino. Sa7ay haathaappenne haathan medhettedda. ⁶ Qassi hewaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ay he haathan mitetti dhayeedda. ⁷ Shin ha77i de7iya saluunne sa7ay, Xoossay goyinnenna asatuu pirddettiyaa gallassaynne dhayiyaa gallassay gakkanaw takkiide, he qaalaan tamaa naagiino.

⁸ Shin ta siiqatoo, ha itti yewatto dogoppite; Godaa matan, itti gallassay sha77a laythaa mala gidiaawaanne, qassi sha77a laythay itti gallassaa mala gidiaawaa dogoppite. ⁹ Ittu ittuu qoppiyaawaadan, Goday bare oothana geeddawaa oothanaw takkenna; shin ooninne bare nagaraappe simmanaadan koyyeppe attin, ooninne dhayana mala koyyenna diraw, hinttessi giide danddayaan gam77ee.

¹⁰ Shin Godaa gallassay kayisuwaadan yaana. He gallassi salatuu wolqqaama gunthan dhayana; saluwaa medhetatuu wolqqaama seelaan siilana; sa7aynne A bollan de7iya ubbabay dhayana. ¹¹ Ubbabaykka hewaadan dhayiaawaa gidoope, hintte ay mala asaa gidanaw bessii? Hintte de7uu geeshshanne Xoossaa malatiyaawaa gidanaw koshshee. ¹² Hintte Xoossaa gallassaa naagishshina, he gallassay ellekka gakkanaadan, hinttentoo danddayettiyaawaa oothite; he gallassi salatuu guudettiide dhayananne saluwaa medhetatuukka wolqqaama seelaan siilana. ¹³ Shin nuuni Xoossay immana geedda ooratha saluwaanne ooratha sa7aa xilluu de7anasaa naageetto.

¹⁴ Hewaa diraw, ta siiqatoo, he gallassaa naagiidde, pokuunne yeelayiyaabay bayinnawantta gidide, aananna sarotethaan de7ana mala lo77obaa ubbaa oothite. ¹⁵ Godaa danddayay atatethaa gidiaawaa hintte wozanaan qoppite; hewaadan qassi nu siiqo ishay Phawuloosi, Xoossay barew immeedda aadhdheedda eratethan hinttentoo xaafeedda. ¹⁶ Bare xaafiyaa dabidaabbiyaan, he yewuwaabaa xaafiyaa wode, tamaaribeenna asatuunne minnibeenna asatuu hara Xoossaa Maxaafatuwaa geellayiaawaadankka, he dabidaabbiyaa gid-don de7iya akeekanaw waayissiyaa yewuwaa geellayiino. Unttuntu hewaa oothiyaawan barenttu bolla bashshaa ahiino.

¹⁷ Hewaa diraw, ta siiqatoo, hintte hewaa eriya diraw, makkalanchchatuwaa balaan cimettiide, wora beenna malanne, qassi minniide de7iya sa7aappe kunddenna mala naagettite. ¹⁸ Shin hintte nu Godaa, nuuna ashshiya Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethaaninne eratethan diccite. Aw ha77inne medhinaa gallassay gakkanaw galatay gakko. Amen77i.

Yohaannisi Xaafedda Koyro Kiitaa Geluwaa

Yesuusi kiitteedda Yohaannisi xaafedda koyro kiitay, laa77u huuphe qopatuwaa oyqqeedda; hewanttukka: nabbabiyaawanttoo Xoossaananne A na7aa Yesuusi Kiristoosanna ittippetethay de7anaadan methethanaassanne ha ittippetethaa dhayissanaw danddayiyaa worddo timirttiyaappe untunttu haakkana mala, minissiide akeekissanaassa. He wode dendeedda worddo timirttii “Iitatethay pulttiyaawe ha nuuni de7iya wolqqaama alamiyaanna gakettiyaa gakeethaanna gidiyaa diraw, Xoossaa Na7ay Yesuusi mulekka asaa gidanaw woy, asatethaa eeshshay aw de7anaw danddayenna” yaagiyaawaa. He astamaaratuu, “Atotethaa guussay alamiyaa de7uwaassi un77ettiyaawaappe la77a ke-siyaawaa” yaagiino. Hewaa bollaakka qassi “Iitaanne keekaa shaakkiide oyqqiyaawaa woy, hara asaw siiquwaa bessiyaawaa gidooppekka, atotethaanna untuntta gathiyaabay baawa” yaagiino.

Xaafii ha timirttiyaa egettiide, “Yesuusi Kiristtoosi polo asa; Yesuusan ammaniyaawanttunne Xoossaa siiqiyaawanttu ubbay barenttu giddonikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiide odeedda.

Shemppatuwaa Ubbatuwassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-4)

Poo7uwaanne dhumaa (1:5-2:29)

Xoossaa naanaanne xalahiyaa naanaa (3:1-24)

Tumuwaanne balethuwaawaa (4:1-6)

Siiquwaa wolqqanthuwaawaa (4:7-21)

Xooniyaa ammanuwaawaa (5:1-21)

De7uwaawaa Qaalaa

¹ Nuuni koyiruwaappe doommiide de7iyawaa, nu ayifiyan be7iide, nu kushiyan A bochchi be7eedda de7uwaawaa qaalaabaa hinttenttoo xaafetto. Nuuni A be7eeddo; nu kushiikka A bochchi be7eedda.

² He de7uu qonccina, nuuni A be7iide, aabaa hinttenttoo markkateetto; qassi Xoossaa Aawuwaawaa matan de7iya nuussi qoncceedda medhinaa de7uwaabaa hinttenttoo odeetto. ³ Qassi nuunanna hinttenttoo ittippetethay de7ana mala, nuuni be7eeddawaanne siseeddawaa hinttenttoo odeetto; nuussi Aawuwaannanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosanna ittippetethay de7ee. ⁴ Nuuni nu nashechchay polettana mala, hawaa hinttenttoo xaafetto.

Xoossay Poo7uwaawaa

⁵ Nuuni Xoossaa na7aappe sisiide, hinttenttoo odiyaa kiitay, “Xoossay poo7uwaawaa; aani dhumay mulekka baawa” yaagiyaawaa. ⁶ Nuuni nuussi aananna ittippetethay de7ee giide dhumaani de7ooppe, nu haasayaaninne nu oosuwan worddoteetto. ⁷ Shin poo7uwan I de7iyaawaadan, nuunikka poo7uwan de7ooppe, nuussi ittoo ittuwaanna ittippetethay de7ee; qassi A Na7aa, Yesuusi Kiristtoosa suuthay nagaraa ubbaappe nuuna geeshshee.

⁸ Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, nuurekka nuuna cimmeetto; nuunan tumatethaykka baawa. ⁹ Shin nuuni Xoossaw nu nagaraa paaxooppe, I nu nagaraa atto gaanawunne nu bayizzo oosuwa ubbaappe nuuna geeshshanaw, ammanettiyaawaanne tumuwa oothiyaawaa. ¹⁰ Nuuni nagaraa oothibeykko gooppe, Xoossaa wordduwaa getto; A qaalaykka nu wozanaan de7enna.

2

Kiristtoosi Nuussi Gaannatiyaawaa

¹ Ta naatoo, nagaraa hintte oothennaadan, taani hawaa hinttenttoo xaafay; shin ooninne nagaraa oothooppe, Aawuwaa matan nuussi gaannatiyaa Yesuusi Kiristtoosi, Xilluu, de7ee. ² Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettussaa Kiristtoosa bagganna demmeetto; Kiristtoosi yarshshetteeddawe asaa ubbaa nagaraa digganaassappe attin, nu nagaraa xalalaa digganaassa gidenna.

³ Nuuni Xoossaa azazuwaa naagoope, tumu A eriyaawaa hewan shaakkanaw danddayeetto. ⁴ Itti uray, “Taani A eray” giide, qassi A azazuwaa naagennan aggooppe, he uray wordduwaa; tumatethaykka aani baawa. ⁵ Shin A qaalaw azazettiya oona gidoopenne, he uray Xoossaa siiqiyaawe tumu poletteedda. Nuuni Xoossaan de7iyaawaa hawe nuuna erissee. Hewekka, ⁶ “Taani, Xoossaan de7ay” giya ooninne Kiristtoosi de7eeddawaadan de7anaw bessee.

Ooratha Azazuwaa

⁷ Ta siiqatoo, taani hinttenttoo koyiruwaappe de7iya eca azazuwaa xaafayappe attin, ooratha azazuwaa xaafikke; he eca azazuu hintte siseedda qaalaa. ⁸ Gidooppekka, taani hinttenttoo laa7enthuwaa ooratha azazuwaa xaafay; he azazuwaa tumatethaykka Kiristtoosaninne hinttenan beettee. Ayissi gooppe, dhumay dhayee; tumu poo7uu ha77i poo7ee.

⁹ Poo7uwaan de7ay giidde, bare ishaa ixxiyaa ooninne hanno gakkanaassikka dhumaani de7ee. ¹⁰ Bare ishaa siiqiya ooninne poo7uwan de7ee; he uran hara uraa dhubbiyaabay ayaynne baawa. ¹¹ Shin bare ishaa ixxiyaa ooninne dhumaani de7ee; dhumaani hamettee. Dhumay A ayfiyaa qooqissi wotheedda diraw, haqa binttonne erenna.

¹² Ta naatoo, Xoossay Kiristtoosa sunthaa diraw,
hintte nagaraa atto yaageedda diraw, taani
hinttenttoo xaafay.

¹³ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
xalahiyaa kaappuwaa hintte xoneedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Guutha naatoo, Xoossaa Aawuwaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

¹⁴ Aawotoo, koyiruwaappe de7iyaawaa hintte ereedda diraw,
hinttenttoo xaafay.

Yalagatoo,
hintte mino gidiyaa dirawunne

Xoossaa qaalay hinttenan de7iya diraw,
qassi xalahiyaa kaappuwaa hintte xooneedda diraw,
hinttentoo xaafay.

¹⁵ Ha alamiyaa woy alamiyaan de7iya ayaanne siiqoppite. Hintte ha alamiyaa siiqoophe, Xoossaa siiquu hinttenan baawa. ¹⁶ Ayissi gooppe, ha alamiyaan de7iyaa ubbabay, hewekka: asatethaa amuu, ayifiyan xeelliide kajeeliyaawenne bare de7iyaawaan ceeqettiyaawe ha alamiyaappe yeeddawaappe attin, Xoossaappe yibeenna. ¹⁷ Ha alamiinne ha alamiyan asay amottiyaa ubbabay aadhdhana. Shin Xoossay geeddawaa oothiyaa uray medhinaw de7ana.

Kiristtoosa Eqettiyaawaappe Naagettiyaawaa

¹⁸ Ta naatoo, wodiya wurssethay matatteedda; Kiristtoosa eqettiyaawe sinthaappe yaanawaa hintte siseeddawaadan, haray atto ha77ikka A eqettiyaawanttu coratuu denddeeddino. Hewaa diraw, wodiya wurssethay matatteeddawaa nuuni hewan ereetto. ¹⁹ Ha eqettiyaawanttu nu bagga gidenna diraw, nu giddoppe keseeddino; ayissi gooppe, untunttu nu bagga gidyaabaa gidinttonne, nu gidдон de7ana; shin untuntuppe ooninne nu bagga gidennawe erettana mala, nu giddoppe keseeddino.

²⁰ Shin Kiristtoosi hintte bolla Geeshsha Ayyaanaa gussedda; qassi hintte ubbay tumuwaa eriita. ²¹ Tumuwaa hintte eriya dirawunne qassi tumuwaan wordduu ayayenne bayinnawaa hintte eriya diraw, taani hinttentoo xaafayppe attin, tumuwaa hintte erenna diraw xaafikke.

²² Yesuusi Oketteedda Kiristtoosa gidyaawaa erikke giya uraappe attin, wordduu oonee? Hewe Xoossaa Aawuwaanne Na7aa erikke giyaawe Kiristtoosa eqettiyaawaa. ²³ Xoossaa Na7aa erikke giyaa oonanne Xoossaa Aawuukka erenna; Xoossaa Na7aa eray giya oonanne qassi Xoossaa Aawuukka eree.

²⁴ Hewaa diraw, koyiruwaappe hintte siseeddawaa hintte wozanaan minissiide naagite. Koyiruwaappe siseeddawaa hintte naagooppe, hinttentoo qassi Xoossaa Na7aannanne Xoossaa Aawuwaanna ittipetethay de7ana. ²⁵ Qassi Kiristtoosi bare huuphew nuussi immana geeddawe medhinaa de7uwaa.

²⁶ Taani hawaa hinttentoo he hinttena balethiya asatuwaa diraw xaafaaddi. ²⁷ Shin Kiristtoosi hintte bolla bare Geeshsha Ayyaanaa gussedda. Geeshsha Ayyaanay hinttenan de7iya diraw, ooninne hinttena tamarissana koshshenna; ayissi gooppe, A Geeshsha Ayyaanay hinttena ubbabaa tamarissee. I tamarissiyaawe tumuwaappe attin wordduwaa gidenna. Hewaa diraw Ayyaanaa Geeshshaa timirtew azazetiidde, Kiristtoosanna ittipetethaan de7ite.

²⁸ Ta naatoo, qassi I qoncciyaa wode, nuuni yashshi bayinnawantta gidanaadaaninne, A yuussaa gallassi A sinthan nuuni yeellatennaadan, aananna ittipetethaan de7ite. ²⁹ Kiristtoosi xillo gidyaawaa hintte erooppe, xillobaa oothiyaa ubbay Xoossaa na7aa gidyaawaa eranaw bessee.

3

Xoossaa Naanatuwaa

¹ Nuuni Xoossaa naanatuwaa geetettiide xeesettana mala, Xoossay nuuna ay keenaa siiqeeddenttonne be7ite. Nuuni tumukka A naanatuwaa.

Ha alamii Xoossaa erenna diraw, nuunakka erenna. ² Ta siiqatoo, ha77i nuuni Xoossaa naanatuwaa; nuuni ayaa hananentto biro erettibeenna; shin Kiristoosi qoncciyaa wode, nuuni A malatanawaa ereetto. Ayissi gooppe, I tumu A gidiyaawaa nuuni kumenthan be7ana. ³ Qassi Kiristoosa be7ana giide nashechchan naagiyaa ooninne Kiristoosi geeshsha gideeddawaadan, barena geeshshee.

⁴ Nagaraa oothiyaa ubbay Xoossaa higgiiyaa menthee; ayissi gooppe, nagaray Xoossaa higgiiyaa menthussaa. ⁵ Kiristoosi asaa nagaraa dhayissanaw qonceeddawaa hintte eriita; aani nagaray baawa.

⁶ Kiristoosan de7iyaa ooninne nagaraa oothiidde de7enna; qassi nagaraa oothiidde de7iyaa ooninne A be7ibeenna woy eribeenna.

⁷ Ta naatoo, ooninne hinttena balethoppo. Kiristoosi xillo gidiyaawaadan, xillobaa oothiyaa uray xilluwaa. ⁸ Xalahiyyaa kaappuu koyiruwaa nagaaraa ootheedda diraw, nagaraa ubba wode oothiyaa uray xalahiyyaa kaappuwaassa; hewaa diraw, Xoossaa Na7ay xalahiyyaa kaappuwaa oosuwaa dhayissanaw qonceedda. ⁹ Xoossaa naanatuwaa gidiyaa ubbay Xoossaa medhetay untuntun de7iya diraw, nagaraa ubba wode oothikkino; qassi Xoossay untuntuu Aawuwaa gidiyaa diraw, nagaraa oothanaw danddayikkino. ¹⁰ Xoossaa naanatu gidduwaaninne xalahiyyaa kaappuwaa naanatuwaa giddon de7iya dummatethay hawaan erettee; xillobaa oothennawantunne woy bare ishaa siiqennawantuu ooninne Xoossaa naanatuwaa gidikkino.

Ittuu Ittuwaanna Siiqettiyaawaa

¹¹ Ayissi gooppe, koyiruwaa hintte siseedda kiitay, “Ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee” yaagiyaawaa. ¹² Nuuni Qaayeela mala gidanaw bessenna. Qaayeeli xalahiyyaa kaappuwaassa; hewaa gido diraw, bare ishaa wodheedda. I bare ishaa ayissi wodheeddee? I ootheedda oosuu iita gidina, A ishay ootheedda oosuu lo77a gideedda diraw wodheedda.

¹³ Taanaadan Xoossaa kaalliyaawanttoo, ha sa7aa asay hinttena ixxoopspe, oorathabaa gooppite. ¹⁴ Nuuni ammaniyaawanttaa siiqiyaa diraw, hayiquwaa de7oo pinneeddawaa ereetto; ammaniyaawantta siiqenna uray ooninne hayiquwaa giddon de7ee. ¹⁵ Ammaniyaawantta ixxiyaa ooninne shemppuwaa wodheeddawaa; qassi shemppuwaa wodheeddawaan medhinaa de7uu bayinnawaa hintte eriita. ¹⁶ Kiristoosi bare shemppuwaa nu diraw aathiide immeeddawaan siiquu ayentto nuuni ereeddo; nuunikka ammaniyaawanttu diraw, nu shemppuwaa aathiide immanaw bessee. ¹⁷ Shin dure asay ooninne bare ishay metootiyaawaa be7iidde, aw qarettennaan ixxoopspe, bare wozanaan Xoossaa siiqay gaanaw waani danddayii? ¹⁸ Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatethaan siiqettoyetteppe attin, coo haasayan woy bolla doonan siiqettanaw bessenna.

Xoossaa Sinthan Ammanettiide Eqqiyaawaa

¹⁹⁻²⁰ Nuuni tumuwaa baggan de7iyaawaa hewan erana; qassi nu wozanay nu bolla pirddiyaa wode ubbaan, Xoossaa sinthan tumatethaa nuuna hewan erissee. Ayissi gooppe, Xoossay nu wozanaappe wolqqaama; qassi I ubbabaa eree.

²¹ Ta siiqatoo, nu wozanay nu bolla pirdennawaa gidoope, nuuni Xoossaa sinthan yayyokko. ²² Nuuni A azazuwaa naagiyaa dirawunne A nashechchiyaabaa oothiyaa diraw, woossiyaa ubbabaa aappe akkeetto. ²³ Xoossaa azazu hawaa: Kiristoosi nuuna azazeeddawaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuusi Kiristoosa sunthan nuuni ammananaadaaninne ittuu ittuwaanna siiqettanaadan Xoossay nuuna azazeedda. ²⁴ Xoossaa azazuwaa naagiyaa ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee; Xoossay nuussi immeedda A Ayyaanaa bagganna I nu gidдон de7iyaawaa nuuni ereetto.

4

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddo Ayyaanaa

¹ Ta siiqotoo, Xoossaa Ayyaanay taanan de7ee giyaa ubbaa ammanopite; shin untuntun de7iyaa ayyaanay Xoossaappeeyee woy gidenentto paaccite. Ayissi gooppe, cora worddo nabatuu ubbasaa beeddino. ² Xoossaa Ayyaana gididiyaawaa hintte hawaan erana; “Yesuusi Kiristoosi asaa gididiide yeeddawaa ammanay” giyaa oonaninne de7iyaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yee. ³ Qassi Kiristoosi asaa gididiide yeeddawaa ammanay geennawaa ayyaanay ubbay Xoossaappe yibeenna; aani Kiristoosa eqettiyaa ayyaanay de7ee. Hintte hewe yaanawaa kase siseeddita; I haray atto ha77ikka ha alamiyaan de7ee.

⁴ Ta naatoo, hintte Xoossawantta; hintte gidдон de7iya Geshsha Ayyaanay ha alamiyaan de7iya ayyaanaappe daro wolqqaamiyaa diraw, worddo nabatuwaa hintte xooneeddita. ⁵ Untunttu ha alamiyaa asa gidiyaa diraw, ha alamiyaabaa haasayiino; ha alamiyaa asaykka untunttu haasayaa sisee. ⁶ Nuuni Xoossawantta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyaawaa sisee. Xoossaa erenna ooninne nuuni giyaawaa sisenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayyaanaa hewan shaakkeetto.

Xoossay Siiquwaa

⁷ Ta siiqatoo, siiquu Xoossaappe yiyaa diraw, ane ittuu ittuwaanna siiqettoytte. Siiqettiyaa ooninne Xoossaa naanaa; Xoossaakka eriino. ⁸ Xoossaa eeshshay siiqo gididiyaa diraw, siiqenna uray ooninne Xoossaa erenna. ⁹ Xoossay nuuna bare siiquwaa hawaan besseedda; nuuni A bagganna de7uwaa demmana mala, bare itti Na7aa ha alamiyaa kiitteedda. ¹⁰ Siiquwaa giyaawe hawaa; Xoossay nuuna siiqiide, nuuni nu nagaraappe maarotethaa demmeedda bare Na7aa nuussi kiitteeddappe attin, nuuni A siiqeeddawaanna gidenna.

¹¹ Ta siiqotoo, Xoossay nuuna hawaadan siiqeeddawaa gidoope, nuunikka ittuu ittuwaanna siiqettanaw bessee. ¹² Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni ittuu ittuwaanna siiqettooppe, Xoossay nu gidдон de7ee; A siiquukka nu gidдон poletteedda.

¹³ Xoossay bare Ayyaanaa nuussi immeedda diraw, nuuni Xoossaa gidдон de7iyaawaanne ikka nu gidдон de7iyaawaa ereetto. ¹⁴ Xoossaa Aawuu bare Na7aa ha alamiyaa ashshiyaawaa gidanaw kiitteeddawaa nuuni be7iide markkateetto. ¹⁵ Yesuusi Xoossaa Na7aa gididiyaawaa markkattiyaa O gidduwaaninne Xoossay de7ee; ikka Xoossaa gidдон de7ee. ¹⁶ Xoossay nuuna siiqiyaawaa nuuni nu huuphew ereettonne ammaneetto.

Xoossay siiquwaa. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa gidдон de7ee; Xoossaykka A gidдон de7ee. ¹⁷ Nu de7uu ha alamiyaan Kiristoosi de7eeddawaa mala gidiyaa diraw, pirddaa gallasi nuuni yayyenna mala, siiquu nu gidдон poletteedda. ¹⁸ Siiquwan yashshi baawa; gaa-suukka tumu siiquu yashshaa kessi ole. Yashshaynne muray ittippe biya diraw, yayyiyaa uraa siiquu kumentha gidenna.

¹⁹ Xoossay koyro nuuna siiqeedda diraw, nuuni A siiqeeddo. ²⁰ Ooninne, “Taani Xoossaa siiqay” giidde bare ishaa ixxoopspe, I wordduwaa. Ayissi gooppe, be7eedda bare ishaa siiqennawe be7ibeenna Xoossaa siiqanaw waani danddayii? ²¹ Qassi Kiristoosi nuussi immeedda azazu hawaa; Xoossaa siiqiyaa uray bare ishaakka siiqanaw bessee.

5

Ha Alamiyaa Xooniyaawaa

¹ Oketteedda Kiristoosa yaagiide, Yesuusa ammaniyaa ubbay Xoossaa nanaa; qassi Xoossaa Aawuwaa siiqiyaa ooninne A naanatuwaakka siiqee. ² Nuuni Xoossaa siiqiyawaaninne A azazuwaa naagiyaawan, Xoossaa naanatuwaa siiqiyawaa ereetto. ³ Ayissi gooppe, nuuni Xoossaa siiqiyawee A azazuwaa naagiyaawaa; A azazuukka deexo gidenna. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa Na7aa gidiyaa ooninne ha alamiyaa xoonanaw danddayee; nuunikka ha alamiyaa xoonanawe nu ammanuwaana. ⁵ Ha alamiyaa xoonanaw danddayiyaawe oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyawaa ammaniyaawaa xalalay xoonana.

Kiristoosawaa Markkatteeddawaa

⁶ Xinqqataa haathaannanne hayquwaa suuthaanna yeeddawe hawaa; ikka Yesuusi Kiristoosa; haathaannanne suuthaanna * I yeeddawaappe attin, haathaa xalalaanna yibeenna. Geeshsha Ayyaanay tuma gidiyaa diraw, hewe tuma gidiyawaa I bare huuphew markkattee. ⁷ Ayissi gooppe, heezzu markkatuu de7iino. ⁸ Hewanttu, Xoossaa Ayyaanaa, haathaanne suuthaa; ha heezzatuu ittuu ittuwawaa phalqqikkino. ⁹ Nuuni asay markkattiyaawaa ammanooppe, Xoossay markkattiyaawe asaawaappe loythi aadhdhee; ayissi gooppe, Xoossay bare Na7abaa markkatteedda markkatethay hawaa. ¹⁰ Xoossaa Na7aa ammaniyaa uraa wozanaan ha markkatethay de7ee. Xoossaa ammanenna uray ooninne Xoossay bare Na7aw markkatteedda markkatethaa ammanibeenna diraw, Xoossaa wordduwaa gee.

¹¹ Simmi markkatethay hawaa; Xoossay nuussi medhinaa de7uwaa immeedda; hewekka A Na7an de7ee. ¹² Xoossaa Na7ay de7iya oossinne de7uu de7ee; Xoossaa Na7ay baynna oossinne de7uu baawa.

Medhinaa De7uwaa

¹³ Xoossaa Na7aa sinthan ammaniyaa hinttenttoo medhinaa de7uu de7iyaawaa hintte erana mala, hawaa hinttenttoo xaafaaddi. ¹⁴ Xoossay koyyiyawaadan, ayinne nuuni A woossooppe, I sisiyaawaa nuuni eriya diraw, A sinthan yayyokko. ¹⁵ Nuuni woossiyaa ubbaan I sisiyaawaa erooppe, nuuni A woosseeddawaa I zaareeddawaa ereetto.

* **5:6** haathaannanne suuthaanna: Yesuusi ha alamiyaa yiidde xinqqataa haathaa xalalaana gidennaan bare hayquwaa suuthaan yeedda. Hewaa guussay I asaa kushiyaan xammaqettussa xalalaa gidennaan, ha alamiyan hayqqeedda guussaa.

¹⁶ Ooninne hayquu bessenna nagaraa bare ishay oothishshin be7ooppe, Xoossaa woossanaw bessee; hayquu bessenna nagaraa ootheddawanttoo Xoossay de7uwaa immana. Hayquu bessiyaa nagaray de7ee; taani hinttena hewoo Xoossaa woossite giikke.

¹⁷ Bayizzo oosuu ubbay nagaraa; shin hayquu bessenna nagaray de7ee.

¹⁸ Xoossaa naanay ooninne nagaraa ubba wode oothennawaa nuuni ereetto. Ayissi gooppe, Xoossaa Na7ay untuntta naagee; qassi xalahiyaa kaappuukka untuntta qohanaw danddayenna. ¹⁹ Nuuni Xoossawantta gidiyaawaanne ha alamii ubay xalahiyaa kaappuwan moodetteeddawe ereetto.

²⁰ Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ay yeeddawaanne nuussi akeekaa immeeddawaa ereetto. Nuuni tumu Xoossaa gidдон, A Na7aa Yesuusi Kiristoosa gidдон de7eetto; I tumu Xoossaanne medhi-naa de7uwaa.

²¹ Ta naatoo, eeqatuwaappe hintte huuphiyaa naagite.

Yohaannisi Xaafeedda Laa7entho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa laa7entho kiitaa, Yesuusi kiitteen adda ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. Xaafetteeddawekka, dooretteedda godatissanne izi naanatuwaassa. Izakka he wode de7iyaa ammaniyaasaa shiiquwaa bessaw. Ha qantha kiitay xaafetteeddawe untunttu ittuu ittuwaanna siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo astamaaratuwaappenne untunttu timirttiyaappe naagettanaadan qofissanaassa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-3)

Siiquu ubbaappe bollaa (4-6)

Worddo timirttiyaappe naagettanaadan odettowaa (7-11)

Wurssethaa qutiya (12-13)

¹⁻² Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, hinttenttoo, dooretteedda genniwwunne izi naanaw * ha dabidaabbiiyaa xaafay; nu gidдон de7iya qassi nuunanna medhinaw de7ana tumatethaa diraw, taani hinttena tumu siiqay. Qassi ta xalalaa gidennaan, tumatethaa eriya ubbatuu hinttena siiqiino.

³ Xoossaa nu Aawuwaanne A Na7aa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay, maarotethayne sarotethay tumatethaaninne siiquwan nuunanna ittippe gido.

Tumuwaabaanne Siiquwaabaa

⁴ Xoossaa Aawuu nuuna azazedawaadan, ne naanatuwaappe ama-reeddawanttu, tumatethaan de7iyaawaa be7aade taani daro nashetaaddi. ⁵ Siiqo gennee, ha77ikka nuuni ubbay ittuu ittuwaanna siiqettana mala, taani neena woossay; ha azazu kaseedeppe nuunanna de7iya azazuwaappe attin, taani new ooratha azazuwaa xaafikke. ⁶ Siiquwaa giyaawe nuuni Xoossaa azazuwaa naagiidde de7iyaawaa giyaawaa. Qassi koyiruwaappe hintte siseeddawaadanka, A azazuu aye gooppe, hintte ubbay siiquwan de7anawaa.

⁷ Ayissi gooppe, Yesuusi Kiristtoosi asaa gidide yeeddawaa amanokko giyaawanttu, balethiya daro asatuu, gade giddo geleeddino. Hewaa mala uray ooninne asaa balethiyaawaanne Kiristtoosa egettiiyaawaa. ⁸ Hintte otheeddawoo kumentha woytaa akkanaappe attin, nuuni † otheeddawaa bayizzenna mala, hinttena naagite.

⁹ Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiiyaa urawunne qassi A timirttiyaan de7enna uraw Xoossanna ittipetethay baawa. Kiristtoosa timirttiyaan de7iya uraw Xoossaa Aawuwannanne A Na7aanna ittipetethay de7ee. ¹⁰ Ooninne hinttekkoo yiide, ha timirttiyaa ahennaan aggooppe, hintte golle A gelissoppite; sarokka gooppite. ¹¹ Ayissi gooppe, A saro giya uray A iita oosuwaa aananna gishettee.

* **1:1-2** Dooretteedda genniwwunne izi naanaw: Ooni eri hawe xaafetteeddawe, woosa gollawunne izin de7iyaa Godaa kaalliyaa ammaniyaawanttoo gidennaan aggenna. 13 xeellite.

1:5 Yoh 13:34; 15:12,17 † **1:8** Nuuni: Itti itti Geeshsha Maxaafaa bilethay, "Hinttenttu" yaagee.

Wurssetha Sarotaa

¹² Taani hinttenttoo xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaan xaafanaw koyyabeykke; shin nu nashechchay polettana mala, hinttenanna doonan haasayanaw hinttekko baana gaade qoppay.

¹³ Siiqo gennee, Xoossay dooreedda ne michchatti naanay neena saro saro yaagiino.

Yohaannisi Xaafeedda Heezzenho Kiitaa Geluwaa

Yohaannisa heezzenho kiitaa, Yesuusi kiitteedda ammaniyaa asaa kaaletthiyaa cimaa Yohaannisi xaafeedda. I xaafeeddawekka Gaayoosa giya itti woosa golliyaa kaaletthiyaawaassa. Xaafii, Gaayoosi hara ammaniyaawantta maaddeedda diraw A galatee; hara bagganna qassi Diyootiraafisa geetettiyaa metuwaa medhdhiyaa bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-4)

Gaayoosi galatettowaa (5-8)

Diyootiraafise naagettanaadan odettowaa (9-10)

Dimexiroosi galatettowaa (11-12)

Wurssethaa qutiyyaa (13-15)

¹ Taani ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimay, tumu siiqiyaa ta siiquwaa Gaayoosaw ha dabidaabbiyaa xaafay. ² Ta siiqoo, neeni Xoosaanna de7iyaa de7uu lo77a gidiyaawaa taani eriyaawaadan, neena ayayinne waayissenna malanne qassi ne asatethay paxa gidana mala, Xoossaa woossay. ³ Ayissi gooppe, amareedda ishatauu yiide, ubba wode neeni tumatethaan de7iyaawaanne ne tumatethaabaa markkatteedda wode, taani daro nashettaaddi. ⁴ Ta naanay* tumatethaan de7iyaawaa sisiyaawaappe aadhdhiide, taana nashechchiyaabay baawa.

Gaayoosabaa Asay Markkattee

⁵ Ta siiqoo, nu ishatauu imatha gidooppekka, neeni untunttoo oothiyaa oosuwaa ubbaan ammanetteedda oosuwaa oothaadda. ⁶ Qassi untunttu ne siiquwaabaa ammaniyaa asatoo markkatteeddino; untunttu qanxxennaan bare ogiyaa baana mala Xoossay dosiyaawaadan, neeni lo77obaa oothaade untuntta maaddaarikkii. ⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa ammanennawntuppe ayinne akkennaan, Kiristtoosa sunthaa diraw keseeddino. ⁸ Hewaa diraw, nuuni tumatethaa untunttunna ittippe oothana mala, hawanttu mala asatuwaa maaddanaw bessee.

Diyootiraafise Seeretteedda; Dimexiroosi Sabetteedda

⁹ Taani ammaniyaawanttoo, dabidaabbiyaa xaafaaddi; shin untunttu kaappuwaa gidanaw koyyiyaa Diyootiraafise nuuni giyaawaa akkenna. ¹⁰ Hewaa diraw, taani yaa biya wode, I nu bolla haasayiyaa iita haasayaanne I ootheedda oosuwaa hinttenttoo odana; qassi I hewe guuxeedda giide, nu ishatauu yiyaa wode morkkenna; haray atto untuntta mokkanaw koyyiyawanttakka diggiide, ammaniyaawanttu giddoppe kessee.

¹¹ Ta siiqoo, lo77obaappe attin, iitabaa malatoppa. Lo77obaa oothiyaa ooninne Xoossaa asaa; shin iitabaa oothiyaa ooninne Xoossaa erenna.

¹² Dimexiroosi lo77a gidiyaawaa asay ubbay markkattee; tumatethay bare huuphiyankka aabaa markkattee. Nuunikka qassi aabaa markkatteetto; nu markkatethay tuma gidiyaawaa hintteekka eriita.

1:1 Kit 19:29; Rom 16:23; 1Qo 1:14

*

1:4 Ta naanay: Godaa ammaniide kaalliyawantta guussaa.

Wurssethaa Sarotaa

¹³ Taani new xaafanaw koyyeedda darobay de7ee; shin waraqataaninne qalamiyaaninne xaafanaw koyyikke. ¹⁴ Shin taani matan neenanna gakkettanaw qoppay; he wode nuuni gakeettiide haasayana.

¹⁵ Sarotethay neenanna gido.

Ne dabbatuu neena saro saro yaagiino. Nu dabbatuwaa ubbaa untunttu sunthaa sunthaa xeesaade, taana saro saro geedda yaaga.

Yihuday Xaafeedda Kiitaa Geluwaa

Yihudaa kiitay xaafetteeddawe, ammanennaan de7iidde ammaniyaa asaa malatiide, worddo timirttiyaa laaliyaa asatuwaappe ammaniyaa asay naagettana mala, odanaassa. Ha qantha kiitay bare gidдон оуqqeeddawan laa7entho Phexiroosa malatee. Xaafii nabbabiyaawantussi odiidde, “Laa7ethenna hanotaan Xoossay bare naanatuwassii itti kaallakka immeedda ammanuwaassii minniide baaxetanaadan” minisiide qofissee.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1-2)

Worddo asttamaaratuwaa timirttiyaa eeshshaanne kunddethaa (3-16)

Ammanuwaa naaganaadan imetteedda zoriyaa (17-23)

Wurssethaa anjuuwaa (24-25)

¹ Taani Yesuusi Kiristtoosa qoomay Yihuday, Yayiqqooba ishay, Xoossay xeeseeddawanttoo, Xoossay Aawuu siiqiyaawanttoo, qassi Yesuusi Kiristtoosi naagiyaawanttoo, ha dabidaabbiyaa xaafay.

² Maarotethay, sarotethayne siiqotethay hinttenan kumo.

Worddo Asttamaaratuwaa

³ Ta siiqatoo, nuuni ittippe shaakki akkana atosethaabaa hinttentoo xaafanaw taani daro daaburiyaa wode, Xoossay bare naanattoo laa7ethennaan itti gede immeedda ammanoo hintte baaxetana mala, hinttena zoraade xaafanaw koshshiyaawaa akeekaaddi. ⁴ Ayissi gooppe, Xoossaa erenna itti itti asatuu ooninne be7ennaan hintte gidдо geleeddino. Hewanttu nu Xoossaa aadho keekatethaabaa odiyaa kiitaa iita tunatethaw geellay tamarisiino; untunttu nu itti Kaatiyaa, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa erokko yaagiino; qassi untunttu pirddaa akkanawaa Xoossaa Maxaafatuu daro wodiyaappe kase odeeddino.

⁵ Shin hintte ha ubbabaa eriyaawaa gidoopekka, Goday Israa7eeliyaa asaa Gibxe gadiyaappe wooti ashsheeddenttonne qassi ammanibeennawantta guyyeppe wooti dhayisseeddentto, taani hinttena hassayissanaw koyyay. ⁶ Qassi barenttu de7iyaasaa aggiide, barenttoo imetteedda kaappotethaa naagibeenna kiitanchchatuu pirddaa akkiya wolqqaama gallassay gakkanaw Xoossay untuntta naagiyaasan, dhumaappe garssan medhinaw qachchi wothee.

⁷ Hewaadan Sodoomaanne Gamoora giya katamatuwaaninne untunttu heeran de7iyya katamatuwaan de7iyya asay he kiitanchchatuwaadan woshummeeddinonne woshummanaw loythi kajjeleeddino; hewanttu medhinaa tamaan eexxiide, haratoo leemisuwaa gideeddino.

⁸ Hewaadan qassi he akumettiyaa asatuu barenttu asatethaa tunissiino; Xoossaa godatethaa kadhiino; bonchcho medhetatuwaakka borino. ⁹ Shin kiitanchchatuwaa kaappuu Mikaa7eeli Muse anhaabaa

* xalahiyaanna palumetteedda wode, “Goday neena seero” geed-dawaappe attin, boriyaa qaalaan A bolla pirddanaw koyyibeenna.

¹⁰ Shin he asatuu barew akeekennabaa ubbaa boriino; qassi untuntuu yuushshi qoppenna do7atuwaadan, medhetaa erathethan eriya yewatuu untuntunna dhayissiyaawantta. ¹¹ Untunttoo aayyeero! Ayissi gooppe, untunttu Qaayeeli hametteedda ogiyaa † hametteeddino. Shaluwaa diraw giide, Balaami ootheeddawaa ‡ mala bayizzuwaa ootheeddino. Qassi Qoore § giyaa bitani makkaliide dhayeeddawaadan, untunttukka makkaliide dhayeeddino.

¹² Hewanttu siiquwan shoobbiyaa hintte miyasaan hinttenanna yashshi bayinnaan miyaa wode, qosetteedda dhubuwaa mala. Untunttu barenttu xalalaa naagiino. Untunttu carkkuu afiyaa iray bayinna shaariyaa mala; qassi untunttu boniyan ayfiyaa ayifenna, xaphuwaanna shodettiide, mulekka meleedda mithaa mala. ¹³ Untunttu barenttu pokkuwaa genthenna hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Untunttu, Xoossay, medhinaw sakkana dhumaani sa7aa giigissi wotheedda yuuyiyaa xoolinttatuwaa mala.

¹⁴⁻¹⁵ Heenooki Addaamappe doommina, laappuntha yeletaa gidiyaawe, daro wodiyaappe kase untunttuwaa timbbitiyaa odiidde, hawaadan yaageedda;

“Akeekite; Xoossaa erenna nagaranchcha

asatuu ootheedda iita oosuwaa ubbawunne
qassi Xoossaa erenna he iita asatuu

Xoossaa bolla haasayeedda iita haasayaa ubbaw,
Goday untunttu ubbaa bolla pirddanaw,

bare cora sha77a geeshshatuwaanna ittippe yaana”

yaageedda. ¹⁶ He asatuu ubba wode zuuzummiinonne haratuwaa amaassaliino; qassi barenttu iita amuwaa kaalliino; barenttu huuphew go77a demmanaw haratuwaa sabbiinonne barenttu kooshshaa wogaappe aathiide, dhoqqu oothi haasayiino.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

¹⁷ Shin ta siiqatoo, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosi kiitteeddawanttu hinttenttoo beni haasayeedda qaalaa akeekite. ¹⁸ Untunttu hinttenttoo, “Wurssethaa wodiyaan, barenttoo xoossay bayinnawanttu, barenttu amuwaa kaalliyaawanttu, qassi hintte bolla qilliicciyaawanttu yaana” yaageeddino. ¹⁹ Hewanttu asaa gidдон shaakotethaa medhdhiyaawantanne, barenttu iita amoo moodetteeddawantta; qassi Geeshsha Ayyaanay baynnawantta.

²⁰ Shin ta siiqatoo, ubbaappe aadhdhiyaa geeshsha ammanuwan hintte huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqaan Xoossaa woossite. ²¹ Qassi nu Goday Yesuusi Kiristtoosi bare maarotethan

* **1:9** Mikaa7eeli Muse anhaabaa: Hawe bessiyaawe, beni koyrottiide Ayihudatuwaa maxaafaan Musebaassi xaafetteeddawaa. **1:9** Dan 10:13,21; 12:1; Sax 12:7; Zar 34:6; Zak 3:2

† **1:11** Qaayeeli hametteedda ogiyaa: Qaayeeli bare ishaa Aabeela wodheedda. Dom 4:3-8 xeellite. ‡ **1:11** Balaami ootheeddawaa: Geeshsha Qaalaa payduwaa maaraadan, bolla gujaa demmana giide Isra7eeliyaa asaa sheqqikke giide ixceedda gaasuwan untunttu Xoossaw azazettennaadan de7ana ogiyaa tamarisseedda. Pay 22:18; 24:13; 25:1-3; 31:16 xeellite.

§ **1:11** Qoore: Daataanenna ittippe giidiide Musewunne Aaroonew makkaleeddawaadan, makkalaa asaa tamarisseeddino. Pay 16:1-35; 26:9, 10 xeellite. **1:11** Dom 4:3-8; Pay 22:1-35; 16:1-35 **1:14-15** Dom 5:18,21-24

hinttenttoo immana medhinaa de7uwaa naagiidde, hintte huuphiyaa Xoossaa siiquwan wothite.

²² Itti itti sidhii de7iya asatoo qarettite. ²³ Ittuwaa ittuwaa tamaappe dafi kessiide ashshite. Qassi haray atto untuntu iita amuwan tuneedda mayuwaa ixxiiddeekka, ittoo ittoo yashshatethaan qarettite.

Galataa Woosaa

²⁴⁻²⁵ Hintte kunddenaan, hinttena naaganawunne pokkuu baynnawantta udiide, bare bonchuwaa sintha wolqqaama nashechchaan shiishshanaw danddayiyaa nuuna ashshiya itti Xoossaw, nu Godaa Yesuusi Kiristtoosa bagganna bonchchuu, gitatethay, wolqqayenne maatay, aadhheedda wode ubbaappenne ha77inne medhinaa gakkanaw gido. Amen77i.

Yohaannisaw Yeeda Saxaa Geluwaa

Yohaannisaw yeeda saxay xaafetteeddawe, ammaniyaa asatuu Yesuusi Kiristtoosa barenttu Godaa udiide, geeshshatethan de7eedda diraw, untuntta metuunne waayyii gakteedda wodiyaana. Xaafiyaa huuphe qofay, nabbabiyaawanttu hidootay kumentha gidanaadan, untuntta menthethanaassanne barentta gakteedda yedesaanne metuwaa gid-don barenttu ammanuwan minnanaadan, untuntta minissanaassa.

Maxaafaa gidдон dariya baggay daranne kaalli kaalliide qoncceedda saxatuwaa oyqqeeddawaa. Saxatuu he laythan de7iyaa ammaniyaa asaassi geliyaawantta. Shin haratuwaassi xuura gidiide qonccenna haasayan shiiqeeddino. Mazimuriyaa azimaachchi zaarethettiyaawaadan, ha maxaafaa gidдон de7iya huuphe yewatuwaa dumma dumma saxatuu bagganna dumma dumma malaaninne dumma dumma misiliyaa paydatuwan zaari zaariide shiiqeeddino. Ha maxaafaa xeelliyaaawaan dumma dumma qofay de7ooppenne aw gidдо qofay qonccее. Hewenne, “Xoossay Godaa gideedda Kiristtoosa bagganna laa7ethenna hanotaan, bare morkketuwaa, Seexaanaannakka ittippe, itti gede wurssethaa xoonuwaa xoonana. Poleeddawaappe guyyiyan barew ammanettiide de7eedda, bare baggatuwaa ooratha saluwaanne ooratha sa7aa anjuwaa laatissana” yaagiyaawaa.

Shemppatuwaa Ubbatuwaassi Imetteedda Qantha Qofatuwaa

Geluwaa (1:1-8)

Saxaa doyaanne Laappu Woosa Golleto kiietteedda kiitaa (1:9-3:22)

Maxaafaanne Laappu Maatafatuwaa (4:1-8:1)

Laappu Malkkatatuwaa (8:2-11:19)

Dawiyaanne Laa77u Mehetuwaa (12:1-13:18)

Dumma dumma saxatuwaa (14:1-15:8)

Xoossaa hanqquwaa laappu xuu7atuwaa (16:1-21)

Baabiloone Bashshaa, Du7aa, Worddo nabiyaanne Seexaanay xoonettiyaawaa (17:1-20:10)

Wurssethaa pirddaa (20:11-15)

Ooratha saluwaa, ooratha sa7aanne ooratha Yeerusalaamo (21:1-22:5)

Wurssethaa qutiya (22:6-21)

¹ Elleelli hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwaa bessana mala, Xoossay Yesuusi Kiristtoosaw immeedda saxay hawaa; Yesuusi bare kiitanchchaa kiittiide, ha saxaa bare oosanchchaa Yohaannisa erisseedda. ² Yohaannisi be77iide tumatethaan odeedda ubbaby, Xoossaa qaalaanne Yesuusi Kiristtoosa markkatethaa. ³ Ha maxaafaa nabbabiyaa uray * anjetteeddawaa; qassi ha timbbitiyaa maxaafaa sisiyaawanttunne ha maxaafan xaafetteeddawaa naagiyaawanttu anjetteeddawantta; ayissi gooppe, ha yewuu polettanaw wodii matatteedda.

Iisyan De7iya Laappu Woosa Golletuwassi Kiietteedda Sarotaa

* **1:3** nabbabiyaa uray: Hawaa guussay ubba asay ittippe Xoossaa goshetiyaa woden hewantussi qaala nabbabiyaa uray anjetteeddawaa guussaa.

⁴ Taani Yohaannisi, Iisiyaa gadiyan † de7iyaa laappu woosa golletooyaaagay;

kase de7iyaa Xoossaappe,
 ha77ikka de7iyaa Xoossaappe,
 sinthappekka yaana Xoossaappe,
 qassi A kawutethaa oydiyaa sinthan
 de7iya laappu ayyaanatuwaappe,
 aadho keekatethaynne sarotethay
 hinttenttussi gido.

⁵ Qassi ammanetteedda markkaa,
 hayquwaappe koyro denddeedda
 Na7aappe,

sa7aa kaatatuwaa mooddiyaa
 Yesuusi Kiristtoosappe
 aadho keekatethaynne sarotethay
 hinttenttussi gido.

I nuuna siiqeenne
 qassi nu nagaraa ayyelletethaappekka
 bare suuthan
 nuuna kesseedda.

⁶ Nuuni bare Xoossawunne Aawoo
 oothana mala,

I nuuna kaatatuwaanne
 qeesatuwaa ootheedda;
 aw medhinaappe medhinaa gakkanaw
 bonchchuunne
 mooddiyaa wolqqay gido. Amen77i.

⁷ Be7ite,
 Yesuusi shaaryaani yee.
 Asay ubbay, haray atto,

A caddeeddawanttukka
 A be7ana;

sa7an de7iya asay ubbay
 A gaasuwan yeekkanawantta.

Hawe tumuppe hananawaa. Amen77i.

⁸ Kase de7iyaawe, ha77ikka de7iyaawe, sinthappekka yaana Goday, Ubbappe Wolqqaama Xoossay, “Ubbabbaw Alfaynne Omeegay, koyrunne wursethay Taana” ‡ yaagee.

Kiristtoosi Saxaan Qoncceeddawaa

⁹ Taani Yohaannisi, hinttenttu ishay, hinttenaana Yesuusi Kiristtoosa waayyiyaanne A kawutethaa qassi A danddayaa ittipe shaakettiyaawe, Xoossaa qaalaadeedda dirawunne Yesuusawaa markkatteedda diraw, Piiximo giyaa haathay dooddo biittaaan de7aaddi. ¹⁰ Godaa gallassan taani Ayyaanan de7ay; taani taappe guyyenna malakataa waasuwaa

† **1:4** Iisiya gadiyaa, 1:4-3:22 de7iyaawe dabidaabbiyaa gidiide xaafetteedda. Iisiyaa gadii awayifii doliyaa bagganna de7iyaa Roome kawutethaa gidiide ha77i ha wodiyaan Turiike gadiyaa giide xeesettiyaawaa. **1:4** Kes 3:14; Sax 4:5 **1:5** Isa 55:4; Maz 89:27 **1:6** Kes 19:6; Sax 5:10 **1:7** Dan 7:13; Mat 24:30; Mar 13:26; Luq 21:27; 1Te 4:17; Zak 12:10; Yoh

19:34,37 ‡ **1:8** Alfaynne Omeegay: Hawaa guussay Ooratha Caaquu koyro Griike Qaalaan xaafetteedda diraw, koyruunne wurssethay gaanaw koyyiide, Alfaa giyaa Griike koyro pidoliyaa akkiide wurssethaw qay Omeegaa giyaa wurssethaan de7iyaa pidoliyaa akkeeddino. Hawantta guussay leemisuwan Dawuroothuwa pidolatuwaa akkintto [A, Z] yaagiyaawaa mala guussa.

1:8 Sax 22:13; Kes 3:14

mala wolqqaama kooshshaa sisaaddi. ¹¹ He kooshshay taana, “Neeni be7iyaawaa maxaafan xaafa; Iisiyan de7iya laappu woosa golleto, Efesoona, Samirineesa, Pherggaamoon, Tiyaaxiroona, Sarddeesa, Pilaadelifiyaa, Loodooqiyaa woosa golleto yeedda” yaageedda.

¹² Taani taw odiyaa kooshshaa be7anaw guyye simmaaddi; xompiyaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa be7aaddi. ¹³ He ballatuwaa gidдон Asaa Na7aa malatiyaawaa be7aaddi; adussa afilaa bare gediya gathi mayyiide, worqqaa danccuwaa bare tiraan yushshi aatheedda. ¹⁴ A huuphiinne A huuphiya binnanay bootha dorssaa isikiyaanne hewaappekka aadhdhiide shachchaa malatee; A ayfiikka tamaa lacuwaa malatee. ¹⁵ A gediikka coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa giyaa birataa malatee; A kooshshaykka wolqqaama shaafaa gunthaa mala. ¹⁶ I bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttatuwaa oyqqeedda. A doonaappe laa77u bagganna qaaretteedda mashshay keseedda. A deemuukka loythi poo7iyaa awayfiyaa malatee.

¹⁷ Taani A be7eedda wode hayqqeeddawaadan hanaade, A gediya matan kundaaddi. Bare ushechcha kushiya ta bolla wothiide, taana hawaadan yaageedda; “Yayyoppa; koyruukka wurssethaykka taana.

¹⁸ Taani de7uwan de7iyaawaa. Taani hayqqaaddi; shin be7a, medhi medhinawukka de7uwan de7ay. Hayquwaa qulppinne Si7ooliyaa qulppii ta kushiyan de7ee. ¹⁹ Simmi neeni be7eeddabaanne ha77i de7iyaawaa, qassi sinthappe hananabaa xaafa. ²⁰ Neeni ta ushechcha kushiyan be7eedda laappu xoolinttatuwaa bilethayne qassi xompatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa bilethay hawaa; laappu xoolinttatuu laappu Woosa Golletuwaa kiitanchchatuwaa; § woosa goliyaa laappu worqqaa ballatuu laappu woosa goliyaa.

2

(1) Yesuusi Efesoonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹ “Efesoonen de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Bare ushechcha kushiyan laappu xoolinttiyaa oyqqeeddawe, xomppatuwaa wothiyaa laappu worqqaa ballatuwaa gidduwaanna hamettiyaawe hawaadan yaagee. ² Taani ne kiitaa, ne daaburaanne ne gencuwaa eray. Qassi neeni iita asatuwaa gencanaw danddayabeennawaakka taani eray; Yesuusi kiitteeddawantta gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Yesuusi kiitteeddawantta’ giyaawantta neeni xomoosaade, untuntu worddo gididiyaawaa demmeeddawaakka eray. ³ Neeni genccaadda; qassi ta sunthaa dirawukka metuwaa danddayaadda; daaburabeykka. ⁴ Shin taani neena kadhiyaabay de7ee; ayissi gooppe, neeni kase ne siiquwaa aggaadda. ⁵ Simmi neeni haqappe kundaaddintonne akeeka. Ne nagaraappe simma; neeni kase oothiyaa oosuwaa ootha. Hewe dhayooppe, taani neekko yaana; yaade neeni ne nagaraappe simmana dhayooppe, neeni xomppiyyaa wothiyaa ne ballaa A sa7aappe

1:13 Dan 7:13; 10:5 **1:14** Dan 7:9; 10:6 **1:15** Hiz 1:24; 43:2 **1:17** Isa 44:6; 48:12;
Sax 2:8; 22:13 § **1:20** kiitanchchatuwaa: Hawantta guussay ammaniyaawantta kaaletthiyaa cimatuwaa woy ammaniyaawanttoo kiitteeddawantta.

akkadiggana. ⁶ Shin ittibaa loythaadda; Niiqoolaawatuwaa oosuwaa, taani ixxiyaawaa neenikka ixxaadda.

⁷ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoogiyawaa siso; taani xooniyaa uraw Xoossaa gennetiyan mokkiyaa de7uwa mithaa ayfiya maanaw immana’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(2) Yesuusi Samirineesan De7iya Woosa Gollew Goowaa

⁸ “Samirineesan de7iyaa woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaa-gaade xaafa:

‘Hayqqeeddawe, hayquwaappekka denddeeddawe, koyruunne wurssethay hawaadan yaagee.

⁹ ‘Taani ne waayyiyaanne ne hiyyeesatethaa eray; shin neeni dure. Ayihuda gidennaan de7iidde barentta, ‘Nuuni Ayihuda’ giyaawantu boriyaawaa taani eray; shin untuntu Seexaanaa maabaran de7iino.

¹⁰ Neeni waayyettana waayyew yayyoppa. Be7a, xalahiyaa kaappuu hintteppe amareeddawantta xomoosanaw qasho gollen yeg-gana; tammu gallassa gakkanaw hinttenttu waayyettana. Hayqqana gakkanaassikka ammanetteeddawaa gida; taani new de7uwa akililiyaa * immana.

¹¹ ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoogiyawaa siso; xooniyaa uray laa7ethuwa hayquwan † qohettenna’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(3) Yesuusi Pherggaamoonan De7iya Woosa Gollew Goowaa

¹² “Pherggaamoonan de7iya woosa golle kiitanchchaw hawaadan yaagaade xaafa:

‘Laa77u bagganna leefettedda mashshay de7iyaawe hawaadan yaagee.

¹³ ‘Taani neeni de7iyaa sa7aa eray. Neeni Seexaanaa kawutethaa oydi de7iyaa sa7an ‡ de7aasa; ta sunthaa minissa naagaasa. Haray atto, Seexaanay de7iyaa sa7an hinttenttu matan asay wodheedda taani ammaniyaa markkay Anttiphaasi de7iyaa wodekka taana ammaniyaawaa aggabeykka. ¹⁴ Shin taani neena boriyaa guuthabay de7ee; Israa7eliyaa asay eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadaaninne woshummanaadan untuntta nagaraa oosisseedda Baalaaga tamarisseedda Balaama timirttiyaa tamaariyaa amareedda asatuu neenanna de7iino. ¹⁵ Hewaadankka, qassi Niiqoolaawatuwaa timirttiyaa tamaariyaa asatuu neenanna de7iino.

¹⁶ Hewaa diraw, neeni ne nagaraappe simma; hewe dhayoppe, taani neekko ellekka yaana; yaade he asatuwaanna ta doonaappe kesiyaa mashshaan olettana.

2:7 Dom 2:9; Sax 22:2; Hiz 28:13; 31:8 **2:8** Isa 44:6; 48:12; Sax 1:17; 22:13 * **2:10** de7uwaawaa akililiyaa: Bonchchetteedda de7uwaaw. † **2:11** laa7ethuwaaw hayquwaa: Koyro hayquu ashuu shemppuwaappe shaakettiyaawaa gidoodde, laa7etho hayquu shemppuu medhinaw metootiidde de7iyaa hayquwaa. ‡ **2:13** Seexaanaa kawutethaa oydi: Hawaa bilethay loythiide qoncce gidenna, shin hawe bessiyaawe Xoossaa erennaan ixceeddawantu goyinniyaa goynaa sa7aa gaana danddayettee. **2:14** Pay 25:5,7; 31:16; Zar 23:4; Pay 25:1-3

17 ‘Haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso. Xooniyaa uraw taani geeman de7iya mannaappe ama-reeddawaa immana. Qassi taani bootha shuchchaakka aw immana; akkiya uraappe attin, ooninne erenna ooratha sunthay he shuchchaa bolla xaafetti utteedda’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(4) Yesuusi Tiyaaxiroonen De7iya Woosa Gollew Goowaa

18 “Tiyaaxiroonen de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-gaade xaafa:

‘Xoossaa Na7ay, tamaa lacuwaa malatiyaa ayfi de7iyaawe, qassi coociyaa tamaan teeriide phooliyaa nahaasiyaa geetettiyaa birataa malatiyaa gedi de7iyaawe, hawaadan yaagee.

19 ‘Taani ne oosuwaa, ne siiquwaa, ne ammanuwaa, ne maaduwaanne ne genccuwaa eray; neeni koyro oothiyaawappe ha77i darissaade oothiyaawaa taani eray. 20 Shin taani neena kadhyaabay de7ee; barena, ‘Taani nabatto’ yaagiya mishiratto Elzzaabeelo sheneko gaadda; he mishiratta ta oosanchchatuu woshummanaadaaninne eeqaw yarshsheedda qumaa maanaadan, tamarissawunne balethaw. 21 Iza bare nagaraappe simmana mala, taani iziw wodiya immaaddi; shin woshummanaw kajeeliyaawaappe iza simmanaw koyyabeykku. 22 Be7ite, taani izo gisuwan kundissina; sakuwan iza waayyettana. Izinna woshummiyaawanttu he izinna oothiya nagaraappe simmana dhayooppe, untunttakka wolqqaama waayyiyan yeggana. 23 Taani izi naanaakka wodhana; qassi woosa golliya ubbaykka taani asaa qofaanne amuwaa eriyaawaa gidiyaawaa erana; taani hinttentussi hinttenttu kiitaa malaa immana.

24 ‘Tiyaaxiroonen de7iya haratoo, ha iita timirttiyaa tamaribeennawantoo, haratuu, “Seexaanaa ciimmo yewuwaa” giyaawaa hinttenttu tamaribeeyikkita; taani hinttentta hara deexuwaa toossikke gay. 25 Shin taani yaana gakkanaw hinttentussi de7iyaawaa loythi naagite.

26-27 ‘Xooneeddawoonne wurssethay gakkanaw ta kiitaa naageed-dawoo, asaa zariyaa ubbaa mooddana mala, taani ta Aawuwaappe akkeedda maataa malaa aw immana;

“I asaa zariyaa ubbaa birataa xam77aan mooddananne urqqaappe medhetta miishshaa menthiyaawaadan menthana.”

28 Qassi taani aw bakkaaliyaa xoolinttiyaa immana. 29 Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso’ yaagee”

yaagaade xaafa.

3

(5) Yesuusi Sarddeesan De7iyaa Woosa Gollew Goowaa

1 “Sarddeesan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-gaade xaafa:

‘Xoossaa ayyaana laappunatuunne laappu xoolinttatu de7iyaawe hawaadan yaagee.

‘Taani ne kiitaa eray; asay neena shemppuwaanna de7aasa ginttokka, neeni hayqqaadda. ² Beegotta! Atteeddawaanne hayqqanaw mateeddawaa menthetha. Ayissi gooppe, ne kiitay ta Xoossaa sinthan polo gidennawaa taani demmadi. ³ Simmi neeni akkeeddawaanne siseeddawaa akeeka; naaga; ne nagaraappekka simma. Neeni beegottennawaa gidooppe, taani neekko kayisuwaadan yaana; taani woysaade yaanentto neeni erakka. ⁴ Shin barenttu mayuwaa qitissibeenna amaredda asatuu Sarddeesan neenanna de7iino. Unttuntu bootha mayuwaa mayyiide taananna hamettana; ayissi gooppe, unttuntu bootha mayuwaa mayyanaw bessiyaawantta. ⁵ Xooniyaawe hewaaddankka bootha mayuwaa mayyana. Taani A sunthaa de7uwa maxaafaappe * quccikke; taani ta Aabbu sinthaaninne A kiitanchchatuwaa sinthan I tawaa gidiyaawaa markkattana.

⁶ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(6) Yesuusi Pilaadelifiyan De7iya Woosa Gollew Goowaa

⁷ “Pilaadelifiyan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-gaade xaafa:

‘Daawite qulppiyaa † oyqqeeddawe, ooninne gorddanaw dand-dayennaadan dooyyiyaawee, qassi ooninne dooyyanaw danddayennaadan gorddiyaawe geeshshayenne, tumanchchay hawaadan yaagee.

⁸ ‘Taani ne kiitaa eray. Be7a, taani ne sinthan ooninne gorddanaw danddayenna penggiyaa wothaaddi; ayissi gooppe, ne wolqqay gu-utha gidooppenne, ta qaalaa naagaaddanne ta sunthaakka erikke gabeykka. ⁹ Be7a, Ayihuda gidikkino shin barena, ‘Nuuni Ayihuda’ giide worddotiyaa Seexaana Ayihuda woosa golliyaa taani ahaadde, ne sinthan goynissananne neena siiqiyaawaakka unttunta erissana.

¹⁰ Neeni gencuwan ta azazuwaa naagedda diraw, sa7an de7iya asaa paaccanaw kumentha sa7aa bolla yiyaa waayyiyaa wodiyaappe taanikka neena naagana. ¹¹ Taani ellekka yaana; ooninne ne akililiyaa akkenna mala, new de7iyaawaa minissa oyqqa. ¹² Taani xooniyaa uraa ta Aawuwaa Geeshsha Golliyan tuussaa oothana; I hewaappe ubbaakka kessenna. Taani ta Xoossaa sunthaa, ta Xoossaa katamaa sunthaanne ta Xoossaa mataappe wodhdhana ooratha Yeerusalaame sunthaa A bolla xaafana. Qassi taani ta ooratha sunthaakka A bolla xaafana.

¹³ ‘Sisanaw haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golletoo giyawaa siso’ yaagee”
yaagaade xaafa.

(7) Yesuusi Lodoopiyaan De7iya Woosa Gollew Goowaa

* **3:5** de7uwaa maxaafaa: Xoossaa asatuwaa sunthay xaafettiyyaa maxaafaa. **3:5** Kes 32:32-33; Maz 69:28; Sax 20:12; Mat 10:32; Luq 12:8 † **3:7** Daawite qulppiyaa: Hawaa guussay Daawite kawutethaa ayissuwaa maataa odiyaawaa. **3:7** Isa 22:22; Yob 12:14 **3:9** Isa 49:23; 60:14; 43:4

14 “Lodooqiyaan de7iya woosa golliya kiitanchchaw hawaadan yaa-gaade xaafa:

‘Ammanetteedda tumanchcha markkay, Xoossay medhdheed-dawaa koyruu, “Amen77i” giyaawe’ hawaadan yaagee.

15 ‘Taani ne kiitaa eray. Neeni irxxa gidakka; woy seelliyaawaa gidakka; irxxa woy seelliyaawaa gidaarikkii. 16 Neeni irxxa woy seelliyaawaa gidennaan, dombboloola gidiyaa diraw, taani neena ta doonaappe cuchchana hanay. 17 Ayissi gooppe neeni, “Taani dure; miishshaanna de7ay; taana aynne koshshenna” yaagaasa. Shin neeni metootiyaa asa, qarethiyaa asa, hiyyeesaa, qooqanne kallot-teedda asa gidiyawaa erakka. 18 Hewaa diraw, neeni durettana mala, tamaan geeyyeedda worqqaa, neena yeellayiyaa ne kalluwaa kammanaw bootha mayuwanne qassi loythaa xeellanaw ne ayfiyaa okkiyaa dhaliyaa taappe shammanaadan, taani neena zoray. 19 Taani siiqiyaa ubbaa seeraynne muray; simmi loythaa seeletta; ne na-garaappekka simma.

20 ‘Be7a, taani karen eqqaade xeesay. Ooninne taani xeesiyaawaa sisiide, kariyaa dooyyoope, taani aakko gelaade aananna ittippe kawuwaa maana; ikka taananna ittippe maana. 21 Qassi taani xoonaa ta Aawuwaanna A kawutethaa oydiyan utteeddawaadan, xooniyaa uraw taananna ta kawutethaa oydiyan uttiyaa maataa im-mana.

22 ‘Sisiyaa haythay de7iyaa uray Geeshsha Ayyaanay woosa golleto giyawaa siso yaagee’ yaagaade xaafa” yaageedda.

4

Xoossay Yohaannisa Bare Kawutethaa Oydiyaa Sintha Aheedda

1 Hewaappe guyyiyan, taani saluwan dooya penggiyaa be7aaddi; qassi taw malakataadan odishshin, taani siseedda koyro kooshshay taana; “Hawaappe guyyiyan, hananaw bessiyaawaa taani neena bessana; haa kesa” yaageedda. 2 Ellekka taani Geeshsha Ayyaanaa mooduwaa giddo gelaaggaaddi. Be7ite, saluwan kawutethaa oydi de7ee; he oydiyan ittu utteedda. 3 He utteeddawaa malay al77o Iyaasiphhiidiyaa shuchchaadaaninne al77o Serddinoone shuchchaadaani phoolee. Kawutaa oydi zuluwaan yuuyyi aadhdhiide ubba bagganna al77o marggidiyaa shuchchaadan phoolee. 4 He kawutethaa oydiyaa yuuyyi aadhdhiide, hara laatamanne oydu kawutethaa oydatuu de7iino; untuntun bootha mayuwaa mayyiide, huuphiyaan worqqaa akililiyaa wotheedda laatamanne oydu cimatu utteeddino. 5 Kawutethaa oydiyaappe walqqanthay, kooshunchaynne guugunthaa gunthay keseedda; qassi kawutethaa oydiyaa sinthan laappu xomppatuu poo7iino. Hewanttu Xoossaa laappu ayyaanatuwa. 6 Kawutethaa oydiyaa sinthan birilliyaa malatiyaa burccukkuwaa abbay de7ee.

He kawutethaa oydiyaappe sinthannanne guyyenna A matan yuuyyi aadhdhiide, ayfi kumeedda oydu de7uwan de7iyaa medhetatuu

de7iino. ⁷ Koyro de7uwan de7iya medhetay gaammuwaa malate; laa7enthuu miizaa maraa malatee; heezzenhuwaa som77i asaa deemuwaa malatee; qassi oyddenthuu paalliyaa arganthat malatee. ⁸ Oyddu de7uwan de7iya medhetatoo huuphiyaan huuphiyaan usup-pun qefii de7ee; untunttoo bollan garssankka ubbasan ayfi kumeedda. Untunttu qammanne gallassi,

“Geeshshaw, geeshshaw, geeshshaw,
kase de7iyaawoo, ha77ikka de7iyaawoo,
qassi sinthappe yaanawoo,

Godaw, Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw”
giyaawaa aggikkino. ⁹ He medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7uwan de7iyaawaa mazimuriyan sabbeedda wode, bonchcheedda wodenne galateedda wode, ¹⁰ laatamanne oyddu cimatu kawutethaa oydiyan utteedda medhi medhinaw de7iyaawaa sinthan guufanniide, aw goyinniino; barenttu akililiyaa kawutethaa oydiyaa sinthan withiide hawaadan yaagiino.

¹¹ “Nu Godaw Xoossaw,
neeni bonchchuwaa,
sabaanne wolqqa
akkanaw besaasa.
Ayissi gooppe,
ubbabaa neeni medhdhaadda;
qassi ubbabaykka
neeni koyyeeddawaadan
haneeddanne de7eedda”
yaagiino.

5

Maxaafanne Dorssaa

¹ Itti xaaxetto maxaafay * kawutethaa oydiyan utteeddawaa ushechcha kushiyan de7iyaawaa be7aaddi; he xaaxetto maxaafay laa77u baggannakka xaafetti utteedda; qassi laappu maatafay A bolla attametteedda. ² Taani itti wolqqaama kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, “Maatafaa dooyyiide, xaaxetto maxaafaa billanaw bessiyaa uray oonee?” yaagiide, awaajjiyaawaa be7aaddi. ³ Saluwan gidina woy sa7an gidina, woy sa7aappe garssan † gidina, he xaaxetto maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw ooninne bessiyaawe baawa.

⁴ Xaatha maxaafaa billanaw woy A gidduwaa xeellanaw bessiyaa uray baynna diraw, taani daro yeekkaaddi. ⁵ Cimatuwaappe ittu taana, “Yeekkoppa; be7a, Yihudaa zariyaa gideedda Gaammuu, Daawite zarii xooneedda. I maatafaa dooyyanawunne xaaxetto maxaafaa billanaw bessee” yaageedda.

⁶ Taani kawutethaa oydiyaappe, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaappenne qassi cimatuwappe gidduwan, shuketteedda Dorssaa malatiide eqqeeddaawaa be7aaddi; aw laappu kacetuunne laappu ayfetuu de7iino. Hewanttu alamiyaa ubbaa kiitetteedda Xoossaa

4:8 Hiz 1:18; 10:12; Isa 6:2-3 * **5:1** xaaxetto maxaafaa: Hawaa guussay waraqatan woy galbbaan xaafetteedda xaaxettiyaa maxaafaa gidiide, daro kare bagganna itti woy laa77u bolla bagga galbbaan maatafay attamettee. **5:1** Hiz 2:9-10; Isa 29:11 † **5:3** sa7aappe garssan: Hayqqeeddawannta guussaa. **5:5** Dom 49:9; Isa 11:1,10

laappu ayyaanatuwa. ⁷ He Dorssay biide, kawutethaa oydiyaa bolla utteeddaawaa ushechcha kushiyaappe xaaxetto maxaafaa akeedda. ⁸ I he xaaxetto maxaafaa akeedda wode, de7uwan de7iyaa oyddu medhetatuunne laatamanne oyddu cimatu A sinthan kunddeeddino. Unttuntu huuphiyaan huuphiyaan diithaanne ixaanay kumeedda worqqaa miishshaa oyqqeeddino. He ixaanay geeshshatuu Xoossaa woossiyaawaa. ⁹ Unttuntu,

“Xaatha maxaafaa
 akkanawunne
 maatafaa dooyyaade
 xeellanaw new bessee.
 Ayissi gooppe,
 neeni shukettaadda.
 Neeni qommuwaa ubbaappe,
 dumma dumma
 gadiyaa qaalaa ubbaappe,
 yaraa ubbaappenne
 zariyaa ubbaappe
 ne suuthan
 Xoossaw asaa wozaadda.

¹⁰ Nu Xoossaw oothana mala,
 unttunta neeni
 kaatatuwaanne
 qeesatuwaa oothaadda.

Qassi unttuntu sa7an mooddana”
 yaagiide ooratha mazimuriyaa
 yexxiino.

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani xeellaade, kawutethaa oydiyaa, de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaanne cimatuwaa yuuyyi aadhdiide eqqeedda daro kiitanchchatuwaa kooshshaa sisaaddi; unttuntu sha7aaninne miilooniyan paydetteeddino. ¹² He kiitanchchatuu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Shuketteedda Dorssay
 wolqqaa, duretethaa,
 aadhheedda eraa,
 minotethaa,
 bonchchuwaa, sabaa,
 galataa akkanaw bessee!”
 yaageeddino.

¹³ Hewaappe guyyiyan, sa7an, saluwan, sa7aappe garssaaninne abbaa gidduwan de7iya medhetaa ubbayne qassi hewaantun de7iya medhetaa ubbay,

“Kawutethaa oydiyaa bolla
 utteeddawoonne Dorssaw
 galatay, bonchchuu,
 sabayne wolqqay
 medhi medhinaw gido!”
 yaagiide yexxishshin sisaaddi.

¹⁴ De7uwan de7iya oyddu medhetatuu, “Amen77i” yaagina, cimatu guufanniide goyinneeddino.

6

He Xaaxetta Maxaafaa Maatafaa Dooyaa

¹ Dorssay laappu maatafatuwaappe ittuwa dooyyishshin be7aaddi; qassi shemppuwaanna de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu guugunthaa gunthaa malatiyaa kooshshaan, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ² Taani itti bootha paraa be7aaddi. He paraa toggeeddawe wonddaafiyaa oyiqqeedda; qassi aw akililii imetteedda. Olaa I xooniidinne qassikka xoonanaw keseedda.

³ Dorssay laa7entho maatafaa dooyeedda wode, shemppuwanna de7iya medhetatuwaa laa7enthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁴ Qassi hara daama paray keseedda. Asay ittuuwanna shukettana mala, he paraa toggeeddaawoo sa7an sarotethaa diggiyaa wolqqay imetteedda. Wogga mashshay aw imetteedda.

⁵ Dorssay heezzenho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenhuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. Yaataade karethaa paray keseeddawaa be7aaddi; qassi he paraa toggeeddawe bare kushiyan miizaniyaa oyiqqeedda. ⁶ Taani de7uwan de7iya oyddu medhetatuwaa giddoppe kooshshaa malatiyaabaa sisaaddi. He kooshshay, “Itti gallassaa oosoo dirgguu bagga kiiluwaa zarggaa; qassi itti gallassaa oosoo dirgguu itti kiiluwaa bagga banggaa. Shin zaytiyaanne woyiniyaa eessaa qohoppa” yaagiyaawaa sisaaddi.

⁷ Dorssay oydentho maatafaa dooyeedda wode, de7uwan de7iya medhetatuwaa oydenthuu, “Haa ya!” yaagiyaawaa, taani sisaaddi. ⁸ Taani giraace paray keseeddawaa be7aaddi. He paraa toggeeddaawaa sunthay Hayquwaa; A geeduwaa Si7oolii kaalleedda. Hayquunne Si7oolii sa7aappe oydentho kushiya olaan, koshaan, harggiyaan, do7aan wodhissana mala, untuntussi maatafay imetteedda.

⁹ Dorssay ichcheshentho maatafaa dooyeedda wode, untuntu Xoossaa qaalaa odeedda dirawunne barenttu markkatethan ammanetteedda diraw, shukkeedda asaa shemppuwaa yarshshuwaa yarshshiyaasaappe garssan be7aaddi. ¹⁰ Untuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide, “Ubbaa Mooddiyaa Godaw, geeshshaw, tumanchchaw, sa7an de7iya asaa bolla awude pirdday? Qassi nu suuthaa awude cigettay?” yaageeddino. ¹¹ Untunttoo huuphiyaan huuphiyaan bootha mayuu imetteedda. Untuntuwaadan hayqqanaw bessiyaa untuntu laggethaa oosanchchatuwaa payduunne untuntu ishatuwaa payduu kumana gakkanaw, untuntu amareedda wodiyaa takkishshana mala, untuntussi odetteedda.

¹² Dorssay usuppuntha maatafaa dooyeedda wode, taani be7aaddi; biittay loythi qaaxxeedda. Awayfi karethaa mayuwaadan karexxeedda; agenaykka mule suuthaa malateedda. ¹³ Balasiyaa giyaa mithatti gami77e ayfi, wolqqaama carkkuu qaathina, sa7an qoqqofettiyaawaadan, xoolinttatuu saluwaappe sa7an qoqqofetteeddino. ¹⁴ Saluu xaaxetto maxaafay xaaxettiyaawaadan, xaaxettiide dhayi ageedda; deri ubbatuunne haathan doodetteedda sa7ay ubbay barenttu de7iyaasaappe kichchii aggeeddino. ¹⁵ Hewaappe guyyiyan, sa7aa kaatuu, deriyaa mooddiyaawanttu, shaalaqatuu, duratuu, wolqqaamatuu, qassi hara asay ubbay, aylletuu, womaanatuu,

deriyaa kessiide, gonggoluwaa giddoninne deriyan de7iyaa zaallaa guyye baggan qosetteeddino. ¹⁶ Yaatiide deretuwaanne shuchchaa, “Kawutethaa oydiyan utteeddawa ayfiyaappenne Dorssaa hanqquwaappe nu bolla kunddiide, nuuna genterkkiteeshsha! ¹⁷ Ayissi gooppe, untunttoo wolqqaama hanqquwaa gallassay gakkikichcheedda; he hanqquwaa danddayanawe oonee?” yaageeddino.

7

Israa7eeliyaa Asaappe 144000 Asatuwa Som77iyaan Maatafay Wodhdheedda

¹ Hewaappe guyyiyan, taani oydu kiitanchchatuu oydu bagga sa7aa gaxaan eggeeddaawantta be7aaddi. He kiitanchchatuu sa7aa bollan, woy abbaa bollan, woy ay mithaa bollan, carckuu carckennaadan te77eeddino. ² Qassikka de7uwa Xoossaa maatafaa oyqqiide hara kiitanchchay away mokkiyaasaappe kesiyaawaa taani be7aaddi. He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, sa7aanne abbaa qohanaw wolqqay imetteedda oydu kiitanchchatuwa ³ xeesiide, “Nu Xoossaa oosanchchatuwaa deemuwan nuuni maatafaa wothana gakkanaw, sa7aa gidina woy abbaa gidina, woy mithaa gidinakka qohoppite” yaageedda.

⁴ Taani Xoossaa maatafaa deemuwan wotheeddawanttu payduwaa sisaaddi. Israa7eeliyaa zariyaa ubbaappe itti xeetanne oytamanne oydu sha77a asatuwaa deemuwan maatafay wodhdheedda.

⁵ Yihudaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay
wodhdheedda.

Roobeela zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Gaade zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

⁶ Aaseera zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Niftaaleeme zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Minaase zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
⁷ Simoona zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Leewiyaa zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Yisaakoora zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

⁸ Zaabiloona zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.
Yooseefo zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa.

Biiniyaama zariyaappe
tammanne laa77u sha77aa
deemuwan maatafay

wodhdheedda.

Bootha Mayuwaa Mayyeedda Cora Asatuwaa

⁹ Hewaappe guyyiyan, zariyaa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, yaraa ubbaappenne dumma dumma gadiyaa qaalaa ubbaappe ooninne paydanaw danddayenna zaway bayna cora asaa taani be7aaddi. He asay bootha mayuwaa mayyiide, zambbaa haythaa barenttu kushiyan oyqqiide, kawutethaa oydiyaa sinthaninne Dorssaa sinthan eqqeedda.

¹⁰ Unttuntu barenttu qaalaa dhoqqu udiide,

“Nu atotethaykka
kawutethaa oydiyan
utteedda

nu Xoossaappenne
Dorssaappe yee”
yaageeddino.

¹¹ Kiitanchchatuu ubbay kawutethaa oydiyaa, cimatuwanne de7uwan de7iya oyddu medhetaa yuuyyi aadhdhiide eqqeeddino. Unttuntu kawutethaa oydiyaa sinthan barenttu deemuhan guufanniide Xoossaw goyinniide,

¹² “Amen77i!

Anjjuu, bonchchuu,
aadhdheedda eratethay,
galatay, sabay,
wolqqay, minotethay
medhinaappe medhinaa gakkanaw
nu Xoossaw gido.

Amen77i!”
yaageeddino.

¹³ Cimatuwaappe ittu taana, “Ha bootha mayuwaa mayyeedda asatuu oonee? Unttuntu haqappe yeeddinoo?” yaagiide oochcheedda.

¹⁴ Taani, “Ta Godaw, neeni eraasa” yaagaaddi. I taana hawaadan yaageedda;

“Hawanttu daro waayyiya
waayyettiide yeeddawantta.

Unttuntu barenttu mayuwaa
Dorssaa suuthan meecciide
booxxeeddawantta.

¹⁵ Hewaa diraw,
unttuntu Xoossaa kawutethaa oydiyaa
sinthan eqqiide,

qammanne gallassi
A Geeshsha Golliyan
aw oothiino.

Qassi I bare kawutethaa oydiyan
utteeddawe
unttuntu gidduwan de7ana.

¹⁶ Hawaappe sinthanaw ubbakka
unttuntu koshattikkino
woy saamettikkino.

Away unttunta meenna;
qassi ay seelaykka unttunta guuddenna.

17 Ayissi gooppe,
 kawutethaa oydeew
 gidduwan utteedda Dorssay
 untuntta heemmana.
 De7uwa haathaa pulttuwaakkokka
 untuntta kaaalethana.
 Xoossaykka
 untunttu ayfiya afothaa ubbaa quccidiggana”
 yaageedda.

8

Xaaxetha Maxaafaa Laappuntha Maatafay Dooyetteedda

¹ Dorssay laappuntha maatafaa dooyeedda wode, bakka saatiyaa gidyaawaa keenaa saluu co77u geedda.

² Hewaappe guyyiyan, taani laappu kiitanchchatuwa Xoossaa sinthan eqqiyaawantta be7aaddi; untunttussi laappu malakatay imetteedda.

³ Ixaanaa cuwayiyaa worqqa miishshaa oyqqeedda hara kiitanchchay yiide, yarshshiyaasaa matan eqqeedda. Worqqaappe medhetteedda yarshshiyaasay kawutethaa oydiyaa sinthan de7ee; he yarshshiyaasaa bolla geeshsha ubbatuwaa woosaa gujjana mala, kiitanchchaw daro ixaanay imetteedda. ⁴ Ixaanaa cuway geeshshatuwaa woosaanna ittippe he kiitanchchaa kushiyaappe pude Xoossaakko beedda. ⁵ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay ixaanaa cuwayiyaawaa akkiide, yarshshiyaasaappe tamaa bongquwaa akkiide, aani kuntheedda. He ixaanaa cuwayiyaawaa duge sa7aa olina, guugunthay gummeedda. Walqqanthay wolqqaameedda; qassi biittaykka qaaxxeedda.

Malakatatuu Punetteeddino

⁶ Qassi laappu malakataa oyqqiide laappu kiitanchchatuu malakataa punnanaw giigeeddino.

⁷ Koyro kiitanchchay bare malakataa punnina suuthaanna walaketteedda shachchaynne tamay sa7an bukkeedda. Sa7aappe heezzenotho kushii guudetteedda; mithaappekka heezzenotho kushii guudetteedda; maataa ubbaykka guudetteedda.

⁸ Laa7entho kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Wolqqaama deriyaa malatiyaabay taman eexxiidde, abbaan yegetteedda; yaatina, abbaappe heezzenotho kushii suuthaa gideedda. ⁹ Abbaan de7uwan de7iya medhetatuwaa heezzenotho kushii hayqqeedda; markkabetuwaappekka heezzenotho kushii dhayeedda.

¹⁰ Heezzenotho kiitanchchay bare malakataa punnina shaafaappenne pulttuwaa haathaappe heezzenotho kushiya bolla saluwaappe xompiyaadan eexxiyaa wolqqaama xoolintii wodhdheedda. ¹¹ He xoolintiyaa sunthay Camuwaa geetettee. Haathaappe heezzenotho kushii cammeedda; qassi haathay cammeedda diraw, daro asay he haathaa ushiidde hayqqeedda.

¹² Oyddenotho kiitanchchay bare malakataa punneedda. Awaappe, agenaappenne xoolintiyaappe heezzenotho kushii deshetteedda; untunttu poo7uwaappekka heezzenotho kushii dhumeedda. Hewaa diraw,

gallassaappe heezzenotho kushii, qammaappekka heezzenotho kushii dhumeedda.

¹³ Itti argganthay saluwan paalliyaawaa taani be7aaddi. He argganthay bare qaalaal dhoqqu udiide, “Heezzu kiitanchchatuu punnana bessiyya yokko malakatay punettiyya wode, sa7an de7iya asaw aayyeero! Aayyeero! Aayyeero!” yaagiyaawaa sisaaddi.

9

¹ Hewaappe guyyiyan, ichcheshentho kiitanchchay bare malakataa punnina saluwaappe duge sa7aa kunddeedda xoolinttiyya be7aaddi. He xoolintteew ciimmo ollaa * qulppii imetteedda. ² Xoolinttii ciimmo ollaa dooyyeedda; aako coociyaappe kesiyaa cuwaa mala cuway he ciimmo ollaappe kesseedda. Qassi awayenne sa7ay he ciimmo ollaappe kesseedda cuwan dhumeeddino.

³ Cuwaappe boolii duge sa7aa yeedda. Sa7an de7iya soggato de7iya wolqqaa mala wolqqay boolewukka imetteedda. ⁴ Xoossaa maatafay deemuwana bayinna asaa xalalaa qohanaappe attin, sa7an de7iya maataa woy aaciya mithaa gidina woy ay mithaa gidin akka qohenna mala, boolew odetteedda. ⁵ Boolii he asaa ichcheshu agena gidiyaawa paxa kaa7ana mala, maataay imetteeddawaappe attin, aw asaa wodhanaw maataay imettiibeenna. Sogguu asaa dukkiide seelissiyaawaa keenaa boolii seelissee. ⁶ He gallassatuwan asay hayquwaa koyyana; shin demmenna. Qassi hayqqanawukka amottana; shin hayquu asaappe baqatana.

⁷ Boolii olaw giigi utteedda paraa malatee. Booliyaa huuphiyaan worqqaa malatiyya akililii de7ee; A deemuuka asaa deemuwaa malatee.

⁸ A binnaanaykka macca asaa binnaanaydaa aduqqee; A achchaykka gaammuwaa achchaa malatee. ⁹ A tiray birataan otheedda gondalliyya malatiyaawan goozetti utteedda; qassi A qefiyaa kooshshay olaa baanaw piriixiyaa paratuu goochchiyya gaariyya kooshshaa mala.

¹⁰ Aw sogguwaa dufiyaa malatiyya dufii de7ee; A dufiyan dukkiyaabay de7ee. He dufiyan ichcheshu agena gidiyaawa asaa qohanaadan, aw maataay imetteedda. ¹¹ A mooddiyya kaatii de7ee. He kaatii ciimmo ollaa kiitanchchaa. A sunthaykka Ibraayisxxe qaalaan Abiddoona; qassi Giriike qaalaan Apholiyoona geetettee. Apholiyoona giyaawoo bilethay, dhayissiyaawaa giyaawaa.

¹² Koyro aayyeero giyawee aadhdeedda; be7a, biro hara laa77u aayyeero giyawee yaanawaa.

¹³ Usuppuntha kiitanchchay bare malakataa punneedda. Xoossaa sinthan eqqeedda worqqaappe medhdheedda yarshshiyaasaan de7iyaa oyddu axaxa kacetuwaappe itti kooshshaa sisaaddi. ¹⁴ He kooshshay malakatay de7iyaa usuppuntha kiitanchchaa, “Efiraaxeesa giya wogga shaafan qashetteedda oyddu kiitanchchatuwa billa” yaageedda. ¹⁵ Asaa zariyaappe heezzenotho kushiyaa wodhanaw, ha saatiyaassi, gallassaassi, agenaassinne laythaassi giigissi wotheedda,

8:12 Isa 13:10; Hiz 32:7; Iyu 2:10,31; 3:15 * **9:1** ciimma ollaa: Hawaa guussay garssa bagga biittaaan darissi ciimmatiide de7iyaa iita ayyaanatuu barenttu wurssethaa muraa gallassay gakkanaw qashettiide de7iyaasaa. **9:2** Dom 19:28 **9:3** Kes 10:12-15 **9:4** Hiz 9:4 **9:6** Yob 3:21; Erm 8:3 **9:7** Iyu 2:4 **9:8** Iyu 1:6 **9:9** Iyu 2:5 **9:13** Kes 30:1-3

oyddu kiitanchchatuu biletteeddino. ¹⁶ Olaa paraa toggiyaa asaa payduu laa77u xeetu miiloone gidiiyaawaa taani sisaaddi.

¹⁷ Qassikka taani saxaan paratuwaanne he paratuwaa toggeedda asaa be7aaddi. Asaw tiraan wothiyaa birataa gonnalliyyaa malay de7ee. He tiraan wothiyaa birataa gonnalliyyaa malay tamaadan zo7o; samaayiyaa; qassi eexxiyaa diiniyaa mala. Paratuwaa huuphii gaammuwaa huuphiyaa mala. Unttuntu doonaappe tamay, cuwayanne adilliyaa ciishshaa malatiyaa eexxiyaa diiniyaa tamay keseedda. ¹⁸ Paratuwaa doonaappe keseedda taman, cuwaaninne eexxiyaa diiniyan ha heezzu boshatuwan asaa zariyaappe heezzenho kushii hayqqeedda. ¹⁹ Ayissi gooppe, paratoo wolqqay doonaaninne dufiiyan de7ee. Unttuntu dufikka huuphiyaanna de7iyaa shooshshaa malatee; hewan unttuntu asaa qohiino.

²⁰ Ha boshatuwan hayqqennan atteedda asay bare kushiyan oothiyaawaa aggabeenna. Qassi worqqaappe, biraappe, nahaasiyaa geetettiyaa birataappe shuchchaappenne mithaappe oosetteedda, xeellanaw woy sisanaw woy hamettanaw danddayenna eeqaassinne xalahiyaassi goyinniyawaakka aggabeenna. ²¹ Asay eriiddi wodheeddawaa, woy bare biteeddawaa, woy bare woshummeeddawaa, woy bare wuu77eeddawaa aggiide, bare nagaraappe simmibeenna.

10

Kiitanchchaanne Guutha Maxaafaa

¹ Qassikka taani hara wolqqaama kiitanchchay saluwaappe kesiide, duge wodhdhiyaawaa be7aaddi. Shaariyaa I mayyi utteedda; qassi zuluu A huuphiyaa yuuyyi aadhdhi utteedda. A deemuuka awaa mala; A gediikka tamaa tuussaa mala. ² He kiitanchchay dooya de7iya itti guutha xaaxetto maxaafaa bare kushiyan oyqqeedda. Bare ushechcha gediya abbaa bolla essiide, bare haddirssa gediya biittaa bolla esseedda. ³ Gudiyyaa gaammuwaadan, wolqqaappe gudeedda. I gudeeddawaappe guuyiyan, laappu dadatuu aananna gunthan haasayeeddino.

⁴ Unttuntu guummeedda wode taani xaafanaw qoppaaddi. Shin saluwaappe, “Laappu dadatuu haasayeeddawaa asaw qaattoppanne xaafoppa” yaagiyaa kooshshay taw sisettedda.

⁵ Hewaappe guyye, abbaa bollaanne biittaa bollan eqqide7ishshin taani be7eedda kiitanchchay, bare ushechcha kushiyaawaa saluwaa pude micceedda. ⁶ Saluwaanne saluwan de7iya ubbabaa, sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa, abbaanne abbaan de7iya ubbabaa, medhdheedda medhi medhinaw de7iya Xoossaa sunthan caaqqeedda. Yaatiide, “Wodii wuranaw gami77enna. ⁷ Shin laappuntha kiitanchchay bare malakataa punniyaa wode, Xoossay nabatuwaa gideedda bare ashikkaretoo qaalaa odi wotheeddawaadankka, I xuureedda qofay polettana” yaageedda.

⁸ Hewaappe guuyiyan, saluwaappe haasayishshin taani siseedda kooshshay laa7enthaw zaariide taana, “Abbaa bollaanne biittaa bollan eqqeedda kiitanchchay kushiyan dooya de7iya xaaxetto maxaafaa baade akka” yaagiyawaa sisaaddi.

⁹ Taani he kiitanchchaakko baade, guutha xaaxetto maxaafaa taw immana mala, A oochchaaddi. I taana, “Akkaade ma; maxaafay ne

uluwaa camissanawaa; shin ne doonan eessaadan, I mal77anawaa” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye, taani kiitanchchaa kushiyaappe he guutha xaaxetto maxaafaa akkaade maaddi; ta doonan maxaafay eessaadan mal77eedda. Shin taani meeddawaappe guyyiyan, ta ulo gidduu cammeedda. ¹¹ Qassikka taana, “Yaraa ubbaa, zariyaa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaanne kaatatuwaabaa neeni timbbitiyaa qanxxennaan haasayanaw bessee” yaageedda.

11

Laa77u Markkatuwaa

¹ Hewaappe guyye, maqqa malatiyaa likkiyaa xam77ay taw imetteedda; taana geeddawe hawaa; “Baade Xoossaa Geeshsha Golliyaanne yarshshiyaasaa likka. Hewan goynniyaawaantakka payda. ² Shin Geeshsha Gollew kare baggaa agga basha; hewaa likkoppa. Ayissi gooppe, he sa7ay Ayihuda gidenna asaw imetteedda. Ayihuda gidenna asay geeshsha katamaa oytamanne laa77u agenaw yedhdhana. ³ Taani gaabiyaa mayyeedda ta laa77u markkatuwaa kiittana; untunttu itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassan Xoossaa kiitaa odana” yaageedda.

⁴ He laa77u markkatuu ha sa7aa Godaa sinthan eqqiyaa xomppiyaa wothiyaa laa77u ballatuwaa. ⁵ Ooninne untuntta qohanaw koyyoope, untunttu doonaappe tamay kesiide untunttu morkketuwaakka dhayissee. Qassi ooninne untuntta qohanaw koyyoope, hewaaddankka hayqqana. ⁶ Untunttu Xoossaa kiitaa odiyaa wodiyaan iray bukkennaadan, saluwaa gorddanaw untunttussi maatay de7ee. Untunttussi haathaa suuthaa kessiyaa maataykka de7ee; qassi untunttu barena koshshiyaa wode, sa7aa dumma dumma boshan shocanaw untunttussi maatay de7ee.

⁷ Untunttu barenttu markkatethaa wursseeddawaappe guyyiyan, cimmo ollaappe pude kesiya do7ay untunttunna olettana. He do7ay untuntta xooniide wodhana. ⁸ Untunttu Goday masqqaliyaa bollan misimaariyan dhishettiide suletteedda katamaa wogga ogiyaan untunttu anhay gisanawaa. He katamay leemisuwan Sodoomaa woy Gibxe geetettiide xeesettee. ⁹ Qassi yaraa ubbaappe, qommuwaa ubbaappe, dumma dumma biittaa qaalaappenne zariyaa ubbaappe yeedda asay untunttu anhaa heezzu gallassanne baggaa be7ana. Anhay moogettena mala, he asay diggana. ¹⁰ Sa7an de7iya asay ha timbitiyaa odiyaa laa77u asatuwa hayquwan nashettana. Asay untunttu hayquwaa ittuu ittuwaanna imotaa laamettiide bonchchanawaa; Ayissi gooppe, sa7an de7iya asaa untunttu darissi metootheeddino.

¹¹ Heezzu gallassanne baggappe guyyiyan, de7uwa shemppuwaa Xoossay untunttun shemppina, untunttu denddi eqqeeddino. Untuntta be7eedda ubbay iita yashshaa yayyeedda. ¹² Hewaappe guyyiyan, he timbitiyaa odiyaa laa77u asatuu saluwaappe, “Haa pude kesite” giya wolqqaama kooshshaa siseeddino. Barenttu morkketuu barentta xeellishshin, untunttu shaariyaan geliide, pude saluwaa beeddino.

¹³He saatiyaan biittay loythi qaaxxina katamaappe tammuntha kushii dhayeedda. Qassi biittaa qaathan laappu sha77a asay hayqqeedda. Atteedda asay loythi kokkori yayyiide, saluwaa Xoossaa gitatethaa sabbeedda.

¹⁴Laa7entho aayyeero giyawe aadhheedda. Shin akeekite; heezzen-tho aayyeero giyawe ellekka yaanawaa.

Laappuntha Malakataa

¹⁵Hewaappe guyyiyan, laappuntha kiitanchchaykka bare malakataa punneedda. Saluwan,

“Alamiyaa kawutethay

ha77i nu Godaassanne

A Kiristoosassa;

qassi medhinaappe medhinaa gakkanaw

I mooddana”

yaagiyaa wolqqaama kooshshay sisettedda.

¹⁶Barenttu oydiyan utteedda laatamanne oyddu cimatu Xoossaa sinthan duge guufanniide, Xoossaw goyinniide hawaadan yaageed-dino;

¹⁷“Ha77i de7iyaawoo,

kaseppekka de7iyaawoo,

Godaw,

Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,

new wolqqaama wolqqay

de7iyaa dirawunne

neeni mooddanaw

doommeedda diraw,

nuuni neena galateetto.

¹⁸Ayihuda gidenna asay hanqqetteedda;

ne hanqquukka yeedda.

Hayqqeeddawanntu

pirddettiyaa wodii ha77a;

qassi neeni ne oosanchchatoo,

nabattoo,

geeshshattoo,

ne sunthaw yayyiyaawanttoo,

dhoqqatoonne laafattoo

unttuntu oosuwaadan

immiyaa wodiikka ha77a.

Sa7aa dhayissiyaawanttakka

neeni dhayissiyaa wodii ha77a”

yaageeddino.

¹⁹Saluwan de7iya Xoossaa Geeshsha Golli dooyetteedda; A Geeshsha Golliyaa Xoossaa Qaalaa caaquwaa Taabootay beetteedda. Qassi walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthay guummeedda; biittay qaaxxeedda; wolqqaama shachchaykka shacceedda.

12

Taani Mishiratto, Na7aanne Dawiyaa Be7aaddi

¹Hewaappe guyyiyan, saluwan wolqqaama mallay beetteedda. Awaa mayyeedda itti mishiratta, agenaa bolla eqqeeddawunna, tammanne

laa77u xoolinttiyaa akililiyaa bare huuphiyan wotheeddawunna hewaan de7aw. ² He mishiratta shahaara; izo yeluwaa oythay, un77ethina waassaaddu.

³ Hara itti wolqqaama mallay saluwan beetteedda. Tammu kaciyaanna de7iyaa laappu huuphiyan akililiyaa wotheedda itti wolqqaama zo7o dawii de7ee. ⁴ He dawii bare dufiiyan heezzen tho kushe xoolinttiyaa saluwaappe dafiide, sa7an oleedda. He dawii yeletti wodhdhosaannakka na7aa maanaw yelana haniyaa mishiratti sinthan eqqeedda.

⁵ Mishiratta attuma na7aa, Ayihuda gidenna asaa ubbaa birataa xam77aan mooddanawaa yelaaddu. Shin na7ay Xoossaakkonne A araataakko, pude ellekka aketteedda. ⁶ Mishiratta itti sha77anne laa77u xeetanne usuppun tammu gallassaw miziidenne ushshiidde wothanaw Xoossay giigissi wotheedda sa7aa bazzuwaa baqataaddu.

⁷ Hewaappe guyyiyan, saluwan olay denddeedda. Mikaa7eeli bare kiitanchchatuwaanna ittippe dawiya oletteedda; dawiiikka bare kiitanchchatuwanna gidiide, zaari oletteedda. ⁸ Shin dawii xoonetina dawiyaasinne A kiitanchchatuwaassi saluwan sa7ay dhayeedda. ⁹ Woliqqaama dawii, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawe, beni shooshshay, alamiyaa ubbaa balethiyaawe oletteedda; I bare kiitanchchatuwanna ittippe duge sa7aw oletteedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, taani saluwaappe hawaadan yaagiyaa kooshshaa sisaaddi; “Xoossaa atatethay ha77i yeedda.

Xoossay barew
Kaate gidiyaawadankka
bare wolqqa besseedda;
A Kiristtoosi bare maataa besseedda.

Ayissi gooppe,
qammanne gallassi
Xoossaa sinthan eqqiide,
nu ishatuwaa mootiyaawe
saluwaappe duge oletteedda.

¹¹ Nu ishatuu Dorssaa suuthaaninne
barenttu tumu markkatethan
dawiya olettiide xooneddino.

Qassi untunttu
barenttu shemppuwaa aathi immiyaawoo
qarettibeykkino.

¹² Hewaa diraw,
saluunne saluwaa gidдон de7iyaawanttu,
nashettite.
Shin sa7awunne
abbaw aayyeero!

Ayissi gooppe,
xalahiyaa kaappuu
barew guutha wodii
atteeddawaa eriyaa diraw,
wolqqaama hanqquwan
duge hinttenttukko

wodhdheedda”
yaageedda.

¹³ Qassi dawi barena duge sa7aa oleeddawaa be7eeddawaappe guyyiyan, he attuma na7aa yeleedda mishiratto yederssuwaa doommeedda. ¹⁴ Mishiratto shooshshay qohenna mala, heezzu laythaanne baggaa maadenne ushaadde iza naagettiyaasaa bazzuwaa paallaade baana mala, laa77u wolqqaama argganthaa qefii iziw imetteedda.

¹⁵ Hewaappe guyyiyan, mishiratto di7uu di77iide afana mala, shooshshay shaafaa haathaa keena haathaa bare doonaappe mishiratti geedduwan gusseedda. ¹⁶ Shin biittay mishiratto maaddeedda; biittay bare doonaa dooyyiide, dawiya doonaappe keseedda haathaa mitti aggeedda. ¹⁷ Dawi mishirattiw darissi hanqqettiide, izi zerethaa Xoossaa azazuwaa naagiyaa ubbatuwaanne Yesuusi qoncciseedda tumu ammanettiyaawantta olanaw, ¹⁸ biide abbaa doonan de7iyaa shafiyaan eqqeedda.

13

Taani Abbaappe Kesiyaa Laa77u Do7atuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, itti do7ay abbaappe kesishshin, taani be7aaddi. Aw tammu kaciinne laappu huuphii de7ee; A tammu kaciyaa bollan tammu akililii de7ee. A huuphiyankka boriyaa sunthay xaafetti utteedda. ² Taani be7eedda do7ay maahiyaa malatee; A gedi babbanthaa geetettiyaa iita du7aa gediya malatee; A doonay gaammuwaa doona malatee. Dawi bare wolqqa, bare kawutethaa oydiyaanne bare wolqqaama maataa he do7aw immeedda.

³ He do7aa huuphetuwaappe ittuu hayqqeeddawaa malaatiyaawaa taani be7aaddi; shin wodhiyaa maythay paxeedda. Sa7aa asay ubbay maalalettiide, he du7aa geeduwaa kaalleedda. ⁴ Dawi bare maataa do7aw immeedda diraw, asay ubbay dawew goyinneedda. Qassi he asay, “Do7aa malay oonee? Aananna olettanaw ooni danddayii?” yaagiidde, do7aw goyinneedda.

⁵ He do7aw pala yewuwaanne boriyaa haasayiyaa doonay imetteedda. Oytamanne laa77u agenaassi oothana mala, aw maatay imetteedda. ⁶ He do7ay Xoossaa, A sunthaa, I de7iyaasaanne saluwan de7iya ubbatuwaa boriyaa doommeedda. ⁷ He do7ay Xoossaa asatuwaanna olettiide, untuntta xoonana mala, aw maatay imetteedda. Qommuwaa ubbaa, yaraa ubbaa, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaanne zariyaa ubbaa modiyaa maatay aw imetteedda. ⁸ Sa7ay medhettanaappe kase shuketteedda Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafettibeenna asay, sa7an de7iyaawe ubbay, he do7aw goynnana.

⁹ Sisiyaa haythay

de7iyaa uray siso.

¹⁰ Omoddettana asay de7ooppe,
ooninne omoddettanawaa.

Mashshaan shukettaana asay de7ooppe,
ooninne mashshaan shukettanawaa.

Geeshshatuwaa danddayaynne
ammanuu hawaan erettanawaa.

Taani Sa7aappe Kesiyaa Do7aa Be7aaddi

¹¹ Hewaappe guyyiyan, hara do7ay sa7aappe kesiyaawaa taani be7aaddi. Dorssa kaciyaa malatiyaa laa77u kacii aw de7ee; shin he do7ay dawiyaaadan haasayeedda. ¹² He do7ay koyro do7aa wolqqaama maataa ubbaa A sinthan ootheedda. Sa7aynne sa7an de7iya asay ubbay A wodhiyaa maythay paxeedda koyro do7aw goyinnana mala, he do7ay godatteedda. ¹³ He laa7entho do7ay wolqqaama malaatatuwaa ootheedda; haray atto tamaa saluwaappe asaa ubbaa sintha sa7aa wothana gakkanaw malaatatuwaa ootheedda. ¹⁴ Koyro do7aa sinthan oothanaw, aw imetteedda malaatatuwaan sa7an de7iya asaa ubbaa I baletheedda. Mashshaan maythattoopenne paxa de7iyaa koyro do7aa bonchchoo misiliyaa giigissanaadan, sa7aa asaa ubbaw laa7entho do7ay odeedda. ¹⁵ Qassi koyro do7aa misilii haasayanaadaaninne barew goyinnenna ubbaa wodhanaadan, laa7entho do7ay bare shempuwaawaa koyro do7aa misiliyan shemppuwaawaa gelissanaw azazetteedda.

¹⁶ Asay ubbay woggaynne qeeray, manqqunne durii, womaannunne ayllii bare ushechcha kushiyan woy bare deemuwana mallaa wothanaadan, he laa7entho do7ay godatteedda. ¹⁷ He do7aa sunthay woy A sunthaa payduu de7iyaa mallay baynna asay ooninne zali77aanawunne shammanaw danddayenna.

¹⁸ Aadhdheedda eratethay hawaan de7ee. Eray de7iyaa ooninne he do7aa payduwaa bilethaa ero; ayissi gooppe, he payduu itti asaa sunthaa. A payduu usuppun xeetanne usuppun tammanne usuppuna.

14

Taani Dorssaanne 144000 Asatuwaa Be7aaddi

¹ Hewaappe guyyiyan, taani be7aaddi. Be7ite, Dorssay Xiyooone Deriyaa bolla eqqeedda. A sunthaynne A Aabbu sunthay deemuwana xaafetteedda, itti xeetanne oytamanne oydu sha77a asatuu aananna ittipe de7iino. ² Saluwaappe kuntho haathaa gunthanne dadaa gunthaa malatiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi. Qassi taani siseedda kooshshay diithaa diixxiyaawanttu barenttu diithaa diixxina siseetiyyaa kooshshaa malatee. ³ Itti xeetanne oytamanne oydu sha77a asatuu kawutethaa oydiyaa sinthan, oydu paxa de7iya medhetatuwaa sinthaaninne cimatuwaa sinthan eqqeeddino. Sa7aappe wozetteedda untuntuppe attin, haray ooninne tamaanaw danddayenna ooratha mazimuriyaa yexxeeddino. ⁴ Hawanttu geeshsha asatuwaa gidiyaa diraw, maccawantunna gaketiiide barena tunisibeykkino. Dorssay * biyaasaa ubbaa untunttu kaalliino. Untunttu Xoossaassinne Dorssaassi bayra gidanaw, sa7aa asaa gidoppe wozetteeddawantta. ⁵ Untunttu ubbaakka worddoti erikkino; untuntun bayizzuu baawa.

Taani Xoossaa Kiitanchchaa Be7aaddi

⁶ Sa7an de7iya asaa ubbaw, zariyaa ubbaw, qommuwaa ubbaw, dumma dumma biittaa qaalaa ubbaawunne yaraa ubbaw medhinaa wonggalaa mishiraachchuwaa awaajjanaw, bolla saluwan paalliyaa hara kiitanchchaa taani be7aaddi. ⁷ He kiitanchchay bare qaalaa dhoqqu udiide, "Xoossaw yayyite; A bonchchite. Ayissi gooppe, sa7aa

asaa I pirddiyaa saati gakkeedda. Saluwaa, sa7aa, abbaanne haathaa pulttuwaa medhdheedda Xoossaw goyinnite” yaageedda.

⁸ Hara laa7entho kiitanchchay, “Wolqqaama Baabiloona kundaaddu; iza kunddeedda gaasuunneekka asaa zariyaa ubbaa iita oosuwa oosissiyaa diraassa” yaagiidde, koyro kiitanchchaa kaalleedda.

⁹ Heezentho kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide, hawaadan yaagiidde, koyro laa77u kiitanchchatuwa kaalleedda; “Do7awunne A misilew goyinniyaa ooninne qassi A mallaa bare deemuwan woy bare kushiyan wothiyaa ooninne de7ooppe, ¹⁰ Xoossay bare wolqqaama hanqquwaa burcukkuwan kuntheeddaa hanqquwaa woyiniyaa eessaa I ushana. Hewaa ootheedda ubbay geeshsha kiitanchchatuwa sinthaaninne Dorssaa sinthan, tamaaninne eexxiyaa diiniyan paxa kaa7ettana. ¹¹ Unttunta paxa kaa7iyaa tamaa cuway medhi medhinaw cuwattana. Do7awunne he do7aa misilew goyinniyaa oossinne qassi he do7aa sunthaa malaataanna de7iya oossinne qammanne gallassi shempuu baawa” yaageedda.

¹² Xoossaw azazettiyaanne Yesuusaw ammanettiya geeshshatuu danddayiyaa danddayay hawaana.

¹³ Hewaappe guyyiyan saluwaappe, “Hawaa xaafa; hawaappe sinthaw Godan hayqqiyaawanttu anjjetteddawannta” yaagiyaa kooshshaa taani sisaaddi.

Ayyaanay, “Tuma; unttuntu barenttu daaburaappe shemppana; ayissi gooppe, unttuntu lo77o kiittaw, Xoossay lo77uwan zaarana” yaagee.

Taani Qoychchaa Wodiyaa Be7aaddi

¹⁴ Qassikka taani be7aaddi. Be7ite, bootha shaarii de7ee. Shaariyaa bollan Asaa Na7aa malatiyaawe utteedda; A huuphiyaan worqqa akililii, qassi A kushiyan qara baacay de7ee. ¹⁵ Hara kiitanchchay Geeshsha Golliyaappe kesiide, shaariyaa bollan utteeddawoo bare qaalaa dhoqqu udiide, “Qoychchaa saati gakkeedda diraw, ne baacaa yeddaade kathaa qoycaa; ayissi gooppe, sa7aa kathay meleedda” yaageedda. ¹⁶ Shaariyaa bollan utteeddawe, bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7aa kathaa cakkeedda.

¹⁷ Qassikka saluwan de7iya Geeshsha Golliyaappe hara kiitanchchay kesseedda; awukka kuussa baacay de7ee.

¹⁸ Tamaw kaappo gideedda hara kiitanchchay yarshshiyaasaappe kesiide, kuussa baacay de7iyaa kiitanchchaw bare qaalaa dhoqqu udiide, “Woyiniyaa ayfi teereedda diraw, ne kuussa baacaa yeddaade, sa7an de7iya woyiniyaa turaappe hondodda ayfiyaa qanxxa!” yaageedda. ¹⁹ He kiitanchchay bare baacaa sa7aa yeddiide, sa7an de7iya woyiniyaappe hondodda ayfiyaa qanxxeedda; Xoossaa wolqqaama hanqquwaa he woyiniyaa gumi77iyaa ollaan yeggeedda. ²⁰ Katamaappe gaxaan de7iya woyiniyaa ayfiyaa gumi77iyaa ollaan woyiniyaa ayfi gumi77ettee. Suuthay kesiide, he woyiniyaa gumi77iyaa ollaappe heezzu xeetu kiilo miitiriyaa keenaa haakkiide, paraw puuluwaa gakkiiyawaa keenaa dhoqqu giide eelleedda.

15

Taani Burccukkuwaa Abbaa Bee7aaddi

¹ Taani saluwan hara wolqqaamanne maalalissiyaa mallaa be7aaddi. Xoossaa hanqquu untunttu bollan polettiyaa diraw, wurssetha laappu boshanna de7iya laappu kiitanchchatuu de7iino.

² Qassikka taani burccukkuwaa abbaa malatiyaawaa tamaanna walaketteeddawaa be7aaddi. Qassi do7aa, A misiliyaanne A sunthaa payduwaa xooneeddaawantta be7aaddi. Xoossay untuntussi immeedda diithatuwaa oyyqiide, burccukkuwaa malatiyaa abbaa matan untunttu eqqeeddino. ³ Untunttu, Xoossaa oosanchchaa Muse mazimuriyaanne Dorssaa mazimuriyaa hawaadan yexxeeddino.

“Godaw,
 Ubbappe Wolqqaama Xoossaw,
 ne kiitay gitanne maalalissiyaawaa.
 Asa zariyaa ubbaa Kaatew,
 ne ogii xilluwaanne tumuwaa.

⁴ Godaw, new yayyennawenne
 ne sunthaa bonchchennawe oonee?
 Ayissi gooppe, geeshshay ne xalalaa.
 Asa zariyaa ubbay yiide,
 ne sinthan goyinnana;
 ayissi gooppe, ne xillo kiitay
 ubbow qoncceedda”
 yaagiide yexxiino.

Laappu Boshanna De7iyaa Laappu Kiitanchchatuwaa

⁵ Hewaappe guyyiyan, taani saluwan de7iya Geeshsha Golli dooyet-towaa hewekka markkatethaa dunkkaaniyaa be7aaddi. ⁶ Laappu boshanna de7iya laappu kiitanchchatuu Geeshsha Golliyaappe keseeddino. Untunttu phooliide booxxiya laynuwaa mayyeeddino; barentu tiraaw worqqa dancuwan yuushshi aathiide qachcheeddino. ⁷ De7uuwan de7iya oyddu medhetatuwaappe ittuu, medhi medhinaw gakkanaw de7iyaa Xoossaa hanqquu kumeedda laappu worqqaa keretu-waa laappu kiitanchchatoo immeedda. ⁸ Xoossaa bonchchuwaap-penne A wolqqaappe yeedda cuway Geeshsha Golliyaa kumeedda. Laappu kiitanchchatuu aheedda laappu boshatuu polettana gakkanaw, Geeshsha Golliyaa ooninne gelanaw danddayibeenna.

16

Xoossaa Hanqquu Kumeedda Keretuwaa

¹ Hewaappe guyyiyan, laappu kiitanchchatoo, “Biide Xoossaa hanqquwaa laappu keriyaappe sa7an gussite” yaagiide, Geeshsha Golliyaappe haasaiyaa wolqqaama kooshshaa taani sisaaddi.

² Koyro kiitanchchay biide, bare keriyann de7iyaawaa sa7an gussina, do7aa mallay de7iyaawanttu bollanne he do7aa misilew goyinniyaawantu bolla loythi sakkiiyaa maythaa keseedda.

³ Laa7entho kiitanchchay bare keriyann de7iyaawaa abbaan gussina abbaa haathay hayqqeedda asaa suuthaa malateedda. Qassi abbaan de7iya medhetaa ubbaykka hayqqi aggeedda.

⁴ Heezzentho kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa shaafatu-uwaaninne pulttatuwan gussina untunttu suuthaa gideeddino.

⁵ Haathaw aawottiya kiitanchchay hawaadan yaagiyaawaa, taani sissaadi;

“Kasekka ha77ikka
de7iyaa Godaw,

Geeshshaw,
ha pirddaa pirddeeda diraw,
neeni xilluwaa.

⁶ Unttuntu geeshshatuwaa suuthaanne
nabatuwaa suuthaa
gusseedda diraw,

neeni untunta ushshanaw
suuthaa untunttoo immaadda.

Unttuntu barenttoo
bessiyaawaa akkeeddino”
yaageedda.

⁷ Yarshshuwaa yarshshiyaasaappe,
“Godaw,
Ubbaappe Wolqqaama Xoossaw,
ne pirdday tumuwaanne xilluwaa!”
yaagiya kooshshaa taani sissaadi.

⁸ Oyddentho kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa awayfiyaa bollan gussina bare tamaa seelaan asaa guddanaw, awayfew maatay imetteedda. ⁹ Asay wolqqaama seelaan guudettiide ha boshatuwaa bollan maatay de7iyaa Xoossaa sunthaa boreedda. Shin bare nagaraappe simmibeennanne Xoossaa gitatethaakka bonchchibeenna.

¹⁰ Ichcheshentho kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa do7aa kawutethaa oydiyaa bolla gussina, he do7aa kawutethay dhumeedda. Asay bare seelaa diraw, bare inxxarssaa sa77eedda. ¹¹ Qassi asay bare seelaa dirawunne bare maythaa diraw saluwaa Xoossaa sheqqeedda. Shin bare ootheedda nagaraappe simmibeenna.

¹² Usuppuntha kiitanchchay bare keriyān de7iyaawaa wogga Efraaxeesa geetettiyaa shaafan gussina away doliyaa baggappe yaana kaatatuwassi ogii giiganaadan, haathay meleedda. ¹³ Hewaappe guyyiyan, taani sheedhdhiyaa malatiyaa heezzu tuna ayyaanatu dawiya doonaappe, du7aa doonaappenne wordduwaa timbitiyaa odiyaawaa doonaappe kesishshin be7aaddi. ¹⁴ Unttuntu mallatuwaa oothiyyaa xalahuwaa ayyaanatuwa. He heezzu iita ayyaanatuu Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa wolqqaama gallassan, sa7aa kaatatuwaa ubbaa olaw shiishshanaw baana.

¹⁵ “Be7a, taani kayisuwaadan yaana. Asaa sinthan kallo hamettiide yeellatenna mala, gemi77ishennan bare mayuwaa mayyiide naagiya uray anjjetteddawaa!” yaageedda.

¹⁶ He iita ayyaanatuu kaatetuwa Ibraayisxxe qaalaan Arimaagedoona * geetettiyaa sa7aa shiishsheeddino.

16:4 Kes 7:17-21; Maz 78:44 **16:10** Kes 10:21 **16:12** Isa 11:15 * **16:16** Arimaagedoona: Ha qaalaaw koyrotti de7iyaa Ibraayisxxiyaa medhetay, “Har-Maagido” yaagiyaawaa gidide, “Har-Maagido” giyaawoo de7iyaa bilethay, “Meegido-Zooziyaa” yaagiyaawaa. Hawaa guussay beni wodiyaan asay cora olaw oletteedda sa7aa guussaa. **16:16** 2Ka 23:29; Zak 12:11

17 Laappuntha kiitanchchay bare keriyān de7iyāawaa carkkuwan gussina, Geeshsha Gollīyan de7iya araataappe, “Poletteedda” yaagiyāa wolqqaama kooshshay yeedda. 18 Hewaappe guyyīyan, walqqanthay wolqqaameedda; gunthay sisettedda; guugunthaykka guummeedda. Qassi biittay pala qaathaa qaaxxeedda. Asay sa7an medhettoodeppekka biittay hewaa mala qaathaa qaaxxi erenna; hewe ubbaappe aadhdheedda qaathaa. 19 Woliqqaama katamay heezzu kesiide za77eedda. Biittaa ubbaan de7iya katamatuu dhayeeddino. Xoossay wolqqaama Baabiloono qoppiide, bare iita hanqquwaa woyiniyaa eessay kumeedda burccukkuwaappe woyiniyaa eessaa Baabiloono ushsheedda. 20 Abbaan doodetteedda biittay ubbay dhayeedda; deriikka beettibeenna. 21 Asaa bolla oytamu kiilo keenaa deexiyāa wolqqaama shachchay saluwaappe wodhdheedda. Asay he shachchaa boshaa diraw, Xoossaa boreedda; ayissi gooppe, boshay daro wolqqaama.

17

Baabiloone Bolla Yaana Muraa

1 Hewaappe guyyīyan, laappu keretuu de7iyāa laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide, taana hawaadan yaageedda; “Haa ya; daro shaafatuwaa gaxaan de7iya woshummiyāa, wolqqaama katamatta, waana muretтанentto, taani neena bessana. 2 Sa7an de7iya kaatatuu izinna woshummeeddino; sa7an de7iya asaykka izi woyiniyāa eessaa ushi mathottiide izinna woshummeedda” yaageedda.

3 He kiitanchchay taana Ayyaanān bazzuwaa afeedda. Hewan taani itti mishiratto boriyāa sunthay bollaa ubbaan xaafetti utteedda zo7o do7aa toggeeddawunno be7aaddi; he do7aw laappu huuphiīyan tammu kacii de7ee. 4 He mishiratta teera ochchaa malatiyāa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaaddu; iza qassi worqqaan, bonchcho shuchchaaninne inqquwaa geetettiyāa al77o shuchchan alleeqqaaddu. Iza woshummiyāa tunabaynne sheneyiyaabay kumeedda worqqa burccukkuwaa bare kushiyan oyqqaaddu. 5 Izi deemuwan xuura yewuwaa bilethay de7iyāa sunthay,

“Woliqqaama Baabiloono;
Sa7aan De7iyāa
Woshummiyaawanttoon
Sa7aan De7iyāa
Sheneyiyaabaw Aatto”

yaagiyaawe xaafetti utteedda.

6 Qassi he mishiratta geeshshatuwaa suuthaanne Yesuusaw markkat-tishshin wodheeddawanttu suuthaa ushaade mathotteeddawunno taani be7aade malalettaaddi.

7 Kiitanchchay taana, “Neeni ayissi hawaadan malalettaaddii? Taani new mishiratti xuura yewuwanne iza tookkeedda laappu huuphiīyan tammu kacii de7iyāa du7aa xuura yewuwaa odana. 8 Neeni be7eedda do7ay kase de7ee; shin ha77i baawa. He do7ay ciimmo ollaappe elle kesiide, bashshaw baanawaa. Alamii medhettoodeppe doommiide,

de7uwa maxaafan untunttu sunthay xaafettibeenna sa7an de7iya asay do7aa be7iide malalettana. Ayissi gooppe, I kase de7ee; ha77i baawa; shin sinthappe yaanawaa.

⁹ “Hawe aadhdhedda eratethanne akeeka koyyee. Laappu huuphii mishiratta uttiyaa laappu deretuwaa; hewanttu qassi laappu kaatatuwaa. ¹⁰ Untuntuppe ichcheshu kaatatu kunddeeddino. Ittuu ha77i gakkanaassikka mooddee; yokko kaatii yibeenna. I yiide, guutha wodiya takkanaw bessee. ¹¹ Kase de7eedda do7ay, ha77i baynnawe, I bare huuphew hospuntha du7aa. I laappu do7atuwaappe ittuwaa; I dhayanaw bee.

¹² “Neeni be7eedda tammu kacetuu mooddanaw doommibeenna tammu kaatetuwa. Shin untunttu do7anna ittippe itti saatew kaatetuwan mooddanaw untunttussi maatay imettana.

¹³ Untunttussi ubbaw itti qofay de7ee; untunttu barenttu wolqqaanne barenttu maataa do7aw immana. ¹⁴ Untunttu Dorssaanna olettana; shin dorssayenne dorssaanna de7iyaawanttu, I xeegeeddawanttunne dooreeddawanttu, A kaalliyaa ammanetteeddawanttu, he kaatetuwa xoonana; ayissi gooppe, I godatuwaa Godaanne kaatetuwa Kaatiyaa” yaageedda.

¹⁵ Kiitanchchay qassikka taana hawaadan yaageedda; “Caaratta utteedda he neeni be7eedda haathay yratuwaa, cora asaa, asaa zaretuwaanne dumma dumma biittaa qaala. ¹⁶ Qassi neeni be7eedda tammu kaciinne do7ay woshummewunno ixzanawantta. Untunttu iziw de7iya ubbabaa akkidiggana. Qassi izo kallo ashshanne izi ashuwaa midiggana; yaatiide untunttu izo taman guuddana. ¹⁷ Ayissi gooppe, Xoossaa qalay tumattana gakkanaw, untunttu qofay ittuwa gidanaadan, untunttu barenttu mooddiyaa wolqqa do7aw immanaadaanin Xoossay qoppeeddaawaa untunttu oothanaadan, untunttu wozanaan Xoossay amuwaa wotheedda.

¹⁸ “He neeni be7eedda mishiratta sa7aa kaatetuwa mooddiyaa wolqqaama katamatto” yaageedda.

18

Baabilooni Kunddethaa

¹ Hewaappe guyyiyan, wolqqaama maatay de7iyaa hara kiitanchchay saluwaappe wodhdhishiina, taani be7aaddi. He kiitanchchay bonchchuu sa7aa poo7isseedda.

² He kiitanchchay bare kooshshaa dhoqqu udiide,
“Iza kundaaddu!

Wolqqaama Baabilooni kundaaddu!
Baabilooni xalahatuu aqiyaasaa gidaaddu;
iita ayyaanatuu ubbatuunne
ixettiyaa iita kafatuu ubbatuu
iini de7iino.

³ Ayissi gooppe,
asaa zariyaa ubbaa
bare mathoyiyaa woyiniyaa eessaa
ushshina
izinna woshummeeddino.

Qaykka sa7aa kaatatuu
 izinna woshummeeddino.
 Izi ishalo wolqqa gaasuwan
 sa7an de7iya
 zali77anchchatuu duretteeddino”
 yaagedda.
⁴ Hewaappe guyyiyan,
 taani saluwaappe
 hawaadan yaagiya
 hara kooshshaa sisaaddi;
 “Ta asaw, iippe kesite!
 Izi nagaraa izinna koxxoppite!
 Izi muraa gishettoppite.
⁵ Ayissi gooppe,
 izi nagaray
 saluwaa gakkanaw dooretti uttedda.
 Xoossay izi iita bayizzuwa
 hassayedda.
⁶ Iza immeeddawaa keenaa zaariide,
 iziw immite.
 Iza ootheeddawoo
 laa77u kushiya
 iziw qanxxite.
 Iza hintenttussi giigiseedda ushshaappe
 laa77u kushiya ushshaa
 izi burccukkuwaa kunthite.
⁷ Iza bonchchetteeddawaanne
 ishaleeddawaa keenaa
 izo tuggayitenne kayyoyite.
 Iza bare wozanaan,
 ‘Taani kaatattiidan uttay;
 taani asinay bayinna maccawunno gidikke;
 qassi ubbaakka kayyottikke’
 yaagaw.
⁸ Hewaa diraw,
 izi boshaa ubbay
 harggii, kayyuunne koshay
 izo itti gallasi oyqqana.
 Qassi iza taman guudettana;
 ayissi gooppe,
 izi bolla pirddiyaa
 Godaa Xoossay Wolqqaama”
 yaagedda.

⁹ Sa7aa kaatatuu, izina woshummiidde ishaleeddawanttu he kama-
 matta guudettina, kesiyaa cuwaa be7eedda wode, katamattiw untunttu
 waassananne yeekkana. ¹⁰ Untunttu he katamatti ugaw yayyeedda
 diraw, haakki eqqiide, “Ha wolqqaama katamattee! Wolqqaama kata-
 mattee! Baabiloonee, new aayyeero! Neeni ay mala tuggattaniishsha.
 Neeni itti saatiyaa gidдон ne pirddaa akkaadda” yaagana.

11 Unttuntu markkabiya caanaa hawaappe sinthanaw shammiyaabay baynaa diraw, sa7an de7iya zali77anchchatuu he katamattiw waassanne kayyottana.

12 Unttuntu worqqa, biraa, boncho shuchchaa, inqquwaa geetettiyyaa al77o shuchchaa, teera ochchaa malatiyaa mayuwaa, suufiyaa mala mayuwaa, hariya geetettiyyaa mayuwaa, zo7o mayuwaa, ubba qommo sawiyaa mithaa, ubba qommuwan ootheedda danggarssaa achchaa, al77o mithaappe medhetteddabaa, nahaasiyaa, birataa, ibineberediyyaa geetettiyyaa shuchchaa, 13 qarafaa, qimaamiyaa, ixaanaa, shittuwaa, sawiyaa ixaanaa dhiilliyaa, woyiniyaa eessaa, wogaraa zaytiyaa, liiqeedda dhiilliyaa, zargaa, miizaa, dorssaa, paraanne paray goochchiyaa gaariyaa, unttuntu ayilletuwanne haray atto asaa shemppuunne shammiyaabaykka baawa.

14 Zali77anchchatuu mishirattiw,

“Neeni amotteedda lo77obay ubbay neeppe halidiggeedda.

Ne de7uunne alleeqqettiyaabay ubbay dhayidiggeedda.

Neeni laa7entho unttunta ubbaakka demmakka”

yaageeddino.

15 He katamattin zali77iide duretteedda zali77anchchatuu izi ugaw yayyiide, iippe haakkiide eqqana. Unttuntu yeekkananne kayyottana.

16 Qassi,

“Suufiyaa geetettiyyaa kiriyaa dadetteedda mayuwaa,

teera ochchaa malatiyaa mayuwanne zo7o mayuwaa mayyaade,

worqqa alleeqquwan, boncho shuchchaaninne

inqquwaa geetettiyyaa al77o shuchchan alleeqqeedda,

he wolqqaama katamattiw aayyeero! 17 Hawaa keena

wolqqaama maxuu ubbay

itti saatiyaa gidдон

dippi gi dhayi aggeedda”

yaageeddino.

Markkabiya laaggiyaa ubbatuu, markkabiyan biya ubbatuu, markkabiyan oothiyaa ubbatuunne abbaan oothi go77ettiyyaa ubbatuu haakki eqqeeddino.

18 He katamatta guudettina kesiyyaa cuwaa be7eedda wode barenttu kooshshaa dhoqqu udiide, “Ha wolqqaama katamatto malatiyaa katamay ubbaakka baawa” yaageeddino.

19 Unttuntu barenttu huuphiyaan baana qoliide, waasseeddinonne kayyotteeddino;

“Abbaan markkabetuu de7iyaa ubbaa

bare maxuwan dureyedda

wolqqaama katamattiw aayyeero!

Qassi iziw de7iyaabay ubbay

itti saatiyaa gidдон

dhayi ageedda.

²⁰ He katamatta dhayeedda diraw,
saloo, nashetta!

Geeshshatoo, Yesuusi kiitteeddawanttoo,
nabatoo, nashettite!
Ayissi gooppe,

iza hinttentta ootheeddawaa
diraw Xoossay izo pirddeedda” yaageedda.

²¹ Hewaappe guyyiyan,
wolqqaama kiitanchchay
woxaa malatiyaa wolqqaama shuchchaa
denthii abbaan oliide hawaadan yaageedda;

“Wolqqaama katamatta
Baabiloona sugina,
hawaadan kunddana;
iza hachcheppe sinthaw

ubbaakka beettukku.

²² Diithaa diixxiyaawanttunne
mazimuriyaa yexxiyaawanttu,
suusulliyaanne malakataa punniyaawanttu
kooshshay hawaappe hini baggan
ne gidдон ubbakka siseettenna.

Kushiya hiilla eriyaa ooninne
laa7etho ubbakka de7enna.

Woxaa kooshshaykka
hawaappe sinthaw ne gidдон siseettenna.

²³ Xomppiyaa poo7uukka
laa7ethuwa ne gidдон poo7enna.

Akkiyawaa kooshshayne
gelewunni kooshshay
sinthaw ne gidдон siseettenna.

Ne zali77anchchatuu sa7aa
ubbaan eretteedda wolqqaamatuwaa.

Ne bitiyaawan asaa zariyaa ubbay
cimetteedda.

²⁴ Nabatuwaa suuthay,
geeshshatuwaa suuthayne
sa7an hayqqeedda ubbatuwaa suuthay

izin beetteedda diraw,

Baabiloona
murettaaddu”
yaageedda.

19

¹ Hewaappe guyyiyan, saluwan cora asaa kooshshaadan kooshumiyaawolqqaama kooshshay hawaadan yaagiyaawaa taani sisaaddi;
“Xoossaa galatay gakko.

Atotethay,
bonchchuunne wolqqay
nu Xoossaassa.

² A pirdday
 tumuwaanne xilluwaa.
 Caarataade sa7aa tunisseedda
 wolqqaama caaratto
 Xoossay pirddeedda;
 Xoossaa oosanchchatuwaa
 iza wodheedda diraw,
 Xoossay izo mureedda”
 yaageedda.

³ Asay laa7enthuwa bare koshshaa dhoqqu udiide,
 “Xoossaa galatay gakko.
 He katamatta medhi medhinaw cuwattana”
 yaageeddino.

⁴ Laatamanne oyddu cimatuunne shemppuwaanna de7iya oyddu
 medhetatuu kawutethaa oydiyan utteedda Xoossaw guufanniide,
 “Amen77i. Xoossaa galatay gakko” yaagiide goyinneeddino.

Dorssaa Bullachchaw Xeesiyaa Xeessaa

⁵ Hewaappe guyyiyan,
 “Xoossaa ayllatuu ubbay,
 Xoossaw yayyiya guuthay,
 daruu ubbay nu Xoossaa
 galatite”
 yaagiya kooshshay kawutethaa oydiyaappe keseedda.

⁶ Hewaappe guyyiyan, cora asaadan kooshummiyaa, wolqqaama
 shaafaadan guummiyaa, wolqqaama guugunthaadan guugummiyaa
 kooshshaa taani sisaaddi. He kooshshay,
 “Xoossaa galatay gakko.

Ayissi gooppe,
 nu Goday,
 Ubbaappe Wolqqaama Xoossay
 kawuteedda.

⁷ Dorssaa bullachchaa
 gallassay gakkeedda dirawunne
 gelewunnakka bullachchaw
 barena giigisseedda diraw,
 nuuni pashikkoyttenne nashettoytte;
 qassi Dorssaa bonchchoytte.

⁸ Gelewunniw mayyanaw
 suufiyaa geetettiyaa
 kiriyan dadetteedda
 phooliyaa bootha mayuu imetteedda.
 Suufiyaa geetettiyaa
 kiriyan dadetteedda mayuu
 geeshshatuwaa
 xillo oosuwaa”
 yaagiyaawaa, taani sisaaddi.

⁹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “ ‘Dorssaa bullachchaw
 xeesetteeddawanttu anjjetteddawannta’ yaagaade xaafa” yaageedda.
 He kiitanchchay qassikka taana, “Hawe Xoossaa tumu qaalaalaa”
 yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyye taani aw goyinnanaw A gediyan kunddaaddi. Shin I taana, “Hewaa oothoppa. Taani ne malanne Yesuusi untuntussi qonccissedda tumatethaa oyqqeedda ne ishatuwaa ubbaa mala aylliyyaa. Xoossaw goyinna. Ayissi gooppe, Yesuusi qonccissedda tumatethay timbitiyaa odiaawoo denthethiyaawaa” yaageedda.

Bootha Paraa Toggeeddawaa

¹¹ Yaatina, saluu dooyetteeddaawaa taani be7aaddi. Hewan bootha paray de7ee; he paraa toggeeddaawe ammanettiyaawaanne tumanchchaa giide xeesettee. Toggeeddawe xillotethaan pirddeenne bare olaakka olettee. ¹² A ayfi tamaa lacuwaa malatee; qassi I bare huuphiyaan daro akililiyyaa wotheedda. A bolla xaafetti utteedda sunthay de7ee; shin he sunthay ayenttonne aappe attin, ooninne erenna. ¹³ I mayyeedda mayuu suuthan naaqqi kesseeddawaa. A sunthaykka Xoossaa Qaalaa. ¹⁴ Saluwaa wottaaddaratuu bootha geeshsha suufiyaa geetettiyyaa kiriyaa dadetteedda mayuwaa mayyiide, bootha paratuwaa toggiide, A geeduwaa kaalliino. ¹⁵ Asaa zerethaa I dhayissiyaa kuussa mashshay A doonaappe kesee. Birataa xam77aan asaa I mooddana. Ubbaaappe Wolqqaama Xoossay bare hanqquwaa woyiniyyaa eessay gumi77ettiyaasan, gumi77iide bessana. ¹⁶ A mayuwaa bollanne A wodiriyaa bolla, “Kaatatuwaa Kaatiyaanne godatuwaa Godaa” yaagiyaa sunthay xaafetti utteedda.

¹⁷ Hewaappe guyyiyan, taani itti kiitanchchay awaan eggeeddaawa be7aaddi. He kiitanchchay saluwan dhoqqiide paalliyaa kafuwaa ubbatoo bare kooshshaa dhoqqu udiide, “Haa yiite. Xoossaa kawuwaassi ittisa7a shiiqite. ¹⁸ Yiide kaatatuwaa ashuwaa, shaalaqatuwaa ashuwaakka wottaaddaratuwaa ashuwaa miite; paratuwaa ashuwaakka paratuwaa toggeeddawanttu ashuwaakka miite; qassi asaa ubbaa ashuwaa aylliyaawaanne womaannuwaa, dhoqqaawaanne hokaawaa miite” yaageedda.

¹⁹ Paraa toggeeddaawaannanne A wotaaddaratuuwanna olettanaw, do7aynne sa7aa kaatatu qassi untunttu wottaaddaratuu itti sa7aa shiiqi utteeddawantta taani be7aaddi. ²⁰ He do7ay A sinthaan malaataa otheedda worddo nabiyaanna ittippe oyqetteedda. Do7aa mallay de7iyaawanttanne do7aa misilew goyinneeddawaantta I baletheeddawe he oothiyaa malaatatuwaana. Do7aynne wordduwaa timbbitiyyaa odiaaawe laa77atuukka diiniyaan eexxiyyaa tamaa abbaan paxa yegetteeddino. ²¹ Untunttu wottaaddaratuu paraa toggeeddaawaa doonaappe kesiyaa mashshaan hayqqeeddino. Kafatuu ubbatuu untunttu ashuwaappe barenttoo danddayeeddawaa keenaa meeddino.

20

Sha77a Laythaa Kawutethaa

¹ Ciimmo ollaa qulppiyaanne wolqqaama santhalataa bare kushiyan oyqqeedda itti kiitanchchay saluwaappe yiyaawaa taani be7aaddi.

² Kiitanchchay dawiyyaa, he beni shooshshaa, xalahiyaa kaappuwaa woy Seexaanaa giyaawaa oyqeedda; yaatiide sha77a laythaw qachcheedda.

³ Kiitanchchay ciimmo ollaan A yeggiide, sha77a laythay wuranaw, asaa

zerethaa laa7ethuwa balettenna mala, he ciimmo ollaa gulppi gorddiide attameedda. Hewaappe guyyiyan, dawii amareedda wodiya billettana bessee.

⁴ Hewaappe guyyiyan, taani araatatuwaanne untuntuntu utteeddawantta be7aaddi; untuntussii pirddiyaa maataay imetteedda. Yesuusi qonccisseedda tumaanne Xoossaa qaalaa awaajjeedda diraw, barenttu qoodhiyaa qanxxetteedda asaa shemppuwaakka taani be7aaddi. Untunttu do7aw woy do7aa misilew goyinnibeykkino. Untunttu do7aa mallaa barenttu deemuwaan woy barenttu kushiyan wothibeeykkino. Untunttu hayquwaappe dendiide, Kiristoosaanna ittippe kaatetuwan sha77a laythaw mooddeeddino.

⁵ Hayqqeeddawatuppe coratuu sha77a laythay wurana gakkanaaw, hayquwaappe denddibeykkino. Hewe koyro denduudaa. ⁶ Koyro denduudan dendeeddawanttu anjetteeddawantanne Xoossaa asatuwaa. Untunttu bolla laa7entho hayqoo wolqqay baawa. Untunttu Xoossaa Kiristoosassi qeesatuwaa gidana; untunttu aananna ittippe sha77a laythaw mooddana.

Seexaanay Xoonetteedda

⁷ Sha77a laythay wureeddawaappe guyyiyan, Seexaanay qashuwaappe biletana. ⁸ I Sa7an ubbasan de7iya asaa zerethaa balethanaw kessana; hewe Googanne Maagooga geetettiyaawaa. Seexaanay abbaa shafiyaa keena zerethaa olaw shiishshana.

⁹ He zaretuu biittaa ubbaa mayyiide geeshshatuwaa heeraanne Xoossay siiqiyaa katamatto yuuyyi aadhdi eqqeeddino. Shin tamay saluwaappe wodhdhiide, untuntta meedda.

¹⁰ Do7ayenne worddo nabii yegetteedda eexxiyaa diiniyaa tamaa abbaan xalahiyaa kaappuu, asaa zerethaa baletheeddawe, yegetteedda. Untunttu qammanne gallassi medhi medhinaw paxa kaa7ettana.

Wurssetha Pirddaa

¹¹ Hewaappe guyyiyan, taani wolqqaama bootha araataanne he araataan utteeddawaa be7aaddi. Sa7ayenne saluu A sinthappe baqateeddino; laa7entho beettibeykkino. ¹² Hayqqeeddawanttu, dhoqqu giyaawanttunne guuthatuu araataa sinthan eqqeedaawantta taani be7aaddi. Maxaafatuu dooyetteeddino; hara maxaafay, de7uwa maxaafaykka dooyetteedda. Hayqqeeddawanttu barenttu oosuwaadan, maxaafatuwan xaafetti utteeddawaadankka pirddetteeddino. ¹³ Abba bare giddon de7iya hayqqeeddaawantta immeedda; hayquunne Si7oolii barenttu giddon de7iya hayqqeeddawantta immeeddino. Ubbaykka barenttu oosuwaadan pirddetteeddino.

¹⁴ Hewaappe guyyiyan, hayquunne Si7oolii tamaa abbaan yegetteeddino. He tamaa abba laa7etho hayquwaa. ¹⁵ De7uwa maxaafan bare sunthay xaafettibeenna asay ooninne tamaa abbaan yegetteedda.

21

Ooratha Saluwaanne Ooratha Sa7aa

¹ Hewaappe guyyiyan, taani ooratha saluwaanne ooratha sa7aa be7aaddi. Koyro saluunne koyro sa7ay dhayeedda. Abbaykka dhayeedda. ² Geeshsha katamatta ooratha Yeerusalaame, bare asinaw mayyaade giigeedda geliyaa wodoro naattiidan, giiga utteeddawunna saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taani be7aaddi.

³ Woliqqaama kooshshay araataappe hawaadan yaagiidde, haasayishshin, taani sisaaddi; “Xoossaa gollii asaanna de7ee; Xoossay asaanna ittippe de7ana. Unttuntu A asaa gidana; Xoossay bare huuphew untuntunna de7ana. I unttuntu Xoossaa gidana. ⁴ Xoossay unttuntu ayfiya afutha ubbaa quccana. Hawaappe sinthanaw hayquunne kayyuu woy waasunne sakuu baawa. Ayissi gooppe, eccabay dhayeedda” yaageedda.

⁵ Araatan utteeddawe, “Taani ubbabaa ooraxxissay” yaageedda. Qassikka gujjiide taana, “Taani haasayiyaawe ammanettiyaawaanne tuma gidiyaa diraw xaafa” yaageedda. ⁶ Qassikka taana hawaadan yaageedda; “Poletteedda. Taani Alfaanne Omeegaa; Doomethaanne Poluwaa. Saametteedda oonanne Taani de7uwaa haathaa pultuwaappe coo ushshana. ⁷ Xooniyaa uray ooninne hawaa ubbaa laattana. Taani aw Xoossaa gidana; ikka ta na7aa gidana. ⁸ Shin yayyiyaawanttu, ammanennawanttu, tunatuu, shemppuwaa wodhiyaawanttu, woshummiyaawanttu, bitiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne worddotiyaawanttu ubbay de7iyaa sa7ay tamaynne eexxiyaa diinii eexxiyaa abbaa gidanawaa. Hewe laa7entho hayquwaa” yaageedda.

Ooratha Yeerusalaamo

⁹ Laappu wursetha boshatuu kumeedda laappu keretuwaa oyyqeedda laappu kiitanchchatuwappe ittuu taakko yiide taana, “Haa ya. Taani neena gelewunno Dorssaa machchatto bessana” yaageedda. ¹⁰ Kiitanchchay taana daro dhoqqa deriyaa huuphiya Ayyaanan kessiide geeshsha katamatta, Yerusalaama saluwaappe Xoossaa matappe duge wodhdhewunno taana besseedda. ¹¹ He katamatta Xoossaa bonchchuan poo7aw. He katamatti poo7uu yasphphiidiyaa geetettiyaa al77o shuchchaa mala; birilliiyadan phoolaw. ¹² He katamattiw tammanne laa77u penggetuunne he penggetuwaan tammanne laa77u kiitanchchatuu naagiyaa wolqqaama adussa dirssay de7ee. Penggetuwaan tammanne laa77u Israa7eeliyaa zaretuwaa sunthay xaafetti utteedda. ¹³ Away doliyaa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Qassi hirkki bagganna heezzu penggetuunne huuphissa bagganna heezzu penggetuu de7iino. Away wulliyaa baggaannakka heezzu penggetuu de7iino. ¹⁴ Katamatti dirssay Dorssay kiitheedda tammanne laa77atuwaa sunthay xaafetteedda tammanne laa77u shuchchatuwaa bolla gimbbetteedda.

¹⁵ Taananna haasayeedda kiitanchchaw katamatto, izi penggetuwaanne izi dirssaa likkiyaa worqqaa gatimay de7ee.

¹⁶ Katamattiw oyddu gaxay de7ee; katamatti geesaynne gomppay itti mala. Kiitanchchay katamatto bare gatiman likkeedda. Katamatta laa77u sha77anne laa77u xeetu kiilo miitiriyaa gidaaddu; katamatti

21:1 Isa 65:17; 66:22; 2Ph 3:13

21:2 Isa 52:1; 61:10; Sax 3:12

21:3 Hiz 37:27; Wog 26:11,12

21:4 Isa 25:8; 35:10; 65:19

21:7 2Sa 7:14; Maz 89:26-27

21:10 Hiz 40:2

21:12 Hiz

48:30-35 **21:15** Hiz 40:3

geesay, gomppayne dhoqqatethay itti mala. ¹⁷ Kiitanchchay qassi dirssaakka likkeedda. Asaa kushiyan itti xeetanne oytamanne oydu wadha gideedda. Hewe ooninne likkiyaa ogiyaan kiitanchchay likkinaada.

¹⁸ Katamatti dirssay yasphphiidiyaa geetettiyaa shuchchan diretteedda. Katamatta birilliyadan phooliyaa geeshsha worqqaan medhettaaddu. ¹⁹ Katamatti dirssaw hiixetteedda shuchchay bonchchetteedda shuchchaa ubbaan alleeqqetteedda; koyro hiixetteedda shuchchay yasphphiidiyaa; laa7enthuu sampperiyaa; heezzenhuu kelqqedooniyaa; oyddenthuu baluuriyaa; ²⁰ ichcheshenthuu sarddonkkisa; usuppunthuu sarddiyoona; laappunthuu kiristtilooba; hospunthuu biralli; uddupunthuu toophaaziyoonyaa; tammunthuu kirisphphiraasiisa; tammanne ittenthuu yaakinttiyaa; tammanne laa7enthuu ametesxi-noosiyaa.

²¹ Tammanne laa77u penggetuu tammanne laa77u inqquwaa geetettiyaa al77o shuchchaa; itti itti penggi itti inqquwan oosetteedda. Katamatti ogii birilliyaa mala geeshsha worqqa.

²² Goday, Ubbaappe Wolqqaama Xoossayne Dorssay katamatti Geeshsha Golliyaa gidiyaa diraw, taani he katamattin Geeshsha Golliyaa be7abeykke. ²³ Katamattiw poo7iya away woy agenay koshshenna. Ayissi gooppe, Xoossaa bonchchuu he katamattin poo7ee; Dorssaykka he katamattiw xomppiyaa. ²⁴ Asaa zerethay katamatti poo7uwan hamettana. Sa7aa katatuukka barenttu bonchchuwaa he katamattikko ahana. ²⁵ Katamatti penggetuu ubba gallassikka dooya de7ana; ubbakka gorddettikkinno. Ayissi gooppe, hewan qammay baawa. ²⁶ Asaa zerethaa gitatethayenne bonchchuu he katamattikko shiiqana. ²⁷ Shin tunabay woy kawushshabaa oothiyaawe, woy worddotiyaawe ooninne he katamatto gelenna. Qassi Dorssaa de7uwa maxaafan sunthay xaafetteeddawanttu xalalay he katamatto gelana.

22

¹ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana Xoossaa kawutethaa oydiyaappenne Dorssaa kawutethaa oydiyaappe goggiyaa birilliyadan phooliyaa de7uwa haathaa shaafaa besseedda. ² He shaafay katamaa ogiyaa gidduwaanna duge goggee. Shaafaappe hefintha baggannanne hafintha bagganna agenaan itti gedenne laythan tammanne laa77u gede ayfiyaa de7uwa mithay de7ee. He mithaa bonchchuu de7iyaawe, zariyaa ubbaa harggiyaappe pathanaassa.

³ He katamaan Xoossaa sheqay aynne baawa. Xoossaa kawutethaa oydiinne Dorssaa kawutethaa oydi he katamaan de7ana. Xoossaa oosanchchatuu Xoossaw goynnana. ⁴ Unttuntu A deemuwa be7ana; A sunthay untntuntu deemuwaan xaafettana. ⁵ Hewaappe sinthaw hara qammay baawa. Untntuntu xomppiyaa woy awaa poo7uwaa koshshenna; ayissi gooppe, Goday Xoossay untntuntussi xomppiyaa gidanawa. Untntuntu medhi medhinaw kawutana.

Yesuusa Yuussaa

⁶ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana hawaadan yaageedda; “Ha taani haasayiyaawe tumuwaanne ammanettiyaawaa. Nabatoo

bare Geeshsha Ayyaanaa immiya Goday Xoossay, matan hananaw bessiyaawaa bare oosanchchatuwa bassanaw bare kiitanchchaa kiit-
teedda” yaageedda.

⁷ Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Ha maxaafan de7iya timb-
bitiyaa naagiyaawanttu anjjetteddawannta” yaageedda.

⁸ Taani Yohaannisi, ha ubbabaa sisaaddinne be7aaddi. Taani hawaa siseedda wodenne be7eedda wode, hewaa taana besseedda ki-
itanchchaw goyinnanaw, A gediyan kunddaaddi. ⁹ Shin kiitanchchay taana, “Hewaa oothoppa. Taani nenaadaaninne nabe gideedda ne ishatuwadan, qassi maxaafan de7iyaabaw azazettiyaa ubbatuwaadan ayliyyaa. Xoossaw goyinna” yaageedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyan, kiitanchchay taana, “Hanana geedda ha max-
aafaa qaalaa maatafan gorddoppa. Ayissi gooppe, ha ubbabay po-
lettiyaa wodii matatteedda. ¹¹ Iitabaa oothiyaawe gujjiidekka iitabaa
ootho; tunay gujjiidekka tuno. Lo77obaa oothiyaawe gujjiidekka
lo77obaa ootho; geeshshaynne gujjiidekka geeshsha gido” yaageedda.

¹² Yesuusi, “Be7a! Taani ellekka yaana. Asaa ubbaw A oosuwaadan
immanaw, ta woytaa akkaa yaana. ¹³ Taani Alfaanne Omeegaa;
Koyruwaanne Wurssethaa; Doomethaanne Poluwa” yaageedda.

¹⁴ Barenttu mayuwa geeshshi meeciyaawaanttu anjjetted-
dawannta. De7uwa mithaa ayfiyaa maanawunne katamaa
penggiyaanna gelanaw untuntussi maatay imetteedda. ¹⁵ Shin
kanatuu, bitiyaawanttu, woshummiyaawanttu, shemppuwa
wodhiyaawanttu, eeqaassi goyinniyaawanttunne barenttu
haasayaaninne barenttu kiitaan worddotiyaawanttu karena de7iino.

¹⁶ “Taani Yesuusi, ha yewuwa hinttentussi woosa golletuwan
markkattana mala, ta kiitanchchaa kiittaaddi. Taani Daawita Golliyaa
Yeletaa. Taani poo7issiyaa Wontaa Bakkaaliyaa” yaageedda.

¹⁷ Geeshsha Ayyaanaynne gelewunna, “Haa ya” yaagiino. Qassi
hawaa sisiyawee ooninne, “Haa ya” yaago. Saametteedda asay ooninne
haa yo. De7uwa haathaa koyyiyaa asay ooninne coo akko.

¹⁸ Taani ha maxaafan xaafetteedda hanana geedda qaalaa sisiyaa
oonanne zoray. Ooninne ha qaalaa bolla ittibaa gujjooppe, Xoossay ha
maxaafan xaafetteedda boshaa A bolla gujjana. ¹⁹ Ooninne maxaafan
de7iya timbbitiyaa qaalaappe ayanne pacissooppe, ha maxaafaa gidдон
qonccisseedda de7uwa mithaa ayfiyaappenne geeshsha katamaappe A
gakkiiya gishuwaa Xoossay pacissana.

²⁰ Ha ubbabaw markkattiyaaawe, “Tuma! Taani ellekka yaana” yaagee.
Amen77i. Godaa Yesuusaa, neeni haaya.

²¹ Godaa Yesuusi Kiristtoosa aadho keekatethay hinttenaanna * ub-
baanna gido. Amen77i.

22:11 Dan 12:10 **22:12** Isa 40:10; 62:11; Maz 28:4; Erm 17:10 **22:13** Sax 1:8,17; 2:8; Isa 44:6; 48:12 **22:14** Dom 2:9; 3:22 **22:16** Isa 11:1,10 **22:17** Isa 55:1 **22:19** Zar 4:2; 12:32

* **22:21** hinttenanna: cora hara bilethatuwan, Xoossaa asaa ubbaanna yaagee.